

DE WANDELINGEN ISRAËLS

G. D. KRUMMACHER

TWEEDE DEEL

MAKHELOTH

Numeri 33:25

“Zij verreisdten van Harada, en legerden zich in Makheloth.”

Eindelijk verlaten wij dat wel nuttige, maar angstvolle Harada. Hoelang het volk hier zal vertoefd hebben, laat zich niet beslissen. Maar dewijl er ongeveer zovele jaren als legerplaatsen zijn, is het niet onwaarschijnlijk, dat zij wellicht een jaar lang in dezelfde plaats kunnen zijn geweest. Zij trokken uit die Verschrikking, dat was zeer wenselijk. Eindelijk wordt de ziel, ook reeds in dit leven, uit de angst en uit het gericht weggenomen. Men vindt tenminste uren van verkoeling. Te Zijner tijd verhoogt God hen weder, die Hij door Zijn krachtige hand vernederd heeft.

Laat ons eerst de weg beschouwen, die Israël verder op aanwijzing van de wolk- en vuurkolom inslaat. Van Safer zijn zij naar Harada getrokken, en trekken nu bijkans dezelfde weg terug, van Harada naar Safer, nochtans zo dat zij dit links laten liggen. Zij leggen alzo één weg tweemaal af. Gedenken wij daarbij niet aan de woorden van David, Ps. 62:12, waar hij zegt: “God heeft één ding gesproken, ik heb dit tweemaal gehoord!” En wat was dat voor een ding? “Dat de sterkte Godes is!”

Hij stelt zich hier als een kind voor onze aandacht, of als een eenvoudig mens, die men één zaak enige malen moet zeggen, eer hij haar enigszins vat. Men wordt in het begin wel zat, gelijk Paulus de Corinthiërs berispt, en zegt: “Wij zijn dwazen om Christus’ wil; maar gij zijt wijs in Christus.” Men waant wel dikwijls, dat men alles best verstaat, en wil, zonderling genoeg, geen lering en geen raad meer aannemen; men acht zich bekwaam om anderen te leren, meent een leraar te zijn in Israël, een leidsman der blinden, een licht voor hen, die in duisternis zijn, een tuchtmeester der dwazen en een leraar der eenvoudigen; men wil anderen leren en wel onder de Joden of heidenen gaan.

Men gelijkt de kinderen, die iets van buiten leren, waarbij men voor de eerste keer nauwkeurig oplet, maar het een en ander voorbijziet; later moeten zij het nog eens leren, en dan let men veel nauwkeuriger op. In het begin worden zij wel geprezen, om hen te bemoedigen, maar daarna wordt dikwijls hun leren geheel verworpen en zij moeten het nog eens doen. Ware christenen worden bij het goud vergeleken. Dit nu moet menigmaal in de smeltkroes, en wel meermalen naarmate het reiner worden moet, waarbij het vuur ook steeds groter en de gloed sterker wordt. Tot de Corinthiërs zegt Paulus: dat hun slechts menselijke verzoeking getroffen heeft. Maar er bestaat ook duivelse en Goddelijke verzoeking.

Men kan menen, dat men reeds het menselijk bederf kent, zowel in zijn grootte als in zijn uitgebreidheid, terwijl men uit die beker nog maar alleen de lippen heeft natgemaakt en later gans anders daarover leert denken en spreken. Men kan ook menen, het Evangelie tot op de grond te zien en later eerst nog zeer verbazende inzichten daarin verkrijgen. Twee kunnen met gelijke oprechtheid dezelfde waarheid belijden, maar de één in een veel diepere zin dan de ander.

Job oordeelt over een toenmalige en vroegere toestand zo, dat hij zegt: “Met het gehoor der oren heb ik U gehoord, (als van verre) maar nu ziet U mijn oog.” Al komen ook juist dezelfde ervaringen niet weder bij vernieuwing voor, nochtans worden de vorige grondiger gemaakt, hoewel men zich dan als een slinger kan beschouwen, die zich steeds beweegt zonder ooit verder te komen. Zekerlijk moet een christen één weg menigmaal bewandelen, en het is het nuttigste, als de weg tussen zijn hart en Christus zo vlijtig door hem betreden wordt, dat geen grasscheutje van eigengerechtigheid of liefde der wereld daarop kan groeien.

Er zijn wegen, die men zeer ongaarne tweemaal bewandelt. Hiskia zegt: Jes. 38:15b: “Ik zal mij ontzien mijn leven lang wegens zulk een droefenis mijner ziel.” (Lutherse vertaling) Maar

er zijn ook zulke wegen, waarop men uitroept: “Heere! het is goed dat wij hier zijn, laat ons hier tabernakelen maken.” Gewillig zouden de discipelen gewis niet ten tweedemaal op het schip, of in Gethsémané zijn gegaan, maar Thabor gaarne dikwijls beklommen hebben.

Men kan menen, een waarheid zeer grondig bevat te hebben, en in zekere geestelijke oefeningen, zoals het gebed, het zien op Jezus, het bouwen op Zijn Borggerechtigheid, enz. een zekere vaardigheid verkregen, ja het reeds tot iets wezenlijks gebracht te hebben, boven deze en gene zorgen, misgrepen, gebreken en aanvechtingen te zijn verheven; ze onder de verleden dingen te kunnen rekenen; maar ziet! men moet ervaren, dat men het grote A nog niet recht kent, moet als het ware van voren af weder beginnen en zich in de laagste klasse verplaatst zien, en wordt, als men zijn les zal opzeggen, gewaar hoe stamelend het gaat.

Iemand kan menen, dat hij zeer goed schrijft, totdat hem een voorschrift wordt voorgelegd, waaruit hij moet zien, dat geen letter van hem recht staat. Overigens beveelt God, dat Israël de weg zou gedenken, die Hij hen die jaren had geleid, opdat Hij hen verootmoedigde en daarna wel deed, opdat alles wat in hun harten was, openbaar werd, en zij niet zouden zeggen: om onzer gerechtigheid wil heeft ons de Heere in dat land geleid, om het in te nemen; en elders heet het ook, dat de Heere hun reizen door de grote woestijn ter harte genomen had, met hen was geweest, opdat hun niets zou ontbreken.

Dit alles is zeer vernederend, vanwege de vele gebreken; maar men vindt zich ook tot ijver en vlijt aangevuurd, opgewekt tot dankbaarheid voor zovele zalige blijken van Gods getrouwe uit- en inwendige verlossingen, tot een nieuwe overgave aan Zijn wondervolle, genadige leiding en tot het vertrouwen op Zijn verdere verzorging. Jezus geeft Zijn discipelen kort voor Zijn heengaan ook aanleiding tot zulk een terugzien, als Hij hun vraagt: “Heeft u ooit iets ontbroken?” waarop zij treffend en dankbaar antwoorden: “Neen, Heere!”

Zoals Hij Petrus een blik voorwaarts liet doen, toen Hij hem zeide: “Toen gij jonger waart, gorddet gij uzelf, en wandeldet waar gij wildet; maar wanneer gij zult oud geworden zijn, zo zult gij uw handen uitstrekken en een ander zal u gorden en brengen waar gij niet wilt.” (Joh. 21:18.)

De profeet Ezechiël wandelde, volgens hoofdst. 47, door het water, dat zijn oorsprong van onder de drempel des tempels had, en het ging hem eerst tot aan de enkels, daarna tot aan de knieën, dan tot aan de lendenen, en eindelijk moest hij er in zwemmen, dewijl het niet meer te doorwaden was.

Hoe verblijd waren de kinderen Israëls, dat zij nu weder Egypte de rug en Kanaän het aangezicht mochten toekeren. Naar Egypte was hun begeerte niet meer, daarom kon God hen zo nabij dat land leiden. Hij weet wel, wat Hij van Zijn volk kan verwachten; want Hij rust hen toe eer Hij hen beproeft. Hij wil niet van allen alles gedaan hebben, en bedenkt zelf het onderscheid, dat de apostel Judas aanbeveelt: “Ontfermt u wel eniger, onderscheid makende; maar behoudt anderen door vreze, en grijpt ze uit het vuur!”

Daarom staat er Jes. 28: “Men dorst de wikken niet met de dorswagen, en men laat het wagenrad niet rondom over het komijn gaan; maar de wikken slaat men uit met een staf en het komijn met een stok. Zulks komt ook voort van den HEERE der heirscharen; Hij is wonderlijk van raad, Hij is groot van daad.” Alzo tuchtigt de Heere Zijn volk door recht en leert hen.

“De drukking der melk brengt boter voort,” zegt Salomo, en wat anders wil hij daarmee zeggen, dan dat in alles de behoorlijke maat moet gehouden worden? Jezus verkoos juist die drie tot nadere getuigen van zijn zielsangst, welke ook Zijn heerlijkheid op de berg hadden gezien. Petrus werd het meest geprezen en bevoorrecht, maar ook het meest bestraft en vernederd.

De engel des satans bestookte Paulus niet, dan nadat hij tot in de derde hemel was opgetrokken geweest; en de satan zelf kwam niet tot Jezus, voordat Hij op een uitstekende wijze van Zijn Goddelijk Zoonschap was verzekerd geworden. Gods kinderen worden dan

eerst tot zondigen verlokt en aangespoord, als de Heilige Geest een grote afkeer er tegen en een vurige begeerte tot de wet Gods heeft bewerkt. Israël kwam eerst nabij Egypte, toen zij er geen begeerte meer naar hadden. Israël dacht wellicht, dat het nu recht naar Kanaän ging, en zij dat land binnentrekken mochten, dat zij dan ook binnen weinige dagen op een geschikte wijze konden bereiken.

Maar het ging anders dan zij dachten; want hun weg ging links af. Bij Tachath, de naaste legerplaats, maakten zij een kruisweg, terwijl zij dwars weder over de weg trokken, die zij reeds hadden bewandeld, toen zij van Hazeroth naar Rithma trokken. Deze legerplaats kwamen zij, zoals Kanaän zelf, te Mithka zeer nabij, maar vandaar verwijderden zij zich weder zover, als zij nog niet eens geweest waren, tot gans beneden aan de Rode zee.

Het is niet goed, als wij ons vermeten de aard, de tijd en de hoedanigheid der vervulling van de Goddelijke voorzeggingen zowel als beloften vooruit te willen bepalen. Wij verrekenen ons daarbij gewoonlijk zeer, en het gebeurt geheel anders dan wij verwachten. God vervult beiden, maar op Zijn eigen wijze.

Hij heeft bijvoorbeeld beloofd, Zijn volk te heiligen; Hij doet dat ook gewis, maar Hij maakt het meestal wonderbaar, en doet zoals Job, hoofdst. 12, zegt: "Hij neemt het hart van de hoofden des volks der aarde weg, en doet ze dwalen in het woeste, waar geen weg is." - Hij vermenigvuldigt de volkeren en verderft ze; Hij breidt de volkeren uit en leidt ze. Een geneesheer moet dikwijls op tegenstrijdige wegen het doel der genezing zoeken, en het kwade soms erger maken, om het te genezen, smart door smart verdrijven, en zwak maken, om te versterken.

Onze natuur weet geen andere weg om volmaakt te worden, zegt een beproefd godzalige, dan dat zij zoek iets te worden. Maar de weg van God is gans anders. Hij maakt teniet, wat iets is, opdat Hij alles in allen zij. Het geloof wordt niet zelden op wegen gesterkt, die het gans schijnen te vernietigen, gelijk wij aan Jakob, aan de Kananese vrouw, de discipelen in het schip en meer anderen zien; en het tarwegraan moet sterven, indien het niet alleen zal blijven.

De Heere vervult Zijn woord, en wat Hij zegt, dat doet Hij ook. Israël trekt naar Kanaän, al gaat het ook nog zo scheef en dwars, tot beneden aan de Rode zee. Het komt Kanaän steeds naderbij. Maar omtrent de vervulling der Goddelijke beloften gaat meestal, of liever altijd alle eigen kracht teniet. Jakob verkreeg eerst na de verwrongen heup, en Gideon niet met dertigduizend, maar met driehonderd mannen de zegepraal.

God wil wel Zijn zaligheid, Zijn macht, Zijn wijsheid, Zijn heiligheid, Zijn liefde met ons delen, maar geenszins Zijn eer, deze behoudt Hij voor Zichzelf! Een weinig te vroeg riep Eva: "Ik heb den Man, den Heere!" Welk een tijdvak en welke gebeurtenissen lagen er nog tussenbeiden, en op welke gevaarlijke punten stond het niet dikwijls! Meermalen scheen het onmogelijk, of hoogst bedenkelijk.

Onmogelijk, bijvoorbeeld toen alles op de vruchtbaarheid van Sara aankwam; bedenkelijk, toen Izaäk op het altaar lag, of zijn geslacht gevangen naar Babel werd gevoerd. Het geloof gaat zowel met een gehele zelfverloochening van al het schepsel gepaard, als met een ganse overgave aan God en Zijn wil. Wat iets is, dat maakt Hij tot niet, opdat Hij het alleen zij. Wie het doel kiest, moet zich ook de middelen en wegen laten welgevallen, die daartoe leiden.

Met de voorzeggingen is het op dezelfde wijze gesteld; de discipelen vraagden kort voor de hemelvaart van Christus, of de tijd nu gekomen was, dat Hij het koninkrijk onder Israël weder zou oprichten, iets dat zij zo zeer wensten. Maar zij kregen het bekende antwoord: "Het komt u niet toe, te weten de tijden of gelegenheden, die de Vader in Zijn eigen macht gesteld heeft." Daarmede moest men steeds tevreden zijn, en in plaats van zich met allerlei berekeningen te bemoeien, te allen tijde wakend zijn, met brandende lampen, of tenminste genoegzaam van olie in de vaten voorzien. Tot het maken van gegronde berekeningen is naar de uitdrukkelijke verzekering van het Goddelijk Woord wijsheid nodig, en deze is zekerlijk niet bij hen te vinden, die wanen haar te bezitten, zoals ons hetzelfde woord ook verzekert.

Habakuk zegt: “Ik stond op mijn wacht, en ik stelde mij op de sterkte, en ik hield wacht om te zien.”

Deze voorzegging zal immers nog te zijner tijd vervuld worden; zij zal eindelijk vrij aan het licht komen en niet achterblijven; maar hoewel zij vertraagt, zo verwacht met vertrouwen, want zij zal zeker komen en niet achterblijven. (Hoofdst. 2:3.) Niet alleen geloof, maar ook lijdzaamheid wordt noodzakelijk verklaard, om de belofte te verkrijgen, en Petrus verbindt het wachten met het haasten.

Wat de een en twintigste legerplaats betreft, zij voert de naam Makheloth. Dat woord heeft dezelfde betekenis als Kehelatha, en betekent: verzameling of vergadering, gemeente, waarvan wij thans niets bijzonders meer te zeggen hebben. Dat woord staat ook in Ps. 68:27: “Looft God in de gemeente, gij, die zijt uit de springader Israëls;” en de Messias zegt, Ps. 22 en 40: dat Hij de Naam van God zijn broeders vertellen en in het midden der gemeente Hem prijzen zal - dat Hij gerechtigheid zal boodschappen in de grote gemeente.

Wij zien hier, wat er in de vergadering, de gemeente moet behandeld worden, namelijk de lof van God en de verkondiging Zijner gerechtigheid, bijzonder die gerechtigheid, welke zich aan Jezus Christus in Zijn lijden en sterven verheerlijkt, en die Hij ons daardoor verworven heeft, welke komt uit geloof tot geloof, gelijk geschreven staat: “De rechtvaardige zal uit het geloof leven.”

Hij is de Springader Israëls, waaruit dat volk zijn dorst stilt en al zijn behoeften scheidt, in welke zijn Heil rust, waartoe het geroepen wordt. “O alle gij dorstigen, komt tot die wateren!” Wij hebben wel de grootste reden om voor deze Springader Israëls, buiten welke niets bestaat dan ellende en bederf, den Heere te prijzen, gelijk Paulus ons met zijn voorbeeld daarin voorgeeft, waar hij zich op zijn klacht: “Ik ellendig mens, wie zal mij verlossen uit het lichaam dezes doods?” antwoordt: “Ik dank God door Jezus Christus onzen Heere.”

Wat zal een arm zondaar ook anders loven en prijzen, dan de bloedgerechtigheid van Christus alleen, zonder Wiens purper hem hoe langer hoe minder geen vezel zelfs overblijft, waarmede hij zijn naaktheid zou kunnen bedekken en waarmede hij voor God zou kunnen verschijnen? Waar van deze zaken niet gesproken wordt, daar is het geen vergadering, gemeente, maar een verstrooiing; want die met Christus niet vergadert, die verstroot.

Hoewel er in de eigenlijke zin slechts één vergadering of gemeente bestaat, waarvan Christus het Hoofd is, zo wordt nochtans van haar in het meervoud gesproken, vooreerst, dewijl zij in twee grote afdelingen bestaat, waarvan de ene in de hemel, de ander op aarde is; ten tweede, wegens de verscheidenheid der kinderen Gods onderling in inzicht, ervaring en gaven, zodat er kinderen, jongelingen en vaders, eikenbomen, wilgen en riet, enz. zijn.

Bij, de eenheid is een grote verscheidenheid, en zo verzamelt men zich bij enkele hoopjes, die elkander het meest gelijk zijn, elkander het naast staan, elkander het best begrijpen en door een verborgen trekking elkander toegevoegd worden. Zo bestaat er naast de algemene broederliefde nog een bijzondere, die door het voorbeeld van Jezus Zelf geheiligd is, daar Hij Johannes bijzonder liefhad en tussen Zijn moeder en hem een bijzonder verbond stichtte, terwijl Hij alle discipelen beval, elkander lief te hebben.

Vandaar ook, dat de een in de predikatiën en schriften van dezen, de ander in die van genen meer stichting en voedsel vindt. David had Jonathan, Paulus had Timotheüs; en de apostel verzekert, dat er niemand van zulk een gezindheid was als deze. Maar daardoor wordt geenszins aan de verdeeldheid voedsel gegeven, zodat de een zou mogen zeggen: “Ik ben van Paulus; de ander: ik ben van Apollos; een derde: ik ben van Cefas; een vierde: ik ben van Christus.” Dat zijn geen vergaderingen, maar wel verstrooiingen. Christus noemt in Ps. 40 Zijn Gemeente in meer dan een betrekking, de grote Gemeente. Hij noemt haar alzo vanwege het getal harer leden, dat eindelijk als zij eens allen tezamen zullen zijn, een zeer grote menigte zal uitmaken, die niemand tellen kan. Zij geniet een grote eer; want die Christus aangenomen hebben, hebben de macht kinderen Gods te zijn. Groot zijn de goederen, die hun

toegekend zijn, en in wier bezit zij zullen worden gesteld. Groot is hun gerechtigheid; want zij is de gerechtigheid Gods; groot is hun macht, want zij zijn sterk en onoverwinnelijk in den Heere en in de sterkte Zijner macht.

Makheloth, vergadering of verzameling, waar men zich verzamelt, of waar men verzameld wordt. Het woord vergaderen heeft in de Schrift een aangename betekenis. Wij lezen Jes. 54:7: "Met grote ontferming zal Ik u vergaderen;" en hoofdst. 56:8: "De Heere HEERE, Die de verdrevenen Israëls vergadert, spreekt: Ik zal tot Hem nog meer vergaderen, nevens hen, die tot Hem vergaderd zijn;" en Christus zegt: "Hoe menigmaal heb Ik uwe kinderen willen bijeenvergaderen, gelijkerwijs een hen haar kiekens."

Wij zijn in Harada geweest, dat is Verschrikking. Hier te Makheloth is een samenvloeiing van heilige instromingen en mededelingen, tot verkwikking, versterking en troost. Werd ginds het hart verbrijzeld, hier wordt het weder genezen; werd men ginds, zoals Jezus aan Zijn discipelen zegt, naar het Zijne verstrooid, hier wordt men bevredigd.

Gelijk de zonneschijn nooit liefelijker is, dan na langdurige regen, en de regen nimmer meer welkom en doeltreffender is, dan na langdurige droogte, zo zijn de Goddelijke uitvloeisels Zijner genade nooit zaliger dan na lange, smartelijke ontbering. Ziet, hoe gepast volgt dan Makheloth op Harada in de reisroute der kinderen Gods.

Bestaat er een Harada, er is ook een Makheloth. Hebben wij in Christus vele verdrukkingen, wij worden ook rijkelijk en zalig getroost, en achten een geringe vertroosting des te hoger, naarmate wij langer haar ontbeerden. Op de nood der boetvaardigheid, der aanvechting, volgt een vernieuwde en meer bevestigende vrede, en eindelijk brengt het lijden dezes tijds een gans zeer uitnemend, eeuwig gewicht der heerlijkheid. "Dit is een getrouw woord, want indien wij met Hem gestorven zijn, zo zullen wij ook met Hem leven; indien wij verdragen, wij zullen ook met Hem heersen; indien wij Hem verloochenen, Hij zal ons ook verloochenen; indien wij ontrouw zijn, Hij blijft getrouw, Hij kan Zichzelven niet verloochenen." 2 Tim. 2:11-13.

De droefgeestige Psalmen eindigen over het algemeen op de liefelijkste wijze en de heerlijkste lof klinkt na de verlossing uit alle nood. Zekerlijk was Maria in een duister Harada, toen zij het kind Jezus had verloren; want zij zegt zelf: "Ik heb U met angst gezocht!" Maar hoe onbeschrijfelijk zal haar blijdschap bij het wedervinden geweest zijn. In welk een Harada werden de discipelen door de dood huns Heeren geleid; maar welk een gejuich was het ook, toen zij konden zeggen: "De Heere is waarlijk opgestaan!" Paulus had zeer veel reden om te wensen, ontbonden te worden en met Christus te zijn. Maar hij moest verbeiden. Des te liefelijker was het hem, toen hij eindelijk tot Hem werd opgenomen.

Al scheen het alsof nimmermeer
De wolken breken zouden,
Toch zagen wij nog keer op keer
De zon het veld behouden.
Eens komt de dag, zolang verwacht,
Dat ze eeuwig schijnt in volle pracht.

Laat u vóór alle dingen ernstig en zwaar op het hart wegen, dat gij niet slechts uitwendig, maar veelmeer inwendig en wezenlijk een lid der grote vergadering zijt, en alzo aan haar leiding zowel als aan haar goederen een zeker aandeel hebt. Al veranderen dan ook de legerplaatsen, toch is het de wolk- en vuurkolom, die u dan eens zo, dan weder anders, maar altijd heilzaam leidt. Valt het u ook niet altijd gemakkelijk, haar leidingen u te laten welgevallen, zo zijn zij toch goed en brengen u nader tot Kanaän. En indien dat slechts gebeurt! Wat gaat het u aan, volg slechts Hem. Hij leidt wonderbaar, maar zalig. Amen.

TACHATH

Numeri 33:26

“En zij verreiden van Makheloth en legerden zich in Tachath.”

Dat is alzo dezelfde legerplaats, waar wij, zoals wij onlangs aanmerkten, een kruisweg maken; terwijl wij, om daar te komen, kruislings trekken over de weg, die wij reeds eenmaal hebben bewandeld. Die weg brengt nabij Kanaän en loopt er bijkans evenwijdig mede. De twee en twintigste legerplaats ligt zeer nabij het beloofde land, en vandaar uit zullen wij er weder in kunnen zien, gelijk wij het uit de veertiende konden doen.

Deze legerplaats heet Tachath en betekent: voor, inplaats, een der uitstekendste, gewichtigste woorden in de christelijke leer, waarvan onbeschrijfelijk veel, ja alles afhangt. Hij, Die dat Woord en zijn grote betekenis wel vat, en in het hart heeft, heeft een legerplaats gevonden, waar hij volkomen zekerheid en rust voor zijn ziel aantreft. In die zin wilde ik dan ook met u, geliefden, deze legerplaats en haar betekenisvolle naam, wilde ik wel dat woordje ‘voor’ een weinigje bewegen, beschouwen en deze appelboom schudden, in de hoop, dat daarvan enige vrucht ons in de schoot moge vallen.

Laat ons eerst enige teksten der Schrift horen, waarin dat gewichtig woord voorkomt. Eva gebruikte dit woord, toen zij haar na Abels dood geboren zoon Seth noemde, en daarbij zeide: “God heeft mij een ander zaad gezet voor Abel; want Kaïn heeft hem doodgeslagen.” Het komt voor bij de merkwaardige opoffering van Izaäk, waar wij lezen: “Abraham nam die ram en offerde hem - in zijns zoons plaats.”

David gebruikte het bij zijn rouwbeklag over de dood van zijn zoon Absalom, als hij uitroept: “Och, dat ik voor u gestorven ware, Absalom, mijn zoon, mijn zoon!” Volgens Jes. 61:3 wordt de ellendige beloofd, dat hun “sieraad voor as, vreugdeolie voor treurigheid” zal worden gegeven. In het Nieuwe Testament wordt dat gewichtige, opmerkelijke woordje voor zo dikwijls gevonden, dat wij ons moeten vergenoegen slechts enige Schriftplaatsen daarvan aan te halen.

“De Zoon des mensen is gekomen, om Zijn ziel te geven tot een rantsoen voor velen. Ik geef Mijn leven voor Mijn schapen.” Christus is voor ons - Hij is voor ons goddelozen, zondaars en vijanden, gestorven. Hij is voor onze zonden overgegeven. Hij heeft voor onze zonden geleden, Hij rechtvaardig voor de onrechtvaardigen. God heeft Hem voor ons tot zonde gemaakt.

Dat woord wijst op plaatsbekleding, rechterlijke verwisseling, waardoor de een in de plaats van de anderen treedt of gesteld wordt, waar iemand in rechterlijke of andere zaken in eens anderen plaats, in zijn naam en ten gunste van hem handelt en lijdt; handelt – terwijl hij verricht wat een ander had moeten boeten. Zo treedt een advocaat voor een aangeklaagde voor de rechter, en spreekt in zijn plaats en in zijn naam; een voogd voert een rechtzaak in de plaats van het weeskind; iemand stelt zich als borg voor een ander, terwijl hij voor zijn schuldigheid of voor zijn gedrag goedsprekt, zijn persoon en zijn goederen te pand stelt, en daardoor voor de ander vrijheid en rust verschaft.

Zodra iemand in de eigenlijke zin als plaatsbekleder optreedt, worden zijn handelingen en vergoeding niet meer als zijn persoonlijke aangezien en hemzelve niet verder toegerekend, dan in zover daaruit blijkt, dat hij de verplichtingen overeenkomstig zijn ambt als plaatsbekleder volbrengt. Zijn voldoening wordt voorts hem toegerekend, in wiens naam hij haar volbrengt. De laatste heeft al het voordeel en de eerste alleen de eer en de roem daarvan. Zo onderhandelt een gezant in de naam zijns konings met een andere vorst. Zijn bekwaamheid verstrekt hem tot eer, maar de besluiten zelven raken hem niet. Deze werkzaamheid noemt men ook middelen aanwenden, en hij, die dat werk verricht, wordt middelaar geheten.

Het is gemakkelijk in te zien, dat niet ieder tot plaatsbekleder en middelaar bekwaam is. Gedwongen kan natuurlijk niemand worden, tenzij dan dat het in de natuur der zaak ligt. Hij moet de daartoe vereiste eigenschappen bezitten. Hij, die voor de schulden van een ander borg wordt, moet vermogen bezitten, die voor zijn gedrag goedspreekt, moet zelf onberispelijk zijn.

Zal iemand als middelaar optreden, dan moet hij van een hoge stand zijn naarmate de personen, die hij met elkander bevredigen wil, hoger in aanzien zijn. Is het iets ingewikkelds, dan moet hij alle mogelijke wijsheid bezitten; voor een moeilijk werk als volharding; voor een bezwaarlijk alle standvastigheid en lijdzaamheid; voor een groot, moet hij alle kracht bezitten, die daartoe vereist wordt. Hij moet ook daartoe gemachtigd zijn; want hij, die zich ongeroepen in het middelaarswerk waagt, zou er lichtelijk slecht bij varen. In natuurlijke zaken, waarvan wij hier spreken, heeft een plaatsbekleding haar grenzen. De dood kan de een voor de ander niet rechtstreeks ondergaan. Dat veroorloven noch de goddelozen, noch de menselijke wetten.

Het valt als vanzelf in het oog, hoe bijzonder voordelig zulk een plaatsbekleding zijn kan voor iemand, die haar nodig heeft. Hij wordt daardoor van alle verdrietelijkheden, zorg en verantwoordelijkheid ontlast, alzo deze op de plaatsbekleder rusten.

Tot dusver hebben wij slechts in het algemeen van deze zaak gesproken. Maar er bestaat ook in het koninkrijk Gods een plaatsbekleding, die van het allergrootste gewicht en een onschatbare zegen is; er bestaat een Tachath, een inplaats en voor, waarvan al ons heil afhangt. Hij, die dat voor grondig verstaat, die daarin recht geworteld, gegrond en bevestigd is, heeft een legerplaats gevonden, waar men wezenlijk zeer zacht rust.

Op deze plaatsbekleding werd reeds dadelijk in het Paradijs gewezen. De stamvader van het mensengeslacht is verkondigd: "Van den boom der kennis des goeds en des kwaads, daarvan zult gij niet eten; want ten dage als gij daarvan eet, zult gij den dood sterven." Nochtans, hij zelf sterft niet, maar in zijn plaats wordt een rein dier gedood, en hij wordt met het vel daarvan gekleed, en voorts alzo uit het Paradijs met deze woorden verdreven: "Ziet, de mens is geworden als onzer een, kennende het goed en het kwaad!"

De Oudtestamentische offerdienst is niet anders dan een plaatsbekleding. De priesters dragen de zonden des volks. Zij leggen ze op het hoofd van het offerlam; zij doden dat schuldeloze in de plaats der schulden en deze worden daardoor verzoend. Eindelijk treedt een mens op, heilig, onschuldig, afgescheiden van de zondaars, hoger dan de hemelen, met de Heilige Geest gezalfd zonder mate. Van Hem roept een profeet, terwijl hij met de vinger op Hem wijst: "Zie, het Lam Gods, Dat de zonden der wereld wegneemt!"

Een der meest bijzondere omstandigheden in het leven van deze Onvergelijkelijke is deze: De rechter geeft Hem openlijk getuigenis: Ik vind geen schuld in Hem, en wil Hem loslaten. Dan stelt hij Hem met een, die van een zware misdaad overtuigd en tengevolge daarvan een ter dood veroordeelde misdadiger is, gelijk, en brengt deze zeldzame vraag te berde: wie van die beiden losgelaten en wie zal gedood worden? En de uitslag valt ten gunste van de misdadiger uit, hij wordt in vrijheid gesteld, maar de schuldeloze met de straffen belast, die aan hem hadden moeten voltrokken worden, en die hem ook zouden hebben getroffen, indien deze wonderbare verwisseling hem niet had verlost.

Komt, laat ons die zaak wat van naderbij beschouwen. De oorzaak van de plaatsbekleding en het middelaarswerk ligt in een, op zichzelf beschouwd, hoogstbeklagenswaardige en afschuwwekkende omstandigheid, namelijk in de zonde, in dat ergste en boosaardigste van alle kwaad, die moeder van alle gruwelen en van de rampzaligheid, die niet genoeg verafschuwd, gehaat en ontvloden kan worden. Zij is de vijandin Gods, en indien zij zo sterk ware, als zij boosaardig is, zou zij zelfs God van de troon stoten, vernietigen, veroordelen en al Zijn werken verwoesten.

Maar gelukkig, zij is wel machtig, doch niet almachtig, niet onoverwinnelijk. Zij is vijandschap tegen God en plaatst zich in alle opzichten en in al zijn geboden, oogmerken en bedoelingen tegen Hem, zover slechts haar kracht reikt. Zij is duisternis en zou, indien zij kon, alle licht der waarheid en heiligheid uitdoven. Zij is louter wanorde, tweedracht en tegenspraak, zij kan alleen verstoren en verderven, ja niets dan ellende baren.

Dat monster is in deze wereld gekomen en heeft de afgrijselijkste verwoestingen in de zichtbare en onzichtbare schepping veroorzaakt, en bijzonder in de laatste, een zeer verheven, machtige, rijkbegaafde geest aangestoken, en zich juist daardoor een krachtige ondersteuning verworven. De zonde is ook het onrecht; en toen zij eens in de wereld was, kon God haar niet zo laten heengaan, maar moest Hij Zijn gerechtigheid tonen, Zijn mening, Zijn oneindige afschuw daartegen openbaren; Hij moest haar straffen en haar hare bezoldiging geven, dat is de dood.

Daarom moest òf alles, wat zondaar heet, verloren gaan, òf er moest een Tachath, een inplaats en voor, een plaatsbekleding, een borgschap, een bemiddeling of verwisseling beraamd worden, waardoor een wereld vol zondaars behouden, begenadigd en gezaligd werd, zonder dat daardoor de Goddelijke gerechtigheid en heiligheid werd verdonkerd. Hierin ligt de aanleiding tot de plaatsbekleding, waardoor, gelijk wij in Hebr. 2:5 lezen, de dingen werden verricht, die bij God te doen waren, om onze zonden te verzoenen.

De grond en bron der bemiddeling liggen niet in het berouw van de mens, dat hij God dadelijk na de zondeval weemoedig en boetvaardig te voet zou gevallen zijn, en als Job zou hebben beleden: "Ik heb gezondigd!" Neen, niets dergelijks. Deze ligt alleen in de ontferming, in de vrije genade, in de voorkomende eeuwige liefde Gods. "Hierin is de liefde, niet dat wij God liefgehad hebben; maar dat Hij ons heeft liefgehad" met een eeuwige liefde, en wel in zulk een mate, dat Hij Zijn eniggeboren Zoon niet spaarde, maar overgaf tot een verzoening voor onze zonden, geworden uit een maagd, geworden onder de wet; opdat Hij hen zou verlossen, die onder de vloek der wet lagen; Hem tot zonde maakte, opdat wij zouden worden rechtvaardigheid Gods in Hem; Hem tot een vloek maakte, opdat wij de zegen; in de dood gaf, opdat wij het leven zouden hebben; tot Knecht maakte, opdat wij het kindschap zouden ontvangen.

Zo was het in de ondoorgrondelijke diepte der eeuwigheid beraamd en besloten, in het aanbiddenswaardig raadsbesluit der hooggeprezen Drieëenheid, bijzonder tussen den Vader als Rechter en den Zoon als Borg. Toen sprak de Zoon tot den Vader: "Heilige Vader! de wereld heeft U niet gekend, maar Ik heb U gekend. Ik heilig Mijzelf voor hen, opdat ook zij geheiligd mogen zijn in waarheid." De ganse wereld is voor U, o God, schuldig en verdoemelijk! "Allen zijn zij afgeweken, tezamen zijn zij onnut geworden, er is niemand, die goed doet, ook niet tot een toe."

Zij zijn allen zondaars en hebben geen roem. Maar laat hen zonder verdienste gerechtvaardigd worden uit Uwe genade, door de verlossing, die door Mij is. Laat Mij, zegt Gij, o groot en heilig God, laat Mij toe, dat Mijn rechtvaardige toorn ontbrande, zo zal Ik hen allen verteren; laat Mij toe, dat Ik de bliksem Mijns wraakzwaards wette en Mijn hand ter straffe grijpe, dat Ik Mij aan Mijne vijanden wreke, en hen, die Mij haten, vergelde, dan zal Mijn dag branden als een oven, dan zullen alle goddelozen gelijk stro zijn en alle verachters gelijk stoppelen.

Maar de bemiddelende Zoon antwoordt: Betoon aan Mij Uw rechtvaardigheid. Wees hun genadig, dat zij niet in het verderf nederdalen; want Ik heb verzoening gevonden. Gij Vader, zijt in Mij. Zo verzoen dan de wereld met uzelf; reken hun hunne zonden niet toe. Maak Mij, daar Ik geen zonde ken, voor hen tot zonde; opdat zij in Mij rechtvaardigheid Gods worden.

Ziet, hier ben Ik. Als hun Vorst des levens kom Ik uit hen af, en als Heerser ga Ik van hen uit, om als Borg tot U te naderen. Om hun misdaden wil zal Ik Mij laten verwonden, en hun zonde wil Ik Mij laten verbrijzelen; leg de straf, die de vrede aanbrengt, op Mij, opdat zij door

Mijn wonden genezen. Werp al hun schulden op Mij; Ik zal betalen wat Ik niet heb geroofd. Leg Mij in het stof des doods, opdat zij, die Gij Mij gegeven hebt, leven. Maak Mij arm, opdat zij rijk worden. Laat Mij klagen en treuren, opdat zij zich verheugen met een onuitsprekelijke vreugde. Ja, maak Mij tot een vloek, opdat zij Uw gezegenden worden. Ziet, Ik wil hun oude mens zijn, opdat die in Mijn persoon gekruisigd en gedood worde; opdat de zonde niet over hen heerse en zij van de wet onder de genade komen.

Gij verlangt noch brand-, noch zondoffer. Maar ziet, Ik kom! Uw wil, Mijn God, doe Ik gaarne, en Uwe wet heb Ik in Mijn binnenste. Zie, Ik word voor hen gehoorzaam tot de dood, ja, tot in den dood des kruises. Laat Mij in alles verzocht worden, gelijk zij, doch zonder zonde, opdat zij een getrouwe Hogepriester aan Mij hebben, Die medelijden met hen kan hebben.

Alleen, dat hun dit alles door U, o God, toegerekend en zo beschouwd worde, alsof zij het in eigen persoon alles geleden en gedaan hebben, opdat Gij goddelozen rechtvaardigt en dat Ik hun voorgesteld worde tot een verzoening door het geloof in Mijn bloed, en Gij hun de zonden vergeeft, opdat Ik zij Jehova, hun Gerechtigheid, en zij door Mij een toeleiding hebben tot Uwe genade, dat die hun overvloedig geschonken en zij door de gehoorzaamheid van Eén gerechtvaardigd worden, gelijk zij door de overtreding van één zondaars zijn geworden.

Dat was het, wat voor ons zondaars ten goede, in de eeuwige vreederaad Gods verhandeld en besloten werd. Wij kennen de Plaatsbekleder. Het is Jezus Christus, voor ons gestorven. Hij verenigt in Zijn Persoon al de eigenschappen en volmaakheden; die tot het hoge Middelaarsambt behoren; want “er is één God en één Middelaar Gods en der mensen, de Mens Christus Jezus. Aan de ene zijde aan God zo na verwant, als een zoon met de vader, ja also, dat beiden één zijn, Hij in den Vader en de Vader in Hem is, Hij al die wijsheid en heerlijkheid, al de kracht, liefde en heiligheid, al de rijkdom en de macht bezit, die tot dat hoge en grote werk noodzakelijk zijn.

Aan de andere zijde is Hij de mens zo na verwant, dat Hij Zichzelf de Zoon des mensen noemt, dat Hij vlees en bloed deelachtig is geworden, en also beiden van één afstammen: Hij, Die heiligt en zij, die geheiligt worden, zo kan hetgeen Hij doet en lijdt het geslacht ten goede komen, in welks vlees en bloed Hij het volbrengt; want hier is Immanuël, dat is: God met ons. Hij heeft Zich ook niet Zelf die eer aangematigd, om Middelaar te worden, maar Hij, Die tot Hem zeide: Gij zijt Mijn Zoon, heden heb Ik U gegeneerd, heeft Hem daartoe verordineerd. Daarom gaat ook des Heeren welbehagen gelukkig door Hem, Zijn Knecht voort; ja deze Knecht, de Rechtvaardige, maakt door Zijn kennis velen rechtvaardig. “Zulk een Hogepriester betaamt ons, heilig, onnozel, onbesmet, afgescheiden van de zondaren en hoger dan de hemelen geworden.”

Hij heeft zijn reeds vóór de grondlegging der wereld overgenomen Middelaarsambt in de volheid des tijds ook in de ganse omvang volbracht, en de Schrift spreekt van het vruchtgevolg en de werking op een verbazende wijze. Wij moeten in het algemeen weten, leren en geloven, dat alles, wat Jezus deed, uitgenomen slechts Zijn wonderen, die hoofdzakelijk tot het wettigen en ten bewijze Zijner Goddelijke zending dienden, en alles, wat Hij ontbeerde, verloochende en leed, niet in Zijn Persoon, op zichzelf beschouwd, betrof, maar voor anderen en in hun plaats geschiedde, dewijl zij te doen en te lijden hadden wat Hij nu deed, deed en leed inplaats en voor hen, die de Vader Hem had gegeven.

Voor Zijn eigen persoon was Hij boven dat alles oneindig verheven; hoe had anders zijn lijden en sterven voor anderen ten goede kunnen komen? Uit vrije genade, slechts door liefde gedreven, plaatste Hij Zich in zulk een betrekking, waar Hij vatbaar was voor lijden en gehoorzaamheid, en dewijl Hij de vruchten daarvan voor Zichzelf niet behoefde, schonk Hij die aan anderen. Trapsgewijze voerde Hij Zijn plaatsbekleding van het begin op aarde tot de volmaking in de hemelen uit. Het Woord werd vlees, en “buiten alle twijfel de

verborgenheid der Godzaligheid is groot: God is geopenbaard in het vlees!” Hij, door Wien alle dingen zijn, wilde nu ook alles verzoenen door en tot Hemzelven. Een maagd uit het huis van David werd tot Zijn moeder verkoren, en Zijn geboorte en vleeswording geschieden alzo, dat het heilige Kind voor de aansteking van het vergif der erfzonde bewaard en verzekerd bleef, dewijl Hij het getal der zondaars niet vermeerde, maar hen zou zaligmaken, en alzo toen reeds terstond door Zijn volmaakte onschuld en heiligheid de zonde voor het aangezicht Gods bedekte, waarin wij zijn ontvangen en geboren.

Had het eenmaal door Adam met zijn geslacht een geheel andere en beklagenswaardige richting genomen, door deze tweede Adam kwam een heerlijke wending. Het Tachath, dat voor en inplaats, trad tevoorschijn. De Middelaar was er, om de dingen te doen, die voor zondaars bij God te doen waren. Hij verkreeg thans hetgeen Hij kon offeren: Zijn lichaam; daarop riep de engel reeds bij de kribbe: “Ziet, ik verkondig u grote blijdschap, die al den volke wezen zal, dat u heden geboren is de Zaligmaker!”

Dertig jaar leefde Hij in het stille Nazareth; lang genoeg om de Goddelijke inzetten onder menigerlei ontbering in vervulling te brengen, en alzo voor Zijn volk een reine en geldige gerechtigheid te bewerken, daar alles niet Hemzelven, maar de Zijnen op rekening wordt geschreven. Wonderbaar straalt het in Zijn ganse loop door, dat Hij Zich juist zo diep vernederde als Adam zich zo onvoegelijk zelf verhoogd en getracht had van God onafhankelijk te maken – om door ootmoed de hoogmoed te boeten en te verzoenen.

Maar daarbij bleef het niet. Zijn onderdanigheid werd op hoger, op de hoogste proef gezet, en in alles werd Hij verzocht, zodat het Hem ging, zoals Hij van Zijn uitverkorenen zegt, dat Hij, indien het mogelijk ware, zou verleid geworden zijn tot dwaling, ongeloof en zonde; maar nu in alles op het heerlijkst heeft getriumfeerd.

De satan beproefde al zijn kunst en macht aan Hem en bracht juist daardoor Zijn lijden tot de hoogste trap. Aan Zijn lichaam leed Hij de onnoemelijkste smarten, veroorzaakt door een verschrikkelijke geseling, het kronen met doornen, het slaan op Zijn alzo gekroond hoofd, het doornagelen Zijner handen en voeten aan het kruis. Met dat afgrijselijk lijden gingen de uiterste verguizing en de pijnlijkste dorst gepaard. Maar al dat lijden was nog weinig in vergelijking van hetgeen Zijn ziel ondervond.

Onderging Hij het eerste stilzwijgend, het laatste perste Hem bittere tranen en angstvolle smekingen uit. Hij werd bedroefd en zeer beangst, Hij zweette, Zijn zweet werd gelijk grote druppelen bloeds, die op de aarde vielen. Hij riep het met luide stem uit: “Mijn ziel is geheel bedroefd tot den dood toe!” Eindelijk stierf Hij als een vervloekte, ja, als een vloek Gods, als de zonde zelve.

Maar met welk doel? Waarom? Voor ons! Om voor ons gehoorzaam te worden tot de dood, ja tot de dood des kruises, zo spreken de verlost, door den Geest geleerd. Onze oude mens werd in Zijn persoon gedood, en het geloof zegepraalde: “Indien een voor allen gestorven is, zo zijn allen gestorven, en Hij is voor allen gestorven,” enz. Maar die gestorven is, die is gerechtvaardigd van de zonde; daarom wordt de gelovige toegeroepen: “Gij zijt gestorven.”

Deze Rechtvaardige heeft voor de onrechtvaardigen geleden en hun zonden gedragen, ze geofferd op het hout. Onze misdaden waren het, waarom Hij werd verwond en om onze ongerechtigheden is Hij verbrijzeld geworden. Hier geschiedde die grote, merkwaardige, heilaanbrengende verwisseling, daar Christus voor Zijn volk – de Barabbas – veroordeeld, maar het volk zelf werd vrijgelaten; waar het Lam werd gedood inplaats van de reeds op het altaar uitgerekte Izaäk, die reeds het getrokken offermes zag, reeds de dodelijke slag verwachtte.

Evenwel, ook hier had de plaatsbekleding haar vol beslag nog niet: “Gij zijt ook,” uit kracht der verbondsbetrekking, door het geloof, dat God geeft, “met Christus opgewekt,” zo spreekt het geloof op grond der waarheid. Toen Christus door de opstanding uit alle macht des doods en des vloeks werd bevrijd, werd tegelijk Zijn ganse Gemeente in en met Hem opgewekt en in

Hem voorgesteld zonder vlek of rimpel. Ja, ook daarbij bleef het niet, maar Hij is ook voor de Gemeente ten hemel gevaren, waar zij Hem niet alleen tot een Voorspraak heeft, maar zijzelve is met Hem in den hemel gezet.

Wie vermag de hoogte, de diepte, de lengte en de breedte van dat Tachath, deze plaatsbekleding te meten, en is hij, die dit in het geloof vat, niet als het ware, terwijl hij de weg bewandelt, reeds aan de eindpaal, zekerlijk niet in het genot, maar wel naar het recht?

Merkwaardig, veelzeggend en betekenisvol woordje, dat woordje Tachath, voor! Een ganse wereld, ja twee werelden draaien om deze kleine en nochtans zo grote, zo vaste, zo wijze en genadevolle spil, buiten welke alles in een afgrond van jammer verzinkt. De apostel had het grootste recht en reden genoeg, om in een korte brief aan de Filippensen wel achttienmaal dat woordje in, in Christus, in den Heere te gebruiken; en in de brief aan de Efezen dat niet minder merkwaardig door, door of in Welken Hij ons uitverkoren heeft, door Welken Hij ons verordineerd heeft tot aanneming tot kinderen, in Hemzelve, naar het welbehagen van Zijn wil; in of door Welken wij ook een erfdeel geworden zijn; in of door Welken gij ook zijt verzegeld geworden met den Heiligen Geest der belofte; door Welken wij de toeleiding hebben in één Geest tot den Vader; opdat Hij de overvloedige rijkdom Zijner genade betone over ons door Jezus Christus.

Maar wie vermag de zegen van dat Tachath, deze plaatsbekleding met vele of weinige woorden uit te spreken? Het is van gelijke grootte en voortreffelijkheid, hetzij wij onze ogen richten op het kwaad, dat door dat Middelaarswerk is afgekeerd, of dat wij zien op het grote goed, dat ons daardoor is geschonken, indien wij tenminste geloven.

Welk een verschrikkelijk kwaad zou het zijn, indien de heiligheid en rechtvaardigheid Gods, indien in één woord Zijn toorn zich aan ons zondaars zelve, in eigen persoon wreken wilde; indien het ganse oordeel van de vloek der wet op ons neerdaalde; als Hij ons onze ongerechtigheden toerekende; als wij daarvoor verwond en verbrijzeld en in de kerker moesten worden geworpen, waaruit men niet ontslagen wordt voordat men de laatste penning heeft betaald. Dan waren immers allen voor eeuwig verloren. Maar ziet, van dat vreselijke kwaad heeft Christus Zijn volk, uit kracht Zijner plaatsbekleding, geheel bevrijd, Hij, in Wien zij de verlossing hebben door Zijn bloed, namelijk de vergeving der zonden.

Hoe heerlijk is het goed, dat Christus aan Zijn uitverkoren Gemeente door Zijn plaatsbekleding heeft verworven! Ontheffing van alle schuld en straf, volkomen vrijspraak in het Goddelijk gericht, wederstelling in alle rechten der kinderen Gods, in één woord: "God, Die rijk is in barmhartigheid," heeft ons, gelijk Paulus, Efez. 2, zegt: "door Zijn grote liefde, waarmede Hij ons liefgehad heeft, ook toen wij dood waren door de misdaden, levend gemaakt met Christus (uit genade zijt gij zalig geworden); en heeft ons mede opgewekt, en heeft ons mede gezet in den hemel in Christus Jezus."

Welgelukzalig allen, die in het geloof kunnen zeggen: Hij trad in onze plaats! Welgelukzalig allen, die deze Borg in het geloof hebben, ja zelfs welgelukzalig allen, die gevoelen hoe volstrekt onmisbaar hun dat Tachath, deze Borg, deze Plaatsbekleder is: die daarnaar hongeren, dorsten en schreeuwen, gelijk een hert naar verse wateren, en wien beloofd is, dat hun het levend water uit de Fontein om niet zal gegeven worden. Ach, dat hun getal zo gering is!

Maar hij, die in dat element als standpunt des geloofs en des levens recht geworteld is, hij, die door de wolk- en vuurkolom recht te Tachath is gelegd, heeft een heerlijke rustplaats gevonden, een leger, dat hem niet ledig noch onvruchtbaar zal laten. Een boom, aan deze waterbeken geplant, brengt in lijdzaamheid op een vreedzame wijze zijn vrucht te zijner tijd, ja zelfs zijn bladeren verwelken niet. Al gaat het dan ook door Harada, het gaat toch naar Tachath; daaraan grenst Tharah, dat is : rust, en Mithka, dat is zoetigheid.

De Heere, de Heilige Geest verklare ons Christus voor ons, zo zal ook Christus in ons de hoop onzer heerlijkheid zijn. Amen.

THARAH

Numeri 33:27

“En zij verreiden van Tachath, en legerden zich in Tharah.”

Tharah is de drie en twintigste legerplaats. De betekenis van de naam dezer legerplaats wordt wel op tweeërlei wijze vertaald, maar beide vertalingen passen zeer goed bij de voorgaande legerplaats, die Tachath heet, dat is v o o r, i n p l a t s, dat ziet op de grote plaatsbekleding van Christus. Wordt de betekenis van de naam Tharah uit een aan het Hebreeuws verwante taal afgeleid, dan wijst hij op een verwijlen, of anders een aanwaaien van de lucht of de Geest, en de daaruit ontstaande verversing. Wordt het nu niet reeds een ieder duidelijk, hoe voortreffelijk dit bij de voorgaande legerplaats past? Laat ons dit in die beide betekenissen van de naam dezer legerplaats wat nader beschouwen.

De eerste betekenis toont een vertoeven, verwijlen aan. Johannes meldt in zijn Evangelische geschiedenis van het lijden van Jezus: “Bij het kruis van Jezus stonden Zijn moeder en Zijn moeders zuster, Maria de vrouw van Cleopas en Maria Magdalena, en de discipel, dien Hij liefhad.” Een benijdenswaardige toestand. Zekerlijk verstonden deze eerwaarde personen toen nog volstrekt niets van de grote verborgenheid van het kruis van Christus, ook zelfs wat de letter betreft, maar nu is het duidelijk geopenbaard. Zoveel te meer zullen wij bij het kruis, bij de plaatsbekleding van Christus vertoeven met een geheiligd verstand, met een gelovige gezindheid, met een liefhebbend hart en met een biddende ziel.

Met een geheiligd verstand moeten wij onder het kruis vertoeven, en de aan dat kruis geopenbaarde verborgenheid der plaatsbekleding overwegen. Welk een menigte van allergewichtigste voorwerpen doen zich daar aan onze overweging voor. Hier is immers het middenpunt der wegen Gods, de sleutel en de kern des Woords. Hier zien wij, om slechts iets aan te duiden, de grootheid der Goddelijke heiligheid en gerechtigheid, die de eengeboren, tot zonde gemaakte Zoon in het stof des doods legde.

Zij openbaart zich hier zoals nergens elders. Al is het, dat de zondvloed alles wat ademt op aarde, zelfs de zuigeling aan de borst der moeder doet omkomen, het zijn slechts mensen, en dat wel goddeloze mensen; al is het dat vuur van de hemel Sodom met al haar inwoners verteert en in een afgrond nederstort: het zijn slechts mensen, en goddeloze mensen; al opent zich ginds de aarde, om het oproerig rot levend te verslinden, van hen geldt hetzelfde.

Maar wie is het hier, die in het afgrijselijk stof des doods wordt gelegd, die door God verlaten wordt? Het is een heilig Mens, maar tegelijk de eengeboren Zoon van God. Welk een rechtvaardigheid, welk een beschouwing! Was het niet mogelijk, dat deze drinkbeker Hem voorbijging? Ach, ware dat mogelijk geweest, dan was hij voorbijgegaan. De grootheid en afschuwelijkheid der zonde verschijnt aan het kruis, in deze plaatsbekleding in haar gans afgrijselijke nacht.

Is dat de zonde? Is dat haar loon? Is hier, zoals Paulus zich uitdrukt, de betoning der Goddelijke rechtvaardigheid in betrekking tot de zonde? Zou Gods eigen Zoon moeten sterven, indien het mogelijk ware dat Hij zondigde, en moest Hij wezenlijk sterven, toen Hij onder de misdadigers werd gerekend, wat zal er dan buiten Christus van ons geworden?

God heeft Zijn eengeboren Zoon niet gespaard, hoeveel minder zal Hij ons sparen, als wij niet in Zijn wegen wandelen, Zijn geboden bewaren en daarnaar doen. Hier vertoont zich voor ons verstand tegelijk het wonderbare reddingsmiddel tot onze aandachtige overweging, hetgeen in deze merkwaardige woorden wordt uitgedrukt: “Dien, Die geen zonde heeft gekend, heeft Hij zonde voor ons gemaakt, opdat wij zouden worden rechtvaardigheid Gods in Hem.

Christus heeft ons verlost van de vloek der wet, een vloek geworden zijnde voor ons; want daar is geschreven: vervloekt is een iegelijk, die aan het hout hangt.” Hier vertoont zich op

een ongehoorde wijze God voor onze gedachten, als die God, Die goddelozen rechtvaardigt, een verborgenheid, waarvan nooit iets in een menschen hart is opgekomen, waartegen alle menselijk verstand zich verheft. Door Zijn wonden is ons genezing geworden; door Zijn dood ontvangen wij het leven; door Zijn veroordeling de vrijspraak; wie kan dat alles doorgronden! Tharah, verbeid, vertoef hier, o ziel! Met uwe verstandelijke beschouwing. Zie het Lam Gods, Dat de zonden der wereld wegneemt; en zie, hoe Hij om onzentwil verbrijzeld wordt.

Vertoef beschouwend bij de ondoorgrondelijke liefde Gods, die zich hier openbaart in de overgave Zijns eengeboren en geliefden Zoons, onder de betoning der rechtvaardigheid aan Hem; die zich te kennen geeft in het overnemen van de last, waartegen de Zoon alleen bestand was. Wie betoont hier de grootste liefde, de Vader, Die Zijn Zoon overgeeft, of de Zoon, Die Zichzelven opoffert?

De Vader bevestigt Zijn liefde jegens ons, dat Christus voor ons is gestorven; de Zoon bevestigt Zijn liefde jegens ons als zulk een, die niet groter kan zijn, dewijl Hij Zijn leven voor ons overgaf in de dood. Ach! dat wij allen het Johannes konden nazeggen: “Wij hebben gekend en geloofd de liefde, die God tot ons heeft,” opdat wij zo volmaakt werden in de liefde, dat zij alle vrees buitendreef. “God is liefde!” een gloed van liefde Gods, en die een blik des geloofs daarin verkrijgt, zal alle leed verdreven zien. “Blijft in Mijn liefde.”

Vertoef hier also met uwe beschouwing, zodat gij niet anders wilt weten dan Jezus Christus, den Gekruiste, door Welken u de wereld en gij der wereld gekruist zijt.

Maar niet slechts met een verstandelijke beschouwing, ook met een gelovige gezindheid moeten wij bij de plaatsbekleding van Christus aan het kruis vertoeven. Deze gelovige gezindheid onderstelt een boetvaardige gezindheid, en zal zonder deze niet worden gevonden. Hebt gij de wereld lief, dient gij met genoegende zonde, hoe zou het dan mogelijk zijn, dat gij in Christus kondet geloven, Die gekomen is, om de werken des duivels te verbreken, die gij wilt onderhouden?

Tracht gij uw eigen zin en wil door te zetten, volbrengt gij uw lusten en begeerlijkheden, zijn het eergierigheid, geldgierigheid en vergenoeging, die u leiden en beheersen, hoe zoudt gij dan in een Jezus kunnen geloven, Die u een geheel ander juk wil opleggen? Gij waant rechtvaardig te zijn, gij meent rechte inzichten en genoegzaam verstand te hebben; gij meent de vereiste kracht en bekwaamheid ten goede te bezitten, hoe zoudt gij dan, daar gij zo rijk zijt, in Christus kunnen geloven?

Zal niet de rijke zich het bedelen schamen? Hoe zoudt gij in Christus kunnen geloven, zolang gij niet gelooft, dat gijzelf arm, ellendig, jammerlijk, naakt en blind zijt. Vertoef dan hier, totdat de Heere u geve een boetvaardige gezindheid, ja, vergiet hier stromen van weemoedige tranen aan de voet van de kruispaal, terwijl gij u als de zodanige beschouwt, die door uwe zonden Hem daaraan genageld, Hem zo verwond en verbrijzeld hebt.

Verkrijg een walging van uzelf, vanwege uwe zonden en de zondige aard, die zich nog dagelijks aan en in u openbaart; richt, veroordeel, verdoem uzelf. Alleen ken uwe ongerechtigheid, en als anderen zeggen: “Profeteer ons, Christus, wie is het, die U geslagen heeft?” zo bid dat ook voor u, totdat gij in waarheid kunt zeggen:

‘k Dank uit de grond mijns harten
U, Jezus, trouwe Vriend!
Voor ’t dulden van de smarten,
Door mij alleen verdiend.

Uwe striemen en Uwe wonden
Zijn van mijn schuld de straf,
Uw dood heeft al mijn zonden
Begraven in uw graf.

Ach, leer mij dankbaar wezen
Voor al Uwe liefde, o Heer'!
Leer mij de zonde vrezen,
En leven tot Uw eer!

Als gij nu alzo een verslagen geest en zulk een verbrijzeld hart hebt verkregen, vertoef dan ook nog bij het kruis met een gelovige gezindheid. Leer dat gewichtige Tachath, inplaats, en voor mij, stamelen, spreken en zingen. Het is een groot, het is, hoe licht het ook moge schijnen, een al onze krachten overtreffend woord, dat alleen de Heilige Geest ons recht leert kennen en uitspreken. En ach! er ligt toch alles in die weinige woorden: "Voor mij!" Hoe rijk, hoe getroost en goedsmoeds maken zij, hoe banen zij alle wegen, openen alle poorten, welke krachten boezemen zij in, en welk een sterkte; hoe zalig maken zij en hoe vroom tegelijk!

Besteed dan alle vlijt daaraan, om het in het geloof te kunnen stamelen, en verbeid zolang onder het kruis, totdat gij in waarheid kunt zeggen: Hij heeft liefgehad en zichzelf voor mij overgegeven. Ja, vertoef daar, totdat u dit grote geheim alzo ontsloten wordt, dat gij, verlost van het boze geweten, met vrijmoedigheid durft naderen tot de troon der genade.

Voorts, vertoef, ja verbeid dan ook daar met een liefhebbend hart. "Wij hebben Hem lief, omdat Hij ons eerst liefgehad heeft!" zegt Johannes, en hoe heeft Hij ons liefgehad? Onmogelijk kunnen wij in deze liefde inzien, zonder dat ook ons hart met vurige liefde tot Hem wordt ontvlamd. Welk een grote zaligheid zal dat eenmaal zijn daarboven, Hem volmaakt lief te hebben en lief te kunnen hebben; maar hoezeer is het te beklagen, dat ons hart hier op de weg zo koel of flauw jegens Hem is.

Ach, hoeveel blindheid en ongelooft wonen er toch in ons binnenste, die zulk een onvruchtbare winter in ons baren. Welk een geluk intussen, dat niet hierin de liefde is, dat wij Hem liefhebben, maar dat Hij ons liefheeft met een eeuwige liefde!

Dit is mijn grootste zielesmart
Dit, dat nog niet geheel mijn hart
U liefheeft zonder grenzen.
'k Voel telkens dieper, telkens meer,
Die roeping en verplichting, Heer'!
En zou 't mijn hart niet wensen?
Wek mij!
Trek mij!
Heel mijn leven
Wil 'k U geven!
Altijd vragen,
Jezus! Naar Uw welbehagen!

Dewijl Hij het alzo is, Die dat alles in ons werkt, o, zo vertoef en verbeid dan bij deze plaatsbekleding met een hongerige en biddende gesteldheid der ziel. Wie vermag iets aan te nemen, indien het hem niet van boven wordt gegeven? Wie vermag iets zonder Hem te doen? Kan ook de rank vrucht dragen buiten de wijnstok?

Loop den Heere dan aan als een waterstroom. Uwe gezichten zullen op de duur niet worden beschaamd. Wat kan ons ook, in de hand des Geestes, beter tot Hem doen uitgaan, wat doet ons meer aan Hem vasthouden, dan of de liefde, of onze ellende en nood? "Tot wien zullen wij heengaan? vraagt Petrus, en tot wien zullen wij dan gaan? Hoe ellendiger het met ons staat, hoe noodzakelijker Hij ons immers moet zijn, en langs welke andere weg denken wij dan uit onze nood verlost te worden? "Ik zal dan gedurig bij U zijn," zeide Asaf; het moge

gaan hoe het ga. “Ja Heere! doch,” zeide de Kananese vrouw, en het gelukte haar. “Hier wil ik sterven,” zeide Joab, en hij vatte de hoornen van het altaar. “Ik zal U niet laten gaan,” riep Jakob met verwrongen heup. Al is het dan, dat anderen de ijdelheid najagen, zo blijft het bij ons onveranderlijk vast:

‘k Wil voor U leven
En tot Uw eer!
‘k Wil aan Uw borst de doodsnik geven.
Geen schepsel kan mijn hart doen beven,
Of van Uw liefde scheiden, Heer’!

Maar wij mogen niet vergeten te bedenken, wat Hijzelf van Zijn blijven met en bij de Zijnen beloofd heeft, toen Hij zeide: “Ziet, Ik ben met ulieden al de dagen tot de voleinding der wereld.” Al de dagen, alzo in de donkere lijdensdagen zowel als in de heldere en verblijdende dagen, evenals de zon, hoewel zij niet altijd wordt gezien. Dat is het juist, wat ons door alles heenbrengt! Wat of wie vermag het ook anders, daar de vijanden zovele zijn, die ons zeer licht verleiden, of zelfs verscheuren kunnen. Ware de Heere niet met en bij ons, zij zouden ons levend verslinden. (Ps. 124.)

Nochtans worden wij vermaand te geloven, dat de Heere niet vertraagt, maar dat alles een toenaderen is, en nader tot het doel leidt, al schijnt het ook niet altijd zo, evenals de kinderen Israëls, niettegenstaande alle kruiswegen en al hun voort- en teruggaan, nochtans Kanaän steeds nader kwamen. Maar er wordt ook bijgevoegd: “Zo Hij vertoeft, verbeid Hem!”

Voor de zusters te Bethanië, die Hem de ziekte van haar broeder hadden laten bekendmaken, vertraagde Hij zekerlijk al te lang, terwijl haar broeder intussen stierf en begraven werd, en er tot de vierde dag toe van Jezus niets te zien of te horen was. Nochtans vertoefde Hij niet te lang, dewijl juist de redding des te heerlijker werd. De redding van het dochtertje van Jäirus wist Hij ook zolang te rekken, dat die onmogelijk scheen te zijn geworden, en werkelijk voor een ieder behalve Hem onmogelijk geworden was.

Zijn discipelen moesten tot de morgenstond, de ganse nacht door, tegen wind en baren worstelen, toen kwam Hij eerst, en wel op zulk een wijze, dat zij Hem voor een spook hielden en schreeuwden van vrees. In deze Zijn wijze van doen moet men zich leren schikken en bedenken, wat Hij tot Jäirus zeide: “Vrees niet, geloof alleenlijk!”

Willen wij eindelijk een buitengewoon voorbeeld van een lang, vermoeiend wachten en vertoeven, zo is het zonder twijfel dat van de kranke te Bethesda, die acht en dertig jaren aldaar moest vertoeven, en daarbij alles zich verenigde om hem alle hoop te doen verliezen; hij moest blijven liggen en werd eindelijk genezen. Maar wat het allerbeste is, onze Jezus bleef en vertoefde zolang in het lichaams- en zielslijden des kruises, totdat de drinkbeker geheel geledigd was, en Hij zeggen kon: “Het is volbracht!”

In de legerplaats te Tharah is het alzo ook goed. “Kinderkens, blijft in Hem.” Past de overzetting van de naam dezer legerplaats zeer goed op de voorafgaande Tachath, plaatsbekleding, zo is dat niet minder het geval met de andere betekenis van aanwaaien van de lucht of den Geest, door luchtscheppen en de daardoor ontstane verkwikking.

Zo liet Mordechai (Esther 4:14) zijn nicht aanzeggen: “Indien gij enigszins zwijgen zult te dezer tijd, zo zal der Joden verkwikking en verlossing uit een andere plaats ontstaan.” Maar vanwaar waait de rechte lucht des levens anders dan van het kruis van Christus; wat verschaft een meer vrije ademtocht dan juist dit? Wat daar geschiedt, leidt, gelijk David in Ps. 18 verklaart, in de ruimte.

Het liefelijk aanwaaien der lucht, en de daaruit ontstane vrije ademhaling onderstelt beklemdheid en benauwde ademhaling, hetzij dat dit door een drukkende en dikke lucht, of door de ontstoken vaten der long veroorzaakt wordt; het is iets zeer bezwarends. Een

onbelemmerende ademhaling behoort tot de grootste Goddelijke weldaden; maar hoe weinig wordt Hij daarvoor gedankt! Welke ondankbare zondaars zijn wij niet reeds in deze ene zaak, en hoevele andere zijn er nog behalve deze? Als men zegt: iedere ademtocht moest dankbaarheid zijn, dan is dit in de eigenlijke zin niets bijzonders, maar wel zeer billijk en recht. Maar een gelovige kan in dit en andere lichamen lijden inwendig zo zeer ondersteund worden, dat hij er onder tevreden, ja juichende is.

Er bestaat een geestelijke beklemdheid, die nog gevoeliger is, ja, er is een hete, drukkende lucht in de gemoedswereld. De duivel heerst, naar de wonderbare uitdrukking van Paulus, Efez. 2:2, in de lucht; hij bedenkt allerlei listen, volgens 2 Cor. 2:11; hij kan iemand ziften gelijk de tarwe, zoals bij de discipelen; iemand kluisteren, dat hij zijn aangezicht niet hemelwaarts kan richten, gelijk zekere dochter Abrahams; hij vermag met vuisten in het aangezicht te slaan, gelijk hij Paulus deed.

Er zijn vurige pijlen des bozen. Er is een aanklager der broeders. Hij kan alzo op een geestelijke wijze de lucht verpesten, zodat men daarin zeer moeilijk adem kan halen; met andere woorden: hij kan allerlei beklemdheid en benauwdheden teweegbrengen. Zekerlijk was de hogepriester Josua zeer beklemd, toen de satan, volgens Zach. 3, aan zijn rechterhand stond, om hem te kwellen en te wederstaan.

In de luchtstreek van Sinaï, dat is der wet, kan men ook zeer bezwaarlijk ademen. In de wet is rust noch vrede, hoe men ook werkt, te vinden. Wat zij verkondigt, is heerlijk, maar verschrikkelijk; want zij predikt de verdoemenis, 2 Cor. 3. Zij doodt en ontdekt steeds meer de zonde en dreigt met de daaruit voortvloeiende vloek. Onder haar is een ieder, die met werken omgaat. Hoe ijveriger nu men zich ontleedt van de vervulling van haar eisen, die van geen barmhartigheid weten, des te dieper ziet men in de afgrond van ellende en zonde, waarin men verzonken, en in de grondeloze onmacht, waarin men gevangen ligt. "Wij sterven!" riepen de kinderen Israëls bij Sinaï. "Ik ellendig mens!" sprak de naar de wet onberispelijke Paulus.

Hier is geen Tharah, geen luchtscheppen, maar wel gevaar, om in die helse zwaveldamp te stikken. Als de majesteit en heiligheid Gods ons zondaars naderen, veroorzaken zij ook zulk een stiklucht voor onheiligen. Die onrein is, zal voor U niet bestaan. In deze onweerslucht overviel de metgezellen van Daniël, hoewel zij niets zagen, zulk een verschrikking, dat zij vloten en zich verbergden; hijzelf zonk krachteloos op zijn aangezicht ter aarde. (Dan. 10.)

Petrus kon het ook in deze lucht bij Jezus Zelf niet uithouden, maar viel aan Zijn voeten neder, en riep: "Heere! ga uit van mij, ik ben een zondig mens."

Jesaja riep: "Wee mij, ik verga!" en waarom? "Ik ben een man van onreine lippen."

In het algemeen is de staat der eerste boetvaardigheid zulk een benauwde toestand. Paulus sliep niet, en at niet en dronk niet, maar weende, sidderde en bad. De gedaante van David verging van treuren, de angst zijns harten was groot, zijn zonden grepen hem zo zwaar aan, dat hij niet zien kon, zij omringden hem als bijen, die allen met een vergiftige prikkel gewapend, hem met ondergang dreigden en wier toorn toenam, naarmate hij meer moeite deed om ze te verdrijven.

In zulk een toestand vraagt men allicht: bestaat er ook nog een weg, dat ik zalig worde? En welke? Wie kan, wie zal mij ellendig mens verlossen? Wij willen niet beweren, dat het zo moet gaan, wij zeggen ook niet, dat het altijd zo gaat; maar wij beweren slechts, wat meestal geschiedt. Ach, hoe moeilijk valt het dan, enige lucht van troost, kinderlijk vertrouwen en hoop te scheppen.

Zulk een staat van benauwdheid is de boze dag der aanvechting. Daar wil voor de smachtende ziel geen zon meer schijnen, het verkwikkende licht haar niet meer bestralen. Die toestand wordt een oven van ellende, een gaan door het vuur genoemd. Wie kan daarin vrij ademen?

Wat men anders zo duidelijk inzag, is thans omwolkt, en men gevoelt zich buiten staat, van de heilswaarheden het zalig gebruik en de blijmoedige toepassing op zichzelf te maken, iets,

dat anders ten dienste stond en waarin men zich vergenoegde. Ja, zij, die anders zo rond waren, bekomen prikkelen en hoeken, hun sap verdroogt als bij een zomerhitte. Het fonteintje van de gaven des vredes geeft spaarzaam, de getuigenis des Geestes wordt zacht en stil en zijn vrucht bedekt zich. Het geloof, het blijmoedig vertrouwen bekomt harde stoten, en waar het weleer een overwinning was, die de wereld overwon, wordt het nu een hete strijd, waardoor de zegepraal twijfelachtig wordt gemaakt.

Het nieuwe schepsel, anders zo krachtig en werkzaam, wordt door zijn tegenpartij hevig aangevallen, en allerlei klaagliederen willen het vreugdegezag overschreeuwen. Zo gaat het somtijds in deze woestijn, waarom zelfs een der volgende legerplaatsen haar naam van een eng gat heeft.

Tegenover deze benauwdheden en gedrukte toestand staat deze liefelijke legerplaats, die op een aanwaaien der lucht wijst en op een daaruit voortvloeiende verkwikking en een vrijer luchtscheppen, ja die zelfs rust betekent. Hoe aangenaam is het reeds in het natuurlijke, als na warm en drukkend weer een verkoelend windje of slechts een tochtje gevoeld wordt. Hoe gaarne heft men zijn hoofd dan op en ademt die verversing met grote teugen in; men voelt zich gesterkt en alle zintuigen herleven als het ware. Hoe goed doet het zulke zieken, die aan gebrekkige ademhaling lijden; als een aanval daarvan weder voorbij is, is het hun, alsof hun niets meer deerde.

Iets soortgelijks, maar veel heerlijker vindt men in het koninkrijk der hemelen. Op de in het algemeen moeilijke reis naar Kanaän is ook menige Tharah. De Heilige Geest is de wind, de lucht, de adem des levens, en als de Heere die doet uitgaan, wordt, volgens Ps. 104 de gedaante der aarde en des harten vernieuwd. De verduisterende wolken verdwijnen, en het Tachath, de plaatsbekleding van de Gekruiste met Zijn ganse lijdensgeschiedenis verlicht door haar eigenaardige helderheid de verbrijzelde zondaar, op wien de heerlijke glans een weldoende en verblijdende uitwerking heeft.

De ziel krijgt lucht, schept moed en adem om te vragen: "Wie is het, die verdoemt? Christus is het, Die gestorven is, Die ook voor ons bidt." Nu wordt de ademhaling des geloofs, der toepassing en verklaring van de geschiedenis des heils op zichzelf en zijn omstandigheden vrij, diep en onbelemmerd; en wat heeft men nu nog verder te wensen. Zeide Jakob: "Het is genoeg, mijn zoon Jozef leeft!" in een veel hogere zin zegt men nu in het geloof: "Ik heb genoeg, mijn Jezus leeft."

Dat aanwaaien der hemellucht, der lucht van Bethlehem en Golgotha en langs de Olijfberg, verheft hem, die in de klem der boetvaardigheid zucht, uit de schroeven, en toont hem de volheid des heils, die al zijn behoeften oneindig teboven gaat, al ware hij ook door de moordenaars nog veel erger mishandeld, dan de man, die door de Samaritaan gevonden werd. Hij moet zelfs zeggen: waarom zou ik toch twijfelen, waarom niet met kracht geloven, al had ik de zonde der halve wereld voor mijn rekening en alle duivels tegen mij.

O, welk een zalige, versterkende, heerlijke lucht en welk een ademhalen. Schept nu, zo luidt het, en al het water is beste wijn geworden.

Dat aanwaaien der lucht uit Salem brengt de aangevochtene weder in vrijheid, en hij ziet met blijdschap en aanbidding, dat tussen Zijn hemelse Vader en zijn ziel, door Christus in de kracht des Heiligen Geestes nog alles in de vorige en rechte verhouding staat.

Jezus zegt: "Ik ben het!" en al het spookachtige en vreesverwekkende verandert in lof en dank, vrede en vertrouwen. Hoe werkzaam is nu de liefde met al de vruchten des Geestes, hoewel de verrukte ziel nu te veel met Jezus Zelf te doen heeft, dan dat zij bijzonder daarop kan achtgeven. Maar welk een aangename gewaarwording, als de hinderpalen van de oude vijand eens onder de voeten liggen.

Hoe vrij is de adem, zo vrij in het aannemen van al de beloften, in het bewustzijn ener bestendige bewaring, in het gedurig bidden, in de dankzegging en de voorbede. Waren het

voorheen slechts angstig uitgebrachte en kort afgebroken verzuchtingen, nu is het hart steeds bezig met Jezus, en het bidden is genot.

O, heerlijk Tharah! O liefelijk aanwaaien der lucht des Geestes van Jezus Christus. “Kom, gij zuidenwind, en doorwaai mijn hof, dat zijn specerijen uitvloeien. Dat geeft een verversing, waarbij niets te vergelijken is. Met versterken en opnieuw herleefde moed zet men dan de voet verder en waagt het zelfs door dorre woestijnen te gaan.

Wanneer mijn hart van dorst versmacht,
Zijt Gij, o Heer', mijn levenskracht;
In geestelijke hongersnood
Zijt Gij mijn algenoegzaam Brood.
Sluit zich mijn oog aan deze kust,
Zo leid mij in de zaal'ge rust:
En laat mij zijn in Abrams schoot
Uw liefling en Uw huisgenoot.

Wel uitgerust gaat men dan een nieuw lijden en strijden tegemoet, grijpt de wapenrusting weder moedig ter hand, en waagt alles wat komt alleen op den God. Amen.

MITHKA

Numeri 33:28

“Zij verreidsen van Tharah en legerden zich in Mithka.”

Deze legerplaats is de vier en twintigste, en heeft ook een uitlokkende naam van zoetheid. Zij werden gelegerd in de Zoethoven, in de Zoetheid. Voorwaar een aangename legerplaats. Komt, laat ons trachten het een en ander op te sporen van de liefelikheden van het Koninkrijk Gods, zijn bronnen en hoedanigheden. De wereld meent, dat zij in het bezit is der dingen, die de mens genoeg en blijdschap kunnen verschaffen, en beschouwt daarom de ware Godzaligheid als vreugdeloos en als iets, waardoor de blijdschap geheel wordt uitgedoofd.

Doch dit stemmen wij volstrekt niet toe, maar beweren integendeel, dat de Godzaligheid de noodzakelijke voorwaarde is van alle ware blijdschap, en deze zonder de eerste ontoereikend en onmogelijk is. Dat vermoedde reeds de heiden Seneca, die aan een zijner vrienden schreef: “Geloof mij, de ware blijdschap is een zeer gewichtige zaak;” en hij dwaalde in dit punt niet.

De wereld spreekt veel van geoorloofd zinnelijk genot. Wilden wij dit voor een ogenblik toegeven, dan zouden wij toch moeten zeggen, dat zij dit geoorloofde ver over de betamelijkheid en over de grenzen van het Goddelijk Woord uitstrekt. Maar dat kunnen en mogen wij niet toegeven. Vliedt, heet het in het algemeen, vliedt de begeerlijkheden der wereld. Wat kan duidelijker, bepaalder en beslissender zijn dan dit: “Hebt de wereld niet lief, noch hetgeen in de wereld is: de begeerlijkheid des vleses, de begeerlijkheid der ogen en de grootsheid des levens.”

“Zo iemand de wereld liefheeft, de liefde des Vaders is niet in hem.” Welke uitvluchten zal men daartegen met grond kunnen inbrengen? Voorts willen wij niemand iets diets maken, en dus alleszins belijden, dat de ware Godzaligheid met allerlei wederwaardigheden begint en ook op menigerlei wijze alzo wordt voortgezet en voleindigd.

Christus verkondigt hun, die Hem volgen willen, een dagelijks kruis, dat zij moeten opnemen. Dat kruis doet de lust tot de wereld serven. Hun, die lachen, wordt bevolen te wenen en de wellustigen, ellendig te worden en te treuren. Hun blijdschap zal in treurigheid en hun lachen in wenen veranderen. Welke blijdschap wordt hier bedoeld? Toch zekerlijk niet de blijdschap in den Heilige Geest, die een bestanddeel van het Koninkrijk Gods is, en alzo daartoe niet mag gerekend worden.

Wij hebben reeds menige lastige, onaangename legerplaats gehad, en zullen er nog meer moeten verwachten; maar daaronder vinden wij ook zeer liefelijke, gelijk deze vier en twintigste, die aan de zoetheid haar naam ontleent. Zo wisselt de ene de andere af. Wij zullen voorts van de zoetheiden in het Koninkrijk Gods spreken, zoals die reeds op aarde worden genoten.

Salomo spreekt in Spr. 9:17 van gestolen wateren, die zoet zijn, en doelt daarmede op een blijdschap, die uit en over zondige dingen ontstaat. Paulus zegt, 1 Cor. 13, van de liefde, dat zij zich niet verblijdt over de ongerechtigheid; dat moet dus mogelijk zijn, hoe goddeloos het ook zij. Rom. 1 spreekt hij van lieden, die de rechtvaardigheid Gods kennen, dat, die zulke dingen doen, des doods waardig zijn en ze niet alleen doen, maar ook een welbehagen hebben in hen, die ze doen; hetgeen immers zeer kwaad en boos is!

Er bestaat ook een vreugde over de schade of het nadeel des naasten; de wraak wordt zoet genoemd en dergelijke meer. Velen vinden er hun blijdschap in, om anderen te verleiden, en verheugen zich niet alleen over de veroorzaakte schade, maar ook over de daaruit voortvloeiende ergernissen, al geschiedt dit ook niet anders dan op een Godonterende, zondige en voor het verderf rijpmakende wijze. Dat dergelijke vreugde met de ware Godzaligheid niet kan bestaan, kan een ieder beoordelen.

De bron van de blijdschap der godzaligen ligt ook niet rechtstreeks in aardse dingen. Waar ware Godzaligheid plaatsvindt, daar hebben aardse dingen zeer veel van hun waarde verloren, en verliezen ze steeds meer, worden onbeduidender, onverschilliger. Dit wordt meer en meer de taal des harten:

Spreek mij niet van goud en schatten,
Niet van rijkdom, roem en eer;
Wat de wereld kan bevatten
Vult des christens hart niet meer.

Grondig in Christus te zijn geworteld, recht gesterkt te zijn door Zijn Geest naar de inwendige mens, en Hem door het geloof in het hart te hebben, dat is en wordt het doel, waarnaar de ziel verlangt. Nochtans is daarmee geenszins gezegd, dat een ware godzalige al het aardse met donkere blikken aanziet en aangrimt en zich alzo moet gedragen.

O neen, evenals hij het niet te hoog acht, acht hij het ook niet onder de waarde. Bezit hij tijdelijke voorrechten, bijvoorbeeld rijkdommen, een rijkelijk bestaan en gezondheid, is hij gelukkig in zijn beroep, beleeft hij blijdschap in de zijnen, zou hij dat alles dan niet met hartelijke vreugde erkennen?

Dit zou snode ondankbaarheid zijn. Heeft hij in het tijdelijke voorrechten boven anderen, allerlei gemakken, die anderen ontberen, veroorloven zijn stand en omstandigheden hem zich goed te kleden, een goede tafel te hebben, gemakkelijk en goed te wonen, waarom zou hij zich niet ook daarover hartelijk verheugen, hoewel zijn Godzaligheid hem evenzeer bekwaam en bereid zal maken om dat alles, indien het de wil des Heeren is, te verloochenen en te laten varen, ook nog eer hij de weg van alle vlees moet gaan.

Zou hij zijn ogen voor de schoonheden van natuur en kunst sluiten? Volstrekt niet. Zou hij verlossing uit tijdelijke, lichamelijke rampen en tijdelijke voordelen niet achten? Dat zij verre. Integendeel stelt de ware Godzaligheid juist de mens instaat, zich over al deze dingen hartelijk te verheugen zoals ongoddelijke mensen dit volstrekt niet verstaan of vermogen. Een bloem of een grasscheutje kan hem met onbeschrijfelijke blijdschap vervullen, en een Goddelijke vreugde door de zintuigen zijn hart doen huppelen.

Hij smaakt en ziet God Zelf in Zijn schepselen, hoe goedertieren Hij is en overal vertoont zich het aangezicht Zijns lieve Vaders aan alle hoeken en einden. Hij heeft ook omtrent het aardse een genoeg in God. Maar men moet zelf Godzalig zijn, om te verstaan hoezeer dat genoeg onderscheiden is van het aards- en vleselijk gezind zijn omtrent dezelfde voorwerpen. Ja, hoe slechts Godzalige mensen zich recht verblijden kunnen; zij mogen het ook alleen, zij hebben bij uitsluiting het recht daartoe.

Tot hen en tot niemand anders heet het: “Verblijdt u te allen tijd.” Gij anderen kunt en moogt u geenszins verblijden; geen vergenoegd ogenblik moogt, kunt en zult gij hebben. Hoe kan dit ook, daar gij geen genadige, maar wel een vertoornde God, dewijl gij geen vergeving der zonden, geen hoop des eeuwigen levens hebt, dewijl gij onder de vloek en de verdoemenis ligt en het eeuwig verderf tegemoet snelt?

Hoe kunt gij blijde zijn, daar gij voortdurend God beledigt, niet in Zijn Zoon gelooft, Zijn geboden niet onderhoudt, maar gedurig overtreedt. Gij zult het ook niet. Maar wat moet gij doen? Boetvaardigheid betonen, uwe zonden leren kennen en belijden, berouwen en betreuren; leren inzien hoeveel behoefte gij hebt aan de vergeving uwer zonden in het bloed van Christus, aan de vernieuwing des harten door den Heilige Geest, en vooral in het algemeen aan de begunadiging.

Dat moet gij met vlijt en ijver biddende zoeken, totdat gij het van den Heere ontvangt. Zijt gij zo gelukkig, dan zal van lieverlede uwe treurigheid in blijdschap en uw wenen in lachen veranderen. Laat u langs deze weg leiden, dan zult gij leren u te verheugen met een

onuitsprekelijke en heerlijke vreugde. De bronnen der Zoetigheden van het Koninkrijk Gods hier op aarde liggen:

1. In het Woord Gods, waarvan de honderd negentiende Psalm met recht getuigt: “Als het openbaar wordt, dan verheugt het. (Naar de vertaling van Luther.) In de negentiende Psalm zegt David, dat het hem zoeter dan honig en honingzeem was. Jeremia zegt (15:16): “Als Uwe woorden gevonden zijn, zo heb ik ze opgegeten, en Uw Woord is mij geweest tot vreugde en tot blijdschap mijns harten.” Belijdt niet David, dat indien dit Woord zijn troost niet ware geweest, hij in zijn ellende ware omgekomen?

En gewis, vanwaar weten wij dan, dat bij God veel vergeving is, dat Hij barmhartigheid bewijst aan vele duizenden, dat het een getrouw en aller aanneming waardig woord is, dat Jezus Christus in de wereld is gekomen om de zondaars zalig te maken; dat de armen van geest, de treurigen, die hongeren en dorsten naar de gerechtigheid, zalig zijn; dat Hij die niet zal uitwerpen, die tot Hem komt; vanwaar weten wij deze en de overige waarheden des heils, in welke al de troost van de arme zondaar rust, dan juist uit het Woord Gods?

O welk een kostelijke maaltijd vindt niet menigmaal een heilbegerige ziel in het Woord bereid, en met welk een instemming zegt zij met David, dat het haar kostelijker is dan veel fijn goud. Welk een feestmaal wordt het haar niet menigmaal onder een predikatie, ja, zelfs reeds door enige woorden slechts, zodat zij van alle bekommernis verlost en door de Goddelijke vrede wordt vervuld.

Welke Goddelijke wonderen heeft niet al menig zangversje uit de Psalmen bewerkt. Zolang er dus nog een Bijbel op aarde is, zolang heeft het volk Gods ook een Mithka, een fontein der zoetigheid, die den Geest doet vloeien en alle rampen verzoet. Zij behoeft slechts te stromen, dat Woord behoeft alleen openbaar te worden, dan wordt de ganse hemel des gemoeds opgehelderd. Hand. 15:31: “Zij gelezen hebbende, verblijdden zich over de vertroosting.”

2. Een andere zoetigheid ligt in de gemeenschap der heiligen, in de omgang der christenen onderling, al ziet de wereld daarop ook met minachting neder. Aangaande dat verkeer gebruikt David in Ps. 55:15 het woord zoetigheid, waar hij zegt: “Wij, die tezamen in zoetigheid heimelijk raadpleegden; wij wandelden in gezelschap ten huize Gods;” hoewel hij zich in de persoon verbazend vergiste; want hij zegt dit van Achitofel. De christenen genieten hier beneden dikwijls een voorsmaak van hun eeuwig hemels samenzijn en een kennelijk bewijs van de belofte des Heeren: “Waar twee of drie in Mijn Naam vergaderd zijn, daar ben Ik in het midden van hen.”

Er ligt dikwijls een onuitsprekelijke zegen in de christelijke gesprekken en het gemeenschappelijk gebed der gelovigen, zodat zij met Jakob kunnen zeggen: “De Heere was gewisselijk aan deze plaats!” en dikwijls is hun zwijgen niet minder zalvend dan hun gesprekken. Wat zal het zijn, als zij vollediger gestorven zijn en den Heere meer voortdurend leven. Deze Zoetigheid wordt bijzonder genoten, waar christenen vanwege hun gering getal elkander minder ontmoeten. God geve ons veel geloof en liefde.

3. Zoet zijn voor de ware christenen verblijdende berichten aangaande de uitbreiding van het Koninkrijk Gods, zowel in het algemeen als van bijzondere personen. Toen Paulus en Barnabas (volgens Hand. 15) te Jeruzalem kwamen, en daar de gemeente verhaalden, wat God door hun dienst onder de heidenen gedaan, en hoe Hij de heidenen de deur des geloofs had geopend, en hun wandel vertelden, veroorzaakten zij (volgens vers 4) alle broeders grote blijdschap.

Gaat het ons niet evenzo, als wij op een geloofwaardige wijze goede berichten met betrekking tot de ware Godzaligheid en de uitbreiding van het Koninkrijk Gods ontvangen, hetzij uit het vaderland of uit verre landen, hetzij van deze of gene zijde der zee; als wij vernemen, hoe zich onder de naamchristenen een vernieuwd waaien des Geestes toont, ginds onder de heidenen een vragen naar den Heere wordt vernomen?

Maar als een zondaar boetvaardigheid betoont, dan is er niet slechts blijdschap in de hemel, neen, ook zekerlijk hier op aarde, waartoe de vader van de verloren zoon zijn andere zoon uitnodigde, toen hij tot hem zeide: “Men behoorde dan vrolijk en blijde te zijn; want deze uw broeder was dood en is weder levend geworden, en hij was verloren en is gevonden. (Luk. 15:32.) Het kan gebeuren, dat als de heerschappijvoerende genade zondaars spoedig herschept, van wie men het niet verwachtte, men wegens enghartigheid de christenen te Jeruzalem gelijkvormig wordt, die inplaats van zich te verblijden, zich ontzetten, toen zij vernamen, dat Saulus, hun vervolger, bekeerd was, en toen hij persoonlijk tot hen kwam, vreesden en niet geloofden, dat hij een discipel was (Hand. 9:26).

In het algemeen is het toch zeer verblijdend te vernemen, dat deze en gene te Sion geboren, of van zijn afwijkingen weder genezen of getroost is geworden. De Heere geve ons dikwijls deze blijdschap.

4. Een vierde Zoetigheid ontspringt voor de kinderen Gods vaak hier beneden uit de herinneringen. “Ik gedenk de vorige dagen,” zegt David, en in Psalm 119 zegt hij: “Ik heb gedacht, o Heere, aan Uw oordelen van ouds aan, en heb mij getroost!” Jakob noemde de plaats, waar de Heere Zich bijzonder aan hem openbaarde: Pniël, Gods aangezicht! Een andere, voor hem niet minder gedenkwaardige plaats, noemde hij: Bethel, huis Gods, en hij richtte een steen tot gedenkzuil op.

Paulus herinnert de Galaten ook aan de vorige tijd, en aan de destijds genoten vrede en liefde. “Welke was dan uwe gelukachting? Want ik geef u getuigenis, dat gij, zo het mogelijk ware, uwe ogen zou uitgraven en mij gegeven hebben.” De meeste gelovigen hebben dergelijke merkwaardige ondervindingen gehad op hun levensbaan, zodat het zelfs anderen grote blijdschap kon verschaffen.

Daartoe behoren zowel de trekking des Heeren in het algemeen als ook reddingen, verlossingen en vertroosting in het bijzonder. Gelijk Hiskia voor het ondervonden leed zijner ziel vreesde zijn leven lang, zo bleef het hem ook onvergetelijk, hoe hartelijk en vriendelijk de Heere Zich aan hem openbaarde, en al zijn zonden achter Zijn rug had weggeworpen.

Als David zegt: “Gij vergaaft de ongerechtigheid mijner zonde,” bleef hem dat levenslang merkwaardig en bij de herinnering iets zoets. Onvergetelijk, ja op een aangename wijs onvergetelijk, blijft hun zulk een Schriftuurplaats, die hen met bijzondere kracht in de ziel werd gegraveerd, hetzij die tekst: “Dit is een getrouw woord en aller aanneming waardig, dat Christus Jezus in de wereld gekomen is, om de zondaren zalig te maken;” of die woorden: “Want de zonde zal over u niet heersen; want gij zijt niet onder de wet, maar onder de genade.”

Of een andere plaats. Op een zoete wijze blijft het hun onvergetelijk, hoe het hun voor de eerste maal en vervolgens werd gegeven, Christus met een kinderlijk, volkomen geloofsvertrouwen aan te nemen en toe te eigenen, en Paulus door den Heilige Geest die grote woorden na te zeggen: “Ik ben verzekerd,” enz. en daarom zegt ook David: “Vergeet, o mijn ziel, geen van ’s Heeren weldaden.”

En God Zelf heeft verzekerd: “Want sinds Ik tegen hem gesproken heb, denk Ik nog ernstelijk aan hem; daarom rommelt Mijn ingewand over hem, Ik zal Mij zijner zekerlijk ontfermen, spreekt de Heere.”

5. De Verbondszegelen of Sacramenten zijn een vijfde zoete bron. Het schijnt wel, dat men te weinig de grond des geloofs waardeert, die onze doop ons voortdurend verschaft. Daardoor heeft de Drieënige God aan ons lichaam laten verzegelen, dat Hij onze God wil zijn, en dat al de hoogwaardige Personen der hooggeprezen Drieëenheid het hun genaderijk tot ons heil willen toebrengen; dat God onze Vader is en ons met alle nooddrift des lichaams en der ziel wil verzorgen; dat alles, wat de Zone Gods gedaan en geleden heeft, ons zal toebehoren; dat de Heilige Geest onze Leraar, Trooster en Herschepper wil zijn.

Hoe zou ons heil niet tot stand komen, waar drie zulke personen de bewerking daarvan op zich hebben genomen! Welk een zoete bron des vredes verstoppen wij voor onszelven, als wij onze doop niet genoeg achten en hem tot het buiten dat zo zwak geloofsleven ten nutte maken.

Van het Heilig Avondmaal des Heeren wordt gezegd (Hand. 2:46): “Van huis tot huis brood brekende, aten zij tezamen met verheuging en eenvoudigheid des harten.” Ja, waarlijk, voor de gelovigen is het een zoet brood, een verkwikkende beker. Terwijl zij de zichtbare tekenen en zegelen ontvangen, genieten zij in het geloof het Brood des Levens, Christus Zelf, ook dikwijls in ruime mate, zodat zij roemen kunnen:

Gij hebt mij gespijzgd, Gij hebt mij gelaafd,
O Heer', Die Uw vlees en Uw bloed voor mij gaaft.
Niet gastheer alleen, spijze en drank waart Gij mij.
O Liefde, mijn Leven, mijn Alles zijt Gij!

En dat zij vooraf meer begeerte naar het Avondmaal des Heeren gevoelen, dan anderen naar hun grootste vermaken. Al is het niet te allen tijde, dan is het toch dikwijls zo.

6. Een zesde bron der Zoetigheid vliet voor de gelovigen hier beneden in het gebed. O, welke zoete uren zijn dat, als zij met David kunnen zeggen: “Uw knecht, o Heere, heeft in zijn hart gevonden, dat gebed tot U te doen.” Hoe zoet, o hoe zalig is het, op een kinderlijke, vertrouwelijke wijze met God als zijn verzoende en genadige Vader in Christus te mogen spreken; voor Hem al zijn klachten, wensen en behoeften te kunnen nederleggen, verzekerd, dat Hij boven bidden en denken zal doen. Dat verzoet alle leed; en in zulk gelovig gebed, in de Naam van Jezus, wenst men urenlang te verkeren.

7. Welk een Zoetigheid veroorzaakt het niet, als de adem des Heiligen Geestes door de hof waait, en de gedaante des harten evenals die der aarde in de lente vernieuwt; als door Zijn levenwekkend blazen de ganse vrucht des Geestes liefelijk ontluikt, als: liefde, vrede, blijdschap, geduld, vriendelijkheid, goedertierenheid, geloof, zachtmoedigheid, kuisheid.

Is in de natuur de lente iets verrukkelijks, dan is in het Koninkrijk Gods de genade dit nog veel meer. Dan spiegelt zich in ons, de gelovigen, des Heeren heerlijkheid, als van den Heere, Die de Geest is. Dan mag en kan de oude mens zich nauwelijks bewegen en de nieuwe heerst. Dat mag dan met recht heten, niet in Mara, Bitterheid, maar in Mithka, Zoetigheid, gelegerd te zijn.

8. Maar al deze vreugdeolie, deze zoete honig stroomt uit de Rots, Die volgt, Christus. De bruid zegt daarvan in het Hooglied, terwijl zij hetzelfde woord gebruikt, waarvan deze legerplaats de naam heeft: “Zijne vrucht is mijn gehemelte zoet.” Jezus kan Zich aan onze zielen mededelen en Zich te genieten geven. Dat is het water, waarvan Hij tot de Samaritaanse vrouw sprak, en waarom zij, daartoe door Hem bewerkt, leerde vragen. Wie Hem bezit en geniet, heeft en geniet het leven zelf.

Men kan Zijn vlees op een geestelijke wijze eten, men kan Hem drinken, smaken en zien! Dat, ja dat is juist de hemel en de hemel der hemelen. Daarom vraagt Asaf: “Wien heb ik nevens U in den hemel, nevens U lust mij ook niets op de aarde!” En bij dat genot des Heeren zal hij het niet achten, al bezwijkt ook zijn vlees en hart; want God is de Rotssteen zijns harten en zijn Deel in eeuwigheid.

Er kan geen lijden zijn zo fel,
Of Uwe trouw verzoet het wel.
Lig 'k eenzaam in een kerker neer,
Dan troost mij Uw gemeenschap, Heer'.
Van 't kruis, dat op mijn schouder past,

Draagt Uwe hand den zwaarste last.
En sluit ik de ogen in den dood,
't Is om te ontwaken in Uw schoot!

O! wisten wij dit recht grondig en geloofden wij het, dat alle zoetigheid, blijdschap en genoegten alleen in Christus onvervalst worden gevonden en genoten - hoe zouden wij naar Hem hongeren en om Zijntentwil alles verloochenen. Wie Hem geniet, is zekerlijk ook midden in de woestijn te Mithka gelegerd.

Ziet, dat zijn enige fonteinen of wellen der liefelikheden, die de kinderen Gods hier beneden genieten. Omtrent de hoedanigheid daarvan hebben wij de volgende opmerkingen. Deze liefelikheden zijn niet van een zinnelijke, maar van een geestelijke aard. De zintuigen worden daarbij niet aangedaan, maar wel het gemoed. Geen stemmen worden daarbij gehoord, geen gedaanten of lichten daarbij gezien, of indien dit gebeurt, dan is het iets onwezenlijks, ja bedenkelijks en voor verdacht te houden.

Het Koninkrijk Gods komt niet met uiterlijk gelaat, maar het is inwendig in u. Wij kennen niemand, ook Christus niet, naar het vlees. (2 Cor. 5.) Evenwel, zij zijn slechts geestelijk, want zulk een genot kan men ook hebben door een wetenschap, door het lezen van een schoon boek, door het horen van een meesterlijke redevoering, door een puntig woord of inval, door het beschouwen van uitstekende werken of daden; en dit is wel iets edels, maar toch van twijfelachtige waarde.

De liefelikheden, waarvan wij spreken, zijn tevens van geestelijke aard, dat is: hun oorsprong is de geest van Jezus Christus; zij onderstellen ook geestelijke, dat is: wedergeboren mensen; want zonder de geboorte uit God kan, in het algemeen gezegd, niemand het Koninkrijk der hemelen zien, noch deel er aan bezitten, hetgeen wij onder de naam dezer vier en twintigste legerplaats voorgesteld hebben. Zijn die dingen, namelijk de zoetigheden van het Koninkrijk Gods, voor u iets duisters, komen zij u onverstaanbaar, verward voor, zoekt dan de oorzaak daarvan daar, waar zij wezenlijk ligt, namelijk in uw eigen toestand, daarin, dat gij nog geen geestelijk, maar slechts een natuurlijk mens zijt, die van het Koninkrijk Gods niets verstaat of begrijpt; bedenkt dan, dat gij wedergeboren moet worden.

Deze liefelikheden zijn in het Koninkrijk Gods niets zeldzaams, noch ongewoons. Men smaakt ze niet alleen in het begin, als een welkomst en handgeld, maar ook bij voortgang verkwikken zij hart en ziel en vervrolijken de ganse mens. Zij zijn vaak zeer groot, zodat menigeen de hem uit de toekomende wereld toestromende blijdschap nauwelijks weet te dragen; dat men, waar de Heere verscheen, gedruis maakt als van wijn, en men vervuld wordt gelijk het bekken, gelijk de hoeken des altaars (Zach. 9:15).

Dikwijls duurt zij lang, maar menigmaal gaat zij spoedig voorbij, en als een Maria Magdalena aan de voeten van Jezus nedervalt, en zich recht wil ontlasten, dan verneemt zij onverwachts: "Raak Mij niet aan!" Meestal volgen zij op een ondervonden leed des harten of der ziel, en gewoonlijk wijken zij weder door deze. Paulus werd tot in de derde hemel opgetrokken, bij zijn terugkeren uit die toestand heeft hij de vuistslagen des satans te verwachten.

Deze Zoetigheid is dikwijls ver uitgebreid; zij wordt tot een legerplaats, en alles wordt zoet, gelijk te Mara al het bitter water door dat ingeworpen hout zoet werd. Al was het dan ook een afgrijselijke woestijn, waar alles huult, het was nochtans een Mithka. Als men in deze legerplaats gelegerd is, worden zelfs het lichamelijk lijden, de smarten en de noden licht, dewijl het hart zich in de Heere verblijdt. Men roemt ook in de verdrukking, dewijl men zijn nietigheid bij ervaring kent.

Men roemt in zijn zwakheid, en wel het allerliefst, want, zegt Paulus, "als ik zwak ben, dan ben ik machtig; daarom heb ik een welbehagen in zwakheden, in smaadheden, in noden, in vervolgingen, in benauwdheden, om Christus' wil. (2 Cor. 12:10.) Is men daar gelegerd, dan kan men het, volgens Jakobus, voor grote blijdschap achten, in velerlei verzoeking te geraken,

in de overtuiging dat alle dingen moeten medewerken ten goede dengenen, die God liefhebben, en ook daarom alle stormen over zich laten gaan. Alles wordt licht, wat anders zwaar, ja onmogelijk was, en men kan met de apostelen zeggen: “Ja, Heere! wij kunnen.” Zijn geboden zijn niet zwaar; Zijn last is licht.

Maar in deze legerplaats verrekent men zich ook zeer lichtelijk. De terstond daarop volgende heet: Hasmona, haastige rekening, waar licht iets overzien en verkeerd beschouwd wordt; en daarop volgt: “Moseroth: tucht, banden, en zo gaat het ook. In het genot dezer liefelijkheden is men, naar men gelooft, een gans ander mens geworden, hetgeen ook, maar toch niet in die zin waar is, als men het meent. David zeide, toen hem het wel ging: Nimmer zal ik weder nederzinken, twijfelen, vrezen. Dat was een overhaaste rekening; want, de Heere verbergde niet zodra Zijn aangezicht, of hij verschrikte.

Vanwege het diepe bederf van het menselijk hart gaat men uit versaagdheid over tot trotsheid. Hij, die onder het genot dezer aangenaamheden niet gedurig kinderlijk vreest, wordt licht opgeblazen, vermetel, zelfzuchtig en eigenlievend, houdt zichzelf voor vroom, veracht anderen, ziet laag op hen neder, valt van Christus en Zijn genade op zichzelf in het vleeselijke (Rom. 8:12, 13), en werkt zich zo onvermoeid naar Moseroth, tucht en banden.

Eindelijk hebben wij nog aan te merken, dat deze Zoetigheden niet wezenlijk tot het echte christendom behoren. Houden zij op, dan houdt daarom de genade niet op. Deze liefelijke bergen kunnen wijken, en die aangename heuvelen kunnen vallen; maar daarom zal toch Gods genade niet van u wijken, en het Verbond Zijns vredes niet wankelen; dat belooft de Waarachtige! Zolang een Petrus nog jong is, kan hij zichzelf gorden en gaan waar hij wil; maar als hij ouder is geworden, zal hem een ander gorden en leiden, waar hij niet wil. Inplaats van zoetigheden kunnen ons bitterheden ontmoeten.

Heman had, volgens Ps. 88, nimmer iets van deze zoetigheden genoten, maar worstelde van de jeugd af als met de dood, vers 16. Het behoort wezenlijk tot het christendom, om zichzelf te verloochenen, zijn kruis op te nemen, Jezus te volgen, naar de gerechtigheid te hongeren en te dorsten, in Hem te geloven en in Hem te blijven. Wandelt gij in deze weg, zo zal u van tijd tot tijd de nodige zoetigheid toegereikt worden, en als gij u daarin oefent en volhardt, dan is eindelijk de ingang in het Koninkrijk der hemelen uw deel, waar een volheid van blijdschap en liefelijkheden zijn aan Gods rechterhand eeuwiglijk. Amen.

HASMONA

Numeri 33:29

“En zij verreiden van Mithka, en legerden zich in Hasmona.”

Deze vijf en twintigste legerplaats heet Hasmona, en betekent zowel een haastige menigte, als een overhaaste berekening. Wij beschouwen dan deze legerplaats zowel van de ene als van de andere zijde, en zullen spreken:

- I. Van het overhaasten in het algemeen.
- II. Van het haastig rekenen in het bijzonder.

Hasmona, de haastige menigte. Zij spoeden met bijzondere haast uit de woestijn naar Kanaän. Zelfs de ligging dezer legerplaats had iets om tot haasten aan te lokken; zij lag evenals de voorgaande niet ver van de grenzen van het beloofde land, het toekomstige erfdeel van Juda; wellicht geen uur er van verwijderd. Een krachtige spoorslag tot haasten, om in zulk een nabijliggend land over te stappen. Daarenboven hadden zij van het vertoeven en rondtrekken in deze huilende woestijn genoeg.

God Zelf beschrijft haar als een afzichtelijk verblijf, vol slangen en schorpioenen. Daarbij hadden zij uit Mithka tot hiertoe een richting moeten nemen, die weder aan de Rode zee leidde, hoewel deze nog verre was, en aan wier uiteinde zij ook werkelijk bij de een en dertigste legerplaats in Ezeon-Geber kwamen. Reden genoeg om te haasten, hoewel het niets baatte, maar veelmeer schaadde; want de veertig jaren moesten toch voleindigd worden.

Haasten is in het algemeen zich beijveren, om het doel zo spoedig mogelijk te bereiken. Er bestaat een nodig en nuttig, maar ook een onnodig, ongelovig en dus verkeerd haasten. Laat ons dit van beide zijden beschouwen.

Een nodig en nuttig haasten drukt David in Ps. 119:60 uit met deze woorden: “Ik heb gehaast en niet vertraagd Uwe geboden te onderhouden.” Er zijn dingen, die geen uitstel lijden en door uitstel ellendiger worden, dit is het geval met de boetvaardigheid. Zij is het zichtbaar begin der ware bekering en de kiem des levens. Hoezeer moet niet een ieder daarnaar haasten! Voordat gij met deze noodzakelijke en gewichtige, maar ook heilaanbrengende zaak in het reine waart, moest gij voor niets anders tijd hebben.

Het is dan ook overeenkomstig het gebod van Christus: eerst het Koninkrijk Gods en Zijn gerechtigheid te zoeken. Haast men zich in dit opzicht niet, begint men uit te stellen, dan bewandelt men een uiterst gevaarlijke weg, en het is zeer onwaarschijnlijk, dat men er ooit zal afkomen. De zwaarigheden zullen niet verminderen, maar wel vermeerderen. Het is een strik des satans, waarin hij, helaas, velen gevangen houdt.

Maar hier komt het er op aan, gelijk bij Lot: Haast u, om uws levens wil, en ziet niet achter u om; staat niet op deze ganse vlakte; behoudt u naar het gebergte! Hoe verkeerd handelde Felix, toen hij na het horen van de prediking van Paulus bevreesd was, en hem liet gaan totdat hij hem op gelegener tijd weder zou laten ontbieden, een tijdstip, dat nimmer kwam.

En hoe treurig is, dat hij zovele navolgers heeft. Er zijn mensen, die de noodzakelijkheid der bekering niet loochenen, maar niet willen toestaan, dat men daarmee moet haasten; zij willen geen keus doen, om dadelijk aan het werk te gaan, om terstond om den Heilige Geest te bidden; dat heeft, naar hun rampzalige mening, nog tijd, totdat zij nog eerst dit of dat werk verricht, deze lust genoten hebben, en meer in jaren zijn gevorderd. Neen, onbekeerde zondaar, gij hebt geen tijd te verliezen! God spreekt: Heden, ja heden, terwijl gij nog Gods Woord hoort; heden, verhard uw hart niet, want het zal u morgen nog minder gelukken.

Een nodig en nuttig haasten is het, spoedig van een overijling, struikeling of afwijking op te staan, en zonder dwalen weder in het rechte spoor terug te worden geleid. Hebt gij u in dit of dat, hier of ginds vergrepen, haast u om het te belijden, dadelijk den Heere uwe zonden te belijden. "Hij is getrouw en rechtvaardig, dat Hij ons de zonden vergeve en ons reinige van alle ongerechtigheid." Steeds haastig en heilbegeerig tot Jezus gevloeden en niet voor Hem gevluucht; want Hij is de enige Geneesmeester.

Toen David in dit opzicht niet haastte, maar draalde, veranderde zijn sap in zomerdroogte, doch toen hij zeide: "Ik zal belijdenis doen voor den Heere," toen vergaf Hij hem de ongerechtigheid zijner zonden. Er bestaat immers een vrije, geopende fontein tegen de zonde en onreinigheid; wast u, of liever, laat u daarin wassen, opdat gij rein wordt, en laat niets onreins op uw hart of geweten liggen.

Wat de goede werken betreft, moet men in het algemeen de aanwijzing van Salomo in acht nemen, als hij zegt: dat was alles, wat wij te doen hebben, met ijver moeten verrichten; en volgens de leer van Paulus moet de christen vurig van geest zijn en niet traag in het werk des Heeren.

Maakt u elke geschikte gelegenheid ten nutte, die zich voordoet, om een goed woord te spreken, een goed werk te verrichten. Gevoelt gij u opgewekt tot het gebed, bidt dan en doet niet zoals de koning Israëls, die slechts viermaal sloeg, terwijl hij zes of zevenmaal had moeten slaan. Kunt gij Christus een dienst bewijzen, Zijn welbehagen en gunst wegdragen, stelt het niet uit; maar gebruikt het tegenwoordige, temeer daar de dagen boos zijn.

Traagheid en uitstellen is een ondeugd, die vele zonden baart, ook reeds in aardse dingen, hoeveel te meer in geestelijk opzicht. Een ieder, die in beide opzichten zich traag gedraagt, zal, naar de uitdrukking van Salomo, gescheurde klederen dragen, maar de hand des vlijtigen voedt. Hoe is het in het uitwendige gesteld met de tragen, die steeds tijd genoeg hebben en hun werkzaamheden gedurig uitstellen? Evenals zij voor hun huis tot niets nut zijn, zo ook zijn zij voor anderen lastig.

Hoe staat het nu in het geestelijke met hen, die traag zijn in het gebed, traag om een oog, dat ergert, uit te rukken en een hand, die ergert, af te kappen, zichzelf te verloochenen, alles vaarwel te zeggen en Christus te volgen? Zij staan van jaar tot jaar op hetzelfde plekje, als de ezel voor de berg; of zij verachten zelfs in de genade, keren als de hond tot zijn uitbraaksel, zijn het ware christendom tot oneer, en zijn onvruchtbare bomen, die gevaar lopen, afgehouden en in het vuur geworpen te worden.

Gans anders is het met hen, die met smart en leedwezen gevoelen dat zij koud en dor zijn en dit bewenen, die met David klagen: "Ik ben gelijk een lederen zak in den rook," maar ook met hem bidden: "Trek mij, trek mij, en wij zullen U nalopen." "De jongen zullen moede en mat worden, en de jongelingen zullen gewisselijk vallen; maar die den Heere verwachten, zullen de kracht vernieuwen, zij zullen opvaren met vleugelen gelijk de arenden, zij zullen lopen en niet moede worden, zij zullen wandelen en niet mat worden." "Terwijl de Koning aan Zijn ronde tafel is, geeft mijn nardus zijn reuk."

Het haasten is dus een nodige en nuttige zaak, het vurig streven om spoedig tot het doel te komen. Zal het dit evenwel zijn, dan moet het haasten niet slechts werkdadig, maar ook wel geordend zijn en met de Evangelische regelen overeenkomen. "Zij lopen wel allen," zegt Paulus, "maar een slechts ontvangt de prijs. Loopt alzo, dat gij dien moogt verkrijgen. En een iegelijk, die om prijs strijdt, onthoudt zich alles. Deze doen dan wel dit, opdat zij een verderfelijke kroon zouden ontvangen, maar wij een onverderfelijke."

Hij, die meent met zijn natuurlijke krachten het doel te bereiken, moet het geheel anders leren inzien, en hij, die zijn mening over de genade werkeloos laat, dwaalt ook. "Indien iemand strijdt, hij wordt niet gekroond, zo hij niet wettelijk heeft gestreden."

Er bestaat alzo ook een ongeregeld, onnut en nadelig haasten. Wij lezen daarvan in Jes. 28:16: "Wie gelooft zal niet haasten." Het geloof dus haast niet, en maakt, dat hij, die het heeft en

beoefent, ook niet haast. Deze beschrijving geeft ons een blik in de ware hoedanigheid en natuur des geloofs.

Grote dingen waren in de tijd, toen de profeet schreef, aan de kerk beloofd, namelijk dat God in Sion een grondsteen, een beproefde steen, een kostelijke hoeksteen zou leggen, die vast gegrondvest zou zijn. Dat was reeds toen een oude belofte. Maar welk een geruime tijd verliep er nog en welke gebeurtenissen hadden er nog plaats, eer zij tot vervulling kwam. De zeventigjarige Babylonische gevangenschap, de eindelijke verwoesting van Jeruzalem, het ophouden van de Joodse godsdienst en de verwoesting van het ganse land nog daartussen met al die beklagenswaardige gebeurtenissen onder de Makkabeën, die ons in de boeken, naar hun naam genoemd, worden verhaald.

Maar, zegt de Heilige Geest: het geloof haast niet. Het heeft tijd, zolang God tijd heeft, en weet dat de belofte zekerlijk zal vervuld worden, al ware het ook, dat zij lang vertraagde, en er zeer grote zwaarigheden in de weg traden. Aan de schare der gelovigen zijn, nadat de fundamentele en hoofdbelofte door de komst van Christus is vervuld geworden, nog grote dingen beloofd; bijvoorbeeld de eindelijke vernietiging van de oude mens, een volkomen heiligmaking, een volmaakter troost, de bekering der heidenen, enz.

Maar hoe is het in werkelijkheid daarmee gesteld! Gaat het in het leven der genade evenals in de natuur, waar de voortgang van dag tot dag kan worden aangewezen? Na de winter vertonen zich alom uitbottingen, zij worden knoppen, deze breken open en vormen zich tot bloesem en bladeren; de eerste valt af en zet kleine vruchten, die wassen totdat zij hun grootte en rijpheid hebben bereikt. Kan het werk der genade in een levende ziel ook zo trapsgewijze aanschouwd worden? Nee, dat niet. Ziet slechts op de namen der legerplaatsen, zoete en bittere zijn door elkaar gemengd.

Beschouwd haar ligging. Harada lag weder het naast bij Egypte, terwijl zij te Rithma op de grenzen van Kanaän waren geweest. Van Harada trokken zij weder naar het beloofde land, en kwamen het te Mithka zo nabij, als dit ooit het geval ware, en daarop moeten zij zich weder verder verwijderen dan ooit tevoren. Of beschouwt het leven en de lotgevallen der Bijbelheiligen, bijzonder in de Psalmen.

Gaat dat in zulk een regelmatige volgorde, eerst de boetvaardigheid, dan de angstpsalmen, daarop de bidpsalmen, alsdan de geloofs- en daarnaast de dank- en lofpsalmen en eindelijk het Hallel? Dit is in alle geval wezenlijk: de Goddelijke beloften zijn alleszins Ja en Amen in Christus. Tussen de gelovige omhelzing en de volkomen vervulling dier beloften liggen woestenijen, bergen, afgronden, stromen en zeeën. Niet zelden hopen de zwaarigheden zich meer op, naarmate de tijd der vervulling nadert, en in het algemeen vervult God ze zo, dat Hem de eer alleen toekomt, en men moet belijden: "Dit is van den Heere geschied." Het is daarom noodzakelijk niet te haasten.

Maar hier wordt van een haastende menigte gesproken. Laat ons dan eerst dat haasten en daarna het tegendeel enigermate overwegen. De haastende menigte wil zien, hebben, bezitten, genieten, en dat wel bij voortduring; zij wil niet zich alleen aan de belofte vasthouden, en zich geen uitstel laten welgevalen; bevindt zij zich in lijden, zij wil het dadelijk ontvluchten, het moge zijn doel al dan niet bereikt hebben; zij wil liever sterven dan zo leven, zij wil in onstuimigheid naar de hemel, of verlangt tenminste, dat het lijden met een ander, dat minder drukt, moge verwisseld worden.

Is haar niets toegezegd, zo wil zij het dadelijk in bezit en genot hebben; maar ontstaan er zwaarigheden, dan zinkt haar moed, en zij is geneigd te denken, dat hetgeen zij niet binnen een bepaalde tijd wezenlijk heeft, haar nimmer zal toekomen. Van een arm leven des geloofs wil deze haastende menigte niets weten. Wordt er tot haar gezegd: "De Heere zal voor u strijden, en gij zult stille zijn;" "in stilheid en vertrouwen zal uwe sterkte zijn!" dan zegt zij met woord en daad: "Nee, maar op paarden en wagens willen wij ontvlieden."

Dat verkeerde haasten heeft zijn grond in het ongeloof, dat God niet kent, noch op Hem vertrouwt, en dat waant, zolang een zaak slechts in Gods hand en niet tevens in haar hand is, het zeer twijfelachtig en onzeker met haar staat. Daarbij voegt zich de eigenwilligheid, die zich aanmatigt tijd, maat en wijze te bepalen, en de zon naar hare klok gelijk te stellen; de eigenwijsheid, die de genade Gods, Zijn liefde en Zijn werk naar haar vleeselijke wijze beoordeelt, en zich aanmatigt om te zeggen: “Zo de Heere met ons was, dan zou ons dit of dat niet overkomen; had hij ons lief, dan zou Hij het ook op zulk een wijze tonen, dat Hij ons dit schonk en voor dergelijke dingen bewaarde, en meer zulke pijnigende gevolgtrekkingen, die alleen uit ongeloof voortkomen.

Het ontbreekt hier aan een vasthouden aan de Goddelijke beloften, die voor het ongeloof weinig waarde hebben, daar het die niet kan verwachten en de wezenlijkheid er van verdenkt. Alzo komt men tot een onstuimig drijven en vermoeien, dewijl de ziel niet kan rusten in God, bij Wien verlossing is. Komt men in bezwarende omstandigheden, dan wordt men radeloos en valt van het ene uiterste in het andere.

Komt een verwachte zaak niet zo haastig, als men het vermoedde, komen er zwarigheden in de weg, gaat het niet spoedig vooruit, loopt het zelfs schijnbaar te niet, dan verliest hij, die in ongeloof haast, de moed, wordt versaagd of zelfs murmurierend, en zou wel, zoals wij in Jes. 45 lezen, met de Schepper willen twisten en zeggen: “Wat maakt Gij?”

Voor de haastende menigte duurt de tijd van wachten schromelijk lang, en het gaat haar zoals de Joden, die volgens Amos 8 zeiden: “Wanneer zal de nieuwe maan overgaan, dat wij leeftocht mogen verkopen, en de sabbat, dat wij koren mogen openen?” Juist alsof er als het ware geen einde aan was. “Zal dan de Heere in eeuwigheid vergeten?” zo vraagt het ongeloof; waartegenover het geloof zegt: “Er is slechts een ogenblik in Zijn toorn.” Zij vreest het ergste. David zeide in zijn haasten: “Ik ben afgesneden van voor Uw ogen, ik zal nog een der dagen door Sauls hand omkomen.”

Ook Abraham zelfs vreesde eens, dat hij nog zou sterven eer de ontvangen belofte vervuld was. Inplaats van in de kastijdingen een blijk van vaderlijke liefde Gods te ontdekken, ziet zij er toorn in, en inplaats van er nut uit te verwachten, vreest zij alleen bederf. Israël zeide, dat zijn weg voor den Heere verborgen was. Asaf haastte zich zozeer, dat hij het voor vergeefs hield, onberispelijk voor God te wandelen, en bijna zover gegaan was, om de goddelozen voor gelukkiger te houden dan de vromen.

De aartsvader dacht, dat alles tegen hem was, en hij, die vroeger zeide, dat hij veel te gering was tegenover al de barmhartigheid en trouw, die God hem bewees, schijnt dat later in zijn korte levensgeschiedenis te hebben vergeten; want hij vat haar in deze woorden samen: “Weinig en kwaad.” De haastende menigte durft wel met Job zeggen, dat God voor haar veranderd is in een gruwzame, en vergeet, dat wij geen Hogepriester hebben, die niet kan medelijden hebben met onze zwakheden.

Eindelijk spreekt en handelt de haastende menigte zeer licht onbezonnen. Hoe onbezonnen was het als David in Ps. 116:11, zekerlijk in zijn haasten, zeide: “Alle mensen zijn leugenaars,” waarbij hij vooral dacht aan Saul en aan hetgeen deze tot hem zeide. Hoezeer haastte Job zich, toen hij sprak: “Zodat mijn ziel de verworping kiest.” Jona wordt vanwege het verdorren van de wonderboom in zijn haasten zodanig vervoerd, dat hij tot God durft zeggen: “Billijk is mijn toorn ontstoken ter dood toe!”

Was het niet ook van Mozes zeer overhaast, toen hij de rots sloeg, inplaats van haar toe te spreken, en evenwel tot het volk zeide: “Hoort toch, gij wederspannigen, zullen wij water voor ulieden uit deze steenrots voortbrengen?” Hoe overhaast was het niet, dat Maria Magdalena terstond zeide: “Zij hebben mijnen Heere weggenomen!” een andere Maria riep: “Hij riekt reeds;” en de discipelen: “Wij vergaan,” terwijl het er nog verre af was.

Hoezeer haastte Petrus, toen hij zeide: “Indien zij zich ook allen aan U ergeren: ik niet, ik zal met U in den dood gaan!” En toen hij met het zwaard sloeg, duurde het niet lang, of hij zeide:

“Ik ken de mens niet!” Ziet, zo gaat het als men niet door het geloof in God geworteld is, en in het woord der belofte het anker der hoop niet vastligt, dat het slingerende scheepje op de woelende golven der zee beveiligt. Dan komt men tot allerlei overhaastende besluiten, gezegden en handelingen.

Laat ons nu het een en ander omtrent het niet haasten van het geloof beschouwen, waarvan de profeet zegt: “Wie gelooft, die zal niet haasten.” Hoe zou het geloof haasten, zolang God niet haast? Wat Hij beloofd heeft, kan en zal Hij doen op de rechte wijze, orde, tijd en maat; want Hij zegt en doet het ook, en wat Hij belooft, dat houdt Hij zekerlijk. Aan deze belofte zich vasthoudende, staat het geloof vast, en ziet de vervulling er van gerust en vertrouwend tegemoet. Hij, die gelooft, gelijkewijs de Schrift zegt, is van de door Christus zo overvloedig boven alle twijfel verheven, nu nog steeds door de verbondssegelen bevestigde liefde Gods verzekerd.

Hij heeft geen bedenking, om het daarvoor te houden, dat Hij, Die Zijn eengeboren Zoon niet spaarde, maar voor zondaars overgaf, hun, die op Hem wachten, nu ook voorzeker met Hem alle dingen schenken zal. Dit maakt de ziel stil en onderworpen, in welke omstandigheden God haar ook leiden moge. Opent zich voor hen een gloeiende oven, of een kuil van briesende leeuwen, in welke zij op bevel van een Nebukadnezar moeten worden geworpen, hij, die gelooft, blijft bedaard, en weet, dat God hem verlossen kan; en al zou Hij dat ook niet willen, zo heeft ook dit niets te betekenen.

Al zou ziel en lichaam bezwijken, nochtans blijft God het deel der Zijnen in eeuwigheid. In de duistere kerker, in ketenen en banden heffen Paulus en Silas lofliederen hemelwaarts. Zodra dat woord: “Mijn genade is u genoeg! Want Mijn kracht wordt in zwakheid volbracht,” in het geloof wordt opgevat, matigt zich het haastend verlangen, om hoe eer hoe liever van de vuistslagen des satans bevrijd te zijn. Het hart wordt stil en zegt: Zo zal ik dan veel liever roemen in mijne zwakheden, opdat de kracht van Christus in mij wone. Want als ik zwak ben, dan ben ik machtig.”

Slechts aan geloof ontbrak het de discipelen, anders zouden zij in het midden van de storm zeer stil en bedaard zijn gebleven, en niet zo onstuimig geschreeuwd hebben: “Meester, bekommert het U niet, dat wij vergaan?” Wel ging David wenende de beek Kedron over langs de Olijfberg, toen hij vluchtte voor zijn zoon, nochtans werd zijn hart getroost door het vertrouwen, dat de Heere, indien Hij een welbehagen in hem had, hem zekerlijk zou terugbrengen, al kon hij ook niet opgeven hoe en waardoor?

Stil en onderworpen ging de vader der gelovigen de berg Moria op, om zijn zoon op Gods bevel te offeren. Goedsmoeds vatte hij het mes, verzekerd, dat God Zijn belofte zou vervullen, die Hij aangaande Izaäk had gedaan, al zou Hij hem dan ook uit de as moeten levend maken. Met zulk een geloof, gelijkewijs de Schrift zegt, mogen zich de grondvesten der aarde bewegen, men weet, in Wien men gelooft, en men is van de bewaring van zijn pand verzekerd.

Verlost of redt God nu niet, dan doet Hij het toch in de toekomst. Wellicht is er nog vooraf ergens een onbekend, heimelijk zelfvertrouwen te verstoren, ergens een spinneweb van eigengerechtigheid weg te vagen, ergens een vezeltje van het eigen leven uit te rukken; wellicht moet de oude mens eerst nog meer bloeden, het een of ander nog nauwkeuriger geleerd en ingezien worden, in één woord: de Heere zal Zijne verlossing met macht openbaren, als het rechte tijdstip zal zijn gekomen.

Hoe, men zou een zieke aan een bekwame geneesmeester gerust overlaten, en zijn ziel niet getroost overgeven aan God, en Zijn Schepper zonder vrees en twijfel aanbevelen! Dat zou immers zeer wederspannig zijn.

Hij, die also gelooft, zal niet haasten, overtuigd, dat zijn heil daarin bestaat, om de beloofde goederen dan te ontvangen, als God, niet als hijzelf wil; overtuigd, dat Hij de hongerigen even

zeker met Zijn goederen vervult, als Hij de vollen ledig laat. Maar Israël was ditmaal in Hasmona gelegerd, en de menigte haastte.

Hasmona betekent ook een haastige of overhaaste rekening. Een haastige rekening, als zij recht is, is zeer goed, maar een overhaaste is licht gebrekkig. Deze dingen komen ook in het christendom voor. Aan de laatste soort maken zich de onboetvaardige mensen in de schandelijkste zin schuldig. Zij doen dit, doordat zij hun zonden voor zo onbeduidend houden, hun verontschuldigen voor zo gegrond, hun goede eigenschappen, zin en handelwijze voor zo veelbetekenend, de goedheid Gods voor zo zich daardoor slechts in hun onboetvaardigheid versterken, en nochtans menen zalig te worden.

Dat is een zeer overhaaste en dwalende rekening, waarbij zij de kosten voor hun torenbouw veel te laag hebben berekend, en dien daarom nooit voltooiën zullen. Uw ontvangst en uitgaaf, uw debet en credit, uwe schulden en eisen moeten gans anders in uwe rekening voorkomen, als gij niet tenslotte de pijnigers wilt overgegeven worden.

Gij moet grote, volkomen onmachtige schuldenaars in eigen oog worden, zoals gij het zijt in de ogen Gods. Gij neemt bij uwe overhaaste rekening de boetvaardigheid, de bekering, het geloof niet behoorlijk in aanmerking. Verrekenet u niet, maar bidt den Heilige Geest, dat Hij u lere, uw boeken goed na te zien, opdat er niet een groot nadelig saldo tevoorschijn kome.

Tot deze soort van mensen behoren ook zij, die zonder boetvaardigheid en geloof een zeer onheilig vertrouwen stellen in de verdiensten van Jezus Christus en zich verbeelden zalig te worden, omdat Christus voor zondaars is gestorven, of zelfs menen, dat met het bloed van Jezus Christus te noemen alles reeds is afgedaan, waarmede de zodanigen zich deerlijk bedriegen.

Alleen als gij in het licht wandelt, gelijk Hij in het licht is, reinigt u het bloed van Jezus Christus van alle zonden; maar dat doet gij niet, en zolang gij dat niet doet, rekent gij verkeerd en troost u slechts tot uw verderf.

Reinere zielen dan gij, lichtvaardigen, Godvruchtige harten maken ook menigmaal een overhaaste en alzo verkeerde rekening. Dat doet gij, bedroefden en aangevochtenen, die bedroefd zijt door menigerlei beproeving. Gij denkt, dat gij nimmer uit uw verwarring, uit uw dorheid en banden bevrijd zult worden. Wel! Waarom niet? Is dan de hand des Heeren verkort? Waarom denkt gij zo kwaad in uwe harten? Gij moest liever met de kerk zeggen: "Verheug u niet, mijn vijandin, als ik nederlig, ik zal weder opstaan, en indien ik in het duister zit, zo is de Heere toch mijn licht."

Nu, de Heilige Geest zal u in uw Hasmona zalig beschaamd maken, als u sieraad voor as en vreugdeolie voor treurigheid, het gewaad des lofs voor een benauwde geest wordt gegeven. Op een gans tegenovergestelde wijze overhaasten zich in hun rekening zij, die hetzij uit de wateren der eerste boetvaardigheid, of uit de angstvolle spelonken der aanvechtingen verlost en in een beminnelijke zalige toestand verplaatst, geloven, dat dit nooit weder anders kan worden. Maar ziet, hoe nabij ligt Hasmona, overhaaste rekening, bij Mithka, zoetigheid.

Het was eindelijk zeer raadzaam haastig te rekenen, zoals die man in Luk. 16 deed: "Schrijf haastelijk vijftig," dewijl hij wist, dat hij niet kon bestaan, toen zijn heer tot hem zeide: "Geef rekenschap van uw rentmeesterschap!" Salomo zegt: "Ik onderwijs u in de weg der wijsheid; Ik doe u treden in de rechte sporen." (Spreuk. 4:11, 12.) In uw gaan zal uw trede niet benauwd worden.

Ach, hoeveel benauwde uren zouden boetvaardige zielen ontgaan, als zij met een weemoedig en oprecht hart al hun schuld beleden en zichzelf beschuldigden tegen alle geboden Gods zwaarlijk gezondigd en geen daarvan ooit gehouden te hebben, en ook nog gedurig tot al het boze geneigd te zijn; maar ook die heilige rekenkunst leerden beoefenen, die Paulus in Rom. 6 aanprijst, als hij in vers 11 zegt: "Houdt het daarvoor (rekent daarop) dat gij wel der zonde dood zijt, maar Gode levende zijt in Christus Jezus onzen Heere."

Zo moet men in zichzelf niets dan verdoemelijkheid, maar in Christus Jezus Zijn gerechtigheid aanschouwen, en door het ene diep verootmoedigd, maar door het andere hoog verheven worden.

Herder mijner ziele!
Leer mij rustig treden
In het voetspoor uwer schreden;
Wil, wanneer 'k ook viele,
Door onstuimig jagen,
Me in Uw armen verder dragen.
Zelden goed
Is mijn spoed
't Vaste Godsvertrouwen
Haast niet naar 't aanschouwen.

Nieuw is elke morgen,
Heiland! Uw genade;
En Gij helpt; zij 't vroeg of spade.
Leer mij, zonder zorgen
Me aan U overgeven,
Zonder U vooruit te streven.
Leer mij, Heer'!
Meer en meer
Naar het vriend'lijk fluist'ren
Van Uw liefde luist'ren.

MOSEROTH

Numeri 33:30

“Zij verreidsen van Hasmona, en legerden zich in Moseroth.”

Deze is de zes en twintigste legerplaats der kinderen Israëls op hun tocht door de woestijn naar Kanaän. De wolk- en vuurkolom verhief zich als een teken, dat zij uit Hasmona moesten opbreken. In de richting van hun weg verwijderden zij zich van het beloofde land langs de woestijn Paran en Sinaï naar de Arabische zeeboezem, of de Rode zee. Te Moseroth stond men stil, ten teken, dat dit de plaats was, waar de tabernakel en rondom hem op de voorgeschreven wijze hun leger moest worden opgeslagen, zodat naar iedere streek des hemels drie stammen waren gelegerd.

Waren de vijf voorafgaande legerplaatsen ongeveer slechts een mijl van elkander gelegen, zo moesten zij nu een verdere weg van acht mijlen terug afleggen, zonder zich te mogen legeren, waarbij zij recht moede zullen zijn geworden en menige onpasselijkheid hebben gevonden.

Hoe zal het met de kleine kinderen, kraamvrouwen, ouden, zieken en zwakken zijn gegaan? Of zij des daags onder de leiding der wolk- of des nachts nachts onder de leiding der vuurkolom zijn gereisd, weten wij niet. Maar de weg was zo ver, dat zij vermoedelijk dag en nacht voorttrokken, terwijl voor hen, die niet goed mede konden gaan, zo goed mogelijk werd gezorgd.

Aan spijs ontbrak het hun niet, want het wonderbare manna viel nog iedere morgen rondom het leger neder. Aan drinken ontbrak het hun evenmin, want de te Rafidim geslagen rots volgde overal door de woestijn, en gaf hun water in overvloed. Aan klederen hadden zij ook geen gebrek, zomin als aan schoenen, hoewel het nog de oude waren, die zij uit Egypte hadden medegebracht; want zij versleten niet.

Nu, voor deze moeitevolle, verre reis zullen zij een rijke vergoeding in die nieuwe legerplaats Moseroth gevonden hebben. Zij zijn het tamelijk goed gewoon, zo niet zelfs een weinig verwend. Zij legerden zich, zo lezen wij in het voorafgaande, in Verkwikking. Van Verkwikking of verversing trokken zij uit en legerden zich in Zoetigheid. Van Zoetigheid trokken zij uit en legerden zich in Haastigheid. Van Haastigheid trokken zij uit en legerden zich in Moseroth.

Dat is nu weder Hebreuws. Dat haasten komt mij toch als iets bedenkelijks en als niet gans in orde voor. Waren zij thans zo haastig, welnu, dan konden zij ook wel acht mijlen achtereen voortrukken, voor- of terugwaarts, dat moesten zij zien; - hoewel het in de wegen des Heeren nimmer terug, maar wel voorwaarts gaat.

Waar werd hun dan verder hun legerplaats aangewezen? Zullen wij het in het Nederduits zeggen, dan betekent Moseroth: Banden, onderwijzing, tuchtiging of kastijding. Dat zijn goede dingen, maar of zij altijd aangenaam zijn, dat is een andere vraag. Van de laatstgenoemde zegt tenminste de apostel (Hebr. 12:1): “Alle kastijding, als die tegenwoordig is, schijnt geen zaak van vreugde, maar van droefheid te zijn.”

Maar hij voegt er bij: “Doch daarna geeft zij van zich een vreedzame vrucht der gerechtigheid dengenen, die door dezelve geoefend zijn.” Hij stelt haar zo noodzakelijk voor, dat de hemelse Vader iedere zoon kastijdt, dien Hij aanneemt; en zo heilzaam, dat hij verklaart: “Indien gij zonder kastijding zijt, welke allen deelachtig zijn geworden, zo zijt gij dan bastaarden en niet zonen.”

Komt, laat ons dan deze legerplaats in de drievoudige betekenis van haar naam, Moseroth, als banden, onderwijzing of opvoeding en kastijding iets nader beschouwen.

1. Als banden. “Laat ons hun banden verscheuren en hun touwen van ons werpen” (Ps. 2). Laat ons verscheuren de Moseroth, de banden des Heeren en Zijns Christus, zo zeggen de

goddelozen in die Psalm; maar wij, die des Heeren zijn, willen ons gaarne er door laten binden. “Ik zal ulieden onder de roede doen doorgaan en Ik zal u brengen (in de Moseroth) onder de band des verbonds,” Ezech. 20:37, en de vrucht daarvan wordt daarin gesteld: “Ik zal een welgevallen aan ulieden nemen, Ik zal in u geheiligd worden en gij zult weten, dat Ik de Heere ben. Daar zult gij dan gedenken aan uwe wegen en aan al uwe handelingen, waarmede gij u verontreinigd hebt, en gij zult van uzelf een walging hebben over al uwe boosheden, die gij gedaan hebt. Zo zult gij weten, dat Ik de Heere ben, als Ik met u gedaan zal hebben om Mijns Naams wil, niet naar uwe boze wegen, noch naar uwe bedorven handelingen, o huis Israëls, spreekt de Heere.”

Het woord, waarvan deze legerplaats haar naam heeft, betekent ook binden, zoals door Jakob wordt gezegd: “Hij bindt zijn jonge ezel aan de wijnstok en het veulen zijner ezelin aan de edelsten wijnstok,” Gen. 49. Aanspannen, zoals Elia tot Achab liet zeggen: “Span aan, kom af, dat u de regen niet ophoude.” De Heere Christus spreekt van een juk, waarin wij ons zullen laten spannen, maar verzekert, dat het zacht is en rust voor de ziel verschaft.

Delila bediende zich ook van dit woord, toen zij bezig was Simson te binden, in de mening, dat hij dan niet sterker zou zijn dan een ander mens; en toen zij hem gebonden had, riep zij: “De Filistijnen over u, Simson!” en hij verscheurde alle banden. Gaarne merken wij nog aan, dat ook het woord gevangene met de naam van deze legerplaats een gelijke afleiding heeft; waarom het Psalm 69:34 zeer bemoedigend heet: “Hij veracht Zijn gevangenen niet,” aan welke in Jes. 61 vrijheid door Christus wordt beloofd.

Zo komt het ook in Zach. 9:11, 12 voor: “Door het bloed Uws verbonds heb Ik uwe gebonden uit den kuil, daar geen water in is, uitgelaten. Keert gijlieden weder tot de sterkte, gij gebonden, die daar hoopt!” Koning Manasse ondervond ook op een smartelijke, maar gezegende wijze de betekenis van dat woord; want de vorsten van Assyrië namen hem gevangen en bonden hem met ketenen, omdat hij niet acht had gegeven, toen de Heere tot hem en het volk liet spreken.

Maar toen hij in de angst lag, bad hij tot den Heere en verootmoedigde zich zeer diep voor den God zijner vaderen. De Heere verhoorde zijn smeken, en Manasse erkende en beleed, dat de Heere God is. 2 Kron. 33:11.

Laat ons na deze aanwijzingen het leger in Moseroth nader bezien. Het herinnert ons de ongebondenheid van de natuurlijke mens, zijn banden, zijn behoefte om ontbonden te worden, en de uitvoering van deze gewichtige zaken.

In de natuurstaat leeft de mens doorgaans naar zijn neiging in ongebondenheid. De Schrift vergelijkt hem daarom bij paarden en muilieren, die wild en onhandelbaar zijn, zodat men hun toom of teugel in de bek legt. In het Paradijs reeds begon de mens te begrijpen, dat hij door dat ene gebod om slechts van één boom niet te eten, te eng gebonden was en verscheurde die band.

De natuur des mensen streeft naar een onbedwongen vrijheid, en inplaats van die te zoeken in de overeenstemming met de wil van God meent zij dat ze in het tegendeel is gelegen. Deze ongebondenheid openbaart zich wel bij voorkeur in de jeugdige jaren, bijzonder als men door uiterlijke omstandigheden begunstigd is; maar zij blijft ook in de ouderdom bij. Ontmoet men deze ongebondenheid niet op de grofste wijze overal en overvloedig? Onder jong en oud, rijk en arm, in de nederige en hoge stand?

Waardoor toch onderscheiden verreweg de meesten de rustdag van de werkdagen? Slechts door een groter ongebondenheid, en als velen hun werk laten liggen, dan doen zij het alleen om hun vleselijk genot, hun lusten zoveel te meer de vrije teugel te vieren. Op welke dag worden dus de meeste vermaken en zondige bedrijven nagejaagd? Op de zon- en feestdagen, dewijl men dan (zoals de kinderen dezer wereld zeggen) niets verzuimt.

Niets? Neen. Want het bijwonen en horen der prediking van het Goddelijk Woord na te laten, dat geldt bij hen niet als verzuim; zij houden dit veeleer voor iets ongerijmds. Maar waar

zouden wij eindigen, als wij door eenvoudige bewijzen wilden staven, dat die lieden niet alleen ten tijde van Job leefden, die zeiden: “Wijkt van ons; want aan de kennis Uwer wegen hebben wij geen lust,” Job 21:14. De wereld wemelt nog van dat gemene volkje, dat naar God noch naar Zijne geboden vraagt, maar doet wat hun lust.

Er bestaat nog een grote menigte, op welke de beschrijving van Stefanus volkomen van toepassing is, als hij zegt: “Gij hardnekkigen en onbesnedenen van hart en oren, gij wederstaat altijd den Heilige Geest, gelijk uw vaders alzo ook gij.” Maar met deze lieden zal het eindelijk verschrikkelijk aflopen, het mogen dan vlugge jongelingen zijn of personen, wier meergevorderde leeftijd hen tot andere gedachten moest brengen; rijken, die door hun schatten instaat gesteld worden, veel van de wereld te genieten, of armen, die niet kunnen wat zij wel wensen; vorsten en aanzienlijke lieden, die reeds in hun staat menen, dat het recht is hun begeerlijkheden de vrije teugel te laten, of het gemene volk, dat zulk een achting niet heeft te verliezen.

Welk een ongebondenheid betonen de natuurlijke kinderen tegen de uitspraak van het Goddelijk Woord, zodat deze rampzaligen zich verstouten om te zeggen: “Dit en dat reken ik mij volstrekt voor geen zonde aan;” of zij hebben denkwijzen en meningen, die zij verdedigen en durven vasthouden, hoewel zij rechtstreeks met het Woord van God strijden. Wat menen deze rampzaligen wel?

Dat zij, evenals de Joden tot Jeremia, durven zeggen: “Naar het Woord des Heeren, dat gij ons zegt, willen wij niet doen!” Zal God Zich door zulke dwaze wormen van Zijn eer laten beroven? Dat zij verre. Dewijl zij Hem niet door gehoorzaamheid willen eren, zullen zij Hem door hun ondergang moeten verheerlijken.

Onder deze ongebondenheid en wederspanning is de natuurlijke mens nochtans, gelijk Petrus zegt, “een dienstknecht der verdorvenheid.” Ja zij zijn, zoals Paulus in Rom. 6 spreekt, vrij: maar waarvan? Van de gerechtigheid, en alzo dienstknechten der zonde. Christus wordt ons door Jesaja voorgesteld, als die de gebondenen opening der gevangenis predikt. Welnu, zal dat niet iets overvloedigs en onnodigs zijn, dan moeten er lieden in Moseroth, in banden liggen; en ziet, dat is maar al te waar.

Daar zijn banden der zonde in het algemeen en enkele zonden in het bijzonder. Deze wordt gekluisterd door de gierigheid, gene door de dronkenschap, een derde door het spel, een vierde door wellust, enz. Daar zijn banden des ongeloofs, een band der wet met haar vloek, en zelfs banden des satans. Dat zijn verachtelijke banden, al worden zij ook niet alzo gevoeld door hen, die daarin verstrikt en gebonden liggen, maar zich daarin zelfs goed en vrij gevoelen.

De mens moet alzo eerst ontbonden, en daarna gebonden worden. Het is noodzakelijk voor hem, om ontbonden te worden. Hij heeft nodig dat Christus van hem, gelijk van zekere aangebonden ezelin beveelt en zegt: “Ontbindt ze en brengt ze tot Mij!” De banden der zonden moeten verscheurd worden, zodat haar de heerschappij ontnomen wordt en men God over de mens kan danken, daar hij een dienstknecht der zonde was, maar nu, door de uitnemende grootheid der kracht Gods, naar de werking der sterkte Zijner macht, gelooft.

Men moet kunnen danken over een mens, dat hij uit des duivels strik is ontwaakt, verlost is van de heerschappij der duisternis en overgeplant is in het koninkrijk van den Zone Gods, dat hij der wet gestorven, niet meer onder haar, maar onder de genade is, zodat de zonde niet meer over hem kan heersen, dewijl hij van de dood tot het leven is overgegaan.

Hij moet van alle schuld en straf ontbonden en bij het volk Gods gerekend worden, dat vergeving der zonden geeft; zo moet het volgens Hosea 1 geschieden, dat “ter plaatse, dat tot hen gezegd zal zijn: gijlieden zijt Mijn volk niet, tot hen gezegd zal worden: gij zijt kinderen des levenden Gods!” Zo moet de mens ontbonden en verlost worden. Maar dan is het ten tweede noodzakelijk, dat hij andermaal worde gebonden, dat hij een dienstknecht der gerechtigheid, niet zichzelf maar naar ziel en lichaam, in leven en sterven, Christus

eigendom zij; dat hij van harte gehoorzaam worde aan het voorbeeld der leer, die hij met zijnen mond en hart belijdt; dat hij zichzelf, als een, die uit de dood levend gemaakt is, met al zijn ledematen Gode ten dienste der gerechtigheid overgeve als een levend dankoffer, dat Hem geheiligd wordt.

“Ik zal hen onder de band des Verbonds brengen,” zegt de profeet. Christus zegt: “Neemt Mijn juk op u,” en Paulus noemt zich een gevangene van Jezus Christus in die mate, dat hij in Rom. 15:18 zegt: “Ik zou niets durven zeggen, hetwelk Christus door mij niet gewrocht heeft;” en op een andere plaats: “Onze bekwaamheid is uit God.”

Christus bindt de Zijnen zo nauw aan Zich als de leden aan het hoofd en de ranken aan de wijnstok zijn gebonden; zo vast aan Zich, dat Hij verklaart: “Zonder Mij kunt gij niets doen!” Zo zegt ook Hosea van de kinderen des levenden Gods: “Zij zullen tezamen vergaderd worden en zich een enig Hoofd stellen.” De Zoon alleen maakt vrij, nochtans zo, dat de vrijgemaakten in Hem blijven en Hij in hem blijft en zij van geen andere vrijheid weten willen dan zulk een, die in de volmaakte onderworpenheid aan Christus bestaat. Zulk een verlossen, ontbinden en binden is voor een ieder noodzakelijk; want ons heil bestaat alleen daarin.

Dat is bij uitsluiting het werk van Christus; dit doet Hijzelf, of het wordt den Heilige Geest toegekend, Die het uit het Zijne neemt. Hij komt als de Sterkere over de sterke en berooft hem. Hij verbreekt de werken des duivels. Hij zegt de gevangenen: Komt uit! Hij doet dit in alle opzichten, doch trapsgewijze. Hij is het begin, het midden en het einde. Dat zaligmakend werk van ontbinden en binden heeft zijn voorbereiding, uitvoering en voleindiging.

De voorbereiding geschiedt door middel van het Evangelie, door het Woord, als het zaad der wedergeboorte (1 Petr. 1:23), want het Woord Gods is levend en krachtig (Hebr. 4:12), ja het is de Koninklijke scepter van de Zone Gods, die heersen zal over Zijn vijanden, om ze aan Hem te onderwerpen (Ps. 2:9), en aangaande Zijn volk, om Zich onderdanen te verschaffen; want alzo zegt Jezus Zelf: “Voorwaar, voorwaar zeg Ik u: die Mijn Woord hoort en gelooft Hem, Die Mij gezonden heeft, die heeft het eeuwige leven, en komt niet in de verdoemenis; maar is uit de dood overgegaan in het leven,” Joh. 5:24, 25.

De oude kerk werd, volgens Gal. 3, onder de wet bewaard tot op de komst van Christus tot het geloof, hetwelk zou geopenbaard worden. De wet komt tot de levendgemaakte zondaar, zoals Paulus zich uitdrukt, Rom. 7, en welk een uitwerking dit op de begenadigde zondaar heeft, zegt hij in datzelfde hoofdstuk. De wet verwekt allerlei begeerlijkheden; “de zonde oorzaak genomen hebbende door het gebod, heeft in mij alle begeerlijkheid gewrocht; want zonder de wet is de zonde dood,” vs. 8.

De wet maakte dat “de zonde bovenmate werd zondigende door het gebod,” vs. 13. Zij maakt de ellendige zondaar ellendig en brengt hem tot het versagen aan zichzelf, aan allerlei deugd, gerechtigheid en kracht, en doodt hem op deze wijze. Zo wordt de tot dusverre trotse, lichtvaardige, opgeblazen mens een verlorene en troosteloze, over welke alle onweders gaan. Thans wordt hij gewaar, hoe verschrikkelijk en geweldig hij gebonden is. Hij wil nu het goede en hij doet het niet; hij wil het boze niet en hij doet het wel.

Hij voelt een verschrikkelijke wet in zijn binnenste, die hem gevangen houdt onder de zonde, gelijk hij een andere wet in zich voelt, die het met God en de waarheid houdt. Ziet, nu ontstaan wonderlijke smarten, worstelingen, benauwdheden, gelijk Paulus dit met deze woorden uitdrukt: “Ik ellendig mens, wie zal mij verlossen uit het lichaam dezes doods?” vers 24. De nadere verrichting van ontbinden en binden geschiedt door de verlichting en verzegeling. Door de verlichting, daar het God behaagt, Zijn Zoon vol van genade en waarheid in de ziel te openbaren.

Zij leert inzien, dat er niet slechts een eisende wet, maar ook een belovend Evangelie bestaat; dat niet slechts ginds door de wet een onbereikbare, maar hier door het Evangelie een reeds bereide gerechtigheid aanwezig is, die goddelozen rechtvaardigt; en deze is alleen voor

heiligen. De ziel leert verder inzien, dat het eisen een einde heeft en het schenken daarvoor in de plaats is getreden; dat de misdaden verzoend zijn en een eeuwige gerechtigheid verworven is; zij ziet in, dat Jezus Christus het ene gezalfde en zalvende Hoofd, de tweede Adam is, door Welken de rechtvaardigmaking des levens over allen komt, die geloven.

Dat is nu een wonderbaar, zaligend, vrijmakend, geheel nieuw inzicht, de verborgen wijsheid, die God hun bekend maakt. De banden scheuren en de vogel is vrij. Komt nu verder de verzegeling daarbij, dan wordt de ziel in zekere mate voleindigd, zodat zij met Jakob en Paulus zegt: "Ik heb alles!"

Dat is de voorbereiding der bekwaammakende genade, waardoor de ziel wordt bekwaam gemaakt, zich al het heil met een kinderlijk vertrouwen toe te eigenen, zodat het haar geheel en eeuwig toebehoort en zij het deelachtig zal worden. Evenwel zij krijgt gelukkig deze grote schatten niet zelve in bezit en in bewaring, dewijl het bij vernieuwing zou gaan als in het Paradijs. Wij liggen in het midden des doods, midden in de ellende, zoeken en hebben derhalve ons heil buiten ons in Christus, Die zegt: "Ik zal Mij u ondertrouwen in het geloof."

Wij zijn en blijven arm en ellendig, maar hopen op Hem. Wij behoeven dagelijks manna en dagelijks valt het neder. Dagelijks vergaren wij het; die veel verzamelt, heeft niet meer, en die weinig vergadert niet minder.

De ganse voleinding is voor de toekomst in de hemelen voorbehouden, en dus hier beneden niet te verwachten; maar de God aller genade zal u, die zo het nodig is een kleine tijd lijdt, evenwel toerusten, bevestigen, versterken en fonderen. Hier is en blijft alles stukwerk, ja wij struikelen allen in velen, maar als het volmaakte zal zijn gekomen, dan zal hetgeen ten dele is ophouden.

"Een ding doe ik, vergetende hetgeen achter is en strekkende mij tot hetgeen voor is, jaag ik naar het wit, tot de prijs der roeping Gods, die van boven is in Christus Jezus; of ik het grijpen mocht; waartoe ik van Christus Jezus ook gegrepen ben." O, Heere! dwing mij in die handen, breng mij in die toestand, waarin God verheerlijkt en geprezen wordt. Welgelukzalig hij, die alzo in Moseroth is gelegerd, die gebonden is met de koorden der genade en der liefde, die door de wet des Geestes vrijgemaakt is van de wet der zonde en des doods, die van een dienstknecht des verderfs een dienstknecht van Jezus Christus is geworden.

Moseroth betekent ten tweede: Onderwijzing.

Ook dat Moseroth is voor ons zeer noodzakelijk. Paulus zegt, Tit. 2:11: "De zaligmakende genade Gods is verschenen allen mensen, en onderwijst ons, dat wij de goddeloosheid en de wereldse begeerlijkheden verzakende, matig en rechtvaardig en Godzalig leven zouden in deze tegenwoordige wereld." Elifaz van Theman verwijt zijn geplaagde vriend Job, hoofdst. 4:3-5, en zegt: Zie, gij hebt velen onderwezen - maar nu komt het aan u, en gij zijt verdrietig; het raakt tot u, en gij wordt beroerd," iets, dat onder Israël niet vreemds is.

De onderwijzing is voor ons zeer noodzakelijk, om onze blindheid in geestelijke dingen over het algemeen, van welke de natuurlijke mens niets verstaat, ook niets kan verstaan. Een ieder heeft dus van node, dat hem de ogen worden geopend, dat hij zich bekere van de duisternis tot het licht en van de macht des satans tot God, om te ontvangen vergeving der zonde en een erfdeel met allen, die geheiligd worden door het geloof in Christus.

Christus is gekomen om de blinden het gezicht te schenken. Er zijn alzo te allen tijde blinden voorhanden; en wel hem, die zich daarvoor houdt en daarmede bewijst, dat hij reeds begint te zien. Maar de zonde blijft bij hen, die zeggen: wij zien, en daarom de ogenzalf versmaden, die alleen bij Jezus is te bekomen.

Christus is het waarachtige Licht, en alleen in Zijn licht zien wij het Licht. Hij moet Zijn licht over de geestelijke dingen verspreiden, zullen zij ons niet als een verzegeld boek zijn, ook nadat wij de verlichting zijn deelachtig geworden. Welk een gewichtig inzicht is er niet al te verkrijgen in onze natuurstaat, in onze boosheid, onbekwaamheid tot het ware goede, zelfverheffing, aanmatiging en verbazende blindheid, vleselijke gezindheid en dergelijke

meer, aan de rechte kennis waarvan toch zoveel gelegen is. Daarbij komt het juiste inzien en verstaan der wet, waarvan het rechte gebruik dier wet afhangt, dewijl de dwalingen juist uit het misverstaan der wet kunnen voortvloeien.

Daarvan levert de gemeente der Galaten een sprekend bewijs. Hoeveel is er niet gelegen aan het rechte inzicht van het Evangelie, zijn fundamenten en ware inhoud, alsmede aan de betrekking van wet en Evangelie. Welk een verstand wordt er niet vereist, om een recht inzicht te hebben in zijn eisen; hoe groot is de verborgenheid der rechtvaardiging, hoe groot het geheim der heiligmaking, hoe groot de verborgenheid van de geestelijke strijd en zegepraal en al de wezenlijke regelen daarvan.

Hoe waar is het, dat van dat alles vlees en bloed geen onderwijzer zijn kan. Paulus zag zich door de zwakheid der Romeinse christenen, wier geloof hij toch zozeer roemt, genoodzaakt, op menselijke wijze van de zaak te spreken. De Corinthiërs, van welke hij zoveel goeds zegt, berispt hij als dezulken, die nog vleselijk en jonge kinderen in Christus waren, en naar menselijke wijze wandelen. Hij wil in het algemeen, dat wij ons voor dwazen houden, opdat wij wijs worden in Christus.

Het is alzo noodzakelijk, ons in Moseroth te legeren, discipelen te zijn, die zich laten onderwijzen en de belofte gebruiken: "Ik zal u onderwijzen;" kinderen te worden, die al hun wijsheid uit de borst hunner hemelse moeder zuigen; onmondigen te worden, aan wie de verborgenheden geopenbaard worden. O welk een grote wijsheid is het geen wijsheid te hebben, dan die uit Christus wordt geschept.

Te Moseroth worden diepe blikken in de verborgenheden Gods, des Vaders in Christus geslagen, in Welken alle schatten der wijsheid en der kennis verborgen zijn. Men verstaat daar meer van de inhoud der Goddelijke leer, die wat hoogheid, heiligheid en doelmatigheid betreft alle menselijke leer ver op de achtergrond plaatst, ja, zich als zulk een leert openbaart, die nooit in een mensenhart is opgekomen, maar die God geopenbaard heeft door den Geest.

Hoe klaar worden daar de bovengenoemde enkele bestanddelen dezer Godsleer; hoe zalig is het, dat licht te aanschouwen, hoe vergenoegd wordt het hart. Men zou zeggen: Hoe kan het weder zo donker worden?

Nu nog enige woorden over Moseroth in zijn betekenis als tuchtiging of kastijding. Zo gebruikt David dat woord, als hij Ps. 38 bidt: "Kastijdt mij niet in Uwe grimmigheid;" en Ps. 39: "Kastijdt Gij iemand met straffingen om de ongerechtigheid, zo doet Gij zijn bevalligheid smelten als een mot." Paulus beschouwt (Hebr. 12) de tucht of kastijding met recht als een deel van de natuurlijke en geestelijke opvoeding. "Wij hebben de vaders onzes vleses wel tot kastijders gehad, en wij ontzagen hen, zullen wij niet veelmeer den Vader der geesten onderworpen zijn, en leven? Want Deze kastijdt ons tot ons nut, opdat wij Zijner heiligheid zouden deelachtig worden." Ja, daardoor betoont Hij Zich jegens ons als kinderen.

Hier en elders onderstelt de kastijding ondeugden, die daardoor uit de weg moeten geruimd worden. Zij ontspruit uit de zorg en liefde tot het kind, en hoe inniger en verstandiger deze, en hoe gewichtiger de bestemming van het kind is, des te nauwkeuriger is ook de tucht. Zal iemand iets grondig leren, dan zal men hem ook niet het geringste laten voorbijgaan, en het liefste kind zal het scherpste toezicht en de tucht moeten ervaren.

Kastijdingen hebben zekerlijk iets meer of min smartelijks. Dan eens treffen zij in uiterlijke omstandigheden, dan weder door inwendig lijden, verberging van het genadig aangezicht Gods, gebrek aan vrijmoedigheid en troost, onthouding van de gaven des Heiligen Geestes, ja zelfs het gevoel van het Goddelijk ongenoegen. Hij loutert de Zijnen ook in de oven der ellende. Hij is als het vuur des goudsmids, Hij zift en loutert de kinderen van Levi. Hij is ook als een bijtende zeep des vollers, die al het onreine wegneemt.

Zij worden bij het goud vergeleken, en de aanvechtingen zijn het vuur der loutering; hoe reiner het goud moet worden, hoe heter de gloed. De kastijding onderstelt ondeugden. Deze hebben ook de kinderen Gods nog, en zij hebben met een Vader te doen, die het zeer nauw

neemt. Verdragen wij het minste stof op ons kostbaar huisraad niet, veel minder duldt God dit bij de Zijnen.

Het geldt niet alleen handelingen en woorden, maar ook gedachten, gezindheden, beweegredenen en bedoelingen. Niets onreins gaat hier op den duur door, en de apostel stelt het, 1 Cor. 3:13, als een algemene regel: eens ieders werk, hoedanig het zij, wordt door het vuur beproefd. De werking en het doel zijn ontbinding, verlossing van de aanklevende ondeugden. Zij verootmoedigen, louteren en maken behoedzaam en bewaren. In één woord, zij zijn naast het Woord het middel, waardoor wij Zijn heiliging deelachtig kunnen worden. Is het dan de wil van de heilige wolk- en vuurkolom, laat ons dan goedsmoeds en getroost die acht mijlen afleggen en ons legeren in Moseroth. Amen.

BENE-JAÄKAN

Numeri 33:31

“En zij verreiden van Moseroth, en legerden zich in Bene-Jaäkan.”

Een behoorlijk doeltreffend antwoord is dikwijls van groot gewicht, en het was een verschrikkelijke zaak, dat die man niet wist te antwoorden, toen de koning hem met deze woorden aansprak: “Vriend, hoe zijt gij hier ingekomen, geen bruiloftskleed aanhebbende? En hij verstomde! Toen zeide de koning tot de dienaars: Bindt hem handen en voeten, neemt hem weg en werpt hem in de buitenste duisternis; daar zal zijn weinig en knersing der tanden.”

Een verschrikkelijk gevolg: verstommen! Wat had deze man misdaan? Niets anders, dan dat hij geen bruiloftskleed aanhad. Daarin alleen lag zijn misdaad, dat hij het niettemin waagde, met de andere gasten te gaan aanzitten. Waarom verontschuldigde hij zich dan niet? Had hij niet kunnen zeggen: Heere, gij hebt allerlei bedelaars en landlopers laten nodigen om toe te snellen, ja in zekere mate laten dwingen – en wilt gij nu van achteren over bruiloftsklederen twisten?

Dat is een schreeuwende onrechtvaardigheid. Wie kan bij zulke arme en verwaarloosde lieden, die achter de heggen en struiken, van de straten en uit de woestijnen komen, naar klederen vragen, die voor een bruiloft als deze passen? Maar dat kon hij niet zeggen, want het was het gebruik in die oosterse landen, dat aan ieder gast een wisselkleed, kaftan genaamd, door den gastheer werd toegediend. Dat heeft deze gast alzo niet willen aannemen.

En waarom niet? Hiertoe was hij verleid door de goede dunk, die hij van zijn medegebrachte kleding had, die, in vergelijking met anderen, ook zeer aanzienlijk mocht heten. Hij praalde er mede, plaatste zich hoog en achtte de anderen gering, zelfs ook die bekleed waren met hun kaftan, die toch iets geleends, niets eigenaardigs was. Deze trotse, zelfbehagende, goede dunk brak hem de hals. O, ware hij vroeger ootmoedig en arm geworden. Laat ons uit dat voorbeeld deze lering trekken: dat wij arm, ellendig en ootmoedig moeten worden, en ons met de kinderen Israëls legeren, waar wij hen heden zullen aantreffen.

De naam dezer zeven en twintigste legerplaats heet alzo Bene-Jaäkan. Zij verwijdert zich nog verder van Kanaän, en ligt nog dicht bij de Arabische zeeëngte of rode zee, die slechts drie legerplaatsen verder is. Haar naam betekent zoveel als kinderen der beangstigers of onderdrukkers, of boetvaardige kinderen.

Dat is een natuurlijke vrucht der kastijding, waarvan de vorige legerplaats haar naam heeft. Een schone verklaring dezer legerplaats vinden wij in Ps. 119:67, 71 en 75, waar de dichter zegt: “Eer ik verdrukt werd, dwaalde ik, maar nu onderhoud ik Uw Woord. Het is mij goed dat ik verdrukt ben geweest, opdat ik Uwe inzetting leerde. Ik weet, Heere, dat Uwe gerichten de gerechtigheid zijn, en dat Gij mij uit getrouwheid verdrukt hebt.”

De koning spreekt van een drieledige verdrukking en van een drieledig nut. De bate der eerste verdrukking of verootmoediging is bevrijding van dwaling, om des Heeren Woord te onderhouden; het nut der tweede verdrukking of verootmoediging bestaat in het leren der rechten Gods; in de derde, die het langdurigst is, openbaart zich de trouw en waarheid Gods. Laat ons deze zaken iets nader overdenken.

Wat is verdrukking of verootmoediging? De naaste betekenis van het Hebreeuwse woord is: antwoorden; voorts arm, ellendig, zwak maken of zijn. Het schijnt vreemd, dat antwoorden zoveel als verootmoedigen betekenen kan; maar ik geloof dat dit daardoor komt, dat van het gedeelte op het geheel wordt bedoeld. Aan het antwoorden kan men iemands verstand en inzicht, of het gebrek aan beiden leren kennen, zijn onwetendheid inzien.

Bij de twaalfjarige Jezus bewonderden de rabbijnen in de tempel zowel het antwoorden als het vragen; en een doeltreffend antwoord is het bewijs van een bekwaam verstand. Job

tenminste werd nog meer verootmoedigd van God door vragen, dan door zijn lijden. “Wie is hij, die de raad verduistert met woorden zonder wetenschap?” zo begint God hem te vragen. “Gord nu als een man uwe lenden, zo zal Ik vragen, en onderricht Mij!” als wilde Hij zeggen: “Zijt gij zo wijs en verstandig?” En voorts knoopt Hij vragen aan vragen, 72 verzen lang, en brengt daardoor Job, die niets weet te antwoorden, zodanig in de laagte en engte, dat hij ootmoedig en beschaamd belijdt: “Zie, ik ben te gering, wat zou ik U antwoorden! Ik leg mijne hand op mijn mond. Eenmaal heb ik gesproken, maar zal niet antwoorden, of tweemaal, maar zal niet voortvaren.” (Job 38 en 39)

Nochtans, ook dat: “Ik zal niet voortvaren,” schijnt de Heere niet ootmoedig genoeg te zijn geweest. Hij begint daarom al weder met vragen over de behemoth en leviathan, waaronder Job geheel samenkrimpt en boetvaardigheid betoont in zak en as. Verootmoedigen betekent: iemand zodanig bewerken, dat hij zich voor onwetend, zwak, arm, ellendig en hulpbehoevend moet houden.

Zo beval de Engel des Heeren aan Hagar, die haar vrouw Sara ontvlucht was, die haar wilde verootmoedigen, hetwelk zij wilde afschudden: “Keer weder tot uwe vrouw en verneder u onder hare handen.” Zij moest alzo leren beseffen, dat zij slechts een geringe dienstmaagd was, hetgeen zij uit het oog had verloren, en dat Sara als hare heerseres over haar te gebieden had. Verootmoedigingen brengen alzo steeds, of meestal iets smartelijks mede, juist omdat zij gering maken, hetgeen wij zeer ongaarne verduren.

De verootmoediging heeft een oorzaak, die de dichter in de Psalm uitdrukt: “Ik dwaalde,” zowel in de mening als in het gedrag; zij heeft ook één doel, namelijk: de mens tot het onderhouden van het Goddelijk Woord en tot het leren Zijner rechten te leiden. Maar dewijl de dichter driemaal van verdrukken of verootmoedigen gewagmaakt, zo zullen wij deze zaak ook in een driedelige betrekking en afdeling beschouwen, namelijk de aanvankelijke, grovere verootmoediging, de voortgezette en meer grondige en de nog meer in het fijne gaande en het langst durende.

De aanvankelijke verootmoediging, die wij een grovere noemden, raakt meer het geheel en algemeen; de mens wordt als het ware in het ruwe bewerkt. Hij komt, gelijk een ongevormd ijzer in de gloed, op het aanbeeld onder de hamer; gelijk een ruwe plank op de schaaftbank, zoals Hos. 6:5 zegt: “Daarom heb Ik ze behouwen door de profeten.” Zulk een was Johannes de Doper, die met uitdrukkingen als deze: slangen, addergebroedsel, huichelaars en dergelijke om zich heenwierp, zoals Jezus ook deed.

Johannes zocht hen vooreerst in het ruwe te bearbeiten, en als het volk hem vroegde: “Wat moeten wij doen?” antwoordde hij: “Die twee rokken heeft dele hem mede, die geen heeft, en die spijs heeft doe desgelijks.” Vraagden de tollenaars: “Meester, wat zullen wij doen?” en dan zeide hij: “Eist niet meer dan hetgeen u gezet is.” Vraagden hem de soldaten: “En wij, wat zullen wij doen?” dan was het antwoord: “Doet niemand overlast, noch ontvreemdt niemand het zijne door bedrog, laat u vergenoegen met uwe bezoldigingen.”

Dat was nu een bewerking in het ruwe. Hijzelf noemde het een dopen met water, waarop door een ander (Wiens schoenriemen hij zich niet waardig achtte te ontbinden) de vuurdoop volgen moest. Het was zoveel alsof wij iemand zouden vermanen: laat toch het doorbrengen en het rondzwerfen, het vloeken en zweren; werk vlijtig, leid een ordelijk, zedelijk leven, bezoek des zondags tenminste eenmaal de kerk; en dergelijken, hetwelk dan een soort van gedaante en vorm geeft, hoewel een waar christendom veel meer dan dit betekent.

Maar er zou dan toch reeds iets gewonnen zijn, indien ook niet veel. Doch Christus zegt van hen: “De tollenaars en hoeren geloofden hem; doch gij zulks ziende, hebt daarna geen berouw gehad, om hem te geloven,” Matth. 21:32. Zo gaat het nog menigmaal. God zendt wel tot enige tot dusverre geestelijke dode gemeenten leraars, die op een geweldige wijze prediken, als waren zij zonen des donders, waardoor een groot opzien en veel opwekking bewerkt en als het ware het ijs wordt gebroken. Met de zendingswerkzaamheden onder heidenen en Joden

gaat het op gelijke wijze, evenzo met enkele personen. Zij bekomen een verootmoedigend inzicht en ervaringen, en worden in werkzaamheden ingeleid, waarvoor zij berekend zijn. Deze nodige en heilzame verootmoediging vangt aan bij de mensen met een inzicht, dat zij tot dusverre niet hadden. Men dwaalt gelijk een schaap en behaagt zichzelf in die toestand. Maar nu begint men in te zien, dat het toch zo op den duur niet gaat, dat het anders moet worden, zal men een goed einde kunnen verwachten.

Men begint te bemerken dat men geestelijk krank, een zondaar, een goddeloze is, en zo begint men daardoor van een verderfelijke dwaling terug te komen, en geheel andere denkbeelden van zichzelf te koesteren. Dat is een gewichtig begin van verootmoediging. Is dat bij u allen aanwezig? Dat inzicht moet bij een ieder krachtig worden, men moet God gehoorzaam zijn en zich onbepaald aan Zijn voorschriften in onderdanigheid onderwerpen, zich tot Hem bekeren, wedergeboren worden, in Christus geloven, vergeving der zonde en een nieuw hart hebben.

Maar het blijft niet bij een oppervlakkig inzien, niet bij een uiterlijk gezwets, maar dat alles gaat met een levende bevinding gepaard. Het gaat dan evenals met David, toen de profeet tot hem zeide: "Gij zijt die man!" Toen was hij getroffen, alsof hij met een dolk doorboord was. Door dat algemene inzicht ontstaat een ernstige toepassing op zichzelf. Ik, ik moet vergeving der zonden, ik een nieuw hart, ik het ware geloof hebben, als ik ooit zal zalig worden. Dit levend inzicht wekt de mens uit de slaap zijner zorgeloze gerustheid, ja verbreekt zijne tot dus verre gevaarlijke rust.

Het gaat gepaard met vele aanklachten en bittere zelfverwijtingen, dat hij een is van hen, van welke Christus zegt: "Gij hebt niet gewild!" met veel bezorgdheid of het niet reeds te laat, de deur gesloten en de Heere vertoornd is. Vrees, verschrikking en angst openbaren zich; zo wordt de mens verootmoedigd, klein gemaakt, versaagd en moedeloos. Daaruit ontstaan vele goede voornemens en plannen; van nu af zal het geheel anders gaan; wat er gebeurd is, zal verder niet geschieden; vast besloten, om volijverig een andere weg te gaan, zal hij voorts alleen Jezus zoeken, en wat Hem mishaaft vervloeken.

Men maakt zich alles ten nutte wat deze voornemens en plannen kan versterken en mijdt wat ze mocht verhinderen. Zij rijpen ook tot wezenlijke werkzaamheden. Onder deze trekkingen der genade wordt de mens gezind en bewogen om vele boze dingen te mijden en het goede te zoeken, hoe zwaar hem ook beiden mogen vallen, en welke dwang en kwelling hem het een zowel als het ander kosten. Lust en plicht strijden met elkander en dan eens behaalt deze dan gene de overwinning. Hij belijdt, dat de wet goed is, en doet toch nog het kwade, dat hij niet wil, en laat het goede na, dat hij wil.

Aan de ene zijde trekt hem de vreze des Heeren, aan de andere de vrees voor mensen; hier de Geest, daar de wereld; hier de neigingen en aanlokselen der zonde, ginds de goederen van Gods huis. Hij is tegen zichzelf verdeeld en openbaart klachten als deze: "Ik ellendig mens, wie zal mij verlossen uit het lichaam dezes doods?" Onder dat alles woont hij de vergadering der heiligen vlijtig bij, hij behoort met opmerkzaamheid en aandacht, en past het op zichzelf toe, hij bidt, hij leest de Bijbel en godsdienstige boeken, hij verkeert met ware christenen, al is het ook nog maar op een gestolen wijze.

Ook aan de tafel des verbonds laat hij zich vinden, hoewel met angst en beving. Dit willen wij een voorbereidende, algemene verootmoediging noemen, bewerkt door deze vragen: Hoe staat het met mij? Zal ik ooit zalig worden? Deze vragen worden in de hand des Geestes door velerlei uit- en inwendige omstandigheden in menige ziel openbaar gemaakt. De Geest weet voor zulke zielen alles vruchtbaar en dienstbaar te maken, bijvoorbeeld merkwaardige, verschrikkelijke natuurverschijnselen, geduchte onweders, zware orkanen, enz. doortintelen menigmaal als lichtende bliksems de ziel en herinneren nadrukkelijk en ernstig aan een alles regerende, alles richtende hand Gods.

Besmettelijke ziekten, veelvuldige en plotselinge sterfgevallen maken dat de mens als het ware oog, oor en opmerkzaamheid wordt. Gevaar des doods, zware ziekten bewegen menigeen tot grote voornemens. In de storm op zee bidt menig matroos, wiens mond zich anders alleen tot vloeken in beweging zet. Bij aardbevingen en watervloeden hebben scharen van mensen hun handen hemelwaarts geheven, zoals vóór enigen tijd in Spanje en Pruisen, die zich anders om niets dan de aarde bekommerden.

Treffende predikatiën schudden wel ganse vergaderingen en schijnen een algemene bekering te willen bewerken. Daardoor wordt zij ook dikwijls bewerkt. Maar niet zelden is alles van korte duur, want het gaat weder voorbij, het heeft geen wortel. Met de storm eindigt het gebed, met de genezing des lichaams valt de ziel weder in haar vorige krankheid. Door al dat noodzakelijke vermoed, wentelt zich menigeen na de wassing weder zoveel te dieper in het slijk. Men doet zich iets te goed met zijn gevoelens, wordt gerust, in zijn oog rechtvaardig, houdt zich voor bekeerd, en het laatste wordt erger dan het eerste, ja de mens onbekeerlijker dan vroeger.

Wel gaat het bij menigeen beter dan op die wijze. Zij worden door de genade verootmoedigd; deze wortelt diep in hun harten, zij grijpt de oude mens vernietigend aan de wortel en scheidt een nieuwe mens.

Er volgt een diepere, meer grondige verootmoediging. “Ik weet, Heere,” zegt David, “dat Uwe gerichten de gerechtigheid zijn en dat Gij mij uit getrouwheid verdrukt hebt.” Die trouw openbaart zich ook daarin, dat die verdrukking of verootmoediging voortduurt. Zij bewerkt een diepere zelfkennis en kennis van zonde, die niets goeds in de mens overlaat en alles, tot op de onverschilligste handelingen toe, tot zonde maakt, dewijl niet alles in het geloof geschiedt.

Maar het zijn niet alleen handelingen en woorden, die voor het gericht moeten komen. Want, ach! hoe behoedzaam begint men niet alleen elke zondige handeling te vermijden, maar hoe vallen ook de onnutte woorden, het schertsen, zweren, het misbruiken van de Naam des Heeren en dergelijke weg! Neen, het voldoet niet meer dat uitwendig goede daden worden verricht, want zij worden naar de wortel, het waaruit en het waarom beoordeeld, of men alzo aanbidt, alzo weldadigheid bewijst, als het moet geschieden.

Onder dat alles wordt het inwendige bederf hoe langer hoe meer openbaar; de begeerlijkheid, waarvan de apostel zegt: “Ik had niet geweten dat zij zonde was, indien de wet het niet zeide,” wordt iets afschuwelijks. Daardoor ziet de mens zich genoodzaakt van de goede mening, die hij vroeger van zichzelf koesterde, veel te verliezen en iets geringer over zijn toestand te denken.

Deze verootmoediging geschiedt door gerichten, gelijk David zegt. Bijzonder door het gericht der wet, wier eigenlijke, strenge en heilige inhoud nauwkeuriger wordt ontdekt, terwijl de mens genoodzaakt wordt, haar op zich en zijn doen en laten toe te passen. Het gebod komt tot hem, volgens Rom. 7:9, het werpt hem in de kerker, gelijk Christus in de gelijkenis zegt, en eist: betaal, wat gij schuldig zijt. De mens is in zoverre vernieuwd, dat hij het goede wil en het boze niet.

Maar terwijl hij nu het eerste doen en het andere nalaten en vlieden wil, ontdekt hij met smart de zwakheid van zijn willen, dat niet kan doorbreken, zodat hij schreien moet: Ik gevangen, arm en ellendig mens, wie verscheurt mijn banden! Alzo gaat een scherp gericht der zelfveroordeling over de ziel. Een menigte inwendige aanklachten verheffen zich, als ware het nog niet recht gemeend; het ontbrak haar nog aan ijver, die niet verschoont, aan het vuur, dat zonder voorwaarde alles verteert en handen en voeten afhakt, ook ogen uitsteekt: men is nog te toegevend in alle dingen, men waakt, bidt en strijdt niet vurig genoeg.

Dan wenst menigeen grote benauwdheid te gevoelen, hopende dat zij hem zulk een harde stoot zal geven, dat hij daardoor ineens in een andere toestand worde gebracht en hij roept: “Breek door, Heere! het koste wat het wil.” Ja, men wenst zich zelfs om deze reden zware

krankheden toe, en belooft zich daarvan meer dan zij kunnen uitwerken. Men vervalt tot een vurig pogen en werken, menende, dat het toch wonderlijk zou zijn, als men op deze wijze niet tenminste van lieverlede verder kwam. Maar ziet, een bejammerenswaardig mislukken vergezelt hem op elke stap, zodat hij moet zuchten: Ach, wie ben ik, mijn Verlosser! Dagelijks bozer vind ik de toestand mijner ziel!

Het gaat hem als de discipelen, die een ganse nacht door visten en toch niets vingen, totdat de Heere Zelf kwam en zeide: “Werpt het net aan de rechterzijde!” Door dergelijke gerichten wordt de mens zeer klein; op honderd, ja zelfs op duizend vragen kan hij niet één antwoorden. Hij komt zichzelf medelijdenswaardig en tegelijk walgelijk voor, en het ene: “Ach, ik ellendig mens!” verdringt het andere. Hij gevoelt zich vol van zuchten en wenen; hij kan niet te weten komen of hij alleen zo ellendig is, dan of er ook nog meer van dien aard worden gevonden; daarom denkt hij niet zelden, dat zij, die hem vriendelijk toespreken, volstrekt niet weten hoe rampzalig het er met hem uitziet.

Somtijds wordt hij onder deze smarten rijkelijk en liefderijk getroost en verblijd, zodat hij uitroept: “Nu heeft de mus een huis en de zwaluw een nest gevonden,” namelijk Uw altaren, o mijn God! Maar terwijl hij meent nu eindelijk alles ontlopen en in dien toestand te zijn, naar welke hij zolang had gewenst, zo gaat het hem als Maria Magdalena.

Toen zij haar hart eens recht aan de voeten van Jezus, de verrezen Heere, wilde uitstorten, klonk het haar toe: “Raak Mij niet aan!” Of het gaat hem als Petrus: wat van de hemel nederdaalde werd ook weder daarheen opgetrokken. Hij wordt weder zo arm als hij rijk was, en zo ellendig als hij zalig was, en dat nog wel door eigen schuld. O welk een ellendige toestand!

Nochtans is het nut groot te noemen. Van hoevele grote dwalingen wordt hij afgebracht, die hij in betrekking tot de mens en zijn kracht en inzicht, met betrekking tot de genade en haar werking koesterde. Hoe wijs wordt hij daardoor, zodat hij met Jeremia belijden moet: Ik ben geslepen.” Kostbaar is de vrucht, want hij leert de rechten des Heeren en onderhoudt Zijn Woord. Hij vernedert zich en de ootmoedigen geeft God genade. Hij leert zijn heil in Christus zoeken, van Wien het Woord getuigt.

Hij verheerlijkt Hem en hij wordt weder geëerd. Ziet, welk een grote zaak het is, de rechten des Heeren te leren, Zijn rechten als God, in de wet geopenbaard, die alle mensen in het stof nederwerpen; zijn rechten als Vader, geopenbaard in het Evangelie, waardoor Hij goddelozen rechtvaardigt en zondaars zaligmaakt. Deze te verstaan, brengt leven en vrede.

In heldere uren, als de ziel deze voordelen inziet, belijdt zij daarom met David: “Het is mij goed, het is mij lief, dat Gij mij verootmoedigt, zodat ik eindelijk niets meer weet te antwoorden.” Zij geeft zich met nieuwe bereidwilligheid aan de verootmoediging, hoe smartelijk voor het vlees ook, over, wil gaarne zwak zijn, opdat de Heere alles zij; arm zijn, opdat Zijn rijkdom zich in en aan haar verheerlijke; klein zijn, opdat Hij alleen groot zij.

David roemt de trouw van God, Die Zich daarin openbaart: “Gij hebt mij getrouw verootmoedigd; hetwelk ook hierin kenbaar wordt: het wordt niet te veel of te weinig; het duurt niet langer dan nodig is, maar houdt ook niet te vroeg op. De Heere stoort Zich niet aan al het tegenstreven, noch aan al dat klagen of bezwaar maken; Hij gaat met Zijn heilzame bedoelingen voort. Hij richt de verootmoediging naar ieders behoefte in, grijpt daar juist aan, waar het de meeste pijn verwekt, maar ook het doeltreffendst is.

Hij onderschraagt de ziel, opdat zij er niet onder bezwijkte; al gaat ook soms het water tot aan de lippen, en al slaan ook de golven over het hoofd, zodat de ziel roept: “Mijn kracht is vergaan!” Ter rechter tijd herschept Hij dat water in wijn, neemt het goud uit de gloed en gebiedt de onstuimigheid van wind en zee, zodat alles zeer stil wordt, maakt de begraven Lazarus weder levend en troost de treurigen, geeft hun sieraad voor as.

David herhaalt het woord verdrukking of verootmoediging voor de derde maal, en dat derde is het meest in het fijne gaande, alsmede het langdurigste; want het duurt tot aan het einde van

de pelgrimsreis door de woestijn. Meent men steeds sterker en wijzer te worden, de Heere Jezus Christus minder moeite en werk te maken en Hem minder nodig te hebben, zo is dat een grove dwaling en juist het tegenovergestelde de waarheid. “Hij moet wassen, ik minder worden.” “Ik zal veel liever in mijn zwakheid roemen, opdat de kracht van Christus in mij wone.” “Niet ik leef, maar Christus leeft in mij. Ik ben gestorven.”

De volgende woorden: “Niemand kan tot Mij komen, tenzij de Vader, Die Mij gezonden heeft, hem trekke – zonder Mij kunt gij niets doen – gij vermoogt geen haar wit of zwart maken – wij zijn uit onszelven niet bekwaam iets goeds te denken – God is het, Die in u werkt beiden het willen en werken, naar Zijn welbehagen” – bevatten waarheden, die ook moeten gekend en ervaren worden; en als dat geschiedt, dan worden wij verootmoedigd.

Er bestaan verootmoedigingen van de wil. Hoe gaarne zou Mozes mede naar Kanaän gegaan zijn; maar hij kreeg op zijn bede ten antwoord: “Spreek niet meer over deze zaak!” Hoe gaarne zag Paulus zich van de vuistslagen van de engel des satans ontheven; maar het antwoord was: “Mijn genade is u genoeg!” Dan eens doet de Heere alles wat de ziel begeert, dan weder niets wat haar behaagt. Zij moet haar willen, ook daar, waar het zeer rechtmatig schijnt, laten varen. Wat ik hebben wil, dat krijg ik niet, wat ik niet wil, dat geschiedt.

Er zijn ook verootmoedigingen van het weten, zodat men geen gebruik kan maken van hetgeen men weet. Israël zegt: “Mijn weg is voor den Heere verborgen en mijn recht gaat voor mijn God voorbij,” en doet alzo, alsof hij het nooit gehoord had en er niets van wist, dat de Heere de vermoeden kracht geeft en sterkte dien, die onvermogend is. In de nood herinneren de discipelen zich volstrekt niet meer, dat de Heere had gezegd: “Gij zult Mij wederzien en uw hart zal zich verblijden.”

Er bestaan ook verootmoedigingen van de kracht. “Mijn kracht is vergaan.” Ik ben zo onmachtig, dat ik niet kan spreken. Kon men door eigen kracht tot dusverre vele dingen verrichten, inrichten, tot stand brengen, afkeren, zo gaat dat nu niet meer, maar men leert zich door het geloof tot den Heere te wenden, Die beloofd heeft, juist in de zwakheid machtig te willen zijn. Maar ook daar gaat het niet altijd naar wens; want dan eens is het: “Ik vermag alles,” en dan weder: “Gij verootmoedigt mij op de weg.”

Er worden ook verootmoedigingen van het zijn ontmoet. “Die meent iets te zijn, bedriegt zichzelf,” zegt de apostel, en daardoor zegt hij zeer veel! Alzo moet men niet eens menen, dat men iets is, hetwelk toch nog niet veel betekent. Maar wie is hij, die dit niet meent? Want, in zoverre iemand zelf iets is, is Christus nog niet alles, zoals Hij het toch zijn moet. Men moet zijn eigen leven en alzo alles verliezen. Laat ons daaruit afmeten, welk een lange streek wegs wij nog te maken hebben, eer wij door dat oog van de naald kunnen gaan en eer wij dat in de kleinheid verborgen doel zullen bereikt hebben.

Er zijn eindelijk verootmoedigingen van eigen inzichten. Uw inzicht in het Evangelie, in het Verbond der genade, in het werk der verzoening kan zeer helder zijn, maar het kan ook verdonkerd worden, en dat gebeurt ook menigmaal, als het voor u nodig is. Wordt daarom niet trots. Gij hebt veel moed, vrijmoedigheid, troost en talenten. Hoe meer gij hebt, hoe meer u onttrokken kan worden in zo verre. Gij hebt het! Gij zijt sterk gelovig, en het valt u niet moeilijk het ganse Evangelie op u toe te passen; gij zijt verzekerd en in een liefelijke gemoedstoestand. Wilt gij daarin blijven, weest dan rijkelijk dankbaar, gaat niet uit de armoede des geestes, maar steeds dieper er in, en weest voorbeeldig in ootmoedigheid. Zo heeft de Heere nog meer dan dit om u te geven.

Dewijl het dan zo nuttig is, verootmoedigd te worden, wens en bid ik, dat de Heere ons getrouwelijk verootmoedige, opdat wij niet dwalen, maar Zijn Woord leren, Zijn rechten houden, en die genade ontvangen, welke de Heere de ootmoedigen geeft. Amen.

HORGIDGAD

Numeri 33:32

“Zij verreidsen van Bene-Jaäkan, en legerden zich in Hor-Gidgad.”

De eerste christenen noemden zich gaarne vissen, in het Grieks Ichthues. Zij deden dat niet alleen met toespeling op de zondvloed, in welke slechts de vissen in het leven bleven; zij deden het ook niet slechts met betrekking tot de woorden des Heeren tot Zijn discipelen: “Ik zal u tot vissers der mensen maken,” zoals zij ook zelfden waren gevangen; maar zij noemden zich gaarne zo met betrekking tot de letters van het Griekse woord vis: Ichtues; want iedere letter is de aanvangsletter van een voor christenen zeer dierbaar en merkwaardig woord.

De eerste is een I, de aanvangsletter van de dierbare naam Jezus. De tweede is een Ch, waarmede de ambtsnaam Christus begint. De derde of vierde is een T, waarmede in het Grieks de naam God, de vijfde een Ue, waarmede het woord Zoon begint – Gods Zoon, een deel onzer belijdenis; de laatste letter is een S, Sotir, Redder, Heiland. De naam, die de christenen zich gaven, was alzo recht betekenisvol, leerrijk en gewichtig en tegelijk geheimzinnig.

Welzalig wij, indien wij deze naam met de daad dragen; dan mag het ook van ons heten: zij legerden zich in Hor-Gidgad, de legerplaats, over welke wij thans wensen te spreken.

De naam dezer acht en twintigste legerplaats klinkt wonderlijk in de oren: Hor-Gidgad; maar de betekenis is zo kwaad niet. Van de vorige legerplaats is zij betamelijk ver, en wel zes mijlen verwijderd. Zij ligt in de woestijn Sinäi, tegenover haar bergen. Haar richting gaat naar de Rode zee, in de streek, waar deze zich met de grote zee verenigt, waar zij nog twee legerplaatsen hebben. Kanaän hebben zij achter de rug en zij verwijderen er zich steeds verder van, alsof zij er nooit zouden ingaan.

De eerste betekenis van de naam dezer legerplaats is krijgsheir, of edel heir. Gad was de zevende zoon van Jakob, en hij ontving die naam door de uitroep van Lea bij zijn geboorte, Bagad: daar komt een hoop (menigte). Zijn stervende vader zinspeelt op deze naam in de zegen, die hij zijn zonen mededeelt. Gad was naast Ruben de stam, die zijn erfdeel aan deze zijde der Jordaan ontving, en volgens het 17de vers van het vorige hoofdstuk maakt hij zich verplicht, terwijl hij zegt: “Wijzelfen zullen ons rusten, haastende voor het aangezicht der kinderen Israëls, totdat wij ze aan hun plaats zullen hebben gebracht.”

Deze belofte hebben zij ook vervuld. David gebruikt dat woord in Ps. 94:21, waar hij zegt: “Zij rotten (of rusten) zich tezamen tegen de ziel des rechtvaardigen,” enz. en tot Sion heet het, Micha 4:14: “Maar nu, gij krijgeresse, rust u” enz. (naar Lutherse vertaling), waar haar tegelijk wordt beloofd, dat haar ijzeren hoornen en koperen klauwen zullen gemaakt worden, en dat zij vele volkeren verpletteren zou. (Vers 12-14.)

Zekerlijk is de gemeente van Jezus Christus een heir met de Koning aller koningen en den Heere aller heren aan het hoofd. Al de leden van dat heir, niet slechts alle ware christenen te allen tijde, in alle plaatsen, maar ook hier op aarde en boven in de hemelen, maken één geheel, één heir uit. Zij staan tegenover het groot getal dier menigte, die wereld heet, met de duivel aan het hoofd, die in de boze ligt en verdoemd wordt; dien grote hoop, voor welchen Christus niet wilde bidden.

Dat heir is des Heeren deel. “Jakob is het snoer zijner erfenis.” Hunner zijn velen, maar alle leden zijns lichaams, hoewel zij ontelbaar zijn, zijn nochtans slechts één lichaam, alzo ook Christus, 1 Cor. 12. Zij allen zijn werken Gods op een bijzondere wijze; want “zij zijn Zijn werk, geschapen in Christus Jezus tot goede werken.” God bewijst aan hen Zijn ganse heerlijkheid, en zij zijn gelijk spiegels, in welke zich de heerlijkheid des Heeren spiegelt. Naar

hun grootste getal zijn zij in de hemelen. Een aanzienlijk gedeelte is hier op aarde, dat nog een verbazende vergroting verwacht.

Dat gedeelte hier op aarde heet de strijdende kerk, heet met recht Gid-gad, een krijgsheir. Dat volk is door een krijg verworven. Zij waren een roof van de sterke, gevangenen van de reus des ongeloofs, en zijn hem ontnomen; zij zijn verlost geworden, dewijl de Heere met hun twisters zal twisten en de kinderen zal verlossen, Jes. 49:25, 26. Daarom voerde de grote Vorst des vredes die eeuwige gedenkwaardige en zegenrijke strijd, toen Hij Zich voor Zijn schapen tegenover de optrekkende wolf stelde, en de overste der wereld tegen deze Vorst des levens optrok, hoewel hij niets aan Hem had; toen deze briesende leeuw trachtte de Leeuw uit de stam van Juda te overweldigen.

Hij gaf Zijn leven tot een Schuldoffer, en ziet daarvoor zaad. Hij heeft de overheden en de geweldhebbers ontwapend en over hen getriumfeerd. Toen heeft Hij Zijn volk verlost van de heerschappij der duisternis. Deze zegenrijke strijd, die het ganse heir ten goede komt, heeft Hij ook in betrekking tot ieder bijzonder lid van dat heir ten uitvoer gebracht, toen Hij als de Sterke over de sterk gewapende triumfeerde, hem zijn vaten, hoe zorgvuldig hij er ook over waakte, roofde. Hij begon te overreden en de ziel liet zich overreden.

Hij werd haar te sterk en overmocht. Hij zegepraalde, en na Zijn overwinning offert zijn volk Hem zeer gewillig in heilig sieraad. Zo verkreeg Hij een grote menigte tot Zijn buit en sterken tot Zijn roof, dewijl Hij Zijn ziel in de dood gaf, veler zonden heeft gedragen, en voor de overtreders heeft gebeden.

De gemeente van Jezus Christus heet met het grootste recht Gid-gad, een krijgsheir; want zij is evenals Israël tot krijg bestemd. Zij zijn allen strijders van Jezus Christus. De laatste woorden van hun testament zijn: "Ik heb de goede strijd gestreden!" hun roeping, die van boven is, is: te strijden in en voor het geloof, dat de heiligen gegeven is. Willen zij alles beërven, zo moeten zij over alles zegepralen, zoals hun Koning heeft overwonnen; zij moeten worstelen met al hun vijanden, en alles verricht hebbende, staande blijven, het veld behouden. De lauwerkrans wordt alleen hem toegereikt, die gestreden en overwonnen heeft.

Ware christenen zijn tot de strijd geboren; door de geboorte uit God woont de Geest in hen; deze is een strijdbare Held tegen het vlees, die het met God tegen al het ongoddelijke houdt en in een voortdurende tegenspraak met alle zonden staat. Maar zodra is niet dat Kindje in de krib des harten geboren, of deze of gene Herodes zoekt Hem van het leven te beroven. Het vlees strijdt tegen den Geest, deze twee staan tegen elkander.

Dat heir is ook tot de strijd bekwaam; want de gemeente des Heeren wordt in het Hooglied beschreven "schrikkelijk als slagorden met banieren." "Wij zijn meer dan overwinnaars," zegt Paulus; hoe voortreffelijk moeten zij dan niet uitgerust en gewapend zijn; want "de zwakste onder hen zal zijn gelijk David." Zij zijn allen gewapend, met zwaarden in de hand des geloofs tegen de verschrikkingen des nachts; en de Heere leert hen te strijden, daar Hij hun de ganse wapenrusting aantrekt; also zijn zij sterk in den Heere en in de sterkte Zijner macht, bekwame krijgslieden om te verpletteren. Op zodanige wijze voeren zij inderdaad de allergewichtigste strijd.

Zekerlijk is het geen vleselijke, maar een geestelijke strijd; want met vlees en bloed, met lichamelijke dingen, waartoe lichamelijke kracht behoort, hebben zij als christenen niet te doen. De wapenrusting zowel als de ridderschap is geestelijk; het hart, het binnenste der ziel is het slagveld, het worstelperk, waar zonder uiterlijk geraas, onzichtbaar de strijd wordt gevoerd, de nederlagen ondergaan en de overwinningen behaald worden, waarvan God de eigenlijke Getuige is.

Het is een allergewichtigste strijd, gewichtiger dan de overigens verschrikkelijke oorlogen, die toch slechts om een stuk lands meer of min gevoerd worden; maar hier geldt het ziel en zaligheid, hemel en hel; deze te ontvliesen, gene te bereiken. Het is hier te doen om de genade

Gods, en alzo om het hoogste goed, om de heerlijkste vrijheid of de schandelijkste slavernij, eeuwig leven of eeuwige dood.

Het is een noodzakelijke strijd. Evenmin als Israël in het bezit van Kanaän kon komen zonder strijd, evenmin komt iemand zonder strijd in den hemel. Wil men zich niet met de wereld, de zonde, de satan in strijd begeven, dan strijdt men tegen God en God tegen ons, en is Hij tegen ons, wie kan dan voor ons zijn? Onzijdig, zodat men het met de ene noch met de andere partij wil houden, kan hier niemand blijven, en daar niemand zulke ongelijke heren, als God en de satan zijn, tegelijk kan dienen, zo moet een ieder één van beiden aanhangen. De Schrift weet slechts van kinderen Gods en kinderen des duivels, alleen van twee wegen, waarvan de ene tot de verdoemenis, de andere tot het leven leidt.

Deze strijd is langdurig; want hij begint terstond bij de geestelijke geboorte en houdt eerst bij de volmaking in de dood op. Hij is nochtans niet altijd even heet; de boze dag, waarvan Paulus in Efeze 6 spreekt, is niet voortdurend, maar hij kan zich ieder ogenblik vernieuwen; daarom is het voor een christen niet betamelijk om te slapen, maar te waken en te bidden te allen tijde in den geest. Er bestaan ook uren van rust, waarin men geen aansporing behoeft, maar alleen geniet.

De strijd der christenen is bezwaarlijk, zowel vanwege hun eigen zwakheid als vanwege de hoedanigheid hunner vijanden. Zijzelf, de strijders zijn de zwakheid, zodat zij geen ogenblik kunnen bestaan. Zelfs is er iets in hen, dat het met de tegenpartijders houdt en tracht hun de overwinning te doen behalen, waardoor het gevaar verdubbelt. "Ik ben tot hinken gereed," roept een der grootste strijders uit. De vijanden zijn trots, zodat de voornaamste van zich zelfs aan de Zoon van God waagde.

Zij zijn zo machtig, dat zij reeds de uitstekendste heiligen ter neder hebben geworpen en worden daarom ook bij leeuwen vergeleken. Werd Adam verleid, hoe zal het dan met anderen gaan? Zij zijn zo listig als slangen en ook even giftig. Alles vallen zij aan, de kuisheid, de lijdzaamheid, de ootmoed, de liefde. Zij verschonen ook het geschiedkundig geloof niet en zoeken vooraf het vertrouwen en de hoop aan het wankelen te brengen.

Deze zoeken zij door het verwijten van zijn zonden en gene door het voorspellen zijner deugden te overwinnen, de een door begeerlijkheden, de ander door vrees, een derde door lichtzinnigheid, maar de vierde door overmatige treurigheid neder te storten. Is de strijd zwaar, zo is ook zelfs het besluit daartoe niet licht. Wie wil gaarne alles verloochenen, om Christus te volgen, bij Wien men ten naaste het kruis vindt? Wie wil gaarne zonder de hoogste noodzakelijkheid een oog, een hand of een voet verliezen?

Nochtans is de strijd des christens een goede strijd. Welgelukzalig is hij, die er in gewikkeld is, het zal hem nooit berouwen. Deze strijd neemt een goed einde als men in lijdzaamheid gelopen heeft de loopbaan, die door onze Koning verordineerd is. Al ware het ook, dat men in één gevecht moest onderliggen en één veldslag verliezen, zo is daarom toch niet alles verloren. Wonden worden weder genezen, verlammingen weder gesterkt, en verliezen vergoed.

Wij hebben een goede Krijgsoverste en Leidsman, goede bijstand en eindelijk een heerlijk kleinoed. In de grond der zaak hebben wij toch ook maar met overwonnen vijanden te doen; want het is een bovennatuurlijke strijd. Wij hebben daartoe geen eigen kracht en wijsheid nodig, wij zullen des te bekwamer tot de strijd zijn, naarmate wij onze ziel grondiger ontledigd hebben van het vertrouwen op iets buiten Christus. Men valt minder wegens zijn zwakheid dan wegens zijn gewaande kracht.

Wij moeten noodzakelijk tegen alle en elke zonde strijden, maar bijzonder tegen die, waartoe wij het lichtst verlost worden; onvermoeid, ook dan als wij de vijand niet zo spoedig kunnen overwinnen als wij het wel wensten; ridderlijk, ernstig, zodat het ons wezenlijk om de zegepraal, om de finale uitroeiing van al het boze, om de ganse vernieuwing naar het beeld Gods, hartelijk te doen is; moedig strijden als de zodanigen, die in den Heere gerechtigheid en

sterkte hebben, en in Hem meer dan overwinnaars zijn; als zij, die de verzekerde zegepraal en een heerlijke kroon tegemoet snellen. Met het volste recht heet alzo de gemeente van Jezus Christus een krijgshier, en hoezeer Israël dit was, openbaarde zich vooral bij de inneming van Kanaän, waar zij met reuzen te doen hadden, tegenover welke zij slechts als sprinkhanen en mieren waren, en hen nochtans allen overwonnen.

Laat ons voorts de eerste lettergreep van de naam dezer legerplaats overwegen, naar welke zij Hor wordt genoemd. Hor betekent vooreerst iets edels, heerlijks, voortreffelijks. Zo liet Izebel over Naboth, wiens wijngaard Achab zo gaarne wilde hebben, brieven aan de oversten (Hebreeuwse Horim) zijner stad schrijven. 1 Kon. 21. Jesaja dreigt de vorsten, de Horim van Babel, dat zij zouden heten: heren zonder land. Met Jehanja moesten alle vorsten, Horim van Juda, van Jeruzalem naar Babel, zoals Jeremia 27:20 vermeldt.

Door dat bijvoeglijk naamwoord Hor wordt alzo dat heir als edel, heerlijk, voortreffelijk betiteld. Het heeft ook geringe namen. Het heet bijvoorbeeld: wormpje, een arm hoopje, een ellendige en troosteloze, over welke alle onweders heengaan; David noemt het, Ps. 74, zelfs dieren, tortelduiven, zoals hij ook in het 19de vers bidt, dat de Heere “de ziel Zijner tortelduif niet aan het wild gedierte geve en de hoop Zijner ellendigen niet vergete.”

Maar hier verkrijgen zij naar recht een eervolle naam; want zij heten Hor, oversten, heren, vorsten, edelen. Zo komt het hun ook toe. Zij zijn iets edels, reeds vanwege hun geboorte; wij bedoelen niet naar hun natuurlijke, want die wordt met recht in Ezech. 16 als een zo verachtelijke bedreven, dat zij buiten op het veld werden geworpen. “Uw vader was een Amoriet, uw moeder een Hethitische;” of om uit het Nieuwe Testament te spreken: “Wij waren van nature kinderen des toorns,” vlees uit vlees.

Maar ware christenen hebben nog een andere geboorte, namelijk die uit God. Zij zijn uit God geboren, en alzo een goddelijk geslacht. Zij heten en zijn kinderen Gods. Ook naar het vlees zijn zij aan hun Hoofd zeer nauw verwant; want evenals zij vlees en bloed hebben, zo is de Zoon van God het ook deelachtig geworden. Christenen zijn bij alle uitwendige nederigheid iets hoogs, Horim vanwege hunne, men mocht wel zeggen: ongelooflijke waardigheid. Zij heten niet slechts alzo, neen, zij genieten en bezitten al de voorrechten, die met deze benamingen verbonden zijn.

Zij zijn het voorwerp van zulk een grote liefde van de Zone Gods, dat Hij verklaart: “Gelijkerwijs mijn Vader Mij liefheeft, alzo heb Ik ook u lief.” Als priesters hebben zij het voorrecht der toenadering tot God, als ook de verplichting, om Hem dagelijks hun oude mens te offeren. Als koningen heersen zij, en alles moet hun dienen, en dient hen tot in de dood. Volstrekt niets kan hun schaden; zelfs niet, indien zij iets dodelijks drinken, volgens Mark. 16:18.

Hor zijn zij vanwege hun staat. Het zijn rechtvaardigen, heiligen, geliefden. Zo rechtvaardig, dat zij alles mogen uitdagen en vragen kunnen: “Wie is het, die verdoemt?” Zo heilig, dat er noch vlek noch rimpel aan hen te vinden is; zo lieflijk, dat de ingewanden des Heeren over hen rommelen en er gezegd wordt: “Mijn ingewand rommelt over hen; Ik zal Mij hunner zekerlijk ontfermen.” Zij zijn tempelen Gods, in welke Hij woont en wandelt en Zelf een vurige Muur is rondom hen. Hun staat is zo verheven, dat Paulus in 1 Cor. 6 juist de Corinthiërs, die hij nochtans in velerlei opzicht berispt, vraagt: “Weet gij niet, dat de heiligen de wereld zullen oordelen? Weet gij niet, dat wij de engelen zullen oordelen?”

Hij wil, dat zij zich daarom hoog zullen achten, en voegt er bij: “Indien door u de wereld wordt geoordeeld, zijt gij onwaardig de minste rechtszaken?” Welke voorrechten genieten zij niet al, al ware het ook slechts dit ene, maar zekerlijk alles omvattende voorrecht, dat hun alle dingen moeten medewerken ten goede. De wolkkolom der gerechtigheid van Christus bedekt hen dagelijks, evenals de vogels iets bedekken met hun vleugels. De vuurkolom baant hun de weg door de woestijn en alle hinderpalen. Welk een edele gezindheid woont in hen, want zij zijn geestelijk gezind. Zij hebben een vermaak in de wet Gods, en dienen haar met het

gemoed. Zij jagen niet naar hetgeen op aarde, maar naar hetgeen boven is. Zij hebben God lief, en zijn gereed om alles te mijden en alles te lijden, alles te verloochenen en alles te doden, en bewijzen dit, als het wordt geëist, ook met de daad.

Er moesten maar eens alle hinderpalen uit de weg geruimd zijn, hoe heerlijk zou de ziel uitbreken en de omlaag gehouden palmboom zich omhoog heffen. Maar nu is het lichaam wel dood om der zonde wil, doch de Geest maakt levend. Als de volmaaktheid zal zijn gekomen, dan houdt het stukwerk op. Hor – edel zijn de christenen vanwege hun rijkdom, die zo groot is, dat de Heere Zelf zegt: “Gij zijt rijk,” Openb. 2:9. “Gij zijt rijk gemaakt in alle dingen,” zegt Paulus tot de Corinthiërs, want “alles is het uwe.” Deze rijkdom is boven alle aardse wisselvalligheden verheven en is onvergankelijk.

Zij dragen wel hun schat nog in aarden vaten; maar als Christus hun rijkdom openbaar wordt, dan zullen zij met Hem openbaar worden in heerlijkheid. Zij kunnen alles betalen, zijn niemand iets schuldig, kunnen alles kopen, terwijl zij tegelijk zo arm zijn, dat zij niets hebben. Eindelijk bezitten zij een kracht, door welke hun als gelovigen niets onmogelijk is, waardoor zij in alles meer dan overwinnen en alles vermogen. Het is tevergeefs dat hun strijd wordt aangedaan, want zij zegepralen in alles. Geen hunner heeft reden om te zeggen: Ik ben zwak.

Dat een ieder nu oordele, of zulk een heir niet met recht Hor heet, of de leden, waaruit het bestaat, niet met recht Horim, oversten, edelen, vorsten en heren heten. Nochtans is het dat alles alleen in zijn Hoofd, met hetwelk het in verbinding staat. Zonder dat Hoofd zou het evenals een onthoofd mens, dood, afgrijselijk, niets zijn. De heerlijkheid van hun Hoofd spiegelt zich in hen af, en alles wat zij zijn, zijn zij slechts daardoor en in zoverre zij in dat Hoofd gevonden worden. Laat ons daarom vurig worden in de liefde, en “alleszins opwassen in Hem, Die het Hoofd is, Christus.” Ef. 4:15. Laat ons jagen naar de beste gaven, en ons beijveren om ons ook als een recht Hor-Gidgad, edel krijgshier openbaar te maken.

Het woordje Hor heeft ook nog een andere, niet zeer aangename betekenis, want het betekent ook: een gat. Zo komt in Hoogl. 5:4 dat woord voor, als de bruid zegt: “Mijn Liefste trok Zijn hand van het gat der deur, en mijn ingewand werd ontroerd om Zijntwil.” Met een gat verbinden wij een onaangenaam begrip. Het is iets duisters, onreins, engs, onbekwaams, waaruit men, als men er in is, hoe eerder hoe liever weder is bevrijd, gelijk dan ook dat woord allerlei onreinigheden, Jes. 36:12, betekent.

Hoe beklagenswaardig zou het klinken, als wij vertaalden: zij legerden zich in een onrein gat, en hoe aangenaam zou het zijn, als het spoedig daarop luidt: zij trokken uit en legerden zich in Jotbatha, dat is: Goedstad. Verwonderend en onaangenaam zal het ons voorkomen, dat de glansrijke betekenis van het woord Hor zo spoedig en onverwacht in een zo droevige verandert, dat uit de vorsten en heren, eer men het vermoedt, een hatelijk gat wordt.

Maar gaat het niet wezenlijk met alle goddelozen in het einde alzo, wier uitgang verschrikkelijk is? Hun heerlijkheid, hun vermaak, hun gerustheid verandert eindelijk plotseling in louter ellende en jammer. Maar ook het edel krijgshier vindt zich niet zelden in een eng gat gekerkerd, en als David in Ps.18 roemt: “Hij voerde mij uit in de ruimte,” zo moet hij zekerlijk vooraf in de engte zijn geweest.

In het algemeen wandelt dat edel heir binnen de grenzen der Goddelijke geboden en leidingen. Zij zijn aan het juk van Jezus met koorden der liefde vastgehecht en dragen Zijn last. Zij vieren de teugel niet aan hun begeerlijkheden, om te doen wat hun ogen behaagt; zij kruisigen hun vlees met de begeerlijkheden en bewegingen, zij bedwingen hun lichaam, gelijk Paulus 1 Cor. 9:27 zegt. Zij wandelen niet op de brede, maar wel op de smalle en steeds smaller wordende weg; want zij staan onder een nauwe en scherpe tucht, die hun niets verbodens veroorlooft.

Worden zij overmoedig en slaan zij achteruit, dan zijn de roeden en geselen der kastijding reeds daar, om hen te doen wederkeren. “Zij roepen Hem als Vader aan, Die zonder aanneming des persoons rechtvaardig oordeelt naar eens iegelijks werk, en Hij bestuurt

derhalve hun schreden, zolang zij hier wandelen met vreze. “Werkt,” zo wordt daarom tot hen gezegd, “werkt uw zelfs zaligheid met vrezen en beven; want het is God, Die in u werkt, beiden het willen en het werken, naar Zijn welbehagen.” Waar het zo niet is, daar behoort men ook niet tot dat edel krijgsheir, en alleen zij, die wettelijk hebben gestreden, komen tot de vrede. Zij zweren allen en willen het bevestigen, dat zij de rechten van Gods gerechtigheid zullen onderhouden.

Beginnen enigen hoog te vliegen en de grenspalen te overschrijden, verlaten zij de weg van ootmoed, van armoede des geestes en van gebed, dan worden zij eer zij het vermoeden in een eng gat gekerkerd, en hun pralen verandert in kermen en zuchten. Zij leren, dat alle mensen volstrekt nog minder zijn dan een stofje aan de weegschaal, maar dat de Heere alleen goed is. Niemand komt in het Koninkrijk Gods dan door een enge deur, waar alles uitgetrokken, afgelegd wordt en achterblijven moet. De eigenwilligheid, het zelfvertrouwen, de eigen wijsheid en de ganse oude mens moeten als een offer tot God worden gebracht.

Deze deur is laag en eer een gat dan een deur te noemen. Men moet zich krommen om er door te komen; men mag wel een worm, maar geenszins een kameel gelijken. Ootmoedig moet men worden en steeds nog minder, totdat men eindelijk niets en Christus voor en in ons alles is; ja, dat men eindelijk door vele verdrukkingen moet ingaan, is bekend. Hoe dikwijls gelek de kerk niet in het algemeen op een leger, dat in Hor, een eng gat gekerkerd lag, dat zij door zware vervolgingen werd verdrukt, en het wezenlijk een hoofdmisdaad was, de waarheid te belijden.

In het algemeen tonen hun doornenkronen aan allen, die in Salems muren wonen, dat zij uit grote verdrukking verlost zijn, daar zij met smaad en spot gedrenkt waren; zij hebben hun klederen witgewassen in het bloed des Lams.

Het woord Hor komt nog in een derde betekenis als manden of vaten voor. Zo droomde de hofmeester van Farao, dat hij drie witte manden, Hori op het hoofd had, Gen. 40:15. “Wij hebben,” zegt Paulus, “deze schat in aarden vaten,” en indien de Heere niet Zijn genade en gaven daarin legt, ledige vaten. Wij moeten ook ledige vaten worden, in welke de olie der Goddelijke genade wordt gestort, en doen gelijk Israëel, dat elke morgen uit de legerplaats met ledige vaten uitging, om het manna te vergaderen.

Al is het dan ook slechts een in zichzelf zwakke, ledige mand, al is het ook, dat dit heir met weinig moeite schijnt te kunnen overwonnen worden, zodat het geen bijzondere tegenstand kan bieden, zo is het toch één van die manden, welke Jezus bevolen heeft met brokken te vullen; een vat, waarin Hij Zelf is. Daarom worden ook alle aanvallen op dat heir verijdeld, al waren het ook die van de poorten der hel zelf; want het is tegelijk één met die grote Rots. “Die op deze Rots valt, zal verpletterd worden; en op wien Hij valt dien zal Hij vermorzelen.” Eindelijk betekent dat woord Hor, ook netten. Zo komt het voor in Jes. 19:8, 9, waar na zware, aangekondigde oordelen der bekering, van de Egyptenaars onder anderen wordt gezegd: “De Heere zal de Egyptenaars onder anderen bekend worden, en de Egyptenaars zullen den Heere kennen te dien dage” enz. vers 21-25.

Indien Coccejus niet ten onrechte onder hen, die volgens vers 8 en 9 genoemd worden werpers van netten en werkers van vlas, waarvan men netten maakt, hen verstaat, die door allerlei sofisterijen het menselijk aanzien bevestigen, zo is het toch ook waar, dat de kerk in haar Hoofd om zijn dienaars een groot net in de zee dezer wereld werpt om mensen te vangen. Zijzelfen zijn gelukkig in dat net der genade gevangen te worden, er in verenigd en bewaard, en eindelijk aan het land des vredes getrokken. De kerk werpt ook voortdurend haar net uit, en zij vangt mensen; thans is zij in de grote zee der heidenen werkzaam. Zij werkt soms enige tijd naar het schijnt te vergeefs; dan vangt zij weder onverwacht veel, dan scheurt ook weleens het net, dan heeft zij weder een rijke vangst. Zo wordt de voorzegging van Jezus, Matth. 13:47-50 vervuld. Dat dan een ieder toezie, dat hij niet als een kwade vis worde weggeworpen, maar dat wij eens als goede uitgelezen en in een vat vergaderd worden. Amen.

JOTBATHA

Numeri 33:33

“Zij verreisdten van Hor-Gidgad, en legerden zich in Jotbatha.

Wij hebben hier slechts één woord, maar het is inderdaad van grote betekenis, namelijk het woord: Immers, liever: Evenwel, nochtans, zekerlijk, waarmede Asaf het 1ste en 23ste vers van Psalm 73 naar recht begint. Zo-even kwam hij uit een zware aanvechting, in welke hij door vergelijking zijner ellende met andere mensen in treurige omstandigheden was geraakt; maar nauwelijks vatte hij lucht, of hij roept uit: Nochtans, evenwel!

Hij lijkt een geslagen krijgsbende, die spoedig na een groot geleden verlies, moedig en uitgerust op het slagveld verschijnt, om zich bij vernieuwing met de pralende vijand te meten. Het is een woord van moed en het is een woord van lijdzaamheid. Al is het, dat de lieden dezer wereld zeer welvarend en voorspoedig zijn, ja bij de dag groeien in weelde en rijkdom, nochtans is een woord der volharding. Het moge mij bij U gaan zoals het kan en mag, evenwel zal niets instaat zijn, mij vrijwillig van U, o mijn God, te scheiden.

Ik volhard. Het is een woord der zelfverloochening. Nochtans maak ik geen voorwaarden: zoals Gij het maakt, zal het goed zijn. Het is een woord van tegenstand tegen het vleeselijk gezond verstand, wat het ook moge te berde brengen; tegen het hart, hoe het zich ook in allerlei bochten moge wringen. Het is een woord der belijdenis; het keurt alles goed, wat de Heere met Zijn kinderen doet, wien het altijd naar de werkelijkheid, ook dikwijls naar het genot wel gaat, waarvan ook onze tegenwoordige legerplaats getuigt.

Deze negen en twintigste legerplaats lag ongeveer zes mijlen van de vorige verwijderd, ook met haar in één richting naar de Rode zee, en Kanaän achter de rug. Zij heeft ook een aangename naam, nochtans met een bittere bijvoeging. Zij heet: Goedstad. Maar Batha betekent ook woestijn, en beiden zijn zodanig door elkander gevlochten, dat het ook goede woestijn zou kunnen heten. Nochtans is Ta, een weinig anders geschreven dan hier, een gemak, vertrek, of een woonkamer. Louter goede tekenen.

Hebben de kinderen Israëls deze naam vooruit geweten, dan zullen zij moedig daarheen getrokken zijn; gaven zij deze legerplaats eerst later deze naam, dan was het een bewijs, hoe goed het hun daar was gegaan. Evenwel lag er ook nog een ander Jotba, zelfs in Kanaän, dat zonder twijfel veel beter was.

Dat deze naam iets bijzonder aangenaams betekent, getuigen vele plaatsen in de Bijbel, waarvan wij de nodige zullen aanhalen. Zo heeft Abraham in Gen. 12:13, in een aanval van zwakgelovigheid en vrees, in weer wil der Goddelijke beloften, dat hij tot een groot volk zou worden en in hem alle geslachten der aarde zouden worden gezegend, dat gezegend zouden worden, die hem zegenden, en vervloekt, die hem vloekten, nochtans gevreesd te worden vermoord, en zijn vrouw Sara, omtrent wier schoonheid hij juist bezorgd was, zodat hij vreesde haar te zullen verliezen, voor zijn zuster willen laten doorgaan, opdat zo zeide hij, het mij welga, zodat hij hier juist ons woord gebruikt.

Dat deed ook Jozef (Gen. 40:14), toen hij de schenker, die hij de droom had verklaard, verzocht hem te gedenken als het hem welging. De dienaars van David bedienen zich (1 Sam. 24) van hetzelfde woord, als zij hem in de spelonk te Engedi, in welke ook zijn vijand koning Saul kwam, zonder te weten, dat ook David daar was, trachten te overreden, Saul te vermoorden, en tot dat einde leugenachtig voorgeven, dat God beloofd had, zijn vijand in zijn handen te geven: dat gij met hem doet wat u behaagt; waardoor zij David in een zware verzoeking brachten, die hij echter gelukkig overwon.

Nehemia 2:4 gebruikt dat woord ook, als hij zegt: “Behaagt het de koning.” Het verband in dit verhaal is opmerkelijk: Hij was een der Joden in de Babylonische gevangenschap, bekleedde

bij de koning der Persen de hoge waardigheid van schenker, en woonde met hem in de burg Susan. Maar hij treurde vanwege de verwoesting van Jeruzalem en nog meer over de zonden, waardoor het volk zich dat verschrikkelijk oordeel had op de hals gehaald, terwijl hij tegelijk zegt: ik en mijns vaders huis hebben ook gezondigd. Hij belijdt zijn zonden in een ootmoedig gebed voor den Heere, maar houdt Hem ook Zijn beloften voor, waarin Hij de bekeerden Zijn genade verzekert, en bidt: “Och Heere! laat toch Uw oor opmerkende zijn op het gebed uws knechts en op het gebed uwer knechten, die lust hebben Uwen Naam te vrezen, en doe het toch uwe knecht heden welgelukken.”

In deze gemoedsstemming moest hij alzo zijn ambt vervullen; maar wat er in zijn binnenste omging kon men aan zijn gelaat zien. De koning bemerkte het, en zeide tot hem: “Waarom ziet gij zo treurig, daar gij toch niet krank zijt? Dat is niet dan treurigheid des harten.” Nehemia verschrikte bij deze vraag, beleed ook dat hij treurig en dat de verwoesting van Jeruzalem de oorzaak zijner bekommering was.

“Wat verzoekt gij nu?” vroeg gelukkig de koning. “Zo het de koning goeddunkt, en zo uw knecht voor uw aangezicht aangenaam is, dat hij mij zende naar Judea, naar de stad der begrafenis mijner vaderen, dat ik haar bouwe?” Zo geoefend was Nehemia in het bidden, dat hij tegelijk met de koning spreken en tot God kon bidden. Laat ons dat ook leren: bidden en werken te doen samengaan.

Voorts leest men Deut. 8:16, dat de Heere Israël veertig jaren in de grote en gruwzame woestijn leidde, “opdat Hij hen verootmoedige en ten laatste weldoe; daar zij anders mochten zeggen: mijne kracht en de sterkte mijner hand heeft mij dit vermogen verkregen.” Maar bijzonder liefelijk komt dit woord voor Jer. 32:40, 41, waar de Heere verzekert: “Ik zal een eeuwig verbond met hen maken, dat Ik van achter hen niet zal afkeren; opdat Ik hun weldoe, en Ik zal Mijn vreze in hun hart geven, dat zij niet van Mij afwijken. En Ik zal Mij over hen verblijden, dat Ik hen weldoe.”

Al deze plaatsen bewijzen, dat de naam Jotba een zeer aangename betekenis heeft, van welgaan, behagen en weldoen. Laat ons daarom het een en ander overwegen van het goede, dat de ware christenen ondervinden, hoe zij het deels in de woestijn dezes levens genieten, deels in de toekomst te verwachten hebben.

Jotbatha, goed, lag in de woestijn. Een ander lag in Kanaän. Het goede, dat de ware christenen op de reis door de woestijn hebben, mogen zij niet in aardse dingen stellen, ook niet zozeer in het genot, maar wel in het bezit der geestelijke goederen door het geloof.

Eerst moeten wij de mensen leren kennen, die bedoeld worden. Het zijn ware christenen. Ware, zeggen wij, in onderscheiding van naam-, schijn- en mondbelijders. Een naamchristen voert slechts de naam, een schijnchristen heeft slechts de schijn, een mondbelijder alleen de woorden, niet het wezen, niet dat, wat eigenlijk de mens tot een christen maakt. Wie is dan een waar christen? De christen belijdt terecht in de Heidelbergse Catechismus: die door het geloof een lid van Christus en alzo Zijner zalving deelachtig is.

Christen is naar de eigenlijke betekenis een Gezalfde. Hij is nog geen christen, die geen grove ondeugden, bedrog en dergelijken begaat en geen in het oog vallende, boze eigenschappen heeft. Men is nog niet een waar christen, als men allerlei loffelijke en in het algemeen nuttige werken verricht; getrouw en zedelijk is, eerlijk en vlijtig in zijn beroep, oprecht in zijn beloften en toezeggingen, bevallig in zijn gedrag, dienstvaardig, bereidwillig, medelijdend, in één woord, als men een goed karakter heeft.

Men is ook in de eigenlijke zin geen christen, als men een goede godsdienstige belijdenis heeft, en tamelijk zijn verplichting kent, zodat men niet alleen veel op plichtsvervulling bij anderen ziet, hen daartoe aanspoort, maar zich ook zelf daarin oefent en daarom evenmin de godsdienst oefeningen verzuimt als de andere dagelijkse plichten. In één woord, men kan een kerkelijk, eerlijk, zedelijk en beschaafd man zijn, zonder dat men nog een waar christen is.

Wat ontbreekt er dan eigenlijk nog? Eén ding. Waarin bestaat dat ene? De Geest. Ook hij is nog niet een waar christen te noemen, die zich ontroerd en opgewekt gevoelt, goede voornemens opvat en tracht ze ten uitvoer te brengen. Men kan een ijverig en opmerkzaam hoorder der prediking van het Evangelie zijn en daarmee instemmen, ja, zich menigmaal zeer getroffen gevoelen, tot tranen bewogen en zeer ontroerd worden; ook een zeker inzicht in de gelukzaligheid der ware christenen bekomen en met Agrippa uitroepen: “Gij beweegt mij bijna een christen te worden;” men kan zich Bijbelplaatsen toe-eigenen, die verschrikken of blijmoedig maken, en nochtans kan van zulk een gelden: en hij heeft geen wortel.

Als de zodanigen zich voor christenen houden, gelijk zij wezenlijk doen, bedriegen zij zichzelf en hebben geen goud, dat in het vuur is beproefd, en ook geen werk, dat proef houdt. Ja, de zodanigen juist staan zeer gevaarlijk; zij zeggen: Ik ben het, en zij weten niet, dat zij jammerlijk, blind en naakt zijn. Wellicht overtreffen zij naar de schijn vele ware christenen in sommige opzichten en zijn in vele gevallen sterker dan zij.

Zij kunnen bidden, wanneer en zoals zij willen, zij gevoelen geen gebrek aan vertrouwen, het geloven valt hun nimmer moeilijk en over hun gebreken weten zij zich spoedig te troosten; men hoort hen over hun zieletoestand, als daarvan gesproken moet worden, nooit klagen, want zij hebben altijd volop. Zij zijn niet klein, maar groot; niet arm, maar rijk; niet zondig, maar braaf; en denken door hun pogen steeds verder te komen.

Maar wat baat een schoon opschrift en beeld, als de munt vals is, en wat baat de grootte en zwaarte, als het de behoorlijke waarde niet heeft? Dat daarom een ieder op zijn hoede zij, om niet met de dwaze maagden gelijk te staan, die wel een lamp hadden, waaraan niets viel te berispen, maar in welke helaas, in het einde de olie ontbrak, waarop toch alles aankomt.

Maar aan de andere kant kan men in de eigenlijke zin een christen zijn, als men eer een kaars zonder licht dan een brandende kaars gelijkt. Met de lamp kan het er soms slecht uitzien, hoewel men toch olie bezit. Men kan een waar christen zijn, als het zowel aan een uitgebreide godsdienstkennis als aan de gave ontbreekt om zich over christelijke onderwerpen uit te drukken; men kan een zeer ongunstig temperament hebben, zodat men met het vlees bijzonder veel te kampen heeft.

Het kan zijn, dat men niet heeft ondervonden, wat een zware boetvaardigheid wordt genoemd, waaronder grote angst en verschrikking over de zonde en hare gevolgen verstaan wordt. Zo kan men ook onbekend zijn met de bijzondere vertroosting, waarmee anderen zijn begenadigd.

Een waar christen is slechts hij, die de Heilige Geest heeft ontvangen, en geen ander; want “die den Geest van Christus niet heeft, die komt Hem niet toe;” slechts zij zijn kinderen Gods, die door den Geest Gods worden geleid. Maar wie heeft den Heiligen Geest? Dat is alleen uit de werkingen te kennen, die nochtans bij de een duidelijker dan bij de ander aan het licht treden.

Evenwel de Heere kent de Zijnen; doch waar de Geest des Heeren is, daar schept en werkt Hij ook. Hij heeft de voorheen zorgelozen, in eigen oog rechtvaardige mens zijn zonden en ellende en zijn verloren toestand ontdekt. Hij gaat daarmee voort, gelijk Christus zegt: “Hij zal de wereld overtuigen van zonde.” Hij begint de genezing aan de gewonden en de gezondmaking tegelijk; zodat Hij de mens ziek maakt, of veel meer zijn geestelijke krankheid leert gevoelen.

De Heilige Geest boezemt verder de tot dusverre met de zonde in vriendschap staande mens een ernstige haat tegen alle zonde in, zodat hij ze in de kracht des Heeren vliedt, omdat hij geen groter ellende kent dan door haar beheerst te worden en de zonde te doen; waarom hij ook worstelt om de zonde van zich te werpen en een nieuw hart en een nieuwe geest te bezitten. Maar onder deze wettische bemoeiingen wordt eerst de zonde bovenmate zondig door het gebod; zij verleidt hem door het gebod, en de diepte zijner ellende en de grootte zijner onmacht worden hem geopenbaard.

Op deze wijze wordt hij grondig gewaar, dat deze Leviathan met andere wapenen dan slechts natuurlijke krachten moet bestreden worden. Hij begeert dan nu hartelijk zijn verlossing van het lichaam dezes doods. Hij beschouwt dit met recht als het hoogste goed, dat hem ten deel kan worden, en dat met niets anders is te vergelijken; hij gunt een ander alle schatten en vergenoegingen der wereld, als hij slechts dat verkrijgt, al ware het, dat het hem overigens zeer ellendig ging. Hij worstelt, bidt en smeekt.

De Heilige Geest maakt hem ook verder met Jezus Christus bekend als de Weg en de enige volkomen Heiland voor in zichzelf verloren zondaars, die om hen in deze wereld gekomen is om hen zalig te maken. Hij leert hem de toevlucht tot Hem te nemen en te smeken: Maak ook mij zalig! De zondaar hongert en dorst naar de genade; het wordt hem ook wel vergund zich Christus met een kinderlijk vertrouwen blijmoedig toe te eigenen, zelf van zijn heil in Hem verzekerd te zijn en zo vast te geloven, dat hij niet kan twifelen.

Dat mag dan met recht heten in Jotbatha, Goedstad, gelegerd te zijn. Voorts zet de Heilige Geest het werk der vertroosting, der heiliging voort, en maakt de ziel bekwaam tot de erfenis der heiligen in het licht, waar zij dan op des Heeren tijd wordt opgenomen. Dat zijn werkingen des Geestes, waardoor men een christen wordt, die daarom door een ieder moeten worden ervaren, en ook wezenlijk ondervonden worden door hem, die zalig wordt.

Dat zijn alzo de personen, die in Jotbatha zijn gelegerd. Zij hebben het goed. Evenwel hun schatten bestaan niet in tijdelijke goederen en wereldse blijdschap. Deze dingen achten de bedoelde personen gering, tenminste niet boven waarde; al is het ook dat zij zich met de keus van Agur verenigen en slechts het nodige begeren, zo laat toch de Geest, Die in hen woont, hen niet toe, hun begeerte in het uitwendige ver uit te breiden. Ja, zij zijn daarvoor bevreesd, als voor een vijand, tegenover wie zij grote oorzaak hebben, op hun hoede te zijn; want God en de Mammon zijn twee al te ongelijke heren, dan dat men hen tegelijk zou kunnen dienen, en de liefde des Vaders blijft niet in hem, die de wereld liefheeft.

“Die rijk willen worden vallen in verzoeking en in de strik des satans.” Paulus klaagt met recht als een Demas de wereld weder liefkrijgt, en Petrus stelt het als iets bejammerenswaardig voor, als zij, die een weinig ontvloten waren, weder in de dingen der onreinheid verzinken. Maar Christus zegt niet zonder grote oorzaak: “Wacht u,” en Paulus: “Zoekt niet de dingen, die op aarde, maar die in de hemelen zijn.”

Daarmede stemt ook de in hen uitgestorte geestelijke, hemelse gezindheid overeen. Zij is uit de hemel en streeft naar geestelijke zegeningen en hemelse schatten; de vertroosting des Heeren zijn beter en liever dan het leven. Worden deze aan de ziel geschonken, dan kan zij zeer licht al het andere ontberen; ontbreekt het haar daaraan, worden zij haar onthouden, dan kan niets haar gemis vergoeden. Hij, die de krachten en liefelijkheden der toekomstige wereld heeft gesmaakt, is als het ware verwend en heeft de smaak voor aardse dingen verloren; maar wee hem ook, indien hij daarin lust heeft.

Aardse goederen zijn hem ook, vooral onder het Nieuwe Testament, nergens beloofd; zij worden veel meer geroepen Jezus Christus in Zijn weg te volgen en in deze wereld te verkeren, gelijk Hij daarin leefde: arm, geplaagd, gehaat, vervolgd. Christenen hebben geen grond om te mogen verwachten, dat het hun, dewijl zij gelovigen zijn, naar het uitwendige wel zal gaan, en zij voorrechten zullen genieten; zij hebben integendeel toe te zien en te bedenken, dat zij ook in het uitwendige, in het opzien tot den Heere geoefend worden; terwijl anderen slechts hun natuurlijke krachten gebruiken.

Ja, zij hebben het naar het uitwendige dikwijls niet goed. Velen onder de ware christenen zijn krank en behoeftig, en zouden wel met Jakob kunnen zeggen: “Al deze dingen zijn tegen mij. Weinig en kwaad zijn de dagen mijns levens.”

Bestaat het welzijn der christenen niet in het bezit van tijdelijke dingen, zo bestaat het toch meer in geestelijke goederen. Het gaat hun in het algemeen goed, en zij zijn niet afwisselend, maar bestendig ook reeds in deze wereld in Jotbatha gelegerd. Hun namen zijn in de hemel

opgeschreven, de Drieënige God heeft hen lief en is hun genadig. Al hun zonden zijn hun vergeven, en hun zondige aard, waarmede zij hun leven lang te strijden hebben, is met het lijden en sterven van Christus bedekt, totdat zij eindelijk worden opgenomen. Zij hebben een Voorspraak bij de Vader. Zij worden bestendig in de kracht Gods door het geloof tot de zaligheid bewaard. Zij worden van en uit al hun zonden verlost.

Zij hebben deel aan Christus met al Zijn schatten en gaven, hetwelk een onuitsprekelijke rijkdom is. Hoe zou het hun ook anders dan steeds onder alle omstandigheden kunnen welgaan, daar zij welbehaaglijk zijn in den Geliefde en hun alles moet medewerken ten goede. Dat welgaan hebben zij wel in bezit, maar niet in het bestendig, verkwikkend genot.

Hun erfenis wordt in de hemel bewaard, en vandaar verwachten zij de verlossing huns lichaams. Christus is hun rijkdom en met Hem hun schat in de hemel. Zij hebben alles, en bezitten toch niets. Zij zijn tegelijkertijd rijk en arm. Zij gelijken kinderen, die hoewel zij heren over al de goederen zijn, toch nog onder voogden en verzorgers staan, zodat tussen hen en knechten geen onderscheid is, ja zij zelfs dezen ondergeschikt zijn moeten.

Zij gelijken soms rijke lieden, die geen penning bij zich hebben, en hun ganse schat niet in de handen dragen. Zij zijn, kan men zeggen: rijk in wissels, maar die nog niet betaalbaar zijn; in obligatiën, maar niet in baar geld. Zij bezitten alles, zij zijn volmaakt, zij zijn gestorven, begraven, opgestaan en zelfs in den hemel gezet, maar hebben het nog niet gegrepen; “zij jagen er naar of zij het grijpen mochten, waartoe zij van Christus gegrepen zijn.”

Hun bezitting is gewis; want het zijn gewisse weldadigheden Davids; ja het is een zoutverbond. De poorten der hel kunnen hen niet overweldigen. Alle beloften zijn in Christus ja en Amen. Alles komt en het ontbreekt aan niets, aan het kleine noch aan het grote. Zij hebben het nochtans ook soms of dikwijls en voortdurend in een liefelijk genot. De Geest geeft op nadrukkelijke wijze aan hun geest getuigenis, dat zij kinderen Gods zijn. De liefde Gods wordt door den Heilige Geest uitgestort in hun hart.

Zij zijn overvloedig in blijdschap, dewijl zij van hun genadestaat op Goddelijke wijze verzekerd zijn. Het heldere licht des Evangelies bestraalt hun verstand en hart, zodat zij kunnen roemen: wij zijn in Hem volmaakt. Zij vieren een opgeruimde sabbat, daar zij op een hoogstverkwikkende wijze van alle arbeid rusten en kunnen zeggen: Uw Geest werkt alles in en door mij. Mijn bidden is genot. In één woord: het gaat hun zalig wel.

De Heere doet wat zij begeren, Hij antwoordt eer zij roepen. Niets wordt hun zwaar; want alles is door het geloof een vanzelfheid. Dat mag dan wel heten op een gevoelige wijze in Jotbatha te zijn gelegerd.

Maar zoals gezegd is, het woordje bata betekent ook woestijn. Zij mogen er niet op rekenen, dat alles voortdurend zo zal blijven. Wel zal het bij hen, tot welken de Heere in Ezech. 39:29 zegt: “Ik zal Mijn aangezicht niet meer voor hen verbergen,” also blijven; maar in het algemeen grenst dat Jot en batha, het Goed en de Woestijn zeer nabij aan elkander, gelijk wij reeds bij Hor-Gidgad hebben opgemerkt, waar het woord Hor, edel, onverwacht een geheel andere betekenis bekomt, en in een eng gat verandert.

Zou de vrouw in Openb. 12, met de zon bekleed, de maan onder hare voeten en op haar hoofd een kroon van twaalf sterren, in deze toestand in de woestijn gevluht, haar heerlijkheid verloren hebben? Kan niet iemand wedergeboren zijn, zonder het zelf te weten; kan men niet een kind Gods zijn, al moet er ook nog worden gevraagd: kent gij uzelf niet? Kan een waar christen niet bedroefd zijn in menigerlei verzoeking? Is de 88ste Psalm niet zowel van een ware gelovige als de 103de? En zou het kermen van de eersten de Heere niet even aangenaam zijn geweest als het Hallel van deze dichter? “Vrouw, wat weent gij?” moest ook aan een Magdalena worden gevraagd en een zwaard kon door het hart van Maria, de moeder van Jezus, gaan.

Wij zijn zalig, zegt Paulus, maar in hope. Doch de hoop, die men ziet, is geen hoop, maar genot. Zo is het ook hier. Wij hebben het reeds aangestipt, dat er twee Jotbatha's bestaan, het

ene in de woestijn, het andere in Kanaän gelegen, volgens 2 Kon. 21:19; slechts met weglating van een lettergreep, waarmede tegelijk de herinnering aan een woestijn ophoudt. Heeft de kerk thans reeds een Jotba, zo heeft zij toch het eigenlijke en het beste nog te wachten, en daar zal het bijvoegsel van het tegenwoordige niet gevonden worden, namelijk de onvolmaaktheid.

Dat heerlijke Jotba ligt aan gene zijde der Jordaan; want zij verwacht veel heerlijker dingen, dan zij tot dusver heeft beleefd. Zij verwacht ook eens betere dingen in het aardse, daar de vloek weder van de aarde zal genomen zijn, en zij zich ongeveer zodanig zal tonen, als zij oorspronkelijk vóór de zondvloed was; in het geestelijke, zodat de glans der maan zal zijn als die der zon, en de glans der zon zevenmaal heerlijker zal zijn.

Dan zal de aarde vervuld zijn van de kennis des Heeren, gelijk de zee door het water. Alle heidenen zullen toevloeien en gans Israël zal zalig worden. Er zal geen krijg meer zijn en anders ook geen ongeval, en de stad zal heten: Jehovah Sohamma, de Heere is aldaar. Dat zal geen vergankelijke, maar een eeuwige heerlijkheid zijn; de heilige stad, het nieuwe Jeruzalem zal van God uit den hemel nederdalen, toebereid als een versierde bruid voor haar man. Dan zal het zijn: “Ziet de tabernakel Gods is bij de mensen, Hij zal bij hen wonen, en zij zullen Zijn volk zijn, en Hij Zelf, God met hen, zal hun God zijn; ja dan zal het zijn: “Het is geschied!”

Spoedt dan naar Jotbatha; wordt ware christenen, want die geen waar christen is, is een rampzalig mens, al ware hij ook een koning. Hij, die een waar christen wordt, wordt een gelukzalig mens. Hij, die een waar christen is, is een welgelukzalig mens, al werd hij ook levend verbrand. Hij, die wijs is, laat zich daarom niets zo zwaar op het hart wegen, dan een waar christen te worden, te zijn en te blijven.

God alleen maakt een zondaar tot een waar christen. “Indien nu gij, die boos zijt, weet uwe kinderen goede gaven te geven, hoeveel te meer zal de Vader in den hemel den Heiligen Geest geven dengenen, die Hem bidden?” Amen.

ABRONA

Numeri 33:34

“Zij verreisdten van Jotbatha, en legerden zich in Abrona.”

Velen hebben het reeds bijzonder opmerkelijk gevonden, dat in het ganse boek, naar Esther genoemd, hoewel het toch uit 10 hoofdstukken bestaat, de naam van God zelfs niet eenmaal voorkomt. Sommigen hebben daarom zelfs getwijfeld, of het wel tot de kanonieke boeken behoorde; anderen hebben het daardoor zoeken te verontschuldigen, dat het was overgenomen, zoals men die geschiedenis in de Perzische kroniek had gevonden. Maar de oude, godvruchtige rabbijnen hebben de naam Jehova op een bedekte wijze op twee plaatsen in dat boek gevonden.

Vooreerst ligt deze naam verborgen, die in het Hebreeuws met vier letters, I. H. V. H. (Jabo, Hamelech, Vehaman, Hajam) in even zovele woorden van hoofdstuk 1:20 wordt geschreven; nochtans achterwaarts, alsof het Havohej was. En zo verkeerd had de Verbondsgod zich werkelijk enige tijd tegenover Zijn Verbondsvolk gedragen, alsof het met al Zijn beloften terugging.

Ten tweede male verschijnt de heilige naam in hoofdstuk 5:4, maar regelmatig in vier woorden geschreven; vandaar af begon God Zich weder in Zijn verbondstrouw tegenover Zijn volk te openbaren. Ik geloof dat deze rabbijnen juist hebben gezien. Hoe ook de leidingen Gods met Zijn volk mogen zijn, nochtans is het des Heeren hand, die dat alles bestuurt, waar zij ook niet, of verkeerd verschijnt. Eindelijk openbaart zij zich toch in hare ware gedaante. Het is een overgang, gelijk ook de naam van onze tegenwoordige legerplaats betekent.

Het leger der kinderen Israëls levert een schoon en wonderbaar tafereel. Het vormde een zeer groot vierkant met vele lijnrechte, brede hoofd- en nevenstraten. Naar iedere zijde legerden drie stammen, ieder met een heirvoerder en een bijzonder vaandel. Het middenpunt vormde een grote vierkante plaats, waar de tabernakel stond, de zichtbare woning van de onzichtbare God. In gewichtige omstandigheden ging Mozes daar binnen, om God raad te vragen; boven de tabernakel verhief zich de vuur- en wolkkolom, die men in het ganse leger kon zien.

Des daags diende zij tot bescherming tegen de brandende zonnestrallen, des nachts verlichtte zij en wees in het algemeen de weg aan. Zij gaf het teken om te reizen, terwijl zij zich verhief, daar dan de tabernakel met het ganse leger werd afgebroken. Zij toonde de weg, terwijl zij vooraan trok. Zij toonde het legeren aan, waar zij stilstond.

In het ganse leger was geen bezwarende werkzaamheid, vooreerst die, welke daarin bestond, dat zij iedere morgen buiten de legerplaats moesten gaan, om manna te vergaderen, waarbij het er niet op aankwam of iemand veel of weinig vergaderde, terwijl ieder, als men het mat, evenwel had, hetzij door een wonder of op een andere wijze, hoewel het laatste niet te bedenken is, daar er op zulk een wijze ook wel te min had kunnen zijn.

Het afbreken en weder oprichten der tenten was het tweede werk, dat nochtans dooreen gerekend, slechts eens in het jaar voorviel. In het gehele leger werd geen arme gevonden, als ook geen koopmanschap. Een lieflijke rust was er heersende, en het geheel was een afbeelding van het Nieuwe verbond. Alles in alles Christus, Hem aten zij in het manna, Hem dronken zij in het water uit de geslagen rots, Hem vraagden zij en Hij antwoordde hen; Hij was hun Beschermer, Leidsman, Verzorger en Rustgever.

Onder Zijn leiding braken zij dan uit Goedstad op en vonden een andere leger- en rustplaats in Abrona, dat de dertigste legerplaats is. Deze naam heeft verschillende betekenissen, die wij achtereenvolgens zullen naspeuren.

1. Deze naam betekent een doorgang, bijvoorbeeld door een poort, of gelijk Jonathan (1 Sam. 14) tussen twee steenklippen doorging, waarvan de ene Bozez, de andere Sene, drek en lijm

heette. Is ons aardse leven, in het algemeen beschouwd, wel iets anders dan een doorgang? Zo kon de ganse doortocht van Israël door de Arabische woestijn, Abrona, een doorgang heten; want niemand heeft hier een blijvende stad. Al zou ook de een of ander gaarne hier willen blijven, zo moet hij nochtans, eens door de voortgaande stroom des tijds aangetast, voort, en er bestaat geen vertoeven. Wel wordt dit weinig ter harte genomen; maar dit verandert de zaak niet. Gij maakt plannen voor de toekomst, uwe wensen, begeerten en pogingen hechten zich aan hetgeen voorhanden is; maar het is slechts een doorgang en verdient uwe ganse opmerkzaamheid niet.

Wees toch die man niet gelijk, die zichzelf gelukkig achtte, toen hij zeide: “Ziele, gij hebt vele goederen, die opgelegd zijn voor vele jaren, neem rust, eet, drink, wees vrolijk.” Maar plotseling kwam het woord tot hem: “Gij dwaas, in deze nacht zal men uwe ziel van u eisen.” Het is slechts een doorgang, dat kan tot bemoediging zijn voor hem, die Kanaän wacht. Al moet men evenals Jonathan door Bozez en Sene gaan, men blijft er toch niet in steken; het zal ook, Gods lof, niet altijd duren; want het is slechts een korte doortocht.

Een ieder bedenke zich nochtans recht grondig over deze zaak en gedrage zich als iemand, die zich spoedt om voort te komen en zich te voorzien van hetgeen alleen nodig is, en dit bestaat daarin, dat men de enge poort ingaat. Dat is: de poort der ware boetvaardigheid, dat is een ware, grondige en gehele verandering van keus en smaak, die ieder moet hebben, voor wien dit aardse leven een zalige doorgang zijn zal.

Uw natuurlijke toestand moge u als volkomen recht voorkomen, tot het zalig worden echter deugt hij niet, gij moet in een andere toestand worden verplaatst, die u nog onbekend is, en die door Christus de smalle weg wordt genoemd, die tot het leven leidt, en die, naar zijn eigen zeggen, door weinigen wordt gevonden. Het is waar, niemand kan zichzelf in die toestand plaatsen, het is ook waar, dat velen menen in te gaan en het toch niet kunnen.

Maar houd u daarom voor des te rampzaliger, zoek te vuriger, en bid, dat de Heere u genadig zij, en het willen en werken zelf in u werke. Is u deze genade wedervaren, dan zult gij vele verloocheningen moeten doorworstelen, hoewel dit niets bijzonders is; want de natuurlijke mens is daaraan ook onderhevig, daar hij nooit alles naar zin en wil bekomt.

Hij moet zich in vele dingen schikken, die hem ten hoogste onaangenaam zijn, en heeft er volstrekt geen vergoeding voor. Hoe zou dan een christen zich over verloochening beklagen, in welke hij de kracht des Heeren ontwaart, en waarvoor hij een honderdvoudige beloning bekomt? Het gaat ook hier door allerlei verdrukking; maar waarvoor is al het lijden te achten, daar wij, zoals Paulus en Barnabas, Hand. 14, zeiden: door vele verdrukkingen in het Koninkrijk der hemelen ingaan? Zijn dan zij, die ter helle gaan, zonder rampen, verdrukking en lijden?

Is dan de goddeloosheid een middel om zich voor zulke onheilen te beschermen, of is niet veelmeer de godzaligheid tot alle dingen nut? Wat is dat dan voor een onbillijk geschreeuw, als ware de weg zo rampzalig, die men naar de hemel moet bewandelen. Welke vertroosting worden er al niet op die weg ondervonden, waarbij alle genietingen der wereld slechts rook zijn. Ons verlangen, onze tranen verkwikken meer dan uwe blijdschap.

Kon det gij de verborgen zaligheid zien en verstaan, gij zoudt al de kramerij der wereld ontlopen en met het verguisde hoopje naakt ter eeuwigheid wandelen. Hoe ook beschouwd, het is voor christenen slechts een doorgang, terwijl daarentegen de onbekeerden eindelijk in een zee van rampen verzinken zullen; want het einde van dit Abrona of doorgang is de dood, die een ieder met rasse schreden tegemoet snelt.

Voor de gelovige maakt hij een einde aan alle rampspoed en is het begin der hoogste gelukzaligheid; maar voor de ongelovige maakt de dood een einde aan al zijn bezitting en vreugde, en is het begin der uiterste, eeuwige ellende. Indien gij dát dan weet, zo doet afstand van alle ongerechtigheid, “verlaat de boze wegen, vraagt naar de rechte weg en wandelt daarop, zo zult gij rust vinden voor uwe ziel.” Jer. 6:16.

2. De naam dezer legerplaats heeft ook een kwade betekenis, want hij kan ook overgezet worden: een overtreding der wet. Zo vinden wij dat woord, Hos. 6:7: “Zij hebben het verbond overtreden als Adam; daar hebben zij trouwlooslijk tegen Mij gehandeld.” Zo boos de overtredingen zijn, zo noodzakelijk en nuttig is het, ze behoorlijk te leren kennen. Dat is een deel der oprechte boetvaardigheid, waarvan hierboven is gesproken.

Maar dat is nog niet zijn overtredingen behoorlijk kennen, als men toestemt, een zondaar te zijn, zoals alle mensen dit zijn, waardoor men dan niets verder bedoelt, dan dat niemand volmaakt en zonder vlekken is. In het algemeen achten de mensen hun overtredingen niet hoger dan in het natuurlijke de verkoudheid. Enige fijne lieden gebruiken er iets voor, maar de meesten beschouwen haar als een ongesteldheid, die vanzelf verdwijnt, al is het, dat zij ook soms kwade gevolgen achterlaat.

Wil men hen over de diepte en grootte der menselijke ellende vermanen, dan doet men hun een zeer onaangename dienst, en veroorzaakt bij hen onwilligheid en tegenspraak. Nochtans, de Heere leidt hen, die Hij naar Kanaän wil brengen, vooraf naar Abrona, in de kennis hunner overtredingen. Hij maakt hun door Zijn Geest in het bijzonder enige overtredingen openbaar, zodat zij zich niet voor onschuldig, maar vloekwaardig moeten achten, gelijk een melaatse voor gans onrein werd gehouden, indien hij ook slechts een enkele vlek had.

Hij ontdekt hun evenwel ook al hun vleselijke gezindheid zodanig, dat zij zien, dat die geenszins in het Koninkrijk der hemelen past, maar dat men geheel moet herschapen worden. De rechte zelfkennis en kennis der zonde gaat gepaard met een oprecht berouw en leedwezen, ja niet zelden met angst en verschrikking, als de mens tegelijk zijn ongeloof moet voelen, zodat hij niets goeds van God mag verwachten, indien zijn ogen niet daarop worden gericht, zoals Hij Zich in het Evangelie, maar veeleer zoals Hij Zich in de wet heeft geopenbaard en hem meer Zijn heiligheid dan Zijn genade tegemoet straalt.

In die toestand hebben reeds velen geroepen: “Wee mij, ik verga!” en met angst gevraagd: “Wat moet ik doen om zalig te worden?” Met één woord, een ieder moet in dat Abrona, in deze boetvaardige kennis zijner zonden worden ingeleid. Dat is de ploegschaar, door welke de akker des harten moet omgeploegd en voor verdere genade toebereid worden.

3. Maar deze naam heeft ook de aangename betekenis van wegneming dezer ellende. In deze dierbare zin gebruikt Nathan het in 2 Sam. 12:13: Hij ging op bevel Gods tot David, om hem op een treffende wijze te bewegen tot boetvaardigheid over zijn begane, zware zonden, die langer dan een jaar op hem rustten.

Het had een goed gevolg, de koning werd geheel verbrijzeld, en gaf zijn boetvaardigheid in weinige, maar uit de diepte zijns gemoeds voortvloeiende woorden te kennen, terwijl hij zeide: “Ik heb gezondigd tegen den Heere!” waarop de profeet hem antwoordde: “De Heere heeft ook uwe zonden weggenomen;” waarbij ik gaarne aanmerk, dat een zeer oud Joods geschrift op een wel is waar zeer kunstige wijze, wil bewijzen, dat dit woordje te kennen gaf, dat hem de zonden door de Messias waren vergeven; een bewijs, dat de oude Joodse kerk de vergeving der zonde uit de rechte Fontein, namelijk Christus, heeft afgeleid.

Job gebruikt ook dat woord, waarvan onze legerplaats de naam heeft, hoofdst. 7:21, als hij daar zekerlijk op een zonderlinge wijze vraagt: “Waarom vergeeft Gij niet mijn overtreding en doet mijn ongerechtigheid niet weg?” Micha bedient zich van hetzelfde woord, als hij in hoofdstuk 7:18 vol verwondering uitroept: “Wie is een God gelijk Gij, Die de ongerechtigheid vergeeft en de overtreding van het overblijfsel Zijner erfenis voorbijgaat? Hij houdt Zijn toorn niet in eeuwigheid; want Hij heeft lust aan goedertierenheid.”

Het wegnemen der zonde geschiedde in het algemeen door het offer van Christus, dewijl het Lam Gods de zonde der wereld op Zich nam en op het hout heeft gedragen, waardoor zij in de diepte der zee verzonken en achter de rug Gods werd geworpen, waar het scharlakenrood in sneeuw wit wordt veranderd en Hij het handschrift der zonde verscheurde. De sterfdag van Jezus was de grote dag, van welke God reeds vijfhonderd jaar vooraf door de profeet Zacharia

3:9 had laten voorzeggen: “Ik zal de ongerechtigheid dezes lands op één dag wegnemen.” Dat geldt voor altijd; want “met deze ene offerande heeft Hij in eeuwigheid volmaakt allen, die geheiligd worden.” Dewijl Hij een offer heeft gebracht, dat eeuwig geldend is, zit Hij nu ter rechterhand Gods, en in dat ene offer van Jezus Christus, eens aan het kruis volbracht, ligt onze ganse zaligheid. Om dat offer geschiedt de rechtvaardiging van de boetvaardige zondaar in het gericht Gods, daar hij van al zijn zonden vrijgesproken en in het kinderrecht ten eeuwigen leven wordt gezet.

Nu staat zijn gelukzaligheid voor eeuwig vast. Niemand mag hem over zijn begane zonden beschuldigen, veel minder verdoemen; want God is het, Die rechtvaardigt. Verlost wordt hij van alle geweld des duivels; want de verklager der broeders wordt verworpen, zij hebben hem overwonnen door het bloed des Lams. Verlost wordt hij van de toorn Gods; want zover het oosten is van het westen zover doet Hij onze overtredingen van ons. Verlost wordt hij van de straf, want die lag op Hem; verlost van alle zonde, die hem voortaan niet overheersen of verdoemen mag.

Daarentegen verkrijgt hij die gerechtigheid, welke de Zone Gods door Zijn volmaakt, plaatsbekledend, gehoorzaam leven, lijden en sterven verwierf, terwijl zij hem alzo wordt toegerekend, alsof hij haar in eigen persoon had volbracht en nooit ene zonde gedaan of gehad had. Hij bekomt een recht van Godswege op de goederen van het huis Gods, heeft vrede bij God door Jezus Christus, ontvangt de Heilige Geest en het eeuwige leven.

Nochtans heeft de boetvaardige zondaar er eerst dan het rechte genot en de blijdschap van, als hem deze hem wedervaren barmhartigheid en begenadiging door den Heilige Geest in het hart bekendgemaakt en verzegeld wordt, zodat hij het gelovig zich toeëigenen, en zich daarover verblijden kan. Toen David door Nathan van de vergeving zijner zonden op last van God verzekerd was, lag hij nochtans de ganse nacht op de grond en vastte boetvaardig, dichtte de 51ste Psalm, en liet hem in het openbaar zingen.

Maar toen de Heere de beenderen, die verbrijzeld waren, heelde, ja, toen eerst offerde hij dank. Toen de blijmoedige geest hem weder ondersteunde, riep hij uit: “Loof den Heere, mijne ziel!” Zo is het ook nog met die zaken. Brengt de Heilige Geest het olijfblad des vredes in het hart, dan wordt het met de heerlijkheid des Heeren vervuld, ja vervuld met lof en dank; want “toen vergaaft Gij mij de ongerechtigheid mijner zonde. Hierom zal U ieder heilige aanbidden in vindenstijd.”

O welk een zalige Abrona! En welk een zalig, onvergelykelyk leger! Die daar ooit was gelegerd, weet wat eigenlijk blijdschap is, en dien is het iets gerings alle genietingen en blijdschap der wereld te versmaden. Hieruit vloeit dan ook de tweede soort van wegneming der zonde voort, die in de vernieuwing en heiliging bestaat. Dat water is bij het bloed.

Bij de eerste openbaring der begenadiging voor God om Christus wil wordt ook als het ware een volledige vernieuwing in de ziel uitgestort. Met deze treffende, maar liefelijke gesel drijft Jezus alle kopers en verkopers uit de ziel, stoot de tafels der wisselaars om, en gebiedt: ruimt dit en dat van hier weg en maakt de ziel tot een bedehuis. Daar vergaan alle zonden als stro in het vuur, en de ziel gevoelt zich even heilig als zalig. Zij komt uit Egypte naar Rameses, waar louter gejubel en blijdschap is, zodat ook geen hond zich mag laten horen, om haar aan te blaffen.

Nochtans wordt het ook weder anders; het kruis komt, het inwendig bederf wordt geopenbaard, de ganse afhankelijkheid van den Heere en Zijn genade leert men kennen. De vernieuwing blijft op de weg gebrekkig, maar wordt eindelijk en spoedig tot de volmaaktheid geleid. Naar deze volmaaktheid verlangt de ziel, en ach! hoe zalig zal het haar zijn, als eens alle kluisters ontbonden en alle hinderpalen zijn weggeruimd; als eens alle krachten des Geestes in haar zijn uitgestort, en zij volmaakt God dienen, liefhebben en verheerlijken kan in eeuwigheid.

4. Dat woord onzer legerplaats heeft nog meer betekenissen. Het heet ook toorn. Zo zegt de Heere tot Job, 40:3: “Zult gij Mij verdoemen, opdat gij rechtvaardig zijt? Hebt gij een arm gelijk God, en kunt gij gelijk Hij met de stem donderen? Versier u nu met voortreffelijkheid en hoogheid en bekleed u met majesteit en heerlijkheid. Strooi de verbolgenheid uws toorns uit en zie allen hoogmoedige en verneder hem.”

Maar de toorn des mensen doet niet wat recht is. Toornt gij derhalve, zo zondigt niet. Laat de zon niet over uw toorn ondergaan, maar trekt aan, als heiligen en beminden, de innerlijke ontferming. Ach mocht deze kracht des toorns steeds op het rechte punt zijn gericht, en de ijver van Christus gelijken, die ontbrandde tegen de zonde en tegen alles wat de eer van God tegen was. Mocht deze ijvergloed zich in de dienst en lof des Heeren openbaren, dan ware het iets voortreffelijks.

Maar zo ijverig de mensen zijn in hun zaken, zo traag zijn zij in de dienst van God. De Schrift spreekt van de toorn Gods, en als Mozes er van spreekt, zegt hij, Ps. 90:11: “Wie kent de sterkte Uws toorns en Uwe verbolgenheid, naardat Gij te vrezen zijt?” Wellicht stierf hier, juist naar de goddelijke dreiging, een grote menigte mensen, hetgeen aanleiding gaf, om deze legerplaats een naam te geven, die toorn betekent.

Wat is vreselijker dan de toorn Gods! Hoe vuriger moest niet ieder op het afkeren daarvan bedacht zijn, en evenwel, hoe groot is het getal van hen, van wie juist geldt wat Mozes zegt: “Wie kent de sterkte Uws toorns!” Vandaar dan ook geen behoefte aan en geen toevlucht nemen tot Christus. Ach, welk een ellende! Hoe onverantwoordelijk om met het afwenden van het grote kwaad zo onverschillig te handelen. Er bestaat ook een Goddelijke toorn, die nochtans Vaderlijke bedoelingen heeft, hoe smartelijk en verwondend ook zijn werkingen zijn.

Zo bestaat er in Ps. 78:62: “Hij werd verbolgen tegen Zijn erfenis!” en Ps. 89:39: “Maar Gij hebt verstoten en verworpen, Gij zijt verbolgen geworden tegen Uw gezalfde. Gij hebt het verbond Uws knechts teniet gedaan. Gij hebt Zijne kroon ontheiligd tegen de aarde.” Nochtans zal de kerk, volgens Jes. 12 zeggen: “Ik dank U, Heere, dat Gij toornig op mij geweest zijt; Uw toorn is afgekeerd, en Gij troost mij.” Vermoedelijk kwamen de kinderen Israëls vanwege hun zonden, van binnen en buiten, in allerlei zware rampen, en werden verschrikkelijk geslagen en verbrijzeld, gelijk het de zodanigen wedervaart. Het is om uwer zonde wil, dat gij zo gekastijd wordt.

5. Het woord onzer legerplaats gaf ook de Joden de naam van Hebreëen. Zo werd reeds Abraham, in Gen. 14:13 genoemd, en Luther vertaalt het: Buitenlander. Wij moeten allen op een geestelijke wijze Hebreëen, dat is dezulken zijn, die in een andere plaats zijn overgebracht; want ons allen wacht een spoedige verplaatsing uit deze in de andere wereld, uit de tijd in de eeuwigheid. Wij spoeden naar de eeuwigheid. Heere Jezus, maak ons daarvoor bereid! Het is een zeer gewichtige verplaatsing, die zekerlijk geschiedt, hoewel ons allen het eigenlijke tijdstip daarvan onbekend is.

Daarom is het noodzakelijk, dat wij te rechter tijd daarop achtgeven, ons daarvoor gereed houden en ons laten bereiden. “Benaarstigt u, dat gij onbevlekt en onstraffelijk van Hem bevonden moogt worden in vrede,” zegt Petrus. Maar Christus is de Weg, de Waarheid en het Leven. Zal de verplaatsing in de eeuwigheid voor ons gelukkig aflopen, dan moeten wij reeds hier uit de staat der natuur in de staat der genade verplaatst zijn, en uit de staat van toorn in het kinderrecht.

De goddeloze wordt, volgens Ps. 37:35, een groene, inlandse boom genoemd, eigenlijk een boom, die niet verplant is, en daarom zijn vers groen behoudt; want een boom, die verplant wordt, treurt enige tijd; evenzo gaat het in het geestelijke. De natuur sterft af en een nieuw leven, uit de nieuwe grond, treedt in de plaats. De verplaatsing geschiedt niet zonder smart.

6. Eindelijk betekent Abrona, als wij het, als uit twee woorden Ab en Rona bestaande, beschouwen, een sterk geluid, een hevig geschreeuw op velerlei wijze, zoals dit in het

christelijk leven voorkomt. De pauw, Job 39:16, heeft daarvan zijn naam om zijn luidruchtig en doordringend geschreeuw. Heeft het Hoofd en de Heiland der gemeente in de dagen Zijns vleses met sterke roeping en tranen Zijn ontzaglijk lijden te kennen gegeven, zo mogen Zijn leden dit ook verwachten. Het verlangen kan zo sterk, de nood zo drukkend, de begeerte naar verlossing uit de hand van Farao voor God een doordringend roepen worden; ja, David riep uit de diepte der ellende.

God wil om verlossing aangeropen zijn, niet alleen met een luidruchtige stem, want ook onze verzuchting is voor Hem niet verborgen; maar met een innig verlangen, dat niet op een lauwe, integendeel op een ernstig vurige wijze redding begeert.

De naam van onze legerplaats betekent verder een sterk gevoelig wenen, waarvan het ons ook niet aan de merkwaardigste voorbeelden ontbreekt. Bovenaan staat al weder de Overste Leidsman onzer zaligheid, dien wij driemaal in de bitterste tranen als het ware zien zwemmen. De laatste en bitterste vergiet Hij in een onuitsprekelijke zielenood wegens onze zonden, die Hij beweent, als de grote Schuldenaar, Die als Borg moest betalen, waarmede Hij ons tegelijk een voorbeeld geeft, om Zijn voetstappen na te volgen.

Ziet hoe Jakob zijn smeken om de zegen met beken van tranen besproeit; ziet hem met deze wapenen met God en mensen worstelen, en terwijl hij onderligt, zegepralen. Ziet, hoe de opgeblazenheid van Petrus zijn hemel met donkere wolken bedekt, die nochtans spoedig gelukkig in een milde stroom van tranen nederdalen; ziet hem en zijn medediscipelen in een milde stroom van tranen nederdalen; ziet hem en zijn medediscipelen en de discipelinnen om de Goddelijke Dode wenen, Wiens dood de onuitputtelijke fontein van alle zegen is.

Johannes weende zeer, toen het hem toescheen, dat er niemand in de hemelen waardig werd gevonden om het boek van het Goddelijk raadsbesluit te openen, totdat men een hemels ouderling een einde aan zijn wenen maakte, door hem te herinneren aan de zegepraal van de Leeuw uit de stam van Juda. Daarom, ween niet! Lag in de tranen van Petrus de bittere balsem van eigen schuld, welke een hemel spiegelde zich in de tranen van de vrouw aan de voeten van Jezus, die dat woord van Hem ontving: "Uwe zonden zijn u vergeven, ga heen in vrede."

David doornatte zijn bedstede met tranen. O, heilzame tranen der boetvaardigheid! O, vreugdevolle tranen der dankbaarheid! De Heilige Geest verwekke bij ons dikwijls zulk een wenen, zulke tranen.

Ab-Rona betekent verder een krachtige blijdschap. "De rechtvaardige juicht en is blijde," zegt Salomo, Spreuk. 29:6, waaruit dat geweldige juichen ontstaat, waarvan in Job 38 staat: "Toen de Morgensterren tezamen vrolijk zongen en al de kinderen Gods juichten." Israël wordt ook van tijd tot tijd in een Ab-Rona gelegerd, waar alles zeer krachtig is, en in loven en danken en juichen uitbreekt. Het oog wordt van tranen verlost en de voet van aanstoot. Een heerlijk Abrona, een zalige overgang, in zijn ganse volheid, aan gene zijde der Jordaan; nochtans bij voorsmaak ook reeds hier beneden, bijzonder na nieuwe beproevingen.

Waar is het kind Gods te vinden, dat niet van tijd tot tijd iets daarvan smaakte, en van blijdschap in den Heere kan juichen? De tong der stommen zal volgens Jes. 35 lof getuigen; en als er naar Lev. 9:24 vuur van de hemel op het altaar nederdaalt en het offer verteert, dan valt al het volk neder op het aangezicht en juicht, gelijk ginds het volk uitriep: "De Heere is God, de Heere is God!"

Ab-Rona betekent ook een kracht in het gebed: als de Heilige Geest recht als de Geest des gebeds in en over een ziel komt, zodat zij, zoals David dat uitdrukt, in haar hart vindt, op een niet gewone wijze een gebed te doen, een vurig, krachtig gebed, dat lang voortgloeit, dat niet loslaat totdat men zich gezegend gevoelt, een gebed des geloofs, waarvan Christus zegt: "Alles wat gij bidt, gelovende, zult gij ontvangen;" een gebed vol van opmerking, waarbij de ziel niets en alles begeert, een gebed vol hemelse zalving, waarin tranen noch lof ontbreken, dat zekerlijk doordringt en als de duif van Noach met de olijftak des vredes in de mond

terugkeert. Ach Heere, leer ons bidden. In het bijzonder betekent het een krachtige voorbede. Vermag het krachtig gebed des rechtvaardigen in het algemeen veel, zo geldt dat ook van de voorbede in zulk een mate, dat zelfs een Elifaz van Theman in Job 22 zich alzo uitdrukt: “Zo gij u bekeert tot den Almachtige, gij zult gebouwd worden.”

Ja, Hij zal dien bevrijden, die niet onschuldig is; want hij wordt bevrijd door uwe voorbede, hetgeen Elifaz zelf moest ervaren. Zo doet dan gebeden met smekingen en voorbeden voor alle mensen.

Alzo is deze legerplaats het tegenovergestelde van alle halfheid, lauwheid en traagheid. Zij betekent iets geheels, beslissends, levends, iets dat alles vervult. Mochten wij allen in een geestelijke betrekking de lente en de zomer tegemoet snellen.

De Zon des levens verlichte en verlevendige ons op een toenemende wijze. De glans onzer maan worde gelijk die der zon en het schijnsel der zon worde zevenmaal helderder dan nu. De ware wolk- en vuurkolom trekke ons voor en bereide ons tot het grote Abrona, tot een zalige overgang uit de ellende tot de heerlijkheid, door de kracht des Heiligen Geestes. Daar zal ik mijn God in gerechtigheid aanschouwen en verzadigd worden met Zijn beeld, om Hem eeuwig te loven en te aanbidden. Amen.

EZEON-GEBER

Numeri 33:35

“Zij verreisdten van Abrona, en legerden zich in Ezeon-Geber.”

Thans komen wij aan het laatste tiental legerplaatsen van de kinderen Israëls. Die wij thans beschouwen is de laatste der zeventien, waarvan ons niets wordt gemeld dan de naam, hoewel het volk ongeveer 37 jaren van Rithma tot dusver had gereisd. Een langdurig stilzwijgen. In al die tijd niets dan sterven en begraven, daar allen, die van 20 jaren oud uit Egypte gingen, in de woestijn moesten sterven. In de toen volgende legerplaatsen vallen weder vele merkwaardige omstandigheden voor, zoals: Mirjams en Aärons dood, gebrek aan water, de overhaasting en de straf van Mozes, de vurige slangen en haar genezing, Bileam, Mozes dood en de doortocht der kinderen Israëls door de Jordaan. Wij bepalen ons thans bij deze legerplaats, die Ezeon-Geber heet; maken eerst enige voorafgaande opmerkingen en overdenken dan de betekenis van de naam.

1. Deze legerplaats was van de vorige bijna zeven mijlen verwijderd, een afstand, dien zij niet licht in één tocht aflegden, dewijl een groot getal kleine kinderen de reis moesten mededoen, alzo het oponthoud en de bezwaren vermeerderden. Voor de overmatige zonnehitte waren zij beschut, dewijl de wolkkolom als een verkoelende bescherming zich over hen uitbreidde, zonder welke zij lichamelijk hadden moeten versmachten, gelijk wij geestelijk, als wij geen Voorspraak bij den Vader hadden.

Voor het overige ging het zo goed als het kon. Hun reizen was niet zonder veel ongemak. Aan het opslaan der tenten was wel niet te denken, en al hadden zij ze opgeslagen, zo moesten zij ze dikwijls spoedig weder afbreken en elders plaatsen, en kregen het zelden of nooit naar hun wil. Overal verloochening en ongemak! En dit nu reeds 38 jaren. Zij murmureren ook somtijds!

Het zij verre van ons dit te rechtvaardigen, of te verontschuldigen, of slechts in bescherming te nemen. Maar stellen wij ons in hun plaats, hoe zouden wij het dan wel gemaakt hebben, ja veelmeer, hoe maken wij het? Geldt niet ook in het algemeen van ons, wat tot hen werd gezegd: “O gij dwaas, onzinnig volk! Dankt gij alzo den Heere uwen God?” Zijn wij verstandiger, beter, geloviger, waardiger dan zij? Maar te Zijner tijd zal de Heere hen, die op hun droesem liggen en sleuren, geducht bezoeken.

2. Wat de ligging dezer legerplaats betreft, zo liep zij evenwijdig met de negende, Aluz, en was daarvan niet verder verwijderd dan van de vorige, Abrona. Ginds hadden zij in het eerste jaar na hun uittocht en doorgang door de Rode zee hun leger gehad. O wee, en nu in het 38ste jaar waren zij niet verder gekomen dan in het eerste halfjaar. Nog even arm, zwak en onmachtig, even afhankelijk, onwetend, onhebbelijk en onwaardig. Zij waren nochtans veel verder gekomen.

Zij hadden al die treurige ervaringen van zichzelf en al de verblijdende ervaringen van den Heere, Zijn almacht, goedheid en trouw ondervonden, die zij in die lange tijd zouden ervaren. Zij waren, naar ik tenminste geloof, veel armer, kleiner, versaagder in zichzelf geworden, dan zij in Aluz waren. Of zij ook geloviger, den Heere meer toegekeerd, meer Hem overgegeven waren, durf ik niet beweren, maar wil het toch hopen, dewijl wij sedert lang niets nadeligs van hen hebben vernomen.

Maakten zij hier te Ezeon-Geber vergelijkingen tussen de werkelijkheid, die zij thans beleefden en de vorige hoop, verwachting, voorstellingen en denkbeelden, zo zou de geschiedenis van een gans bijzondere aard zijn. Hoewel anders dan toen. Zal dat niet ook bij ons zo zijn, nadat wij enige tijd in de wereld, namelijk in het christendom hebben gewandeld, en gaan nadenken. David dacht ook eens ernstig aan vorige tijden, aan de oude dagen, en

werd ook vertroost, als hij overlegde hoe God door alle tijden had gericht. Hij had zekere punten, vaste gedenkzuilen in zijn leven, die hij zo gaarne in zijn Psalmen in zijn geheugen terugroept. Deze herinneringen hadden niet zozeer betrekking op zijn zalving tot koning, maar veelmeer op de Goddelijke uitredingen, weldaden en vertroosting. Hij spreekt dan ook van deze tot zijn ziel: "Vergeet ze niet!" en een der voornaamste en merkwaardigste ervaringen was die, waarvan hij in Psalm 32 spreekt, als hij zegt: "Toen vergaaf Gij de ongerechtigheid mijner zonde."

Een ander merkwaardig toeval komt in Psalm 30 voor, waar hij getuigt: "Ik zeide wel in mijn voorspoed: ik zal niet wankelen in eeuwigheid! Heere, Gij had mijn berg door Uw goedgunstigheid vastgezet; maar toen Gij Uw aangezicht verbergdet, werd ik verschrikt." Ja zekerlijk, voordat men van Aluz te Ezeon-Geber komt, en alzo twee en twintig maal van stand- of legerplaats verandert, is er veel, dat geheel anders voorkomt. Eben-Haezer, tot hiertoe heeft de Heere geholpen. Ik vergeet wat achter is en jaag naar hetgeen vóór is.

3. Thans bevonden zij zich ten derdemale aan de oever van de Rode zee; of eigenlijk ten tweedemale, nadat zij te Pi-Hachiroth haar waren doorgetrokken. Zij komen, na een boogvormige tocht, langs de Moabitische grenzen, na enige tijd ten vierdemale aan het strand van deze hun zo merkwaardige zee-engte; nochtans slechts in het voorbijtrekken van Zalmona naar Funon.

Wij weten, dat Paulus in 1 Kor. 10 de Rode zee, evenals Petrus in 1 Petr. 3:20, de zondvloed als een afbeelding van het Doopverbond voorstelt, welke doop, zoals de eerstgenoemde, die grote apostel onzes Heeren, zegt, een begraven worden met Christus, door den doop in de dood, tot doding van de oude mens met zijn begeerlijkheden, zo ook een opwekking en levendmaking met Hem tot een wandel in nieuweheid des levens betekent en verzegelt, en daarom het bad der wedergeboorte en vernieuwing des Geestes heet, en die, gelijk de andere schrijft, een afwassing is der zonde, door het bloed des Zoons van God en een vraag van een goed geweten tot God, door de opstanding van Jezus Christus uit de doden.

Evenals de doop is ook de Rode zee een afbeelding der overvloedige mate, in welke de goederen van het Verbond der genade in de dagen des Nieuwen verbonds zijn uitgestort, waardoor de reiniging der ziel van zonden en haar herleving tot het beeld van God wordt bewerkt. Wat kunnen wij kostelijker aanschouwen dan die Rode zee! Zal het genoeg zijn, haar slechts viermaal te aanschouwen, of moeten wij niet veeleer er in geleverd zijn en blijven?

Wij moeten toch gedurig weder tot Christus terugkomen, en eigenlijk moesten wij geen ogenblik van Hem afdwalen, maar steeds in Hem blijven, opdat wij in Hem vele vruchten dragen, door welke de Vader wordt ge-eerd, want zonder Hem kunnen wij niets doen. Bemoedigend is de herinnering aan de begonnen verlossing, wier begin ons tegelijk tot onderpand van haar volmaking gesteld is. Hij verlost ons dagelijks, en zo vertrouwen wij ook, dat Hij ons zal verlossen en brengen in zijn heerlijk Koninkrijk.

Maar welk een heerlijk gastmaal wordt ook der ziel bereid, als haar verlichte ogen worden geschonken, om iets van die onbeschrijflijke rijkdom van Christus en der ware hoedanigheid van het Nieuwe verbond te aanschouwen. Ja zekerlijk, dan wordt zij vernieuwd naar hetzelfde beeld van heerlijkheid tot heerlijkheid. Dan leert men in een kwartier uurs meer dan men uit alle boeken kan te weten komen.

4. Ezeon-Geber was overigens, tenminste in later tijd, een zeehaven, waar de schepen uit- en invoeren en een veilige ligplaats vonden. Salomo bouwde daar schepen en kreeg er enige bemanning met zeevaartkundige lieden van de koning van Tyrus, Hiram. Deze zond hij naar Ofir, om goud te halen, en zij deden de reis heen en terug in drie jaren. De godzalige koning Josafat liet ook daar schepen bouwen; maar hij was er ongelukkig mede, want zij werden door stormwinden zo gehavend, dat zij onbruikbaar werden.

Dat was hem ook door de profeet Eliëzer vooraf aangekondigd en bedreigd geworden. Waardoor had dan deze godzalige koning zich dat oordeel, deze tuchting op de hals gehaald? De profeet zegt het hem: “Daarom, dat gij u met Ahazia vergezelschap hebt, zo heeft de Heere uwe werken verscheurd.”

Vooreerst: Josafat had zich laten verleiden, om met de goddeloze koning Achab een verbond te maken, en hem in een krijg tegen Assyrië bij te staan, die, gelijk de profeet Micha voorzegt had, hoewel hij daarvoor door Achab in de gevangenis was geworpen, zo ongelukkig uitviel, dat Achab om het leven kwam, Josafat in het uiterste gevaar geraakte en zich ternauwernood door een haastige vlucht redde. Voor deze gemeenschap, die hij met zulk een goddeloze koning als Achab gehad had, liet God hem door de profeet Jehu een sterk verwijt aankondigen.

“Zoudt gij alzo de goddeloze helpen en die den Heere haten, liefhebben,” zo luidde het tot hem. “Daarom is de toorn des Heeren over u.” Maar dewijl het hart van Josafat oprecht was voor den Heere, werd hem zijn misdaad vergeven, en het scherp verwijt, dat hij kreeg, bracht zeer heilzame vruchten voort. In latere tijd schonk de Heere hem ene wonderbare en heerlijke zegepraal op een ontelbaar groot vijandig leger.

Bij deze gelegenheid verschijnt Josafat in de hoogste glans zijner godsvrucht, en zijn gebed onder deze omstandigheden is door den Heilige Geest in 2 Kron. 20 opgetekend. Maar ach, waar zal men woorden vinden om de bejammerenswaardige ellende van het menselijk hart, ook zelfs van zulk een hart, dat niet van de Goddelijke genade ontbloot is, aan te tonen, of zelfs te beschrijven en uit te spreken? Na al deze voorvallen verenigde hij zich toch weder met de zoon en troonopvolger van Achab, die bijna zijn vader in goddeloosheid overtrof, dezelfde, die de profeet Elia wilde laten grijpen, maar tot tweemaal toe ervaren moest, dat de tegen Elia uitgezonden mannen door vuur van de hemel werden verteerd.

Door deze liet Josafat zich overreden, in gemeenschap met hem schepen te bouwen en in zee te zenden, om goud uit Ofir te halen. Hoe het hem daarbij ging, weten wij. Dat had ook een goed vruchtgevolg: want toen Ahazia hem tot een tweede beproeving wilde verleiden, was Josafat onbewegelijk.

Zo tuchtigt God Zijn kinderen, die Hij liefheeft, Hij ziet hun wandaden niet door de vingers. Josafat trachtte, gelijk de Schrift van hem getuigt, van ganser harte naar den Heere, daarom kwam de Heere hem door getrouwe tuchting tegen, hemzelf ten nutte, opdat hij 's Heeren heiligheid zou deelachtig worden. Ziet daarom toe, hoe gij voorzichtig wandelt. Zijt niet hooggevoelende, maar vreest veelmeer. Tenslotte merk ik nog gaarne op, dat de profeet, die hem het verwijt moest doen, een zoon van Dodava was, dat is: hij is de liefde. Want des Vaders liefderoede is te allen tijde voor hen ten goede!

5. Zover als thans zijn zij nog niet van Kanaän verwijderd geweest; maar tot uw troost mogen wij u verzekeren, dat zij nimmer weder zover er van af zullen komen. Wat zullen wij tot deze dingen zeggen? Vinden wij niet hierin een beeld van de toestand, waarin zich de kerk in het algemeen en in bijzondere leden reeds meermalen bevonden heeft, en waarin zij thans wel bijzonder zich bevindt? Willen wij dit nader onderzoeken en aantonen, het zou ons te ver doen uitweiden.

De eenvoudige christen, die ooit met Jeremia moet zeggen: “Mijn ziel is uit de vrede gerukt, ik moet het goede vergeten,” bevond zich ook als het ware in Ezeon-Geber gelegerd, gevoelde zich verwijderd en zuchtte met David uit verre landen naar Sion. Nochtans, de Heere tuchtigt ons wel, maar geeft ons niet aan de dood over. Wij zijn “twijfelachtig, doch niet mismoedig; nedergeworpen, doch niet verdorven.”

6. Wij merken verder op, dat zij van hier uit hun richting westelijk naar Kanaän nemen; maar wij moeten bij voorbaat zeggen, dat zij bij de tweede legerplaats van hier in de richting naar het beloofde land weder terug moeten; want de Edomieten willen hen niet laten doortrekken, hoewel zij nederig daarom verzoeken, en alles wat zij mochten gebruiken, tot het water toe,

willen betalen; zij moeten nochtans terug. Waar zij zich nu verzoekend tot Moab wenden, verkrijgen zij een dergelijk weigerend antwoord, dat met dreigingen gepaard gaat. Hun stamvader Jakob had eens in een bitter gevoel van smart uitgeroepen: “Al deze dingen zijn tegen mij!”

Oordeelt zelve, of zijn nakomelingen geen reden hadden dezelfde taal te bezigen! In de beste zaak ontmoeten zij onverwachte, onoverkomelijke hindernissen. Zij, het volk van God, moeten voor een volk wijken, dat God niet toebehoort. “Moab is van zijn jeugd aan gerust geweest en heeft op zijn heffe stil gelegen, en is van vat in vat niet geledigd, en heeft niet gewandeld in gevangenis; daarom is zijn smaak in hem gebleven en zijn reuk niet veranderd. Daarom zal Ik hem vreemde gasten toeschikken, die hem in vreemde plaatsen zullen voeren en zijn vaten ledigen en hun flessen in stukken slaan. Want is u niet Israël ter belaching geweest? Was hij onder de dieven gevonden, dat gij u zo bewoogt van de tijd af, dat uwe woorden van hem waren? Vervloekt zij, die zijn zwaard van het bloed onthouden,” Jer. 48. Moab is een beeld van de antichrist, wien volgens Jes. 63, de ondergang bereid is, opdat voor het Koninkrijk Gods alle hindernissen uit de weg worden geruimd.

7. De zevende en laatste opmerking, die wij maken, is van een liefelijke aard. Hier was het namelijk, waar de Heere volgens Deut. 2:7 het volk door Mozes liet zeggen: “De Heere kent uwe wandelingen door deze zo grote woestijn.” Zij hadden het gebergte Seïr, dat is: ruw, borstelachtig, een die de haren te berge staan, lange tijd omgetrokken, totdat de Heere eindelijk zeide: het is nu lang genoeg en die troostrijke woorden uitsprak.

Het is waar, zij luiden troostrijk, maar klinken zij niet even alsof de Heere tot hiertoe hun reizen en ongemak niet bijzonder ter harte had genomen, zoals van de tweede stamvader van het menselijk geslacht gezegd wordt: “Toen dacht God aan Noach,” alsof Hij hem tot dusverre had vergeten? Het is hard zulk een ruw, borstelachtig gebergte om te trekken, en dit wel een lange tijd en als het ware zonder baat te moeten voortzetten; daarbij geen bijzondere blijken van Goddelijke leiding, besturing en medewerking te aanschouwen, dat is hard.

Komen daarbij nog allerlei voorvallen, allerhande openbaringen van Gods toorn, gelijk in het leger van Israël door de menigvuldige en steeds toenemende sterfgevallen geschiedde, dan kan het gemoed diep verootmoedigd worden; waarom ook David eens bad: “Geef aan het wild gedierte de ziel Uwer tortelduif niet over; vergeet de hoop Uwer ellendigen niet in eeuwigheid.”

En andermaal: “Sta op Heere, ontferm U over Sion; want de tijd om haar genadig te zijn, want de bestemde tijd is gekomen; want Uwe knechten hebben een welgevallen aan haar stenen, en hebben medelijden met haar gruis. Dan zullen de heidenen de Naam des Heeren vrezen en alle koningen der aarde Uwe heerlijkheid.” Ach, hoe weenden en baden door drie en een halve eeuw die vergaderde en bedrukte christenen in Bohemen, toen hun afgevaardigden en hun berichten, dat zij noch in Europa noch in Azië een gemeente hadden gevonden, die de waarheid rein had bewaard en bij welke zij zich konden aansluiten.

Maar ziet! Luther was reeds geboren, door wien tenminste een deel der kerk een gans andere richting kreeg. Zekerlijk kan Sion in omstandigheden komen, dat het zich van den Heere vergeten en verlaten denkt. Maar te Zijner tijd neemt de Heere uw reizen zo ter harte, dat gij het zelf gevoelt en ervaart.

Laat ons voorts de betekenis van de naam dezer legerplaats onderzoeken. Deze naam bestaat uit twee woorden: Ezeon en Geber, en wij nemen de overzetting van deze naam over, volgens welke zij kracht, raad geeft. Het laatste woord is hetzelfde, waarmede het gezegend Kind, Dat ons is geboren, de naam sterke God draagt, volgens Jes. 9, welke naam Hem ook in Ps. 45 toegekend wordt: “Gord uw zwaard aan de heup, o Held.”

Het eerste leiden wij van hetzelfde woord af, waarvan Hij bij de genoemde profeet de naam Joz, dat is: Raad heeft. Hier worden beide namen ineengesmolten: Kracht-Raad, en zo betekent hij iets evenzeer wenselijks als nodigs, nuttigs en bemoedigends. Later kreeg deze

plaats de naam Bernien, in onze taal: die de zegepraal brengt, en zekerlijk erlangt men die alleen door Hem.

De naam Ezeon, in zijn klanken op raad wijzend, herinnert aan behoefte en ervaring en bemoedigt tot gerustheid en vertrouwen. Welk een behoefte en ervaring en bemoedigt tot gerustheid en vertrouwen. Welk een behoefte aan raad hadden niet de wandelende Israëlieten, en hoezeer werd die niet vermeerderd, naarmate zij Kanaän naderden. Wat was er niet nog te doorworstelen, welke vermoeienissen waren er niet nog te verduren, welke zwaarigheden te bestrijden, welke vijanden te overwinnen, die in macht en list hen verre overtroffen.

Daarbij kwam hun dwaasheid, daar Mozes zich genoodzaakt vond hun te zeggen, dat zij tot deze ure toe nog geen hart hadden, dat verstandig was. Hoe dikwijls waren zij reeds in toestanden geweest, waarin zij geen raad wisten, zoals aan de Rode zee, waar het hun aan spijs en water ontbrak, toen God hen om hunner zonde wil wilde ombrengen; toen Amalek hen overviel, enz. Hoe dikwijls konden zij in dergelijke gevallen komen en kwamen er ook wezenlijk in.

Zij kwamen thans nog zo ver van Kanaän, waren omringd door boze en machtige vijanden, Edom, Moab en Ammon, die hun zwaarden reeds scherpten; dan stierf Mirjam, dan Aäron, en zelfs Mozes stierf. Zo was het met Israël. Maar zijn wij, in de grond beschouwd, minder behoeftig dan Israël? Wij zullen het niet geloven, zolang wij ons niet in het ware licht beschouwen, en niet overtuigd zijn, dat wij indien wij in gelijke omstandigheden en betrekkingen verkeren, eer wij het denken, geheel radeloos in onszelfen daar kunnen staan.

Hoe noodzakelijk is ons daarom een wijze raadgever, die ons aan de hand geeft, hoe wij dit beschouwen en dat aangrijpen moeten, hoe wij zondaars toch getroost tot God komen, hoe wij als zwakken nochtans alles vermogen en het veld behouden, als droevig doch altijd blijde zijn, als armen en toch alles bezittende.

Hoe komen wij er door? Hoe leggen wij het aan, om de rechte weg niet te missen? En daar wij met even moedige als onvermoeide, machtige en gevaarlijke vijanden te doen hebben, hoe zullen wij het aanleggen om hen nochtans te overwinnen en het doel der hemelse roeping Gods in Christus Jezus te bereiken? Voorwaar, wij hebben behoefte aan iemand, die ons met raad en daad bijstaat. Welgelukzalig wij, als wij zulk een raad veel behoeven; dat is een goed teken.

Maar waar was ooit iemand in Israël, die niet ook zijn ervaring van werkelijke en dikwijls ontvangen raad dankbaar zich herinnert, als hij op zijn weg terugziet? Door dat alles was Israël er niet doorgekomen, zodat ook Mozes in Deut. 1:31 zegt: “De Heere heeft u gedragen in de woestijn, gelijk een man zijn zoon draagt, door alle weg, waardoor gij tot dusverre hebt gewandeld.” Hoe vele reddingen in het uitwendige en geestelijke hebt gij niet ervaren?

Scheen soms voor uw doorkomen geen uitweg meer te zijn, zo werd er toch weder een opening gevonden. De duisternis werd voor u licht, het hobbelachtige werd tot een effen baan gemaakt. Eer gij het vermoedde, riep de Heere weder: Hier ben Ik! Hier ben Ik! Hij gaf u weder troost en licht. De moeden kregen kracht, en de onvermogenen kregen sterkte genoeg, om op te varen met vleugelen als arenden, zodat zij liepen en niet moede, wandelden en niet mat werden.

Deze ervaring kan en moet ons hoop en vertrouwen geven. In wien? In wien anders dan in Hem, Die Raad heet, en Die van Zichzelfen getuigt: “Bij Mij is beiden, raad en daad.” Wij hebben nu zolang in de woestijn omgetrokken, dat alle vertrouwen op eigen raad en kracht reeds door ons moest zijn opgegeven. Dit was immers het doel dezer kruis- en dwarswegen? Er moest van lieverlede alles openbaar worden, wat er in Israëls harte was.

Wij zullen zo verootmoedigd worden, dat wij niet meer zeggen, waartoe wij zo geneigd zijn: mijn kracht en de sterkte mijner hand hebben dat uitgeoefend; maar volkomen belijden, waartoe wij zekerlijk geen neiging hebben, dat wij niet om de oprechtheid des harten en om onze gerechtigheid in het land komen, maar slechts daarom, dat de Heere Zijn Woord houdt.

Het doel zal dan wel tamelijk bereikt zijn, en dat zal zich in die mate openbaren, als gij voorts alleen den Heere aanhangt en niet op uzelf, maar op Hem vertrouwt, Die zegt: “Alle dingen zijn mogelijk hem, die gelooft.”

Dat vertrouwen vindt in deze Kracht Raad een toereikende grond, om onder alle eigen radeloosheid toch goedsmoeds te zijn onder alle omstandigheden. Dat leidt in een heilige stilte in God; lijdzaamheid maakt bekwaam om alle zorgen op Hem te werpen, Die voor ons zorgt, meer dan een vader voor zijn geliefd kind, en al onze weg op Hem te wentelen.

Sterf dan hier, gij Mirjam, en gij Aäron, ja sterf ook gij Mozes! Wapen u, gij Moab en scherp uw zwaard, gij Edom! Gij reusachtige Enim, verhef u, en gij Og, koning van Basan! Wapent u, gij volkeren en neemt toch de vlucht, beraadslaagt een raad, doch hij zal vernietigd worden; want hier is Immanuël. Amen.

DE WOESTIJN ZIN, OF KADES

Numeri 33:36

“Zij verreisdten van Ezeon-Geber en legerden zich in de woestijn Zin, dat is Kades.”

Van Ezeon-Geber is ons nog het een en ander overgebleven, dat wij nog hebben te behandelen. In zijn samenvoeging betekent deze naam zoveel als Kracht-Raad. Het eerste hebben wij de laatste maal overwogen, laat ons nu de naam Geber beschouwen.

Dat woord betekent in nadruk: een man, een held, een overwinnaar. In Jes. 9 wordt deze naam aan Christus toegekend: El Gibbor, kracht, held, of zegenrijke God. Zijn raad en kracht, wijsheid en sterkte bij elkander, dan is de werking des te heerlijker. Geef iemand bij goede raad ook de middelen en de kracht, om ze uit te voeren, zo is 't iets volkomens. Dat is het juist, wat wij behoeven; maar ook dat, wat wij, die des Heeren zijn, in Christus bezitten, die beiden tegelijk is en geeft. Raad zonder kracht is een soort van spot, kracht zonder verstand verderfelijik, beiden tezamen voortreffelijik. De Heere is beiden raad en kracht. In Christus is de kracht, die ons machtig maakt.

Vooreerst moeten wij wel bedenken, dat wij geen kracht hebben, en dus ons vertrouwen daarop niet stellen, zo ook in het algemeen niet op onszelven. Ik spreek niet van natuurlijke kracht tot natuurlijke dingen; maar al ware het, dat ik ook daarvan sprake, zo zou het toch zeer licht te bewijzen zijn, dat deze niet toereikend is, dat er dikwijls niets mede wordt uitgericht, en wij daarom niet mogen vergeten, haar als een gave Gods dankbaar te erkennen.

Wij zullen niet beweren hoeveel dingen buiten het bereik der menselijke kracht liggen, zodat wij niet eens een haar zwart of wit kunnen maken, geen druppel dauw of regen kunnen voortbrengen; maar slechts aanstippen, hoe dikwijls een grote kracht door een kleinere gestuit, grote heren door kleine overwonnen, een reusachtige Goliath door een zoveel kleinere David is overweldigd.

Is iemand recht krachtig, kan hij zichzelf dan daarbij onderhouden? Zal hij over een jaar, of in korter tijd, niet wellicht zwak, krank, lam, dood zijn? Hoe kwalijk nam de Heere het zelfs een blinde heiden, namelijk Sanherib, dat hij zich op zijn macht zoveel inbeeldde; Hij vergelijkt hem bij een bijl of zaag, dat slechts werktuigen in eens anders hand zijn; Hij dreigt hem, juist om zijn trots blazen met de ondergang; zoals ook Nebukadnezar dit met het verlies van troon moest boeten.

Het is hier de plaats niet, anders zou het zeer licht te bewijzen zijn, hoe kleine oorzaken dikwijls de grootste gevolgen hebben gehad, en de grootste verwachtingen teniet zijn gedaan. Genoeg, de Schrift leert ons, dat wij in het natuurlijke uit onszelven zelfs niet iets kunnen denken, dat er buiten God niets is, dat het de Heere is, Die dat alles doet, dat daarom de roem der werking Hem toekomt als de zodanige, in Wiens hand alle schepselen zo zijn, dat zij zich zonder Zijn wil noch roeren noch bewegen kunnen.

Wij spreken van geestelijke kracht tot geestelijke dingen: gedachten, inzichten, keus en werken, als: de kennis aan Jezus Christus, van Zijn Evangelie, geloof in Zijn Naam, liefde, gebed, lijdzaamheid enz., en leren, dat de mens tot dat alles geheel en al onbekwaam is, en wel zo, dat hij het goede evenmin wil als hij het kan; en het hem aan het willen evenzeer ontbreekt als aan het werken.

Is het eerste aanwezig, dan zal zich het laatste wel openbaren, want het is God, Die beiden schept naar Zijn welbehagen. Ja, wij weten het zeer wel, dat dit een zeer vernederende, een het zelfvertrouwen vernietigende, een tot Christus dwingende en daarom gehate, beruchte en verworpen leer is. Men leidt daaruit zeer nadelige gevolgen af, en maakt haar de bitterste verwijtingen, ja verklaart haar voor zeer schadelijik.

Maar wij verklaren deze leer, gesteld dat men haar door den Geest heeft geleerd en alzo recht verstaat, voor hoogst nuttig, voor volstrekt noodzakelijk, voor ten hoogste zalig en zegenrijk, en voor een aanleiding om ware kracht te bekomen; een kracht, waardoor de zwakke alles mogelijk, ja gemakkelijk wordt. Evenwel, verwacht thans niet, dat wij de bovengenoemde vooroordelen wederleggen, dat wij de vooroordelen dezer leer ontleden en haar uitvoerig bewijzen zullen.

Zijt gij halsstarrig in uw ongeloof, zo zullen alle bewijsgronden op u afstuiten; vertrouwt gij op uzelf, dan zult gij vergaan; zijt gij arm en zwak, blijft in Christus en Hij in u, zo zult gij veel vrucht voortbrengen; want zonder Hem kunt gij niets doen. Klaarblijkelijk kunt gij Christus slechts in zoverre aannemen als gij Hem behoeft. Erkent, dat gij niets in uzelf hebt, om alles in Hem te vinden.

De Goddelijke leiding met de gelovigen heeft ook de grondige overtuiging van dat gebrek aan kracht ten doel, gelijk de Heere in Deut. 8 nadrukkelijk zegt: "Hij verootmoedigde u, opdat gij niet in uw hart zegt: Mijne kracht en de sterkte mijner hand heeft mij dit vermogen verkregen. Maar gij zult gedenken des Heeren uws Gods, dat Hij het is, Die u kracht geeft om vermogen te verkrijgen."

Maar wij behoeven grote en menigvuldige kracht, om alles wel te verrichten en staande te blijven, grote kracht, dewijl wij niet alleen met vlees en bloed hebben te strijden, maar met overheden en geweldhebbers, met de machten dezer wereld, die in de duisternis dezer wereld heersen, met al de boze geesten in de lucht. Welke moeilijke dingen stonden de kinderen Israëls nog te wachten!

Hoe nader zij aan Kanaän kwamen, hoe zwaarder strijd zij tegemoet gingen en dat wel met een volk, tegenover hetwelk zij slechts als mieren waren aan te merken, en tegen vestingen, ommuurd tot aan de hemelen. Welk een strijd hebben wij als gelovigen! Niet genoeg dat wij in een wereld leven, die ons aan alle kanten met verzoeking en strikken omringt, en ons tot de ruiling van ons goud tegen haar waardeloze potscherven met toverachtige kunsten zoekt te verleiden; door menigvuldig slagen stoutmoedig geworden, hebben wij zelfs met overheden en geweldhebbers, met de boze geesten onder de hemel te kampen, daar wij immers de strijd, om zo te spreken, reeds hebben verloren, als wij die beginnen; want wij hebben met vergiftige slangen en briesende leeuwen te doen.

Ongelijke kampstrijd! O welk een kracht wordt er vereist! En om onze toestand geheel twijfelmoedig te maken, voegt ons eigen hart zich bij het vijandelijke leger, en wie dat hart overwint, is naar het oordeel van de wijste koning, groter dan hij die steden inneemt. Wij moeten onszelf verloochemen, dagelijks ons kruis op ons nemen en Jezus volgen, en o, welke zware plichten moeten er vervuld worden.

Wij moeten dat alles, dat is zeker, door en in het geloof doen; maar wordt juist niet dat geloof voor het zwaarste in de wet verklaard; het is alzo gemakkelijk te bewijzen, dat de gelovigen kracht, dat zij vele en grote kracht behoeven.

Is dit alles nu alleszins geschikt, om onze natuurlijke moed, die alleen ziet op hetgeen voor ogen is, ter neder te slaan, zo is het ook een spoorslag, om met het oog des geloofs te zien op Hem, Die hier Geber, kracht, een man, een held, een overwinnaar heet. Deze Naam draagt Hij niet slechts om hetgeen Hij werkelijk en in zichzelf is, maar veelmeer om hetgeen Hij voor Zijn volk is, in welks zwakheid Hij Zijn kracht volbrengt.

Wat heeft het dan te betekenen, dat de gelovige zwak is! Is hij zwak, zo is hij ook sterk in den Heere. Hij roemt daarom het liefst in zijn zwakheid, opdat de kracht van Christus in hem wone en werke. In deze Held is de gemeente wel bewaard; want Hij is het, Die haar machtig maakt. Deze betrekking verschaft haar zekerheid en zegepraal. Zij zal niet verslaagd, maar blijmoedig zijn. Hij zal haar wel van verre afstand door de woestijn in Kanaän weten te brengen.

Al zijn haar vijanden groot in macht, getal en hoedanigheid, zo mag toch niemand de moed ontzinken; als brood zullen wij hen verteren; want de Heere zal voor ons strijden en wij zullen stil zijn. Met God zullen wij kloeke daden doen. In alles zijn wij meer dan overwinnaars door Hem, Die ons heeft liefgehad. Welnu dan, Israël, trek goedsmoeds verder naar Kades.

Een nieuwe woestijn, een nieuwe school, nieuwe gebeurtenissen, nieuwe nood en nieuwe uitredingen.

Deze twee en dertigste legerplaats is van de vorige enige dagreizen verwijderd en nadert weder het beloofde land. Dat is de derde maal: eerst te Rithma, daarna te Mithka, en nu hier. De beide eerste reizen moesten zij weder terug, hier gaat het nog niet beter; want de Edomieten, door wier land zij hadden moeten trekken, willen hen niet doorlaten. Alzo moeten zij ten derdemale naar de Rode zee terug.

Bij deze legerplaats letten wij eerst op haar namen en dan op de drie merkwaardigste gebeurtenissen, die aldaar hebben plaats gehad, namelijk het gezantschap van Mozes naar Edom, door hetwelk hij vergunning tot vrije doortocht laat verzoeken, die echter wordt geweigerd, zodat dit hun terugtocht tengevolge heeft. De dood van Mozes' zuster en het gebrek aan water, als ook het door God ongunstig opnemen van het misdrijf van Mozes en Aäron. Het acht en dertigjarig stilzwijgen over de kinderen Israëls, in welk lang tijdperk niets wordt vermeld dan de namen hunner legerplaatsen, die in die tijd zeventienmaal veranderden, wordt voorts afgebroken. Thans doet de geschiedenis haar lang gesloten mond weder open; maar toch slechts om haar klaagliederen voort te zetten.

Laat ons dan eerst de betekenis van de naam dezer woestijn beschouwen. Zij heeft twee namen. Vooreerst heet zij Zin. Dat woord heeft drie betekenissen. Vooreerst heet het koude, en is daarom een beeld der verversing, dewijl in de oosterse landen een zware hitte gewoon, en daarom schaduw, verkoeling, bijzonder verkwikkend en aangenaam is.

“Een trouw gezant is dengenen, die hem zenden, als de koude der sneeuw ten dage des oogstes, want hij verkwikt zijns heren ziel,” zegt Salomo, Spreuk. 25:13. Is dat niet een goede betekenis? Wie zou de kinderen Israëls niet een verversing gunnen, en hoe aangenaam is het, als het de christen gaat, zoals David zegt: “De Heere is mijn Herder! Hij voert mij zachtken aan zeer stille wateren; Hij verkwikt mijn ziel.”

Al had hij dan ook vele bekommernissen des harten, zo verkwikten toch de vertroosting des Heeren zijn ziel. Al is er dan ook des avonds geweest, des morgens geeft de Heere overvloedige blijdschap. Al wordt ook het hart der discipelen wel eens vervuld met treurigheid, zo belooft de Heere hun nochtans, dat zij Hem weder zullen zien en dan zal zich hun hart op zulk een wijze verheugen, dat niemand hun blijdschap zal kunnen wegnemen.

Al is het juist niet alle dagen een vrolijke sabbat, zo is het toch ook niet bij voortdoring werkdag. Schijnt de zon niet onafgebroken, zo regent, stormt en dondert het toch ook niet altijd. Ook in de woestijn treft men voedsel, groene liefelijke plaatsjes, die juist naar hun ligging in de woestijn, des te verrassender en aangenamer zijn; en hebben wij geleerd op de geboden des Heeren te letten, zo zal onze vrede zijn als een rivier en onze gerechtigheid als de golven der zee.

Zijn zij zo geleerd, om ook onder de verdrukking met Paulus te roemen in den Heere, voor alles te danken en ons te allen tijde in Hem te verblijden, dan verstaan wij ook de kunst, ons onze weg, ook daar, waar hij door de woestijn gaat, te verfraaien en zelfs in het jammerdal ons bronnen te maken, zoals die, waarvan David in Psalm 84 spreekt. Zolang wij kunnen geloven, verliezen wij ook de heerlijkheid des Heeren niet geheel uit het gezicht, en haar verschonende glans verheldert ook de woestijn.

Maar Zin betekent ook doornen. In deze betekenis komt dat woord voor in het 55ste vers, waar God tot Israël zegt, dat, indien zij de Kanaänieten niet uitroeiden, zij hun tot doornen in hun ogen zouden worden. De wereld is vol gevaarlijke doornen en distelen; daarom is er een Noach nodig, die des Heeren volk troost onder al die moeite en werkzaamheden op deze

aarde, die om onze zonden wil onder de vloek ligt. Wij spreken niet van natuurlijke doornen, die ons juist niet in de weg staan; wij bedoelen ook niet alleen de velerlei verdrukkingen en rampen, die het leven des christens doorkruisen en die onverwacht opschieten. Wij hebben hier het oog in het algemeen op de vloek, die door de afval en de zonde in het ganse mensengeslacht is doorgedrongen, en die alles verpest; de vloek, die de bron is van alle ellende, leed, jammer, kommer en verdriet, alle ongelukken en treurige gebeurtenissen, die in zo velerlei gedaanten en afwisselingen in dit aardse leven voorkomen.

Wij bedoelen de vloek, die voor de mens alles, ook de op zichzelf voortreffelijke gaven Gods tot louter onspoed en onheil maakt, zodat van de een het heil door geluk gelijk dat des anderen door ongeluk te gronde gaat; deze door rijkdom tot trotsheid, die door armoede tot laagheid, bedrog, stelen, en beiden tot Godvergetenheid worden vervoerd.

Deze is zijn gezondheid even nadelig als gene zijn ziekte, ja nog schadelijker, daar zij hen instaatstelt, zoveel meer ondeugden te bedrijven. Hoe menigeen was liever blind, stom, doof en lam, ja zelfs niet geboren, dan dat hij is wat hij is. Had deze niet zoveel verstand, dan zou hij niet zulk een geslepen booswicht, niet zulk een gevaarlijke vijand des christendoms zijn, en gene zou niet zoveel kwaad hebben kunnen uitvoeren, indien hij niet zulk een aanzienlijk ambt en invloedrijke post bekleedde, waar hij zoveel goed had kunnen stichten.

Voor hoe menigeen zijn uitstekende talenten geweest wat scherp geladen geweren in de hand van kinderen zijn. De schoonste slangen zijn vaak de giftigste, en de tijgers hebben de sierlijkste huid. Wandelen wij niet in de woestijn Zin onder doornen als tekenen van de vloek, als wij goed in het rond zien, hetzij wij de blik slaan in het rijk der natuur, in het burgerlijke of zedelijke en godsdienstige leven? Beschouwen wij de hemel, welk een verschrikkelijk gewaad kan hij aannemen.

Stormen doorkruisen de lucht met zulk een grimmige macht alsof zij de ganse aarde tot een puinhoop maken en de zee in bergen herscheppen. Bliksemschichten herinneren er aan, dat het leven en de bezitting van allen in de hand is van Hem, Die kan doen wat Hij wil en Die niemand kan afweren. Verschrikkelijke donderslagen voleinden de verbazing. Gehele bossen worden ontbloot en de zaaivelden schijnen alleen zo weelderig te ontkiemen, om in een half uur door de hagel verpletterd, de hoop van een gans jaar te vernietigen.

Inplaats van een milde regen barsten de waterstromen des hemels in een ogenblik los, en vernieuwen de verwoestende zondvloed. Stromen woeden, en brengen inplaats van de gewone voordelen een onberekenbare schade. Het ene jaar weigert de zon haar stralen, het ander ontzeggen de wolken de regen. Wat is dat toch?

De woestijn Zin is het, de om der zonden wil op de aarde rustende vloek is het, die wij daarin zien, en waarvan wij bevrijd moeten worden. Zullen wij nog verder in deze gruwzame woestijn rondzien, waar alles huult, of zullen wij het niet doen? Zullen wij de kamers der zieken bezoeken en naar hun lijden vragen? Ons oog weigert, om slechts voor ogenblikken te aanschouwen, ons oor, om alleen een beschrijving te horen van hetgeen velen hunner werkelijk dag en nacht uitstaan.

Ziet, gij zijt ook in de woestijn. Deze doornen kunnen licht ook u in het vlees dringen. Hoe dan? Het gemakkelijke leger kan u te hard, de uitgelezenste verversing tot walging, de luchtigste kamer benauwd worden. Werp voorts nog een blik op de kinderen, en zal uw hart niet wenen bij het aanschouwen der vele kleine martelaars, die in doornen liggen, met doornenkronen daarheen gaan, en in Salems muren wonen?

Daarbij, in deze woestijn woont de dood, en wandelt in zijn reusachtige kracht rond. De een gaat hij nog voorbij, hoewel hij hoog bedaagd, bewusteloos, zichzelf en anderen tot last is, en rukt daarentegen een onmisbare weg. Verblijd u niet al te zeer. Wellicht wordt spoedig uw lijk door wenende kinderen, of een snikkende echtgenote gevolgd, of volgt gij het hunne. Houd hen vast, laat de kunst der medicijnmeesters zich uitputten, het is tevergeefs de ure slaat, hij ademt voor het laatst, en gij – verstom! – u kan nog iets zwaarder treffen.

In het burgerlijke leven is de woestijn ook alleszins zicht- en tastbaar. Deze klaagt over gebrek aan werkzaamheden, gene over het loon, een ander over het niet kunnen verkopen, een vierde over de geringe prijs, enz. Eindelijk, welk een vloek, welk een gebrek aan zegen heerst er in zedelijke en godsdienstige betrekking, hetgeen, helaas, minder wordt gadedeslagen, maar daarom verschrikkelijker is dan al het overige kwaad, dat juist daaruit voortspruit; want niets dan de zonde, het ongeloof, is het bederf der mensen.

Welk een ontelbaar heir van verleidingen tot dardelheid, weelde en ontucht, welk een menigte van schaamteloosheden! Hoevele geschriften, die niets anders bedoelen dan de zeden te verderven, de dwaling te verbreiden, de waarheid te verdringen, het ongeloof te bevorderen, en op die wijze de ganse wereld te verderven.

Is daar, waar het alzo toegaat, niet de woestijn Zin, waar zal zij dan zijn? Maar om het onheil te volmaken, wordt de boze mens zelfs ten dode en ten vloek, wat hem toch ten leven is gegeven, namelijk beiden Wet en Evangelie. Inplaats van zich door het Evangelie te laten lokken, toont men zich er tegen vijandig, trekt men er tegen te veld, wil zelf niet ingaan en verhindert ook hen, die willen ingaan, en berokkent zich op die wijze de wraak Gods, die met vlamvend vuur komen zal tegen hen, ja tegen allen, die het Evangelie niet gehoorzaam zijn.

Inplaats dat de wet hen tot de kennis hunner zonde en ellende dient, blijven zij bij haar staan, houden zich aan de werken der wet en blijven onder de vloek en de toorn Gods. Men vindt er ook enigen, die hun ziekte volstrekt ongeneeslijk maken, doordat zij haar loochenen, inplaats van zich er van te laten verlossen.

Zo wandelt dan ook Israël in een woestijn van doornen, en Paulus is de enige niet, die reden had om te zeggen: "Mij is een doorn in het vlees gegeven." Waarin deze ook moge bestaan hebben, hij werd daarmee zo pijnlijk gestoken, dat hij den Heere driemaal bad, hem daarvan te verlossen, maar niet verhoord werd. Nochtans wel hem, die wel op doornen wandelt, omdat hij moet; maar geenszins onder de doornen zaait, en door het geloof in Hem, die in de doornbos woonde, van alle vervloeking verlost en in een toestand is verplaatst, waarin alles tot zegen wordt, hetzij dood of leven; zoals hun, die God liefhebben, alles moet medewerken ten goede.

In het wandelen is zulk een woestijn iets gevaarlijks en voor zeer velen verderfelijks; daarom moeten wij bedenken, dat het woord Zin nog een derde en betere betekenis heeft. Want Zin betekent ook een groot schild. Zo gebruikt David dat woord in de 5de Psalm, waar hij zegt: "Gij, Heere, zult de rechtvaardige zegenen, Gij zult hem met goedertierenheid kronen als met een rondas." Als dat geschiedt, welk kwaad zal dan deze vestingwal kunnen doorbreken?

In Psalm 35 bidt hij: "Grijp schild en rondas en sta op tot mijn hulp." In Psalm 91 zegt hij: "Hij zal u dekken met Zijn vlerken en onder Zijn vleugelen zult gij betrouwen, Zijn waarheid is een rondas en beukelaar."

Vraagt nu iemand, hoe datzelfde woord tegelijk doorn en schild kan betekenen, zo antwoorden wij, dat het wortelwoord afweren betekent, iets, dat door beiden op hun wijze geschiedt, zodat Job doornhagen, schilden der velden noemt. En vraagt iemand, hoe dezelfde zaak tegelijk schild en doorn zijn kan, zo antwoorden wij: zeer wel. Nochtans de hoedanigheid der personen veroorzaakt de veranderde bewerking.

Dezelfde wijn, die voor de zwakke een middel ter versterking is, is voor de koortsranke vergift. Breng de goddeloze in verzoeking, hij komt er in om, maar de godzalige wordt er door gelouterd. Verkondig het Evangelie, de een is het een reuk des doods ten dode, de ander een reuk des levens ten leven. Jezus bidt voor de Zijnen niet, dat de Vader hen uit de wereld wegneme, maar dat Hij hen in de wereld beware.

Maar wee hem, die zonder schild wandelt! De doornen zullen hem bereiken en verschrikkelijk ombrengen, ja het wraakzwaard van de Goddelijke toorn zal hem verpletteren en de bijl des vloeks zal hem verbrijzelen. Hij heeft geen beschutting, geen burg, geen vaste vesting. Wat zal hij doen, als de zonde hem betovert, de duivel hem aanvecht, de wet hem vloekt, het

geweten hem aanklaagt, de hel naar hem grijpt? Dan is een afwerend schild noodzakelijk. Heeft de mens dat schild in zichzelf? O ja, als hij een waar christen is. “Die uit God geboren is, bewaart zichzelf en de boze vat hem niet.” “Die in hem is, is meer dan die in de wereld is. Gij zijt sterk en hebt de boze overwonnen. Die uit God geboren is, doet de zonde niet en kan niet zondigen, want hij is uit God geboren.”

Maar hij is ook een mens in Christus. Wie buiten Hem van zekerheid droomt, die zal in zijn schipbreuk reddeloos ontwaken. Wij zullen van kunnen en hebben niet spreken. Hij, die meent slechts iets te weten, weet nog niets, zoals hij het weten moest. Zo iemand meent iets te zijn, het moge zo gering mogelijk wezen, zo verleidt hij zichzelf.

Wat kan er beslissender worden gezegd, om ons onze weerloosheid aan de ene zijde te tonen, maar aan de andere ook de noodzakelijkheid, om bijtijds naar een recht schild, dat niet breekt, om te zien, tot afwering van de felle bliksemstralen en de vuurpijlen van de afgrond.

Wat is het ware schild? Jezus Christus en Dien gekruisigd is voor het geloof stok, staf en schild. Zo ziet dan het Israël Gods te Zin gelegerd. Ziet gij aan de ene zijde doornen, en niets anders dan doornen, toch hoort gij daarbij zingen:

Het pad naar de hemel is doornig en steil,
Het gaat niet langs rozen en bloemen,
Men leert er gelovig en lijdzaam in 't heil,
Dat wacht in de toekomst, te roemen.
Het voert in de diepte, in de barre woestijn,
Het brengt in ontelb're bezwaren;
Daar kronkelt de slang met haar dodend venijn,
Geen tred zonder nieuwe gevaren!
Geen nood! Hij, Die riep, blijft getrouw mij ter zij,
'k Ga veilig waar Hij mij wil leiden,
Mijn schild, mijn rondas en mijn vesting is Hij.
Niets kan van Zijn liefde mij scheiden!

Gij ziet de gemeente, die God Zich door Zijn eigen bloed heeft gekocht, gelijk de toren van David met borstweringen gebouwd, waaraan duizend schilden hangen met allerlei wapenen der sterken. De Kracht-Raad is tegelijk hun schild en meer dan duizend schilden waard en allerlei wapenen; want Christus is hun Schild. Wat vermag Hij niet van haar af te weren!

Allerlei kwaad, van welke kant, in welke mate, met welke kracht het ook op haar aansluipe of aanstorme. Dat Schild mag wel Kades, dat is: Heiligheid genoemd worden. Het is uit het goud der wijsheid, gerechtigheid, heiligheid en verlossing samengevoegd. Is iemand in Christus, dan is hij voor eeuwig geborgen. “Wie is zij, die er uitziet als de dageraad, schoon gelijk de maan, zuiver als de zon, schrikkelijk als slagorden met banieren?”

Geloof van ganser harte in den Heere Jezus. Wordt dan bewaard in de liefde Gods, verwachende de barmhartigheid van onze Heere Jezus Christus ten eeuwige leven, Die machtig is u van struikelen te bewaren en onstraffelijk te stellen voor Zijn heerlijkheid, in vreugde. Amen.

DE TROTSHEID VAN ISRAËL

Deut. 1:40-46

“Gij daarentegen, keert u, en reist naar de woestijn, den weg van de Schelfzee, enz.”

Het is zeer merkwaardig, wat de apostel in 2 Tim. 2:5 zegt: “Indien ook iemand strijdt, die wordt niet gekroond, zo hij niet wettelijk heeft gestreden.” Bijgevolg is het strijden de hoofdzaak nog niet, maar wel de aard en wijze hoe men strijdt. De strijd verwerft slechts dan de kroon, als hij wettelijk, dat is naar de vastgestelde regelen geschiedt. Een dezer regelen kunnen wij uit de geschiedenis van Gideon leren, hoewel die staat tegenover elke strijd, waarvan het verstand kennis draagt.

De geschiedenis is wel bekend. Gideon, naar zijn eigen getuigenis, Richt. 6, de minste in de stam van Manasse en de kleinste in zijn familie, zou in deze zijn kracht optrekken, om Israël uit de hand van Midian te verlossen; en daar hij zich verontschuldigde wegens zijn onvermogen, antwoordt hem de Heere: “Omdat Ik met u zal zijn, zo zult gij de Midianieten slaan als een enig man.”

Gideon doet wat zijn verstand hem raadt, hij roept Israël op tot de strijd en brengt werkelijk 32000 man bijeen; maar dat was tegen de Midianieten evenmin toereikend als die vijf broden en twee vissen tot verzadiging van 5000 mensen. Maar hoort, wat de Heere er van zegt: “Des volks is te veel, dat met u is, dan dat Ik de Midianieten in hun hand zou geven.”

Gideon nodigt allen, die om de een of andere oorzaak gaarne huiswaarts keerden, uit, heen te gaan, en er bleven 10000 man. Andermaal zeide de Heere: “Nog is des volks te veel!” en zo bleven bij hem 300, alzo gingen 31700 man naar huis. Waarom verordende de Heere dat zo? Hij zegt het Zelf in hoofdstuk 7:2: “Israël mocht roemen: Mijn hand heeft mij verlost!” maar de Heere wilde Zijn eer niet met hen delen. Kan men alzo om wettelijk te strijden nog te sterk, te verstandig zijn?

De wonderlijkste wijze van strijden is wel die, welke Josafat, volgens 2 Kron. 20 beoefende. Hij liet de Levitische zangers voor het heir heentrekken, die zongen: “Looft den Heere, want Zijn goedertierenheid is in eeuwigheid!” zo trokken zij de vijand met loven en danken tegemoet, nadat de koning vooraf verklaard had: “In ons is geen kracht tegen deze grote menigte, die tegen ons komt, en wij weten niet wat wij doen zullen; maar onze ogen zijn op U.”

Zij openbaren een blijmoedig geloof, dat zekerlijk de overwinning is, die de wereld overwint, en zij behalen een volkomen overwinning. Zullen wij nog enige regelen voor de strijd opnoemen? Wij moeten tegen alle zonden strijden, maar bijzonder tegen de boezemzonde, dat is die, tot welke men het meest geneigd is en waardoor men meest geprikkeld wordt.

Wij moeten ernstig strijden, zodat het ons om de volkomen zegepraal te doen is; onvermoeid, als wij de volle overwinning niet dadelijk kunnen behalen; wij moeten met lijdzaamheid strijden in het worstelpark en lopen in de loopbaan, die ons is voorgesteld en verordend; manmoedig strijden; want alle vijanden zijn in de kracht des Heeren te overwinnen; onder dat alles, in het geloof strijden, als die in den Heere gerechtigheid hebben en sterkte, en reeds overwonnen hebben door het bloed des Lams.

Maar wij moeten thans het tegenovergestelde van dat alles in het voorbeeld der kinderen Israëls beschouwen.

Wij zijn op de terugweg naar de Schelfzee. Enige tijd wandelen wij nog langs de grenzen van Kanaän, maar zullen op een gans andere plaats dat land binnentrekken. Het gaat terug, en wij moeten gehoorzamen, hoe bedroevend het ook zijn moge. Is het niet reeds menigeeen op gelijke wijze gegaan? Deze lag zwaar krank op zijn legerstede, de Heere verkwikte hem op zijn ziekbed en Zijn vertroostingenvulden zijn ziel; zijn rust was in het offer van Jezus

Christus; zijn zonden veroordeelden hem niet, zij waren vergeven; de wet verdoemde hem niet, zij was overwonnen; voor God vreesde hij niet, Hij was zijn Vader; het oordeel vervaarde hem niet, hij was eenmaal in het oordeel geweest en kwam er ten tweede male niet in; het zondig verderf plaagde hem niet, de Geest had het onder Zijn heerschappij; de wereld walgde hem en hij was meer dan los van haar; de zijnen bonden zijn hart niet, en het verlangen, om bij Christus te zijn was groot; de krachten der toekomstige eeuw vervulden hem geheel; hij meende: nu gaat het naar Kanaän; maar het was: terug! De genezing openbaarde zich, de wandelstaf, die hij meende te mogen nederleggen, moest weder te hand worden genomen, hij had nog een verre weg voor zich, moest nog enige tijd in Kades blijven en menige bedroevende ervaring opdoen, menige weg gaan, die hij zich niet had voorgesteld, en wist dikwijls niet, hoe het hem te moede zou zijn, als het thans op sterven aankwam.

Een ander voorbeeld. Na langdurige en veelvuldige afwisselende vertroosting en bekommernissen ontvangt de ziel nu zulk een krachtige troost, daarbij zulke gewichtige inzichten in de waarheid, omtrent de ware hoedanigheid der Godzaligheid, over Christus, Zijn Persoon, Zijn offerwerk en Zijn betrekking tot Zijn volk; deze openbaringen gaan met zulke diepe en levendige indrukken gepaard, en alles wordt zo natuurlijk, zo geheel één met de ziel, dat de vrede Gods hart en zinnen bewaart; haar berg is door de genade Gods zo vast, de beoefening der Godzaligheid wordt in haar ganse omtrek zo licht, dat het hart niet anders denkt: hier zal ik nu eeuwig wonen!

De ziel heeft Hem gevonden, van Welken Mozes in de wet en de profeten getuigen; zij vindt in Mozes en de wet niets dan Jezus van Nazareth. Zij heeft Hem gevonden, Die haar ziel liefheeft. Zij heeft Hem en zal Hem niet verlaten. De vogel heeft zijn huis en de zwaluw haar nest gevonden, en in dat warme en geschikte nest wil zij met Job sterven.

Maar ook hier luidt het: Terug naar de Rode zee! Terug, in de nog diepere kennis, hoe groot uwe zonde, uwe ellende, uwe armoede, uwe onmacht is. De druiven, de granaatappelen, de vijgen weg, weder met het manna tevreden zijn, waarvan een ieder evenveel bekommt, uit Rom. 6 en 7; van Mara (bitter) gaat het naar het heerlijke Elim, en vandaar naar Dofka (kloppen) en Aluz (knedes).

Niets dan duisternis en smarte
Woont in 't harte,
Als Uw zonneglans verdwijnt
En het Godsvertrouwen kwijnt.

Hier moeten de meesters in Israël wel eens weder terug, om met de A te beginnen en zij, die vlug kunnen lezen, weder aanvangen met het gebrekkig spellen van de Naam van Jezus en de beloften, zonder alles recht samen te kunnen voegen; de predikers beginnen aandachtig te horen, de vaders mengen zich gaarne onder de jonge kinderkens in Christus, om van hen te leren, en de wegwijzers vragen nu zelve. De prachtige pauw ontvallen de vederen, en hij gaat naar een sluiphoeck; de opwaarts vliegende arend zit treurend en laat zijn vlerken hangen; de herfst berooft de zangrijke kelen van hun welluidende tonen, zodat zij krassen gelijk andere vogelen. Terug, luidt het daar, terug nog veertig jaren! O mijn God, hoe treurig!

Een derde voorbeeld. Men vindt ernstige zielen, die met een gewoon alledaags christendom niet tevreden zijn; zij willen iets degelijks hebben; dat arme zondaarsleven walgt hun; het gedurig klagen over zichzelf is hun ondragelijk. Het christendom is een zeer verheven zaak, en zo zal het zich tenminste aan hen openbaren.

Al mogen anderen over hun gevaar minder bezorgd zijn, zij, wat hun personen en toestand betreft, willen het beter maken, willen niets verzuimen of verschonen. Loffelijk voornemen! Zij slaan ook de handen aan het werk om hun heiligmaking te voleinden, hetgeen niet te misprijzen is; maar toch wordt aan zekere uiterlijke dingen een onbetamelijk gewicht gehecht

en op de binnenste grond des harten te weinig gelet. Alsdan wordt nauwkeurige waarneming van alle gelegenheden tot stichting zeer hoog gewaardeerd, evenals het op vastgezette tijden lezen en bidden en nog andere dingen, die allen zeer loffelijk zijn, indien men ze beoefent en het zwaarste in de wet – het geloof, de barmhartigheid en het oordeel niet achterlaat.

Men legt zichzelf zekere zelfverloochening op en neemt het anderen zeer kwalijk als zij niet in die voetstappen treden. Het gelukt hun enige tijd zo goed, dat zij behagen in zichzelf krijgen en denken, dat zij het doel reeds nabij zijn, om zo dan ook spoedig te kunnen vragen: “Wat ontbreekt mij nog?” Maar onverwacht luidt het: Terug, naar de Rode zee!

Voorts gaat het volgens Jes. 57: “Ik zal uwe gerechtigheid bekendmaken en uwe werken, dat zij u geen nut doen zullen.” “Ik was vervolgd over de ongerechtigheid hunner gierigheid en sloeg hen. Ik verbergde Mij en was vervolgd; evenwel gingen zij afkerig heen in de weg hunner harten.” Welke verschrikkelijke aanvechtingen moeten zij dan verduren! De afgrond van hun hart wordt hun geopend, zodat zij moeten uitroepen: “Ik ellendig mens! Wie zal mij verlossen van het lichaam dezes doods?”

Zij moeten naar de Rode zee der bloedige verzoening van Jezus Christus, waarin alle Egyptenaars zijn omgebracht, maar waarvan zij vroeger slechts weinig wilden weten, daartoe moeten zij nakomen en als arme zondaars kermen: “Het bloed van Jezus Christus, Gods Zoon, reinige mij van alle zonden;” om genade bedelen, om vrije genade, en willen van waarde, waarvan zij anders de mond vol hadden, ook geen woord spreken, ja mogen het niet eens horen.

Nu gaat het dan ook volgens de Godspraak: “Ik zie hun wegen en zal hen genezen en hun vertroosting wedergeven; want alzo zegt de Hoge en Verhevene, Die in de eeuwigheid woont, en Wiens Naam heilig is: Ik woon in de hoogte en in het heilige, en bij dien, die van een verbrijzeld en nederige geest is, opdat Ik levendmake de geest der nederigen en opdat Ik levendmake het hart der verbrijzelden. Die op Mij vertrouwt, dien zal de goedertierenheid omringen.”

Een vierde voorbeeld. Iemand, die den Heere vreest en lust heeft in Zijn wegen te wandelen, Zijn geboden te bewaren en daarnaar te doen, wordt door een aanvechting overrompeld; hij struikelt, valt en zondigt. Daar ontstaat grote nood en gekerm. Het openbaart zich ook nu nog, dat hij niet van deze wereld is, maar een andere keus en zin heeft. Hij staat van verre en durft zijn ogen niet opwaarts heffen!

De gewone, naaste weg, die zulk een verwrongen lid inslaat, is deze: dat men het beter wil maken, dat men zichzelf als een slechte, ontrouwe dienstknecht, die straf verdient en niet waard is zijn Heere onder ogen te komen, om zich voor Hem te vertonen. Daar slooft men zich af in de menigte zijner wegen en wordt intussen steeds armer, dorder, troostelozer, zonder toch in het minst beter te worden; ja, de wet, tot welke men zich wendt, openbaart zich wel als de kracht der zonde, die allerlei begeerlijkheid werkt, inplaats van haar te verdelgen en brengt de ziel tot de toestand, die in Rom. 7 beschreven wordt.

Eindelijk ontfermt Zich de Heere weder, en het is nu: Terug naar de Rode zee, waar God zulk een groot wonder heeft gewrocht; terug tot het verzoenend bloedvergieten van Christus, tot Zijn offer, in hetwelk Zijn lichaam is geheiligd; terug tot Hem, Die roept: “Komt allen tot Mij, Die vermoeid en belast zijt, Ik zal u rust geven.”

Waar zal ik heenvlieden? Naar de Drieënige Verbondsgod, tot de Medicijnmeester, Die zieken geneest. “Gelijk gij dan Christus Jezus den Heere hebt aangenomen, wandelt alzo in Hem. Geloof in den Heere Jezus en gij zult zalig worden.” Zo wordt dan de ziel te vaster in Hem geworteld, hoe meer zij overtuigd en door schade wijs wordt, dat zij zonder Hem niets vermag en tegenover haar gezworen vijanden geen ogenblik kan bestaan.

Maar ziet, welk een nieuwe en onverwachte zaak openbaart zich thans? Met recht zegt de Heere in Jer. 17:9: “Arglistig is het hart, meer dan enig ding, ja dodelijk is het, wie zal het kennen?” Antwoord: “Ik, de Heere, doorgrond het hart en proef de nieren.” Met recht laat de

profeet terstond daarop volgen: “O Heere, Israëls Verwachting, genees mij, Heere, zo zal ik genezen worden; behoud mij, zo zal ik behouden worden; want Gij zijt mijn Lof.”

Zo-even was het volk geheel versaagd; neen, zo heette het, wij kunnen dat land niet innemen, wij zijn daartoe veel te zwak, de steden te vast, de inwoners te groot en te sterk, iedere beproeving op die wijze ware dwaasheid en ongeluk. Gaat het niet ook zo met velen in betrekking tot het christendom? Neen, dat kan men niet beoefenen, zo gaat het niet, gelijk het dan ook in zekere mate bij de zodanigen werkelijk is.

Jozua zegt: “Gij zult den Heere niet kunnen dienen; want Hij is een heilig God.” Men verblijdt zich het christendom zo van de hand te hebben gewezen, men wil den Heere bidden dat Hij kracht en sterkte geve, neen, men wil tot Hem niet komen. Maar hoe trots en vermetel wordt het volk plotseling, alsof er niets gemakkelijker ware dan het land in te nemen. Zij zeggen als het ware: hier zijn wij, wij willen optrekken naar die plaats, waarvan de Heere heeft gesproken; want wij hebben gezondigd, zeggen zij, dat wij het eerst niet wilden.

Zij willen het daarmede verbeteren, dat zij nu willen. Nochtans, o, den Heere te dienen is niet zo gemakkelijk als lichtzinnige mensen wel menen. Wie, mag men wel vragen, is daartoe bekwaam? De verstgevorderden zijn niet instaat iets uit zichzelf slechts te denken; maar God is het, Die hen bekwaam maakt, en “dat vertrouwen hebben wij op Hem door Christus,” 2 Cor. 3. Wij hebben gezondigd, zeggen zij; maar hoe zeggen zij dat? Evenals David, toen het woord tot hem kwam: “De Heere heeft uwe zonde weggenomen?” Neen, maar gelijk Saul, wien het niets baatte. Zij zeiden het met een trots en onverbroken hart.

Zij willen optrekken. Maar waarop vertrouwen zij dan? Vanwaar willen zij dan de kracht vinden, die tot dat grote en zware werk wordt vereist? Gisteren geloofden zij nog dat het onmogelijk was; hoe komen zij er nu reeds toe, het voor gemakkelijk en doenlijk te houden? Zij vallen van het ene uiterste in het andere, van de ene misdaad in een nog grotere, van het ongelooft en de moedeloosheid in vermetelheid, van het versagen in trotsheid. Wonderbare verkeerdheid van het menselijk hart!

Wie zou geloven, dat het de verblijfplaats van zo tegenovergestelde ondeugden zijn kon? Wie denkt hier niet aan Simon, de zoon van Jona? Eerst een vermetel zelfvertrouwen, geuit door deze woorden: “Al werden ook allen aan U geërgerd, ik zal nimmermeer geërgerd worden,” en dat nog wel tegenover den Heere bevestigd, Die hem het laatste woord moet laten houden; dan ook versaagdheid door zijn lafhartige mensenvrees; dan weder vermetelheid, die hem verleidt in Kajafas’ zaal te gaan, waar hij niet geroepen was; terstond daarop weder versaagdheid, zodra hij het verwijt hoort: “Gij waart ook met Jezus” – en trotsheid in de hardnekkige verloochening van Hem.

Hoort David. Dan eens vreesde hij voor niets, al ware het dat een leger hem omringde, maar straks zegt hij: “Ik zal nog een der dagen door Saul omkomen.” Nu eens gelooft hij nimmer weder te vallen, zo vast staat hij, en voorts vreest hij nooit weder op te staan, en zegt: “Mijn hoop is vergaan, ik ben afgesneden van voor Zijn ogen.” Hoe dikwijls ontbreekt het aan de matigheid, die zich nochtans in het geloof moest openbaren. Dan eens zijn zij al te vrolijk, al te vaardig, al te moedig en zingen: ik vermag alles te dragen en vermag ook alles te wagen, en als des duivels heir mij gans tegen was, zo ben ik in dat alles meer dan overwinnaar.

Dan hebben zij er volstrekt geen oor voor, als de Schrift zegt: “Weest niet hooggevoelende; welgelukzalig is de mens, die geduriglijk vreest; dient den Heere met vreze, en verheugt u met beving; die meent te staan, zie toe, dat hij niet valle; ik zal dan liever in mijn zwakheid roemen!” Zij nemen de mond zeer vol, en daar zij met de zaak ingenomen zijn, verwerpen zij alles wat van die aard gezegd wordt, als wettisch, niet evangelisch, als eigengerechtigheid, en stellen zich hard en snood daartegenover, zodat zij vaak hierin zeer overdreven zijn.

Zij kunnen het ook niet toegeven, dat de Heere nog wel andere verootmoedigende wegen met hen houden kon, zodat hun goud nog gelouterd moest worden. Geen wonder, als zij wederom gans versaagd zijn, wanneer de Heere goedvindt Zijn aangezicht voor hen te verbergen; dan

gedragen zij zich, alsof alles, wat in hen is geschied, niets geweest, ja alsof zij nooit weder uit hun gevangenis zouden ontbonden worden en schreeuwen met de discipelen: “Wij vergaan!” terwijl het er toch nog verre af is. Het ware veel beter dat zij zich met David verheugden met beving en als zij vreesden, op den Heere hoopten. “Want het goede en de weldadigheid zullen de gelovigen volgen al de dagen huns levens.”

Maar een ieder, die als zoon wordt aangenomen, wordt ook gekastijd, en allen zullen den Heere niet altijd alleen daarvoor danken: “dat Gij mij weder troost;” maar ook, “dat Gij toornig zijt geweest, dat Gij mij getrouwelijk hebt verootmoedigd.”

De kinderen Israëls hebben besloten te strijden; zoals ons de Heere geboden heeft, voegen zij er bij. Maar ik weet niet, dat Hij hun dat geboden heeft; maar wel luidde het: “De Heere zal voor u strijden en gij zult stille zijn!” Als gij in de krijg optrekt tegen uwe vijanden en ziet paarden en wagenen van het volk, dat groter is dan gij, vrees niet voor hen, want de Heere uw God is met u. Uw hart worde niet ontroerd, vreest niet en verschrikt niet en zijt niet versaaagd voor hen; want de Heere gaat met u. Hij is het, Die kracht geeft, om zulke machtige daden te doen. Het besluit mocht op zichzelf niet kwaad zijn, maar eensdeels was het te laat genomen. Zo hadden zij gisteren en eergisteren moeten besluiten.

Nu was de tijd voorbij. Beklagenswaardige toestand! Die den Heere vroeg zoeken, vinden Hem. O! roept Jezus uit, “dat gij heden mocht bedenken wat tot uwen vrede dient. Werkt terwijl het dag is, de nacht komt, waarin niemand werken kan. Geloof in het licht, terwijl gij het hebt, opdat gij kinderen des lichts worden moogt.”

Verzuimt uw heden niet en zorgt voor uwe ziel, dat zij geborgen wordt. Zij zeiden nu wel: Hier zijn wij, maar zij hadden het rechte tijdstip onnut laten voorbijgaan, alzo was het nu tevergeefs. “Dewijl Ik geroepen heb en gijlieden geweigerd hebt, Mijne hand uitgestrekt heb en er niemand was, die opmerkte, en hebt al mijnen raad verworpen en mijne bestraffing niet gewild, zo zal Ik ook in ulieder verderf lachen, Ik zal spotten, wanneer uwe vreze komt!”

- Wordt een mens opgewekt, geraakt, verschrikt, komt des Heeren Woord hem nabij, zoals dan ook de Heere aan niemand Zich onbetuigd laat, hoort men Zijn stem, Die roept: “Wat slaapt gij, hardslapende, sta op en bid tot uwen God, werk uws zelfs zaligheid met vrezen en beven;” wordt ook hem het heil zijner ziel dierbaar gemaakt, dan geldt het overal: geef acht, Job! - Stel het tegenwoordige niet uit, het mocht eens niet wederkomen; maar wend u biddende tot God, dat Hij doorwerke; het zou u anders kunnen gaan als Agrippa; zult gij het daarop laten aankomen?

Maar ach! hoevelen treden in de voetstappen van Jeruzalem, laten de dag der genade onnut voorbijgaan, en komen eerst dan, als de deur reeds gesloten is en al het aankloppen niet meer baat, maar het woord wordt gehoord: “Ik ken u niet; gaat weg van Mij, gij, die de ongerechtigheid werkt!”

Een ieder wachte zich voor zulk een verschrikkelijk uiteinde met ernst, bijzonder zij, die met een overtuigd geweten daarheen gaan; want het laatste kon erger worden dan het eerste. Was hun besluit: wij willen strijden, eensdeels te laat, zo was het ook anderdeels niet behoorlijk berekend. Zij steunden daarbij alleen op de kracht, die zij in zichzelf waanden te bezitten.

Wij, ja juist wij, gelijk wij daar staan, willen strijden – en dat wel tegen het volk, dat groter en sterker was dan zij. Zij wapenen zich, maar waarmede? Een ieder met zijn eigen pantsier; zo dachten zij de zaak te verrichten en te verbeteren wat er bedorven was. Mozes maakt hen opmerkzaam, dat hun onderneming zeer kwalijk was berekend, en zegt hun: dat zij niet moesten strijden, want de Heere was niet met hen, opdat zij niet door hun vijanden werden geslagen.

Hij vermaant hen daarmede om van hun ijdel vertrouwen op zichzelf af te zien, en toont hun aan, dat hun weg ook niet van die aard is, dat zij op God mogen vertrouwen, dewijl zij naar eigen goeddunken handelen en niet naar het Goddelijk bevel. Hun gehoorzaamheid moest thans daarin bestaan: zich deze onaangename weg, dien zij wegens hun verkeerdheden

moesten gaan, te laten welgevallen, hun eigen wil, ook in dingen, die goed schenen te zijn, te verloochenen. Moet ons niet alles daaraan gelegen zijn, dat de Heere op al onze wegen en bij alle ondernemingen met ons zij? Wat menen wij, dat wij zonder Hem zullen uitrichten? Wat zal ons zonder Zijn zegen gelukken?

Gesteld, een onderneming gelukt zonder dat wij Zijn goedkeuring daarbij hebben; zal deze voor ons, die des Heeren zijn, niet tot verzoeking strekken? Wat nu hun toerusting betreft, waarmede zij meenden gepantserd te zijn, wij zien: zij waren gans anders gezind dan David, die in Psalm 44 zegt: “Door U zullen wij onze wederpartijders met hoornen stoten; in Uwen Naam zullen wij vertreden die tegen ons opstaan; want ik vertrouw niet op mijn boog en mijn zwaard zal mij niet verlossen; maar Gij verlost ons,” enz.

En vers 4: “Zij hebben het land niet geërfd door hun zwaard en hun arm heeft hun geen heil gegeven; maar Uwe rechterhand en Uw arm en het licht Uws aangezichts,” enz. In Psalm 33 zegt hij: “Een koning wordt niet behouden door een groot heil, een held wordt niet gered door grote kracht. Het paard feilt ter overwinning. Ziet, des Heeren oog is over degenen, die Hem vrezen, op degenen, die op Zijn goedertierenheid hopen.”

God berispt het in de heidense Sanherib, Jes. 10, dat hij roemt: “Door de kracht mijner handen heb ik het gedaan en door mijn wijsheid!” en zou Hij dan zulk een hatelijke handelwijze in zijn uitverkoren volk verdragen, daar Hij Die in een blinde heiden niet kon dulden? Dat zij verre! Hij zal hen zo vernederen, dat zij niet zeggen: door mijn vermogen en de kracht mijner handen heb ik dat gedaan; integendeel met de kerk, Jes. 26, belijden: “Gij hebt ons ook al onze zaken uitgericht!”

De kinderen Israëls zijn in hun vertrouwen het beeld van hen, die zichzelf, zonder Christus, bekwaam achten, hun zaligheid uit te werken, en die in het algemeen aan hun eigen krachten veel of alles toeschrijven. Dat is juist de wortel van het ongeloof en op deze weg wordt het heil niet gevonden. Het is een valse grond, die omgeploegd moet worden, zodat al het zelfvertrouwen op onze wijsheid, kracht en gerechtigheid uit ons hart verbannen wordt.

Dunkt iemand wijs te zijn, hij worde een dwaas in eigen ogen, opdat hij wijs worde; houdt iemand zich voor rechtvaardig, die wete, dat God alleen goddelozen rechtvaardigt; meent iemand, dat hij iets vermag, die hore van Jezus, dat wij niet het geringste vermogen; dunkt iemand, dat hij iets zij, die wete, dat hij niets is, en zichzelf verleidt. Jezus is Zaligmaker, niet wij. Hij is de weg en geen ander. Slechts door en in Hem wordt de zondaar wijs, rechtvaardig en sterk. Hij is het, Die in hem werkt, beiden het willen en het werken, naar Zijn welbehagen. Hij is het, Die Zijn volk machtig maakt.

Wat richtten de kinderen Israëls uit? Ja, wat zullen zij uitgericht hebben? In hun godverloochenende vermetelheid op zichzelf en hun nietige wapenrusting vertrouwende, trokken zij naar het gebergte en zekerlijk verhoogden zij zich; maar hoe ging het hun? Zoals het eindelijk allen gaat, die op zichzelf vertrouwen: Zij werden te schande gemaakt. De Amoriëten, hoewel hun naam slechts prater betekent, trokken deze opgeblazen verwaande helden tegemoet, en sloegen hen, omsingelden hen gelijk bijen, zodat niets overbleef dan een haastige vlucht, en zij liepen tot Horma.

Nochtans, het volk Gods moet alles medewerken ten goede; deze vernedering was hun nuttiger, dan dat zij de zegepraal hadden betaald, en de vlucht zegenrijker, dan het verdringen. Zij leerden het zelfvertrouwen afsterven, in de wil des Heeren berusten en hun hoop alleen op Hem vestigen. Waren dat geen grote voordelen?

Geeft Paulus dit niet ook als het doel op, dat door de zware beproeving, die hij in Azië ondergaan had, in hem bereikt zou worden? Als door bijen gejaagd, zien wij ook de discipelen van de gebonden Jezus vluchten; maar droeg dit niet ook bij, om hen tot kleinen te maken, tot welken de Heere Zijn hand wendt? Zij werden gejaagd tot naar Horma, dat is: eensdeels vervloekt, verbannen, anderdeels geheel en al den Heere toegewijd.

Deze naam kreeg deze plaats later, toen zij haar volgens Num. 21 veroverden, en wel niet zozeer door wapenen, als wel op het gebed. Zo wendde alles zich tot hun voordeel. “Verblijd u niet over mij, o mijne vijandin, wanneer ik gevallen ben,” zo heeft de kerk te allen tijde kunnen zeggen, “zal ik weder opstaan; wanneer ik in duisternis zal gezeten zijn, zal mij de Heere een licht zijn.”

Simson bekomt zijn haar weder en met deze zijn sterkte. Wee dan de triumferende Filistijnen! Zij worden nu geheel den Heere toegewijd en geheiligd, om op Hem alleen te vertrouwen en in alle ootmoedigheid en lijdzaamheid van Hem alleen iets goeds te verwachten. Het kostte hun wel tranen, maar het waren nuttige tranen.

Nu ja dan: geworpen, in genade geworpen tot naar Horma; in zichzelf vernietigd en te schande geworden, in al zijn eigen wijsheid, kracht en gerechtigheid verlamd. “Op u van de baarmoeder af geworpen, zijt Gij, o Heere! mijn Deel tot in eeuwigheid. Ziet, wij komen tot U; want Gij zijt de Heere, onze God. Waarlijk, Israël heeft geen verlossing te wachten dan van den Heere. Laat de wezen bij U genade vinden; want onze redding en verlossing staat in de naam des Heeren.” Amen.

DE WOESTIJN ZIN, OF MIRJAMS DOOD

Numeri 20:1

“Als de kinderen Israëls, de ganse vergadering, in de woestijn Zin gekomen waren, in de eerste maand, zo bleef het volk te Kades. En Mirjam stierf aldaar, en zij werd aldaar begraven.”

De betekenis der beide namen dezer legerplaats zal het eerste zijn, dat wij zullen behandelen. Wat Zin betekent weten wij; maar wat betekent Kades? Het betekent heiligheid. Het woord woestijn kan ook door school overgezet worden. Doen wij dit, dan staat er: zij legerden zich in de school der heiligheid. Maar deze legerplaats draagt ook de naam Barnea, en dat bederft alles; want Kades Barnea betekent: Heiligheid van de ongestadige of onbestendige, onstandvastige, veranderlijke zoon.

Daarvan dragen schellen hun naam, dewijl de klepel zich heen en weder beweegt. Maar welk een waarde heeft toch een onstandvastige godsdienstigheid? Volstrekt geen. De toestand des christens moet iets geheels en bestendigs zijn. “Die rechtvaardig is, dat hij nog gerechtvaardigd worde; die heilig is, dat hij nog geheiligd worde.” Zo ook in de zelfkennis en kennis der zonde; daarom staat er ook: “Die onrecht doet, dat hij nog onrecht doe, en die vuil is, dat hij nog vuil worde,” Openb. 22:11. Hij erkenne zijn onheiligheid niet slechts in enige, maar in alle dingen, opdat hij geheel uit zichzelf en in Christus overga.

Dit gewichtige woord Kades, heiligheid, kan ons tot een uitvoerige en belangrijke beschouwing aanleiding geven over haar wezen, haar noodzakelijkheid, haar delen, haar regel, haar hulpmiddelen en de weg om met zekerheid er toe te geraken. Onder het Oude verbond was, gelijk ons de apostel, Hebr. 9:8, leert, “de weg tot het heiligdom nog niet openbaar gemaakt, zolang de eerste tabernakel nog stand had.”

Daarom kan hun tegenwoordig leger slechts in zoverre een school der heiligheid worden genoemd, als zij het tegenovergestelde tevoorschijn brengt. Zij toont ons door de daad, dat er in onszelven geen heiligheid aanwezig is, ook niet uit ons voorkomt, maar dat zij ons van elders ingestort of medegeedeeld moet worden; zij toont ons, dat de wet ook in haar grootste gestrengheid niet instaat is ons te heiligen, omdat door haar veelmeer slechts kennis der zonde ontstaat, die daardoor levend wordt, dat zij alle begeerlijkheden verwekt en de kracht der zonde is.

Zal er alzo van de godzaligheid ooit iets goeds tevoorschijn komen, dan moet de zondaar, volgens Rom. 7 en 8: “door de wet des Geestes des levens in Christus Jezus der wet sterven en vrijgemaakt worden van de wet der zonde en des doods;” tot een andere Man, namelijk tot Christus worden gebracht. Hij is de weg, en als men die bewandelt, zal men op een zachte, maar niet op een bezwaarlijke wijze tot de ware godzaligheid komen, en daarin van kracht tot kracht naar Zion voortwandelen.

Deze woestijn schitterde met de naam der heiligheid, maar heiligheid mededelen, dat vermocht zij niet, dat was een ander, namelijk Christus, voorbehouden, die der gemeente van God tot heiligmaking is geworden en haar, volgens Hebr. 2:11, heiligt. Daarmede is dan ook nu reeds de hoofdzaak gezegd. Wij moeten weten, dat tot het gelukkig volharden en voortgaan in de godzaligheid niet alleen vlijt en werkzaamheid, maar vooral ook bekwaamheid vereist wordt, die wij vooraf moeten gewinnen, anders gelijkt onze werkzaamheid op de beweging van de slinger in de klok, die dag en nacht zich beweegt, zonder ooit een stap verder te komen.

Zal een verlamde ooit gaan, dan moet hem eerst het vermogen daartoe worden medegeedeeld. In het geestelijke geschiedt dit door het geloof in Jezus Christus, Die alleen de onbekwame bekwaam maakt. Ik zou de liefhebbers ener ware en blijmoedige godzaligheid wel een

voortreffelijk boek willen aanraden, dat uit het Engels vertaald, onlangs is uitgegeven, getiteld: “De verborgenheid der Evangelische heiligmaking.” Het vereist omzichtige lezers, die reeds geoefende zinnen in het woord der waarheid hebben verkregen; maar voor hen kan dat ene werk in de plaats van vele dienen, al zullen zij zich ook genoodzaakt gevoelen het meer dan eens en tweemaal te lezen, hetgeen zij ook gaarne zullen doen.

Wij hebben echter een andere aanleiding nodig dan die in boeken te vinden is; maar de keus van een rechtgeaard en geoefend christen blijft ook niet bij leerredenen of boeken, ja ook niet bij de Schrift zelve staan, maar wendt zich tot Hem, van Wien zij getuigt, en vindt in die Ene het geheel.

Laat ons tenminste enige algemene opmerkingen over de heiligmaking maken. Als wij van de heiligmaking spreken, dan bedoelen wij daarmede de ware godzaligheid in haar ganse uitgestrektheid, die zich in de beoefening der goddelijke geboden openbaart, en dus hoofdzakelijk in de liefde tot God en de naaste.

Deze heiligmaking of godzaligheid is voor de gemeenschap met God in Christus en dus voor de eeuwige zaligheid niet minder noodzakelijk dan de rechtvaardiging of vergeving der zonden, hoewel de hoogste trap in de godzaligheid nimmer en op generlei wijze geheel of voor het geringste gedeelte de grond der hoop op God en Zijn genade zijn of worden kan. Deze grond is Christus alleen en geheel; een andere grond kan niemand leggen.

Hij, die het ooit beproefde, zou op deze weg zijn eigen ziel verliezen. Het is waar, de goederen van het verbond der genade bestaan slechts in een zeventvoudige keten, waarin geen schakel kan gemist worden, nochtans heeft het een hogere voortreffelijkheid dan het ander; zo is het bijvoorbeeld duidelijk, dat de almachtige roeping in haar betrekking de gewichtigste onder allen is, dewijl zij het begin is; maar juist dewijl zij slechts het begin en niets meer is, is zij vergelijkenderwijze de minste en het meestal onopgemerkte overgangspunt uit de staat der natuur in die der genade, en daarom met beiden vermaagschapt, terwijl enige zaken daarbij slechts toebereiding tot het eigenlijke begin van het werk der genade zijn, zoals Lampe zich over die zaken uitdrukt.

De verheerlijking is de laatste en slotschakel van de diamanten keten, die alle andere in heerlijkheid overstraalt, of in zich vervat. De heiligmaking is nu ook één der voortreffelijkste goederen van het verbond der genade, gelijk er onder de dertig helden van David drie waren, die de overige zeven en twintig niet genaakten, hoe heerlijk zij ook anders waren. (1 Kron. 12.) Zij is bij voorkeur voortreffelijk, dewijl zij vier heerlijke goederen en werken onderstelt, waardoor zij haar openbaarmaking baant, gelijk de gouden, rijke herfst de lente en de zomer vooruitzendt.

Een dezer baanbrekende werken hebben wij nu genoemd. Het tweede, dat zij onderstelt, is het grote werk der wedergeboorte; het derde, niet minder grote, is het geloof; het vierde, als haar eigenlijke wortel en stam, is de rechtvaardiging. Voorts treedt deze koningin der heiliging op, en hoe schoon is haar gang in deze schoenen; en alzo de voeten geschoeid hebbende met al het nodige, doet zij vaste schreden.

Ja, om zo te kunnen wandelen, is tegelijk noodzakelijk, dat de ziel van de wezenlijke, door Christus verkregen vergeving van al haar zonden, ook van de zondige aard, waarmede zij haar leven lang genoeg zal te strijden hebben, van haar rechtvaardiging en begenadiging blijmoedig verzekerd is; dat zij verlost is van het boze, aanklagende geweten, dat door het bloed van Christus van de dode werken is gereinigd; dat haar niets meer kan of mag beschuldigen, veel minder verdoemen, dewijl zij eens in het oordeel des doods is geweest in haar hoofd Jezus Christus en in Hem gerechtvaardigd is; dat zij voorts met blijmoedigheid mag naderen, ja de toeleiding heeft tot de troon der genade, en dat zij zo gesterkt is tot het geloof.

Dat tot deze dingen een rijke mate des Heiligen Geestes vereist wordt, kan een ieder lichtelijk begrijpen, die zijn onvermogen enigszins kent, zodat het nauwelijks nodig is dit aan te stippen.

De heiliging is derhalve ongetwijfeld een der voortreffelijkste goederen der genade, dat bij wijze van vergelijking, de meeste anderen overtreft. Zij is voortreffelijker dan de wedergeboorte; want door haar verkrijgt Christus een gedaante in de ziel; voortreffelijker dan het geloof, want door haar wordt het hart gereinigd. “Wij worden geheiligd door het geloof in Hem.” Zij is in menig opzicht kostelijker dan de rechtvaardiging, gelijk deze in andere opzichten voortreffelijker is dan de heiliging.

Voortreffelijker dan de heiligmaking is de rechtvaardiging hier op aarde; want zij is hier beneden reeds volmaakt, daar de heiligmaking gebrekkig blijft; zij geeft het geweten een volle vrede bij God, die de heiliging vanwege de genoemde oorzaak van onvolmaaktheid nimmer kan noch zal verlenen; zij verschaft ook een rechtmatige aanspraak op de rijke goederen van het huis Gods. Maar wie zou die op zijn heiliging durven gronden, zonder haar dadelijk te verliezen? De rechtvaardiging wijst alle beschuldigingen af, hoe zou een godzaligheid de plaats van dit schild vervullen, daar wij ons leven lang moeten belijden: “Wij struikelen dagelijks in velen!”

Zij nadert vrijmoedig tot God, maar de heiliging roept: “Ga niet met Mij in het gericht.” Wederom is de heiliging voortreffelijker dan de rechtvaardiging; want terwijl deze het recht schenkt, leidt gene tot het genot. De rechtvaardiging beveelt de gevangenen en gebonden los te laten, de heiliging opent de kerker, slaakt de banden en voert in de ruimte. In de rechtvaardiging wordt de zondaar het kinschap rechterlijk toegekend; door de heiliging wordt hij wezenlijk met het beeld Gods versierd. De eerste is de rechtspraak, de tweede de uitvoering. De eerste legt de grond en ontwerpt het plan, deze voert het uit en richt de tempel op, in welke God woont en wandelt.

Doch waarom zouden wij deze tegenstelling meer uitbreiden; beide stukken zijn onafscheidelijk aan elkander verbonden. Alleen hij, die gerechtvaardigd is, wordt geheiligd in waarheid. Hij, die het ene begeert, zoekt ook het andere; beide edelstenen bevinden zich in één ring, die de verloren, maar nu wedergevonden zoon aan de vinger wordt gedaan. De fontein van beiden is de ene Christus.

Gelijk Christus de weg is tot de vergeving der zonden, zo is Hij die ook tot de reiniging, tot de vernieuwing des harten, tot de bekwaammaking en oefening tot kinderlijke gehoorzaamheid. Het is wel nodig daarop te letten, opdat men niet op iets onzeker lope en in de lucht sla, hetwelk vermoeit, maar de vijand niet schaaft. Christenen, wilt gij vele vruchten dragen, zo blijft in Hem; want zonder Hem kunt gij niets doen. Er bestaat geen weg, waardoor gij gerechtvaardigd en een andere, waardoor gij moet trachten geheiligd te worden; maar er is één weg, namelijk Christus, in Welke gij het doel van beiden bereikt.

Wij, die geloven, worden geroepen ijverig te zijn om steeds op te wassen in het werk des Heeren, steeds meer af te leggen de zonde, die ons zo lichtelijk omringt, aankleeft en traag maakt, de oude mens af te leggen, die verdorven wordt door de begeerlijkheden der verleiding en vernieuwd te worden in de geest; aan te doen de nieuwe mens, die naar God geschapen is in ware gerechtigheid en heiligheid. Niet tevreden te zijn met slechts een begin in het goede te hebben gemaakt, of zich aan te zien alsof men reeds volmaakt ware en het reeds gegrepen had, maar integendeel er naar te jagen, of wij het mochten grijpen, nadat wij van Jezus Christus gegrepen zijn.

Israël is waarlijk in Kades gelegerd; maar “die de zonde doet, is uit de duivel.” Hij, voor wien Jezus niet even begeerlijk is tot wijsheid en heiligmaking als tot rechtvaardigmaking en verlossing, wil de Ondeelbare delen en verkrijgt Hem geenszins. Waar het bloed van Jezus Christus wezenlijk komt, daar reinigt het, en waar het deze uitwerking niet heeft, daar is het

ook niet aanwezig. Jaagt derhalve naar de heiligmaking, tot de heiligmaking in de vreze Gods, en ons reinigen van alle besmetting des vleses en des geestes.”

Hoe ontwijfelbaar noodzakelijk en zalig dit voor een waar christendom ook zij, zo moeten wij toch weten, dat wij de heiligmaking niet anders verkrijgen dan op dezelfde wijze als de rechtvaardiging; dat is: alleen door het geloof en geenszins door de werken der wet. Zij, die met de wet omgaan, kunnen niets tot stand brengen, welke moeite zij zich ook geven; dewijl zij veeleer onder de vloek blijven.

Overigens is de verborgenheid der godzaligheid groot! Er kunnen redeneringen plaatshebben, die zeer verstandig zijn en nochtans verleiden en bedriegen, volgens Col. 2; de filosofie, voegt de apostel er nog bij, berooft slechts, dewijl zij de stellingen der wereld en der mensen gelijkvormig, maar geenszins naar Christus is. Is en blijft het moeilijk de leer der rechtvaardigmaking te verklaren, met die der heiligmaking is dit nog meer het geval. Laat u dat alles door God openbaren, zoals Paulus in Fil. 3:15 zegt.

Nadat wij nu de betekenis der beide namen van deze legerplaats Zin en Kades hebben beschouwd, gaan wij over tot het overwegen der gebeurtenissen, die daar plaatsgehad hebben, en welke ons in Num. 20:1-20 worden verhaald.

Het eerste was het sterven der zuster van Mozes, Mirjam of Maria. Zij moet zeer oud zijn geworden; want toen Mozes werd geboren, werd zij reeds een jonge dochter genoemd. Zij was het, die zich voegde bij de Egyptische prinses, die haar broertje uit het water had laten halen, dat nu wenend voor haar voeten lag en met zijn stomme, doch luidsprekende tranen haar om ontferming smeekte; zij was het, die zich bij deze koningsdochter aanbood, om voor het kindje van drie maanden een Hebreeuwse min te zoeken, het bevel daartoe verkreeg en zijn eigen moeder bracht, die hem opvoedde.

Toen zij stierf was hij, haar jongste broeder, honderd negentien jaren oud. Het kan dus wel zijn, dat zij de ouderdom van honderd vijf en dertig jaren had bereikt. Te Hazeroth, in de dertiende legerplaats, bezondigde zij zich met haar broeder Aäron zeer tegen haar broeder Mozes, tegen wien allen zich verhieven, zelfs ook deze, zijn broeder en zijn zuster. Zij werd daarom met melaatsheid gestraft, op de voorbede van Aäron en Mozes spoedig weder gereinigd, nochtans zeven dagen lang buiten het leger gebannen en op die wijze voor het ganse volk vernederd; deze vernedering zal haar wel zeer heilzaam zijn geweest.

Het is opmerkelijk, dat Mozes, Deut. 24:8 gebiedt: “Wacht u in de plaag der melaatsheid; gedenkt wat de Heere uw God gedaan heeft aan Mirjam, op den weg, als gij uit Egypte waart uitgetogen.” De profeet Micha gedenkt haar op zeer eervolle wijze zeven honderd jaar daarna, als hij in hoofdstuk 6:3 zegt: “Mijn volk, wat heb Ik u gedaan en waarmede heb Ik u vermoeid? Getuig tegen Mij! Immers heb Ik u uit Egypteland opgevoerd en u uit het diensthuis verlost en Ik heb voor uw aangezicht heengezonden Mozes, Aäron en Mirjam.”

Zij zal het volk Israëls grote en vele diensten bewezen hebben. Welke? Dat is, evenals haar naam in het boek Gods opgetekend. Zij was een godzalige vrouw, en dat is het voortreffelijkste en gelukkigste, dat er van iemand kan gezegd worden, en de hoogste eer, die hem ten deel kan worden.

Al was haar naam hier op aarde ook minder bekend dan die van de minste der godzaligen hier beneden, zo is hij het zoveel te meer in de hemelen, en dat is immers meer dan dat men hier, gelijk Farao ook deed, met de titels ener majesteit of doorluchtige grootheid pronkt, die ginds volstrekt niets gelden. Zij werd zeer oud en moest eindelijk toch sterven. Sterven zullen wij ook, zonder hare jaren te bereiken.

Maar laat ons omzichtig zijn, dat wij sterven zoals zij stierf, dan zullen wij geenszins sterven. Om tot een ouderdom te komen als dien, welke zij bereikte, daartoe bestaat geen middel, maar wel tot gelijke godzaligheid. Laat ons die weg bewandelen. Zij moest negen en dertig jaren lang door de woestijn wandelen en aan alle bezwaren deelnemen. Nu kwam zij in het ware Kanaän, dat boven is, waar zij nu reeds meer dan drie duizend jaren in de hoogste

vergenoeging wandelt. Een ieder kieze zich het beste deel, dat niet van hem zal worden genomen.

Het is waar, in haar leven komt een misdrijf voor, daar zij zich door eergierigheid liet verleiden om zich tegen Mozes te bezondigen. Zij wilde aan de kerkhemel meer zijn dan bij dag de maan naast de zon, en zij werd in die begeerte tot niets, ja een dood aas, zoals Aäron van haar getuigt. Welnu dan, wacht u voor de plaag der melaatsheid. Verplaatst u voor de rechterstoel. Vergelijkt uwe vlekken met die der profetes. Besluit uit de harde roede, die zij moest gevoelen, tot de gesel, die op uwe rug zal neerkomen.

Werd deze dierbare persoon in het aangezicht gespuwd voor een misdrijf, dat over het algemeen door de kortzichtige mens niet eens voor een misdrijf wordt gehouden, welke behandeling zult gij dan waardig worden geacht? Zij werd getuchtigd, dewijl zij God tot haar Vader en Hij haar liefhad. Heeft Hij ook u lief? Is Hij ook uw Vader?

Acht Hij u een nuttige tuchtiging waardig, of spaart Hij u ten dage des gericht tot een straf des verderfs? Haar werd alles vergeven. Kunt gij ook in God als een vergevend God roemen, Die u al uwe zonden vergeeft? Eindelijk: zult gij in de gloed der verzoeking dezelfde zijn als buiten het worstelperk? Wanneer de aanleiding en gelegenheid daartoe dezelfde zijn als daar, waar zij niet aanwezig is? Welke zonden zijn het, waarvoor de goede aard uwer natuur u telkens beschermt, ook dan als God u alleen laat staan?

Weest niet hooggevoelende, maar vreest veelmeer; die meent te staan, zie toe, dat hij niet valle. Maar hij, die weet en gevoelt, dat hij nog steeds tot alle boosheid is geneigd, worde wel ootmoedig, maar geenszins versaagd; hij roepe met de discipelen: Heere! vermeerder ons het geloof, en houde zich door dat geloof vast aan Hem, Die niet verandert.

De eerwaarde, hoogbejaarde Mirjam lag dan nu daar en sliep zacht en vast, en slaapt naar het lichaam nog in Kades. Zij zal blijven rusten, totdat de grote Wekker komt, Wiens stem uit de slaap opwekt allen, die, evenals zij het goede gedaan hebben, tot de opstanding des levens, en die het kwade gedaan hebben, tot de opstanding der verdoemenis. Daarvoor is zij verzekerd. Zij was gestorven. Men begroef haar in Kades.

Wij lezen niet, dat men om haar weende; dat was ook niet nodig. Zij had een heerlijke ruil gedaan. Haar pelgrimsweg was bijzonder moeitevol en langdurig, het einde daarvan was zelfs voor de natuur welkom. Maar is hij dan ook doornachtig geweest, zo was hij toch nu gelukkig voleindigd, hoe het dan ook naar het uiterlijke mocht gegaan zijn. Heeft zij een naam, die wederstrevig en tegenspreking betekent, zo heeft zij met smart en droefheid de wezenlijkheid ervaren en harde tuchtiging daarvoor moeten verduren.

De dood trof hoofdzakelijk dat wederstrevige, en dit had zij reeds lang gewenst. Welk een verlichting voor de nu gans ontbonden, vrij geworden geest, die geen hinderpaal tot het goede meer in de weg stond. Hoe moest het deze oude profetes temoede zijn, toen zij uit de barre woestijn, waar alles jammerde, in de hemelse gewesten aanlandde, waar alles juicht, uit een menigte weerbarstige, onvriendelijke mensen, die steeds nieuwe misdrijven bedenken en nieuwe oordelen baren, in het liefelijk gezelschap van heilige engelen en mensen zich zag verplaatst, daar zijzelve van het lichaam des doods verlost, met hen God volmaakt kon dienen, beminnen en verheerlijken.

Welk een blijdschap zal het haar verschaft hebben, haar grote stamvaders Abraham, Izaäk en Israël te aanschouwen, van wie zij reeds zoveel had gehoord, en in hen hare geliefde en tedere vrienden te zien, gelijk haar moeder en al de godzalige vrouwen, die zij hier gekend en niet gekend had. Welk een verrukkelijk licht straalde haar nu tegemoet, als het geheimzinnig deksel van het aangezicht van Mozes werd weggenomen en zij door het open voorhangsel zag.

Was zij voorheen vervuld van juichende blijdschap, toen zij gelukkig met het ganse volk aan de overzijde der Rode zee stond, zodat zij een trommel in de hand nam en alle vrouwen haar alzo volgden, en Mirjam hen voorzong: "Laat ons den Heere zingen, want Hij heeft een

heerlijk werk gedaan.” Wat zal het dan nu zijn! Hoe zal zij zichzelf, hoe zullen anderen haar geluk wensen, dat zij nu eeuwig elke Farao en iedere Rode zee en alle woestenijen is ontkomen.

Laat uw eng'len me eens geleiden,
Aan het einde van mijn baan,
Waar uw heil'gen, die mij beiden,
Reeds hun gouden citers slaan.
Laat mij, na de jongste smart,
Rusten aan uw Vaderhart;
Tot Ge, o heerlijkste aller dagen!
't Graf zijn prooi terug zult vragen.

Haar lichaam werd in Kades, in heiligheid begraven en door de dood en de verrotting gelouterd, van alles gezuiverd wat in de woning des lichts niet past en tot een onbekwaam werktuig ter verheerlijking Gods gemaakt, totdat het ten uiterste dage als een verheerlijkt, het lichaam van Christus gelijkvormig, heilig lichaam weder opstaat.

Maar bijzonder werd haar ziel geheel in Kades in heiligheid gelegerd, zij werd van zonden ontdaan en door God vervuld. Zo goed kan, moet en zal het ook met ons gaan, indien wij op de weg des levens en der heiliging wandelen, op welke geen leeuw noch ander verscheurend dier wordt gevonden; waarop geen onreine wandelt en geen dwaas dwaalt.

“Welgelukzalig is de man, die niet wandelt in de raad der goddelozen, noch staat op de weg der zondaren, noch nederzit in het gestoelte der spotters; maar wiens lust is in des Heeren wet, en die Zijn wet overdenkt dag en nacht. Want hij zal zijn als een boom, geplant aan waterbeken, die zijn vrucht geeft op zijn tijd en welks blad niet afvalt, en alles wat hij doet zal hem wel gelukken.” Amen.

MOZES' OVERHAASTING

Numeri 20:2, 3

“En er was geen water voor de vergadering. Toen vergaderden zij zich tegen Mozes en tegen Aäron; en het volk twistte met Mozes, en zij spraken, zeggende: Och, of wij den geest gegeven hadden, toen onze broeders voor het aangezicht des HEEREN den geest gaven!”

Dat is het tweede voorval, dat te Kades, in dat beruchte Kades, plaatshad, waar het vóór acht en dertig jaren ook zo slecht was gegaan, toen de verspieders terugkwamen.

Wij bevinden ons ook nog in Kades, dat is heiligheid, en waar kunnen wij beter gelegerd zijn? Maar ach, er is een pijnlijk gebrek ontstaan, namelijk aan water. Een behoefte, die vreselijk en kwellend is. Tot nu toe volgde hen de beek uit de rots van Horeb, waarop Mozes vóór acht en dertig jaren geslagen had, en deze voorzag hen van kostelijk water in overvloed. Nu was de beek uitgedroogd. God hield het water terug.

Welke bedoeling had de Heere hierbij, en wat beoogt Hij nog steeds, als Hij een gebrek, een ongemak laat ontstaan? Het was hier wel een natuurlijk gebrek, maar het was een beeld van een geestelijk; want de Rots, die volgde, was Christus, het water Zijn genadegave. De Heere bedoelt onze verootmoediging. Wij zien hier wat wij verdienen, namelijk van alles, ook het geringste, het water beroofd te worden, om levend te versmachten. Wij zien hier, wat wij zonder God en Zijn welbehagen zijn en hebben.

Hadden wij Jezus niet, dan waren wij als in een waterloze woestijn, waar niets te hopen overbleef, dan de verschrikkelijkste dood. Ontbreekt ons Zijn toevloeiing, dan verdroogt ons sap en wordt veranderd in zomerdroogte! Hier gevoelen wij ons onvermogen en onze afhankelijkheid. Kunnen wij water maken? Al zijn er ook mensen geweest, die zelfs goud hebben willen maken - kunnen wij regenen en de zon laten schijnen, of één haar wit of zwart maken?

Kunnen alle monarchen op aarde zo iets doen? Op die wijze wordt ons zo diep geworteld vertrouwen in onszelf beschaamd. Hier staat de arts met zijn kunst verlegen, ginds de koopman met zijn plannen, daar de veldoverste met zijn krijgskunde, evenals de landman met zijn weerkunde. Alle mensen wegen minder dan niets. De gerustheid der mensen wordt geschokt als een besmettelijke ziekte algemeen doorbreekt, elke poging tot beteugeling wordt vernietigd en reeksen van lijken elkander volgen; als verwoestende overstromingen het land bedekken, en het vuur gehele steden en dorpen verteert. Door deze en andere grote en kleine verwoestingen wil God ons leren, dat Hij het alleen is.

De kinderen Israëls hadden deze nacht acht en dertig jaren uit de hen volgende beek gedronken, zonder zich verder die genoten weldaden te herinneren; zij meenden, dat het zo moest zijn en niet anders kon; maar nu werd het ten enenmale anders. Zo onzeker is alles buiten God. Hij wil door het zenden van allerlei gebrek en ongemak ons opleiden, ons door geloof en gebed onze toevlucht tot Hem te nemen en ons tot Hem te bekeren.

Maar wee ons, indien het met ons gaat, gelijk er geschreven is: “Gij hebt hen geslagen, maar zij hebben geen pijn gevoeld; Gij hebt hen verteerd; maar zij hebben geweigerd de tucht aan te nemen. Zij hebben hun aangezichten harder gemaakt dan een steenrots; zij hebben geweigerd zich te bekeren.”

Maar wel hen, als het heet: “Komt, laat ons wederkeren tot den Heere; want Hij heeft verscheurd, en Hij zal ons genezen, Hij heeft geslagen, en Hij zal ons ook verbinden. Dan zullen wij kennen, wij zullen vervolgen om den Heere te kennen.” Voorts brengt de Heere in alle nood, opdat Zijn redding des te heerlijker, ons danken des te hartelijker, onze blijdschap te groter en ons vertrouwen te vaster worde. Vreest niet, maar weest vrolijk en goedsmoeds; want de Heere kan ook grotere dingen doen.

Mocht dat gewichtig doel met allen worden bereikt; maar het gedrag der kinderen Israëls in de woestijn was gans niet goed, en treurig is het, dat dit volk zich voortdurend zoveel straffen op de hals haalde. Het openbaarde zijn oude natuur bij iedere nieuwe aanleiding. Het was nu acht en dertig jaren geleden, dat het zich bij een ander Kades in de woestijn Paran zo gedroeg, dat zij werden veroordeeld, om allen in de woestijn te sterven, nadat zij veertig jaren er in rondgetrokken waren; nu bevestigen zij bij vernieuwing, hoezeer zij deze straf verdienen. Zij zijn geen haar beter, en als hun legerplaats heiligheid heet, zo schijnt zij slechts daarom deze naam te dragen, opdat het tegendeel henzelfden des te aanschouwelijker zou worden.

Zij twistten met Mozes, die immers met hen honger en dorst leed. Zij vervloekten de dag, op welke zij Egypte waren uitgetrokken, en prezen dat land ten hoogste. Zij noemden Kades een boze plaats en wisten zeer nauwkeurig te zeggen, waaraan het hun ontbrak: men kan hier niet zaaien, zeiden zij, geen wijnstokken, geen vijgenbomen, geen granaatappelen zijn hier te vinden, niet eens water om te drinken.

Gaat het niet nog gedurig alzo? Bij natuurlijke oorzaken blijft men staan; maar wie gedenkt aan zijn zonden, als de oorzaak van alle kwaad, aan de toorn Gods en Zijne liefde, en aan eigen boetvaardigheid en bekering? De zondige mens verstout zich te murmureren, nu eens over het weder, dan over zijn leed, of dat der zijnen; hij twist zozeer, dat hij evenals de goddeloze lieden in Kades, de dood wenst, ja zelfs zich de dood in de kaken werpt, om zo in het verderf neder te storten, waar hij ook eigenlijk behoort.

Zijn klagen bewijst, hoe rechtvaardig en onschuldig hij zichzelf acht, zodat hij vermetel en goddeloos genoeg is, om God van onbarmhartigheid te beschuldigen, en trots te zeggen: Men zou niet zeggen, dat God zo onbarmhartig zijn kon. Zij houden het er voor, dat de Allerhoogste verplicht is Zich naar hun wil te richten; maar zich naar Hem te richten, te bidden, zich boetvaardig te betonen en zich tot Hem te bekeren, dat verkiezen zij niet.

Het is bijzonder beklagenswaardig, dat juist de ouden dat oproer en geschreeuw veroorzaken, zij, die slechts nog één jaar hadden te leven en dan moesten sterven, want die voor hen vastgestelde veertig jaren waren tot op één jaar na verlopen. Ach! nog maar een korte tijd tot boetvaardigheid en bekering overig, en nochtans steeds zonde op zonde stapelen Ach, waarom bidden zij niet met Mozes: “Heere, leer ons onze dagen tellen, dat wij een wijs hart bekomen.” Hebben wij dan niet eens zoveel verstand, dat wij om verstand bidden? Waren die ouden zo goddeloos, wat zullen dan de jongen zijn! En ziet hoe opgeblazen en trots zij nog zijn.

Zij noemen zich de gemeente des Heeren. Ja, gij zegt: “Ik ben rijk en verrijkt geworden en heb geens dings gebrek, en gij weet niet, dat gij ellendig en jammerlijk en arm en blind en naakt zijt.” De gemeente des Heeren noemen zij zich; maar zij zijn schandvlekken, zegt de Heere. Maar worden niet nog dagelijks euvelheden bedreven met den Christennaam? Geeft niet de grote hoop, hoe Godvergetend en hoe onchristelijk ook, zich voor de echte gemeente van Christus overal uit en tracht zij dit niet door de wereldlijke arm te handhaven, waar het verdacht wordt?

In de ganse zogenoemde Christenheid matigt een ieder zich die naam aan, hoewel hij evenmin op een ware Christen lijkt als een raaf op een zwaan. Anderen schamen zich die naam, zodra hij meer dan slechts de letter moet betekenen: want zij willen niet geloven wat een Christen gelooft, en niet doen, wat een Christen betaamt te doen; nochtans willen zij voor goede, brave mensen worden gehouden. Ach! hoe verschrikkelijk boos is onze kwaal en hoe ongeneeslijk onze smart! Maar de Heere getuigt tot Israel: “Ik, de Heere, ben uw Heelmeester!”

Geef de mens slechts aanleiding en ziet, als hij niet uit God is geboren hoe hij zichzelf dan bewaart, opdat de boze hem niet vat (1 Joh. 5:18); dan schuimbekt de zachtvaardige van toorn, de eerbare wordt een schandelijke dief, de zachtmoedige een doodslager. O wee ons, zulke

zondaars, als Jezus Christus niet onze Zaligmaker en Voorspraak is. Men vindt nochtans heerlijke uitzonderingen, die als zodanig dubbel kostelijk zijn.

Zulke gelukkige uitzonderingen vond men ook in het leger van Israel. Denkt gij dat Jozua, Kaleb, Eleazar, Pinehas en hoe zij verder mogen heten, zich zo weêrbarstig gedragen hebben? Dat zij verre. Ook in het midden van het grootste en meest algemene verval heeft God nog steeds Zijn hoopje bewaard. Ja, anders waren ook wij als Sodom en Gomorra. Zo heeft de Heere nog gedurig oorzaak om te zeggen: “Des Heeren deel is Zijn volk, Jakob is het snoer Zijner erfenis.” Mozes en Aäron zijn de sterren, die in deze nacht glinsteren, omringd door vele anderen van geringer grootte. Zij gaan van de zogenoemde gemeente uit, zonderen zich af van het goddeloos gedrag van hen, die wel een gemeente (vers 6), maar geenszins een gemeente des Heeren worden genoemd, zoals zij zichzelf noemen.

Ook wij roepen u, broeders in den Heere, toe: zondert u af van de heersende boze geest en verkeerde gezindheid; maakt u niet aan vreemde dwalingen en zonden schuldig, volgt de menigte in hun God vergetende en waarheid vertredende weg niet, al bestond zij ook uit de hoogste, edelste en aanzienlijkste personen. Openbaart u als tegenstelling des te duidelijker, opdat het de duivel en de wereld in de ogen strale.

Mozes en die met hem waren, de ware gemeente des Heeren, spoedden tot de deur van de tent der samenkomst, waar de troon der genade was, om de barmhartigheid Gods over het zondig volk in te roepen, opdat de toorn Gods niet over hen ontstak. Zij vielen neder op het aangezicht en baden in de diepste ootmoed, want als des Christens ziel met aandacht wordt vervuld, dan getuigen daarvan ook de bewegingen des lichaams.

Zij spraken geen woord; want als het vuur des gevoels te hevig is, dan verslindt het de woorden, of laat slechts enige afgebroken uitingen openbaar worden. Zij stonden, zoals wij Ps. 106 lezen, in de scheur, om des Heeren gramschap af te keren, en het is bedenkelijk, als het bij verval in leer en zeden gaat, zoals Ezech. 22:30 het uitdrukt: “Ik zocht naar een man uit hen, die den muur mocht toemuren en voor Mijn aangezicht in de bresse staan voor het land, opdat Ik het niet mocht verderven; maar Ik vond niemand! Daarom heb Ik Mijne gramschap over hen uitgegoten, hun weg heb Ik op hun hoofd gegeven, spreekt de Heere Heere.”

“En de heerlijkheid des Heeren verscheen hun.” Dat was het gevolg van hun vurig gebed, want dat vermag veel. De heerlijkheid des Heeren was destijds een bijzonder teken der Goddelijke tegenwoordigheid, een treffende glans, die zich boven de tabernakel of in de deur er van openbaarde. Dit geschiedde ook nu: zij verscheen.

Onder het Nieuwe verbond hebben wij dergelijke beelden der Goddelijke tegenwoordigheid niet meer; want daar heerst de Geest en het leven in de gemeente. De Heere openbaart Zich nochtans dikwijls aan de biddende ziel op een onuitsprekelijke, stille, heilige en zalige wijze in Geest en waarheid, en dit is heilzamer dan de wijze, waarop dit onder het Oude Verbond geschiedde.

“De Heere sprak tot Mozes.” Want zou Hij, Die de tong heeft gemaakt, niet spreken, en Die het oor heeft geschapen, Zich niet verstaanbaar kunnen maken? Hij geeft hem bevel, hoe en waardoor de nood zou weggenomen worden. “Neem dien staf en verzamel de vergadering, gij en Aäron uw broeder ,“ enz.; dien staf, waarmee hij het water der Roode zee en de rots Horeb had geslagen; die wonderstaf, die dan eens buiten de hand van Mozes een slang, dan weder in zijn hand een staf werd; want dat hij in de tabernakel zou zijn bewaard is ons niet bekend; wij weten dat wel van de staf van Aaron, die in één nacht groen, bloeiend is geworden en rijpe amandelen heeft gedragen, volgens Num. 17, waardoor Aäron in zijn priesterschap bevestigd en verordineerd was, om de misdaden des volks te dragen.

Deze verzoeningstak, dat voorbeeld van Christus, volgens Hebr. 9:4, moest Mozes uit de tabernakel nemen. Waarom? Omdat het God alzo behaagde. Wie zal gedurig “waarom?” vragen, of wie zal, als hij dit doet, een antwoord verwachten, vooral, daar hij veel te dom is, om dat antwoord te verstaan. Nu dan, deze tak of staf is een beeld: hoe Christus Zich uit

kracht van Zijn priesterschap voor Zijn volk tot een muur maakte en in de scheur bij God intrad en de fontein aller zegeningen is, opdat onze verdiensten niet op ons hoofd nederkomen, daar wij inplaats van water vuur zouden verkrijgen. Maar is nu hiermede uw “waarom” beantwoord? Waarom die staf? Waarom niet liever, om het misbruik te verhoeden, dat Mozes daarvan maakte, wat anders? Uw vragen voert u aan een diepe afgrond, die gij zonder duizelen niet zult kunnen peilen. Vraag alzo liever niet; word een kind en vrees. Waag u niet vooraan, maar trek u terug en leer zeggen: “Ja, Vader! want alzo is geweest het welbehagen voor U!”

“Verzamelt de vergadering,” dat zij het zien, gelijk al het volk zich later rondom het kruis verzamelde, hetwelk steeds de banier, het middenpunt der gemeente Gods is, waarop het oog des geloofs is gericht, om langs die weg te worden gezegend. “Gij en Aäron uw broeder, en spreekt gijlieden tot de steenrots,” niet tot het volk! Voor acht en dertig jaren werd hem bevolen de rots te slaan, maar nu moesten zij haar slechts aanspreken. In deze onderscheiden handelwijs ligt zonder twijfel een verborgenheid, maar welke, is mij niet bekend. De rots was Christus.

Waarom en hoe Hij werd geslagen, dat weten wij; dat het niet behoefde herhaald te worden is ons genoeg bekend; ook dat voorts elke dorstige, die Hem in het gebed daarom aanspreekt, water des levens toestroomt, wordt door de ervaring bevestigd; maar wat het betekent, dat Hij ten tweedemale tegen de wil van God werd geslagen, en nochtans veel water gaf, kan ik niet aanwijzen. Zoveel is zeker, God is vrijmachtig en bindt Zich niet aan eenerlei wijze, maar wij zijn aan Zijne wijze gebonden; het staat ons niet vrij naar ons goeddunken daarvan af te wijken.

Doen wij het evenwel, zo berokkenen wij ons slechts nadeel. God is ook aan geen middel gebonden, Hij kan nu eens dit, dan weder een ander of ook geen middel gebruiken, of middelen aanwenden, die het beoogde doel meer schijnen te verrijdelen dan te bevorderen. Een middel van de laatste soort was bijzonder het sterven van Jezus, dat naar het menselijk verstand het ganse doel Zijner komst in de wereld deed missen, terwijl het nochtans juist daardoor werd bereikt.

Mozes moest voor het volk daardoor water verschaffen, dat hij de rots aansprak. Onoelmatiger, ja op zichzelf beschouwd, ongerijmder middel kon er niet bedacht worden, indien de Heere het niet Zelf had bevolen. Zonder dat zou Mozes zich eer dood hebben geroepen, dan dat de rots door een stroom van water had geantwoord. Intussen waren onze zintuigen door gewoonte niet zo afgesloofd, wilden wij overal gelijk in sommige dingen de schakel tussen oorzaak en werking inzien, dan zouden wij het ook zeer ongerijmd vinden, als wij de landman het zaad tussen de voren zagen werpen, als wij iemand zagen, die een oude, schijnbaar dorre tronk van een wijnstok snoeide en opbond, om daardoor wijn te bekomen?

Wij wanen zeer wijs te zijn, maar weten eigenlijk, in de grond der zaak beschouwd, weinig of niets, zoals wij het zouden ontwaren als wij iets dieper groeven en niet meestal aan het uiterlijke bleven hangen. Er bestaat inderdaad ook een zeer geleerd: ik weet het niet!

Dit was het bevel: “Spreek tot de rots,” en de bijvoeging: “Zo zal zij water geven.” Dit beloofde God Zelf, dit zou het zeldzame gevolg zijner prediking zijn, en dewijl de Heere het zeide was het reeds geloofbaar, hetgeen anders het geval niet zou zijn geweest; daarom riep ook de profeet Ezechiël goedsmoeds tot de doodsbeenderen: “Hoort des Heeren woord!”

Zo volgzzaam betoont Mozes zich, die knecht, die in het ganse huis Gods is getrouw bevonden geworden. Hij neemt de staf uit de tabernakel, vergadert het volk met de hulp van Aäron voor de rots.... Hier zou ik wel onze leiddraad willen laten vallen en het voorbeeld van Sem en Jafet volgen, om achterwaarts te gaan, een deken over de in zijn dronkenschap onbetamelijk liggende vader werpen en de ogen afwenden. In alle geval zij de bespottung van Kanaän verre van ons, opdat zijn vloek niet ook ons treffe. Geschiedt dit aan het groene hout, wat zal er van het dorre worden?

Gaan helden, in de strijd geoefend, op de vlucht, wat zal dan met de nieuwelingen gebeuren? Storten eikenbomen neder, wee dan het zwakke riet. Nochtans, hoewel weigerachtig, wij moeten er toe overgaan om deze heerlijke maan in haar verduistering te beschouwen. In het binnenste begint die verduistering.

Deze grote man, wiens geloof in Hebr. 11 viermaal bij voorkeur wordt geprezen, begint te twifelen of hij water uit de rots en wel door zulk een tegenstrijdig middel zou kunnen voortbrengen. Hij treedt alzo hier niet in de voetstappen van Abraham, die niet twijfelde, maar God getrouw achtte, om hetgeen Hij beloofd had, te zullen doen.

De anders zo zachtmoedige en als het volk zich verzondigde, zo nederige man, werd nu op dezelfde wijze onwillig, waartoe hij ook alleszins reden had. Het volk wilde ook steeds alleen de dwaalweg inslaan. Wie kan zulk gedurig tegenstreven en drijven verdragen! Maar ach, doordat hij op het wederspanning volk ziet, bederft hij het zelf. Hij spreekt (maar niet tot de rots, die niet horen of voelen kan) tot het volk, tot hetwelk hij thans niets had te zeggen: "Hoort toch, gij wederspanning." Hij had het grootste recht hen alzo te noemen. Maar terwijl gij dat doet, wacht u, dat gij niet hetzelfde of nog iets ergers verricht, dan wat gij in anderen bestraft.

Hoort, zegt gij. Ach! hoordet gij toch eerst zelf, en predik niet anderen, terwijl gij zelf verwerpelijk wordt. Gij wekt de opmerkzaamheid van anderen op! O, waart gij toch liever een ongeacht mens!

Mozes doet een zeer boze vraag: "Zullen wij water voor ulieden uit deze steenrots voortbrengen?" Bij zichzelf denkt hij, neen: wij zullen niet. Hij openbaart hier wantrouwen aan de macht, de goedheid en het woord Gods; dat doet hij, een man van zulk een aanzien en invloed; hij doet het in het openbaar voor al het volk; hij gaat het alzo met een zeer kwaad voorbeeld voor.

Want, beschouwt hij het hier als verstandig, niet te geloven, maar te twifelen, wat zullen de overigen dan doen? O! wee der wereld om de ergernissen, vooral als zij van personen uitgaan, die juist een tegenovergesteld voorbeeld moesten geven en tot dusver hebben gegeven! Wie zou dit niet met hete tranen bewenen. Welk een toorn Gods, als zo iets geschiedt.

Nu heft hij zijne hand op, slaat de rots, slaat haar tweemaal, en ziet, daar stroomt het water naar alle kanten in menigte, en alles drinkt, mensen en vee. Zo werden dan Mozes en Aäron, om hun openlijk bewezen ongelooft, ook openlijk voor al het volk beschaamd en vernederd. Voor al het volk moesten zij zich schamen, en het tot dusverre genoten aanzien moest veel verliezen. Deze zo grote mannen waren ook niets meer dan wat God hen door Zijn genade wilde laten zijn, en zolang Hij hen daarin staande hield. Hun heerlijkheid was niet de vrucht van hun eigen werkzaamheid, maar wel die des Geestes. Hij, die hen eerde om hun voortreffelijke eigenschappen, deed wel als hij niet bij hen bleef staan, maar tot de oorsprong van alles goeds doordrong, en de Vader in de hemelen voor de goede werken, die in hen aanschouwd werden, prees en verheerlijkte.

Deze beide grote mannen, Mozes en Aäron, kwamen er niet gemakkelijk af, maar moesten het duur betalen. Als krijgslieden Gods hadden zij hun plicht niet vervuld; zij hadden geen dapperheid, gelijk zij moesten, betoond, niet wettig gestreden; hun aangewezen post door een schandelijke vlucht verlaten en de vijand de rug, in plaats van de borst toegekeerd. Al waren ook allen geweken, zij hadden niet moeten wijken; zij hadden moeten staan. Indien allen hadden gezegd: Gij brengt ons geen water uit de rots voort, dan hadden zij het tegenovergestelde moeten bewijzen.

Zij hadden den naam des Heeren moeten heiligen voor het volk. Zij waren goed begonnen, maar wat baat dit, als men niet volhardt. Die heilig is, dat hij nog heilig worde. Zij hadden gebeden, maar nu hadden zij ook moeten geloven. Dewijl zij zulk een wolk van getuigen rondom zich hadden, hadden zij moeten afleggen de zonde, die ons lichtelijk omringt en traag maakt, en in lijdzaamheid de loopbaan moeten lopen en wettig strijden. Maar dewijl zij dit

alles niet hebben gedaan, werden zij voor het krijgsgericht gebracht en beiden ter dood veroordeeld. Aäron moest terstond in de volgende legerplaats te Hor reeds sterven. Mozes werd nog bewaard tot aan, maar niet over de Jordaan, en stierf op de berg Nebo. Hij heeft den Heere meermalen gesmeekt en gebeden; bijzonder dringend droeg hij het Hem voor in de nabijheid van Kanaän, toen hij volgens Deut. 3:23 bad en zeide: “Heere, Heere! Gij hebt begonnen Uwen knecht te tonen Uwe grootheid en Uwe sterke hand; want wat God is er in den hemel en op de aarde, Die doen kan naar Uwe werken en naar Uwe mogendheden; laat mij toch overtrekken en dat goede land bezien, dat aan gene zijde der Jordaan is, dat goede gebergte en den Libanon.”

Maar hij kreeg een weigerend antwoord: “Het zij u genoeg, spreek niet meer tot Mij van deze zaak.” Ziet, zo lag het besluit onveranderlijk. Maar wat 1500 jaren later op den berg Thabor geschiedde, is ons bekend. Mozes herhaalt het dikwijls, de Heere was over mij vertoornd om uwentwil, dewijl Hij u zo liefhad, daarom moest het mij zo gaan.

Mozes kon niemand in Kanaän brengen, ja zichzelf niet eens, dat was een anderen, Jozua, den zoon van Maria, toebetrouwd. Deze was het ook eigenlijk, op wien de Heere vertoornd was, om Zijns volks wil. Dewijl Hij het zo liefhad, gaf Hij Zijn Eeniggeborene over, opdat Zijn volk door Hem zou leven.

Wat zullen wij tot besluit zeggen? Geschiedt dit aan het groene hout, wat zal er van het dorre worden? Heere! indien Gij ons de zonde wilt toerekenen, wie kan dan voor U bestaan? “Die in den Zoon gelooft heeft het eeuwige leven, maar die niet gelooft zal het leven niet zien, de toorn Gods blijft op hem.” “Als iemand de wet van Mozes teniet heeft gedaan, die sterft, zonder barmhartigheid! Hoeveel te zwaarder straf meent gij zal hij waardig geacht worden, die den Zoon Gods vertreden heeft!” Maar “de rechtvaardige zal door het geloof leven. Aan hem, die zich onttrekt, zal mijne ziel geen welbehagen hebben. Doch wij zijn niet van degenen, die zich onttrekken ten verderve; maar van degenen, die geloven tot behoudenis der ziel.” Amen.

ZIN EN HOR.

Num. 20:14-22

Daarna zond Mozes boden uit Kades tot den koning van Edom, welke zeiden: Aldus zegt uw broeder Israël; Gij weet al de moeite, die ons ontmoet is, enz.

Nog eens en voor het laatst bevinden wij ons te Zin, dat is Kades. Mirjam is hier gestorven. Mozes en Aaron hebben zich met het volk, hoewel zij strafbaarder waren, verzondigd, en nu valt er een derde treurige gebeurtenis voor.

De kinderen Israels reizen nu in een rechte richting naar het land Kanaän. Zij hebben het land van Edom bereikt, bewoond door een volk, dat door zijn stamvader met het volk van Israel verwant is, namelijk de Edomieten, de kinderen van Ezan, Jakobs broeder. Wordt het de Israëlieteu vergund door hun land te trekken, dan snijden zij een aanmerkelijk stuk wegs van veertig of vijftig mijlen af. Zij vragen daarom op de vriendelijkste wijze vergunning tot die doortocht. Mozes zendt een gezantschap, dat hen aan hun verdrukking in Egypte moet herinneren, hetwelk de Edomieten zonder dat niet onbekend was.

Hij laat slechts om doortocht verzoeken, met de belofte, dat zij eigenmachtig niets nemen, maar integendeel alles gaarne, zelfs tot het 'water toe, wilden betalen; doch zij bekomen niet alleen een weigerend antwoord, maar men grijpt ook naar de wapenen, om Israel met het zwaard te ontvangen, indien zij zich durven verstouten, de doortocht met geweld te ondernemen.

Alzo ziet Israel zich genoodzaakt, van dat voornemen af te zien; het volk mocht niet doortrekken, moest terug en zich de verre omweg laten welgevalen. Arm Israel! loopt dan alles u tegen? Verenigt zich dan alles, ook uwe bloedverwantschap, om u het leven zuur en bitter te maken? Ik dacht dat van u gezegd was: de Heere uw God heeft uw reizen door deze grote woestijn ter harte genomen, en nu gaat het u zo, o Israel!

Over Edom en Moab hebben wij reeds bij de legerplaats Ezeon Geber een aanmerking gemaakt; laat ons nu de betekenis van die namen wat meer van nabij beschouwen.

Edom is een voorbeeld, vooreerst van alle aardsgezinden, dat is: allen, die de aardse goederen en vleselijk genot als hun hoogste goed beschouwen. Het is bekend, dat Ezau zijn eerstgeboorterecht voor een kooksel linzen aan zijn broeder Jakob verkocht. Hij verachtte dus zijn eerstgeboorte met de daaraan verbonden voorrechten, zoals wij in Gen. 25:32 zien, en zeide verachtelijk: "Zie ik ga sterven en waartoe mij dan de eerstgeboorte?"

Maar zij was daarom van grote waarde, omdat het, zo niet zeker, nochtans waarschijnlijk was, dat uit den eerstgeborene Hij zou voortkomen, door Welke alle volkeren der aarde zouden worden gezegend. Dat was toch gewis een grote eer en een voortreffelijk voorrecht. Zo iets te verachten en daarvan afstand te doen voor zulk een kleinigheid, als een linzenkooksel, staat gelijk met de ogenblikkelijke bevrediging van een zinnelijk genot. Dat was toch schandelijk en des te schandelijker, dewijl daarin een openbare verachting van Christus met al het hogere en betere begrepen was. Ik moet toch sterven, zegt gij, lichtvaardige Ezau; maar juist omdat gij moet sterven, moest gij gans anders handelen; en als gij weet, dat uw eerstgeboorte u daar niet baat, zo moest gij vragen naar hetgeen dan helpen kan.

Had gij uw broeder Jakob een weigerend antwoord gegeven, dan zou hij u het kooksel, dat gij begeerdet, toch hartelijk gaarne gegeven hebben. Hij stelde uw gezindheid op een kleine proef, en schrikte er van, dat gij zo slecht bestand waart, een kleinigheid zo hoog en een zaak van grote waarde zo gering achtte. Uw liefde tot jacht en landbouw hadden hem wel uw gezindheid tegenover God en de godzaligheid aanmerkelijk verdacht gemaakt; maar dat het zo slecht met uw hart gesteld was, werd hij thans eerst met droefheid gewaar.

Evenwel, het zal niet lang duren, of uwe lichtzinnigheid zal u berouwen, zonder dat het u zal baten. Uw broeder zal zich het eerstgeboorterecht, dat gij hem zo lichtvaardig hebt verkocht, tot zijn voordeel en uw schade ten nutte maken, en gij zult wenen en huilen, maar te laat en tevergeefs. Daarom stelt ook de apostel in Hebr. 12 hem als een waarschuwend voorbeeld, als hij zegt: “Ziet toe, dat niet iemand zij een hoereerder, of een onheilige, gelijk Ezau, die om een spijze het recht van zijn eerstgeboorte weggaf; want gij weet, dat hij ook daarna de zegening willende beërven, verworpen werd; want hij vond geen plaats des berouws, hoewel hij die met tranen zocht.” Ziet, dat is het einde van allen, die vleselijk gezind zijn, en de buik tot hun god maken: de verdoemenis.

2. Edom is ook een beeld van alle eigengerechtigden en zedeleraars. Als zodanig leren wij hem vooral bij Job kennen; want uit de namen en woonplaatsen der vrienden van deze geplaagde heilige blijkt, dat zij nakomelingen van Ezau waren. Van Christus weten zij geen woord, van wien toch Job zelf en ook Elihu zulk een heerlijke getuigenis afleggen. Zij weten slechts van een zelfverworven recht, waarnaar de Heere de kinderen der mensen behandelt en hun goed of kwaad laat wedervaren. Hun ging het wel, Job kwalijk, en daaruit leiden zij een voor de godzaligheid van Job zeer nadelig, maar voor hun eigen godzaligheid zeer gunstig besluit af, terwijl zij toch niet waard waren hem het water toe te reiken.

Aan vermaningen en voorschriften lieten zij het bij de arme Job niet ontbreken; zij verdrukten hem als het ware daarmede, en prikkelden hem tot allerlei onbetamelijke redenen, zodat hij eenmaal zelfs sprak: “Omdat gijlieden het volk zijt, zo zal de wijsheid met ulieden sterven; gawe God, dat gij in mijn plaats waart, ik zou u ook met woorden vermanen en mijn hoofd over u schudden.” Zij hielden zichzelf voor wijzen, zoals hij het hun dan ook verwijt. Van de zodanigen zegt de opperste Wijsheid, Spreuk. 26: dat er van een zot meer verwachting is, dan van een man, die wijs is in zijne ogen.

Voor het uiterlijke waren zij zeer eerbiedwaardige mensen; maar niets minder dan arme, genade behoevende en naar genade hongerende zielen. Als de tegenwoordige zedeleraars ook in het laatste hun gelijk zijn, zo staan zij in het eerste over het algemeen verre bij hen ten achter. Zij zeggen het wel, maar zij doen het niet. Deze zijn gevaarlijke lieden, dewijl zij onder een schone schijn van Christus afleiden, van wien zij slechts weinig willen weten. Zij spreken van rechtschapenheid en deugd; zij prijzen en raden die aan.

Zij trachten de mens te bepraten, dat hij het daarin ver zou kunnen brengen en daartoe niets nodig heeft dan zijn wil en zijn goede natuurlijke aanleg. Vergeving der zonden door het bloed van Jezus Christus, wedergeboorte, vernieuwing des gemoeds door den Heiligen Geest, het geloof in den Heere Jezus; met één woord, het Evangelie geldt bij deze lieden, die zich rein wanen, zonder van hun modder gewassen te zijn, als niets. Ja, zij zoeken het op allerlei wijze te verketteren.

3. Edom is een voorbeeld van het anti-Christendom in zijn geringer trappen en in de volledige vorming kort voor zijn ondergang. Aan het ware Christendom zijn van zijn begin, van Abel af tot op deze dag, alle mogelijke hinderpalen in de weg gelegd. In verschillende tijdvakken is de vijandschap der slang en haar zaad met grote hevigheid er tegen losgebroken. Men kruisigde zelfs de Christus! Al Zijn apostelen, alleen Johannes uitgezonderd, stierven een geweldige dood. Joden en Heidenen vervolgden de Christenen op de onmenselijkste wijze, en een ontelbare menigte kwam om het leven.

Gedurende drie eeuwen werd deze vervolging voortgezet. Nu hield zij op, of om meer eigenlijk te spreken, veranderde zij slechts van gedaante en werd nog gevaarlijker; want bijgeloof en dwaalleer dreigden het Christendom van de ziel, dat is van de waarheid te beroven. Was Israel vroeger in een vijandelijk Edom veranderd, zo was dit nu met de ontaarde Christenheid het geval. Vertoonden zich bij enkele personen zowel als bij ganse scharen sporen ener ware kennis en godzaligheid, zo was dit als het ware het veldwoord, om zich met vuur en zwaard daartegen op te maken.

Israel kon niet doortrekken, het moest terug. — En wat beleven wij thans in dit opzicht! welk een geschreeuw over mysticisme en dweperij. En wat is het, dat men daardoor tracht verdacht te maken? Welke Schriftuitleggingen en welke bijbelverklaringen zelfs; — maar gelooft vooral niet, dat dit spoedig zal veranderen en beter worden. Volstrekt niet. Daarom, dat de mensen de liefde tot de waarheid niet hebben aangenomen, om zalig te worden, zal hun God een geest der dwaling zenden, opdat zij de leugen geloven. Dan zal de mens der zonde, de zoon des verderfs geopenbaard worden; dan worden de beiden getuigen gedood; en zoals het op een verschrikkelijke wijze in 2 Thess. 2 en Openb. 13, vooral in vers 8 beschreven staat: “Allen, die op aarde wonen, zullen hetzelfde (het beest) aanbidden.”

Alles zal veel erger worden dan men het thans nog vermoedt, het zal den vijanden van Jezus, van Zijn rijk en Zijn waarheid maar al te wel gelukken, zodat zij volgens het 75e vers niet alleen met de heiligen strijden, maar hen zelfs overwinnen.

Het gevolg was: Israel moest terug. In het groot zowel als in het klein heeft zich hetzelfde in een Christelijke betrekking reeds dikwijls herhaald. Ik weet niet, of ik hieronder mag rekenen, dat in Siam, Japan en China in de laatste tijden niet enkel hetgeen door een beruchte monnikenorde aldaar Christelijks was gesticht, finaal uitgeroeid, maar ook alle toenadering verhinderd is. Zelfs ook het goede zaad, dat van de achtste eeuw af door bisschop Claudius van Turijn en later door Peter Waldo van Lyon en anderen wijd en breed werd uitgestrooid, zodat men van hier tot Rome iedere nacht bij een andere, ware, verlichte Christen kon gehuisvest worden, werd door het pausdom en in het bijzonder door de Dominikaner orde en de Jezuiten weder naar menselijk inzicht geheel uitgeroeid, en van 1481 tot 1498 alleen in Spanje 17000 mensen verbrand en 90000 op galeien vastgeketend.

De hervorming van Luther werd ook krachtig tegengestaan, en uit vele landen weder verbannen, waar zij toch zulke vaste wortelen scheen geschoten te hebben. Zo gaat het ook nog veelmalen in het klein. Het Evangelie, de godzaligheid wijkt dikwijls na korte tijd weder geheel uit een gemeente of streek, waar alles zeer liefelijk bloeide; want de godzaligen sterven en hun plaatsen worden niet weder vervuld. Waar men vroeger een menigte aantrof, vindt men niets meer. Hoe dikwijls vertoont zich ook bij enkele personen, kinderen, jongelingen en volwassenen een liefelijke bloesem, maar die weder afvalt.

Zij gloeien van aandacht als een oven, maar het is slechts een opvliegend stovuur, dat verdooft, zodra men meent dat het nu eerst recht zal beginnen te branden. Ach, hoe groot is toch de boosheid des duivels en de trouweloosheid der mensen; maar hoe verschrikkelijk zijn ook de oordelen Gods! — De kinderen Gods kunnen zich ook in omstandigheden bevinden, dat zij met Job 19:8 moeten klagen: “Hij heeft mijn weg toegemuurd, dat ik niet doorgaan kan en over mijn paden heeft Hij duisternis gesteld.”

Zij rekenden er op, dat het nu alle dagen heerlijker zou worden, zoals Magdalena geloofde, dat het nu eerst recht zou beginnen, toen zij met het woord “Raboni!” aan de voeten van Jezus nederviel; en hoe onverwacht was het haar toch, toen Hij zeide: “Raak Mij niet aan.” Wij kunnen hier met zekerheid op niets rekenen, dan op den Heere en Zijn barmhartigheid in Christus Jezus.

“Het goede en de weldadigheid zullen mij volgen al de dagen mijns levens,” is de slotrede van hem, die gelooft, hoewel hij niet ziet en zelfs hoopt tegen hoop, zoals het geloof van Abraham en Paulus roemt. Want ten slotte gaat het wèl. De Heere had gezegd: “De meerdere zal den mindere dienen,” namelijk: Ezau zal Jakob dienstbaar worden. Maar de tijd was nog niet vervuld; er verlieden nog verscheidene eeuwen tot David kon zeggen, Ps. 60: “Moab is mijn waspot, op Edom zal ik mijn schoen werpen,” welk land hem dan ook geheel onderworpen werd. Nochtans verhief het zich telkens weder, totdat eindelijk de schepter van Juda ten tijde van Christus was geweken, en Herodes de Edomiet koning werd.

Eindelijk zal toch de zolang gewenste tijd van de belofte van Christus aanbreken, dat zijn koninkrijk komt. Dan zal men met Jes. 63 vragen: “Wie is deze, Die van Edom komt, met

besprenkelde klederen van Bozra? Deze, Die versierd is in fijn gewaad? Die voorttrekt in Zijne grote kracht? Ik ben het, Die in gerechtigheid spreek, Die machtig ben te verlossen. Waarom zijt Gij rood aan Uw gewaad en Uwe klederen als een, die in de wijnpers treedt? Ik heb de pers alleen getreden en er was niemand van de volkeren met Mij; en Ik heb hen getreden in Mijn toorn en heb ze vertrapt in Mijne grimmigheid, en hunne kracht is gesprengd op Mijne klederen en al Mijn gewaad heb Ik bezoedeld; want de dag der wraak was in Mijn hart en het jaar Mijner verlossen was gekomen.”

Dan zal geen Edomiet meer kunnen in den weg treden, om den loop des Goddelijke Woords te verhinderen; dan zullen alle hinderpalen uit de weg worden geruimd en het koninkrijk doorbreken als een teruggehouden stroom, die door een stormwind gedreven wordt. Tot op dien tijd moet men zijne ziel in lijdzaamheid bezitten en niet al te mismoedig worden, als hier een goede inrichting niet vooruitgaat en ginds ene ten onder gaat en daar nieuwe hindernissen in de weg komen. Het zal nog wel veel erger worden; nochtans triumfeert eindelijk Zijn hoge raad. Eindelijk zal toch de Heere mij verlossen van alle boos werk en mij bewaren tot Zijn hemels koninkrijk.

Voorts braken de kinderen Israëls op van Kades en kwamen met de ganse gemeente aan den berg Hor. Dat is de drie en dertigste legerplaats.

Num. 33:37-39

De betekenis van de naam dezer legerplaats heeft niets merkwaardigs; zij lag hoog en vandaar de naam Hor; maar merkwaardig is het gebeurde aldaar, dat ons breedvoerig in Num. 20:23-29 verhaald wordt. Een nieuw sterfgeval van een zeer aanzienlijk, uitstekend en beroemd persoon, namelijk Aäron de hogepriester, Mozes' oudste broeder. De sterfgevallen waren hier buitengewoon vele. Mozes zegt in Deuteronomium 2:44: “De dagen nu, die wij gewandeld hebben van Kades-Barnea, totdat wij over de beek Zered getogen zijn, waren acht en dertig jaren, totdat het ganse geslacht der krijgslieden uit het midden des heirlegers verteerd was, gelijk de Heere hun gezworen had. Zo was ook de hand des Heeren tegen hen, om hen uit het midden des heirlegers te verslaan, totdat zij verteerd waren.”

Daarvan zegt Luther: “Hoeveel fijne, grote, voortreffelijke mannen zijn er wel onder die zesmaal honderd duizend geweest, die uit Egypte trokken en in de woestijn stierven, wien wij niet waardig zijn hun schoenen te ontbinden! Daaronder waren de twaalf vorsten, der twaalf stammen, waaronder de vorst Nahasson, die Matth. 1, in de heilige linie van Christus staat. De zeventig oversten, onder welke de geest van Mozes werd gedeeld, namelijk Eldad en Medad en alle andere grote lieden.

Ziet, die liepen allen, hadden veel gedaan, veel geleden, vele wonderen Gods gezien, een schone tabernakel en godsdienst helpen oprichten; zij zijn vol van goede werken geweest, en hebben toch allen gestruikeld, en moesten in de woestijn sterven. Wiens moed is zo groot en trots, dien zulk een voorbeeld van Goddelijke, wonderbare oordelen niet verbrijzelt en verootmoedigt? Daarom mag men wel zeggen: “Die meent te staan, zie toe, dat hij niet vuile.” Zoverre Luther. Maar waarom moesten zij sterven? Vanwege hun ongeloof, waaruit hun ongehoorzaamheid voortkwam, zoals de apostel, Hebr. 3 en 4 leert. Ziet alzo toe, dat gij niet in hetzelfde voorbeeld der ongelovigheid valt, maar vreest, dat gij de belofte, van in te gaan in Zijne rust niet nalaat, en iemand onzer schijne achter te blijven.

Laat ons nu tot Aäron terugkeren. Hij was in Egypte geboren, kort voor het koninklijk bevel, dat alle Joodse jongelingen moesten omgebracht worden, alzo enige jaren ouder dan Mozes. Hij had boven deze zijn broeder enige voorrechten, die bestonden, eensdeels in de gave der welsprekendheid, die Mozes van natuur niet bezat, gelijk hijzelf voor God beleed, dat hij niet goed ter sprake was, ook sedert dien tijd niet, dat de Heere tot hem had gesproken, want hij

had een zware tong. Waarop de Heere hem antwoordde, en vroeg wie de mond had geschapen, of wie de stomme, of dove, de ziende of blinde had gemaakt? “Ben Ik het niet, de Heere!” (Exod. 4.) Daarna zegt hij ook enige malen: Ik ben van onbesneden lippen. Maar van Aäron zegt God: Weet Ik dan niet, dat hij wel sprekend is? Hij zal uw mond zijn. Verder had Aäron het voorrecht der hogepriesterlijke waardigheid, die zeer groot was.

Nochtans was hij in zijn leven even ondergeschikt aan Mozes als de mond aan het hoofd, zodat de Heere tot Mozes zeide: “Gij zult hem een God zijn,” Aäron erkende hem als zodanig ook gewillig, - uitgenomen bij een enkele gelegenheid - voor een veel groter priester dan hijzelf en voor zijn heer. Dit alleen bewijst zijn heilig karakter en gezindheid. De eigenlievende natuur geeft ongaarne de voorrang aan een ander, zij baart nijd en wangunst, zoals deze ondeugd zich dan ook wezenlijk eens bij hem openbaarde en hem, wel niet in eigen persoon, maar toch in de persoon zijner zuster ene zeer scherpe, maar weldadige tucht berokkende, zo dat deze misdaad zich nooit weder bij hem openbaarde.

De een achte den ander uitnemender dan zichzelf, is een levensregel, wier beoefening dikwijls verzaamd wordt door de wezenlijke voorrechten van anderen, terwijl deze veeleer haar moesten verlichten. Maar het is iets schandelijks en mishaaft God. Aäron had veel zachter gemoedsgesteldheid dan zijn broeder, die van een vurig karakter was. Van Mozes lezen wij ettelijke malen, dat hij gramstorig werd en in een hevige toorn ontstak, nochtans niet op een zondige, maar op een zeer heilige wijze; het eerst over de verharding van Farao, van wien hij, na een hoogst majestueuse redevoering, zoals die anders nooit is gehoord, wegging met grimmige toorn.

Een andermaal, toen hij door toorn vervuld over de afgoderij van Israël de beide tafelen der wet verbrijzelde. Het eerste lezen wij Exod. 11 en het laatste in het 32ste Hoofdstuk. Maar Aäron geraakte nimmer in een hevige toornende gemoedsbeweging; voorts was Mozes, wat zijn eigen aangelegenheden betrof, de zachtmoedigste onder allen, waar hij onbuigzaam had moeten zijn. Ieder temperament kan den Heere geheiligd en dienstbaar gemaakt worden; maar brengt ook zijne eigenaardige verzoeking mede. Het ene verschijnt beminnenswaardiger, het andere grijpt scherper en krachtiger door.

Alles komt daarop aan, of het den Heere geheiligd en onderworpen is. Maar dewijl Aäron een voorbeeld van Jezus Christus moest zijn, zo is het aangenaam, reeds in het voorbeeld de schemering van zachtmoedigheid, medelijden en barmhartigheid waar te nemen, die in het wezen zelf in een volmaakte glans straalt.

Aäron bereikte de ouderdom van honderd drie en twintig jaren. Maar Jezus Christus is gisteren en heden dezelfde en in eeuwigheid. Aäron moest sterven: dat moest de éنية Hogepriester Jezus Christus ook, op een gans andere, namelijk op een gruwzame wijze en voor de zonde des volks; want “dat Hij gestorven is, is Hij der zonde gestorven, maar dat Hij leeft, dat leeft Hij Gode.” In navolging van Aäron zijn er vele priesters, dewijl de dood hen niet liet blijven; “maar deze, dewijl Hij blijft in eeuwigheid, heeft een onvergankelijk priesterschap ontvangen, daarom kan Hij ook volkomen zaligmaken die door Hem tot God gaan, alzo Hij altijd leeft om voor hen te bidden.”

De wijze van sterven van Aäron was enig in zijn soort. God noemt het een verzamelen tot zijn volk. Het volk en vaderland van Aäron was alzo niet op aarde, maar elders, namelijk in de hemelen. Daar behoorde ook hij tehuis, daarnaar verlangde hij, daarvoor wenste hij bekwaam gemaakt te worden, daartoe zou hij nu vergaderd worden. Zo gezond en sterk als hij was, en wellicht onwetend omtrent het doel, deed hij zijn laatste gang en beklom den berg Hor.

Zijn broeder Mozes en zijn zoon Eleazar vergezelden hem, en brachten zo als het ware een levende ten grave. Het volk zag hen na en zij zagen Aäron voor het laatst. Hij had zijn priesterlijke ambtskleding aangetrokken. Of zij onderweg gezwegen of gesproken hebben wordt ons niet gemeld. Hebben zij met elkander gesproken, zo kunnen wij licht begrijpen wat en waarover het gesprek zal geweest zijn. De gehoorzaamheid en bereidwilligheid, die Aäron

in het beklimmen van de berg bewees, openbaart tegelijk zijn geloof, waaruit zijn overgave ontsproot. Hij was ook een van hen, die door het geloof een stad verwachtten, “die fundamenten heeft, welker kunstenaar en bouwmeester God is, Die Zich niet schaamde, hun God genaamd te worden.” (Hebr. 11.) Het vergaderd worden tot zijn volk had also slechts iets troostrijks voor hem, en die God, welke hem beval op de berg te klimmen, gaf hem ook moed, kracht en vrijmoedigheid.

Wordt hij vergezeld door Mozes, de wet, die slechts dood en verdoemenis predikt, ook Eleazar gaat mede, de priester, die de gerechtigheid en het leven verkondigt. Met welke gedachten en gewaarwordingen zal het volk deze uitstekende mannen hebben nagezien, en zullen wij Aäron nazien, als wij ons daarbij de smartelijke gang van de waren Hogepriester herinneren, als Hij de Olijfberg en de heuvel Golgotha beklimt; maar ook daarbij gedenken, hoe ook wij, een ieder onzer, in elk geval dien gang eens voor het laatst doen. Welgelukzalig wij, als wij liefde bezitten; want die vergaat nimmermeer.

Op de berg aangekomen, trok Mozes zijn broeder de heilige ambtsklederen uit, gelijk wij, om de ware gerechtigheid deelachtig te worden, van alle eigengerechtigheid moeten ontkleed worden. Aan Eleazar werd het priesterlijk sieraad en daarmee ook het hogepriesterambt overgedragen en ging het alzo van de een op de ander over, totdat het op de rechte man kwam, van wien gezegd wordt: “Gij zijt priester in eeuwigheid.” Nu legde Aäron zich op de aarde neder. De Heere nam zijn geest op, en Mozes en Eleazar begroeven hem aldaar; maar het volk droeg dertig dagen rouw over hem.

Een merkwaardige geschiedenis. Ik zal uw verdere aanmerkingen hierover niet vooruitlopen; maar sluit met de woorden van 2 Petr. 3:11: “Dewijl dan deze dingen alle vergaan, hoedanigen behoort gij te zijn in heiligen wandel en godzaligheid! verwachtende en haastende tot de toekomst van den dag Gods, in welken de hemelen, door vuur ontstoken zijnde, zullen vergaan. Maar wij verwachten naar Zijne belofte nieuwe hemelen en een nieuwe aarde, in welke gerechtigheid woont. Daarom, geliefden! verwachtende deze dingen, benaastigt u, dat gij onbevlekt en onbestraffelijk van Hem bevonden moogt worden in vrede. En acht de lankmoedigheid onzes Heeren voor zaligheid. Wast op in de genade en kennis van onzen Heere en Heiland Jezus Christus. Hem zij eere tot in eeuwigheid! Amen.”

ZALMONA

Num. 21:1-3

“Als de Kanaäniet, de koning van Harad, wonende tegen het zuiden, hoorde, dat Israël door den weg der verspieders kwam, zo streed hij tegen Israël, en hij voerde enige gevangenen uit hen gevankelijk weg. Toen beloofde Israël den HEERE een gelofte, en zeide: Indien Gij dit volk geheel in mijne hand geeft, zo zal ik hunne steden verbannen. De HEERE dan verhoorde de stem van Israël en gaf de Kanaänieten over, en hij verbande hen en hunne steden, en hij noemde den naam dier plaats Horma.”

De kinderen Israëls moesten, gelijk wij weten, terug, dewijl Edom en Moab hun den doortocht weigerden. Maar nu zou het ook openbaar worden, dat hunne toegevendheid en terugtocht geen volstrekte noodzakelijkheid was, maar dat zij sterk genoeg, al was hot dan ook niet in zichzelf, waren geweest, om door te breken en de Edomieten wat anders te leren; tegelijk zou Israël uit een kleine proef leren, wien zij hunne zegepraal te danken hadden.

Laat ons dan nu eerst de geleden aanval en verkregen zegepraal der kinderen Israëls en dan de nieuwe legerplaats beschouwen.

De koning der Kanaänieten, die terecht wegens zijn onstuimigheid en wildheid Arad, dat is: Woudezel heette - want wat blaast en stormt hij niet al tegen het volk van God - vernam, dat zij naar Kanaän trokken, dewijl hij het dichtst bij hen, dat is: tegen het zuiden woonde, terwijl zij juist vandaar naar het noorden trokken, en hij, gelijk het scheen, de eerste zou zijn, dien zij wilden aanvallen, dat toch het geval niet was, dewijl zij zich zo wendden, dat zij in de richting van het oosten naar het westen, door de Jordaan, in het beloofde land trokken.

Arad had die bedenkelijke gebeurtenis met de verspieders, die het land nu negen en dertig jaren geleden hadden verspied, niet vergeten, en nam nu denzelfden weg, om hen te overvallen, die zij toen hadden ingeslagen, om het land te verspieden. Hij richtte ook zijn aanval zo goed in, dat hij enige gevangenen kreeg en wegvoerde.

Vragen wij: waarom liet God dat toe? zo is het doel openbaar. Het gebeurde met hetzelfde doel, als waarom Paulus in Azië met een bovenmatige verdrukking werd bezocht, namelijk daartoe, dat zij niet op zichzelf, maar wel op God vertrouwen zouden, die de doden opwekt. Zij moeten vooraf en door de ervaring overtuigd worden, dat zij de Kanaänieten niet door hun eigen kracht, maar alleen door God konden overwinnen, en alzo op Hem en niet op zichzelf moesten vertrouwen.

Ja, dat is immers een algemene regel voor alle strijders in Jezus Christus, die in hun strijdperk wensen gelukkig te zijn.

Voor negen en dertig jaren hadden zij met dezelfde lieden te doen gehad, nochtans waren zij toen de aangevallen partij en het ging hun zo kwalijk, dat zij tot Horma terug werden geslagen. Toen waren de afgezonden verspieders uit het land Kanaän teruggekeerd, twee wel met zeer heerlijke vruchten, maar tien met zeer boze berichten en met de verklaring, dat het volstrekt onmogelijk was, dat land in te nemen! De laatsten vonden algemene bijval. De gemeente murmureerde, zij wilden Mozes stenigen en terug naar Egypte. Nu kwam de Heere tussen beiden en zeide: Gij wilt naar Egypte! - goed; dan terug van de grenzen van Kanaän, naar de Rode zee!

Veertig dagen hebt gij voor het verspieden besteed - daaruit zullen nu ook veertig jaren worden: zolang zult gij in de woestijn rondtrekken, eer gij in het land komt. Gij zegt: Onze kinderen zullen omkomen; dat zullen zij niet, maar zij zullen in Kanaän komen; maar gij zult in de woestijn sterven, alleen Jozua en Kaleb uitgezonderd; nu terug! Veertig jaren zult gij uwe misdaad in de woestijn dragen en indachtig worden, wat het is, als Ik de hand terugtrek (Num. 14); en die mannen, die dat boze gerucht over het land Kanaän hadden gebracht,

moesten eerst door een plaag van den Heere sterven. Toen bedreef de gemeente groten rouw; maar die rouw sloeg spoedig over tot een hardnekkige trotsheid. Waren zij gisteren versaagd geweest, zo werden zij heden bars, trots, zichzelf vertrouwende; maar het ene mishaaft God evenzeer als het ander. Wat zij gisteren voor onmogelijk hadden gehouden, beschouwden zij heden als gemakkelijk.

Tegen het woord des Heeren wilden zij heden op het gebergte trekken en door hun eigen kracht en met hun eigen vuist het beloofde land innemen. Niettegenstaande de afradende waarschuwing van Mozes, en noch hij, noch de arke des verbonds, noch de vuur- en wolkkolom medetrok, trokken zij toch voort; maar hoe ging het hun? Zij werden geslagen en geworpen tot Horma toe. Nu weenden zij wel voor den Heere; maar Hij wilde hun stem niet horen en neigde Zijne oren niet tot hen (Lev. 1).

Daarover maakt een zeker schrijver in het boek, getiteld: "De voetstappen des geloofs van Abraham" de volgende opmerking: "Dit is een van die gevallen, waaraan het vleselijk verstand zich zeer kan stoten. Wat zullen wij doen? konden zij denken; willen wij terug, zo is het zonde, willen wij voorwaarts, zo is het ook zonde. Zo zullen de Joden ten tijde van Jesaja gedacht hebben: offeren wij niet, zo is het zonde, maar offeren wij, zo maakt de profeet het ons weder tot zonde. Ten tijde van Jezus Christus was het offeren, vasten en bidden voor de Farizeeër zonde, maar liet men het na, zo was het weder zonde.

Toen Ezau twee Hethitische vrouwen nam, mishaaftde dit God en zijn ouders, en toen hij heenging en een dochter van Ismaël, en dus een kleindochter van Abraham trouwde, bleef hij toch een verworpen mens. Wie kan het alzo de heilige God recht maken en treffen? Wie vermag voor Hem te bestaan? Ja mijn medemens, zolang gij met de werken der wet omgaat, is het zo. De wet heeft alles onder de zonde besloten; doe wat gij wilt, gij doet zonde. Keer u waarheen gij wilt, zo zal u de toorn Gods treffen, en de vloek der wet zal u ontmoeten!

Maar wat zegt de Schrift? "Christus is het einde der wet, tot rechtvaardigheid een iegelijk, die gelooft. Die tot Hem komt zal Hij geenszins uitwerpen. Dit is de wil desgenen, Die Hem gezonden heeft, dat een iegelijk, die in Hem gelooft, het eeuwige leven hebbe." Wederom zegt de Schrift: "Hij heeft u bekend gemaakt, o mens, wat goed is; en wat eist de Heere van u dan recht te doen en weldadigheid lief te hebben en ootmoediglijk te wandelen met uwen God." Ziet, daarheen gaat de weg des vredes, Niet dit of dat uiterlijk werk geldt voor God, maar het geloof, en bij dat levend geloof wandelt men in de liefde en ootmoed en doet Gode behagelijke werken.

Zo hadden de kinderen Israëls eerst in het vertrouwen op hun God, in weerwil van alle beelden der verschrikking, die de verspieters hun voorschilderden, in het land Kanaän moeten trekken en zo in de voetstappen van het geloof van Abraham moeten treden. Maar nadat zij eens door ongeloof gezondigd, ja een zonde ten dode gedaan hadden, hadden zij zich onder de hand Gods te verootmoedigen, Zijn tucht te verdragen en met verloochening van het aardse Kanaän, aan Zijne genade genoeg te hebben, gelijk Mozes daarna zelf moest doen.

Maar ditmaal was hun gedrag geheel anders; zij waren niet trots, zij vertrouwden niet op zichzelf; maar zij werden biddende tot God. "Heere, zeiden zij, indien Gij dat volk geheel in mijne handen geeft." Zij verwachtten niet van zichzelf, maar alleen van den Heere de overwinning; op Hem, niet op zichzelf vertrouwen zij. Zij zoeken daardoor ook hun eigen voordeel niet, maar beloven den Heere, de steden, die zij overwinnen, te zullen verbannen. Dat verbannen betekent den Heere toewijden en zich niets daarvan toeëigenen, alle recht daarop zich ontzeggen, en het nooit terug eisen.

In deze laatste zin moet een ieder zich den Heere met ziel en lichaam, in leven en sterven, voor tijd en eeuwigheid met verloochening van alle eigen wil en alle zelfbedoeling toewijden en daarin volharden. Niet wij, maar Christus moet in ons leven, opdat Hij alles in ons zij.

Was nu hun gedrag geheel anders dan voor negen en dertig jaren, eveneens was het in het gevolg. De Kanaänieten werden overwonnen, hun steden verbrand, en had Israël toen ervaren,

wat het zonder den Heere vermocht, zo werden zij dus gewaar, wat men zonder eigen kracht door Hem vermag. De plaats, waar zij de zegen verkregen, noemden zij nog eens Horma, zoals zij voor negen en dertig jaren deden; maar thans in een geheel andere zin. Wat zij toen leden, hadden zij nu gedaan. Toen lagen zij onder, thans hadden zij de overhand. Verblijd u alzo niet over mij, o mijn vijandin, wanneer ik gevallen ben, zal ik weder opstaan; wanneer ik in duisternis zal gezeten zijn, zal mij de Heere een licht zijn.”

Israël gaat u, o Edom uit de weg; maar wees daarover niet opgeblazen, alsof gij hen overmocht - het heeft de overmacht over u; ja het kon u wel als een dor takje voor de knie verbreken, en dat zal het ook eens doen, zodra zijn ure is gekomen. Gij Israël, wees nimmer trots; maar wees ook nooit versaagd. Hetzelfde, wat u nu diep bedroeft, zal u later nog grote stof tot hartelijke dankbaarheid en blijdschap verschaffen, zoals David in een adem zegt: Wat buigt gij u neder en — gij zult Hem nog loven en danken.

Israël kan zowel uit genade een nederlaag ondergaan, als een overwinning behalen, en Paulus is zowel een lieveling Gods, als hij onder de vuistslagen van de engel des satans kermt, als toen hij in de derde hemel werd opgetrokken. Moeten niet hun, die God liefhebben, alle dingen medewerken ten goede?

Ziet, zij geven, volgens vers 3, alle eer den Heere alleen. “De Heere dan, heet het, verhoorde de stem van Israël en gaf de Kanaänieten over, en Hij verbande hen en hun steden, en Hij noemde de naam dier plaats Horma;” dat is: Verbanning. Hoe merkwaardig is dit! Hij deed alles in die mate, dat Hij zelfs aan die plaats de naam gaf. Waar was nu de roem des mensen? Ach, mochten ook wij spoedig te Horma komen, en dat wel op een drievoudige wijze: ten eerste, dat wij ons geheel en al als een levend dankoffer aan God overgaven; ten tweede, dat alle Arads, alle geweld, dat zich tegen den Heere verheft, met alle werken des duivels en alle boze raadslagen, die tegen zijn wil bedacht worden, verstoord, en ten derde, dat al het ongoddelijke in ons vernietigd worde. Laat ons wachten, bidden, geloven, zo zal Hij te Zijner tijd alles spoedig ten uitvoer brengen.

Een Kanaäniet betekent zoveel als een kramer of koopman, en daar het aan het slot van de profeet Zacharia luidt: “Ten tijde, dat de Heere koning zal zijn over alle landen, daar Hij slechts één en zijn naam één en geen Herem of Horma, dat is verbanning, volgens vers 11, meer zal zijn, zal ook geen Kanaäniet meer in het land zijn” - kan men ook vertalen: er zal geen kramer meer zijn, dat is: geen godsdienst, want elke valse godsdienst leert een verdienstelijkheid der werken tot zaligheid, waartegenover de ware godsdienst leert: uit vrije genade, zonder verdiensten der werken, door het geloof, hetwelk de Heilige Geest werkt; een godsdienst, die voor zondaars alleen waarheid kan zijn en tot gemeenschap Gods kan leiden. De eerste wil het uit zichzelf voortbrengen, maar de laatste schept alles uit Hem, die vol van genade en waarheid is.

Ditzelfde wordt onder een zeldzaam, maar zeer leerrijk en passend beeld, en wel als de gekruiste voorgesteld, in deze woestijn, in de vier en dertigste legerplaats Zalmona.

Zij lag ongeveer zeven mijlen van de vorige verwijderd, en de kinderen Israëls kwamen door een boogvormige beweging van Kades over Hor aan de Moabitische grenzen hierheen, waartoe zij twintig mijlen moesten afleggen, daar zij langs de rechten weg van Kades tot hier niet de helft zouden gehad hebben. De leidingen Gods, waardoor Hij ons tot het doel wil brengen, zijn doorgaans krom en nochtans recht.

Het ziet er ook menigmaal wonderlijk uit, nochtans triumfeert eindelijk Zijn hoge raad.

De betekenis van de naam dezer legerplaats kan ons tamelijk onverschillig zijn, dewijl de gewichtige gebeurtenis, die daar plaatsgreep, zo uitvoerig wordt verhaald; een geschiedenis van zo grote betekenis, dat Jezus Zelf haar in Joh. 3 aanhaalt, en zegt: dat aan Hem hetzelfde moest geschieden, wat Mozes met de slang had gedaan. De betekenis van de naam Zalmona is: bestemd beeld, of schaduw, en de gebeurtenis zelve wordt ons Num. 21:4-6 op deze wijze verhaald: “Toen reisden zij van den berg Hor, op den weg der Schelfzee, dat zij om het land

der Edomieten heentogen; doch de ziel des volks werd verdrietig op dezen weg. En het volk sprak tegen God en tegen Mozes: waarom hebt gijlieden ons doen optrekken uit Egypte?" enz. Een nieuwe zonde: laat ons eerst de aanleiding daartoe beschouwen. Wij weten, Israel is door de Edomieten genoodzaakt een terugreis, ja een verre omweg te maken. In een boogvormige richting trekken zij dan Edoms grenzen rond, om het stekelachtige gebergte Seir, ten vierdenmale naar de Rode zee toe.

Ach, het was ook bijna alsof zij nooit verder zouden komen. Het volk werd dan ook over dat alles vermoeid en verdrietig; zij werden zat en verdrietig over de weg; want die weg was lang, het gemoed des volks kort, gelijk het eigenlijk heet, en dit rijmde alzo zeer slecht met elkander. Maar wat zullen wij tot dit alles zeggen? Stel u eens in hun plaats. Nu reeds een halve eeuw, op tien jaren na, in een zo verschrikkelijke woestijn her- en derwaarts getrokken te zijn; over een reis dubbel zoveel jaren te moeten doorbrengen als er dagen zouden nodig zijn geweest, indien zij de ordelijke en gebaande weg door het land der Filistijnen hadden mogen nemen.

Waarom vergunde God hun dat niet? Waarom vervulde Hij dan Zijn belofte niet langs de meest rechte en minst bezwaarlijke weg, indien hij dan toch bezwaarlijk moest zijn?

Nu ja, wij weten het wel volgens Deut. 8, en kiezen over dat alles het stilzwijgen. Maar had God, Die toch al het goede moet werken, dan dat doel niet ook door gans andere behagelijker middelen kunnen bereiken, indien Hij zich daarvan wilde bedienen? Zou Paulus voor zelfverheffing worden bewaard, moest dit dan niet uit de hand Gods komen, en kon dat door de engel des satans worden bewerkt? Kon dat niet geschieden, waarom bediende de Heere Zich op de dringende bede Zijns dienaars dan niet van zachter middel?

Omdat Hij het niet wilde. Onze eigen wil moet alzo geheel vernietigd worden. Maar is dat niet smartelijk? Mijn doel kan geenszins zijn de kinderen Israëls in bescherming te willen nemen; maar dit is mijn oogmerk, ons opmerkzaam te maken, dat wij volstrekt geen reden hebben, ons voor beter te houden en een goede daad meer waardig dan zij, maar veelmeer een gelijke straf waardig. Die in het geringste niet getrouw is, is het ook in het grootste niet; die in een zeker geval een weinig murmureert, kan het ook op de ergste wijze doen; die een onkuise gedachte koestert, is het ook in de afschuwelijke daad, en zo in alle stukken.

De omweg en het terugkeren was alzo de aanleiding, het verdriet was de uitwerking. Zij waren dat her- en derwaarts reizen en de ganse geschiedenis zat en daarover verdrietig. Zo zag het er in hun binnenste uit, waar de zonde, de begeerte haar zetel, haar wortel, haar werkplaats heeft, en de mens door haar wordt gelokt en bekoord. Komt zij door toestemming en inwilliging tot ontvanging, dan baart zij de boze daad. De zee begint in haar diepte te woelen, en spoedig daarop verandert de gladde oppervlakte in gebergten. Zo ook hier.

Het inwendige murmureren openbaart zich spoedig naar buiten. De zonde, die in de mens huisvest, weet met haar gevaarlijke toverkracht het verstand te benevelen en te bemachtigen, de wil te vangen, de gemoedsbeweging in oproer te zetten, en dan is het gedaan. De uitvallen volgen, gelijk de donder op de bliksem en de vlam op de rook. Schep daarom in mij, o God! een rein hart, opdat uit de goeden schat van dat hart niets dan goeds voortvloeie.

Ach, welk een beklagenswaardig schouwspel is het, als men de zonde in de mens ziet losbreken. De murmurerende Israëlieten braken hun dof stilzwijgen af en deden de mond open, om hun zonden te vergroten. Zij spraken, maar geenszins eenvoudig. Zij spraken, om hun tong tegen iemand te gebruiken, en tegen wien? Ach, tegen God! O Israel! wat zal er van u worden, daar gij u zelfs uw Schepper, uw weldoener tot vijand maakt! Maakt uw ongeduld, maken uwe boze begeerten u zo onzinnig, dat gij u volstrekt niet herinnert tegen Wien gij u verzet?

Wat zal, wat moet er eindelijk van u worden als gij God u tot vijand maakt? O liever alle schepselen dan Hem. En dat bedenkt gij niet, dewijl de zonde u van het ware verstand berooft! O, rampzalige mensen! hoe zal het u gaan? Is het gevaarlijk tegen een machtige mens

- hoe gevaarlijk zal het dan zijn tegen den Almachtige te strijden! Laat los van deze wandaad en sta af van deze razernij. Het is opmerkelijk, wat Paulus in 1 Cor. 10:9 zegt: "Laat ons ook Christus niet verzoeken, gelijk sommigen hunner verzocht hebben en werden van de slangen vernield."

Hier horen wij, dat het eigenlijk Christus was, tegen Wien zij zondigen. Hij was die Engel, Die hen leidde, Hij was het, Die door alles werd afgebeeld; Hij is ook ons alles. Wat kan schadelijker zijn dan hetgeen ons van Hem afleidt, dat afleidende moge dan bestaan waarin het wil; want het leidt van de weg der waarheid en des levens af. Het Christus verzoeken bestond daarin, dat zij vol ongeduld de rechten weg niet afwachtten en de rechten weg niet wilden gaan, dien Hij verkoos hen te leiden.

Maar hij, die in het land der belofte wil reizen, mag zich noch door de langdurigheid, noch door de zwaarigheden van de weg laten afschrikken; hoewel de levensweg ook zijn ach en wee heeft! De naaste weg, die ongeveer twintig dagen vereiste, heeft meer gevaar; de andere, die door eigen schuld veertig jaren duurt, meer moeite. Een of beiden moeten overwonnen worden, willen wij ooit hope hebben in de rust van God in te gaan.

Ziet, alle leed is rijk betaald,
De zwaarste weg wordt licht vergeten,
Wanneer 't geloof slechts voor zich haalt
Dat heil, dat nooit is af te meten.

Daarom getroost en goedsmoeds voorwaarts getreden en manmoedig gestreden, want de Doorbreker gaat voor.

Mozes moest ook weder verdragen. O hoe goed kwam deze grote profeet en dienaar Gods Zijn zachtmoedigheid te pas; want dit was nu de achtste maal, dat zij tegen hem murmureerden, alsof hij en niet zijzelfen de schuld van al hun ellende droegen. Hoe konden zij toch zeggen: Er is hier geen water, daar de rots hen rijkelijk van het heerlijkste water voorzag. Of walgt het hen, dat zij het niet op de gewone wijze ontvangen, namelijk: uit de aarde? Met recht zegt de wijze Sirach: "Eén boze ure maakt, dat men al het goede vergeet." Om een weinig ongemak vergeten velen niet slechts hoeveel groter het zijn kon en bij anderen wezenlijk is; maar zij vergeten tegelijk al het goede en alle voorrechten, die zij bezitten, ja boven anderen genieten, die, indien al niet beter, nochtans even goed zijn als zij.

Wacht met uw klagen en uw bezwaren nog een weinig. Het rechte en ergere is wellicht in aantocht! Vergeet de dankbaarheid niet, opdat uw Weldoener van u niet zat worde en de weldaden minder, of zelfs daaraan een einde kome.

Was het water hun niet behagelijk, met het manna ging het hun evenzo. Zij zeiden, dat hun deze lichte spijs walgde. Nu dit stem ik toe; want of het boek der wijsheid recht heeft, als het voorgeeft, dat het smaakte, zoals een ieder het wenste, weet en geloof ik niet; maar dit is gewis, dat het een smaak had als tarwebrood met honig, en men het daarbij nog bakken en koken kon; want dat zegt de Schrift. Nochtans behaagde hun dat hemelbrood niet.

Zij wierpen het als het ware God voor de voeten. Nu, ware het daarbij gebleven, dan zou het nog gaan! Maar wij weten, wie door dat manna werd afgebeeld. Het was het rechte, eigenlijke manna nog niet; want het hield niemand bij het leven. Maar toen het rechte eigenlijke manna kwam, hoe namen zij dat aan? Traden zij het niet geheel onder de voeten en gaan zij daarmede niet tot op deze ure op een verharde wijze voort? Hoe zoet en liefelijk is het Evangelie! Niet alleen de vaders van het Oude verbond, maar zelfs de heilige engelen begeerden de verborgenheden er van in te zien.

Maar begint het ook niet de zogenoemde Christenen te walgen, en wordt het niet ook een losse, slechte, ja schadelijke spijs genoemd? Het zemelbrood van het vleeselijk verstand wordt

steeds beminnelijker en algemener, hoewel de mensen zich de dood en wel de eeuwigen dood daaraan eten.

Dit bleef niet ongestraft. Zolang wij met God in strijd leven, kunnen wij ook niets goeds van de zijde van het schepsel verwachten; maar elk schepsel zal zich verblijden een dienaar van den Goddelijke toorn tegen ons te mogen zijn. Toen zij nog in het land Gozen waren werden zij van de hagel, de duisternis, de luizen, de kikvorsen, de sprinkhanen en de engel des verderfs verschoond; maar daar zij nu goddeloos zijn, weten vergiftige slangen hen te vinden. Ook de stenen in het veld begeren geen verbond met ons te hebben, als wij niet met God in het verbond staan.

Laat u dus met God verzoenen; en die de naam des Heeren Jezus noemt, sta af van alle ongerechtigheid. Voegt u tot hen, van welken wordt gezegd: “Of hij moest Mijne sterkte aangrijpen, hij zal vrede met Mij maken; vrede zal hij met Mij maken.” Amen.

ZALMONA slot

Num. 21:6-9

“Toen zond de HEERE vurige slangen onder het volk, die beten het volk; en er stierf veel volks van Israël. Daarom kwam het volk tot Mozes, en zij zeiden: Wij hebben gezondigd, omdat wij tegen den HEERE en tegen u gesproken hebben; bid den HEERE, dat Hij deze slangen van ons wegneme. Toen bad Mozes voor het volk. En de HEERE zeide tot Mozes: Maak u een vurige slang en stel ze op een stang, en het zal geschieden, dat al wie gebeten is, als hij haar aanziet, zo zal hij leven. En Mozes maakte een koperen slang en stelde ze op een stang, en het geschiedde als een slang iemand beet, zo zag hij de koperen slang aan, en hij bleef levend.”

Christus wordt ons in het Oude verbond onder verschillende merkwaardige beelden getekend. In Genesis is in het bijzonder Izaäk een voorbeeld van Christus, vooral in zijn bereidwillige overgave in de dood als ook in zijn opstanding, en zelfs in zijn naam, waarvan zijn moeder zeide: “God heeft mij een lachen gemaakt.” In Exodus is het ‘t Paaslam, waarvan Paulus zegt: “Ook ons Pascha is voor ons geslacht, namelijk Christus.”

Daarbij is vooral het verzoenende bloed merkwaardig; want in Christus hebben wij de vergeving der zonden door Zijn bloed. In Leviticus is het hoofdzakelijk de bok, door welks slachten de verzoening des volks werd bewerkt. Nergens zijn de voorbeelden zo overvloedig als gedurende de reis der kinderen Israëls. De vuur- en wolkkolom, Mozes, Aaron, de tabernakel, de spijs, die hen voedde, het water, dat zij dronken, de rots, die het hun gaf, waren met vele andere dingen voorbeelden van Christus. In Numeri is het bijzonder de koperen slang.

God kan alle schepselen tegen de overtreders zijner geboden wapenen. Tegen de murmurerende Israëlieten moeten afzichtelijke slangen de werktuigen zijner gerechtigheid en de vreselijke roede zijn, waarmede deze weerbarstige knechten gezweept werden. Deze afgrijselijke dieren heten: serafim, vurig, een naam, die ook de heilige engelen wordt gegeven, die Jesaja zag, en die daarom zo genoemd worden, dewijl zij als het ware van ijver voor de verheerlijking Gods gloeien en branden, ja, daarom ook hun: heilig, heilig, heilig! met zulk een sterke stem uitriepen, dat de posten des tempels daarvan beefden.

Maar die slangen heten zo, dewijl zij er niet alleen als vurige kolen uitzagen, van toorn gloeiden, zich gelijk blauwe en rode vlammen met verschrikkelijke snelheid in het leger rondwoelden, en eer men het vermoedde, de mensen aanvielen en beten, maar ook een gif met zich voerden, dat door deze beet in het menselijk lichaam aangebracht, als vuur brandde en in korte tijd onfeilbaar doodde.

Deze afschuwelijke dieren kropen in het leger overal rond, snel als de bliksem, vernielend als vlammen. Eer iemand het vermoedde, was hij gebeten en moest een verschrikkelijke dood sterven. Wat was daartegen te doen, wat moest men beginnen? Moesten zij vluchten, maar waarheen? Moesten zij zich tegen de slangen stellen en ze doodslaan? Als pijlen vlogen zij op hen aan en hadden hun een dodelijke wond toegebracht, eer zij nog een hand tot hun verdediging ophieven. Geen natuurlijk middel bestond er tegen de werking ener vergiftige slangenbeet. Alle wegen waren gesloten, alle toevlucht was afgesneden en aan geen redding te denken. Waar ook iemand trachtte zich te verbergen, die slangen vonden hem.

Verschrikkelijk en afgrijselijk was de nood; hopen lijken lagen er op het veld, uit wier ontstelde wezen bleek, welk een onnatuurlijke dood zij gestorven waren. Hier waren velen gebeten, die aan het vuur, dat door hunne aderen stroomde, aan de steeds toenemende angst en beklemming, aan de ondragelijke dorst bemerkten, hoe nabij zij een gelijksoortig einde

waren. Daar lagen anderen reeds op de grond en worstelden op een verschrikkelijke wijze met de dood. En zij, die nog niet gewond waren, verkeerden toch in angsten des doods, als geen ogenblik verzekerd en volstrekt niet bekwaam voor beveiliging. Verschrikkelijker nood dan toen was er nimmer in het leger van Israel.

Laat ons, Geliefden, vooral niet vergeten, dat hun dit, zoals Paulus zegt, tot een voorbeeld geschiedde; ja, laat ons volstrekt bedenken en recht ter harte nemen, dat wij, ja wij de gebetenen, door nog veel erger slang gebetenen zijn; want die verschrikkelijke oude slang, de duivel, heeft ons zijn zondengif der verheffing tegen God weten in te werpen, een gif, dat van nature ons gehele wezen heeft doortrokken, de ergste werkingen tevoorschijn brengt, en eindelijk de eeuwigen dood baart. Is iemand genegen, zich in dit opzicht als voor weinig en onbeduidend gewond te houden, die wete en bedenke wel, dat een geringe slangenbeet, een kleine schramp als van een naald, even dodelijk is als die, waardoor een open wond wordt veroorzaakt; hij wete en bedenke wel, dat die schramp of kleine wond door onachtzaamheid wel verergert, maar geenszins betert.

Ziet op de benauwde kinderen Israëls. Hoe angstvallig zien zij er uit, hoe ongerust en verlegen zijn zij, en hoe lopen zij rond; dan wagen zij het weder niet eens om te gaan en durven ook niet blijven staan; zij zijn als wanhopenden en zuchten, wenen en schreeuwen. Ziedaar een beeld, zoals het in het begin der boetvaardigheid gewoonlijk gaat, als de zondaar tot de kennis en het gevoel zijner zonde en ellende wordt gebracht; hoe is zijn geest benauwd, zijn hart geslagen, zijn moed gezonken; hoe radeloos is hij en verlegen als dwalende op de rand der vertwijfeling rond, zodat het ritselen van een blad hem verjaagt.

Hij vreest dat, indien ook voor anderen, er dan toch voor hem geen raad, bij hemzelven, noch bij mensen, noch bij God is te vinden. Hij vreest zijn verstand te zullen verliezen en plotseling te zullen worden weggeraapt. Ziet de stokbewaarder, en ziet Paulus sidderen en beven. Al is het, dat het niet altijd zo gaat, en het niet voor een ieder noodzakelijk wordt geacht, nochtans is dat de gewone weg. Hij, die te lichtvaardig over zijn zonden kan heenstappen, mene niet, dat hij de rechte weg bewandelt.

Welgelukzalig is hij, wien hier in zijn leven de zonde als een zware last te zwaar wordt; evenwel niet zoals Judas, maar wel zoals David het ondervond; maar wee hem, die de Heere de zonde behoudt, om haar dan op hem te laten nedervallen als giftige slangen, als de dood een onoverklimbare kloof tussen hem en de genade heeft gevestigd. "Verdrukking en benauwdheid over alle ziel des mensen, die het kwade werkt; heerlijkheid en eer en vrede een iegelijk, die het goede werkt."

Wat was er in deze nood te doen om de slangen af te weren? Ja wat zal er te doen zijn geweest? Het verschrikkelijke van hun toestand werd daardoor volkomen, dat hun volstrekt geen middel tot redding overbleef, en dat zij allen niets voor zich zagen dan de gewisse dood, binnen een korte tijd. Onze geestelijke toestand met betrekking tot de zonde en haar straf is even wanhopig. Bij ons zelve is geen middel ter redding tegen het een zo min als tegen het ander. Wat kan de mens geven tot lossing zijner ziel?

Het kost te veel, zodat hij dien prijs in eeuwigheid niet kan voldoen. Voor de wet is het onmogelijk, ja, zij predikt de mens de verdoemenis, werkt slechts toorn en dood. Waar dan heen? Tot God? Hij is een verterend vuur!

Ach! wat zou er van Israël geworden zijn, indien zij geen Mozes hadden gehad; en wat zou er van ons worden, hadden wij geen Jezus! Beiden zijn Middelaars, middenpersonen tussen God en de mens, de eerste als voorbeeld, deze als het wezen; gene voor een tijd, deze voor eeuwig. Hoe vurig waren zij thans om Mozes te zoeken, dien zij tot dusverre, ja zo-even nog hadden mishandeld. Hoe dierbaar kan Jezus nog voor zulke lieden worden, die nu nog veel kwaads menen te moeten doen tegen Zijn Naam, die nog geloven Hem volstrekt niet te behoeven. Mocht het spoedig en bij velen geschieden.

Zij ijlen tot Mozes. Zij belijden hun zonden tegen God en Mozes. Zij bidden hem om zijn voorbidding, die hij buitendien voor hen zo menigmaal had beoefend. Mozes scheldt hen niet, wijst hen niet af; maar hij bidt voor hen en wordt, zoals altijd, zo ook thans verhoord, doch op welk een zeldzame wijze!

God kon op meer dan een wijze verlossen. Hij kon de slangen bevelen het leger te verlaten, om zich elders op te houden; Hij kon hun het gif, of de ijver om te bijten ontnemen, of hun bete onschadelijk maken; Hij kon de kinderen Israëls een ander leger aanwijzen, of gelijk weleer de kwakkelen, zo kon nu een schaar van ooievaars, die natuurlijke vijanden der slangen, in het leger komen; en de slangen, die voor deze dieren bevreesd zijn, verdrijven. Evenwel niets van dien aard. Maar gelijk thans de zondaar door een dwaze prediking wordt gezaligd, door het geloof, alzo werden genen door een dwaas middel van de dood gered.

Mozes kreeg bevel een slang van koper te vervaardigen en die op een hoge stang te plaatsen, met deze belofte: die gebeten is en haar aanziet, zal leven. Mozes deed alzo. Indien nu iemand door een slang was gebeten, dan zag hij op die koperen slang en bleef wezenlijk in het leven. O welk een opmerkelijk middel! Het dode beeld ener koperen slang geneest, als het wordt aangezien, de dodelijke beet van levende, vurige slangen! Hoe is dat mogelijk?

Welk verband is hier tussen oorzaak en werking? Volstrekt geen. Ligt er wellicht een verborgen kracht in het koper tegen de beet van vurige slangen? Juist het tegendeel. De wond zou daardoor zoveel te erger worden. Waarom juist zulk een afgrijselijk vergiftig, vervloekt dier, als de slang is? Indien het nog een lam, een duif of iets dergelijks was! want men werd immers veeleer afgeschrikt dan aangespoord om daarop te zien.

De gelijkvormigheid tussen de koperen en de wezenlijke slangen was voorzeker treffend. Gene herinnerde maar al te zeer aan deze, het geneesmiddel aan de ziekte, en de blik kon nauwelijks anders dan met een heilige afschuw er op worden gericht. Dat alles is waar: maar hij, die zich door dat alles niet liet weerhouden, om daarop toch te zien, bleef levend; doch hij, die dit om deze of gene reden niet deed, omdat hem dit geneesmiddel mishaagde, of omdat hij zijn gevaar hetzij voor te gering of voor te groot hield, of eerst wilde begrijpen, hoe het aanzien ener koperen slang de beet ener levende kon genezen - alle dezen kwamen om, al waren zij ook nog zo gering door een slangentand gekwetst geworden, terwijl daarentegen zij werden behouden, die haar aanzagen, al waren zij ook op het gruwzaamst verwond, ja al waren zij bijkans dood, zodat het gif zijne volle werking toonde en zij daarbij steeds bij vernieuwing gebeten werden, en uit zwakheid slechts een flauwe blik konden werpen, bleven in leven.

Ach, hoe zal het er in het leger van Israël hebben uitgezien! Het zag er het gevaarlijkst uit voor hen, die zo ongevoelig door een slang waren gebeten, dat zij meenden in het geheel niet gebeten te zijn, en dus ook het geneesmiddel niet behoefden, daar toch niet slechts een diepe beet, maar zelfs de minste beschadiging onfeilbaar de dood veroorzaakte. Velen waren reeds dood, anderen bijna en konden slechts nog met half gebroken ogen op de slang zien; anderen hadden nauwelijks opgezien, of een nieuwe slangenbeet noodzaakte hen het andermaal te doen; enigen zagen met alle blijmoedigheid op de verhoogde slang en met een zekere minachting op dat rondkruipende vergiftgewormte; anderen deden het met angst en trachtten zich te beveiligen, maar niemand liet zich moedwillig bijten.

Het is waar, de koperen slang deed het zekerlijk niet; maar God deed het door haar. Zij werd lange tijd, 700 jaren bewaard, zoals zij dit ook verdiende. Maar toen Israël er afgoderij mede bedreef, werd zij door koning Hiskia verbrijzeld. Ach! hoezeer is de mens toch geneigd alles te verkeren en God Zijne eer te ontroven, om die zichzelf of het schepsel toe te eigenen.

Zo worden zij dan ook uit deze groten nood door den Heere verlost. Is dat dan nu alles, of wil deze geschiedenis nog iets anders leren? Ja zekerlijk wil zij iets anders leren. Reeds de naam dezer legerplaats wijst er ons op; want Zalmona betekent: een beeld, dat bewogen wordt. Het

is een beeld. Bewegen wij het, brengen wij het op iets anders over, dan vinden wij het eigenlijke. Zo is het met het manna, met het water uit de rots en evenzo met de koperen slang. Maar wij behoeven niet lang te zoeken en te bedenken, of ons vleselijk vernuft te scherpen, om op te sporen, wat het eigenlijk is, dat de geschiedenis afbeeldt.

Lezen wij het Evangelie van Johannes, dan vinden wij, dat Jezus Zelf, Hoofdst. 3:14, 15 zegt: “Gelijk Mozes de slang in de woestijn verhoogd heeft, alzo moet de Zoon des mensen verhoogd worden, opdat een iegelijk, die in Hem gelooft, niet verderve, maar het eeuwige leven hebbe.”

Hier zegt ons de Heere Jezus, dat Hij alzo moest verhoogd worden, gelijk die slang door Mozes werd verhoogd, teneinde een ieder, die in Hem gelooft, niet door het gif der zonde, dat hem de slang heeft toegebracht, verderve, maar het eeuwige leven hebbe. Om dat te bewerken, moest dit in de woestijn geschieden. Om te bewerken, dat wij niet allen verdierven, moest Christus worden verhoogd en wel op een gelijksoortige wijze als de slang, namelijk aan het kruis. In deze betrekking is er geen gepaster beeld van het vloekhout, waaraan Christus gehangen werd, dan juist de slang, dat vervloekte schepsel. Komt, laat ons het beeld en het origineel wat nader met elkander vergelijken.

Zien wij op de slang in het algemeen, dan vinden wij hoofdzakelijk twee punten van vergelijking tussen haar en Christus.

1. De slang is, zoals wij uit Gen. 3:14 zien, van haar oorspronkelijke heerlijkheid beroofd en van een zeer voortreffelijk, een zeer afschuwelijk schepsel geworden. - Christus was gedurende Zijn ganse wandel op aarde van de oorspronkelijke heerlijkheid ontdaan, die Hij bij den Vader had voor de grondlegging der wereld; maar toch nimmer in zulk een mate van alle heerlijkheid ontbloot, als toen Hij aan het kruis hing. Niet de minste schemering van heerlijkheid was aan Hem te zien; want Hij was een worm en geen mens, een Man van smarten en zo veracht, dat men het aangezicht voor Hem verbergde. Hij was een smaad van mensen en veracht van het volk.

2. Het andere punt van vergelijking is dit: De slang is vervloekt en dit klinkt hard. Christus hing als een vervloekte aan het kruis, gelijk de Schrift zegt: “Vervloekt is een iegelijk, die aan het hout hangt!” Ja, Hij werd een vloek voor vloekwaardigen, opdat Hij hen van de vloek verlost en de beloofde zegen verwierf.

3. Tussen de koperen slang en Christus zijn nog andere punten van overeenkomst. Gene zag er uit als die verderfelijke, en heet ook alzo. Christus was niet slechts in de gedaante van het zondig vlees, maar van God tot zonde gemaakt. Onze oude mens werd in en met Hem verhoogd aan het kruis. Die koperen slang had niets van het gif der levende; Christus was rein van alle zondengif en geen bedrog is in Zijn mond gevonden, zo min als er een vergiftige tand in de verhoogde slang was. Zij was van koper. Uit dat metaal waren het wasvat en andere heilige vaten in de tempel vervaardigd, — en dit is een beeld der heiligheid van Christus, waardoor Hij Zichzelf voor Zijn volk heeft geheiligd, opdat ook zij geheiligd zijn in waarheid.

De vurige slang van koper is een beeld van de vurige ijver voor het huis Gods, die Hem verteerde; van Zijn liefde, die Hem in de dood bracht. De slang was dood en stelt ons Hem, als de om de zonde des volks gedoodde Christus voor, Wiens dood hun leven is; Die gestorven is, om veler zonden weg te nemen; ja, gestorven is, opdat zij, gelovig op Hem ziende, zouden kunnen vragen: “Wie is het, die verdoemt?” Die gestorven is en zij in en met Hem, opdat hun zondig lichaam sterve en zij voorts der zonde niet meer dienen.

Zij werd verhoogd. Christus werd verhoogd aan het kruis en voorts op den troon, en wordt nog steeds verhoogd door het woord des kruises, den Joden een ergernis en den Grieken een dwaasheid. God heeft onder ons opgericht het woord der verzoening, verhoogd door de dankzeggingen der gelovigen, die vertrouwen, dat allen, die Hem verwachten, niet beschaamd zullen worden. De oorzaak der verhoging van beiden was de zonde en haar wrange vruchten,

het doel een reddingsmiddel te geven, dat aan het doel volkomen beantwoordde, hoewel niet voor het vleeselijk verstand, maar dat het geloof werd voorgehouden.

Deze koperen slang behoefde slechts door de gebeten te worden aangezien, en zij bleven leven. Werden zij bij vernieuwing gebeten, dan hadden en behoefden zij geen ander geneesmiddel en geen andere verrichting dan het aanzien. Deed men dit, dan bleef men leven, al was men ook nog zo afgrijselijk door de slangen gebeten, evenzo als hij moest sterven, die dat om de een of andere oorzaak naliet.

Nu, dat alles schildert zowel het werk door de dood van Christus aan het kruis als de hoedanigheid van het deelachtig worden der zaligheid, die door de gekruiste Christus is verworven, opdat een iegelijk, die in Hem gelooft, niet verderve, maar het eeuwige leven hebbe, zegt Jezus. Gelijk de koperen slang Christus afbeeldt, zoo wordt door het aanzien daarvan het geloof afgebeeld. Evenals door het aanzien de verderfelijke werking van het gif afgekeerd werd, zo wordt door het geloof afgewend, dat iemand verloren gaat, en zoals de Israëlieten door het aanschouwen hun tijdelijk leven behielden, evenzo verkrijgt men door het geloof het eeuwige leven. Hij, die alzo gelooft, is geborgen; die niet kan geloven, moet naar ziel en lichaam verderven.

Had het aanzien der koperen slang door de stilzwijgende herinnering aan de vergiftige levende iets afgrijselijks - zo kunnen wij ook niet op het kruis van Christus zien, zonder aan de grondeloze diepte onzer ellende en aan de grootheid onzer schulden te worden herinnerd, die alleen door zulk een zonderling middel uit de weg kon worden geruimd. Terwijl deze geloofsblik verhoogt, verootmoedigt hij ook tegelijk op het diepst. Uit deze verhoogde, koperen slang ontsproot alle heil; de Israëlieten hadden en behoefden geen ander.

Alle andere middelen werden daardoor even onbruikbaar als onnodig en strafwaardig. Is het niet evenzo met de Gekruiste? Buiten Hem bestaat er geen zaligheid. - Alle gebeten konden genezen worden, en wij zijn gemachtigd om te verkondigen, dat alle zondaars kunnen zalig worden, hoe afgrijselijk, groot, menigvuldig en velerlei hunne zonden ook zijn mogen; te verkondigen, dat niemand daarom behoeft te wanhopen, alsof zijn redding onmogelijk ware. Slechts één zonde kan niet vergeven worden, en dat is de zonde, waarvan de Heere Jezus en Zijn discipel Johannes spreken.

O, welk een blijde boodschap! Niemand werd werkelijk genezen dan hij, die zich voor gebeten hield en geloofde, dat dit zijn dood tengevolge had en dus op de verhoogde slang zag. Slechts hij, die zijn zonde en ellende kent, die zich voor verloren acht, alleen hij, die zijn toevlucht tot Jezus neemt, in Hem gelooft, wordt gerechtvaardigd, geheiligd en gezaligd; maar hij, die dat niet doet en is, gaat reddeloos verloren. Is iemand onboetvaardig, zodat hij van zijn zonden niet wil aflaten; is iemand in zichzelf rechtvaardig, zodat hij zijn zonden niet wil erkennen en belijden; is iemand sterk, dat hij zichzelf wil helpen; is hij ongelovig, dat hij zich niet tot Jezus wendt, hij wordt verdoemd, al ware hij ook zulk één, die zeide: "Dat alles heb ik onderhouden van mijn jeugd af."

Dat aanzien der slang gebeurde op onderscheiden wijzen. Hoewel het geloof een vast vertrouwen is, zodat men niet twijfelt, zo openbaart het zich nochtans niet te allen tijde en bij alle gelovigen steeds op dezelfde wijze. De Schrift noemt het niet alleen eten en drinken, maar ook hongeren en dorsten; niet slechts vertrouwen, maar ook toevlucht nemen; het wordt niet alleen bij een eikenboom, maar ook bij het groene gras vergeleken.

Zag iemand op de koperen slang met een blijmoedig vertrouwen, een ander deed het met bange versaagdheid; zag de een haar met een vaste blik aan, dewijl zij voor hem niet verre, maar genoeg nabij was om haar duidelijk te zien, zo kon een ander genoeg met bestrijding te doen hebben, of zijn aanzien wel van de rechte aard was, dewijl hij door de verre afstand niet duidelijk kon zien en niet kon weten, of zijn blik rechtstreeks de slang trof of haar voorbijging, terwijl angstvallige personen konden beweren, dat het bevel luidde: als iemand door een slang gebeten was, en bij het woord éne staan bleven, alzo niet wisten, of het ook

hun aanging, dewijl zij door meer dan een waren gebeten; want hoevele bedenkingen verheffen zich niet tegen het eenvoudig geloof in Jezus! - Dat aanzien der slang geschiedde met afzien van al het andere; en het geloof zoekt al zijn heil alleen in Jezus, bij voortdoring tot op de volkomen genezing, met erkenning van de hoogste noodzakelijkheid, met blijmoedige dankbaarheid.

Zo houdt het dan daarvoor, geliefde Broeders! dat ook wij in deze wereld te Zalmona onder vergiftige, dodelijke slangen zijn gelegerd; houdt het daarvoor, dat wij allen met een drakengif zijn doortrokken, dat de dood onfeilbaar tengevolge heeft. Zijt voorts vast overtuigd, dat er in onszelven volstrekt geen middel ter redding voorhanden is, al ware het, dat wij ook al onze vermeende krachten uitputten. Laat u uwe nood niet minder ter harte gaan als de kinderen Israëls het afgrijselijke van hun toestand toelichtte, en zoekt niet minder ernstig redding dan zij, eer het te laat is.

Is het zo met u gesteld, treurt gij over de zonde, maakt zij u verlegen en beangst, zo herinnert u dan ook, dat gelijk de slang, alzo de Zone Gods is verhoogd geworden en het woord des kruises nog steeds tot u komt: opdat een iegelijk, die in Hem gelooft, niet verderve, maar het eeuwige leven hebbe. Leert geloof oefenen. Laat u door uw zonde en ellende niet terughouden, maar veelmeer daartoe uitdrijven, om des te vuriger tot Hem te vluchten, hoe ellendiger gij u gevoelt; want Hij kan en wil redden en zaligen, die door Hem tot God gaan. Volhardt voorts daarin tot uw volkomen genezing toe.

Laat geen twijfelzucht in u overblijven, maar gaat uit het geloof tot het geloof, zodat gij niet meer twijfelt. Laat geen prikkel in uw geweten blijven steken en geen lust of begeerte in uw hart vernachten, maar brengt ze voor den Heere; laat ook geen onregelmatigheid in uw wandel bekend worden, maar wederstaat al deze dingen in het geloof, totdat het tot het aanschouwen en de strijd tot de rust komt.

“Daarom broeders! benaarstigt u te meer om uw roeping en verkiezing vast te maken; want dat doende, zult gij nimmermeer struikelen. Want alzo zal u rijkelijk toegevoegd worden de ingang in het eeuwige koninkrijk van onzen Heere en Zaligmaker Jezus Christus.” Amen.

FUNON

Numeri 33:42

“Zij verreidsen van Zalmona en legerden zich in Funon.”

De geschiedenis zwijgt weder. Zij meldt ons verder niets van deze legerplaats dan de naam Funon. Zij wordt in het 21ste Hoofdstuk niet gevonden, en dus als één geheel met de vorige legerplaats gerekend. Het voorgevallene aldaar is ook zo merkwaardig, dat men billijk bij de beschouwing daarvan stilstaat en niet zo spoedig tot een andere overstapt. De ongewijde geschiedenis die anders van deze legerplaatsen geen gewag maakt, gedenkt nochtans deze onder de naam van Fenon of Finon, doch niet als een legerplaats der kinderen Israëls, maar wel als een landstreek, waar men opmerkelijke bergwerken vindt, die in de oude tijden veel bewerkt werden, voorts door andere heersers verwaarloosd en eindelijk in later tijd weder werden bearbeid.

Het aldaar gegraven koper was van een voorname soort, en het is wel zeker, dat het koper van de verhoogde slang juist uit deze mijn afkomstig was. Had Christus niet een tweeledige oorsprong, als wij op de vraag van Pilatus: “Vanwaar zijt Gij?” willen antwoorden: de ene uit de hoge van de Vader, door Zijne eeuwige Godheid, de andere uit de diepte van de mens, door Zijne ware mensheid.

De ongewijde geschiedenis bericht ons niet slechts van dit Funon, dat aldaar metalen waren gegraven, maar meldt ons ook zeer treurige berichten van deze plaats, en wel dat vele Christenen door de heidense keizers veroordeeld werden om hier in de bergen een reeks van jaren, of zelfs levenslang te werken, en zo de belediging moesten boeten, die zij der wereld daardoor hadden aangedaan, dat zij de Christus openbaar beleden. De Christelijke geschiedschrijver Eusebius bericht, dat de bisschop Sylvanus met negen en dertig anderen hier werden onthoofd. Athanasius, zijn tijdgenoot meldt, dat bisschop Eutichus met vele anderen tot de bergwerken te Fenon waren veroordeeld.

Eiphanus en Theodoretus verhalen hetzelfde. Maar wat hierbij nog bijzonder onze opmerkzaamheid verdient, is, dat deze gruwelen niet alleen door heidenen, maar ook door de Arianen werden uitgeoefend, die nog wel Christenen, en dat wel bij uitsluiting van alle anderen, Christenen wilden zijn, hoewel zij de eeuwige Godheid van Christus loochenden en daarom allen vervolgd, die daarin geloofden en dit beleden.

Zo heeft Ismaël steeds Izaäk, hij, die naar het vlees was geboren, hem vervolgd, die naar de geest geboren was, en zo gaat het ook nog, hoewel op een andere wijze, en het zal zo voortgaan tot aan het einde. Maar ziet, welke eerwaardige Christenen waren dat, die zich liever in de afgrijselijke metaalmijnen van Funon lieten verbannen, dan zich te laten bewegen van de waarheid af te wijken; en welk een almachtige genade is het, die zulke zwakke mensen zodanig kan versterken.

Hun weg naar Kanaän ging zekerlijk op een voor het vlees verschrikkelijke wijze door Funon; maar het was slechts een weg, en tot welk een heerlijk doel! “Ik weet waar gij woont,” zegt de Heere; Hij wist ook, dat enigen Zijner kinderen in de mijnen te Funon waren. Hij bezocht hen ook daar menigmaal, en troostte en versterkte hun harten, zodat zij in de diepte van blijdschap juichten.

Wil iemand vragen, hoe het toch mogelijk is, dat de Heere het toeliet, dat Zijn kinderen zodanig onder de aarde bij de ergste misdadigers konden worden verstoten, die vrage den Heere Zelf, maar vrage Hem tegelijk, of Hij rijk genoeg is, om dat alles honderdvoudig te vergoeden; vrage Hem, hoe het mogelijk was, dat Hij Zich van zulke verdoemeniswaardige zondaars, als wij allen zijn, heeft kunnen laten kruisigen. Is iemand geneigd om te klagen, die denke aan Funon. De betekenis van deze naam zal ons als het ware een ander Funon in

herinnering brengen, waarheen reeds menigeen verbannen werd, maar ook daaruit werd verlost. Dewijl alzo de heilige geschiedenis ons verlaat, moeten wij ons vergenoegen met de betekenis van de naam dezer legerplaats op te sporen.

1. Betekent dat woord grote twijfel en de daaruit voortvloeiende angst; en dit beoogden wij met dat Funon, waarheen reeds vele kinderen Gods werden verbannen, maar ook daaruit werden verlost. Dat zal wel even angstvallig zijn als een verbanning in de bergwerken, ja, het is nog moeilijker dan die te dragen, als de Heere ginds het hart versterkt en dit hier ontbreekt. In dat Funon van grote twijfel gelegerd te zijn is een verschrikkelijk verblijf in een der duistere diepten onder de aarde, die door geen straal der zon verlicht wordt en geen blik naar de hemel toelaat; maar wanneer er een straal doorbreekt, dan worden alleen sterren, de beelden van onwankelbare trouw Gods gezien.

Als wij willen weten hoe het te Funon toegaat, dan moeten wij de treurigste aller Psalmen, de 88ste, overdenken, waar de lijdende heilige in het 16de vers dat woord Funon bezigt, dat in onze taal is overgezet: "Ik ben twijfelmoedig;" in andere talen: "Ik ben vol twijfel; ik weet niet hoe ik er over denken moet; ik weet geen andere raad meer," inderdaad louter bedroevende uitlatingen. Het stamt af van een woord, dat wellicht heet en betekent een ziel, die dan voor dit, dan voor dat kwaad vreest, dan eens hoopt en dan weder twijfelt - zich nu eens verloren houdt en dan weder een weinig moed scheidt, of zelfs op de rand der vertwijfeling ronddwaalt.

Toen David in zijn versaagdheid zeide: "Alle mensen zijn leugenaars," en wederom in dezelfde toestand: "Ik zal nog een der dagen door de hand van Saul omkomen;" en: "Ik ben afgesneden van voor de ogen des Heeren," ja, toen was hij in Funon gelegerd, en kon met zijn vriend Heman zeggen: Funa. Dat geldt ook evenzeer van de ganse kerk van Christus, als zij zegt: "De Heere heeft mij verlaten, de Heere heeft mij vergeten; of vraagt: "Heeft dan God vergeten genadig te zijn?"

Het is zeker, dat zulk een twijfelmoedigheid een ziekte is, van welke men zich door de enige Geneesmeester moet laten genezen, en voorzeker is zij rechtstreeks in tegenspraak met de natuur des geloofs en het verbond der genade, verstrekt den Heere niet tot eer en bemoeilijkt de weg van de Christelijke pelgrim. Maar ach! hoe menigeen is reeds na een sterke verzekering des geloofs in dat Funon geraakt; eensdeels door eigen schuld, anderdeels door een genadig oordeel en leiding Gods, om hem daardoor klein, bescheiden, voorzichtig en ootmoedig te maken, zodat, als hij wil roemen, hij alleen in den Heere roemt.

Maar telkens ontstaat de twijfelzucht uit de verdoemelijke wortel des ongeloofs, der blindheid en het verderf van ons hart en mag volstrekt niet verontschuldigd worden. Veeleer moesten wij allen kunnen toestemmen, wat wij belijden: "Ik vertrouw alzo op mijn verzoende God en Vader, dat ik niet twijfel of Hij zal mij van alle noodduft van lichaam en ziel verzorgen, en ook al het kwaad, dat Hij mij in dit jammerdal beschikt, mij ten beste keren; want Hij zulks doen kan als een almachtig God, en ook doen wil als een getrouw Vader."

Deze twijfelzucht staat in verband met alles wat op onze zaligheid betrekking heeft, hoewel de een, die te Funon is gelegerd, meer door deze, een ander meer door een andere soort van twijfel gekweld wordt. Sommigen worden beangst door de gedachte, of zij waarlijk tot de uitverkorenen behoren. Christus is immers alleen gezonden tot de verloren schapen van Israël, welke aanspraak heb ik Kanaäniet, ik hond, op Hem; - een bezwaar, dat menigeen reeds ten dood toe heeft gemarteld, en alle eigengerechtigheid zodanig vernietigde, dat zij dikwijls zelve daaronder meenden te bezwijken.

Anderen hebben zich reeds door de vrees, dat zij de onvergeeflijke zonde tegen den Heiligen Geest begaan hebben, des te meer tot op dan rand der vertwijfeling laten brengen, daar de lasterlijke gedachten, die zij in hun binnenste ontwaarden en die zij aan niemand durfden ontdekken, hun bijna met geweld de overtuiging opdrongen, dat het wezenlijk zo was, dat zij die zonde hadden bedreven en alzo reddeloos verloren waren. Enigen trekken de echtheid van

hun bekering sterk in twijfel, alsmede de oprechtheid en echtheid hunner ontvangen verzekering met de genoten troost; zij hebben voor hun twijfelzucht vele en krachtige gronden, zoals hun verlegenheid over de zonde, alsmede de troost der vergeving; deze is niet zo groot en aanhoudend geweest, als dit bij anderen het geval was.

Zij gevoelden niet alleen allerlei zonden in hun binnenste, maar zij kunnen ook niet zeggen, dat hun dit te allen tijde zo mishagde, als het toch zijn kon en moest, indien het van de rechte stempel bij hen was, zo dat zij de woorden van Augustinus tot de hunne zouden willen maken en met hem zeggen: “Verlos mij, maar nu nog niet!” Wat is hun liefde lauw, hun gebed mat, hun worsteling zonder gevolg, hun geloof onvruchtbaar. Wat behoeft men alzo nog verdere getuigen, dat hun werk niet echt is.

Enigen plagen zich met de vrees voor zelf bedrog. Zij worden vervaard als zij er aan denken, dat er vijf maagden zijn, maar dwazen, tot wie de Heer eindelijk zegt: “Ik ken u niet!” en tot hen, die Heere! Heere! zeggen, en welken de Heere toeroept: “Wijkt van Mij!” Ja, dat men lieden vindt, wien alles wordt ontnomen, wat zij menen te bezitten, tijdgelovigen, die in de tijd der aanvechting afvallen; mensen, die gewogen en te licht worden bevonden - dat zijn inderdaad twijfelingen, die een ziel ten dode toe kunnen kwellen, zoals zij weten, die ook te Funon in de bergwerken verbannen waren.

Anderen weten niet, hoe het met hen staat vanwege de aard der verzoeken, die zij te verduren hebben en die hen doen zeggen op hun wijze wat David sprak: dat zij vrezden nog eens door de hand van de helse Saul om te komen. “Ten ware de Heere, Die bij ons geweest is, zegge nu Israël, ten ware de Heere, Die bij ons geweest is, zij zouden ons levend verslonden hebben.”

Eindelijk komen nog enigen in Funon, als zij hun weg en hun leiding bezien en overdenken, daar het met hen gaat als met Gideon, toen hij zeide: “Zo de Heere met ons is, waarom is ons dan dit alles wedervaren?” of zoals de Joden, toen zij vraagden: “Waarmede hebt Gij ons lief?”

Zo treedt dikwijls de schaduwzijde van het Christendom tevoorschijn. Paulus klaagt dat hij twijfelmoedig was, maar hij voegt er bij: doch niet mismoedig; dat hij vervolgd werd, doch niet daarin verlaten was. In allen geval zijn twijfelingen nog geen bewijzen. David is nimmer in de handen van Saul gevallen, hoewel hij eens meende, dat het zou gebeuren. Sion zegt wel eens: “De Heere heeft mij verlaten!” maar het was niet alzo, en eer mogelijk, dat een vrouw haar kind, dan God Zijn Sion zou vergeten.

Paulus meende te Efeze, dat hij nu moest sterven. Petrus en de andere discipelen riepen: wij vergaan! maar zij leefden nog vele jaren. Daar tegenover was die bekende dwaas zeer gerust, en meende nog vele jaren te leven, maar stierf in dezelfde nacht. Gerustheid baart weelde, en weelde is der lieden bederf. Twijfel is dikwijls zeer nuttig, want hij noodzaakt diep te graven. Twijfelingen dienen om de mens ellendig en troosteloos te maken, maar de ellendigen worden door den Heere heerlijk getroost.

Nochtans is het wenselijk van deze hinderende twijfelzucht verlost te worden en zeer noodzakelijk tot volle verzekering des geloofs te komen; maar zij is verbazend diep geworteld, zodat men haar nimmer door menselijke bewijzen en met goed en beslist gevolg zou kunnen wegpraten.

Sporen wij voort de betekenis van de naam dezer legerplaats verder na, zo wijst hij ons ook op enige en wel voldoende geneesmiddelen, voor deze zowel als alle andere geestelijke krankheden. Beschouwen wij namelijk de naam Funon als uit evenveel woorden als lettergrepen samengesteld, dan betekent de eerste lettergreep: een heenwenden op een aangezicht, op een hoek; maar de andere betekent: Zoon, en zo treedt het begrip en de betekenis tevoorschijn: het heenwenden tot het aangezicht des Zoons, Die de Hoeksteen is.

Is het niet zo, is dat niet de enige en tevens de meest vertrouwbare weg, om evenals van alle andere ziekten en de dood, zo ook bijzonder van de plagende twijfel verlost te worden? Zie op

de koperen slang! mocht men wel in het leger Israëls uitroepen, opdat elke gebetene zou weten, hoe hij van de beet en het gevolg daarvan kon verlost worden. En wat zullen wij anders uitroepen dan: Geloof in den Heere Jezus! want die Hem aanzien en aanlopen, zullen niet beschaamd worden; ja, wat is voor een ieder nuttiger en noodzakelijker dan de overtuiging van die vrouw met de bloedvloeijing, dat het aanraken van den zoom Zijns kleeds haar zou gezond maken.

Ik geloof, dat velen der door de slangen gebeten, volgens de vroeger opgegeven betekenis van de naam der legerplaats, lichtelijk door een grote twijfeling zullen zijn aangevallen, hoe dat eenvoudige, weinig of niets betekenende zien op een levenloze, koperen slang, een geneesmiddel tegen de wezenlijke beet ener levende, vergiftige slang zou verschaffen. Niets anders dan aanzien? Was het nog een snijden, branden of zo iets, dat liet zich nog horen en verstaan. Hoe zal dat geschieden? Door het zien van koper wordt immers de werking van het ontvangen gif nog meer geprikkeld en gesterkt.

Evenwel, de niet gebeten mochten tijd genoeg hebben, om hierover in ledige uren te redeneren; maar de gebeten hadden daartoe geen tijd; want de nood dreef hen reeds krachtig uit om te aanschouwen, en zij deden dit des te begeriger, naarmate die voor het leven gevaarlijke twijfeling hen daarvan trachtte terug te houden, en terwijl door dat aanzien hun lichaam van het gif werd bevrijd, werd ook hun hart van twijfel verlost. "Eén ding weet ik," zeide de blindgeborene, "dat ik blind was en nu zie."

Als nu de mannen van het verstand vroegen: "Hoe heeft Hij u de ogen geopend?" dan gaf hij steeds hetzelfde antwoord: "Hij maakte slijk en bestreek mijne ogen en zeide tot mij: Ga heen naar het badwater Siloam en was u. Ik ging heen en wies mij en ik werd ziende." Wilden zij dat nu nog grondiger doorsnuffelen, zo liet hij dat aan hun scherpzinnigheid over. Het was hem genoeg, dat hem de ogen geopend waren. Hoe dit door slijk kon geschieden, dat liet hij den Heere over, Die hem die weldaad door zulk een zeldzaam middel geliefde te schenken.

Wat kan men toch heerlijker zien dan het aangezicht des Zoons, de Schoonste onder de kinderen der mensen. Het aangezicht des mensen is als het ware de spiegel zijner gezindheid. Zijn welwillendheid, zijn misnoegen, zijne vriendelijkheid, zijn onwil, zijn trotsheid, zijn ootmoed komen door de trekken van zijn gelaat tevoorschijn. En wat ziet een boetvaardig zondaar niet, als hij het aangezicht van Jezus Christus aanschouwt, wanneer zoals Paulus zegt, het geloof levend wordt door de kennis van al het goede, dat wij in Christus hebben, dan geneest hij als vanzelf.

"Wendt u naar Mij toe," roept Hij, "wordt behouden, alle gij einden der aarde! want Ik ben God, en niemand meer." Voor vele rechtvaardigen is naar hun mening dat heenwenden te gering en het zou hun veel doelmatiger voorkomen, als hun allerlei bezwaarlijke plichten werden opgelegd. Deze zullen dan ook ervaren, dat het geenszins ligt aan iemands willen of lopen, maar aan de ontferming Gods. Hadden de kinderen Israëls zich willen bezighouden met hun wonden te tellen en te bejammeren, zich over de slangen te verbazen, de vlucht te nemen en heen en weder te lopen, en waren zij zelfs aan het snijden en branden gegaan - ach, wat zou dat alles geweest zijn?

Zij hadden toch moeten sterven; want de slang, de koperen slang was het nu eenmaal en bleef het enige, waardoor men geholpen, rein en volkomen genezen werd. Hij, die zich van dat middel volstrekt niet, of op een andere wijze wilde bedienen, dan het van God verordineerd was en naar zijn goeddunken andere middelen aanwendde, maakte zich strafbaar door ongehoorzaamheid en moest sterven, en dat wel door eigen schuld en van rechtswege.

Zo ziet dan nu en ziet nauwkeurig! en wat ziet gij? Ik zie een gewonde, bloedende, met doornen gekroonde Koning, een Lam, Dat geslacht is voor de grondlegging der wereld. Wie is die Koning? Ja, wie vermag de lengte Zijns levens, wie kan de hoogheid Zijner afkomst, de grootheid Zijner macht, de kracht Zijner heerlijkheid en de ijvergloed Zijner liefde uitspreken? Niemand kent en bevat Hem geheel, dan alleen Zijn Vader. Hoger dan de

hemelen - nochtans daalde Hij neder tot in de nederste delen der aarde, en weder omhoog tot boven alle hemelen, Zich plaatsende ter rechterhand der majesteit in de Hoge, wachtende totdat alles onder Zijn voeten zal zijn gelegd, nadat Hij de reinigmaking der zonde des volks volbracht had door Zichzelf.

Van de vaderen stamt Hij af naar het vlees, Die is: God boven allen te prijzen tot in eeuwigheid! — Door Zijn almacht kan Hij alle dingen Zich onderwerpen; want Zijn heerlijkheid is zo groot, dat Zijn meest geliefde discipel bij het gezicht daarvan als dood aan Zijn voeten nederviel; en de hoogte en diepte, de breedte en lengte Zijner liefde gaat alle kennis te boven, gelijk de vrede, die Hij geeft, alle verstand te boven gaat. Hem te kennen is het eeuwige leven. Waarom is dan zulk een aldus geslagen en verwond?

Ach! om de zonde en misdaden des volks. Op Hem lag de straf, opdat zij zouden vrede hebben en door Zijn striemen is hun genezing geworden. Ja, waarlijk het zien op Hem en Zijn bloedige wonden geneest elke krankheid, als ook alle bekommernis en twijfeling, en vervult met vrede, rust en liefde, met kracht en blijdschap.

Wat ziet gij nog meer, als gij Hem aanziet? Ik zie in Hem mijn Borg, den Man der smarten voor mij; Hem, Die in mijn plaats trad, in Zijn lijden, in Zijn gehoorzaamheid en daarna in Zijn heerlijkheid. Ja, Hem, en met Hem ben ik gekruisigd, gedood, gestorven en begraven. In Zijn heilige Persoon is de door mij verdiende vloek en het over mij gevelde vonnis in alle gestrengheid en in de ganse omvang voltrokken.

Dus ben ik in Hem rein, schuldeloos, zonder vlek of rimpel, in zoverre mijn geloof dat alles omvat.

Wat ziet gij nog meer? Ik zie in Hem de gave Gods voor mij, een gave Gods, die alles in zich bevat, wat noodzakelijk is, om mij onbeschrijfelijk rijk, gelukzalig, heilig en heerlijk te maken, gelijkvormig aan de zon, die met haar licht en warmte zo ontelbaar vele andere zegeningen verspreidt, die zich door niets anders laat vergoeden; een parel, voor welke een wijze alles wat hij heeft zal verkopen, om haar deelachtig te worden, alles voor schade en drek zal achten, als hij slechts Christus gewint.

Maar hij, die nog iets anders, hoe kostelijk het ook zijn moge, meer bemint en waardiger acht dan Hem, die is Zijns niet waard. Evenwel hoe gaarne zal hij, die erkent, dat hij met de gave Gods alles honderdvoudig vergoed krijgt, zich van alles laten beroven; hoe bereidwillig zal hij een dwaas voor de wereld en in Zijn eigen ogen willen zijn, om in Christus wijs te worden, al zijn gerechtigheid als een onrein kleed achten, om zulk een eer- en staatsiekleed, als Christus voor hem is, daarvoor te verkrijgen; het liefst in zijn zwakheid roemen, opdat de kracht van Christus in hem wone; zich gaarne voor niets, voor een goddeloze, voor een ontijdig geborene houden en laten houden, opdat hij zich alleen met vrije genade vergenoege.

Nochtans zal de zodanige ook met blijdschap belijden, dat hij volmaakt is in Christus, maar ook buiten of naast Hem volstrekt geen kracht of wijsheid, of gerechtigheid nodig heeft, om voor God te bestaan; dewijl hij zich in eeuwigheid volmaakt ziet in het ene Offer aan het kruis. O arme zondaar! kendet gij die gave Gods, gij zoudt Hem gewis bidden en Hij zou u Water des eeuwigen Levens geven, dat in u zou worden een fontein van levend water, springende tot in het eeuwige leven.

Maar wat zal het dan zijn, als zij, die in Hem geloven en Hem liefhebben, hoewel zij Hem niet zien, Hem eens zien, gelijk Hij is, en Hem zullen gelijk zijn. O! hoe zalig, hoe getroost en vrolijk zijn reeds hier zij, die deze gave in het geloof kunnen aannemen, die dat water drinken, dat kleed aantrekken en met deze gave geheel omhangen zijn.

Dat moet onze koers zijn, daarheen moeten wij sturen. Alles wat ons tot Jezus Christus heendrijft, wat ons naar Hem doet uitgaan, wat ons op Hem doet vertrouwen, dat is van het grootste gewicht, het moge dan door het Evangelie of door de wet, door dreiging of belofte, door onze ellende of door de heerlijkheid van Christus worden bewerkt. Maar alles, wat ons van Hem afleidt of verwijdert, hetzij geluk of ongeluk, hetzij verstand of domheid, hetzij

deugd of zonde, hetzij ons hart of de duivel, of andere mensen, dat is niets dan nadeel en schade, al ware het ook, dat het scheen wijsheid, ernst, ijver, vlijt, voorzichtigheid of wat ook te zijn.

Buiten Christus bestaat er geen heil. Dus moet Hij onze enige troost, beiden in leven en sterven zijn. Laat ons dan leren op Jezus te zien, de Aanvanger en Voleinder des geloofs en in Hem volharden; opdat wij in het geloof levende, werkende, strijdende het einde des geloofs bereiken, namelijk de zaligheid der ziel. Amen.

OBOTH

Numeri 33:43

“En zij verreiden van Funon en legerden zich in Oboth.”

Een der opmerkelijkste namen, die Jezus Christus draagt, is deze, dat Hij Zich den weg noemt, Joh. 14 : 6.

Een weg maakt het mogelijk van de ene plaats naar de andere te komen. Waren in de maan de kostbaarste schatten te verkrijgen, dan zouden wij daarvan moeten afzien, dewijl daarheen geen weg is. In een overdrachtelijke zin noemt men daarom ook de middelen, om een doel te bereiken, wegen. Ook de Goddelijke leidingen worden zo genoemd, dewijl zij de middelen zijn, waardoor God Zich in Zijn volmaaktheden openbaart, of wel mensen tot hun bestemming leidt.

Christus is de Weg. Hij is de Weg, om uit al onze ellende, uit onze zonde, uit de vloek, uit de toorn Gods, uit bijzondere benauwdheden en noden, tot Gods genade, tot de vergeving der zonden, tot de rechtvaardiging, tot de Goddelijke natuur, met één woord: tot het leven en de zaligheid te komen. Daartoe is Hij noodzakelijk, Hij alleen en niemand anders.

Nochtans is het gewis, geen weg kan ons baten, tenzij dat wij die inslaan en er op wandelen. Dat geldt ook van Christus. Gelijk wij ons door lichamelijk wandelen met een weg in verband stellen, also moeten wij ook op een geestelijke wijze met deze levende weg in verbinding treden, hetgeen door het geloof geschiedt, dat door de Schrift ook een aannemen van Christus, een hongeren en dorsten genoemd wordt.

Maar wat zijn de meest gebaande en beste wegen voor een lamme? Niets; want er wordt een vermogen hij hem vereist, dat hij niet bezit. Zo is het met deze weg niet gesteld; want Hij heet zelfs ook daarom de weg, dewijl Hij eerst tot de ziel komt, en daardoor dat lamme, in zover het noodzakelijk is, wegneemt. Een moeder is ook voor haar nu geboren kind de weg ten leven, tot het onderhoud, tot de wasdom, en dat wel doordien zij dat kindeke aanneemt. Alzo ook Christus.

Maar ook de Goddelijke leidingen heten wegen, waardoor Hij zielen op deze koninklijke weg leidt, er mede bekendmaakt, daarop bewaart en bevestigt, bevordert, oefent en leert wandelen. Deze wegen hebben enerlei oorsprong: Gods ontferming; enerlei grond: het bloed van Christus; enerlei doel: opdat Hij in de ziel een gestalte verkrijge; ook één einddoel: de eeuwige heerlijkheid. De omzwervingen Israëls op de weg naar Kanaän geven ons daarvan een voorbeeld. Laat ons nu onze wandelstaf weder opvatten en de zes en dertigste legerplaats beschouwen.

Wij moeten alweder voor lief nemen, om onze beschouwing aan de betekenis van de naam dezer legerplaats vast te knopen. Oboth betekent vooreerst lederen zakken, of vaten van ieder, waarin men toen de wijn deed, gelijk bij ons in vaten. Israël was nu in of tot aan het land van Moab en Edom gekomen, waar veel en goede, bijzonder rode wijn wies.

Jesaja en Jeremia maken gewag van deze wijnstok en van de edele ranken van dit land, en de laatste vergelijkt de Moabieten zelve bij de wijn, als hij zegt: dat Moab van zijn jeugd af gerust op zijn heffe heeft stilgelegd, dat hij nimmer uit het een vat in het ander is gegoten, en nooit in de gevangenis is getrokken; dat daarom zijn smaak is gebleven en zijn reuk niet is veranderd; maar God zou werklieden over hen zenden, die hen zouden bewegen, hun vaten ledigen, enz.

Dat is hetzelfde, wat Asaf op deze wijze uitdrukt: “Ik was nijdig op de dwazen, ziende der goddelozen vrede. Zij zijn niet in moeite gelijk andere mensen en worden met andere mensen niet geplaagd. Er zijn geen banden tot hun dood toe en hun kracht is fris. Terwijl ik de ganse dag geplaagd ben en mijn bestraffing is alle morgen nieuw.” (Ps. 73.)

Israel had dus wellicht hier een aangename legerplaats onder de wijnbergen; nochtans, indien het hun ook al geoorloofd was daarvan te eten, zo was er toch niets voorhanden; want het was in het begin der lente, dewijl wij zien, dat zij enige maanden later het Pascha vieren. Ja, zo komen vele mensen dikwijls te vroeg of te laat. David zegt eens, dat hij tot lijden was gemaakt, en als dat gebeurt, dan kan het uit velerlei oorzaken ontspruiten. Welzalig hij, die God liefheeft; dewijl hem alles moet medewerken ter zaligheid.

Wel ons, dat wij een wijnstok kennen en hebben, die de voortreffelijkste vruchten draagt, die te allen tijde rijp zijn en kunnen genoten worden. Ook roemt de bruid, Hoogl. 2:4: Hij voert mij in het wijnhuis en de liefde is zijne banier over mij." Dat is een beeld van rijke vertroosting en verkwikkingen, waarmede de Heilige Geest zo dikwijls, reeds hier beneden, de gelovige ziel overstort, en die een voorsmaak des hemels zijn, waar zij in volle mate zullen worden uitgegoten. In elk geval is toch de wijnstok, al had hij druiven noch bladeren, beter dan de druiven, en de bruid noemt met recht de liefde meer dan de wijn. Al is het dat zij bedroeft of troost, verwondt of geneest, lief koost of toornt, als Hij ons maar liefheeft. En dat is immers zo, ach ja! dat is zo tot in eeuwigheid.

Wij hebben hierboven van een aangename legerplaats der kinderen Israëls gesproken; maar wij mochten dat wel terugnemen. Hoe? zij waren immers onder Edom gelegerd, een hun zo na verwant volk, dat met hen dezelfde Izaäk tot stamvader had, maar hun bitter vijandig was, daarbij een gans andere godsdienst had, ja aan de afgoderij verslaafd, en daarom voor Israël zeer gevaarlijk was. Naast deze omringden hen niet minder listige en gevaarlijke volkeren, zoals de Moabieten en Amorieten - Och ja! gij arm Israël, zijt het minste onder alle volkeren. Al zijt gij ook als de sterren des hemels, zo zijn zij toch ook als het zand aan de oever der zee. Was de Heere niet met u op de weg, zij verslonden u levend.

Werd gij niet door den Heere uwen God zalig, dan werd gij het nimmer. Was Hij niet het zwaard uwer zegepraal, dan bezat gij er geen; was Hij niet het schild uwer bescherming, dan waart gij als een man, die zonder bedekking is. Niets blijft u over, dan op den Heere te vertrouwen, opdat gij alzo het goede land erft en den berg des Heeren bezit. Vinden wij niet nog steeds de woorden van Christus bevestigd: "Weinigen zijn er, die de smalle weg vinden, die ten leven leidt!"

Heeft niet Edom, dat van Christus niets wil weten, reeds voor lange tijd zich machtig bewogen en verheven, en kan Israel zich laten horen, zonder aan alle kanten bemoeilijkt en beticht te worden? Het is waar, men moet de ware Christenen, dat Israël Gods verdragen. Het is tot heden toe nog niet wettelijk verboden de leer van Christus voor te dragen. Maar de gezindheden der mensen leveren ons in dit opzicht voor nog geen acht dagen waarborg op.

Er bestaat ook zelfs een Edom in ons, en wie heeft niet de handen vol, om uit zichzelf uit te werpen al wat boos is. Die vuil is, dat hij nog vuiler worde, Israël zal er nochtans gelukkig doorkomen; want de Heere neemt en draagt hen op Zijn vleugelen, gelijk een arend zijn jongen uitvoert en boven hen zweeft.

Maar het woord, waardoor deze legerplaats wordt aangeduid, betekent niet alleen lederen wijnvaten, maar ook zulk iemand, die een geest der waarzegging heeft en daarmede vervuld is, als een lederen zak met wijn. Als zodanig komt het voor Lev. 20:27: "Als nu een man of vrouw in zich een waarzeggende geest zal hebben, of een duivelskunstenaar zal zijn, zij zullen zekerlijk gedood worden, men zal hen met stenen stenigen, hun bloed is op hen." Zulk een was de vrouw te Endor, bij wie, volgens 4 Sam. 28, koning Saul in zijn angst de toevlucht nam, om raad, en die zelve zeide: dat hij de Oboth had laten uitroeien.

Het is genoeg bekend, dat het Oude verbond, enige eeuwen voor de geboorte van Christus, in de Griekse taal is overgezet. In deze vertaling heet die vrouw een buikspreekster, van welke zeldzame kunst ook door de profeet Jesaja gewag wordt gemaakt. Dat woord Oboth betekent dus betoveringen. Waren de kinderen Israëls nu op een betoverde grond geraakt, dan verkeerden zij zeker in bedenkelijke omstandigheden en waren de wandelaar gelijk, die op

een gevaarlijke weg door een dichte nevel wordt overvallen, zodat hij niet voor zich kan zien, hoe noodzakelijk dit ook zou zijn, en derhalve zeer licht in groot ongemak geraakt.

Bij de eigenlijke zogenoemde betovering en toverij zullen wij ons niet ophouden. Men heeft immers alles, wat daaronder wordt gerangschikt, reeds voor lange naar het gebied van het domste en belachenswaardig bijgeloof verbannen, daar een verstandig mens er niets van gelooft, en het is onloochenbaar, dat het bijgeloof daaraan een groot deel heeft gehad. De kennis der natuur, de beschaving en verlichting is, tenminste in het grootste gedeelte van Europa, zover gevorderd en verbreid, dat het getal nog 'slechts gering is van hen, die aan het bestaan, wellicht zelfs aan de mogelijkheid van toverij geloven.

Zeer velen gaan zelfs zover, dat zij nog daarenboven het bestaan van duivelen of boze geesten en alzo ook de mogelijkheid hunner werking bestrijden en rechtstreeks loochenen, en daardoor weinig eerbied voor het Woord van God aan de dag leggen, waarin dit zo duidelijk wordt geleerd, dat niemand het kan loochenen, zonder dat woord te wederspreken. Het is zeker, dat het Woord Gods noch tovenaars, noch toverij duldt, hetzij beiden iets onwezenlijks of wezenlijks zijn.

Het is zeker, dat in het oude heidendom veel wonderlijks voor de dag kwam, dat zich niet natuurlijk laat verklaren, zoals hun orakelen, die door het Christendom deels in verachting kwamen, deels verstomden. Zoveel in vroegere tijd daarvan verhaald is geworden, zo weinig wordt er in later tijd ergens gewag van gemaakt. Geloofde men eertijds zonder veel grond, zo is men, bijzonder sedert de laatste helft der vorige eeuw, begonnen, eveneens zonder grond, te weinig, ja bijkans niets meer te geloven.

Was men toen biigelovig, zo is men thans ongelovig. Beiden deugen niet. Is het bijgeloof verderfelijker, het ongeloof is dit nog meer. Zonder omweg wordt aan het ongeloof de verdoemenis aangekondigd. Voor het overige behoeven wij er niet zozeer op te roemen, dat wij van bijgeloof zijn bevrijd, en ons daarop te verhoovaardigen, want het kan wel van groter omvang bevonden worden en meer verrijnd zijn, dan velen denken. De een erkent voor bijgeloof, wat een ander zeer vernuftig voorkomt.

Zo houden wij, om het gezegde op te helderen, uw vertrouwen op uw eigen inzichten, krachten, deugden, goede werken en hoedanigheden, en uw hoop op de liefde en goedheid Gods, voor louter beklagenswaardig bijgeloof, dat een verschrikkelijke blindheid tot grondslag heeft en voor de godzaligheid en zaligheid zelve een hinderpaal is, zolang gij u niet voor blind houdt en u niet door het waarachtige licht der wereld laat ziende maken.

Voorts zullen wij eens zien, hoe sterk gij tegen bijgeloof en toverij zijt, als zekere leugenachtige tekenen, wonderen en krachten des satans openbaar worden, om het aan het licht treden van de ongerechte, van wien in 2 Thess. 2 wordt getuigd, te ondersteunen. Aangaande het buikspreken, dat tegenwoordig niet zelden wordt gevonden, kan ik niets zeggen; want ik weet niet, of het een ziekelijk verschijnsel, dan wel iets natuurlijks is, of dat het bedenkelijke en magische er aan is verbonden, dat de genoemde Griekse vertaling daarin meent te vinden.

Dit is gewis: tot verheerlijking van God en bevordering van Zijn Koninkrijk dient het niet; het kan ook niet uit het geloof geschieden, en is alzo zonde. Wie kan voorzeggende, tot welke boze doeleinden die zeldzame en onverklaarbare dingen nog in de toekomst kunnen aangewend worden, die tot nu toe slechts tot vergenoeging des vleses dienen, en om de nieuwsgierigheid te bevredigen. Nog vreemder zijn de verschijnselen van het zogenoemde dierlijk magnetismus, waardoor mensen in onbegrijpelijke omstandigheden geraken en onbegrijpelijke dingen zeggen en doen, zodat men wel geneigd is, hen voor Oboths, voor lieden te houden, die een waarzeggende geest hebben.

Dat zij in zulk een magnetische toestand ook godsdienstige en vrome zaken voortbrengen, maakt de zaak niet beter, maar wel bedenkelijker; want de dienstmaagd te Filippi, Hand. 16, kon niet slechts waarzeggen en daarmee veel geld verdienen, dewijl zij een waarzeggende

geest had, maar zij volgde ook Paulus en riep: “Deze mensen zijn dienstknechten Gods, des Allerhoogsten, die ons den weg der zaligheid verkondigen.” Doch Paulus, door Gods Geest toegerust, kon deze lofspraak van de satan niet verdragen, keerde zich om, en zeide tot de geest: “Ik gebied u in den naam van Jezus Christus, dat gij van haar uitgaat, en hij ging uit ter zelfder ure.” Men had destijds grote boekdelen, die aanwijzing en lering gaven in toverkunsten; deze werden door hen, die gelovig geworden waren, in menigte samengebracht om te verbinden, hoewel zij aan waarde een aanzienlijk kapitaal vertegenwoordigden; want het zaligmakend Evangelie leert ons niets anders te willen weten, dan Jezus Christus en dien gekruist.

Het is dus ten hoogste bedenkelijk, dat in onze tijd dat uitheemse ding, het magnetismus, als een middel tot ontdekking van hogere waarheden wordt gebezigd, daar wij immers niet wijzer mogen zijn dan het woord Gods wil dat wij zijn zullen.

Ik breek af; niet ten onrechte fluistert de tegenwoordige geest destijds ons grote bezorgdheid in en legt ons de vraag in de mond: “Wat dunkt u, wat zal daaruit nog voortkomen? wat zal het tegenwoordig geslacht nog beleven? wat zal er nog gebeuren? Ik bedoel niet, dat wij het antwoord op deze vragen, die de toekomst raken, moeten wenschen te ontvangen, maar wel ons zoveel nauwer in zelfverloochening, in vertrouwen en liefde aan den Heere moeten houden, die de godzaligen uit de verzoeking weet te verlossen; want hier is het geloof en de lijdzaamheid der heiligen.

Zo ooit dan is het thans noodzakelijk: nuchteren te zijn, te waken, te bidden en te strijden; want de duivel gaat om als een briesende leeuw, zoekende wien hij zou mogen verslinden.

Er zijn toch evenwel betoveringen in een figuurlijke zin, zonder dat daarbij magische of bovennatuurlijke krachten in het spel komen. Zo vraagt Paulus aan de Galaten: “Wie heeft u betoverd, dat gij de waarheid niet zoudt gehoorzaam zijn?” En hoe velerlei en krachtig zijn niet dergelijke betoveringen? Men vindt hoofdzakelijk drieërlei soort, en wel aardse, zinnelijke en godsdienstige.

Welk een betoverende kracht bezitten niet de aardse dingen en goederen. Zij maken voor vele mensen hun god uit, dien zij bij uitsluiting en onverdroten dienen, wien zij alles opofferen, om wiens wil zij zich alle moeite en verloochening laten welgevallen, ja zich zelfs in lichaams- en levensgevaar stellen, zonder daarover te murmureren. En wat is, als alles voortreffelijk gaat, het doel, dat zij najagen? Dat zij voor hun nakomelingen een aanzienlijk goed nalaten hoewel nochtans weinigen het zo ver kunnen brengen.

Wij bestrijden volstrekt niet dat het geoorloofd is zich op een Christelijke wijze, onder gebed en vlijt goederen te verwerven en het verworvene te onderhouden en te vermeerderen. God Zelf stelt de rijke naast de arme. Het rijk worden ligt in de tijd en in het geluk; maar- tijd en geluk liggen in Gods hand. David zegt: “Als het vermogen overvloedig aanwast, zet er het hart niet op;” maar hij zegt geenszins: stoot het van u weg. Rijke lieden kunnen ook godzalig, zowel als armen goddeloos zijn, gelijk de Schrift leert en de ervaring bevestigt.

Geen van beiden maakt ons Gode aangenaam of ongevallig; en als Christus het wee over de rijken uitroept, dan bedoelt Hij daarmee niet hen, die vele goederen bezitten en daarbij geestelijk arm zijn. Intussen zegt de apostel van dezen: “Die rijk willen worden vallen in verzoeking en in de strik en vele dwaze en schandelijke begeerlijkheden, welke de mensen doen verzinken in verderf en ondergang.” (1 Tim. 6:9)

Hoe kan het aardse goed vele mensen zo zeer betoveren, dat zij door elk middel dat doel zoeken te bejagen. Bedrog en vervalsing van allerlei soort, leugen en ongerechtigheden worden zonder gewetensbezwaar, of ten spijt daarvan ter hand genomen en de schuld der zonden wast met de vermeerdering van het vermogen. Zij zijn zodanig betoverd, dat zij een tijdelijk verlies en nadeel nauwelijks kunnen verdragen en aan de andere zijde geheel onverschillig zijn omtrent het eeuwig verliezen hunner ziel; zo betoverd, dat zij, ik weet niet welke moeite en welk gevaar zich getroosten, om aards gewin te verkrijgen, dat zij alles met

geduld ondernemen, ja zelfs tot diefstal komen, en in plaats van voordeel, zich de gevangenis verwerven; terwijl zij op de vraag: wat doet gij om uw ziel te redden? moeten verstommen. Menigeen is bij al zijn rijkdom zodanig met gierigheid (die een wortel van alle kwaad is) gestraft, dat hij nauwelijks van zijn goed het nodige durft genieten, nog veel minder anderen daarvan iets wil mededelen. Zijn dat niet betoverde mensen, krankzinnigen, die aan verrotte noten boven echte paarden de voorkeur geven, de laatsten vertreden en de eersten met grote moeite vergaderen en bewaren?

Maar is het niet beklagenswaardig, dat er velen zijn, die op deze betoverde grond zijn vastgekleusterd? Welzalig allen, die in het vast geloof kunnen roemen: Hij heeft ons verlost van de tegenwoordige boze wereld en ons het verstand gegeven om de waarheid te kennen; en, hoe behartigingswaardig zijn de woorden van Johannes: "Hebt de wereld niet lief, noch hetgeen in de wereld is;" maar ook hoe navolgenswaardig het gebod van Christus: "Zoekt eerst het Koninkrijk Gods en Zijne gerechtigheid!"

Niet minder verderfelijk is de betovering der zinnelijke lusten en begeerlijkheden. Gelijk tirannen leiden zij scharen van mensen als slaven in ketenen der schandelijkste en verachtelijkste lusten, die ziel en lichaam verderven. Er zijn wellustelingen met oog en hart, vervuld van echtbreuk, wier aderen van verhitting gloeien; dronkaards, die als razenden hun welstand vernietigen, zonder dat zij uit die betovering kunnen verlost worden, ook dan als zij het willen beproeven; spelers, die hun laatste stuiver aan het spel opofferen, en alzo armoede en vertwijfeling als met blinde woede tegemoet lopen.

Hoe zinnelijk zijn de mensen, die zoveel mogelijk dit aardse leven zodanig trachten te verfraaien, dat zij het eeuwige leven verafschuwen; welk een danswoede, b.v., die reeds menigeen met de kostbare prijs der gezondheid en des levens heeft moeten betalen; welk een toneelspelwoede en vele andere spellen, en het spelen in loterijen, waardoor de verblinde mensen zich dit leven begeerlijk, maar het toekomstige walgelijk trachten te maken, in plaats van het oog, dat ergert, uit te trekken, de hand en de voet, die ergeren, af te hakken en weg te werpen, daar het hun toch veel nuttiger zijn zou, lam, kreupel en met één oog in het koninkrijk der hemelen te komen, dan zoals zij zijn in het helse vuur geworpen te worden, waar weinig der ogen en knersing der tanden is.

Wee ons, dat wij in Oboth, in het betoverde land wonen, waar de meesten zich laten betoveren. Ach! ontwaakt toch eindelijk uit de strik des duivels.

Over de betoveringen in een geestelijke zin zijn reeds grote boeken geschreven. Wij willen nochtans ook daarover enige opmerkingen maken. Bijzonder opmerkelijk maken in dit opzicht de godsdienstige dweepers zich schuldig, waarvan men ook in onze eeuw verscheidene beklagenswaardige proeven heeft gezien, hoewel niet in onze omstreken, zoals omtrent een eeuw geleden het geval was, en wel in een bloeiende plaats in onze nabijheid.

Evenals de heersende geest des tijds er velen toe brengt om de Heilige Schrift te verwerpen, en hun eigen verstand op de troon te zetten, zo zijn er nog steeds hier en daar mensen, die beiden verlagen en gering achten, om de ingevingen van een gewaand inwendig licht te volgen en zo op vele dwaalwegen geraken, dewijl zij hun dromerijen voor goddelijke ingevingen houden. Ach, hoezeer hebben wij arme, aardse mensen Hem nodig, die ons achterna roept: "Dit is de weg, wandelt in denzelven, als gij zoudt afwijken ter rechter of ter linkerhand."

Paulus vraagt aan de Galaten: "Wie heeft u betoverd, dat gij de waarheid niet zoudt gehoorzaam zijn? Maar waarin waren zij der waarheid niet gehoorzaam? Daarin, dat zij door de wet zochten gerechtvaardigd te worden, en onder de wet wilden zijn. Men zou zeggen: zo ergens, dan toch zeker was het in deze gemeente het minst te vrezen geweest, dat zij van de genade afvallig worden en Christus uit het oog verliezen zouden. Zij liepen zo wel, wie verhinderde hen? Paulus had hun het Evangelie verkondigd, en zij hadden hem daardoor zo liefgekreten, dat zij hem als een engel Gods, ja als Jezus Christus Zelf opnamen en hem wel

alles zouden gegeven hebben. Zij gevoelden en achtten zich toen zo vergenoegd en zalig, dat niets daarmee kon vergeleken worden. Maar ziet, dadelijk traden er lieden onder hen op, die predikten: “Dat kan zo niet gaan, zich ten enenmale gans gerechtvaardigd en zalig te achten, men moet zich laten besnijden en de wet houden.” Nu was alles voorbij, Paulus was hun niet meer lief, zijn prediking niet meer aangenaam, de genade in Christus niet meer genoeg, hun zalig zijn was gevlogen, en in plaats van eendracht en liefde nestelden zich twist en nijd, zodat zij zich, zoals de apostel schrijft, onder elkander beten en opaten.

Alzo vraagt hij dan: “Wie heeft u betoverd?” Aan den andere kant zagen de apostelen zich gedrongen tegen de sectegeest te ijveren, waar deze zich van Paulus, die van Cefas, en anderen zich ook niet in de rechte zin Christelijk noemden. Ginds moeten zij zich verzetten tegen het misbruiken der genade tot lichtzinnigheid en trotsheid, en elders allerlei doorbrekende wanorde verhinderen.

Hier zien wij Joden, als met een betoverende kracht aan hun Talmud gekluisterd, ginds de mannen van verstand door hun ongeloof verblind en daar mensen door enkele dwalingen zozeer vervuld en ingenomen, dat de duidelijkste tegenbewijzen als pijlen met loden punten op hen afsluiten, of hen zelfs tot grote tegenstand aanporren. In het algemeen hebben wij inderdaad oorzaak te letten op hetgeen de apostel in Efez. 6 zegt, dat wij, als gelovigen, met geestelijke boosheden in de lucht te kampen hebben, met de geweldhebbers der wereld, der duisternis dezer eeuw.

Dat is gewis een zeer bedenkelijke en gevaarlijke toestand. Daartegen is met kracht en wijsheid van mensen alleen niets uit te richten, dewijl er krijgsliden des duivels bestaan. Hier kan God alleen helpen, hier is het geloof noodzakelijk, dat de overwinning is, die de wereld heeft overwonnen. Daarom vermaant de apostel ook: “Krachtig te zijn in den Heere en in de sterkte Zijner macht. Aan te nemen de gehele wapenrusting Gods, opdat gij kunt wederstaan in de boze dag, en alles verricht hebbende, staande blijven.”

Alzo zijn ook wij in zekere mate in Oboth gelegerd, en dit te meer, naarmate wij Kanaän meer nader komen; want Oboth ligt bij Kanaän. Op ontelbare wijzen kunnen wij bedrogen en verleid worden eer wij het vermoeden. Velen liggen gevangen in de strikken des duivels tot zijn wil; wij vermanen de zodanigen, in de naam des Heeren, dat zij nuchteren worden. Wij dragen allen een hart om, waarmee het alzo is gesteld, dat het zeer noodzakelijk is te bidden: “Leid ons niet in verzoeking, maar verlos ons van den boze.”

Maar hij, die recht verstaat, hoe groot het gevaar is, zal ook bedenken wat Salomo zegt: Als iemand alleen wandelt, zo hij valt, wie zal hem ophelpen?” en zal Hem aanhangen, Die zegt: “Zij zullen niet verloren gaan in eeuwigheid, en niemand zal hen uit mijne hand rukken.” - “Die u roept is getrouw, Hij zal het ook doen.” Amen.

IJIM

Numeri 21:11

“Van Oboth trokken zij uit en legerden zich in Ijim, aan het gebergte Abarim, in de woestijn tegenover Moab, tegen den opgang der Zon.”

Staten-vertaling: *“Daarna reisden zij van Oboth en legerden zich aan de heuvelen van Abarim in de woestijn, die tegenover Moab is, tegen den opgang der zon.”*

Het is goed, dat het hart gesterkt wordt door genade,” schrijft de apostel, Hebr. 13:9. Hij spreekt vooraf van een omgevoerd worden met verscheidene en vreemde leringen, waartegenover hij dat vastworden stelt. Een echte bevestiging des harten, bijzonder in de Goddelijke leer, en dat vooral in onze tijd, is een grote behoefte. De tegenwoordig heersende tijdgeest wil nauwelijks iets, dat vast en bepaald is, toelaten, maar alles als het ware in het onzekere laten.

Men moet niet bepaald zeggen, dat de zaak zo en niet anders is; maar ook niet, dat het niet zo is. Een ieder moet zo Zijn wijze van zien hebben, en verdragen worden. Daaruit ontstaat, een toestand van onzekerheid, een algemeen drijven op de zee dezer wereld, zonder stuurman, zonder kompas en zonder roer. Is de mens zo verdorven, dat hij onbekwaam is tot enig goed, of is er nog iets goeds in hem overgebleven? Men weet het niet, maar men vermoedt het laatste. Wat vermag de mens: alles, niets, of iets? Men weet het niet.

Moet alles uit het geloof voortvloeien, of moet de mens veel uit zichzelf verrichten? Is het uit genade, of is het uit de werken, of enigszins uit beiden? Is het alleen Christus, of alleen onze gerechtigheid, of een vermenging van beiden? Heden meent men dat, morgen iets anders, om het weldra weder te veranderen.

Vastheid des harten is dierbaar. Hoe heerlijk is het als Job kan zeggen: “Ik weet mijn Verlosser leeft, en Hij zal de laatste over het stof opstaan;” of als David zegt, dat hem het goede en de weldadigheid volgen, al de dagen zijns levens,” en “al ware het, dat duizend vielen aan mijn zijde en tienduizend aan mijn rechterhand, ik lig en slaap en ontwaak, want de Heere behoedt mij;” – “toen vergaaft Gij mij de ongerechtigheid mijner zouden;” als Jesaja zegt: “Hij zal vrede met mij maken; vrede zal Hij met mij maken;” de Kerk: “Verblijd u niet over mij, o mijn vijandin, wanneer ik gevallen ben zal ik weder opstaan;” - Paulus: “Ik weet, in wien ik geloofd heb, en ik ben verzekerd, dat Hij machtig is, mijn pand te bewaren tot op den dag Zijner toekomst.”

Tot die toestand komt men niet door spijzen, door welke geen nuttigheid bekomen hebben die daarin gewandeld hebben, maar wel door de genade.

In de reize der kinderen Israëls komt een legerplaats voor, die de dierbaarheid van zulk een zekerheid door het tegendeel in het licht stelt, en die het onderwerp onzer tegenwoordige beschouwing zal uitmaken.

Gij ziet, dat de vreemdelingschap der kinderen Israëls haar einde nadert; want wij zijn aan de zeven en dertigste legerplaats gekomen, en het gehele getal is veertig. Deze heet Ijim, en betekent een hoop. Zo komt dat woord Ijim in Mich. 1:6 voor, waar Samaria wordt bedreigd, dat God het tot een steenhoop maken wilde, gelijk ook Jer. 26:18.

Dat Ijim lag aan de grenspalen van Moab, die door een steenhoop waren getekend; vandaar de naam dezer streek. Deze legerplaats wordt ook daarom hoop genoemd, dewijl in deze ene meer andere waren, als Sared, Arnon, de bron Mathana, Nahaliël en Bamoth, in welke het volk door bergen en dalen gescheiden, was gelegerd, waarom enigen het woord Ijim door hoop van verwarring vertalen; dewijl de voorgeschreven wijze om hun leger in een groot vierkant op te slaan, hier niet nauwkeurig in acht genomen kon worden, waardoor lichtelijk

enige verwarring kon ontstaan. Onze tegenwoordige beschouwing zal dus bestaan in verscheidene aanmerkingen over deze legerplaats.

Betekent dat woord Ijim hoop, verwarring, dan hebben wij, dunkt mij, reden om te geloven, dat wij thans juist daar zijn gelegerd, zowel in het staatkundige als in het godsdienstige. Het staatkundige behoort niet op de kansel, dan in zoverre het met het kerkelijke en godsdienstige in betrekking staat. Tot op zekere hoogte dringt het Evangelie aan op een oprechte gehoorzaamheid aan onze landsoverheden, evenals het ons, indien het nodig is, tot een vaste tegenstand verplicht. Dat geval komt wel zeer zeldzaam en alleen dan voor, als de wereldlijke overheid tot iets wil verplichten, dat met het uitdrukkelijk woord, de geboden of verboden Gods in strijd is.

Dan zijn wij genoodzaakt, God meer te gehoorzamen dan de mensen. Wij mogen ons in zulk een geval toch nimmer door oproer en met geweld van wapenen, maar alleen met bidden en smeken, met lijdzaamheid en nauwkeurige opvolging hare overige bevelen tegen de overheid stellen; voor het overige moeten wij vluchten, of ons de roving onzer goederen, ja zelfs van ons leven om des Heeren wil laten welgevalen.

De wereldlijke overheid mag zich volstrekt geen heerschappij over onze overtuiging en over ons geweten aanmatigen; want de Heere laat het haar niet toe, dat behoort God alleen. Matigde zij zich nochtans aan, hare heerschappij ook tot over dat heilige gebied te willen uitstrekken, dan hield zij in zoverre op Gods dienaar en door Hem aangesteld te zijn. In alle overige gevallen is het bevelen hare, het gehoorzamen onze zaak, gelijk het haar, der overheid vrijstaat, of zij godsdienstige belijdenissen en formulieren in hare staten al dan niet wil dulden, begunstigen of beperken.

Indien de mensen wezenlijk waren hetgeen zij heten, Christenen, dan zou er thans in het staatkundige zulk een Ijim, zulk een verwarring niet zijn. Het is zeer moeilijk, ja volstrekt niet te doorgronden, wat zekere vreemdelingen in dit opzicht eigenlijk willen en bedoelen. Alles willen zij anders dan het is, en zij kunnen niet zeggen, wat zij eigenlijk willen en door welk middel. Het schijnt, dat zijzelf bevelhebbers willen zijn; maar als allen willen bevelen, wat zal er dan van worden?

Het schijnt dat men volstrekt geen overheden wil hebben, geen koning, noch iemand boven zich, of zulk een tenminste alleen in zoverre wil gehoorzamen als men het zelf goedvindt. Ach, welk een onheil zou dat zijn! Dan had men tegelijk geen heer en niets dan heren. Alleen de grimmigheid des Almachtigen over de boosheid van zulk een land kon het in zulk een draaikolk laten zinken.

Deze onzinnigen roepen onophoudelijk: strijd, strijd! en willen met die zwarte fakkel de ganse wereld zo in vlam zetten, dat niemand meer kan blussen. Deze mensen moeten onmiddellijk door de hel zijn ontstoken, en wee de aarde, als God hen niet breidelt! Maar ook al het zwetsen geschiedt daar, waar men mensen vindt, die zich bevoegd achten alles te beoordelen, te begrijpen en te critiseren, alsof zij, gelijk Job zegt, de lieden waren, met wie de wijsheid zou sterven. Onze tijd levert het bewijs, dat dit volk een onstuimige zee is, die door geen macht binnen hare palen kan worden gehouden, dan door dezelfde Almacht, die de natuurlijke zee gebiedt en tot haar zegt: tot hiertoe en niet verder; hier zullen zich uwe trotse golven nederleggen.

Dat Ijim openbaart zich ook openlijk in een bedenkelijke kerkelijke en godsdienstige verwarring. Voor dezen werd de belijdenis hooggeschat, en waren de predikanten met ede verplicht, dienovereenkomstig te leren: de Luthersers hadden de Augsburgse confessie en de catechismus van Luther, de Gereformeerden den Heidelbergse catechismus. Wilde nu iemand weten, wat in deze kerken geloofd en geleerd werd, dan behoefde hij slechts de belijdenisgeschriften in te zien.

Die predikant of hoogleraar wilde zijn, moest dienovereenkomstig leren of bedanken, anders werd hij afgezet. Maar hoe is het thans? In vele plaatsen is het reeds zover gekomen, dat er

niet volgens die schriften mag geleerd worden, en de predikatiën zijn van die aard, dat ook een Jood of Mahomedaan ze zonder aanstoot kan horen; maar heilbegerige zielen er geen voedsel in vinden. Nochtans noemen zij zich Christenen, en spreken en prediken wat zij willen; alleen het Evangelie van Christus niet. Men ontmoet dikwijls personen, die men voor werkelijk Christelijk zou houden; maar eer men het vermoedt, hoort men hen grote gedeelten der Heilige Schrift verwerpen, en sommige hoofd- of fundamentele waarheden loochenen, die het wezenlijke der Evangelische leer raken, zodat men niet weet, wat men denken of zeggen moet.

Daarbij maken zij de enge poort zo wijd, dat ik weet niet wat er niet goed door kan, zodat Christus onrecht moest hebben, toen Hij haar bij het oog ener naald vergeleek. Reeds sedert lange tijd kan men niet begrijpen, of het tenslotte niet de vrije wil des mensen alleen is, waardoor de mens zijn heil bewerkt, terwijl de genade hem ten hoogste de behulpzame hand biedt, maar geenszins ook tegelijk het willen en het werken geeft.

Luther bestreed in zijn leven en ook nog na zijn sterven, door zijn nagelaten schriften, met ijver het stelsel der scholastieken, dat de mens moest doen wat hij kon; en vraagt, of hij, aan zichzelf overgelaten, dan iets anders kan doen dan zondigen. In onze tijd echter wordt dat monster, die Pelagiaanse ketterij, als het fundament van het ganse gebouw der leerstellingen geldend gemaakt, en men waant zeer wijs te zijn, als men zegt: werk zo, alsof alles op u alleen aankwam, en bid zo, alsof God alles alleen moest werken, waardoor het een zowel als het ander geheel onzeker wordt gemaakt.

Men denkt, dat men zeer verstandig handelt, als men aanraadt: Doe wat gij kunt, zo zal God doen, wat gij niet kunt - alsof wij zonder Hem toch nog wat denken en doen kunnen, dat Hem kan behagen. Waarom wilde Paulus het liefst in zijn zwakheid roemen? Opdat de kracht van Christus in hem wone, die alleen in de zwakken krachtig is. De heerlijke leer der eeuwige verkiezing, die wel in strijd is met de gerechtigheid uit de werken, maar geenszins tegen het geloof is; de leer aangaande de verzegeling mag niet meer aangeroerd worden, zonder dat vromen en goddelozen zich daartegen verzetten, zelfs onder de zogenoemde Gereformeerden, die nochtans die leer in hun belijdenis hebben.

Als men ziet op al de werkzaamheden, om de Heilige Schrift te verspreiden, zou men wel menen, dat er een bijzondere honger naar het Woord Gods in het land moest zijn. Maar mijn ogen zijn niet scherp genoeg om die te zien, en ik moet onder dat alles meer aan de woorden van Christus denken, als Hij zegt: "Tot een getuigenis over hen." Evenwel de tegenwoordige Protestanten splitsen zich in twee hoofddelen, waarvan de talrijkste zich Rationalisten noemen; dat is: zij, die geenszins de Heilige Schrift, maar slechts de rede laten gelden en dus eigenlijk Heidenen en buiten de Christelijke kerk zijn, hoewel zij de meeste kansels en leergestoelten gans onrechtvaardig in bezit hebben.

De anderen heten Supernaturalisten en openbaringsgelovigen, die zich al weder in verschillende delen onderscheiden. Maar wie is instaat, bij hen iets anders dan een Ijim, een ongehoorde verwarring te vinden, daar behalve deze, er ook nog zulke huichelaars zijn, die nog vele Evangelische uitdrukkingen gebruiken, bijvoorbeeld: van Drieëenheid, van Jezus spreken als den Zoon van God, van Zijn hemelvaart, ja zelfs van rechtvaardiging prediken, maar toch aan deze woorden een geheel andere zin geven, alles slechts om te bedriegen en te verleiden.

Wie kan het bijgevolg loochenen, dat wij werkelijk in Ijim zijn gelegerd? Ach, mocht ons Ijim gelijk dat van Israël in de nabijheid van Kanaän en het aanstaande vreedrijk liggen, en de tweede betekenis van die naam, die een wegdrijven aantoonde, binnen kort zo in vervulling komen, dat alle dwaling en verwarring als een nevel voor de Zon der gerechtigheid werden weggevaagd.

Het volk Gods zal wat het inwendige aangaat, meermalen in omstandigheden verkeerd hebben, dat het met de dichter moest uitroepen: "Uit de diepte roep ik tot U, o Heere!"

Ligt er in het trapsgewijze voortgaan van het scheppingswerk een beeld der verlossing, ook der inwendige verlossing, zo gaat het in beide opzichten ook door vele scheidswegen, waardoor de bedoelde verwarring geordend wordt. God scheidt het licht van de duisternis, de wateren boven van die beneden zijn; hetzelfde zal ook in de leiding der zielen blijkbaar worden. Wat is er bij de meeste zielen veel nodig eer het onderscheid tussen het verbond der werken en dat der genade, dat tussen Wet en Evangelie hun duidelijk wordt, voordat dat naast en tegenover elkander staan van vlees en geest, de oude en de nieuwe mens, de zonde en de genade in één en dezelfde persoon begrijpelijk wordt en blijft!

Op hoe velerlei raadsels stuiten zij, die hun onoplosbaar schijnen, zowel wat het begrip als de uitoefening, de raadslagen en de ervaring betreft. Willen wij uit de begrijpelijke wereld enige van die raadsels beschouwen, laat het dan deze zijn: Jezus, Die toch nimmer dwaalt, zegt in Joh. 14 tot Zijn discipelen: “De weg weet gij,” - en Thomas antwoordt in aller naam: “Heere! wij weten niet waar Gij heengaat, en hoe kunnen wij de weg weten?”

Was dus Thomas iets bekend, dat hij zoveel hem bewust was, niet wist, hoe zal Paulus het dan bedoelen, als hij Rom. 7 zegt: “Zo doe ik nu het zelve niet meer; maar de zonde, die in mij woont.” Welk een zeldzame onderscheiding van zijn ik in zijn persoon! Hoe kan hij toch zeggen, dat hij niet doet hetgeen hij toch doet? Hoe verklaart hij zich gescheiden van de zonde, van welke hij toch toestemt, dat zij in hem woont? Hoe moet men die zeldzame woorden, waarmede hij dat hoofdstuk besluit, verstaan, als hij zegt: “Zo dan, ik zelf dien wel met het gemoed de wet Gods; maar met het vlees de wet der zonde.”

Hoe kan hij zulke tegenover elkander staande dingen, als blijdschap en treurigheid, het niets hebben en alles bezitten, het zwak en sterk zijn, het niets en alles vermogen, in dezelfde persoon, niet na elkander, maar wel tegelijk en in hetzelfde ogenblik voorhanden, en zonder dat het een het ander vernietigt, zich als aanwezig voorstellen, gelijk hij doet, als hij zegt: “Als droevig zijnde, doch altijd blijde; als arm, nochtans velen rijk makende.”

Spreekt ook niet Johannes zeer zonderling, als hij zegt: “Indien wij zeggen, dat wij geen zonde hebben, zo verleiden wij onszelven, en de waarheid is in ons niet;” en terstond daarop: “Die uit God geboren is, die doet de zonde niet: die de zonde doet, is uit den duivel.” Ziet, dat zijn inderdaad raadsels, die de Heilige Geest ons alleen kan oplossen, zodat wij in deze schijnbare tegenstrijdigheden later heldere klanken van de beste harmonie vinden. Deze en dergelijke raadsels kunnen voor een ziel zovele struikelblokken worden en haar in Ijim leiden. Eveneens gaat het met de oefeningen en voornemens.

Hoe kan men tegelijkertijd het wachten en het haasten oefenen, waartoe Petrus vermaant? Hoe hebben wij ons eigenlijk te gedragen, als wij de raad van Jezus Christus willen beoefenen: “Werkt om de spijs, die blijft tot in het eeuwige leven, welke de Zoon des mensen ulieden geven zal.” Of dien van Paulus: “Werkt uw zelfs zaligheid met vrezen en beven; want het is God, Die in u werkt beiden het willen en het werken.” Hij, die elders zegt: “Die niet werkt, maar gelooft,” enz.

Hoevele zijn niet de raadslagen, en hoe tegen elkander overstaande; in welk een grote verlegenheid kan daardoor een ziel geraken, die gaarne heilig en zalig wil worden, die nog niet vast is geworden, hetgeen door de genade alleen kan geschieden. Zij worden door de onderscheidene raadslagen naar Ijim gedreven. Deze zegt: werk, werk, terwijl het dag is, de nacht komt, waarin niemand kan werken; zijt ijverig en vurig en wederstaat tot de bloede toe in het strijden tegen de zonde. En zou zulk een niet goed raden?

Maar een ander zegt: “Stel het eigen werken ter zijde, word stil en daardoor sterk. Wat zal het werken, het arbeiden baten, waardoor gij niet kunt verzadigd worden; indien gij stil waart, zoudt gij geholpen worden. Mijn ziel is stil voor God, Die mij helpt. Die op den Heere wachten, ontvangen nieuwe kracht, zodat zij opvaren met vleugelen gelijk de arenden, dat zij lopen en niet moede worden, dat zij wandelen en niet mat worden. Ziet, is ook niet deze raad schriftmatig?

Een derde vermaant ons op de nadrukkelijkste wijze tot de beoefening van trouw zonder ons nauwkeurig op te geven, waarin dit bestaat: “Zijt getrouw tot in de dood, zo zal Ik u de kroon des levens geven.” Waarom werd die man uit de gelijkenis alles ontnomen?

Omdat hij met zijn talent niet gewoekerd, en er alzo niets mede gewonnen had. Een ander prijst ons de nuttigheid van het kruis zo hoog aan, dat hij het als de beste der gaven Gods voorstelt en voor veel beter verklaart dan alle vertroostingen en verzekeringen; want de Vader kastijdt Zijn kinderen immers, opdat zij Zijn heiligheid zouden deelachtig worden. Hoewel nu de kastijding, als zij tegenwoordig is, geen zaak van vreugde, maar van droefheid is, zo werkt zij nochtans een vreedzame vrucht der gerechtigheid dengenen, die er door geoefend zijn.

Een vijfde verplicht vóór alle dingen te waken en te bidden; deze weder stelt de liefde als het grootste op de voorgrond, zonder welke alles geen nut doet, want al ware het dat ik de talen der mensen en engelen sprak, en had de liefde niet, zo was ik een klinkend metaal of een luidende schel.

Eindelijk wordt het geloof als het enige fundament van al het vorige aangeprezen. Geloof in den Heere Jezus, zo wordt gij zalig. Door het geloof wordt de zondaar gerechtvaardigd, door het geloof wordt het hart gereinigd. Die gelooft wordt niet veroordeeld, niet verdoemd, wordt zalig.

Wie kan tegen deze zeven voorstellingen iets inbrengen; wie moet niet veeleer van allen in het algemeen, zowel als van ieder in het bijzonder belijden, dat zij nuttig en schriftmatig zijn. Maar wordt dan een zieke juist door de menigte der medicijnmeesters geholpen? Zolang nu een ziel haar leven nog in eigen handen heeft, wordt zij niet moede en werkt zich ten dode in de menigte harer wegen, en komt in Ijim. Wat nut doen de menigte der raadgevingen hem, die er niet een in beoefening weet te brengen en moet uitroepen: Ik ellendig mens! geef mij toch geen raad meer, want ik weet er niets van op te volgen; mijn kracht is vergaan.

En zal niet hij alles ineens gevonden hebben, die het Kindeke, den Zoon heeft leren kennen, die Raad en tegelijk Kracht heet; zodat hij zich aan Hem vasthoudende, alle andere raadgevingen zeer licht kan ontberen, dewijl hij de som er van bezit. Voor zoverre er dus geen raad als deze aan de mensen wordt gegeven, betoont hij, die ze mededeelt, hoezeer hij zelf die nodig heeft.

De vierde reden, waarom men zijn legerplaats in Ijim, in een hoop van verwarring kan opslaan, ligt in de ervaringen, die men van zichzelf opdoet, en die men moeilijk met elkander en met de uitspraak van het Woord Gods overeen kan brengen. De in- en uitwendige ervaringen wisselen af en de thermometer daarvan wijst dan eens op warmte, dan weder op koude, en dan wederom op storm. De meesten zijn geneigd hun ganse toestand af te meten naar hun ervaringen, omdat die naar hun mening gewijzigd wordt naar de mate hunner ervaring.

Staat het goed, dan menen zij, dat het zo zal blijven; zo denken zij ook als het slecht bij hen staat. Dan eens geloven zij, dat God hun genadig is, dewijl zij het gevoelen, dan wederom twifelen zij daaraan sterk, dewijl het aangename gevoel daarvan ontbreekt. Zo is er niets zekers in al hunne wegen. Zij willen God zekere voorwaarden voorschrijven, onder welke zij willen geloven. Hadden zij wezenlijk liefde, zo menen zij, dan zou dit daaruit blijken, dat dit geschiedde, maar dat niet. Komt het zo niet, dan raken zij in verwarring.

“Is de Heere met ons, waarom wedervaart ons dan dit en dat?” vraagt een Gideon. Hoe zou het met hem zijn gegaan, als hij de beproeving van Job had moeten doormaken, hij wie wij toch niet zien, dat hij aan zijn genadestaat heeft getwijfeld, hoe verschrikkelijk het hem ook ging. Maar wie is ooit in de aanvechting, aan zichzelf overgelaten, staande gebleven buiten die Ene? Zelfs Abraham vreesde te zullen sterven eer de belofte aan hem vervuld was, en zocht zich door een middel te beschermen, dat geenszins te prijzen is; maar achttien jaren later toonde hij een geloof in de almacht en trouw van God, dat een voorwerp van verbazing voor alle eeuwen zal blijven. Zijn kleinzoon Jakob worstelde met een bewonderingswaardige

moed met God Zelf en zegepraalde; toch klaagt hij later, dat alles tegen hem is. Tot Farao sprak hij nog op zijn honderd dertigste levensjaar iets over zijn verleden, dat ontmoediging openbaart, als hij de tijd zijner pelgrimschap “weinig en kwaad” noemt. In welk een Ijim moest David niet gedompeld zijn, als hij in zijn druk zeide, dat alle mensen leugenaars waren, en dat hij van voor het aangezicht des Heeren was verstoten; Jeremia, toen hij het bejammerde dat hij was geboren; Elia en Jona, toen zij vluchtten, de ene voor Izebel, de andere voor God Zelf op de zee.

Het valt dikwijls moeilijk de wegen, die een Christen moet bewandelen, met de goddelijke beloften in overeenstemming te brengen, en de uitkomst beantwoordt dikwijls volstrekt niet aan de verwachting; zich in zulke gevallen niet te laten verwarren, is geen geringe zaak. Wat moet een vermoeide en belaste denken, als hij op de roepstem van Jezus tot Hem komt, en toch geen rust bekommt; als hij op het licht wacht, en ziet, het wordt duister; als het goede, dat hij heeft, weder verdwijnt; als hij nauwelijks de vloed ontruikt, weder terugzinkt?

Wat zal hij denken, als de belofte zegt: Zij zullen groeien als de ceder op Libanon, en hij moet minder worden? Ach! wie ben ik, mijn Verlosser! dagelijks bozer vind ik mijn zielstoestand. Moet hij niet denken, dat de belofte hem niet aangaat, of dat het niet goed met hem staat? Zijn zulke gedachten niet recht geschikt, om verwarring in de ziel te doen ontstaan, zodat men met David moet uitroepen: “Ik sehrei van weedom mijns harten?” Zulke legerplaatsen komen ook voor.

Daarom “het is goed dat het hart gesterkt worde door genade,” zodat het zich niet meer slingeren laat door alle wind der leer en der aanvechting, maar weet in Wie het gelooft en verzekerd zij, dat de Heere zijn pand bewaart tot op den dag Zijner toekomst; maar dat geschiedt door de genade, niet door spijs, of iets dergelijks. God is het, Die ons met u bevestigt, mijne broeders! en verzegelt, ja ons het onderpand, den Geest heeft gegeven.

Israël is niet gelijk Moab, die gelijk is aan wijn, die op zijn droesem ligt; maar die van het ene vat in het andere is overgegoten; ook niet gelijk een koek, die niet omgekeerd werd en alzo spoedig verbrand, half gaar is, maar wel, die het vuur van alle kanten heeft geraakt.

“Zalig is de man, die verzoeking verdraagt; want als hij beproefd zal geweest zijn, zal hij de kroon des levens ontvangen, welke de Heere beloofd heeft dien, die Hem liefhebben.” Amen.

ZERED EN ARNON

Numeri 21:11-15

“Daarna reisden zij van Oboth en legerden zich aan de heuvelen van Abarim in de woestijn, die tegenover Moab is, tegen den opgang der zon. Van daar reisden zij, en legerden zich bij de beek Zered. Vandaar reisden zij en legerden zich aan deze zijde van de Arnon, welke in de woestijn is, uitgaande uit de landpalen der Amoriëten; want de Arnon is de landpale van Moab tussen Moab en tussen de Amoriëten. (Daarom wordt gezegd in het boek van de oorlogen des HEEREN: Tegen Waheb, in een wervelwind, en tegen de beken Arnon. En den afloop der beken, die zich naar de gelegenheid van Ar wendt, en leent aan de landpale van Moab.)”

Hier wordt van legerplaatsen gesproken, aan welke Mozes in het eigenlijke op goddelijk bevel gemaakte reisprotokol van Hoofdstuk 33 niet gedenkt; wellicht omdat zij te onbeduidend waren, of ook omdat juist niet het ganse heir aldaar legerde, maar wel enkele afdelingen, de ene hier, de andere ginds. Wij kunnen daarbij aan het onderscheid der kinderen Gods bij hun arbeid denken, zo ook aan hun beklagenswaardige verdeeldheid in het Christendom, die haar wortel in de hoogmoed heeft, daar zich de een boven de ander verheft en te veel vertrouwen in zijn eigen inzicht stelt. Alleen in het dal van ootmoed vindt men de echte eenheid.

Nu, daar komt dan toch eindelijk het ganse Israëel, en legerd zich te Bamath, van de hoogte in het dal. Eindelijk als wij uit deze wereld in de oceaan der eeuwigheid moeten overstappen, zal zich een ieder verblijden, als hij die ene plank der barmhartigheid Gods in Jezus Christus mag grijpen.

De lijst van de legerplaatsen, die in Hoofdstuk 33 niet worden gemeld, is ontleend aan een boek, dat het boek der oorlogen des Heeren wordt genoemd. Dat boek hebben wij niet meer, evenmin als het boek des Oprechten, waarvan in Jozua 10:13 wordt gesproken, evenals God het niet doelmatig heeft geacht, enige andere boeken te bewaren, van welke in het boek der Koningen en bijzonder 2 Kron. 29:29 gewag wordt gemaakt, die dezelfde naam droegen, waarop de schrijvers zich soms beroepen, doch die men reeds lang voor de geboorte van Jezus niet meer bezat.

Al deze boeken, zoals dat van de oorlogen des Heeren, waarvan hier wordt gesproken, kunnen zeer belangrijk zijn geweest, nochtans heeft God het niet noodzakelijk geacht ze te bewaren, maar wel ze aan de vernielende tand des tijds ten prooi te geven, gelijk ook het meeste van hetgeen Salomo heeft geschreven is verloren gegaan, namelijk zijn natuurgeschiedenis en zijn duizend vijf liederen. Johannes, de Evangelist, had ook veel meer boeken kunnen schrijven, maar zag er van af, en zegt aan het slot van zijn Evangelie, dat er nog vele andere dingen waren, die Jezus had verricht, die wanneer zij alle beschreven werden, de wereld die boeken niet zou kunnen vatten of begrijpen.

Daarentegen wilde hij op Patmos schrijven, wat de zeven donders spraken; maar het werd hem verboden. Voor het overige heeft God door Zijn almachtige Voorzienigheid ons van de Heilige Schrift genoeg bewaard, dat ons tot zaligheid kan onderwijzen, door het geloof in Christus Jezus. Ach, werd het maar recht gelezen en gehoord, want “alle Schrift is van God ingegeven, en is nuttig tot lering, tot wederlegging, tot verbetering, tot onderwijzing, die in de rechtvaardigheid is; opdat de mens Gods volmaakt zij tot alle goed werk volmaaktelijk toegerust.”

Voor het overige is het lichter, dat hemel en aarde vergaan, dan dat er een tittel of jota van de wet valle. Maar verstaat gij ook wat gij leest, en hoort; en volgt gij? Het was Israëel in deze streken niet zeer wel gegaan; want de Moabiëten hadden hun de verzochten doortocht in hun land verachtelijk geweigerd, en hen daardoor genoodzaakt een zeer grote omweg te maken.

Dat alles zou hun nu spoedig rijkelijk vergolden en datzelfde land hun ten deel worden, dat zij voorheen niet eens met hun voeten mochten aanroeren. Het was als een goed voorteken aan te merken, dat zij zich nu tegen de opgang der zon legerden, daar voorheen hun richting anders was. Het zou hun gelijk hun stamvader Israël gaan, wien ook de zon opging nadat de Heere hem eerst de heup verwrongen had. De kinderen Gods moet noodzakelijk alles ten beste dienen.

Ook in het Koninkrijk Gods zijn nuttige terugtochten, voordelige hinderpalen, heilzame mislukkingen. Maar het is geenszins aan onze beoordeling toevertrouwd, wat in bijzondere gevallen te verkiezen is; neen, wij moeten de wolk- en vuurkolom volgen en onze ogen de wegen des Heeren laten welgevalen. Het strekte tot een veel groter verheerlijking van Christus en versterking des geloofs bij Martha en Maria, dat het met Lazarus erger werd, dat hij stierf en van de doden werd opgewekt, dan dat Christus hem slechts van een ziekte had genezen, hoezeer de zusters dit ook hadden gewenst. Wij belijden met Josafat: "Wij weten niet wat wij doen zullen;" en met Paulus: "Wij weten niet wat wij bidden zullen."

De eerste legerplaats van Ijim was aan de beek of woudstroom Zered. Een bergstroom is een alles mederukkende vloed, die in de lente door het smelten van de sneeuw op de bergen of door het vallen van plasregens ontstaat. Zered betekent takkig, dorre takken, bijzonder van wijnstokken. Moab was een wijnland. Als nu een bergstroom daarheen vloeiende, dan nam hij de afgesneden takken van de wijnstokken mede, die dan hier dan ginds bij hopen bleven liggen.

Welk een voortreffelijk gewas de wijnstok en hoe kostbaar zijn vrucht ook zij, zo is zijn hout toch niets waard. Men kan, gelijk God in Ezech. 15 zegt, volstrekt niets er van maken, niet eens een nagel, om er iets aan te hangen. Dat leger had alzo niets aangenaams maar gaf toch aanleiding tot vele nuttige beschouwingen, gelijk dit met de werken Gods het geval is voor hem, die ze beschouwt en overdenkt, en er lust in heeft. De wijnstok is in de Schrift een beeld van het volk Israel. "Gij hebt," zo heet het Ps. 80, "een wijnstok uit Egypte overgebracht. O God der heirscharen, bezoek dezen wijnstok en den stam, dien Uw rechterhand geplant heeft, en dat om den Zoon, dien Gij U gesterkt hebt. Uwe hand zij over den Man uwer rechterhand, over des menschen Zoon, dien Gij U gesterkt hebt. Zo zullen wij Uwen naam aanroepen. O Heere! God der heirscharen! breng ons weder, laat Uw aanschijn lichten, zo zullen wij verlost worden."

Maar in Deut. 32 scheidt God het volk reeds door Mozes onder het beeld eens wijnstoks, zeggende: "Hun wijnstok is uit den wijnstok van Sodom en uit de velden van Gomorra; hun wijndruiven zijn vergiftige wijndruiven, zij hebben bittere beziën, hun wijn is vurig drakenvenijn en wreed addervergif. Ja, het is een volk zonder raad, het heeft geen verstand. Och dat zij wijs waren en merkten het op, dat zij het verstonden wat hun daarna zal ontmoeten."

Deze alles wegslepene bergstroom had hun moeten leren, wat zij in zichzelf waren; had hen moeten waarschuwen, om hem niet gelijkvormig te worden; maar er was geen verstand in hen. Dat wij dan voorzichter handelen en achtgeven op hetgeen Jezus zegt: "Alle rank, die in Mij geen vrucht draagt, die neemt Hij weg, zij worden vergaderd tot een hoop en verbrand. Blijft in Mij en Ik in u."

God vernedert de mens zeer diep; want alles wat Hij van Adam en zijn nakomelingen weet te zeggen, bestaat in deze woorden: Gij zijt aarde, een klomp, die niets uit zichzelf kan maken; waaruit Ik kan maken naar Mijn welbehagen wat Ik wil: een vat der barmhartigheid of des toorns. Israël wordt bijzonder in de laagte gesteld. Niet zijn getal, noch zijn vroomheid, noch zijn gerechtigheid is de grond, waarom zij in het beloofde land komen, alleen de aan vaders gezwoeren eed. Zij zijn naar het uiterlijk aanzien het geringste onder al de volkeren, naar hun gezindheid halsstarrig. Werd Ezechiël eens een vallei van doodsbenederen getoond, het was het beeld van Israël; evenzo was het ook hier in het dal der wegrukking. Wel hem, die

zichzelf vernedert; want hij zal verhoogd worden. Hoe grondiger inzicht in de hulpeloze diepte der ellende, hoe heerlijker ons de genade wordt. Hoe meer al het vertrouwen op onszelf wordt uitgeroeid, hoe meer behoefte wij krijgen aan den Heere. Bedenkt, zondaar, vanwaar heil, waar krachten te bekomen zijn; wilt gij verdord hout van bloesem en vruchten voorzien, slechts Jezus gezocht, Hem in het geloof omhelsd; zó, waarlijk anders niet, maar zó zal het gelukken. Is Jezus uw deel, vraag dan vrij naar uw zonden; het antwoord Gods zal zijn: daarvan wordt niets gevonden.

Christus stelt zichzelf voor onder het beeld van den ware Wijnstok, en zegt tot Zijn Gemeente: gij zijt de ranken, zodat beiden één geheel uitmaken. Van de gelovigen heet het in Hos. 14:8: "Zij zullen wederkeren, zittende onder zijn wijnstok, bloeiende als de wijnstok." Christus zegt: "Gij hebt Mij niet uitverkoren, maar Ik heb u uitverkoren en gesteld, dat gij vrucht voortbrengt en uw vrucht blijve; opdat, wat gij den Vader bidt in Mijn naam, Hij u dat geve." Joh. 5:16.

Waren niet die ranken als het ware louter profeten; want wat zijn de Joden reeds sedert eeuwen anders dan dat, namelijk afgesneden takken? Daarom, dat zij het licht des levens niet hebben aangenomen. Mochten dan allen, die in hun voetstappen treden, aan hen zien, waarheen hun weg leidt, namelijk als onvruchtbare ranken door de alles wegrukkende bergstroom van deze tijd aangegrepen, weggerukt, tot een hoop vergaderd en met vuur verbrand te worde.

De tweede legerplaats was Arnon, ook een beek, de scheiding van het land der Moabieten van dat der Amonieten. De naam dezer legerplaats is even voortreffelijk als die van de vorige niets beduidend was. Non beteekent een woning, Ar, of Or, het licht; alzo blijvend licht, eeuwig licht. Een heerlijke naam. Zo dicht deze legerplaatsen naast elkander liggen, zo hemelsbreed verschillen haar namen. Hoe zalig, hoe onuitsprekelijk groot zal het onderscheid zijn, als de zielen der rechtvaardigen van het geloven tot het aanschouwen, uit de strijd tot de rust, uit de verloochening tot het genot worden gebracht; als zij hun Mesech met de hemel verruilen mogen, om daar hun bestendige woning in het erfdeel der heiligen in het licht in te nemen.

Een verwisseling, waarvan wij ons hier beneden, indien wij wijs zijn als een kind, slechts een gering denkbeeld kunnen maken. Nochtans zijn er ook op de baan der pelgrims gedurende hun vreemdelingsreis Pniëls, tijden, in welke de gelovigen in de voorhoven des hemels verplaatst, een levende voorsmaak van het eeuwige leven in hun harten ondervinden; Arnons, waar zij onuitsprekelijke dingen ervaren en belijden moeten, dat zulk een uurtje tegen jaren van harteleed opweegt. Ja, zekerlijk, daar wilde men gaarne Nons, hutten bouwen; daar is het goed. Evenwel, na de verkwikking moet de reis weer voortgezet.

Nochtans is het ook door de ontferming Gods zeker, dat het hart kan vast worden, hetwelk door de genade geschiedt; dat men geoefende zinnen kan ontvangen in het Woord der waarheid, om te onderscheiden het goede en boze. Bij een gebrekkig licht vloeien de omtrekken der voorwerpen in elkander, zodat men ze niet goed kan onderscheiden, en mensen als bomen ziet wandelen.

Bij meer licht ziet men nauwkeuriger; dit is ook van toepassing op het geestelijke. Vele gelovige zielen ontvangen door de ontferming Gods een licht der genade, dat zich leidend en lerend over het Goddelijke Woord verspreidt, en in het Evangelie de oude en nieuwe mens, natuur en genade, eigen werken en geloof heilzaam leert onderscheiden, en bewerkt dat zij vaste schreden doen met hun voeten. Dat brengt een geregelde, gelijkmatige gang teweeg, waar zij niet meer, gelijk in Ps. 107 staat, dan ten hemel varen, dan ten afgrond nederdalen, maar in het land hunner begeerte worden gebracht. Er bestaat evenwel geen bevestiging dan van God, Die ons bevestigt in Christus. Al mocht men ook in zijn welvaart, waarin God door Zijn ontferming onze weg heeft vastgemaakt, zich gerechtigd beschouwen, om uit te roepen: "Ik zal nimmer beschaamd worden," gelijk David in Ps. 30 zegt, zo kan toch de bijvoeging

niet ontbreken: “maar toen Gij Uw aangezicht verbergtet, werd ik verschrikt.” God alleen is onveranderlijk en maakt onveranderlijk. Bij Arnon begon het blad ten gunste van Israël te wenden. Gelukkig, hoewel niet zonder zich grotelijks te bezondigen, in grote rampen, hadden zij de verre omweg van het land der Moabieten, die hun de doortocht weigerden, volbracht; maar hier bij Arnon heette het, volgens Deut. 2:25: “Te dezen dage zal Ik beginnen uwen schrik en uwe vreze te geven voor het aangezicht der volkeren;” vandaar zeide ook Rahab, de hoer in Jericho, die de verspieders had verborgen: dat hun hart versaagd was, en zij geen moed meer hadden door het naderen van Israël.

Bij Arnon overwon Israël de koning van Sihon en nam hem zijn ganse land af, dat aan deze zijde der Jordaan lag, en het erfdeel van Ruben en Gad en de halve stam van Manasse werd; terwijl de andere helft zijn erfdeel aan de andere zijde der rivier kreeg. In de blijdschap zijns harten daarover schreef iemand het reeds genoemde boek, dat hij de titel gaf: de oorlogen des Heeren; dat is een zalig boek, dat God alle eer geeft.

Dat het is verloren gegaan, daarover mogen wij niet klagen, dewijl het ons door de boeken van Mozes rijkelijk is vergoed, en, als wij het alzo willen opvatten, ons daarentegen dat zonder twijfel oudere boek van Job door de voorzorg en goedheid des Heeren is bewaard gebleven, hetwelk wij zeer ongaarne zouden missen. Wat Mozes uit dit boek aanstipt, is voor ons donker en uit de samenhang gerukt; wij behoeven ons alzo ook niet daarbij op te houden. Wellicht wordt het in de toekomst nog duidelijk; want anderen vertalen de woorden: men zegt, in den toekomstige tijd: men zal zeggen. En welke oorlogen en overwinningen van Jehova hebben wij niet nog te verwachten! Enigen vertalen anders; bijvoorbeeld: de Statenvertaling geeft dat woord Sufa terug door het woord wervelwind; een ander vertaalt het rode meer, dat Suf heet, en anderen vertalen het in het geheel niet, zoals Luther.

Het woord Waheb laten alle vertalingen onvertaald; men weet ook niet, of door dat woord een persoon, of een plaats wordt aangegeven; het wordt vertaald door gegeven. Zo beantwoordt het ook aan de uitingen van het volk Gods, volgens Jes. 26, waar het heet: “Wij hebben een sterke stad, God stelt heil tot muren en voorschansen. Doet de poorten open, dat het rechtvaardige volk daarin ga, hetwelk de getrouwigheden bewaart. Vertrouwt op den Heere tot in eeuwigheid; want in den Heere HEERE is een eeuwige rotssteen. Wij hebben ook in den weg Uwer gericht, U, o Heere! verwacht; tot Uw Naam en tot Uw gedachtenis is de begeerte onzer ziel. Heere! Gij zult ons vrede bestellen; want Gij hebt ons ook al onze zaken uitgericht.”

Ja, wel leeft het volk des Heeren door en van het geven, waarvan de natuurlijke mens niets wil weten. “Wordt den goddelooze genade bewezen, hij leert evenwel geen gerechtigheid,” vers 10, en zo gaat het dan, gelijk het vers 5 en 6 heet: “Hij buigt de hooggezeten neder, de verheven stad; Hij vernedert ze, Hij vernedert ze tot de aarde toe, Hij doet ze tot aan het stof reiken. De voet zal ze vertreden, de voeten des ellendigen, de treden der armen.”

Dat woord vinden wij ook in Ps. 55:23, waar het heet: “Zorg of last.” “Werp uwe zorg op den Heere en Hij zal u onderhouden; Hij zal in eeuwigheid niet toelaten dat de rechtvaardige wankele.” Zo bad de heilige dichter in grote nood, daar er velen waren, die hem nazetten. Op deze wijze doelt dat woord Waheb op het zuchten van bedrukte gelovigen. Er ligt ook een bemoediging in. Bouwers van de toren van Babel riepen: Kom aan, laat ons tichelen strijken en wel doorbranden! Kom aan, laat ons voor ons een stad bouwen en een toren, wiens opperste in den hemel zij.”

Doch daarop sprak ook de Heere: “Laat ons nedervaren en laat ons hun spraak aldaar verwarren, opdat een iegelijk de spraak zijns naasten niet hore.” Alzo lag in dat woord Waheb een beminnelijke echo van het geloof in de hun gegeven bemoediging tot den strijd en de belofte der overwinning.

Als het er op aankomt zal er geschieden, wat er in Zach. 10 wordt gezegd: “De Heere der heirscharen zal Zijn kudde bezoeken, het huis Juda, en Hij zal ze stellen, gelijk het paard

Zijner majesteit in de strijd. Zij zullen zijn als de helden, die in het slijk der straten treden in de strijd, en zij zullen strijden, want de Heere zal met hen wezen, en zij zullen die beschamen, die op paarden rijden. Zij zullen zijn als een held Efraïms, en hun hart zal zich verblijden als van de wijn, en hun kinderen zullen het zien en zich verblijden, hun hart zal zich verheugen in den Heere; want Ik zal ze verlossen. Hij zal door de zee gaan, die benauwende, en Hij zal de golven in de zee slaan, en al de diepten der rivieren zullen verdrogen.”

“Die te dien tijde zwak onder hen is, zal zijn gelijk David.” Alzo, Waheb - kom aan! Al bestaat er dan ook een Suka, wervelwind, die alles, wat niet vaststaat, omverrukt, of een Rode zee, wij zullen er wel doorkomen, als wij slechts op God vertrouwen, die de doden levendmaakt, die ons heeft verlost, nog dagelijks verlost en eindelijk volkomen zal verlossen. Het gaat toch naar de beken van Arnon, waar een eeuwig licht straalt.

In dat boek wordt nog van de stad Ar gewag gemaakt, en de betekenis van deze naam moet ons in tweërlei opzicht opmerkelijk zijn. Ar betekent, arm en ontbloot, iets dat niets draagt; kan alzo eensdeels als een beeld van de staat van de natuurlijke mens verstrekken, anderdeels als een vingerwijzing gelden voor hetgeen wij van onszelven hebben te denken. Deze plaats heet ook bij Jesaja: Kir-Hareseth, de stad der Scherven.

Wordt niet de mens in het algemeen bij een scherp vergeleken, volgens Jes. 45: “Wee dien, die met Zijn Formeerder twist, gelijk een potscherf met aarden potscherven.” Wat zijn wij van nature anders, dan arm en naakt? Wat de engel der gemeente van Laodicea werd gezegd: “Gij zijt arm, blind en naakt,” dat geldt voor alle mensen en van de meesten geldt ook de bijvoeging: “Gij weet het niet.” Wat zijn wij anders dan breekbare, nietswaardige scherven, die tot niets deugen dan om vertreden te worden; als een Ar, dat met David moet belijden, dat al ons heil en doen is, dat niets wast.

Welk een waarachtig goed zal er uit onszelven voortkomen, daar God zelfs het willen moet scheppen en met dat werk het begin in ons moet maken. Nochtans, hoezeer het ons ook betaamt, zeer gering van onszelven te denken en het Paulus te leren nazeggen: Ik ben niets - zo geheel tegengestelde gedachten heeft Moab en allen, die hem gelijk zijn, van zichzelf. Zij hebben hoge gedachten en menen veel goeds te kunnen uitrichten. Eigen kracht is de grond, dien zij betreden, en eigengerechtigheid het doel, dat zij bejagen; maar zij zullen beschaamd worden.

De naam Ar ontbloot, wat niet voortbrengt - mag ons integendeel als een aanwijzing gelden van hetgeen waarvoor wij onszelven hebben te houden en wat wij hebben te verwachten, namelijk: niets goeds. O zalige, vreedzame armoede des geestes, waarbij het koninkrijk met al zijn krachten en goederen het onze is. O nuttige zwakheid, in welke de kracht van Christus machtig is! Wie kan het geloven, dat men in het koninkrijk van God niet kan zegepralen dan als alle eigen kracht is vergaan; dat men dan eerst wijs wordt, als men vooraf een dwaas is geworden; dan eerst rechtvaardig is, als men eerst van alle eigengerechtigheid, en de mogelijkheid om er zich een te verwerven, is beroofd geworden.

Hoe gehaat en gevreesd is dat Ar, hoe ongaarne neemt men daar zijne legerplaats, hoe worstelt men daartegen! En nochtans ten onrechte, Jakob moest eerst de heup verwrongen worden, voordat hij werd gezegend, eer hij had gestreden met God en mensen en overmocht. De ellendigen alleen helpt Hij heerlijk; zullen wij met de klederen des heils bekleed en met de mantel der gerechtigheid omhangen worden, dan moeten wij eerst ontbloot worden; ja, hoe meer wij bekleed worden, hoe duidelijker wij onze naaktheid zien.

Dan, ja dan willen wij ook met David nog geringer worden, en met Johannes vrolijk belijden: “Hij moet wassen, maar ik minder worden.” In zulk een toestand gaat het dan, gelijk het boek van de oorlogen des Heeren getuigt, tot de bron, vandaar naar Mattana, geschenken - naar Nahaliël God helpt uit - en vandaar naar Bamoth van de hoogten in het dal - en eindelijk van de dood in het leven. Amen.

BEËR

Numeri 21:16, 17

“En vandaar reisden zij naar Beër. Dit is de put, van welken de HEERE tot Mozes zeide: Verzamel het volk, zo zal Ik hun water geven. (Toen zong Israël dit lied: Spring op, gij put, zingt daarvan bij beurte.”

(Naar vertaling van Luther:) En vandaar trokken zij tot de bron. Dat is de bron, waarvan de Heere tot Mozes zeide: Verzamel het volk, Ik zal hun water geven. Toen zong Israël dit lied: zij zongen bij beurten bij de bron.

Israël, wiens reize wij ook thans wenssen te overdenken, bemoedigde zich bij een gelegenheid, welke wij straks zullen beschouwen, op deze wijze: “Zingt bij beurten over dezen put,” of bron! Wij kennen slechts één bron, en die is Christus. Over deze bron zingt de gemeente zo vrolijk en gelovig, als zij het vermag, en als zij daarvan niet mocht roemen, wat bleef haar dan te roemen over? Zij zingt bij beurten. De een zoekt het den ander in het roemen over deze bron af te winnen; een ieder worde zo geleerd, dat hij niets meer wete, dan Jezus Christus en Dien gekruist, hoewel hij zelf niets is.

De gelovigen zingen hij beurten; deze roemt Gods genade, Zijn vriendelijkheid, Zijn gerechtigheid, Zijn sterkte, met één woord Zijn algenoegzaamheid nog liefelijker, nog geloviger, nog vrolijker dan de ander. O, welk een heerlijk lied! ach, dat wij de inhoud en melodie daarvan steeds beter leerden, en de Heere ons de rechte stem en de zuivere toon daartoe verleende, waartoe Hij ook uit genade deze ure zegene.

Ook heden nog houden wij ons bezig met het bericht uit het boek der oorlogen des Heeren, waarvan Mozes ons een gedeelte optekent. Dat boek maakt gewag van een put, eigenlijk bron of wel. Er is wel niets voortreffelijker dan een waterput in een dorre woestijn, gelijk een geheel gebrek aan water even verschrikkelijk is als een volstreckte hongersnood; beiden zijn dodelijk. Vandaar dat het water in de Schrift ook een beeld is der kostelijkste goederen, ja van de Drieëenige God Zelf, Die Zich de Fontein des levens noemt. De voortreffelijkheid van een waterbron wordt eerst recht bij het gebrek daarvan gekend.

Bij deze gelegenheid vernemen wij, dat de Heere het volk water heeft gegeven, hoewel wij de omstandigheden van plaats en tijd niet weten, en ons in de reisgeschiedenis niets daarvan wordt gemeld. Tweemaal gaf God hun water uit een rots; eerst door middel van een slag met de staf van Mozes, en ten tweeden male geschiedde het wel evenzo, nochtans tegen de wil des Heeren, Die Mozes beval, de rots slechts aan te spreken, maar hij sloeg haar.

Hier was het nu voor de derde maal, dat God hun water gaf. Hij beloofde het vooraf: Ik zal hun water geven, en beval het volk te vergaderen. Israël was thans zeer gelovig en vrolijk, zodat zij een loflied bij beurten zongen: “Spring op, gij put, dien de vorsten gegraven hebben, dien de edelen des volks gedolven hebben, door den wetgever, met hunne staven.”

Zij hadden wel reeds groter weldaden van God ontvangen en wonderen gezien, zonder zo vrolijk en dankbaar daarvoor te worden; evenwel, dat hangt juist niet af van de grootte en voortreffelijkheid, maar van de indruk, dien het op het gemoed maakt. “Een verzadigde ziel vertreedt wel honigzeem; maar de hongerige is ook het bittere zoet.” Wij hebben hier ook het bewijs van de menigvuldige wijsheid en goedheid Gods, die hetzelfde ook op verschillende wijze kan geven; ginds door een slag; hier moesten zij de bron graven.

Hij kan ons niet slechts daardoor vergenoegd maken, dat Hij een verdrukking, een wederwaardigheid of lijden van ons wegneemt, maar Hij kan het ook doen voortduren, en daarbij onze wil buigen en op zulk een wijze onze ziel vertroosten en verkwikken. Wij moeten also den Heere geen regelen voorschrijven; want Hij weet op menigerlei wijze te redden en te verlossen. God gaf hun water, nochtans niet onmiddellijk, maar gelijk voorheen

de hand en stem van Mozes het middel daartoe moesten zijn, zo waren het thans de vorsten en edelen van het volk door den wetgever en hunne staven. God verkiest en bereidt Zich Zijn knechten, door welke Hij volvoert wat Hij wil. Gelijk het nu dwaas en zondig is, als men tracht God de eer te ontroven en Hem niet als de oorsprong van al het goede erkent, zo is het ook verkeerd, als men zich in Zijn orde niet wil voegen en de middelen wil versmaden, die Hij verkiest aan te wenden.

De grote uitverkorene Gods, door wien Hij alles wil ten uitvoer brengen, is reeds Zijn eeuwige Zoon Jezus Christus. Deze is Het, van Wien reeds aan Abraham werd beloofd, dat in Hem alle volkeren zouden worden gezegend; door Hem zegent de Vader Zijn Gemeente, arme zondaars met geestelijke zegeningen en hemelse goederen. Hem heeft Hij tot een Heere en Christus gemaakt, Hem heeft Hij verzegeld. Alle macht, alle dingen, alle goederen zijn Hem overgegeven, zijn in Zijn handen gelegd.

Alle volheid woont in Hem, Hij is de eigenlijke bron, en de Samaritaanse vrouw had geen reden om te vragen: “Vanwaar hebt Gij dan het levende water?” of: Zijt Gij meer dan onze vader Jakob? want, wel was hier meer! Hij heeft het dierbaarste water; water, dat levendmaakt, dat reinigt en voor altijd de dorst lest; ja dat zelfs in hem, die het drinkt, een fontein des waters wordt, springende tot in het eeuwige leven. Deze fontein Gods heeft water, de volheid voor ledige harten; alleen vollen de blijven ledig, maar ledigen worden vol. Zij mogen uit hun hen nederbuigende ledigheid niet het besluit opmaken, dat die ledigheid zal voortduren, maar integendeel, dat zij vervuld zullen worden.

God heeft dat grote woord: “Ik zal hun water geven”, vervuld en deze bron was Christus, gelijk Paulus van de rots zegt: “De steenrots was Christus.” Deze bron is ook onder ons; wat van God is gegeven, dat is gewis en zonder enige twijfel of voorwaarde gegeven. Hij heeft ons de fontein des heils, de bron tegen de zonde en onreinheid uit genade geschonken. Is het dan niet “een getrouw woord en aller aanneming waardig, dat Christus Jezus in de wereld gekomen is om de zondaren zalig te maken?”

Moesten wij ons dan niet door de kracht des Heiligen Geestes laten aangorden, om beslist te geloven en niet te twijfelen? Hebben wij dan niet die twee stukken, die niet wankelen, die ieder op zichzelf vaster zijn dan hemel en aarde? Hebben wij niet een sterke vertroosting en een vast anker der hoop door de belofte en door de eedzwering Gods? Het is de enige fontein. Rondom is niets dan een dorre zandwoestijn, hoewel deze bron omvang genoeg heeft, opdat allen die willen, naderen en om niet genade voor genade kunnen scheppen.

Wij hebben anders geen bronwater evenmin als Israël. Meent gij, dat gij zonder Hem iets goeds kunt doen? Geloofst gij, dat gij van elders iets kunt nemen, als het u niet uit deze bron wordt gegeven? Verwacht gij door iets anders wijs, gerechtvaardigd, geheiligd en verlost te worden, ook buiten Hem, Die ons tot wijsheid geworden is van God en tot rechtvaardigheid, heiligmaking en verlossing?

Ach! dan gelijkt gij op zekere pelgrims in een zandwoestijn, die menen, dat zij op een verre afstand een zee van helder water zien; maar van wie wanneer zij daarheen snellen, het bedriegelijk beeld zich steeds verder terugtrekt. Maar deze is een rijke en rijk makende bron. Het is waar, de Heere zegt berispelend tot de engel van Laodicea: “Gij zegt: ik ben rijk en verrijkt geworden, en heb geens dings gebrek; en gij weet niet, dat gij zijt ellendig en jammerlijk, en arm, en blind en naakt;” maar tot den engel te Smirna zegt Hij: “Ik weet uw armoede; maar gij zijt rijk.”

Paulus maakt geen bedenking, om aan de Corinthiërs te schrijven: “Gij zijt in alles rijk geworden in Hem, in alle rede en alle kennis; gelijk de getuigenis van Christus bevestigd is onder u; alzo dat het u aan geen gaven ontbreekt, verwachtende de openbaring onzes Heeren Jezus Christus, welke God u ook zal bevestigen tot het einde toe, om onstraffelijk te zijn in de dag van onzen Heere Jezus Christus. God is getrouw, door Welken gij geroepen zijt tot de gemeenschap van Zijn Zoon Jezus Christus onze Heere.”

Als zulke rijke lieden behandelt Paulus deze Christenen. Johannes doet het ook, waar hij zegt: “Gij hebt niet van node, dat iemand u lere; maar gelijk deze zalving u leert van alle dingen.” Welk een rijkdom van kracht geeft deze bron zo, dat niemand, die daaruit drinkt, zegt: ik ben zwak, maar veeleer: ik vermag alles! Welk een rijkdom van gerechtigheid, zodat zij vragen mogen: Wie zal beschuldigen, wie verdoemen? Welk een veiligheid, zo, dat hun onder de gruwelijkste omstandigheden ook geen haar kan gekrenkt worden!

Welk een vertroosting, zo, dat zij ieder ogenblik in overvloedige blijdschap kunnen geraken, al waren zij ook bedroefd door menigerlei verzoeken! Welk een schone bron! “O, gij Schoonste onder de kinderen der mensen, o, gij oude en immer nieuwe schoonheid, waarom heb ik U zo laat leren kennen!” riep Augustinus uit. Men kan Hem niet kennen, zonder dat alle begeerten der ziel zich daarin verlustigen en men door een onuitsprekelijke liefde zich gebonden gevoelt.

Men vrage hun, die daaraan kennis hebben: Wilt gij ook niet heengaan?” zij zullen antwoorden: “Heere, tot wien zullen wij heengaan? Gij hebt de woorden des eeuwigen levens.”

Wij zien, dat de kinderen Israëls zeer verblijd zijn. Wij horen hen bij beurten zingen: “Spring op, gij put of bron, spring!” zingen zij. Het vaste geloof: God zal ons water uit het dorre zand geven, zoals Hij ons belooft, maakt hen reeds vrolijk, eer zij het water zien vlieten; want dat is de aard van het levend geloof, dat het ‘t hart vast en vrolijk maakt, vertrouwend dat wat God belooft, zo zeker is, als had men het reeds in bezit. Jezus is een gemeenschappelijk goed, en zo is het een gemeenschappelijke blijdschap, zonder nijd en zonder strijd.

Alle arme zondaars hebben een gelijk recht op Hem, de een niet meer, de ander niet minder, of indien iemand boven een ander meer recht heeft, zo is het de armste; minder heeft hij, die meent meer te zijn; want de grootste zal de minste dienen.

Het vergenoegd zijn, dat wij bij Israël midden in de woestijn en onder de vijanden met welgevallen ontwaren, dat vergenoegd zijn, waarvan David zegt: “Gij richt de tafel toe voor mijn aangezicht tegenover mijn tegenpartijders,” is een beeld der vergenoeging van de ziel, die Jezus liefheeft, welke haar door de openbaring des Heeren ten deel wordt, nadat zij enige tijd in de woestijn van angst en verzoeking heeft moeten doorbrengen. Wie kan het genot beschrijven, dat dan de ziel geniet!

Men kan het in de gelaatstrekken en in haar gehele houding zien. Haar mond opent zich in lofzangen en dankzeggingen, en haar klagen verandert in juichen; want, zegt zij: “Gij hebt mijn ziel gered van de dood, mijn ogen van tranen, mijn voet van aanstoot;” mijn leven met genade gekroond. Al mijn zonden hebt Gij mij vergeven, al mijn gebreken genezen, en Gij overlaadt mij met goedertierenheid en barmhartigheid. O hoe zalig vindt zij bij eigen ervaring bevestigd, wat de koninklijke dichter in zijn benauwdheid tot zijn ziel zegt: “Ik zal Hem nog loven!” Hoe dankt zij den Heere, niet alleen voor de vertroosting, maar ook zelfs daarvoor, dat Hij haar uit getrouwheid verdrukt heeft, dat Hij haar lasten heeft opgelegd en haar met haar last heeft gedragen; ja daardoor in den vrede geleid.

Zodra de ziel Jezus ontdekt, zoals Hij is, vol van genade en waarheid, dan verdwijnt alle kommer en zorg als nevel voor de zon. Geen ellende of jammer kan zo groot of zwaar zijn, of Zijn Naam, die een uitgegoten zelf is, verblijdt boven alles. Men drinkt op de weg naar Kanaän niet altijd wijn, of wordt gedurig daarvan vervuld; maar men bekomt ook niet slechts water, neen, afwisselend dan dit, dan dat; ook dikwijls gemengd, en zo is het heilzaam! Spring, bron, spring! zo bidt de gemeente; want, als ik U maar heb, dan heb ik genoeg. Nochtans wij wandelen hier door het geloof. Eindelijk zullen zij gedrenkt worden met wellust, als met een stroom.

Zij zongen van die put, “die de vorsten gegraven hebben, die de edelen des volks gedolven hebben, door de wetgever, met hun staven.” Wij passen dat toe op de waren bornput, namelijk Jezus Christus, van Wien dat eigenlijk geheel kan gezegd worden. Dat woord graven wordt

enige malen door Hem gebezigd. Zo zegt Hij in Ps. 40: Gij hebt geen lust gehad aan slachtoffer; Gij hebt mij het lichaam toebereid;" welk lichaam juist het offer is, waardoor zondaars geheiligd worden. In Ps. 22:17 klaagt de lijdende Messias "Zij hebben mijn handen en mijn voeten doorgraven." Deze heilfontein werd ons door zwaar lijden gegraven, waartoe de vorsten en edelen de werktuigen waren. Hun staven, een tekening van hun ambten en waardigheden, maakten hen tot richters van de Messias, Dien zij ter dood veroordeelden, ja, als de gruwzaamste misdadiger van de aarde verdelgden.

Het geheel geschiedde in de woestijn, door de wetgever, dat is Mozes, die alles verordende. Deze bron werd alzo met veel omzichtigheid en plechtigheid gegraven en door een nauwkeurige aftekening bepaald. Ook toen Mozes te Horeb door een slag met zijn staf water uit de rots zou voortbrengen, had hij enige bemoeiingen, ook moest hij enige oudsten medenemen. De hier in acht te nemen omstandigheden bij het graven van deze bron tonen ons het gewicht daarvan aan, niet zozeer op zichzelf als bron in de woestijn, maar veelmeer als beeld van Hem, Die Zich als de levendmakende Fontein aan zondaars openbaart.

Het hier gebruikte woord: Machokek, wetgever of leraar, komt ook voor in de voorzegging van Jakob, als de stervende aartsvader zegt: "Juda, gij zijt het, u zullen uwe broeders loven, uwe hand zal zijn op de nek uwer vijanden. De scepter zal van Juda niet wijken, noch Machokek, de wetgever van tussen zijn voeten." In Jes. 33:22 staat: "Jehova Machkenu, de Heere is onze meester of wetgever."

Het is waar, het liet zich aanzien, alsof het lijden van Jezus als een ruwe stroom over Hem heenging, die zonder regel en plan grote verwoesting aanrichtte. Het was hun ure en de macht der duisternis. Er geschiedde in het geheel niets volgens regel en plan, maar men ging met Jezus om, zoals jongens doen met een bal, die de een de ander toewerpt. Die maar lust had, greep toe, sloeg toe, spoo, spotte, schold, zoals hij wilde, dan eens enkele personen, dan weder allen door elkander.

Maar zo mogen wij deze zaak niet beschouwen; volstrekt niet als een wild noodlot van ruwe, teugelloze hartstochtelijkheid; neen, er stond een Machokek, een wetgever, een verordeneerder aan de spits, die ook hier de haren telde, hoe woest het ook toeling. Daarom staat er zo menigmaal: "Opdat de Schrift vervuld werd!" Ja, daarom staat er: "Om te doen al wat uw raad tevoren bepaald had, dat geschieden zou." (Hand. 4).

Door de Wetgever of Leraar werd zowel de afschaduwende bron in de woestijn als de wezenlijke op Golgotha gegraven. Dat woord betekent ten naaste bij, lijnen trekken, om een voorwerp te vormen, iets dat in de wiskunde te pas komt, en betekent alzo de nauwkeurige afweging van het lijden van Christus, dat het niet te veel, niet te weinig, niet vreemdsoortig mocht zijn, waarom Hem ook de beenderen niet werden gebroken, hoewel men voornemens was het te doen. Het losgeld werd nauwkeurig afgewogen, geteld en akkoord bevonden. Troost u daarmee, boetvaardig zondaar, het is alles betaald, uw Jezus heeft als Borg uw rekening gesloten.

Wij moeten nog opmerken, dat het woord graven ook kopen betekent. Zo staat er in Deut. 2: "Spijze zult gij van Ezau voor geld kopen." Het betekent ook een gastmaal aanrichten, gelijk 2 Kon. 6:23 op bevel van de profeet Eliza voor de Assyriërs geschiedde. Ik behoef beide betekenissen van dit woord slechts te noemen, om een aangenaam denkbeeld bij ons te verwekken. Wij zijn gekocht, wij zijn duur gekocht, schrijft Petrus aan de verstrooide Christenen. Het voor ons betaalde losgeld is de grond van ons heil.

Daarom staat er: "Laat dezen gaan!" Van al onze zonden en van de macht des duivels heeft Hij ons Zich tot een eigendom gekocht en verlost. Het eigendom van Jezus te zijn, o welk een geluk! Hij heeft geen slaven, geen geplaagde huurlingen, maar louter kinderen en vrienden! Van lieverlede vernietigt Hij alle vreemde aanspraak, alles, wat nog vasthouden en binden wil, en spreidt zijn zaligmakende heerschappij steeds verder uit over ziel en lichaam. Dat geschiedt vooral door de rechtvaardigmakende kracht Zijns bloeds; want Christus is het, Die

gestorven is; wie zal verdoemen? Hij is mij nabij, Die mij rechtvaardigt; wie is het, die recht op mij heeft? Het geschiedt ten andere door Zijn herscheppende kracht, waardoor ziel en lichaam naar Zijn beeld worden veranderd. Is het verstand nog veelal bedekt met donkerheden, het van Hem afstralende licht zal het wel verlichten, opdat men Jezus Christus lere kennen, nadat men door Hem gekend is. Moet het hart nog klagen: Ik ben vleselijk, verkocht onder de zonde; het goede, dat ik wil, doe ik niet. Ik heb een vermaak in de wet Gods naar de inwendige mens, maar ik zie een andere wet in mijne leden," enz.

Hij zal het sterken, en beiden het willen en werken schenken, en het zodanig sterken, dat het alles vermag. Is het geweten als een open wond, die bij elke aanraking pijnlijk is, en als een zieke, die door iedere harde toon verschrikt, Hij zal het met de heilzame balsem Zijns bloeds stillen, ja, het zo ver weten te brengen, dat de ziel geen boos geweten meer gevoelt over de zonden, maar met grote vrijmoedigheid de toegang heeft tot de troon der genade.

Zonder eigengerechtigheid te hebben, begeert zij er ook geen, maar laat zich in Christus vinden, om die gerechtigheid te bezitten, welke door God aan het geloof wordt toegekend. Voor het overige kan hem, die Christus toebehoort, niets schaden, maar alles moet hem dienen ten goede; want wie is het, die u nadeel zou kunnen toebrengen, zo gij het goede najaagt, en evenals allen, die Christus toebehoren, uw vlees met de bewegingen en begeerlijkheden kruisigt? Is het lijden, dat u drukt, het is immers niet te waarden tegen de heerlijkheid, die aan u zal worden geopenbaard.

Zijn het aanvechtingen, houdt het met Jakobus voor grote blijdschap, als gij in velerlei verzoeking komt; want zalig is hij, die het in de beproeving uithoudt, zich lijdzaam gedraagt; nadat hij beproefd is, zal hij de kroon des levens ontvangen, die God heeft beloofd aan hen, die Hem liefhebben. Zijn het kastijdingen, zij zijn immers tekenen van uw kindschap? God gedraagt Zich also tegen u als Zijn kinderen. Waart gij zonder kastijding, dan waart gij bastaarden en geen kinderen.

Moet gij aanvallen van de macht der duisternis verduren, zo zal Hij u niet boven vermogen laten verzocht worden. Ja, al wedervaart u het smartelijkste van alles, al verbergt de Zon der gerechtigheid haar liefelijk aangezicht, zo zal toch haar licht zoveel te heerlijker voor u opgaan. Moet gij eindelijk sterven, zo moge de dood nog wel als de laatste vijand zich aan uw zwakke natuur vertonen, maar het is dan ook de laatste, en tegelijk de grootste weldaad, dewijl gij door hem verlost wordt van alle ellende, rampen en aanvechtingen.

Maar het middel, om tot die zaligen toestand te komen, is het oprecht geloof. Ook gij, arme ziel, kunt, ja zult er toe gebracht worden, zo gij gelooft. Hebt gij begeerte tot zulk een Heere, hebt gij lust de oude mens af te leggen, die verdorven wordt door de begeerlijkheden der verleiding, en de nieuwe mens aan te doen, die naar God geschapen is in ware gerechtigheid en heiligheid?

Zie dan niet op uw verstorven lichaam, en twijfel niet door ongeloof, maar geloof standvastig; wat God belooft, dat kan Hij ook doen; ja, geloof op hoop tegen hoop. Een andere weg is er niet, om aan het grote Avondmaal deel te nemen, hetwelk voor zondaars bereid is, doordat zij Hem de handen en voeten hebben doorgraven. Dat toebereide Avondmaal bestaat met één woord in de nieuwen mens, in gerechtigheid, vrede en blijdschap, in het leven en zalige dagen. Eensdeels wordt het reeds hier beneden genoten, niet slechts in de zalige, overvloeiende gewaarwording der liefde Gods; maar ook in de stille, dan eens meer dan weder minder merkbare toevloeiingen en mededelingen des Heiligen Geestes, en de daardoor bekwaammakende genade, om het Evangelie te verstaan, tot het gebed, tot het geloof, tot de liefde, tot de strijd, tot lijdzaamheid, tot verloochening, tot vrede, en alles wat verder tot een godzaligen wandel nodig is.

Aan dezen dis is dat alles te halen. David zegt daarom: Gij richt de tafel toe voor mijn aangezicht tegenover mijn tegenpartijders!" Ach! grijpt dan toe en eet, of, indien gij ook dat niet kunt, laat u dan spijzen ten eeuwigen leven. Komt dan ook hier nog menige ure van

honger, zo zal het maal in een andere, betere wereld volkomen, niet met alsem gemengd en voortdurend genoten worden. Ach ja, waren wij reeds daar. Spring dan, o bron, spring! laat ons ook zo bij beurten zingen: Wel op, o bron, wel op, dien de vorsten hebben gegraven door de Wetgever, met hun staven. Geef U te genieten, zo worden wij verzadigd; stort U uit over ons, o Water des Levens, in deze woestijn; opdat zij wasse gelijk de Libanon!

Spring bron, spring! zo zong het oude Israël, en zong zo met recht. Zo zong het over het schaduwbeeld; want dat was de rechte bron niet, maar slechts de schaduw van een toekomstig goed; het lichaam zelf is Christus. Hij is de rechte Springfontein; uit Hem welt louter licht, leven, gerechtigheid en wijsheid; louter kracht, vrede en blijdschap. Begint Hij op te wellen, te springen, dan regent het over de zondaar gerechtigheid, zoals in Hosea 10:12 wordt gezegd. Ja, deze fontein wil in ons wellen, opspringen en doet het in onze harten, en waar Hij dat ooit doet, daar maakt Hij zondaars tot gans andere mensen: de doden levend, de zwakken sterk, de melaatsen rein, de treurigen verblijd; de Heere Christus Zelf komt in de stal onzer zielen.

Wie zou dan niet willen medezingen, als Israël juicht: “Spring op, gij Bron, spring op.” Wie zou niet uit Jes. 45 medebidden: “Drupt, gij hemelen, van boven af, en dat de wolken vloeien van gerechtigheid; de aarde opene zich en dat allerlei heil uitwasse, en gerechtigheid tezamen uitspruite.”

Ach, dat zulk een plasregen over de ganse aarde nederdaalde, welke ook de belofte van een zondvloed van genade bezit, daar dan “de verlostten des Heeren zullen wederkeren en tot Sion komen met gejuich.” Ja, Joden en Heidenen zullen Hem eens kennen. En waarom zullen wij niet op zulk een wijze tot den Heere roepen, daar wij in onszelven arm, dor en ellendig zijn, en niets hebben, waarmede wij ons zouden kunnen vertroosten, dan alleen den Heere en Zijn genade, en wij alleen manna vergaderen, als Hij Zijn milde hand opent.

Stort U over ons uit, gelijk een regen des lichts en des levens, en spring in ons op, o Bronader, als ons alles; opdat niet meer wij leven, maar Gij in ons, en wij in U. Spring, o eeuwige Levensbron, spring! Amen.

MATTANA

Numeri 21:18

“Gij put, dien de vorsten gegraven hebben, dien de edelen des volks gedolven hebben, door den wetgever, met hunne staven. En van de woestijn reisden zij naar Mattana.”

Daar is de bron, dien de vorsten gegraven hebben, de edelen in het volk hebben hem gegraven, door den leraar en hunne staven. En van deze woestijn trokken zij naar Mattana. (Vertaling van Luther,)

“De man Gods zeide: de Heere heeft meer dan dit, om u te geven.” 2 Kron. 25:9. Deze woorden stellen ons God als de rijke voor, die ons in elke betrekking, in het lichamelijke maar bijzonder in het geestelijke, grotere weldaden betonen en voortreffelijker gaven schenken kan dan wij kunnen verwachten. Wat koning Amazia betreft, hij had niet alleen een zeer groot heir uit zijn eigen volk vergaderd, maar ook hulptroepen in soldij genomen, die hem honderd centaars zilver kostten.

God billijkte dat niet, dewijl Amazia zijn vertrouwen al te zeer op zijn groot leger en te weinig op God vestigde. Hij gaf hem daarom door een profeet het bevel, de in soldij genomen troepen te laten gaan, en liet hem zeggen, dat bij God de kracht is om te redden en te laten vallen; hij moest zich daarom niet te trots in de strijd wagen, dewijl het hem anders zeer kwalijk kon gaan, en de Heere hem, in weerwil van zijn groot heir, voor zijn vijanden zou doen vallen. Amazia meende nu, dat dan immers die honderd centaars zilver als weggeworpen en tevergeefs uitgegeven waren.

Daarop zeide de profeet: “De Heere heeft meer dan dit, om u te geven.” Ja, zo is het. God is overvloedig rijk over ons in Christus Jezus en kan doen boven hetgeen wij bidden of denken. Wel worden van hem, die zalig wordt, die een Christen is, die Jezus wil volgen, zeer gewichtige offers en verloocheningen verwacht en geëist. Nochtans moeten wij in dit opzicht op twee zaken letten: vooreerst Jezus Zelf maakt daartoe bekwaam en schenkt hetgeen daartoe nodig is.

Wij zien toch nog verblijdende bewijzen bij verschillende mensen dat zij hun keus veranderen en een geheel andere levenswijze beginnen; dat zij hun gewone zonden haten en vlieden, hun vleselijk gezinde gezelschappen, die hun zo lief waren, als een rechter voet, hun genoegens, die het leven van hun leven waren, laten varen, mijden en vlieden; dat zij het kwaadspreken, bespotten en vervolgen gewillig, ja soms met blijdschap verdragen. Hoe zou dat mogelijk zijn, hoe zou dit ten uitvoer kunnen gebracht worden, hoe zou het standhouden, indien Jezus niet alles schonk, wat daartoe vereist wordt, als Hij het hart niet ontbond en het regeerde; maar Hij doet dat alles door Zijn almachtig werkende genade.

Ten andere vergoedt de Heere hetgeen men zo om Zijntwil laat varen, in oneindige mate, ten dele reeds in deze wereld met vervolging. In plaats van de vorige blijdschap bijvoorbeeld bekomt men een andere, veel grotere; in plaats van de vorige geniet men zulk een blijdschap, dat daartegenover alle tot dusverre bekende niets dan last is; zulke nieuwe dingen uit het Evangelie te horen, waartegen al het andere niet waardig is, gehoord te worden. Vooral, wat is dit niet waard: zonder vrees, ja met blijdschap de eeuwigheid te kunnen tegemoet gaan.

Laat ons enige dierbare gaven van het Evangelie der genade Gods overwegen.

“Van deze woestijn,” zo beginnen onze tekstwoorden. De vorige legerplaats liet zich vrolijk aanzien; wij hoorden de reizende Israëlieten een heuglijke beurtzang aanheffen: “Spring, bron, spring!” Een zingen in de woestijn wordt wel zeer zeldzaam gehoord; nochtans er worden ook gezangen in de nacht gehoord, zoals Job getuigt. Men kan ook des nachts Gods waarheid roemen, gelijk des daags Zijn goedertierenheid; door het geloof kan men ook zonder vrees door het dal der schaduw des doods wandelen en een Rode zee doorgaan. Paulus en

Silas zongen te middernacht in de gevangenis, met gewonde rug en de voeten in de stok. Habakuk wilde, indien ook de vijgenboom niet bloeide, en de wijnstok misdroeg, als er ook van de olijfbom niets was te wachten en de akkers geen voedsel opleverden, als de schapen uit de kudden werden weggevoerd en geen rundvee in de stal ware, - zich nochtans verblijden in den Heere, en vrolijk zijn in den God zijns heils. Hoe zou hij daartoe komen? Hij zegt het: "De Heere Heere is mijne sterkte, en Hij zal mijne voeten maken als der hinden, en Hij zal mij doen treden op mijne hoogten."

Israël was nog in de woestijn, waar het eigenlijk huilt en geenszins zingt; maar zijn God was bij hem, die kan de woestijn een woestijn laten, en nochtans het hart in een lusthof herscheppen. Spring maar bron, spring, zo zullen wij ons verblijden en zingen. Ook het wenen heeft zijn tijd. In deze wereld zult gij verdrukking hebben. Iedere dag heeft zijn eigen plagen. "Neemt dagelijks uw kruis op u," zegt Jezus en Paulus getuigt: "Gedraag u als een goed krijgsknecht van Jezus Christus;" en "wij moeten door vele verdrukkingen in het koninkrijk der hemelen ingaan;" ja, in de hemel heet het nog: "Zij zijn gekomen uit de grote verdrukking."

Op een Arnon placht een Ar te volgen en daarop een Mattana, dat is: Gaven. Uit heldere overschaduwingen van de goedertierenheid des Heeren wordt de ziel soms weder in grote ontroving geleid, en daarna weder rijkelijk vertroost. Hebt geen welbehagen aan uzelf; weest dankbaar voor de gaven, maar verblijdt u niet al te zeer er over, maar meer over den Gever, want Deze blijft, gene zijn afwisselend.

Deze legerplaats heeft de naam Mattana, in onze taal: geschenken, gaven. Zo komt dat woord in Ps. 68 voor: "Gij hebt gaven genomen," enz. welke woorden de apostel, in Efeze 5:8 op deze wijze bezigt: "Hij heeft de mensen gaven gegeven."

Beschouwen wij dan den Gever, de hoofd- en nevangaven, hen die ze ontvangen, en de bijzondere tijd, alsmede de plaatsen waar zij worden ontvangen.

De rijke en grote Gever is God. Als wij al het goede, het kleine en het grotere tot zijn oorsprong terugleiden, gelijk ons betaamt, zo is deze oorsprong God. Van Hem komen niet alleen alle volmaakheden, maar ook alle goede gaven. Buiten Hem bestaat er niets. Niemand kan iets aannemen, indien het hem niet van boven wordt gegeven. Wij zijn niet eens bekwaam, dus is het God, Die ons daartoe bekwaam maakt. (2 Cor. 3:5)

Zonneschijn, regen en vruchtbare tijden zijn Zijne gaven, zo ook spijs en blijdschap, hoeveel meer de geestelijke goederen. Als Christus van Zijn discipelen zegt, dat zij de verborgenheden van het koninkrijk der hemelen verstaan, zo voegt Hij er bij: "U is het gegeven, maar dezen niet."

Als Paulus tot de Filippensen zegt, dat zij niet slechts in Christus geloofden, maar ook om Zijntentwil leden, dan vergeet hij niet daarbij te voegen: "U is het gegeven." De Corinthiërs wijst hij in het twaalfde hoofdstuk op negen onderscheiden gaven, die hij uit dezelfde bron, den Heiligen Geest afleidt. Maar van ieder dier gaven zegt hij: zij wordt gegeven, zoals hij in het algemeen vraagt: "Wat hebt gij, o mens, dat gij niet hebt ontvangen?" Dit wel te bedenken is zeer noodzakelijk en heilzaam, om te verhoeden, dat wij onszelf verheffen, een welbehagen aan onszelf hebben, en wanen, dat wij iets zijn, waardoor wij onszelf zouden bedriegen, dewijl wij toch niets zijn; dat wij anderen naast ons niet verachten, hetwelk voor God hatelijke dingen zijn.

Dit dient daartoe, om ons bij het gevoel onzer grote armoede en onmacht te bemoedigen, daar de algenoegzame, rijke God ons immers zeer spoedig kan rijk maken. Hij heeft nog meer dan dat, om ons te geven. Waarom dan zo verslaagd? Niet alzo. God is rijk en daarbij milddadig. Deze beschouwing moet ook daartoe dienen, om goede moed te houden, dat wij ons niet zoals Martha veel en menigerlei zorgen en moeite veroorzaken, van het een op het ander vallen; maar slechts op één punt gericht zijn en denken, dat slechts één ding nodig is, dat dit ene Jezus Zelf is; "opdat zij volmaakt zijn in Eén. Onze ogen zien op U, wij hopen op U." Wat wij

bij Hem niet vinden, dat zoeken wij overal tevergeefs, en wat wij overal tevergeefs zoeken, zullen wij bij Hem vinden. Daarom uit de veelheid in één, uit de menigvuldigheid en verstrooiing in de eenvoudigheid. Het dient eindelijk om God alleen de eer van alles te geven, het kleine zowel als het grote, alles ligt aan Zijn ontferming, aan Zijn willen, geenszins aan ons willen en lopen, Doet Hij Zijn milde hand over ons open, dan verzamelen wij; trekt Hij de adem terug, dan worden wij stof. Wij zijn niets, en ons doen is uit niets.

Hij is het, Die het licht schept en formeert de duisternis. Hij maakt tot niet, wat iets is, en roept wat niet is, opdat het er zij. Hij openbaart zich reeds aan Job als de Zodanige, Die goede gedachten geeft. David looft Hem als Degene, Die schept wat ik voor en daarna doe, en Paulus als Degene, Die in ons werkt beiden het willen en het volbrengen.

Ja, kevers en sprinkhanen zijn de heirlegers, die Hij zendt. Wat zou er dan nog zijn, waarin wij Zijn bestuur niet zouden erkennen? “Uit Hem en door Hem zijn alle dingen,” daarom zijn zij ook tot Hem. De Drieëenige God is de Gever, is het alleen en anders geen. Verlaat U op Hem, en op niets anders. Laat u ontledigen, opdat Hij u vervulle. Sterf, opdat Hij in u leve. Word niets, opdat Hij alles in u worde. Laat uw ogen deze voor de eigenliefde zo gevoelige openbaring uwer nietigheid zeer welgevallen; want Hij, Die u uw nietigheid laat zien, zal u ook Zijn heerlijkheid tonen.

2. Laat ons nu de hoofdgaven en enige nevingaven Gods overwegen. De hoofdgaven zijn tweeërlei; maar het zijn twee gaven, die al het goede van de voortreffelijkste in zich bevatten. Zij zijn zo groot, zo voortreffelijk, de waarde daarvan is zo onbevattelijk, hare werking zo verrassend, zo zoet, dat men werkelijk geneigd zou zijn, om te twijfelen, of het met deze gaven wezenlijk ernst zij, als het niet de God Amen was, Die ze gaf en Die onze twijfel voorziet, Zijn ernst bezweert en daardoor de twijfel alle grond ontnemt, maar Die ook tegelijk als een grote zonde kenmerkt.

Het zijn twee gaven, waardoor wij overvloedig rijk zijn geworden. Al onze ellende, zonde en straf worden daardoor weggenomen, alle heil, blijdschap en zaligheid daardoor aangevoerd. Die deze twee gaven heeft, behoeft buiten en nevens die niets meer, en begeert ook niets meer; die ze niet bezit, heeft niets, al ware de ganse wereld zijn eigendom.

Twee gaven zijn het, met welke het in dit opzicht onvergelykelyk veel beter staat dan met aardse goederen. Deze laatsten kan iemand zeer vurig begeren, zonder ze te verkrijgen. Wat zou de een niet geven, om zijne gezondheid te herstellen en zijn en der zijnen leven te verlengen; wat zou een ander meer welkom zijn dan een aanzienlijk vermogen, doch tevergeefs; maar zo is het met deze gave niet; die haar begeert en zoekt, verkrijgt haar ook zekerlijk ja, hij heeft er reeds iets van, hetgeen uit al zijn zoeken en begeren blijkt. “Die heeft, dien zal gegeven worden, opdat hij overvloed hebbe, maar die niet heeft, van dien zal genomen worden ook dat hij heeft.” Deze duren ook eeuwig, zoals gene vergankelijk zijn.

Willen wij nu deze gaven nader beschouwen, dan begeven wij ons als op een oceaen, wiens omvang en diepte, en op een berg, wiens hoogte wij niet in staat zijn te meten; of liever, in een paradijs, waarin geen slang kan komen, waar de een vrucht de andere in schoonheid, goede smaak en voedzaamheid overtreft. Van allen heet het: “Eet, mijn geliefden!”

De eerste gave nu, die wij met verbazing, met eerbied, met blijdschap en met een volmaakt vertrouwen ons voorhouden, is die, van welke de Heere tot de Samaritaanse vrouw zeide: “Indien gij de gave Gods kendet, en wie Hij is, Die tot u zegt: geef Mij te drinken, zo zoudt gij van Hem hebben begeerd en Hij zou u levend water gegeven hebben.” Het is de eengeboren Zoon van God, in wien al de volheid Gods woont. “God heeft de wereld alzo liefgehad, dat Hij Zijn eengeboren Zoon gegeven heeft.” Hij heeft Zijne eengeboren Zoon niet gespaard, maar voor ons overgegeven, toen wij nog vijanden waren; zou Hij ons dan met Hem niet alle dingen schenken?

Toen de tijd vervuld was, zond God zijn Zoon. Wat der wet onmogelijk was, dat deed God; Hij zond Zijn Zoon in de gelijkheid des zondigen vleses, en dat voor de zonde, de zonde

veroordeelende in het vlees; opdat de gerechtigheid, die de wet eist, in ons vervuld worde. Alles is hier even bewonderenswaardig als verblijdend, de gave op zichzelf, en haar doel en werking. Wat ik van de heerlijkheid en hoedanigheid dier gave moet zeggen weet ik niet, zooveel valt daarover te roemen. Gode zij dank voor Zijn onuitsprekelijke gave.” (2 Cor 9:15) Door het schenken dier gave is de enige weg gebaad om, in weerwil van alle hinderpalen, tot de andere onbereikbare heerlijkheid te komen, tot welke geen, maar nu een zeer gemakkelijke en geschikte weg bestaat, op welke zelfs lammen en kreupelen wandelen.

Deze gave is het middel aller middelen, waardoor het onmogelijke mogelijk, het moeilijke gemakkelijk, en wat niet is, wezenlijk wordt. Blinden worden daar ziende, lammen gaande, melaatsen rein, doven horend, de doden staan op en de armen wordt het Evangelie verkondigd. Met deze ene gave zijn ons tegelijk ontelbare andere geschenken.

Is het nodig, om bijvoorbeeld het een en ander te noemen, behoeven wij het, dat onze onwaardigheid weggeruimd, bedekt en voorbijgezien wordt, hier is de met goud geborduurde deken, waardoor dit wordt bewerkt. Hebben wij kracht nodig, kracht tot lijden, tot het mijden, tot het doen, tot het strijden en overwinnen, hier is zij in overvloed, meer dan wij ooit behoeven, zodat ons daardoor alle dingen mogelijk worden.

Willen wij in die zaligen toestand gebracht worden, dat al onze zonden, hoe zwaar, hoe menigvuldig, hoe talrijk ook, in die toestand, dat onze zondige aard, waarmede wij ons leven lang te strijden hebben, dat noch de duivel, noch zijn engelen, noch mens, noch enig schepsel, noch verdrukking, noch benauwdheid, vervolging, honger of naaktheid, of gevaar, of zwaard ons in het geringste schaden, ja, ons niet eens verontrusten, veel minder verschrikken kunnen: bij deze gave is alles te vinden.

Hebben wij behoefte en begeren wij het ene nodige, namelijk dat wij geen vonnis des doods meer behoeven te schuwen en wezenlijk niet meer hebben te vrezen, dat wij, als gereinigde melaatsen, ons voor de wet en de priester durven vertonen, ja, een goed uitzicht hebben op de dag des oordeels; dat wij met opgerichte hoofde de Rechter uit de hemel tegemoet zien, in één woord: behoeven en begeren wij een gerechtigheid, die wezenlijk voor God geldend is, met welke wij alleen kunnen bestaan, als wij allen moeten geopenbaard worden voor de rechterstoel van Christus, zij is er, hier is zij.

Begeren wij matig, godzalig en rechtvaardig te leven in deze wereld en onszelven in alles te verloochenen; begeren wij ons te benaarstigen om onze roeping en verkiezing vast te maken; wensen wij gesterkt te worden in het geloof, in de liefde en de hoop; is er een ware deugd, is er een lof, hier is de rijkste fontein daarvan. Willen wij de oude mens met de bewegingen en begeerlijkheden gaarne dodelijke wonden toebrengen, en ons zonder hartzeer handen en voeten, die ergeren, afkappen; willen wij krachtige vertroostinggen genieten: dat ene is nodig. Ja, deze schat moet niet buiten, maar in ons wonen en werken, zodat niet veel moeite en inspanning wordt vereist en wij niet behoeven te vragen: “Wie zal in de hemel opklimmen? hetzelfde is Christus van boven af brengen. Of, wie zal in de afgrond nederdalen? het zelve is Christus van de doden opbrengen.

Nabij u is het woord, in uw mond, en in uw hart. Dat is het woord des geloofs, hetwelk wij prediken;” hoewel wij deze schat in aarden vaten dragen, opdat de overvloedige kracht zij uit God en niet uit ons. Vandaar dat Christus terecht kon zeggen: “Indien gij de gave Gods kendet, en wie Hij is, Die tot u zegt: geef Mij te drinken, zo zoudt gij van Hem hebben begeerd, en Hij zou u levend water gegeven hebben.” Bezitten wij haar, dan mogen wij in een gans andere zin dan de engel der gemeente te Laodicea, zeggen: Ik ben rijk en verrijkt geworden en heb geens dings gebrek;” daarbij wel wetende, dat wij in onszelven arm, jammerlijk en blind zijn. Nochtans, wij kopen van Hem goud, dat in het vuur beproefd is, opdat wij rijk worden.

Wat zou nochtans deze gave, niettegenstaande al hare kostbaarheid zijn, had de rijke God en Vader onzes Heeren Jezus Christus niet de tweede, even dierbare gave daarmede verbonden,

zonder welke de zo-even aangetoonde ons toch niets zou baten. Het was goed voor ons, dat Jezus tot den Vader ging, dewijl Hij ons de andere, op het nauwste daarmede verbonden en toch daarvan onderscheiden gave wilde zenden. Zonder deze tweede gave zouden wij de eerste, namelijk Jezus Christus, volstrekt niet kennen, wij zouden nooit naar haar vragen en haar begeren, wij zouden niet geloven en bidden, ja, wij zouden onszelven niet eens kennen, onze zonden, onze ellende, niets, maar zouden even blind en dood blijven.

De zon zou wel schijnen, maar de ogen ontbreken, om haar te zien. Er zou wel wijn en melk zijn, maar geen mond en geen dorst. Wat is deze tweede gave? Zij is niet minder dierbaar dan de eerste. Het is waar, zij heeft ons wel niets verworven, maar zij maakt ons het door Christus bloed verworven heil deelachtig, eigent het ons toe. Door haar is den Zoon van God een lichaam uit Maria toebereid; maar zij baart Hem ook in ons en maakt, dat Hij in ons een gestalte verkrijgt.

Zij doodt in ons de oude en trekt ons de nieuwe mens aan, gelijk eens God Adam de door Hemzelve bereiden rok; zij verenigt ons met Christus tot leden Zijns lichaams, tot ranken van de waren wijnstok, en schenkt kennis der zaligheid, vergeving der zonden en al het goede, dat wij hebben in Christus Jezus, en baart het geloof. Zij is een met den Vader en den Zoon. Het is de Heilige Geest. Dat is de wind, die blaast, waarheen Hij wil; maar wij weten niet van waar Hij komt en waar Hij heengaat.

Alzo is een ieder, die uit den Geest geboren is. "Het zij dan, dat iemand geboren wordt uit water en Geest, hij kan het koninkrijk Gods niet ingaan." De Geest is aan de gemeente als een vrucht der verdiensten van Christus gegeven; opdat de begenadigde weten kan, wat hem van God geschonken is. De wereld kan Hem niet ontvangen, want zij kent Hem niet en ziet Hem niet; maar gij kent Hem; want Hij blijft bij u, en zal in u zijn. Ik zal u geen wezen laten, Ik kom weder tot u."

De Geest is er; want Jezus is verheerlijkt. "Die nu wil, die kome en neme het water des levens om niet. Indien gij, die boos zijt, weet uw kinderen goede gaven te geven, hoeveel te meer zal de hemelse Vader den Heiligen Geest geven dengenen, die Hem bidden." Als deze wind blaast, zal Hij u levend en het juk van Jezus zacht en Zijn last licht maken. Gemakkelijk zal het u worden, in Hem te geloven, Hem te bidden, uzelve te verloochenen, u te reinigen van alle besmetting des geestes en des vleses, u te verblijden, getroost, heilig, heerlijk te zijn in Hem tot in eeuwigheid.

Dat zijn de twee hoofdgaven. Ik heb ook van de nevangaven gesproken. Daarmede bedoel ik die, welke niet zozeer tot het wezen als wel tot het welzijn des Christendoms behoren, meer aangenaam dan volstrekt noodzakelijk zijn, wier bezit ten hoogste wenselijk, wier afwezen nochtans geen wezenlijk ongeluk is. Als zulke nevangaven noem ik bijvoorbeeld slechts de volgende: bevrijding van een bijzondere verdrukking, die op het hart ligt; meer zegepraal over boezemzonden; ontheffing van kwellende twijfelingen, die tot dusverre steeds en bij voortduring wederkeerden; van bijzonder grote aanvechtingen, die niet wilden wijken; van een steen uit de schoenen, die het wandelen bezwaarlijk maakte; mededeling van een helder inzicht in het woord, wasdom des geloofs, rijker en bestendiger troost; de vervulling van bijzondere wensen; redding uit een benauwd gedrang; een meer, lang verlangd bekwaam worden tot de verbondsoefening; vrijmoedigheid, dapperheid, lijdzaamheid, gelatenheid en dergelijke heerlijke mededelingen uit de algenoegzame schat der genade, die beter zijn dan het leven.

Een wedergeboren en door den Heere geliefde ziel kan wel enige tijd in het dorre wandelen. Het kan zijn, dat zij op de vraag: "Kinderkens, hebt gij enige toespijs?" een bedroefd neen! moet antwoorden. "Wij hebben de ganse nacht gearbeid en niets gevangen." Zij kunnen tijden hebben, ja hebben die inderdaad, dat zij zijn gelijk een lederen zak in de rook, hoewel zij zijn getuigenis niet vergeten; dat een stroom van ongerechtigheid hen overstelpt; tijden, dat de middelen der genade weinig of geen kracht aan hen betonen; ja, dat zij zelfs in de duisternis

wandelen en geen licht hebben; maar al deze dingen veranderen ook weder op een hoogst gewenste wijze, als de Heere Zijne milde hand opendoet en verzadigt alles wat er leeft naar Zijn welbehagen; als Hij vertroost en versterkt, zodat men de weg Zijner geboden loopt met blijdschap. Zo wisselen ook in het geestelijke winter en lente, vorst en hitte, dag en nacht, die in hun verband even nuttig als noodzakelijk zijn.

Hebben wij nu een weinig van de Gever en van de gaven en nevingeschenken gestameld, zo denken wij nu nog aan hen, die ze ontvangen en nemen. Wien gelden dan deze gaven? Daarop is meer dan een antwoord te geven. Doch Jezus zegt ons, dat het de armen zijn, wien de blijde boodschap wordt verkondigd, en Zijn moeder zegt: "Hongerigen heeft Hij met goederen vervuld, en rijken heeft Hij ledig weggezonden." Zo is het met de leer der ganse Heilige Schrift. Zijn het in het burgerlijk leven de armen, aan welke gaven worden uitgedeeld; in het rijk der genade is het niet anders.

Wie durft de rijke een aalmoes geven? Men zou immers moeten verwachten, dat men hem beledigde. Gij rijke lieden, dat wil zeggen: gij, die in uw verregaande verblindheid waant, dat gij veel verstand hebt, veel kracht, grote deugden - en gij bezitters van vele goederen, die u verbeeldt, dat gij tamelijk veel wijsheid en kracht en deugd en goede hoedanigheden bezit, gij gaat ledig heen, ja eindelijk wordt u ook dat ontnomen, wat gij meent te hebben. Gij zijt bedrogen lieden en verleide verleiders, ja rijk in valse munt, indien ook met een goed opschrift.

Uw verstand is dwaasheid, uw kracht is onvermogen, uw deugd is afgoderij en verloochening van Christus.

Met één woord: uw element is ongeloof en dus: zonde. Ja, zolang gij nog niet in eigen ogen dwazen, goddelozen en doden zijt ge worden, kunt gij ook de rechte nemers niet zijn; maar ook niemand heeft grond om te denken, dat hij van God en al dat goede verre verwijderd is, en een van hen, die met deze gave niet zijn bedeed. O! neen, ook gij, ja gij zijt bijzonder bedeed. Neem en eet. Geloof alleen en gij zult zalig worden, Neem om niet, wat u om niet wordt gegeven door een God, Die niet liegen kan.

Eindelijk moeten wij nog bijzondere tijden en plaatsen overdenken, die met een bijzondere nadruk Mattans, gaven of geschenken mogen genoemd worden. De meeste gelovigen hebben hun Bochims of tranendalen, als het een tijd is van wening, van worstelingen om door de zee der benauwdheid te gaan. Zij hebben ook hun Pniëls, als hun gelijk Abraham een lachen wordt bereid. Zij kunnen beiden nooit vergeten. Zij kunnen met David zeggen:

"Gij vergaaft de ongerechtigheid mijner zonden." Zij kunnen de dag, de ure en de omstandigheden nauwkeurig opgeven, wanneer en hoe hun de zon opging. Nochtans, de eigenlijke plaats is hun Vaderland daarboven, en de eigenlijke tijd komt dan voor hen, als er geen tijd meer is. Hier wandelen zij in het geloof, dan in het aanschouwen; hier in het stukwerk, dan in de volmaaktheid; hier onder de beloften, dan in de vervulling; hier strijd, ginds rust.

Maar dat alles vloeit uit de ene gave. "Gode zij dank voor zijn onuitsprekelijke gave!" en Hij schenke het ons, dat wij uit deze onuitputtelijke bron nemen genade voor genade, totdat wij Zijn heerlijkheid zien, de heerlijkheid van den Zone Gods, vol van genade en waarheid. Amen.

HET BEGIN DER ERFENIS

Het is zeer merkwaardig de volgende woorden naast elkander te plaatsen, namelijk als Christus, Joh. 15:5 tot Zijn discipelen zegt: “Zonder Mij kunt gij niets doen!” en Matth. 28: 20: “Ziet, Ik ben met u al de dagen tot de voleinding der wereld;” of dat Hij tot Maria laat zeggen: “De Heere is met u.” Dat alles moet ervaren worden, en zo verootmoedigend het ene is, zo versterkend is het andere. Zonder Mij, zegt Jezus, kunt gij niets doen. Wie zijn die gij? Het zijn de discipelen, want tot hen werden de woorden Hoofdst. 14-15 bijzonder gesproken. Zij waren wedergeboren, gelovig, zij waren rein, zoals de Heere tot hen zegt. Zij stonden in een bijzondere betrekking tot Jezus, gelijk ranken met de wijnstok, die daaruit alle vruchtbrengende sappen trekken.

Hij zegt niet tot hen: zonder Mij wilt gij niets doen; want dat wilden zij zekerlijk, en wel niets kwaads, maar goeds, bijvoorbeeld: met Hem in de gevangenis gaan, met Hem sterven; hetgeen nochtans slechts uit het vlees ontsproot, ja, uit die goede mening, welke zij van zichzelf, van hun inzien, hun krachten koesterden, en van het vertrouwen, dat zij daarop bouwden. Wat is dat anders dan vleeselijk zijn en handelen? Deze gunstige mening, dat vertrouwen op zichzelf slaat nu de Heere steeds door dat woordje niets ter neder, zonder Mij kunt gij niets, niet met Mij in de gevangenis gaan, niet met Mij sterven, ja, in het algemeen volstrekt niets doen.

Hij veroorlooft hun niet in enige zaak op zichzelf te vertrouwen, maar veelmeer moesten zij overtuigd zijn, dat zij niet eens bekwaam waren, iets uit zichzelf te denken. Daarentegen leidt Hij hun vertrouwen alleen en geheel op Hemzelve, als Hij er bijvoegt: “Blijft in Mij en Ik in u!” vertrouwt niet slechts dan, maar voortdurend – niet alleen in enige, neen, in alle gevallen alleen en geheel op Mij. Dat is de weg om in Mij te blijven, de weg, dat Ik in u blijve. Want in en met Mij zult gij grote daden doen. Bezit gij Mij en Ik u, dan zijt gij geborgen.

Tekst: Numeri 21:19, Deuteronomium 2:24

“En van Mattana tot Naháliël, en van Naháliël tot Bamoth. - Maakt u op, reist heen, en gaat over de beek Arnon; ziet, Ik heb Sihon, den koning van Hesbon, den Amoriet, en zijn land, in uw hand gegeven: begint te erven en mengt u met hen in den strijd.”

Naháliël is de vijfde legerplaats der kinderen Israëls, die in het eigenlijke verhaal der reisrol niet is opgetekend, terwijl er daarvan in het geheel zeven zijn. Ook deze naam heeft een verblijvende betekenis. Het woordje El is ons bekend. Het betekent God, bijzonder wegens Zijne kracht, de sterke God, dat een naam van Jezus Christus is, die Hem Jes. 9 wordt toegekend. Nahal betekent uitdelen, bezitten, erven. Naháliël: God heeft uitgedeeld. Dat is een even aangename als gepaste naam.

Tot dusverre bezaten de kinderen Israëls nog geen voet lands, niets van de hun beloofde erfenis. Zij bezaten het alleen door het geloof in de hun gegeven belofte; voorts konden zij niet zien, hoe zij tot het wezenlijk bezit zouden komen, dat met verbazende zwaarigheden verbonden was, die hun zelfs dubbel groot en onoverwinnelijk voorkwamen, zodat zij liever terstond naar Egypte terug wilden, het mocht hun dan gaan zo het wilde. Gaat het op de weg naar het hemels Kanaän ook niet wel eens zo?

O! hoe menig een heeft wellicht reeds gedacht: neen, voor mij is er geen doorkomen, hoe ik mij ook beijver, bid, zucht, mij kwel en onthoud - ik word toch niet aangenomen, want het wordt steeds erger en nieuwe ellende voegt zich bij de oude; er is hoe langer hoe minder

uitzicht, hoop en waarschijnlijkheid. Het is geenszins vreemd, dat zulke zielen zich evenals de kinderen Israëls in hun vorige toestand terug hebben gewent; want toen leefden zij gerust, hun zonden drukten hen niet, de toorn Gods beangstigde hen niet, de vloek, de verdoemenis verschrikte hen niet, de wet dreef hen niet, maar nu dringt hen de wet, zodat de zonde bovenmate zondig wordt door gebod, en nu verschrikt hen de verdoemenis.

Maar wat vorderen zij met dat alles? Niet anders, dan dat zij als het ware reeds in hel zijn. Met deze moeite schijnen zij zich te plagen, zonder iets goeds tevoorschijn te brengen. Konden zij hopen, dat er eindelijk nog iets goeds, ja, iets heerlijks daaruit zou voortkomen, ach! ja, dan wilden zij zich gaarne alles laten welgevalen. Maar ook hier volgt het ene maar op het andere, de ene bedenking, de ene zwaarigheid op de andere, die hen reeds tot op de grenzen der wanhoop dreef.

Zij zullen geloven en kunnen niet anders dan twijfelen; zij zullen bidden, en zij gevoelen zich zo hard als steen; zij zullen heilig zijn, en zij gevoelen zich vleselijk, verkocht onder de zonde. Geen wonder, als zij met Jeremia uitroepen: "Waar is een smart gelijk de mijne?" en met Hiskia uit de diepte huns harten zuchten: "Ik word onderdrukt; wees Gij mijn Borg." Komt er een zacht suizen van den wind, zoo maakt het hen bevreesd. dat zij geen angst en ook geen ijver gevoelen, maar wel louter onverschilligheid, trotsheid, onwil zelfs tegen God, zodat zij met Job levens moede worden, of zelfs nog iets ergers wensen.

Stelt men hun voor, hoe goed zij het nog eens zullen hebben, dan komt dit hen niet anders dan als onoplosbare raadsels voor, gelijk den discipelen de opstanding van Jezus, en zij vragen ongelovig, evenals Zacharia: "Waarbij zal ik dat weten?" O ellende! het verschrikkelijkste beangstigt hen dikwijls niet en het troostrijkste maakt geen indruk op hen. Hoe zullen zij zichzelf beschouwen als reeds verhard, als de zodanigen, voor wie het Evangelie slechts daarom is bedekt, opdat zij zullen verloren gaan. Wat is er dan nu te doen, ja, wat is er voor zulke zielen te doen, die niets kunnen doen, ja, die niet eens weten, of het hun wel hartelijk om die zaak te doen is? "O! ik ellendig mens, wie zal mij verlossen van dat lichaam dezes doods." Ik ben nooddruftig, arm, naakt en krank - zult Gij het niet doen?

In ons is geen kracht. Om de ellende volkomen tot ellende te maken, komt het hun overall voor, dat zij het in alles zelve bederven; God wilde wel, maar zij voegden zich niet naar zijn wil, daar er toch staat "Schikt u om uwen God te ontmoeten;" daaraan ontbreekt het, en voorts aan alles. O! wie kan dan zalig worden; bij de mensen is dat immers onmogelijk. Ja zekerlijk; maar bij God zijn toch alle dingen mogelijk. Zo blijf dan uw vier dagen met Lazarus in het graf, of met de vrouw, die de bloedvloeijing had, uw twaalf jaren hulpeloos, of met die gebonden vrouw uw achttien jaren in banden, of zelfs uw acht en dertig jaren met dien man in Bethesda liggen; want gij ligt op hoop gevangen en zult toch eindelijk door het verbondsbloed uit de kuil, waarin geen water is, worden uitgelaten.

Hoevelen heeft de Heere reeds uit erger troostelozer omstandigheden verlost. Waarom dan u niet? Eindelijk liep toch de lange tijd van wachten, hoewel na negen en dertig jaren rondzwerfens voor Israël ten einde; eindelijk vonden zij hun legerplaats te Nahaliël: de sterke God heeft uitgedeeld."

Hier het, waar aan Mozes voor de ganse gemeente werd gezegd, wat wij Deut. 2:24 lezen: "Begin te erven, en meng u met hen in de strijd. Te dezen dage zal Ik beginnen uw schrik en uw vreze te geven voor het, aangezicht der volken." Tengevolge daarvan nemen zij de koningen van Hesbon en Basan hun landen weg, die aan deze en gene zijde der Jordaan lagen, en het erfdeel van Ruben, Gad en de halve stam van Manasse werden. Ja, wel betuigde zich de Heere hier als de sterke God, Die niet alleen sterk is, maar ook sterk maakt. Mozes was reeds gewoon aan de zin en de wijze des Heeren in Zijn spreken, en verstond Hem wel.

Als het luidt: "Begin te erven," dan klinkt dat als een bevel, waarvan de uitvoering wel aangenaam, maar ook ten hoogste bezwaarlijk was; maar Mozes kende God niet alleen als die het zegt, maar ook die het doet, wiens beiden is: raad en daad. Reeds vóór veertig jaren had

God hem bevolen, Israel uit Egypte te leiden. Te dien tijde maakte hij nog vele bezwaren vanwege zijn onbekwaamheid tot dat werk, en zeide eindelijk zelfs: “Zend toch door de hand van hem, dien Gij zoudt zenden;” maar daarna bracht hij niet zozeer zijn onbekwaamheid als wel de kracht Gods in rekening. Vandaar dat toen het bevel tot hem kwam: “Hef uw staf op, strek uwe hand uit over de zee en klief haar,” toen deed hij niet, gelijk later de koning Israëls, toen de koning van Assyrië de melaatse Naäman tot hem zond met een brief, waarin hij schreef: “Ziet, ik heb mijn knecht Naäman tot u gezonden, dat gij hem ontledigt van zijn melaatsheid.”

Toen de koning de brief had gelezen, werd hij ten hoogste verontwaardigd; dacht dat de Assyriër oorlog tegen hem zocht, en riep uit: “Ben ik dan God, om te doden en levend te maken?” Mozes niet alzo, hij strekt welgemoed zijn staf over de zee uit en verdeelt haar. Zo ook hier. De Heere zeide: “Begin te erven!” en Mozes werd vervuld met moed en vrijmoedigheid, dewijl hij niet op zichzelf, maar wel op den sterke God vertrouwde, Die het zegt en ook doet. De Goddelijke geboden, die ons zijn voorgeschreven, zijn vele en velerlei. Gedeeltelijk is de beoefening daarvan, naar hare aard, reeds aangenaam; gelijk bijvoorbeeld het gebod der liefde, dat zo zalig is; het gebod om niet te zorgen, zich te allen tijde in den Heere te verblijden, vast op den Heere te vertrouwen.

Aan de andere kant is de beoefening daarvan smartelijk en bezwaarlijk, zodat Christus dit ook onder het beeld van het afkappen ener hand of een voet en het uitsteken van een oog voorstelt. Wie moet de noodzakelijkheid daarvan niet toestemmen, of tenminste toestaan dat boetvaardigheid voor en bekering tot God, geloof in Jezus te hebben, de heiligmaking na te jagen, noodzakelijke dingen zijn voor ieder mens, zal men ooit zalig worden? Wie zal niet moeten belijden, dat de Heilige Schrift ons het vermogen tot dat alles geheel ontzegt, als zij, om maar twee teksten aan te halen, in de ene zegt: “Kan ook een Moorman zijn huid veranderen en een luipaard zijn vlekken?” en in den andere: “Zo gij het geringste niet vermoogt, wat zijt gij voor het meerdere bezorgd?” Wat staat ons nu te doen?

De geboden van de hand wijzen? Dat gaat niet. Ze in eigen kracht vervullen? Ook niet. Wat dan? Zo te doen als Mozes, toen tot hem gezegd werd: “Begin te erven; verdeel de zee.” Neen, het nooit toe te stemmen, dat wij het volstrekt niet vermogen, maar veeleer met de discipelen te roemen: “Ja Heere! wij kunnen het wel.” Is dat niet een welgegronde roem? Want, wat zou ons onmogelijk zijn, als wij geloven, en hoe zou hij niet alles vermogen, dien Christus machtig maakt. Ja, in zoverre wij in Christus zijn, zijn wij niet zwak, maar sterk. Geeft Hij te doen en te lijden, dan geeft Hij ook daartoe de nodige krachten.

Welk een beminlijk gebod: “Begin te erven, en meng u met hen in de strijd!” met de belofte: “Ik heb land en volk in uw hand gegeven. Alles heeft een bestemden tijd en alle voornemen onder de hemel heeft zijn tijd.”

“Mijne ure is nog niet gekomen,” zeide Jezus tot Zijn moeder, te Kana in Galilea, toen zij Hem op het gebrek aan wijn opmerkzaam maakte: maar niet lang daarna zeide Hij: “Schept nu!” waardoor dadelijk dat gehaalde water in de kostelijkste wijn veranderde en al het gebrek vervuld werd. Zo verblijdend dat verlossende nu is, zo hoog klimt dikwijls vooraf de nood, die alles wanhopig dreigt te maken. Zo zag het er ten tijde van Hiskia uit. Sanherib trok steeds nader tegen de stad Jeruzalem, om haar te omsingelen. De gemeente bad: “Heere, wees ons genadig! want op U vertrouwen wij; wees onze armen tot heil ten tijde des noods.” Intussen trok de vijand steeds nader en verwoestte alom het land.

De ene stad na de andere nam hij in, en belegerde eindelijk ook Jeruzalem; maar toen de nood op het hoogste was geklommen, was ook de ure des Heeren daar, ja, toen zeide Hij (Jes. 33:10): “Nu zal Ik opstaan, nu zal Ik verhoogd worden, nu zal Ik verheven worden.” Hoelang had het nu met Israël geduurd? Tot in het veertigste jaar hadden zij rondgewandeld; de zwaarigheden waren niet verminderd, maar wel vermeerderd; de krijgslieden waren allen, gelijk de Heere hun gezworen had, gestorven. Nu begon er een oorlog met koningen, waarvan

de ene Og, een verbazende reus was, wiens bijzonder bed ter gedachtenis werd bewaard. Nu luidt het: "Begin te erven, rust u uit tot den strijd!" Werd dat niet gezegd door den El, den sterke God, dan zou men het als een bespottling moeten beschouwen; maar het volk van God en de ganse kerk wachtte steeds in het algemeen zowel als personeel dat goddelijke nu af; alles zal boven verwachting heerlijk tevoorschijn treden. De gemeente des Heeren kan zeer diep zinken, het kan alles ten ondergang gaan, zij kan in het duister zitten; maar zij zal zich weder verheffen. Het zal toch eens daartoe komen, dat Israël bloeit en vrucht voortbrengt. Daarom "richt op de trage handen en de slappe knieën."

Daar, te Nahaliël was het slechts nog: "Begin te erven," en het strijden wordt er nog bij bevolen. Het was Kanaän zelf nog niet, want dat lag nog aan deze zijde der Jordaan, die zij nog door moesten. Manasse kreeg nochtans zijn erfdeel aan beide zijden dezer rivier. Zo gaat het ook met de ware gelovigen. Hier in het geloof, ginds in het volle bezit. Het rechte beginnen om te erven geschiedt door de gelovigen in hun zalig sterfuurtje. Dan mogen zij met dit lichaam der verootmoediging hun reisgereedschap met hun uitrusting, hun ontberingen en hun ongemak afleggen, voor eeuwig nederleggen.

Alles wat hun vijandig, hinderlijk, bezwarend tegenstond, wijkt en vliedt eeuwig van hen. Dan geldt van hen, gelijk van de kinderen Israëls aan de Roode zee met betrekking tot de Egyptenaars: "Deze zult gij in eeuwigheid niet weder zien." De ergste vijand, dien zij nog steeds tegen wil en zin moesten medeslepen, de oude mens, bekomt dan de doodsteek. Daar zondert zich de zonde, die tot zoverre de ziel aankleefde en in haar vlucht hinderde, van de nieuwe mens geheel af; hij ontvouwt zich volkomen en ontwikkelt zich in zijn ganse goddelijke grootte, en wordt tot de hem van eeuwigheid toe bereide, door Christus verworven, door den Heiligen Geest overgedragen, hoogste schoonheid gebracht, en wordt herschapen tot het heerlijke evenbeeld van den Schoonste onder de mensenkinderen.

Het monster des ongeloofs, dat tot zoverre het geloof zo licht in de weg trad en het gedurig aanvocht, wordt vernietigd; en het volmaakte geloofsgoud verzinkt met onuitsprekelijke blijdschap in de kristallen stroom der liefde, die uit de troon des Lams ontspruit. De vleugelen spreiden zich uit en heffen zich hemelwaarts. Het donker wolkgewelf verdwijnt voor het aangezicht van de Zon der gerechtigheid, en het versterkte arendsoog ziet haar nu zonder nevels en wiegt zich in de glans harer blijdschap. Het enge hart wordt wijd als het zand aan de oever der zee, en gevoelt zich door een volheid der liefde uitgebreid en bewogen, die het zo geheel met den geliefden Jezus en Zijn Gemeente verenigt.

Het voorhoofd wordt geheel effen en elke rimpel, die rampspoed, smart, bekommernis en zorg (thans louter onbekende zaken) daarop hadden veroorzaakt, is weggevaagd. De nu van zijn post in het Vaderhuis afgeloste pelgrim ademt met wonderbare lust en vrijheid in de nieuwe lucht des nieuwen hemels en der nieuwe aarde, en scheidt enkel leven en kracht, ademt in zijn eigenlijk element, God Zelf. Nu is het met den volste nadruk: "Begin te erven; ga in tot de vreugde uws Heeren."

Het is echter nog alleen naar de ziel, maar o! hoe zal het haar temoede zijn. Wat is niet reeds de voorsmaak des eeuwigen levens, die op de weg door de woestijn de ziel soms in verbazing zet! Wat is het toch, als het geloof de kracht ontvangt, zich met kinderlijk vertrouwen de ganse volheid des heils in Jezus Christus toe te eigenen, als de nieuwe mens triumfeert en de oude mens onder de voeten ligt! Zulk een dag in de voorhoven des Heeren is beter dan duizend elders. Wat zal dat zijn, als al de ellende dezer aarde achter ons, en voor ons niets dan een eeuwigheid vol blijdschap, niets dan loven en danken ligt.

Het volledige erven volgt dadelijk als de ziel ten uitersten dage door de almachtige stem van Jezus haar lichaam terugkrijgt in verheerlijkte gedaante, in eeuwigte pracht, schoonheid en jeugd met alle voor den Heere passende eigenschappen, van alle onvolmaaktheden ontlast, een bekwaam werktuig ter verheerlijking des Drieëenigen. Dan zullen wij eeuwig tehuis zijn bij den Heere. Onze woonplaats, het Paradijs, zal zoo heerlijk zijn, als de almacht der liefde

haar wist te bereiden, als het geëvenredigd was aan de dierbaarheid van de prijs, die door het bloed van Jezus Christus daartoe is aangebracht. Welk een heerlijk gezelschap zal daar zijn, een verkeer, waarbij van weerszijden het heerlijkste vertrouwen, de innigste verering, de grootste harmonie, de oprechtste liefde heerst, een ieder de ander gelijk zichzelf, maar alleen Hem boven alles liefheeft, Die hen heeft liefgehad en gewassen heeft van hun zonden in Zijn bloed, in Wien zij geloofden, hoewel zij Hem niet zagen, maar Hem nu zien gelijk Hij is.

Welke zalige samenspraken zullen daar plaatshebben, hoeveel verblijdende kennismakingen zullen daar geschieden, en welke liefelijke nieuwheden zullen daar worden ervaren! Het verstand zal nu God volmaakt kennen, de wil volmaakt met Hem in de liefde een, en het geweten en zijn genot volmaakt vrolijk zijn, en welk een nieuw wonder, al deze heerlijkheden, waarvan wij nu spreken als stamelende kinderen, dat ganse eeuwige leven is een gave Gods in Christus Jezus uit louter genade zonder enige verdienste. Ach! die het maar zo mocht ontvangen!

Welk een heerlijk vooruitzicht! Ach! hadden wij maar verlichte ogen, om de hoop onzer roeping recht te kennen; hoe gaarne zouden wij ons de weg, die ons daarheen leidt, laten welgevallen. Deze begint hier beneden en wel in de diepte der zelfkennis en der bevoerdigheid, der zelf veroordeling en in het verloochenen van zichzelf; maar terwijl Hij ons al het eigen ontrooft, geeft Hij ons aan de andere kant alles door een oneindig gewin weder; want hij leidt naar Nahaliël.

Nahel betekent bezitten, erven. Nahali El betekent alzo: God bezit mij, en: ik bezit God. Het een is zo voortreffelijk als het ander; want wat kan er heerlijker en voortreffelijker zijn, dan dat een ziel kan zeggen: God bezit mij! Wat kan er gelukzaliger zijn dan dat volk, dat des Heeren deel is, dan Jakob, de snoer Zijns erfdeels, waarvan Hij zegt: "Ik heb u bij uwen naam geroepen, gij zijt de mijne. Uw Maker is uw Man, of bezit u." Dat zijn zij, van welke Jezus zegt: "Zij zijn uwen; maar Gij, Vader hebt ze Mij gegeven;" die Hij bij voorraad reeds zijn schapen noemt, eer zij nog tot de kudde waren geleid, en die Hij nochtans moet toebrengen.

O welke zalige mensen zijn het, van wie het geldt: "Gij zijt van Christus;" Hem behoort gij toe; want gij zijt door Hem duur gekocht voor het losgeld Zijns bloeds, Hij heeft u verlost, verlost u dagelijks en zal u eindelijk volkomen verlossen. Waar anders is die echte en bestendige troost te vinden, dat ik naar ziel en lichaam niet mijns, maar mijns getrouwen Heilands Jezus Christus eigen ben; want ach! wien behoren wij dan toch, als wij Christus niet toebehoren, wie en wat bezit ons, als Hij ons niet bezit?

De zonde bezit ons van natuur, om te heersen in onze sterfelijke lichamen, zodat wij haar ook wel met een aanklagend en verdoemend geweten gehoorzamen in hare lusten, of geheel en al daarin dood zijn, onwijs, ongehoorzaam, dwalende, dienende de begeerlijkheden en menigerlei wellusten. Zij is een wet in onze leden, die gevangen houdt; daarbij verdoemt zij ons door de wet, die door al haar eisen en dreigingen ons zo weinig helpt, dat zij daardoor veeleer de zonde groter en meerder maakt; maar komen wij tot het bezit van Jezus, zo wast Hij ons geweten in Zijn bloed, troost en verkwikt het met die zaligen troost der vergeving van alle zonden, en geneest met deze balsem des levens onze stinkende wonden; tegelijk legt Hij een zaad in ons binnenste, dat niet zondigt of zondigen kan, dewijl het uit God geboren is, de genade in het hart, die ons onderwijst, om al het ongoddelijke te verloochenen, giet Zijn liefde uit door den Heiligen Geest, die ons op de krachtigste wijze dringt, ja Hijzelf neemt ons in bezit om in ons te wonen.

In wiens bezit zijn wij, eer Hij ons bezit? Ach, wij bezitten onszelfen! wij staan en vallen voor onze eigen rekening. Wij liggen alleen, hoe zullen wij verwarmen; wij gaan alleen, zo wij vallen wie zal ons oprichten? Het geldt van ons: Gij moogt toezien! ziet toe, hoe gij er doorkomt. Moet gij voor het gericht, daar is geen voorspraak; in nood en strijd, daar is geen redder; in angst en benauwdheid, geen troost. In het bezit van Jezus hebt gij een goede

Herder, Die het u aan niets zal laten ontbreken, zulk Een als waarvan Hiskia roemt, Die uwe zielen hartelijk aanneemt, Die u troost, gelijk een, die door zijn moeder wordt vertroost, Die u opneemt en draagt. In wiens bezit zijn wij, zolang de sterke God ons niet bezit? Ach, de duivel zelf heeft ons in zijn bezit. Van wien iemand is overwonnen, diens knecht is hij ook. Hij bezit ons vanwege een veroveringsrecht, en heeft nu Zijn werk in ons, nadat Hij onze natuur ten val heeft gebracht.

Als een sterk gewapende bewaart hij zijn roof, en voorzeker zou hem niemand ontkomen, indien niet de Sterkere over hem kwam en hem beroofde. O welk een gelukzaligheid, dat Jezus zondaars heeft losgekocht van het geweld des duivels; wat kan u nu heerlijker ten deel worden, dan dat Hij u tot Zijn woning bezit. O verlies uw leven, opdat Christus uw leven worde. Verlies uzelf, opdat gij Hem vindt. Word het eigendom van Jezus Christus!

Nahaliël, is de Heere uw bezitter, hoe gemakkelijk valt u dan de beoefening der godzaligheid, die anders zo bezwaarlijk, ja onmogelijk is. Gij kunt immers niet anders dan bidden, geloven, hopen, liefhebben, zachtmoedig en ootmoedig zijn; gij kunt niet anders dan u te allen tijde verblijden in den Heere, dewijl gij sterk zijt in Hem. Is de Heere uw Bezitter, o! Hij zal Zijn duur gekocht eigendom niet begeven of verlaten; Hij zal het zekerlijk verlossen van alle kwaad en brengen in Zijn eeuwig koninkrijk. O, welgelukzalig gij volk, dat te Nathaliël is gelegerd!

Wie heeft recht op u? Niemand dan Jezus; Hij heeft u duur gekocht en gij zijt het Zijne. Zo zal dan deze zeggen: “Ik ben des Heeren, en die zal zich noemen met den naam Jakobs, en zal met zijn hand schrijven: Ik ben des Heeren en zich toenoemen met den naam Israels.”

Nahaliël toont ook aan: Ik bezit God. Men zou zeggen zulk een getuigenis des Geestes is voor een heilige, hoeveel te meer dan voor een zondaar, in wiens vlees geen goed woont, veel te groot en te hoog. Evenwel legt Jezus het ons, armen zondaars, niet in elk bidden bij het begin in de mond, als Hij ons niet slechts enigszins of somtijds veroorlooft, maar wel altijd en onder alle omstandigheden beveelt God alzo aan te spreken: Onze Vader! Is het niet in Zijn naam en in Zijne plaats, dat wij zoo spreken, wij, die in Christus Jezus zijn? Heeft Hij ons niet verzoend? Is God dan niet onze Vriend, onze Liefhebber geworden?

O ja, dat is zulk een schat, zulk een rijkdom, dat Azaf uitroept: “God is de Rotssteen mijns harten en mijn Deel in eeuwigheid.” Is God niet rijk genoeg, om mij zovele schatten en gaven te schenken, dat ik onbegrijpelijk rijk word? Is het niet de aard des geloofs, het toeëigenende mijn met volkomen vertrouwen uit te spreken en het vast daarvoor te houden, dat God mij Zijn eengeboren Zoon met al Zijn schatten en gaven tot mijn eigendom heeft geschonken? O! welk een zegen is zulk een vast geloof, dat toch verkrijgbaar is, dewijl het niet uit ons, maar eene gave Gods is! “De Heere is mijn Deel, zegt mijn ziel.” Hij is de kracht mijns levens, Hij is mijn Burg, mijn Heiland, mijn God, op welchen ik vertrouw.

Wat dat nu wil zeggen: mijn God! wat dat behelst, wie kan het doorgronden? Zonder Hem vermag ik niets, met Hem alles. Hij is mijn Wijsheid, hoe kan ik wijzer zijn, ook als ik niets weet? Hij is mijne gerechtigheid, hoe kan ik rechtvaardiger zijn; Hij is mijne Sterkte, hoe zal ik sterker zijn, hoewel ik zo zwak ben, dat ik geen ogenblik kan staan. Hij is mijn rijkdom temidden mijner volkomen armoede en nooddrift. Heb ik wapenen, schild en zwaard nodig, of wat het ook zijn moge, zo heb ik inplaats van dat alles slechts Een, God alleen, het Kind in de kribbe, dat heet Wonderlijk, Raad, El Gibbor, sterke God.

O! Gij Hoorder des gebeds, Gij vertrouwen aller einden der aarde, van zee tot zee, van rivier tot rivier. O Nahaliël, Nahaliël! heerlijke legerplaats Israëls. Mijn God bezit mij; ik bezit God! Laat dan vrij alle wijsheid, gerechtigheid en eigenwaarde vernietigd, ja gans vernietigd worden; vernietigd worden alles wat iets is, opdat Hij alles in allen worde. Amen.

BAMOTH EN HAGI

Onder de namen, die Christus in Jes. 9 worden gegeven, staat niet zonder betekenis de naam Wonderlijk voorop; en werkelijk is Hij wonderlijk als raad, wonderlijk als kracht, wonderlijk in de rechtvaardigmaking zowel als in de heiligmaking. Wij noemen wonderlijk hetgeen wij niet goed vatten en begrijpen, niet kunnen inzien hoe het is en werkt, en waarom het zo is en werkt. Door deze naam wordt ons ook geleerd, Jezus als wonderlijk te kennen en aan te nemen, als zulk Een Die boven onze begrippen is en werkt; anders zouden wij ons niet in Hem vinden, noch ons getroost aan Hem kunnen toebetrouwen.

Wij zijn nog gedurig bezig met de beschouwing der wonderbare en leerrijke leiding van de kinderen Israëls door de woestijn naar Kanaän. Doch hoe velerlei bewijzen van wonderbare leiding vinden wij ook in het leven van Jezus. Om uit velen slechts één bewijs aan te halen: hoe wonderbaar vertoont Hij Zich in de beide tochten op de zee. Wij keren ons evenwel tot onze gewone overdenkingen. Met de tegenwoordige eindigt de beschouwing der zevende legerplaats, die op de reislijst niet anders vermeld wordt dan met de naam. Van nu af volgt de ene gebeurtenis op de andere. Dat: “begin te erven en te strijden” begint. Wij naderen de Jordaan en tegelijk ook het geheimzinnige doen en drijven van Bileam, met trage schreden. Heere, kom met Uwe genade en vrede tot ons.

Numeri 21:20

“En van Bamoth tot het dal, dat in het veld van Moab is, aan de hoogte van Pisga, en dat tegen de wildernis ziet.”

Dit zijn de beide laatste legerplaatsen, die buiten de eigenlijke reislijst liggen. De ene heet Bamoth, de andere Hagi, in onze taal: van de hoogte in het dal. Beiden rijmen zeer goed met elkander. Het gaat ook van de hoogte in het dal, en uit het dal naar de hoogte. Die zichzelf verhoogt zal vernederd, en die zichzelf vernedert zal verhoogd worden.

Laat ons deze beide legerplaatsen nader beschouwen. De eerste heet Bamoth. Deze naam kan in de eerste plaats de vertaling lijden: de dood komt. Deze drie woorden bevatten een zekere waarheid, ene verschrikkende en ene vertroostende, ene gewichtige en behartigenswaardige waarheid. Bamoth, de dood komt; wat is gewisser, dan dat hij ook tot ons komt? Slechts de tijd wanneer, de wijze hoe hij komt, is ons onbekend, hoe bekend het ons ook zij, dat het alle mensen gezet is eenmaal te sterven en daarna het oordeel. De meeste sterfgevallen komen voor in de tedere jeugd, en het grootste getal mensen verlaat deze wereld weder, eer zij het bewustzijn verkrijgen, dat zij haar hebben betreden.

Met de klimmende jaren worden de sterfgevallen minder talrijk, dewijl de dood weinige offers lang spaart, en een lang leven is slechts ene lange verwachting des doods. Hij handelt wild en dikwijls onmededogend, ja gruwzaam. Mocht en kon men hem regelen, dan zou men hem dikwijls gans andere offers aantonen, dan die, welke hij dikwijls wegdraagt; want hij handelt geenszins naar regelen. Hier gaat hij voorbij, om ginds in te dringen en vermeerdert daardoor slechts de ellende dezer aarde. Hij openbaart zich in het algemeen slechts als ene straf, en hij, die met het verstand hem met de goedheid Gods zou pogen te rijmen, zou zich tevergeefs met de ontknoping van een al te zwaar raadsel vermoeien en zich wel genoodzaakt zien, om te belijden: God is zo goedertieren niet, als sommigen Hem afschilderen, of Hij had, als Hij almachtig is, een andere inrichting met het sterven moeten maken. Waarom sleept dan de een zijn nutteloos bestaan voort tot een plaag voor zichzelf en voor anderen van jaar tot jaar, terwijl een dierbaar, gewichtig leven vroeg en ontijdig wordt uitgeblust?

Zeg eens, gij, die zo redeneert, zijt gij wijs? Zijn komen is meestal in zijn wijze verschrikkelijk en rampzalig, en zijn voorbereiding harder dan hijzelf; zijn vertoeven gelijkt aan een verlengd martelen. Daarentegen overvalt hij dikwijls plotseling zonder zijn komen aan te kondigen en vermenigvuldigt juist daardoor zijn verschrikkingen. Soms wapent hij zich met gruwzame pesten, gelijk wij, helaas hebben beleefd, en indien ook dat niet, zo komt hij toch, ja hij komt gewis!

Bamoth, de dood komt. Dat is ene schrikverwekkende en troostrijke waarheid. Laat ons deze beide denkbeelden met elkander verbinden, en leren kennen: het is verschrikkelijk en troostrijk. Al is het, dat de natuur zich tegen haar ontknoping verzet, om met Paulus liever overkleed dan ontkleed te worden, zo kunnen er toch omstandigheden voorkomen, die het naderen des doods, als de eindpaal van een onverdraaglijk lijden en rampen, aangenaam maken, zodat het Bamoth tot een wens wordt: ach, kwam hij maar!

Maar men moet een waar Christen zijn, als dat Bamoth niet verschrikkelijk, integendeel verblijdend zal zijn, ja, men moet daarbij in het licht staan, een goed geweten en een standvastig geloof bezitten. Hoe verschrikkelijk is dat Bamoth voor hem, die geen waar Christen is, die niet van boven maar wel van de aarde is, en verschrikkelijker, naarmate de betrekkingen aangenaam zijn, in welke hij door de lankmoedigheid Gods hier beneden leeft. Uit al zijn verbindingen uitgerukt, tegen zijn wil in een wereld, die men niet kent, niet begeert, waar men geen vriend, geen God heeft of kent, te worden overgeslingerd, o, welk een verschrikking en wederwaardigheid!

Ja, dan voor een streng gericht geplaatst, tot rekenschap te worden geroepen over alle werken, woorden en gedachten, zonder een voor God geldende gerechtigheid te bezitten, ja, dan verdoemd en ter helle te worden verwezen, wat kan verschrikkelijker zijn! Maar, wat kan ook heerlijker en troostrijker zijn, dan als een waar Christen te sterven! Eigenlijk sterft hij nimmer, die in Jezus Christus gelooft, en dat geloof, het welk rechtvaardigt en waardoor het hart wordt gereinigd, is ook krachtig genoeg, om de ziel van alle vreze des doods te verlossen en haar met lust te vervullen om te scheiden, om bij Christus te zijn. Hem is het sterven louter gewin. In den dood ontvangt het lichaam der zonde en des doods de laatste stoot, — dat lichaam, dat de gelovige zo vaak noodzaakte uit te roepen: “Ik ellendig mens!”

De satan met alle verzoekingingen schiet zijn laatste pijl af. Voor het laatst kwetst de doorn des rampspoeds. Hij sterft. Maar ziet! nu openen zich voor zijn verbaasde ogen de gouden poorten van het nieuwe Jeruzalem. Het verrukkelijkste gezelschap komt hem juichend en zegenwendend tegemoet, en bijzonder ziet hij nu Hem, in Wien hij, zonder Hem te zien, op de weg geloofde. Hij wordt vervuld met eeuwige blijdschap, die boven zijn hoofd gedurig zal blijven. Nu spreekt eens recht de tong des stommen lof, en de kreupele springt gelijk een hert, hoewel hem dat, als eerstelingen, ook hier niet onbekend bleef, daar de krachten der toekomende wereld hem dikwijls versterkten.

Nu prijkt hij eerst recht in het purper der gerechtigheid van Christus zonder tegenstand, en begint het eeuwige lied aan te heffen: “Het Lam is waardig te ontvangen de kracht en rijkdom en wijsheid en sterkte en eer en heerlijkheid en dankzegging!” O, zalig Bamoth! De Joden merkten niet ten onrechte op, dat, als men het woord Mot, dat in hunne taal dood betekent, van achteren las, het beduidde Tom, volmaaktheid. Bamoth is een woord, dat een gewichtige en behartigenswaardige waarheid betekent. Is het dan nu niet anders, komt de dood, welnu dan, zo laat ons trachten hem te ontkomen, of ons met hem te verzoenen. De dood is geen kwaad, dat men geenszins kan ontgaan, al maakte men het dan ook hoe men wilde, hij behoort ook niet tot die vijanden, wier aanvallen ons geen grote nuttigheid kunnen verschaffen.

Hij kan ons een geneesmiddel worden, dat indien het ook een bittere smaak heeft, nochtans van de ziekte bevrijdt. Het is niet geheel waar, als een zeker dichter zingt: “Tegen den dood is geen medicijn gewassen;” want op Golgotha is inderdaad een algenoegzaam geneesmiddel tegen den dood gewassen. Laat ons een goed gebruik daarvan maken, in Jezus Christus

gelovig worden; dan zullen wij nimmer sterven, ja, al ware het dan ook, dat het zo scheen, zo is toch de dood in de gemeenschap van Christus niet anders dan een afsterven der zonde en een ingaan ten eeuwigen leven. Is hij nochtans een vijand, zo is hij toch ook de laatste en wordt vernietigd; maar neen - willen wij de Vorst des levens de rechte, Hem toebehorende eer geven, dan moeten wij in het geloof belijden, dat zonde noch dood voor Zijn leden meer bestaan, maar wel louter gemeenschap der heiligen, vergeving der zonden, opstanding des vleses en eeuwig leven.

Doch Bamoth betekent eigenlijk hoogten en Bamah de hoogte, enkelvoudig. Hoogten heten bijzonder die streken, waar de afgodendienst werd uitgeoefend, zoals veeltijds onder geboomten. De profeet Ezechiël zinspeelt (Hoofdst. 20:29) als het ware op een bedekte wijze op dat woord, terwijl hij het omkeert en er twee woorden van maakt: Mah-Ba, dat is: wie komt daar tot u? God verkoos Zich onder Israël een bestemde plaats, eerst Silo en daarna Jeruzalem, waar Hij alleen wilde vereerd worden. Van deze plaats, die God bestemd had, zegt onder anderen Exod. 22:43, 45: "Daar zal Ik komen tot de kinderen Israëls, opdat zij geheilgd worden door Mijn heerlijkheid. Ik zal in het midden der kinderen Israëls wonen en ik zal hun tot een God zijn."

Voorts Lev. 26:11: "Ik zal Mijn tabernakel (in onze taal: woning) in het midden van u zetten, en Mijn ziel zal van u niet walgen. Ik zal in het midden van u wandelen, en zal u tot een God zijn, en gij zult Mij tot een volk zijn - Gij zult daar eten en vrolijk zijn voor den Heere uwen God, gij en uw zonen; want de Heere zal u rust geven van al uw vijanden en gij zult zeker wonen." Zo mochten zij in de tempel, het voorbeeld, gelijk wij in Christus als het wezen, de zalige mededeling des Heeren verwachten, en genoten die daar ook vaak zeer rijkelijk; daarom verlangden de gelovigen dikwijls zo vurig naar de tempel. Nu vraagt de profeet Mah-Ba, wie komt dan Bamah op uw hoogten, bij uw valse godsdienst tot u? Gij komt en gaat ledig uit wat uw geest aangaat, al is het, dat daar ook een bevrediging der vleselijke lusten is aan te treffen. "Ik kom daar niet, Mij kunt gij daar niet genieten, smaakt en ziet niet, hoe goed Ik ben." Van hoevele dingen kan men niet vragen: Mah-Ba - wie komt daar tot u? Gij zegt, dat hetgeen gij voorneemt niet zondig, geoorloofd was; - maar wie komt daar tot u? God en Zijn engelen, om u te zegenen, of duivelen en mensen, om u te verzoeken?

Inderdaad! in de omkering der beide lettergrepen van Bamah, waardoor dat woord Mah-Ba luidt, ligt een gewichtige herinnering. Wie komt? Het einde komt, de dood komt, de duivel komt en heeft een grote toorn; de laatste dag, het oordeel komt, - de Heere komt, en wie weet wat voor u en mij komt! Hoe zult gij dan bekwaam zijn tot een heilige wandel en godzaligheid en u bevljigten, dat gij onbevlekt en onstraffelijk van Hem bevonden wordt in vrede? (2 Petr. 3). Ach, mocht gij in zulk een staat zijn, of geplaatst worden, dat gij op de vraag: wie komt daar? kunt antwoorden: De Heere met Zijn genade.

Bamah betekent hoogte. Er zijn gevaarlijke, maar ook heerlijke hoogten. Gevaarlijk zijn die hoogten, waarop het zelfvertrouwen en de satan leiden en waar men vervuld wordt met trotsheid en de val nadert. Van natuur staat de mens op een gevaarlijke hoogte, van welke hij af moet, zal het goed met hem gaan; want hij alleen wordt verhoogd, die zichzelf venedert. Hij meent wijs te zijn en is daarom voor geen lering vatbaar; hij roemt een goed hart te hebben en meent daarom geen verzoening te behoeven; hij houdt zich voor sterk en braaf, en gelooft daarom niet in Jezus Christus; alzo gaat hij verloren.

Er zijn gevaarlijke, geestelijke hoogten, waarop eenmaal naam-Christenen staan en waartoe menig waar Christen verzocht wordt. Zulke zal Paulus ons schilderen, als hij Rom. 2:17-24 zegt: "Ziet, gij wordt een Jood genaamd, en rust op de wet en roemt op God. Gij weet zijn wil en beproeft de dingen, die daarvan verschillen, zijnde onderwezen uit de wet," enz. De zodanigen danken God dat zij niet zijn gelijk andere mensen, houden zichzelf voor vroom en verachten anderen, zien de splinter in het oog huns broeders, maar de balk in hun eigen oog worden zij niet gewaar. Ook ware Christenen kunnen op geestelijke wijze gelokt worden,

zodat zich dergelijke dingen in hen vertonen. Op zulk een hoogte bevond zich David, toen hij ten tijde, dat het hem wel ging, zeide: dat hij nimmer de nederlaag zou hebben; en Petrus toen hij zijn kracht en liefde tot den Heere Jezus groot genoeg achtte, om met Hem in de dood te gaan. Paulus kwam door zijn verrukking in gevaar, om op een geestelijke hoogte te geraken, en wij zien, dat de discipelen soms twistten, wie onder hen de grootste was, en horen Jezus zeggen, dat de kleinste juist de grootste is, en zij zich moesten bekeren en worden gelijk kinderkens. Het is een verzoeking, die ons lichtelijk omringt, hoe gevaarlijk die ook zij, om ons te beroemen op hetgeen wij toch ontvangen hebben, alsof wij het niet ontvingen; onze inzichten en ervaringen overal uit te stallen, opdat niet de Heere, maar wijzelf en ons Christendom hoog aangezien worden, het welk iets duivels is, dat ons in zijn afval zou wikkelen, indien de Heere het niet verhinderde.

Hoe noodzakelijk is dus voor ons de zesde bede: "Leid ons niet in verzoeking." Doch iets gans anders is het, als David Ps. 18:34, zegt: dat God hem uitrust met kracht en hem op zijn hoogte stelt, en als God Zelf, in Deut. 32:13 van Israël getuigt, dat Hij hem deed rijden op de hoogten der aarde, of gelijk het in Jes. 58:14 wordt beloofd: "Ik zal u doen rijden op de hoogten der aarde en Ik zal u spijsen met de erve uws vaders Jakobs." Op zulk een heerlijke hoogte bevonden zich, naar ziel en lichaam, de discipelen, toen zij met Jezus op de berg waren; Paulus toen hij het achtste hoofdstuk van de brief aan de Romeinen schreef.

Daar verkrijgt de ziel het bewustzijn van haar genadestaat en het inzien van het genadeverbond, de rechten, vaste grond, en mag zij de Apostel nazeggen: "Wie zal beschuldiging inbrengen tegen de uitverkorenen Gods? God is het, Die rechtvaardig maakt. Die ook Zijn eigen Zoon niet gespaard heeft, maar heeft Hem voor ons allen overgegeven, hoe zal Hij ons ook met Hem niet alle dingen schenken. Ik ben verzekerd, dat noch dood, noch leven, noch engelen, noch overheden, noch machten, noch tegenwoordige, noch toekomstige dingen, noch hoogte, noch diepte, noch enig ander schepsel ons zal kunnen scheiden van de liefde Gods, welke is in Christus Jezus onze Heere." - Ik vermag alle dingen. De andere legerplaats heet Hagi. Luther heeft dat woord vertaald, maar als hij dat woord vertaalde, waarom dan ook niet het voorafgaande, ja alle? Het heet: Bamoth Hahi: van de hoogte in het dal. Dat woord bevat inderdaad een regel der Goddelijke leiding, volgens welke het gaat van de hoogte in het dal, namelijk in het dal van ootmoed.

Voor God is niets meer walgelijk, dan dat hoogvliegen der mensenkinderen, en niets aangener dan de ootmoed. Zelfs aan koning Saul liet de Heere door Samuël zeggen: "Toen gij klein waart in uwe ogen, zijt gij het hoofd der stammen van Israël geworden." David roemt bijzonder de trouw van God daarin, dat Hij hem had verootmoedigd; Salomo vindt daarin, als iemand trots wordt, een teken, dat God hem wil nederstorten; zodat het zelfs onder het volk tot een spreekwoord is geworden: hoogmoed komt voor den val!

Daarom wordt ook alles vernederd. Geen mens ontglipt de verootmoediging, hij moge zijn wie en wat hij ook zij; want hoe kan een mens dieper vernederd worden, dan daardoor, dat hij sterft; daar ligt hij weerloos en hij moet sterven, hetzij koning of slaaf, slechts met dit onderscheid, dat de dood hem het meeste rooft, die het meeste had, de koning kroon en rijk, de slaaf zijn ketenen. Hij maakt de mensen tot minder dan een steen en blok, ja tot het walgelijkste onder de zon, dat men wegdoet onder de aarde. Tussen de wijste en domste, schoonste en hatelijkste is geen onderscheid meer.

Allen gelijk, en Salomo heeft wel reden om in Prediker 3 te zeggen: "God toont en laat het zien, dat er in deze betrekking een gelijkheid bestaat; want, wat de kinderen der mensen wedervaart, dat wedervaart ook de beesten - gelijk die sterft, alzo sterft deze; de uitnemendheid der mensen boven de beesten is geen; want allen zijn zij ijdelheid." Is dat niet een grote vernedering voor de anders zo welgevormde, verstandige, zoveel ondernemende mens, die meestal zoveel van zichzelf houdt? In het dal, heet het daar, in het dal! De vernedering geschiedt eensdeels in toorn, anderdeels in genade.

Wee hem, die de vernedering in de toorn treft; want hij staat nimmer weder op. Hij moet leren inzien, dat de waarheid waarheid is, zonder ooit daardoor vrij te worden. Hij moet leren, dat hij op de dwaalweg, op de brede weg heeft gewandeld, zonder die ooit te kunnen ontkomen, ervaren, dat zijn verstand dwaasheid, zijn gerechtigheid ontoereikend, zijn zonde zo groot, zijn hart zo verdorven, de toorn Gods zo verschrikkelijk, de hel zo vreselijk is als het Woord Gods zegt, zonder dat zijn toestand daardoor het minst wordt verbeterd. Daar zal dan zijn wening en knersing der tanden van eeuwigheid tot eeuwigheid.

Daar zal hij wel alles moeten geloven zonder enig voordeel, daar hij hier beneden riep: "Ga weg van ons, aan de kennis Uwer wegen hebben wij geen lust." Dat is verschrikkelijk, en hoe ontzaglijk is het, dat zovelen op die brede weg wandelen. Ach! dat zij ter rechtertijd die ontvloden en hun voeten leerden zetten op de rechte weg en door de enge poort ingingen, die tot het eeuwige leven leidt. Het mag wel een enge, lage poort heten, daar men zich moet klein maken en diep moet bukken om er door te komen: dat alles wordt door de verootmoediging bewerkt, die uit en in genade geschiedt.

Deze vernedering geschiedt bij aanvang en bij voortgang. De middelen daartoe zijn eensdeels het Evangelie, anderdeels de wet en ook allerlei leidingen. Terstond als de mens uit de staat der natuur in die der genade wordt overgezet, leidt de wolk- en vuurkolom hem naar Hagi, in het dal. Het komt hem meestal voor, dat het met hem niet tot het zalig worden, maar wel tot het verderf en de verdoemenis gaat. Het komt hem voor, dat hij, daar hij zo gaarne vroom en zalig wil worden, tot zijn ondergang iets heeft aangevangen, dat hij nimmer zal kunnen ten uitvoer brengen; dat hij begonnen is een toren te bouwen, waarvan hij de kosten niet weet bijeen te brengen, en alzo met schande zal worden beloond.

Hij is onzacht uit zijn slaap opgewekt. Zijn rust is verdwenen - hoe zal hij vrede vinden? Waar zal hij heen, wie helpt hem, als er hulp voor hem genoeg is; wie leidt hem tot het leven? Kon hij maar recht wenen, bidden, zijn zonden recht kennen en belijden, haten en vlieden; - maar van dit alles niets. O ellende! Zo slecht gaat het, naar de schijn, in het begin, en de mens wordt klein en begint te zeggen: Ik ben een worm in het slijk en geen mens! Zo onaangenaam is het begin, als het in het dal gaat, waar men toch zal worden gezegend. Doch de zaak der vernedering is niet op eenmaal afgedaan; de Heere neemt er tijd toe. Als men meent dat de regen voorbij is, stijgen er reeds weder nieuwe wolken op. Nochtans is de maat van tranen afgemeten en zij moet vol geweend worden.

Daardoor dient bij de door den Geest en het Woord ontwaakten zondaar eensdeels de wet met hare strenge eisen en dreigingen; daaruit komt kennis der ellende, angst en nood, onmacht en radeloosheid. De wet maakte Saulus, die in zijn oog rechtvaardigen Farizeeër, tot zulk een arm zondaar, dat hij later, Paulus zijnde, uitriep: "Ik ellendig mens!" Op een zeer liefelijke wijze verootmoedigt het Evangelie. Als de Heere daardoor tot de door de kennis hunner zouden verbrijzelde harten zegt: "Ik heb u lief - Ik heb u liefgehad met een eeuwige liefde en u tot Mij getrokken door goedertierenheid;" als daar een terugkerende, verloren zoon, die niets dan verwijt op verwijt kan wachten, nochtans niets dergelijks hoort, maar integendeel ziet, hoe de Vader hem tegemoet snelt, hem kust, kleedt, versiert en spijst, dan is er aan de vernedering geen einde.

Hoe meer hij dan de inhoud van het Evangelie der genade Gods leert verstaan, hoe meer hij inziet, dat alles ligt aan het ontfermen van God, hoe dieper hij wordt verootmoedigd; maar ook tegelijk zooveel te zaliger en Gode des te meer overgegeven. Om klein en in het dal te houden, dienen ook menigerlei leidingen der Goddelijke wijsheid en goedheid, die de kinderen kastijdt, opdat zij Zijn heiligheid deelachtig worden. Van deze leiding behoeven wij nu niet bijzonder te spreken, dewijl wij in onze reisprediking gedurig daarop wijzen, waar het Bamoth Hagi, van de hoogte in het dal gaat en zo naar Kanaän uit elk dal in de hoogte.

Schikt u in die toestand. Is de weg bezwaarlijk, des te heerlijker is het doel. Wij reizen. Wie mede wil, die spoede en drale niet. Het einde goed, alles goed. Amen.

SIHON

Numeri 21:21-31

“Toen zond Israel boden tot Sihon, den koning der Amoriëten, zeggende: Laat mij door uw laad trekken, wij zullen niet afwijken in de akkers, noch in de wijngaarden; wij zullen het water der putten niet drinken; wij zullen op den koninklijken weg gaan, totdat wij uw landpalen doorgetogen zijn. Doch Sihon liet Israël niet toe, door zijn landpale door te trekken; maar Sihon vergaderde al zijn volk, en hij ging uit Israël tegemoet, naar de woestijn, en hij kwam te Jahza en streed tegen Israël. Maar Israël sloeg hem met de scherpte des zwaards, en nam zijn land in erfelijke bezitting,” enz.

Eindelijk, o welk een eindelijk! Eindelijk zijn wij met de kinderen Israëls tot in de laatste woestijn gekomen. Zij heet Moab. Zij sluit zich aan de Jordaan, een rivier, die hen van het eigenlijke Kanaän scheidt, de meesten moesten er door of over. Deze woestijn is lang en groot, nochtans dat niet, wat haar naam betekent; want zij was gedeeltelijk wel bebouwd, vol gewichtige steden en dorpen, een vruchtbaar wijnland, waar kostelijke rode wijn wies en ten dele een erfdeel van Israël; men vond er ook de voortreffelijkste zalf, namelijk te Gilead. Het is de laatste, maar ook de gevaarlijkste woestijn, in welke zelfs Mozes zijn graf vond, waarin Israël zich met afgoderij en hoererij bevlekte en 24000 met de dood werden gestraft; waarin de valse profeet Bileam zijn gevaarlijke netten spande en met duivelse listigheid zijn welberekende lagen legde. In deze woestijn stelde Mozes Jozua in zijn plaats, en schreef hij zijn vijfde boek.

Hier begonnen de te Nahaliël gegeven beloften in vervulling te gaan: “Ik zal beginnen uit te delen, daarom begin in te nemen en te strijden.” De oude, meer dan honderdjarige Mozes moet nu nog krijgvoeren. Maar het is een zeldzame wijze van krijgvoeren; want hij is van de overwinning vooraf verzekerd. Alzo is het met al de geestelijke oorlogen gelegen. “Wij zijn meer dan overwinnaars,” dat is het veldwoord. En waarom zijn wij meer dan overwinnaars? Om der wille van Hem, Die ons heeft liefgehad. Deze wijze van krijgvoeren is alleen in het koninkrijk Gods bekend en gebruikelijk, en de strijders van Jezus Christus hebben een krijgskunde nodig, die alleen hun bekend en door den Heiligen Geest uitvoerbaar is.

“De wapenen van hun krijg zijn niet vleselijk, maar geestelijk en krachtig door God, tot nederwerping der sterkten.” Het is geenszins hun kracht, het is niet hun voornemen, ook niet hun willen en vast besluit, het is ook geenszins de zwakte hunner tegenpartij, waarop zij vertrouwen; maar als zij zwak zijn, dan zijn zij sterk; want des Heeren kracht is in de zwakken machtig. Moesten wij niet wezenlijk medelijden met de oude Mozes hebben, die nu 120 jaren oud en zwak op de voeten was, zodat hij niet goed meer voort kon komen; nochtans was zijn kracht nog niet vergaan en zijn gezicht nog niet verminderd. Op die hoge ouderdom nog krijg te voeren! Zo nabij zijn levenseinde op aarde! Ja, maar wij mogen hier beneden niet op goede dagen rekenen. Niet zelden wordt de reis bezwaarlijker, naarmate wij Kanaän naderen. Gewoonlijk is het laatste standpunt het bezwaarlijkste. Maar Israël hoopt op Hem, Die hen heeft verlost, Die hen dagelijks verlost en verwacht dat Hij hen ook zal verlossen uit alle kwaad en brengen tot Zijn koninkrijk.

Het volk, tegen hetwelk de strijd werd gevoerd, heet de Amoriëten. Dat was een der volkeren, wier land God aan Abraham, volgens Gen. 15 had beloofd, eer hij nog zijn zoon had, en waarvan de Heere in vers 16 zegt: “De ongerechtigheid der Amoriëten is nog niet volkomen.” O wee de volken en personen, van welke het geldt dat de rechtvaardigheid Gods slechts wacht, totdat zij de mate hunner zouden hebben vervuld, waarop hun uitroeiing volgt. Bedenk tot dat einde wat tot uw vrede dient. Zij waren een der voornaamste volken, die Kanaän bewoonden, en gaven de naam aan al de overigen. God gebood hen geheel uit te roeien. Maar

wij horen nog van hen 400 jaren later, onder de regering van Salomo, die nochtans alles wat van hun overgebleven was, cijnsbaar maakte. Zij verleidden Israël meermalen tot afgoderij en brachten daardoor den toorn Gods over hen. Zij mochten nimmer in de gemeente Gods opgenomen worden, en Israël mocht zich niet met hen verenigen, noch een verbond met hen aangaan. Zij staan daar als een beeld der zonde, der dwaling en der verleiding, waarvan geboden wordt: “Sta af van alle ongerechtigheid.” Zij zijn een beeld van “de oude mens, die verdorven wordt door de begeerlijkheden der verleiding,” en waarvan wordt geboden: legt af de oude mens, doodt hem, kruisigt hem; ja, doodt de leden, die op aarde zijn. Zondigt niet. Trekt uit, kapt af. “Hebt geen gemeenschap met de onvruchtbare werken der ongerechtigheid, of der duisternis.”

Maar ten hoogste merkwaardig is wat ons in Richt. 3 van de Amorieten wordt gemeld; want zij worden daar onder de Heidenen genoemd, die de Heere blijven liet, opdat Hij door hen Israël verzocht, die van de oorlogen van Kanaän niet wisten en dat de geslachten Israëls wisten en leerden strijden, die voorheen niets daarvan wisten. Zij bleven, om Israël te verzoeken, opdat het openbaar werd of zij de geboden des Heeren gehoorzaamden. Zo moeten er, gelijk de Heere zegt, ergernissen zijn, al is het dat Hij er ook bijvoegt: “Wee der wereld om de ergernissen, en wee hen, door wie zij komen.” Hij leert ons bidden, niet: “Neem de verzoeking weg,” maar: “Leid ons niet in verzoeking.” Paulus zegt dat er scheuringen in de gemeente zijn moesten, opdat zij, die echt waren, alsmede de onechte belijders openbaar werden. Ach ja, evenals bij Israël zullen zich te zijnen tijd ook de verzoeking vermeerderen en verheffen, zodat, indien het mogelijk ware, zelfs de uitverkorenen zouden verleid worden in de algemene afval, en wezenlijk alsdan allen verleid worden, die op aarde wonen, wier namen niet geschreven staan in het boek des levens des Lams.

Er komen in het leven des mensen zo ook in dat der ganse gemeente, zaken aan de dag, die in de wan des Heeren als kaf en tarwe van elkander gescheiden zullen worden. Die verstandig is, wake en bidde “dat hij waardig geacht worde te ontvlieden al deze dingen, die geschieden zullen, en te staan voor de Zoon des mensen.” De Amorieten zijn wezenlijk nog in leven, en het voorschrift hoe men zich tegen hen moet gedragen, bestaat nog in volle kracht. Overigens vergelijk men hierbij Rom. 7.

Van de oorlogen in Kanaän, van de geestelijke krijgskunde en krijgswapenen, benevens het gebruik daarvan zou veel te zeggen zijn. Nochtans vergenoegen wij er ons voor ditmaal mede, om slechts te beschouwen wat de Catechismus over de zesde bede zegt: “Dewijl wij van onszelfen zo zwak zijn, dat wij niet een ogenblik kunnen bestaan en daartoe onze doodsvijanden, de duivel, de wereld en ons eigen vlees niet ophouden ons aan te vechten, wil ons toch behoeden en sterken door de kracht Uws Heiligen Geestes, opdat wij in deze geestelijke strijd niet onderliggen, maar altijd sterke wederstand doen, totdat wij eindelijk te enenmale de overhand behouden.”

De naam van dit volk was Amorieten, hetwelk betekent: Zwetser, prater of pratzuchtige, maar ook geweldiger, vandaar dat in die landstrecken zulk een Emir heet. Het zijn dezulken, die het grootste woord en de heerschappij in de wereld voeren. Daarom schildert de profeet, Amos 2:9, de Amorieten als een volk, dat zo hoog was als de cederen en hun macht als die der eiken, en prijst hij de machtige goedheid Gods, die hen voor hun aangezicht verdelgde, hetwelk met ondank vergolden werd. Alle Kanaänieten werden onder deze naam begrepen en zij zijn wezenlijk voorbeelden van alles, wat in ons en buiten ons zich tegen de waarheid, de godzaligheid en het heil verheft: dus dwaling en zonde, die basilisken, die al het ongeluk uitbroeden. Dat mogen wel praters en geweldhebbers heten, die de hoge cederen en de sterken eiken gelijk zijn in hun verwaandheid.

Door gezwets of gepraat is alle onheil in de wereld gekomen. Want had de slang niet gesproken en Eva niet gehoord, dan zou alles anders zijn. Nochtans bedient God Zich ook van de spraak en het gehoor tot heil der mensen; want het zaligmakend geloof komt immers door

de prediking, en de prediking uit het Woord Gods. Zouden wij nu in deze grote en gruwzame woestijn van dwaling en zonde, dat gebied der geestelijke Amoriëten nauwkeurig willen rondzien, welke monsters zouden ons dan niet al tegemoet treden, waar zouden wij beginnen en waar het einde vinden? Evenwel het begin ligt in het Paradijs, het einde in de hel, tenzij dan dat de weg bij Golgotha een andere richting krijgt. De dwaling werd door een eenvoudige, maar zeer gevaarlijke vraag in de wereld, of liever in des mensen hart gezaaid, namelijk door deze vraag: "Is het ook dat God heeft gezegd?" waardoor de afval werd geboren en de oude mens voortdurend wordt verdorven door de begeerlijkheden der verleiding.

Als men het praten der Amoriëten, dat is Zwetsers, die het grootste woord in de wereld voeren, waarom reeds Azaf in Ps. 73 klaagt: "Zij zetten hun mond tegen de hemel en hun tong wandelt op de aarde," als men, zeg ik, dat gezwets der mensen over de gewichtigste aangelegenheden van godsdienst en zaligheid hoort, dan moet men bekennen, dat het even onbetekenend als vermetel is; bekennen, wat Azaf daarvan belijdt, dat zij de bijval hebben van het gemene volk, dat hun in menigte toevloeit als water.

De dwaalleer, ach de dwaalleer, welke verwoestingen heeft zij reeds van het begin af aangericht en doet het nog! Hoe bloeddorstig hebben hare woordvoerders zich dikwijls tegen de waarheid zelve en hare belijders betoond, of hoe listig. De waarheid zelve, die tegelijk de weg en het leven is, verwees men naar een stal, daarop geselde, spuwde, kruisigde, doodde en begroef men haar, zoverre dat mogelijk was. Zij stond, naar hare natuur, weder op van de doden en vond belijders in menigte. Maar het Apostolische aanzien vermocht niet aan de dwaling de toegang tot de gemeenten te hinderen, want uit haarzelve kwamen verscheurende wolven voort. In de ene hand het houweel tot het houwen, moesten de Apostelen in de andere hand het zwaard ten strijde voeren, gelijk eens Israëel, Neh. 4:17.

Hier dreigde de wettische gezindheid het Evangelie te verdringen, ginds liep de vrijheid gevaar tot een dekmantel der boosheid gebruikt en de genade tot een oorkussen te worden gemaakt, waarop men zondigde. Hier leerde, ginds leefde men kwalijk, daar hinkte men op een gevaarlijke wijze. Eindelijk werd door de gruwzaamste vervolging het moedwillige vlees met doornachtige en nuttige omheiningen omringd, maar uiterlijke welvaart rukte ze omver. Een ketterse Pelagius tastte de waarheid in de wortel aan, door de bewering der kracht van de vrije wil, en niet minder dan de kracht des Geestes, waarmede Augustinus hem tegentrad, was er nodig, zou Christus, de Medicijnmeester, niet tot een zedenleeraar worden gemaakt.

Maar de Geest werd tot een letter gemaakt; want inplaats van het wezen kwam een menigte ceremoniën en schijn-godsdienst. Het reine Evangelie werd bedekt onder de korenmaat, ja het werd, waar het zich ook openbaarde, op menselijke wijze te vuur en te zwaard vervolgd, zodat de belijders in spelonken en holen zich moesten verbergen. Aan het hoofd van de waan of der waanzinnigen stelde de satan een persoon, die hij als een plaatsbekleder van Jezus Christus zocht geldend te maken en met de hoogste macht op aarde wist te bekleden; die evenwel de plaatsbekleder der oude slang is, die zonder ophouden het zaad der vrouw in de verzenen stak, en naar de wijze van Kain de ware broeder doodsliep.

Maar ik breek hier af: Indien ik nu denk aan de grote weldaad, die de Vorst des vredes aan Zijn kerk door die helden in de strijd Luther, Zwingli, Calvijn, Knox en anderen nu 300 jaren geleden bewees, zo kan men het immers niet zonder tranen beschouwen, als wij bedenken, hoe sedert ruim een halve eeuw de Amoriëten bij vernieuwing in Kanaän heersen. Doortrokken thans de hier genoemde heilige mannen Gods die landen en kerken, welke zich sedert en naar hen Luthersch, Gereformeerd, of zelfs Evangelisch noemen — hoorden zij prediken — o! hoe weinige kerken zouden zij vinden, in welke zij begeren zouden te vertoeven, toe te horen of mede te zingen, en aan welke kritiek zouden zij zich blootstellen, indien zijzelf wilden prediken. En dat zal -zo spoedig niet beter, maar wel veel erger worden. Deze werpt Jezus een rode, gene een witte mantel om; deze vragen: wat zal ik met

Jezus van Nazareth doen, Die men Christus noemt, genen antwoorden: weg met Hem! en eindelijk loopt het vonnis daarop uit, dat hun bede en voorslag geschiedt. Want wij mensen hebben zulk een duivels hart, dat wij de dwaling huldigen, dewijl zij onze natuur kittelt; maar de Zoon van God gelooft men, volgens Joh. 8:45, juist daarom niet, dewijl Hij de waarheid spreekt. Ach, hoe verschrikkelijk! maar genoeg daarvan.

Nu wil ik nog op drie stukken wijzen, die mij opmerkelijk voorkomen.

1. Al de merkwaardige overwinningen, die Israël behaalt en van welke ook in ons teksthoofdstuk wordt gewag gemaakt, gebeurden als het ware in het gezicht der koperen slang, van welke in de negen eerste verzen sprake is. Niet zeer ver vandaar werd zij, dat voorbeeld van Christus, aan een kruis- of dwarshout op een hoogte opgericht en kon door goede ogen ook vandaar gezien worden. Gelijk nu eens Efraïm en Manasse onder de kruiselings gelegde handen van de stervende Jakob het kruis verbeeldden, en alzo werden gezegend, evenzo vloeit alle zegen voor zondaars uit Hem, Die aan het hout tot een vloek is geworden, en moet tot elke zegepraal over iedere vijand onder de zegenrijke, sterkende invloed van deze wonderdadige banier de kracht verkregen worden.

O! dat ons geestelijk gezicht zo versterkt werd, dat wij deze banier, dat kruis, deze hoogte nergens uit de ogen verloren, al moesten wij ook soms daarnaar zoeken, totdat wij het rechte punt troffen. Elke overwinning is slechts een voortzetting van zijn eens geheel verworven zegepraal. Elke troost heeft toch zijn oorsprong in zijn treurigheid, iedere lichtstraal in zijn duisternis, ieder leven ontspruit uit zijn dood. Het moet toch alles tot Hem keren, wat uit Hem is. Ach! dat de zegen van het kruis van Christus rijkelijk in en over ons werd uitgestort; dan zullen wij de Amoriëten wel overwinnen, hen, die heersen als de geweldhebbers der wereld, daar, waar Christus de gekruiste niet woont.

2. Hoe weet de Heere niet ook door omwegen te verlossen! Deze opmerking is gegrond op hetgeen vers 26 wordt gezegd van den koning, met welke zij hier te doen hadden, namelijk: dat hij voorheen met de koning der Moabieten gestreden, hem een streeks land ontnomen, en bij het zijne ingelijfd had. De Moabieten wilden, dat Israël voor hen zou wijken en zij kwamen hen volgens Deut. 23:3 bij hun uittocht uit Egypte niet behulpzaam tegemoet, maar zochten integendeel hun op alle mogelijke wijzen schade te veroorzaken. Terwijl zij nu het land van Sihon veroverden, kregen zij die provincie mede in bezitting, die hij vroeger van de Moabieten had genomen, en werden daardoor rijkelijk schadeloos gesteld.

God kan op velerlei wijze ten gunste van zijn volk zijn, rechtstreeks of langs omwegen. Saulus vervolgde de gemeente; maar de schade, die hij haar daardoor veroorzaakte, werd rijkelijk vergoed, doordat het Evangelie door hen, die hij deed vluchten, nog verder uitgebreid en eindelijk hijzelf een gelukkige buit daarvan werd. Wij hebben reeds opgemerkt, hoe nuttig de zware vervolgingen voor de Christenen zijn geweest, en de opkomende dwalingen moesten tot middelen worden, om de waarheid des te grondiger te leren kennen.

David verlangde dat men Simeï liet vloeken, in de hoop, dat de Heere zijn ellende zou aanzien en hem zijn vloeken met goedheid vergelden. Hoevelen hebben reeds voor rampen en verdrukking God gedankt, en met de kerk, Jes. 12, den Heere geroemd, dat Hij toornig was geweest en hen nu troostte. Nu ik van Moab spreek, kan ik niet nalaten op te merken, dat God, volgens Deut. 23:3 heeft geboden, dat de Moabieten nimmer in de gemeente des Heeren komen zullen; nochtans is een Moabietische, namelijk Ruth, een der stammoeders van Jezus Christus geworden; want Zijn naam is Wonderlijk.

3. De derde opmerking betreft een voor de wrevelmoedige verdrietig raadsel. Mozes zond een gezantschap tot de koning Sihon met vriendelijke woorden en liet om een doortocht verzoeken. Doch hij weigerde en trok Israël met een gewapend heir tegemoet, voerde oorlog en werd geslagen. Dat is zeer duidelijk. Maar in Deut. 2:3 neemt de heilige geschiedschrijver een deksel weg, en laat ons een diepte zien, als hij zegt: "Hij wilde ons door hem niet laten doortrekken; want de Heere, uw God, verhardde zijn geest en verstokte zijn hart, opdat Hij

hem in uw handen gave.” Ei, waarom nog die vriendelijke woorden? Antwoord: Verneder u en neem uw verstand gevangen onder de gehoorzaamheid des geloofs.

Laat ons nu de strijd zelven wat nader beschouwen, die in één veldslag eindigde. Wat nu de vijandelijke koning betreft, zo heet hij Sihon, hetwelk betekent, iemand die uitroeit, wegveegt. Ziet, van wien is dat anders een voorbeeld dan van de duivel, hem, die het beeld Gods uit onze ziel uitgeroeid en ons inplaats daarvan zijn beeld heeft ingedrukt; want “gij zijt uit de vader der leugen, de duivel, en wilt de begeerten uws vaders doen,” zegt Christus, Joh. 8. Is hij het niet, die het kindeke nog steeds naar het leven staat en het pas begonnen goede werk tracht te verhinderen, te verstoren of te vervalsen? Is hij niet bezig, terwijl de mensen slapen, onkruid in leer en wandel te zaaien, deze in het slijk des ongeloofs te doen verzinken, een ander op de hoogte der eigen aanmatiging te vervoeren, gene in afgronden der vertwijfeling te storten en deze in de strikken der bijgelovigheid te lokken?

Is hij niet een geweldig vorst, een groot engel, heerst hij niet in de duisternis dezer wereld, wier god hij wordt genaamd? Met vriendelijke of harde woorden is niets tegen hem uit te richten. Hier is het zwaard en wel het zwaard Israëls, van de Vorst Gods, nodig. Dat velt hem gewis. Dat heir van deze koning der duisternis heet Legio; want hunner zijn velen. In zijn wapenrusting is hij vreselijk, zodat sommigen de beschrijving van Job over de Leviathan op hem toepassen. Listig als een slang is hij tegelijk gruwzaam als een wolf en sterk als een leeuw. Dat betekent ook wel de hoofdstad der Amoriëten, namelijk Hesbon, dat is: kunstig verstand, en om zijn bedoelingen slechts te bejagen, doet hij zich voor als een engel des lichts, en deed zich zelfs tegenover Christus als een kenner der Schrift voor.

Paulus spreekt (Efez. 6) van listige omleidingen en is bezorgd voor de gemeenten, dat het hem mocht gelukken, hun zinnen te betoveren, om hen van de eenvoudigheid des Evangelies in Christus af te leiden, Als het daarop aankomt, staan hem zelfs andere middelen dan de leugen ten dienste. Salomo beschrijft de mens, Pred. 7:30, als zodanig, die vele vonden, vele Hesbons zoekt, dat is: vele droggronden, met de bedoeling, om de zonde te onderhouden en te verontschuldigen, en te redekavelen dat men ook zonder Christus, Die alleen de weg is, kan zalig worden. Met één woord, Hesbon is de waan, waarmede de mensen zich voor wijs houden en waardoor zij juist tot dwazen worden; want God maakt de wijsheid der wijzen te niet en het verstand der verstandigen verwerpt Hij. (1 Cor. 1:31) Gij zult zelf weten, wat goed en boos is, zonder het u eerst door God te moeten laten zeggen, was een der wijze regelen van de Hesbons, die de satan bij de hand greep, om onze voorouders tot ongehoorzaamheid te verleiden, hetwelk hem maar al te wel gelukte, en hen zozeer verduisterde, dat zij inplaats van de ware God, hout en steen aanbaden.

Ontelbaar zijn de uitvluchten en verontschuldigen, waarmede de boze zondaars trachten hun boze wil te rechtvaardigen en God te beschuldigen, gelijk Adam reeds deed, die de vrouw, welke God hem gegeven had, en alzo eindelijk een van God Zelf uitgaande toebereiding als de oorzaak zijner ongehoorzaamheid opgaf, om zelf vrij en zonder schuld uit te gaan. Ontelbaar zijn de wijsgerige stelsels, die allen niets anders be-ogen, dan het Evangelie van Christus te verdringen, de mens te vergoden en de dwaalleer heeft daardoor thans zulk een hoogte bereikt, dat allen verleid worden, die niet staan in het boek des levens des Lams.

Hesbon had volgens Hoogl. 7 een poort, die Bathrabbin heette, waar veel uit- en inging en zulke schone vijvers, dat de Bruidegom de ogen Zijner bruid daarbij vergelijkt: “Uw ogen zijn als de vijvers te Hesbon.” Zekerlijk heeft de wijsheid dezer wereld veel aanlokkends, dewijl zij de mensen zo verheft en noch wereld- noch zelfverloochening eist. Geen wonder, als alles op hare zijde staat, en het nog steeds van het Evangelie geldt, wat eenmaal van Christus gezegd werd: “Geloof ook een der oversten, der geweldigers in Hem?” Alleen het volk, dat van de wet niet weet, loopt Hem na. Zulke praktische wijsgeren zijn alle mensen zolang tot zij uit water en Geest wederom geboren worden. Dat Hesbon werd door Israël, volgens vers 28,

verbrand, nochtans weder herbouwd en bewoond. Ja zekerlijk is er ook een Hesbon voor het volk Gods, dat is, de wijsheid der rechtvaardigen, die ook voor hen onmisbaar is en die hen wijzer maakt dan de satan met al zijn vazallen. Paulus zegt 2 Cor. 12:16, in een goede zin: "Alzo ik listig was heb ik u met bedrog gevangen," en Christus wil, dat wij zullen voorzichtig zijn als de slangen. De dwazen zullen wijs worden. Maar alle wijsheid vloeit daaruit voort, dat wij Christus als onze wijsheid in het geloof aangrijpen en behouden, in deze overtuiging, dat wij buiten Hem geen wijsheid bezitten, en met het vertrouwen, dat Hij ons wijs zal maken tot zaligheid.

Christenen moeten als pelgrims door het land der Amorieten, waar de satan heerst; maar zij drinken niet uit de vergiftigde bronnen hunner meningen en leerwijze, zij wijken niet in hun akkers om van de bruiloft weg te blijven, noch in de wijngaarden om hun lust te genieten. Zij willen daar niet wonen, maar slechts doortrekken; want Kanaän is het doel, dat zij zoeken. "Mijn leven is een pelgrimsstand, ik reis steeds naar het vaderland." - Maar de duivel met zijn aanhang verheft zich tegen hen, dewijl zij niet begeren zijn medegenoten en onderdanen te zijn, maar uitgaan, zich afzonderen om niets onreins aan te roeren.

De Koning Zelfen hebben zij gekruisigd, hoe zouden zij dan Zijn onderdanen ongemoeid kunnen laten. De satan verzamelt al zijn volk en trekt Israël tegemoet en strijdt tegen hen; maar wapen u steeds en strijd dapper; want hier is Immanuël. Israël zegepraalt, want er gaat een Doorbreker voor hen heen, en zij zullen doorbreken. Nu, de God des vredes verplettere haast de satan onder uw voeten. Israël sla hem spoedig met de scherpte des zwaards en bezitte zijn land. Amen.

DE STRIJD MET OG

Numeri 21:32-35 en Deuteronomium 3:12, 13

“Daarna zond Mozes om Jaëzer te verspieden; en zij namen haar onderhorige plaatsen in; en hij dreef de Amoriëten, die daarin waren, uit de bezitting. Toen wendden zij zich en trokken op, den weg van Basan; en Og, de koning van Basan, ging uit hen tegemoet, hij en al zijn volk, tot den strijd, in Edréi. De HEERE nu zeide tot Mozes: Vrees hem niet; want Ik heb hem in uw hand gegeven en al zijn volk, ook zijn land; en gij zult hem doen, gelijk gij Sihon, den koning der Amoriëten, die te Hesbon woonde, gedaan hebt. En zij sloegen hem, en zijn zonen, en al zijn volk; also dat hem niemand overbleef, en zij namen zijn land in erfelijke bezitting.”

“Ditzelfde land nu namen wij te dier tijd in bezit, van Aroër af, dat aan de beek Arnon is, en de helft van het gebergte van Gilead, met de steden van hetzelfde gaf ik aan de Rubeniëten en Gadieten. En het overige van Gilead, mitagaders het ganse Bazan, het koninkrijk van Og, gaf ik aan den halven stam van Manasse, de ganse landstreek van Argob, door het ganse Bazan; datzelve werd genoemd het land der reuzen.”

Ook hier vinden wij het vervolg van de strijd en het innemen. Is Sihon als een voorbeeld van de duivel, zo is Basan als een beeld der wereld met hare begerlijkheid, ook in betrekking tot het Nieuwtestamentische te beschouwen.

De kinderen Israëls hebben Sihon overwonnen en zich in het bezit van het rijk gesteld. Zij zijn tot Jaëzer gekomen en worden daar in een nieuwe strijd gewikkeld. Maar Jaëzer betekent Gods hulp, en als Hij aan onze zijde is, wat kan ons dan ontbreken? Ziet, op zulk een grond worden alle geestelijke oorlogen gevoerd en alle vijanden in de mogendheid des Heeren overwonnen; maar zonder Hem vermogen wij niets. Deze strijd zal Israël, onder aanvoering van Mozes, met bijzondere vrijmoedigheid gevoerd hebben; want de Heere zeide tot Mozes: “Vrees hem niet; want Ik heb hem in uw hand gegeven, en al zijn volk, ook zijn land.”

Op deze grond kan men also goed oorlogvoeren, daar het op een Evangelische wijze geschiedde; want het Evangelie bevrijdt de ziel van alle vrees, en bevestigt door het geloof de bekwaamheid tot elk goed werk, daar de wet wel eist, maar niet versterkt, en slechts gebiedt.

De koning, met welke zij te doen hadden, heet Og. De betekenis van deze naam is van geen belang. Hij beduidt zoveel als koek, lekkernijen, en wordt in Ps. 35:17 met huichelaars en spotters verbonden; hij betekent also een buikdienaar, van wie de apostel zegt: “Welker god is de buik,” welke hij de verdoemenis als hun einde aankondigt. In Hosea 7:8 wordt van Efraïm gezegd: dat hij een koek was, die niet was omgekeerd, die also half verbrand, half ongaar en voor niemand om te genieten is; gelijk ook Moab bij wijn wordt vergeleken, die steeds op zijn droesem blijft liggen.

Zulk een koek is een beeld van onbekeerde mensen, die nog geen verandering hebben ondergaan, of tenminste van ongeoeffende zielen, wier goud nog niet door het vuur der aanvechting van de onreinheden is gezuiverd en beproefd, die also nog velerlei afwisselingen hebben te verwachten, die zij thans nog niet vermoeden en niets anders menen, dan dat zij in hun bekwaam nest zullen sterven. Job dacht dit ook, toen het hem wel ging; maar welke harde orkanen loeiden over zijn hoofd! David, o, hoe menigmaal werd hij omgewend, en Jezus zegt van Zijn discipelen, die zoolang Hij als de Bruidegom bij hen was, niet konden treuren: de Bruidegom zou van hen worden genomen, en dan de beurt van vasten en treuren ook voor hen komen. Deze omkeer heeft zijn verblijdende, maar ook zijn hoogst bezwaarlijke zijde.

Deze Og, van wien hier wordt gesproken, was ten hoogste gevaarlijk, van verbazende grootte, de laatste uit een geslacht van reuzen. Zijn ijzeren bed, dat negen ellen of ellebogen lang en vier breed was, werd ter gedachtenis bewaard. Er wordt van hem ook in Ps. 136 gewaagd, als een glansrijk bewijs der goddelijke almacht, die zich in zijn overwinning verheerlijkte. Was

Sihon in zijn Hesbon ons een beeld van het vleeselijk verstand en der vele kunsten, die de natuurlijke mens zoekt, zo is deze Og een beeld van de begeerlijkheid des vleses en der ogen en de grootsheid des levens, en daarom met recht als een grote reus te beschouwen. Wie zal hem verlossen, die in dat drievoudige net verstrikt ligt? Alleen de Zoon vermag dit, Hij kan het volkomen, daarom wordt er gezegd tot hen, die Hij tot de strijd tegen deze Og der begeerlijkheden, enz. roept, en daartoe uitrust: Vreest niet! Is deze niet die afgod, welke alles dient en daarom ook zijn vlees en zijn wereld heet.

Bewondert men grote veldheren, vanwege hun grote overwinningen, waardoor zij landen veroveren en steden winnen, Salomo kent nog grotere, namelijk die, waarbij men zichzelf overwint, en hijzelf, zou hij, niettegenstaande zijn bewonderenswaardige wijsheid, niet door deze Og overwonnen, ja op een beschamende wijs zijn slaaf geweest zijn? Had niet ook zijn vader een beklagenswaardige nederlaag door hem geleden, toen hij tegen de avond op het dak van het koninklijke huis klom.

Doch Jozef, wie deze Og door de vrouw van Potifar te na kwam, overwon hem heldhaftig, hoewel hij zich daardoor het lijden der gevangenschap berokkende, hetwelk nochtans tot zijn verhoging de weg moest banen. Ach! wat zoekt de verdorven natuur, zolang zij een koek is, die niet is omgekeerd, van de kindsheid af tot in de rijpe ouderdom anders dan begeerlijkheid des vleses, begeerlijkheid der ogen en grootsheid des levens. Wordt niet zelfs van een Demas gezegd, dat hij deze wereld had liefgekregen; en klaagt niet ook Petrus over zulke lieden, die door de kennis van Jezus Christus der onreinheid dezer wereld niet - of ook, gelijk enige handschriften het hebben, een weinig - ontvloden waren, zodanig weder daarin werden verwickeld, dat het laatste erger werd dan het eerste.

Welk een gevaarlijke vijand is hij alzo, die zelfs zulke helden velt! Dezelfde Apostel stelt hen, die het tijdelijke leven voor wellust achten, gelijk met hen, die "ogen hebben vol overspel en niet ophouden van zondigen; verlokken de onvaste zielen, hebbende het hart geoefend in gierigheid, kinderen der vervloeking, denwelken de donkerheid der duisternis in der eeuwigheid bewaard wordt." Dat een Christen deze Og, in weerwil van zijne reusachtige grootte, aangrijpen en bestrijden moet, is zeker. De verleidende hand, de ergerende voet moet afgehakt, het verleidende oog uitgerukt worden, hij de geduchte bedreiging van het helse vuur en de worm, die niet sterft.

Doch zo zeker Israël deze Og onder aanvoering van den middelaar des Oude verbonds overwon, zo gewis zullen zij allen overwinnaars zijn, die onder leiding van de Middelaar des Nieuwe verbonds de wereld, het vlees met zijn begeerlijkheden aangrijpen; want alles, wat uit God geboren is, zondigt niet, en het geloof is de overwinning, die de wereld heeft overwonnen.

Het land van deze reus heette Basan. Inderdaad een schone naam, als het maar niet aan de daad ontbrak, niet schijn, maar werkelijkheid was. San betekent: gerust, stil, gelukkig zijn, niet bewogen worden. Job bezigt dat woord, als hij Hoofdst. 3:18 meent, dat in het graf de gevangenen toch rust en vrede met elkander hebben en de stem des drijvers niet horen. Zo zegt ook de Heere, Jer. 30:10: "Vrees niet, o mijn knecht Jakob, spreekt de Heere; ontzet u niet, o Israël, want zie, Jakob zal wederkomen en stil en gerust zijn, en daar zal niemand zijn, die verschrikt." Spreuk. 1:33 zegt de zelfstandige Wijsheid: "Die naar Mij hoort, zal zeker wonen, en hij zal gerust zijn van de vreze des kwaads."

Basan betekent in de rust - of de rust, de verzadiging, de volheid komt; of het is een wens, een bede: Kom, o rust! en gelijkt op de bede: "Uw koninkrijk kome;" want dat rijk bestaat niet in spijs en drank, maar in gerechtigheid, vrede en blijdschap in den Heiligen Geest. Doch wee hem, die dat Basan hier beneden zoekt of meent te vinden; hij wordt verschrikkelijk bedrogen en beroofd, en vindt het hier noch ginds. Het natuurlijke, aardse Basan was een voortreffelijk land aan deze zijde der Jordaan, en is nog het vruchtbaarste gedeelte van het anders nu zo vervallen Palestina. Daar waren zeer vruchtbare wouden en weiden voor het vee; vandaar zijn

ook de eiken en de ossen van Basan beroemd, zo ook de balsem van Gilead, waarvan Jeremia zegt: “Is er dan geen balsem in Gilead?”

Dat land had zestig steden, alle met hoge muren en vaste torens, en nog veel meer vlekken en dorpen, die in een streek van het koninkrijk lagen, welke Argob, dat is: Leeuwenkuil heet, waar men vele leeuwen vond, en wier inwoners op leeuwen geleken; maar het door God machtige Israël veroverde hen allen. Onder al die steden munten er bijzonder twee uit, de een heette Edreï, dat is: de heerlijke; en de andere: Astaroth (Joz. 13:12), dat is: de rijke en allen overvloed opleverende, de glinsterende. Zo heetten ook de afgoden, die deze wellustige Heidenen in plaats van de ware God dienden, als de oorsprong van alle genoeg en welvaart, welker dienst met de schandelijkste wellusten gepaard ging en waartoe Israël zich dikwijls liet verleiden en zich daarom de oordelen Gods op de hals haalde.

De heerser in dat voortreffelijk koninkrijk, wien het aan niets ontbrak, noch aan kudden, noch aan koren, noch aan wijn, trok nu Israël met zijn gewapend reuzenvolk tegemoet, als leeuwen tegen de schapen, en Israël was bij hen te vergelijken als een hoop mieren. Maar Israel moest strijden of verslonden worden. Er was geen andere keus voor hen, hoewel er geen natuurlijk uitzicht bestond om te kunnen zegevieren. De koning Og, nog groter dan Goliath, trok hen met zijn leger tegen, en Mozes en zijn volk traden hen tegemoet. Zij gingen nochtans te werk naar de regel, die Christus geeft, als Hij zegt: Die een toren wil bouwen, moet eerst de tijd nemen om te berekenen, of hij bezit wat nodig is om dat plan ten uitvoer te brengen; en als hij met twintigduizend wordt bedreigd, bedenken, of hij het met tienduizend durft ondernemen, om dien vijand te overwinnen.

Naar deze regel werd ook hier gehandeld, doch slechts in het geloof en naar het Oude verbond namelijk: “De Heere zal voor u strijden en gij zult stil zijn.” Zij zagen geenszins op de reusachtige Og, ook niet op zijn verbazend leger, noch op zijn vaste steden; maar waarop zagen zij dan? Op den Heere en Zijn beloften. Wat had Hij dan beloofd? “Vrees niet”, had Hij gezegd, “want Ik heb hem met land en volk in uwe hand gegeven; de Heere zal voor u strijden.” Tot dat einde schonk hun de Heere ook het nodige vertrouwen, waardoor zij deze woorden aannamen en Hem konden gehoorzamen.

Voorts wordt ons niet verder van de strijd gemeld, en alleen gezegd: “De Heere onze God gaf hem in onze handen, dat wij hem sloegen, totdat hem niets overbleef.” Aan deze zegepraal moesten zij dan ook in de toekomst in alle gelijksoortige gevallen gedenken en hun oorlogen op zulk ene wijze voeren, namelijk door het geloof, - ons tegelijk een voorbeeld geven, opdat wij op zulk een wijze strijden en op zulk een grond overwinnen.

Wat deden nu de kinderen Israëls met dat veroverde en ontvolkte land? Zij namen het in bezit, het werd het erfdeel van de stam Ruben, de stam van Gad en de ene helft van Manasse, terwijl de andere helft aan gene zijde der Jordaan een erfdeel ontving. Zo was het naar hun eigen keus. Zij stelden Mozes hun wens voor, dat zij de veroverde landen gaarne erfelijk wilden bezitten, wier bewoners de Heere voor de gemeente des Heeren had geslagen; want, zeiden zij, dat land is zeer geschikt voor het vee, uwe knechten hebben veel vee.

Hebben wij alzo genade gevonden in uwe ogen, zo geef ons dat land tot ons eigendom, dan zullen wij niet over de Jordaan trekken. Deze laatste uitdrukking nam Mozes zeer euvel op, en zeide: “Zullen uw broeders ten strijde gaan en zult gijlieden hier blijven? Wilt gij doen als uw vaders, dat de zonden zoveel te meer worden, en wilt gij de toorn en de grimmigheid over Israël vermeederen?” Evenwel toen deze stammen zich nader verklaarden, dat dit geenszins hun mening was, maar dat zij veelmeer gewapend voor Israël wilden heentrekken totdat het ganse land Kanaän was ingenomen, dat alleen hun vrouwen, kinderen en kudden daar zouden verblijven, toen stemde Mozes toe.

Dit geeft ons veel stof tot overdenken. De meesten handelen evenals Ruben en Gad; enige weinigen gaat het inderdaad als de helft van Manasse; velen doen als de acht overige stammen, en enigen als de stam van Levi, die in het geheel geen erfdeel kreeg, want de Heere

was zijn deel, dat verreweg het beste is. De meesten doen als Ruben en Gad, daar zij hun deel aan deze zijde der Jordaan buiten Kanaän kiezen. Zij trekken de aarde vóór boven de hemel; zij bekommeren zich niet om de laatste, maar zorgen alleen voor de eerste. Hun deel is in dit leven; het schone Basan en zijn afgod is het voorwerp hunner verering, hunner begeerte en streven. Zij schamen zich niet te belijden, dat dit land geschikt is voor het vee; maar dewijl zij dierlijk, vleselijk gezind zijn, begeren zij het, omdat de aard daarvan met hun gezindheid volmaakt overeenstemt. Het is waar, Gad en Ruben voegen zich uitwendig onder de kinderen Israëls in hun oorlogen; maar hun hart hangt toch in Basan aan hun vrouwen, kinderen en kudden, die zij daar hebben; want waar iemands schat is, daar is ook zijn hart.

Zo zijn onze Gadieten zelven gedoopt en laten ook hun kinderen dopen; zij laten hen onderwijzen en belijdenis doen; zij bedienen zich, waar het zijn moet, van de kerkelijke inzettingen en verordeningen, maar zonder hun hart. Zelfs bij vervolgingen om de godsdienst hebben velen van hen, hoewel lieden zonder hart, veel mede geleden, hoe onwelgevallig het hun ook mocht zijn, hetgeen zij in onze tijd niet licht meer doen zouden, maar integendeel op alles ja zouden zeggen. Hier in deze wereld alle dagen heerlijk en in vreugde te leven, zich prachtig te kleden, lekker te eten en te drinken, niets te verloochenen van hetgeen hun oog behaagt en hun hart begeert, ja dat is verkieselijk!

Zij nemen er ook alles van, wat zij slechts vermogen en leven en sterven als het vee. De raad Gods aangaande hun ziel en zaligheid verachten zij en achten zich des eeuwigens levens onwaardig. Over hun akkers en bezittingen, ossen en paarden, bruiloften en genoegens zijn zij ten hoogste bezorgd; maar voor de roeping tot het grote Avondmaal, de bruiloft des Lams hebben zij geen oren: “Voorwaar, Ik zeg u, dat niemand van de mannen, die genood waren, mijn avondmaal smaken zal.” Hun einde is de verdoemenis, daar zal zijn wening en knersing der tanden; want velen zijn geroepen, maar weinigen uitverkoren, en velen zijn er, die op de brede weg wandelen.

Enigen zouden gaarne doen als Manasse, die zijn erfdeel aan deze en gene zijde der Jordaan, in Basan en Kanaän tegelijk wilde hebben. Zij willen godsdienst, zij willen Christendom; hebben ja zekerlijk, een zekere behoefte daaraan, maar zulk een, die op deze wijze is gevormd: zij nemen enige leerstukken van het Christendom naar hun keuze aan, en stellen al de andere op de achtergrond. Enige geboden keuren zij goed, maar het zwaarste in de wet: het geloof, de zelfverloochening, het opnemen van het kruis en het navolgen van Jezus is voor hen niets. Bij hun genoegens rekken zij de betekenis van “geoorloofd” zo verbazend ver uit, als zij verkiezen.

Zo wanen zij de eersten, de verstandigsten, de eigenlijk beschaafden te zijn, en vermeten zich de meest gerechtigde aanspraak op het hemelsche Kanaän te hebben, zonder dat zij over de Jordaan willen, zonder de oude mens te kruisigen met zijn bewegingen en begeerlijkheden, gelijk toch allen doen, die Christus toebehoren. Maar “Ik ken u niet, en weet niet vanwaar gij zijt, gaat weg van Mij, gij werkers der ongerechtigheid,” dat is hun oordeel. Enigen, maar toch niet zeer velen, gaat het in de beste zin gelijk Manasse. Zij hebben hun deel zowel aan deze als aan gene zijde der Jordaan, hier beneden en boven; dat kan eensdeels van alle ware Christenen in het algemeen gezegd worden.

Zij mogen alle roemen: “De snoeren zijn mij in liefelijke plaatsen gevallen, ja een schone erfenis is mij geworden;” indien zij ook, vanwege hun zwak geloof, niet steeds zo kunnen roemen, de godzaligheid is toch tot alle dingen nut; dengenen, die God lief hebben, moeten steeds alle dingen medewerken ten goede. Zij worden toch bestendig bewaard, al ware het, dat ook bergen weken en heuvelen wankelden, zo zal toch Gods genade niet van hen wijken.

Van enigen geldt het toch in een bijzondere zin. Er zijn enigen, die met de Psalmist moeten zeggen: “Van der jeugd aan ben ik bedrukt en doodbrakende.” Men vindt anderen, die met de kamerling hun weg als het ware steeds met blijdschap voorttrekken, en welken de Heere belooft: “Ik zal Mijn aangezicht niet meer voor u verbergen.” Zonderling is het wel eens het

geval met hen, die tot een betoning der uitstekende ontferming Gods nog in hun laatste levensweken en dagen tot God getrokken, rijkelijk getroost en juichend door de Jordaan des doods in het hemelse Basan worden overgebracht, evenals zij, die in leven en sterven met een vast geloof zijn begaafd en zulk een zacht juk en een lichte last dragen. Doch de meesten onder de Christenen gaat het gelijk het merendeel der stammen Israëls door een voortdurende strijd naar het beloofde land. Zij hebben hun dagelijks kruis en elke dag brengt zijn plaag mede. Zij hebben van het lijden van Christus veel en worden geacht als slachtschapen. Nochtans, wie zal ons scheiden van de liefde Gods, die in Christus Jezus is?

“Onze lichte verdrukking, die zeer haast voorbijgaat, werkt ons een gans zeer uitnemend eeuwig gewicht der heerlijkheid.” Sommigen eindelijk gelijken op de stam van Levi, die in het geheel geen erfdeel kreeg, want de Heere Zelf was zijn Deel. Dat zijn de armen van geest, maar hunner is het koninkrijk der hemelen. Dat zijn zij, die niets en toch alles bezitten. Alle roem van hun zijde is uitgesloten en als zij willen roemen, dan hebben zij genoeg van Christus te roemen. In zichzelf hebben zij geen steun, ja niets, waarop zij hun vertrouwen kunnen vestigen, maar wel louter armoede en ellende; zij kunnen ook zelve niets aannemen, maar moeten zich alles van den Heere laten geven.

Hun geluk bestaat daarin, dat de goedertierenheid des Heeren elke morgen nieuw over hen is, en dat Hij toont, dat Hij gisteren en heden dezelfde is en blijft tot in eeuwigheid. Maar daarbij zijn zij ook zonder bekommerende zorg, dewijl de Heere voor hen zorgt. Zij wandelen in het geloof, verzekerd, dat de Heere het hun aan geen ding zal laten ontbreken, dat voor hen heilzaam is, en dat Hij hun toereikt ter ure, als zij het behoeven. Het is wel waar, hun vergaderd manna blijft niet goed, maar zijn oorsprong blijft. Zij behoeven en ontvangen steeds nieuwe manna, zodat hun door Zijne goddelijke kracht alles wordt medegedeeld, telkens als zij het nodig hebben.

Deze zijn dat arme en ellendige volk, dat de Heere Zich heeft laten overblijven, opdat het op Zijn Naam vertrouwe, de stillen in den lande, die gestorven zijn, doch Christus is hun leven; als nu Christus hun leven openbaar wordt, dan zullen ook zij openbaar worden met Hem in heerlijkheid.

Komt, wenden wij ons nog eens tot Basan; wij vinden daarin dan eensdeels een beeld der Nieuwtestamentische rust, anderdeels een bede om hare toekomst Basan, kom, o rust, Basan - in haar is rust, is verzadiging, is de volheid aller schatten en gaven - leven en volkomen genoeg; dat is een roem, die het Nieuwe verbond, het Evangelie van Jezus of het Verbond der genade met het hoogste recht, ja bij uitsluiting toebehoort. Geen goed, dat wezenlijk tot onze zaligheid behoort, is te bedenken, dat daar niet rijkelijk te verkrijgen zou zijn.

In haar rust. In de wereldse dingen is die niet te vinden, ook in de wet is noch verblijf noch rust aan te treffen. Door het geloof gaan wij in de rust, als de ziel, door de wet der wet gestorven, leeft. Daarvan wordt hier beneden reeds veel heerlijk gezien en genoten, en dat niet slechts in enkele uren, maar zelfs als in een voortdurende toestand. Zulke zielen vinden, evenals de halve stam van Manasse, in zekere mate Kanaän reeds aan deze zijde der Jordaan, en kunnen met Paulus zeggen: “Voorts niemand doe mij moeite aan.”

Zo zal het Nieuwe verbond zich nog als een heerlijk Basan, waar alle volheid woont, op aarde in een hoge glans dan openbaren, wanneer de tijd zal zijn vervuld, dat zij, die volgens Openb. 20 deel zullen hebben aan de eerste opstanding, priesters Gods en van Christus zijn, en met Hem regeren duizend jaren. Dan zal het Nieuwe verbond in een veel helderder licht gekend en verstaan, dan zullen Zijn goederen in een veel rijker mate en omvang uitgedeeld en genoten, dan zullen alle hinderpalen veel vollediger weggeruimd worden, en de satan met alle vijanden als gebonden liggen, zoals dit nog nooit, zelfs niet ten tijde der apostelen is geschied.

Hoe zouden wij dat Basan dan niet tot een vurige bede en smeking maken? - Kom, o rust, kom, o verzadiging van blijdschap! - Kom, o tijd der verkwikking voor het aangezicht des

Heeren, wanneer alles heerlijk weder hersteld zal worden, wat God heeft gesproken door de mond van al Zijn profeten van het begin der wereld.

Dan zullen Hem kinderen worden geboren gelijk de dauw in de morgenstond, en de tot dien tijd heidens gebleven volkeren zullen toevliegen gelijk de wolken en gelijk de duiven tot hun vensters; maar ook over Israël zal dan weder worden uitgegoten de Geest der genade en der gebeden. Wenend en biddend zullen zij komen en de Heere zal hen leiden.

O Basan, Basan! Uw koninkrijk kome. “Wanneer zal de verlossing uit Sion komen en de Heere Zijn gevangenen verlossen? Dan zal onze mond vol lachen en onze tong vol roemen zijn, dan zal men zeggen onder de Heidenen: de Heere heeft grote dingen aan hen gedaan. De Heere heeft grote dingen aan ons gedaan; dies zijn wij verblijd.” Amen.

BALAKS ZENDING AAN BILEAM

Numeri 22:1-13

“Daarna reisden de kinderen Israëls, en legerden zich in de vlakke velden van Moab, aan deze zijde van de Jordaan van Jericho. Toen Balak, de zoon van Zippor, zag al wat Israël aan de Amorieten gedaan had; zo vreesde Moab zeer voor het aangezicht dezes volks; want het was veel, en Moab was beangstigd voor het aangezicht der kinderen Israëls. Derhalve zeide Moab tot de oudsten der Midianieten: Nu zal deze gemeente oplikken al wat rondom ons is, gelijk de os de groenten des velds oplikt. Te dier tijd nu was Balak, de zoon van Zippor, koning der Moabieten; die zond boden aan Bileam, den zoon van Beor, te Pethor, welke aan de rivier is, in het land der kinderen zijns volks, om hem te roepen, zeggende: Zie, er is een volk uit Egypte getogen, zie, het heeft het gezicht des lands bedekt en het blijft liggen recht tegenover mij. En nu, kom toch, vervloek mij dat volk, enz.”

De mensen zijn bijzonder geneigd, zich er op te beroemen dat zij een goed hart bezitten. Al is het ook, dat zij van menige andere roem gaarne afstand doen, zo houden zij nochtans daaraan vast, dat zij het oprecht menen. En toch is de oprechtheid voor God een voorname zaak. Is er iemand, die haar bezit, dan staat het goed met hem; want zij behoort tot de trekken van het goddelijk evenbeeld. God heeft de mens oprecht geschapen; maar dat goddelijk beeld is verloren, alzo daarmede ook de oprechtheid; nu zoekt hij allerlei kunstgrepen. Het ware beter, dat men met David bad: “Wend van mij den weg der valsheid en verleen mij genadig Uw wet.” Ps. 119:29. Hij spreekt van een valse weg en belijdt, dat die tenminste bij hem kon zijn, zodat zijn geloof, zijn hoop, zijn liefde niet oprecht waren.

Hij beschouwt dat als iets kwaads; maar wat nu verder? Hij smeekt Hem: wend dit van mij af, of verminder het. Hij bidt om het tegenovergestelde goede. “Verleen mij genadig uwe wet.” Begenadig mij met de rechte aanleiding. Het is waar, David heeft door zijn struikelen hatelijke bewijzen van list en bedrog geopenbaard; bijzonder in de handelwijze met Uriah, waar hij de een zware zonde met een andere, niet minder zware wilde bedekken, zodat de Uriabrief tot een spreekwoord is geworden; maar juist openbaarde zich in deze zijn handelwijze de gehele schande zijner naaktheid.

Zelfs ook Petrus kwam volgens Gal. 2, nadat hij reeds enige tijd lang het apostelambt met grote zegen had bediend, te Antiochië in de betreuenswaardige val, dat hij, door mensenvrees bevangen, veinsde en nog anderen daardoor verleidde om met hem te veinzen; zodat Paulus hem in het openbaar berispte.

Wij hebben alzo een ellendige natuur, die zich zelfs ook wel bij wedergeborenen openbaart. “Arglistig is het hart, meer dan enig ding; ja, dodelijk is het! Wie kan het kennen?” Jer. 17:9. En hoe hoogst noodzakelijk is het met de profeet in vers 1 te bidden: “Genees mij, Heere! zo zal ik genezen worden; behoud mij, zo zal ik behouden worden.”

Wij hebben heden een duister voorbeeld van heilloze valsheid te beschouwen. De Heere geve, dat ons deze beschouwing tot een ruime zegen verstreke.

Moab is de laatste woestijn, die Israël heeft te bewandelen, om in Kanaän te komen. Voorts volgen nog enige legerplaatsen, namelijk: Dibon-Gad, Almon Diblathaim, Beth-Jesimoth en dan de Jordaan en Kanaän. In deze woestijn valt nu de merkwaardige, alleszins bedenkelijke, geheimenisvolle en gevaarlijke geschiedenis met de valse profeet Bileam voor, waarbij wij zelfs een ezelin horen spreken. Deze geschiedenis is op zichzelf merkwaardig genoeg; maar zij is het nog meer in hare voorbeeldende betrekking. Ik ben het met de verlichte T. A. Lampe eens; als hij in zijn bekend boek, getiteld: “De verborgenheid van het verbond der genade in het huishoudelijke der zaligheid,” in het 3de deel, in deze geschiedenis een voorbeeld van de meest bedroevende verschijnselen in de eerste tijd der kerk ontdekt, waar hij zegt: “Het

meeste nadeel leed Israël door de Moabieten, die de raad van Bileam volgden, welke hen tot afgoderij en hoererij verleidde.” Dit toont hij op deze wijze aan: “In de eerste gemeente waren reeds gruwelijke mensen, die alle banden der menselijke orde verscheurden en onder de naam van vrijheid des Nieuwen verbonds, aan allerlei onreinigheden van het vlees de vrijheid gaven, waardoor velen verleid werden. En hij voegt er nog bij: “De leer van Bileam wordt (Openb. 2:14, 15) op dwaalgeesten onder het Nieuwe verbond toegepast, namelijk: “Ik heb enige weinige dingen tegen u, dat gij aldaar hebt, die de lering van Bileam houden, die Balak leerde de kinderen Israëls een aanstoot voor te werpen, opdat zij zouden afgodenoffer eten en hoereren; also hebt ook gij, die de lering der Nikolaiëten houden, hetwelk Ik haat.” Nikolaiëten zijn naar de betekenis van het woord niets anders dan Bileamieten, dat is, gelijk Petrus zegt: die over het volk heersen (1 Petr. 5:3).

Hoe waar dit nu ook is, zo geloven wij toch, dat dit als het ware slechts een voorbeeld was van hetgeen zich in de laatste tijd, die ons als zo gruwelijk wordt beschreven, volledig zal ontwikkelen, als die leerwijzen zullen gangbaar zijn, welke de apostel leringen der duivelen noemt, en waarvan wij reeds nu bedroevende voorbeelden moeten ontwaren. Wat nu de verderfelijke dwaalleer van het apostolische tijdvak betreft, dat een schandelijke levenswandel invoerde en geldend maakte, zodat hare aanhangers niet slechts door gebreken verrast werden, maar op een verschrikkelijke wijze stelselmatig zondigden, zo kennen wij de inhoud dezer dwaalleer niet nauwkeuriger dan ons de boven aangehaalde woorden van Hem, Die het tweesnijdend zwaard heeft, daarvan getuigen, namelijk: het eten van het afgodenoffer en hoererij bedrijven; want beiden waren en zijn met de oude en tegenwoordige afgodsdienst verbonden.

Dat waren alzo lieden, die heidendom en Christendom door elkander mengden; waarbij natuurlijk het Christendom moest lijden, dewijl deze onreine zielen slechts zoveel behielden, als met hun onreine, vleselijke gezindheid overeenkwam, of zelfs de grondstellingen er van misbruikten om hun goddeloosheid te verontschuldigen, of zelfs te rechtvaardigen. Dat was bijzonder het geval bij een secte, die leerde: zij zondigden niet, en mochten doen wat zij wilden, en die zulk een schandelijke levenswijze voerden, dat zij de heiden aanleiding genoeg gaven, om in het algemeen de Christenen als kwaaddoeners te lasteren, hetgeen de zodanigen dan ook werkelijk in de hoogste mate waren.

Zij waren het, die de vergadering der heiligen verlieten, die ten koste der genade zondigden, die in de zonde wilden volharden, dewijl zij niet in de genade stonden, die in een verschrikkelijke zin zeiden: “Den reinen is alles rein,” daar zij toch onrein waren, bevuurd van hart en geweten, zodat hun alles onrein werd, zowel de wet als het Evangelie. De apostelen en de eerste leeraars der kerk hadden reeds veel te doen met deze lieden, en waren genoodzaakt de gemeenten te vermanen al de boosdoeners uit hun midden te verwijderen. Petrus ijvert bijzonder tegen hen in zijn tweede brief, Hoofdst. 2:9-22, waar hij zegt: “De Heere weet de godzaligen uit de verzoeking te verlossen, en de onrechtvaardigen te bewaren tot de dag des oordeels, om gestraft te worden; maar allereerst degenen, die naar het vlees in onreine begeerlijkheden wandelen en de heerschappij verachten, die stout zijn, zichzelf behagen en die de heerlijkheden niet schromen te lasteren.

Daar de engelen, in sterkte en kracht meerder zijnde, geen lasterlijk oordeel tegen hen voor den Heere voortbrengen; maar deze, als onredelijke dieren, die de natuur volgen, en voortgebracht zijn om gevangen en gedood te worden, dewijl zij lasteren hetgeen zij niet verstaan, zullen in hun verdorvenheid verdorven worden, en zullen verkrijgen de loon der ongerechtigheid, als die de dagelijkse weelde hun vermaak achten, zijnde vlekken en smetten, en zijn weelderig in hunne bedriegerijen, als zij in de maaltijden met u zijn; hebbende de ogen vol overspel, en die niet ophouden van zondigen; verlokken de onvaste zielen; hebbende het hart geoefend in gierigheid, kinderen der vervloeking; die de rechte weg verlaten hebbende, zijn verdwaald en volgen de weg van Balaam, de zoon van Bosor, die de loon der

ongerechtigheid liefgehad heeft. Maar hij heeft de bestraffing zijner ongerechtigheid gehad, want het jukdragende stomme dier, sprekende met mensenstem, heeft des profeten dwaasheid verhinderd. Deze zijn waterloze fonteinen, wolken van een draaiwind gedreven, denwelken de donkerheid der duisternis in der eeuwigheid bewaard wordt; want zij, zeer opgeblazen ijdelheid sprekende, verlokken door de begeerlijkheid des vleses en door ontuchtigheden degenen, die waarlijk ontvloden waren van degenen, die in dwaling wandelen; belovende hun vrijheid, daar zijzelf dienstknechten zijn der verdorvenheid. Want van wie iemand overwonnen is, dien is hij ook tot een dienstknecht gemaakt.

Want indien zij, nadat zij door de kennis van den Heere en Zaligmaker Jezus Christus, de besmetting der wereld ontvloden zijn en in dezelve wederom ingewikkeld zijnde, van dezelve overwonnen worden, zo is hun het laatste erger geworden dan het eerste; want het ware hun beter, dat zij de weg der gerechtigheid niet gekend hadden, dan dat zij, dien gekend hebbende, weder afkeren van het heilig gebod, dat hun overgegeven was. Maar hun is overkomen hetgeen met een waar spreekwoord gezegd wordt: De hond is wedergekeerd tot zijn eigen uitbraaksel, en de gewassen zeug tot de wenteling in het slijk.

Maar in het volgende hoofdstuk besluit hij met deze woorden: (vers. 17, 18) “Gij dan, geliefden! dit tevoren wetende, wacht u, dat gij niet door de verleiding der gruwelijke mensen mede afgerukt wordt en uit valt van uw vastigheid; maar wast op in de genade en kennis van onze Heere en Zaligmaker Jezus Christus. Hem zij de heerlijkheid, beide nu en in den dag der eeuwigheid! Amen.”

Zag het er reeds zo gruwelijk uit in de eerste en tweede eeuw na de geboorte van Jezus, in het tijdvak, toen de apostelen zelve en zovele apostolische mannen nog leefden, werkten, predikten, waarschuwd en baden, wat liet zich dan in de toekomst verwachten, daar het wee over de aarde wordt uitgeroepen; dewijl de satan op haar is nedergeworpen, zijn tijd kort is, en hij een groten toorn heeft. De geschiedenis van Bileam is alzo ook in hare voorbeeldende betrekking hoogst merkwaardig.

Maar laat ons nu de geschiedenis zelve opvatten en eerst op de hoofdpersoon letten, namelijk Bileam, van wie in de Schriften des Nieuwen verbonds enige malen, maar in het Oude naast Mozes slechts door de profeet Micha wordt gewaggemaakt. Door Petrus wordt hij een profeet genoemd, en wezenlijk heeft hij de merkwaardigste voorzeggingen uitgesproken, die zich tot in de verste toekomst uitstrekken. Van Christus heeft hij zo heerlijk gesproken, dat hij daarin bij geen der andere profeten achterstaat en de meesten overtreft. Ook het volk van Christus is, naar zijn beschrijving, bijzonder heerlijk, als gezegend, zegepralend, onoverwinnelijk en als het eigendom Gods. Maar niettegenstaande dat alles was zijn hart niet oprecht voor God, integendeel een samenknoping van ongerechtigheid en vol van bittere gal en list; hij was niet wedergeboren en alzo geen kind Gods.

Dan zou hij een goede boom geweest zijn, die geen kwade vruchten draagt, gelijk wij ze bij hem zien, en daarnaar de boom moeten beoordelen, zoals Christus ons beveelt. Hij had zeer verheven inzichten, gelijk zijn gezegden getuigen, die ook spreuken worden genoemd, evenals die van Salomo. Hij spreekt zelfs van zichzelf als iemand, die de kennis des Allerhoogsten en de openbaring des Almachtigen heeft; ja, de Naam van Jehovah is hem zelfs bekend. Hij roemt, dat zijn ogen geopend waren als hij nederknielde (zo vertaalt Luther); maar dat woord heet niet letterlijk nederknielen, veel meer nedervallen.

Een nauwkeurige Bijbelvertaler, Piskator, vertaalt dat woord: als hij verrukt wordt. De Statenvertaling evenzo, en de Franse: als hij ter aarde valt. Niet minder in het oogvallend is het ook, als Bileam zegt: “Dien de ogen geopend zijn,” dat hij een woord bezigt, hetwelk ook kan vertaald worden: gesloten, zoals in Klaagl. 3:8: “Wanneer ik roep en schreeuw, sluit Hij de oren voor mijn gebed.”

Bevond deze profeet zich wellicht in de zeldzame toestand der slapenden door het magnetismus, waarin ook in onze tijd enige personen werden verplaatst, en zij dingen zagen

en zeiden, waarvan zij in hun natuurlijke toestand niets weten en niets kunnen weten? Is alzo de uitdrukking: “De Geest Gods kwam over hem,” zo te verklaren, dat daardoor slechts wordt aangeduid, dat Bileam in de raadselachtige toestand van een slapende door het magnetismus verplaatst is geworden, waarin hij met gesloten ogen nochtans zag en bij een verstijfd lichaam gevoelde? - De mensen, van welke ik spreek, hebben ook zeer zonderlinge dingen gezegd, die niemand uit natuurlijke krachten kon zeggen; zij hebben zelfs voorzeggingen gedaan en zich daarbij zeer heilig vertoond, een grote afkeer geopenbaard van gewetenszonden en van personen, die daarmede besmet waren - en nochtans bewezen, dat dit in hun gezindheid geen wortel had. Men heeft zelfs met deze mensen op een godsdienstige wijze gruwelijke afgoderij bedreven, zodat men hun woorden zelfs het Christelijk publiek als hogere waarheden heeft aangeprezen, zonder dat men het met een boos opzet deed.

Men heeft zich van dezelfde personen als orakelen bediend, om van hen dingen te vernemen, die men òf volstrekt niet moest willen weten, òf althans niet op deze bedenkelijke, vreemde weg zoeken. Bileam hield zich ook met toverijen op, en nochtans prees hij het volk Israëls als zodanig, onder hetwelk tovenaars noch waarzeggers was, zoals het niets zeldzaams is, dat men die ondeugden het meest veracht, aan welke men het meest schuldig staat. De oude geschiedschrijvers, die ons van de goddeloze secte (van welke wij hierboven spraken) uit de eerste en tweede eeuw verhalen, zeggen ook, dat zij zich insgelijks met toverijen ophielden. Maar er bestaat ook een subtiele toverij, waarvan Paulus in Gal. 3 vraagt: “Wie heeft u betoverd, dat gij der waarheid niet gehoorzaam zijt?” zonder twijfel is ook oude slang, van welke de waarzeggerij en toverij hun naam en oorsprong hebben evenals in het algemeen de zonde, ter bevordering van de dwaling, het kwade het misbruik der waarheid, zeer werkzaam, gelijk Openb. 12 van haar gezegd wordt: dat de ganse wereld verleide.

Wij laten dat alles rusten. Zulke pogingen, om mensen in een bovennatuurlijke toestand te verplaatsen, geschieden niet veel meer, of zij zijn tot op zekere tijd verborgen. Men ziet daaruit, wat er alzo kan gebeuren.

De waanwijze profeet wordt eindelijk nog door zijn ezelin beschaamd gemaakt, welke de Heere op de weg de ogen opende, dat zij zag hetgeen voor hem verborgen was, zodat hij zonder haar, in weerwil zijner vermeende geopende ogen, onwetend een gewisse dood tegemoet zou zijn gegaan. Bij deze merkwaardige man ook een zeer gemeenzaam verkeer met God opmerkelijk. God spreekt op een bijzondere wijze met hem, en Bileam spreekt met God. Dat gebeurde in het algemeen des nachts. Maar wat betekent dat?

Sprak God niet ook met de goddeloze Kaïn? Was niet Saul in een toestand, waarin hij profeteerde? Bediende God Zich niet bij de profeten van Achab van een boze geest, die hen deed profeteren (1 Kon. 22), waardoor de ondergang van deze koning werd bewerkt? Ja, heeft niet God zelfs, volgens het boek Job, met de duivel gesproken, en sprak niet Kajafas een gewichtige en ware voorzegging, die niet uit hem, maar vanwege zijn ambt kwam, hetwelk hij dat jaar bekleedde?

Bileam had ook enige kennis van God en legde van Zijn waarheid en onveranderlijkheid een voortreffelijk getuigenis af; daarmede verbond hij ook enige slaafse vrede Gods, zodat hij tot de gezanten van Balak zeide: “Al ware het, dat hem de koning zijn huis vol zilver en goud gave, zo vermocht hij toch het Woord Heeren niet te overtreden, noch in het kleine noch in het grote;” echter, hij zegt niet: ik wil niet, maar ik mag niet. Hij werd gedwongen, en moest tegen zijn wil, hoe hard het hem ook mocht vallen, de aangeboden geschenken van Balak afwijzen. Nu zulk een dienstbaarheid tegen onze wil kan God niet behagen, dewijl voor Hem slechts de liefde geldt, waardoor het geloof werkzaam is.

Johannes zegt: “Die uit God geboren is, zondigt niet en kan niet zondigen.” Maar dat is een zalig niet kunnen, met het niet willen gepaard; waarvan Bileam geen vonkje bezat. Hij stond onder Goddelijke dwang en strekt tot een voorbeeld, dat zonder de wil van God geen schepsel zich kan roeren of bewegen. Hoe gaarne hij ook mocht, zo kon hij toch niet zeggen wat hij

wilde, maar moest zeggen wat hij niet wilde, of zelfs willen, wat hij toch eigenlijk niet wilde. Zegt niet Paulus in het algemeen, dat wij niet bekwaam zijn iets van onszelf te denken? en Salomo: dat de mens raadslagen maakt; maar dat het van den Heere komt wat de mond zal spreken; en andermaal: dat de mens de weg bedenkt, maar dat het al of niet voortgaan van die weg van den Heere komt, om van andere teksten niet eens te spreken. Wat hebben wij tenslotte met mensen te doen, zij mogen zijn wie zij zijn, machtig, boosaardig, wijs en sterk; of in het algemeen met het schepsel, dat buiten God niets is?

Het is zeer merkwaardig, dat deze zo uitgeruste profeet zich ten laatste vertoont kort vóór de inneming van het beloofde land, nadat twee en een halve stam bij voorbaat werkelijk reeds hun erfdeel hadden verkregen. Is nu Balak een voorbeeld van de Antichrist, die het volk Gods zoekt uit te roeien, zo is Bileam een voorbeeld van de valse profeet, van welke Openb. 13 melding wordt gemaakt, en die wij nog hebben te verwachten; maar die zal verdelgd worden. Wellicht later iets meer daarvan. Wij maken nu slechts deze algemene opmerking: dat zich bij de mensen wel iets kan vertonen, dat een goede, ja zelfs een grote schijn heeft, en dat toch niet echt en recht is, gelijk er aan de andere kant weinig schijn, en toch nog waar en echt aanwezig kan zijn, en het van een druif kan heten: verderf haar niet; want er is een zegen in. (Jes. 65 : 8)

Derhalve wordt ons de zelfbeproeving zo dringend aanbevolen; ja David bidt, om voor zelfbedrog bewaard te worden, dat God Zelf hem uit goedertierenheid mocht beproeven, hoe hij het meende, of er nog een schadelijke weg bij hem was en hem leiden op de rechte weg. Hoe licht, hoe gevaarlijk moet het dus zijn, om in het zelf bedrog te vallen.

In het algemeen stelt de Heilige Schrift ons merkwaardige voorbeelden van deze aard voor ogen, die genoegzaam bewijzen dat bij een goede schijn, nochtans het echte kan ontbreken! Samuël geeft aan koning Saul getuigenis: dat hij klein was in zijn eigen ogen, daar hij zeide: mijn geslacht is het kleinste onder allen van Benjamin;” maar toen Samuël dit tot hem zeide, was hij het niet meer; een bewijs, dat het ook vroeger niet echt was. Van Demas doet Paulus tweemaal groetenissen, eens aan de Colossensen, daarna aan Filemon; maar eindelijk schrijft hij aan Timotheüs, hij had deze wereld weder liefgekreken, gelijk ook van anderen, dat zij het geloof en een goed geweten verworpen en aan het geloof schipbreuk geleden hadden.

Een medewerker aan de uitlegging van de Berlenburger Bijbel, die toch iets bijzonders en uitstekends wilde zijn en de gewone weg verachtte, werd in later tijd een godloochenaar. Tussen de dwaze en wijze maagden was uiterlijk volstrekt geen onderscheid te bemerken; ja men vindt mensen, die tot Jezus Heere, Heere! zeggen en Hem eens zullen toevoegen: “Hebben wij niet in Uwe Naam geprofeteerd? Hebben wij niet in Uwe Naam duivelen uitgeworpen? Hebben wij niet in Uwe Naam grote daden gedaan?” welken Hij nochtans zal antwoorden: “Ik heb u nooit gekend, gaat weg van Mij, gij, die de ongerechtigheid werkt!”

Zo zijn er nog vele voortreffelijke, zogenoemde godgeleerden, die hun werk slechts in schijn, zonder wezen verstaan. Johannes spreekt van zulke antichristen, “die van ons zijn uitgegaan,” doch hij voegt er bij: “zij waren uit ons niet! want indien zij uit ons geweest waren, zo zouden zij met ons gebleven zijn; maar dit is geschied, opdat zij zouden openbaar worden, dat zij niet allen uit ons zijn.” Nochtans het meeste zal eerst voor den rechterstoel van Christus openbaar worden.

Laat ons nu van het algemene tot het bijzondere overgaan en zien, hoe ook enige zaken bij alle rechte en Christelijke schijn, toch vals kunnen zijn. Wat nu bijvoorbeeld kennis betreft, zo kent Petrus die aan zekere personen toe; echter zegt hij, dat zij daardoor zo weinig verbeterd waren, dat het hun nuttiger ware, de weg der godzaligheid volstrekt niet te hebben gekend, dan dat zij haar kennende, zich van het heilig gebod afkeerden; “want indien zij, nadat zij door de kennis van den Heere en Zaligmaker Jezus Christus de besmetting der wereld ontvloden zijn en in dezelve wederom ingewikkeld zijnde, van dezelve overwonnen worden, zo is hun het laatste erger geworden dan het eerste.”

Paulus stelt het geval, dat iemand kan profeteren, veel kennis hebben, alle verborgenheden weten en toch niets zijn. Christus Zelf maakt een groot onderscheid tussen het weten en de wezenlijkheid, daar Hij zegt: “Indien gij het weet, zalig zijt gij zo gij het doet!” Paulus ontzegt velen Corinthiërs, met hun opgeblazen kennis, het rechte weten, en zegt: “dat zeg ik u tot schaamte.” Ook de kennis van zenden kan bij menigeen onecht zijn, met het berouw, dat men er over openbaart. Saul zondigde en David zondigde ook; beiden beleden hun zonde met dezelfde woorden: “ik heb gezondigd!”

David werden zijn zonden vergeven, maar Saul niet; zo onderscheiden was bij dezelfde uitdrukking de hoedanigheid van hun belijdenis van zonde. Petrus zondigde, Judas ook. De boetvaardigheid van Petrus openbaarde zich in een vloed van bittere tranen, maar het berouw van Judas door openlijke herroeping; de eerste werd aangenomen, de laatste verworpen, zo ongenoegzaam was de hoedanigheid van zijn berouw, hoe groot en ernstig het ook zijn mocht. Toen Simon de tovenaer in Samarië zag, dat vele mannen en vrouwen door de prediking van Filippus van het koninkrijk der hemelen en van den naam van Jezus Christus gelovig werden en zich lieten dopen, geloofde hij ook en liet zich dopen. Maar Petrus kende hem als een, wiens hart niet oprecht voor God was, een gans bittere gal en samenknoping der ongerechtigheid.

Jezus vergelijkt enige hoorders des woords met een steenachtige grond, waarin het zaad wel spoedig opgaat, maar geen wortel heeft en door de hitte der zon verdort, en Hij zegt in de verklaring, dat het die personen zijn, welke het Woord terstond met blijdschap aannemen, voor enige tijd geloven, maar als er verdrukking en vervolging komt om des Woords wille, zich ergeren en afvallen, terwijl hij slechts zalig wordt, die volhardt tot den einde toe. Daarom is het nodig in Christus te zijn geworteld, daar in Hem alle aanvechtingen worden overwonnen. Wat is er nodiger en nuttiger dan het gebed?

Nochtans is niet alles wezenlijk bidden, wat daarvoor wordt gehouden. Men kan bidden en toch kwalijk bidden. De mond der waarheid noemt veel, wat anderen bidden noemen, niets anders dan raffelen; ja Hij zegt zelfs, dat velen lange gebeden doen en toch hun verdoemenis zoveel te zwaarder zal zijn. In het algemeen leert ons het Woord van God, dat, hoe onmisbaar en heilzaam ook het gebed is, zodat hij, die niet bidt, niet ontvangt, wijzelven toch niet weten wat wij bidden, gelijk het betaamt; maar, dat wij reden hebben om met de discipelen te zeggen: “Heere, leer ons bidden!” ja tot de rechte oefening des gebeds de Geest der genade en des gebeds nodig hebben.

Laat ons nimmer menen, dat wij het wel kunnen, daardoor zouden wij onszelven bedriegen. De Farizeeër bad, de tollenaar bad ook. Het gebed van de laatste was welgevallig; het eerste niet; de grond daarvan lag in de aard der gebeden, maar geenszins in een blinde willekeur. Wat is er, op zichzelf beschouwd, liefelijker en wat is in zijn werking heilzamer, dan de echte blijdschap? Indien het maar de echte blijdschap des harten in den Heere is, die na voorafgaande boetvaardigheid en geloof wordt geschonken, het hart van wereld en zonde aftrekt tot de gehele onvoorwaardelijke overgave in de handen des Heeren trekt, tot alle goede werken gewillig en bekwaam, klein en nederig maakt.

Maar dat er ook een valse godsdienstige blijdschap bestaat, dat leert ons de mond der waarheid, namelijk: “Zij nemen het woord met blijdschap aan en vallen toch af.” Eindelijk: iemand kan een onberispelijke wandel tonen, recht gelovig zijn in zijn meningen, ijverig in zijn belijdenis, lofwaardig in zijn gedrag, een vriend der kerk, weldadig voor de armen en dienstvaardig jegens hulpbehoevenden zijn, zonder dat daarin een geldig bewijs voor de echtheid van zijn Christendom ligt. Hij kan bij dat alles een gewit graf, blind, dood in zonden, zonder Christus en zonder genade, ja een bittere vijand daarvan zijn.

Maar wat is er dan onder zulke bedenkelijke omstandigheden, waarbij het zelf bedrog zo licht mogelijk en menigvuldig is, nu te raden en te doen? Graaft diep, neemt het niet licht en oppervlakkig, noch wat de blik in uw hart, noch wat het Evangelie en zijn genade, noch wat

uw aandeel daarin betreft. Weest ootmoedig en mistrouwt uzelf. Al waren uw berouw, boetvaardigheid, geloof enz. ook wezenlijk echt, toch kleven nog vele onreinheden aan dat alles, en hij, die vertrouwt op hetgeen hij in zichzelf vindt, verlaat zich op het schepsel en niet op den Schepper en Gever, hij stelt vlees tot zijn arm. Zijt er niet afkerig van, om grondig met uzelf bekend te worden; want voor iedere ziekte is raad. Gesteld, uw gehele Christendom komt u voor als zonder fundament, zo is Hij nog aanwezig, die het echt kan maken. Keurt niet iedere twijfeling, of het wel echt met u is, als een ingeving des duivels af; want zij kan ook van den Geest Gods komen en u zeer heilzaam worden.

Eindelijk, wendt u als in uzelf verloren en verdwaalde schapen, tot Hem, Die het verlorene zoekt en zaligmaakt, en als u alles onzeker en twijfelachtig wordt, zo is dat toch waar en een getrouw woord en aller aanneming waardig, dat Jezus Christus in de wereld is gekomen om de zondaars zalig te maken. Wendt u tot Hem en wordt behouden, alle gij einden der aarde. Amen.

BILEAMS REIS

Numeri 22:14-33

“Zo stonden dan de vorsten der Moabieten op en kwamen tot Balak, en zij zeiden: Bileam heeft geweigerd met ons te gaan. Doch Balak voer nog voort vorsten te zenden, meer en eerlijker dan die waren; die tot Bileam kwamen, en hem zeiden: Alzo zegt Balak, de zoon van Zippor: Laat u toch niet beletten tot mij te komen! Want ik zal u zeer hoog vereren, en al wat gij tot mij zeggen zult, dat zal ik doen; zo kom toch, vervloek mij dit volk! Toen antwoordde Bileam, enz.”

Hoe gewichtig ook al de woorden van Christus zijn, zo zijn die, welke wij Luk. 17:3 vinden, daarenboven zeer gepast. Het zijn twee woorden: Wacht uzelf! zo luidt deze gewichtige vermaning des Heeren aan Zijn discipelen, tot welke Hij volgens vers 4 zeide: “Het kan niet wezen, dat er geen ergernissen komen.” Dat: Wacht uzelf! onderstelt gevaren en wel zulken, die een goede schijn hebben, maar daarom des te gevaarlijker zijn. Ze weg te schertsen, is niet mogelijk. Zij zijn niet alleen ginds, maar ook hier, zijn niet slechts in enige dingen verborgen, maar niets is daarvan uitgesloten.

Alzo: Wacht uzelf! want daardoor zal verhinderd worden, dat wij in verzoeken en de strik des satans geraken; zal bewerkt worden, dat wij wel bewaard en ongekwetst doorkomen in de boze ure, en alles wel verricht hebbende, staande blijven. Dat nu voor de discipelen des Heeren zulk een gedrag nodig is, wie zou dit betwijfelen; want zij zijn nog wel in, maar niet van deze wereld. Het is hoogst nodig en onmisbaar, opdat men niet in de strik des satans gevangen worde die omgaat als een briesende leeuw, zoekende wien hij zou mogen verslinden. Het nuttige van zulk een gedrag is openbaar genoeg; want wat kan nuttiger zijn, dan zich voor schade te wachten en zijn voordeel te behalen?

Maar is het uitvoerbaar? Indien dit zo niet ware, zou Jezus het dan bevelen hebben? Evenwel ons hart moet ootmoedig zijn en belijden, dat het zichzelf niet kan bewaren rein en oprecht zijn; dat het niet kan zorgen dat er geen heimelijke verstandhouding met de boze in ons plaats heeft; dat het tot den Heere biddende de toevlucht neemt, gelovig en vertrouwend; daarom baden de discipelen in vers 5, zeggende: “Heere, vermeerder ons het geloof”, en de Heere zeide, dat dit nodig was, want dat hij, die in het geloof tot de moerbeziënboom kon zeggen: word ontworteld en in de zee geplant, zou ervaren dat hij zou gehoorzaam zijn.

Op dezelfde wijze is het met het wachten gelegen. Tot het een en ander zegene ons de Heere, ook door de stof, welke wij thans nader zullen overwegen.

God had Bileam verboden, tot koning Balak te gaan, die hem wilde gebruiken, om Israël te vloeken. Een zeldzaam voornemen. De macht der wapenen had tegen dat volk niets uitgericht; zo wil hij nu onzichtbare, verborgen, geestelijke werktuigen beproeven. Van de woorden van één mens verwacht hij meer dan van een groot leger. Is dit niets anders dan bijgeloof, waardoor men uitwerking verwacht van oorzaken, die natuurlijker wijze deze uitwerking niet kunnen hebben, of lag hier iets meer, iets wezenlijks ten gronde? Kon het wezenlijk voor Israël schadelijke uitwerking hebben, als Bileam het volk vloekte, of was het daarmede gesteld zoals Salomo zegt: dat een vloek, die zonder oorzaak is, niet zal komen?

Ik kan dit niet beslissen. Lag dat alles in het bijgeloof van die tijd, gelijk bij alle oude, onbeschaafde volken, of was het werkelijk van gewicht? Ik weet het niet. Als Salomo zegt dat des vaders zegen de kinderen huizen bouwt, maar de vloek der moeder ze nederrukt, zo is dat wat anders. Als het Nieuwe Testament leert, dat wij hen, die ons vloeken, zullen zegenen, zo bewijst dit tegelijk, dat de vervloeken der goddelozen op zichzelf niet schaden. In de Handelingen der Apostelen bericht Lukas ons, dat in Efeze velen van hen, die gelovig waren, voorheen toverkunsten hadden bedreven, maar door hun bekering daarvan zo afkerig

geworden waren, dat zij de boeken, die daarover handelden, in het openbaar verbrandden, hoewel zij een grote waarde hadden, en een ganse bibliotheek uitmaakten; welke gevaarlijke boeken moesten dit niet zijn! Ook in het Christendom heeft zich ook wel een zogenoemde theosofische richting vertoond, die iets bijzonders in het Christendom zocht, waarmede zij het goudmaken en verderfelijke kunsten verbond. Ach! had men zich eenvoudig gehouden aan de weg, die onze Catechismus tot de zaligheid aanwijst, en die in deze drie stukken bestaat, te belijden:

1. hoe groot mijn zonde en ellende zij; 2. hoe ik van mijn zonde en ellende verlost worde; en 3. hoe ik God voor zulke verlossing dankbaar zij, zo zou men noch te hoog noch te laag gaan, en de zaak noch te veel noch te weinig doen, noch ter rechter, noch ter linkerhand afdwalen, terwijl iemand ons toeroept: "Dit is de weg, wandelt in denzelven, als gij zoudt afwijken ter rechter- of ter linkerhand."

Het is zeer merkwaardig, dat God Zich de zaak aantrekt, met betrekking tot dat vormelijk vloeken van Israël, waartoe Balak Bileam, als daartoe machtig, wil huren, doch dat de Heere niet toelaat. Men zou kunnen vragen: waarom niet? God had hem immers kunnen laten voortvloeken en voortgaan met zegenen. Ja, dat had Hij kunnen doen, evenals met Simeï, die David vloekte, hoewel het hier meer vormelijk en door een profeet zou geschieden. Maar juist daarom wilde God het niet toelaten. Hij wilde niet toegeven, dat Zijn gezegend volk zo vormelijk en openbaar door een profeet, hoewel door een valse, zou verwenst worden; niet toegeven, dat de heidense volken zulk een voorstelling van Israël verkregen, ja van hun God denken moesten, dat Hij veranderlijk was, en wat Hij had gezegend, daarna vervloekte; daar toch Zijn roeping en genadegiften Hem nooit berouwen.

Hij wilde ook Zijn volk door het althans nu te verschonen van vervloekingen, die een profeet in den naam van God zou uitspreken, de niet lichte geloofsbeproeving besparen, om aan de beloofde zegen vast te houden, die zij zich toch zozeer en zo dikwijls onwaardig hadden gemaakt. Deze vijandelijke werkzaamheden van Balak moesten hun veeleer strekken tot een heerlijke versterking des geloofs en hen hun voortreffelijke voorrechten, als het geliefde volk van God duidelijker te maken, dan tot nu toe was geschied. God dacht het goed te maken, naar dezelfde mate als Balak het boze bedacht.

Balak had de toestand meer juist ingezien dan al de andere heidense koningen. Hij geloofde dat een volk, onder de bijzondere bescherming van Jehova, door aardse machten niet kon worden overwonnen. Hij geloofde ook, dat de uitspraak van een profeet, hetzij dit zegen of vloek betrof, zijn uitwerking moest hebben. Zijn volk vereerde een afschuwelijke, ontuchtige afgod, Baäl-Peor; maar de koning vertrouwde noch op de afgod, noch op diens priester; daarom zond hij tot een profeet, die de hoogste God vereerde, die ook weleer zijn stamvader Loth, de neef van Abraham, had vereerd. zodat de kennis van God nog niet verloren was gegaan, en dat was juist bij Bileam het geval.

Balak, die wellicht geen god vereerde, wilde zich van de godsdienst en zijn dienaars bedienen tot bevordering zijner staatkunde, zowel als tot werktuig van zijn haat tegen Israël. Hij geloofde, dat men een profeet mocht gebruiken tot hetgeen men wilde; gelijk die bode ook meende, die op verzoek van Josafat de ware profeet Micha bij Achab moest roepen en onderweg tot hem zeide: dat de woorden der profeten eenparig goed voor de koning waren, en hij hem daarom aanraadde, dat zijn woorden met de hunne mochten instemmen en de koning het goede profeteren (2 Kron. 18).

De Midianieten, uit welke de vrouw van Mozes was, maakten met Balak gemene zaak en er werd een gezantschap met het loon der waarzegging tot hem gezonden, welk loon men placht te geven; waarom ook Saul in verlegenheid geraakte, toen hij niet genoeg bij zich had, om Samuël te belonen voor hetgeen hij hem van de verloren ezalinnen zijns vaders zeggen zou.

Bij de eerste proef gedraagt Bileam zich tamelijk wel; hij beproeft de hem aangeboden zaken voor God en vraagt, hoe hij zich moet gedragen. God zegt tot hem, dat hij niet met hen gaan

en ook dat volk niet vervloeken moet, dewijl Hij het had gezegend. Dat weigerend antwoord van God was niet naar de wens van Bileam, dewijl het streed met zijn boezemzonde: geldgierigheid en eerezucht, aan welke afgoden hij liever zou hebben geofferd, dan de geopenbaarde wil van God te volgen, die de vleselijke gezindheid des harten bijzonder in de geldgierigheid en eergierigheid haat. Hij gaf aan de gezanten dus een tamelijk onbestemd antwoord, waardoor hij zichzelf en hun nog hoop overliet. Hij zeide hun, dat God het niet hebben wilde, dat hij met hen ging, en gaf daarmee te verstaan, dat hij het anders gaarne zou doen. Hij zeide hun er ook geen woord van, dat de Heere dit volk had gezegend, en het daarom met goed gevolg niet kon vervloekt worden.

Ziet, zo goed stond het met dat volk in het algemeen en ook met een ieder in het bijzonder, die van God gezegend is. Hij is de God Amen en niet ja en neen, enkel ja in Christus Jezus, - Alle instrument, dat, ook onwetend, door de gevaarlijkste omstandigheden tegen hen wordt gebezigd, zal mislukken; maar ziet ook in welk groot gevaar onze boezemzonde en de zonde van ons temperament ons kan wikkelen, daar wij juist tot die zouden voornamelijk geneigd zijn. Wee hem, die een zondige bedoeling heeft, wiens hart niet oprecht voor God is.

De gezanten begrepen de sluwe profeet zeer wel; zijn liefde tot het geld, zijn begeerte om zich schatten te vergaderen, zijn bereidwilligheid om met hen te gaan en zijn ontevredenheid met God lagen hen klaar voor ogen; want dikwijls kennen en beoordelen andere mensen ons beter dan wijzelf, dewijl wij ons door de eigenliefde laten verblinden. Zij trokken naar hun huis, en hun koning begreep, dat er edeler gezanten en rijker geschenken nodig waren, om de profeet gewillig te maken tot alles, wat men van hem begeerde.

Toen hij daarom aan het tweede verzoek gehoor gaf, zeide Balak tot hem: Meent gij, dat ik u niet kon vereren? En dat had hij hem ook door het tweede gezantschap laten verzekeren, namelijk dat hij hem ten hoogste wilde vereren. Eer, wellust en geld zijn zekerlijk zware verzoeken, in welke een ieder valt, die niet oprecht van harte en door het geloof in Christus is geworteld, uit Wie alleen men tot alles goddelijke kracht ontvangt. Zonder dit gaat het niet, ja valt men veeleer van de een verzoeking in de andere, en wordt het volgende erger dan het voorgaande. Dit zien wij aan Bileam. Moest het eerste goddelijke bevel, om het niet te doen, niet voor altijd beslissend genoeg zijn geweest? Ja, moest hij zichzelf niet als zijn ergste vijand hebben beschouwd, gebeden, gestreden en tot God hebben geroepen?

Maar neen; de liefde Gods was niet in hem wonende; hij was niet uit de waarheid; hij was gekluisterd aan eer en geld; dat waren zijn goden, welke hij diende, zoals hij de ware God had moeten dienen, die met oneindig meer grond dan Balak kon vragen: "Meent gij, dat Ik u niet zou kunnen willen vereren?" al ware het dan ook, dat gij alles moest verloochenen.

Bij het tweede gezantschap komt Bileam meer in zijn ware gedaante tevoorschijn, maar God gaat ook meer in de donkerheid terug.

Kan het Woord van God de mens alzo worden, als hijzelf volgens Jes. 28 is, zo is dit ook het geval met God Zelf, Die bij de heilige heilig, bij de vrome vroom, bij de reine rein, bij de verkeerde verkeerd is (Openb. 22). De mens kan ook ontnomen worden wat hij heeft, en hij, die tegen beter weten en tegen zijn geweten zondigt, staat met Bileam op één lijn; hij verzoekt God en God verzoekt hem daardoor weder.

Bileam verstout zich, andermaal God te vragen, hoe hij zich moet gedragen, terwijl God hem immers duidelijk genoeg had gezegd, dat het volk was gezegend, en hij zich tot het vervloeken niet moest laten gebruiken. Hij behandelde God als veranderlijk, en ziet! in Zijn rechtmatige toorn tegen de profeet openbaart Hij Zich ook wezenlijk alzo. God zegt nu tot hem: Trek mede; dat was hem hem welkom; want het opende hem de schoonste uitzichten van eer en geld; dat streelde zijn hart en gemoed.

Wat had hij nu spoediger te doen dan des morgens vroeg zijn ezelin te laten zadelen en in gezelschap van twee dienaars met de Moabietische vorsten af te reizen. De Joden zeggen: deze twee dienaars zijn Jannes en Jambres geweest, waarvan de Apostel 2 Tim. 3 als zekere

aartstovenaars gewag maakt, die Mozes in Egypte tegenstonden. Waarlijk een rein gezelschap!

Men kan zich lichtelijk voorstellen, hoe verachtelijk Bileam zichzelf en zelfs God bij de Midianietische vorsten moest gemaakt hebben, daar zij niet anders konden denken, dan dat de profeet met zijn God voor geld te koop was, indien slechts de som groot genoeg ware. Zulk een veronachtzaming zijner eer neemt God zeer kwalijk, en wij hebben ons in gezindheid en woord en wandel daarvoor te wachten, en moeten Gode geven wat Godes is.

Hij eert, die Hem eeren; maar die Hem veracht, die zal Hij weder verachten; die zich Jezus en Zijn Woord schaamt, diens zal Hij Zich ook schamen als Hij komen zal in Zijn heerlijkheid; maar, die Hem belijdt voor de mensen, die zal Hij weder belijden voor Zijn hemelse Vader. Het is een scherp verwijt, dat Paulus de Joden doet, dat om hunnentwil de naam van God werd gelasterd onder de heidenen. God gawe, dat dit op de Christenen niet van toepassing ware!

De eer van God zou in de reis van Bileam gehandhaafd, maar hijzelf een wraakoffer van de heilige, goddelijke vuurijver worden. Had hij God op een redelijke wijze gevreesd, dan zou ook aan hem vervuld zijn, wat David in Ps. 25 zegt: "Hij onderwijst de zondaars in den weg, Hij leidt de zachtmoedigen in het recht en leert de zachtmoedigen Zijn weg;" maar dewijl hij vol bedrog en hardnekkig was, zo werd hij langs een weg geleid, die aan de zijde Gods recht, maar voor hem een glad ijs was, waarop hij viel, zodat hij omkwam. De wegen des Heeren zijn recht, de rechtvaardigen wandelen er in; maar de overtreders vallen.

Slechts voor hen, die de Naam des Heeren vrezen en op Zijn goedertierenheid hopen, zijn des Heeren wegen louter goedertierenheid en waarheid. Oprechtheid des harten is Hem welbehaaglijk. Bileam ging met een lichtzinnig, vrolijk hart zijn weg; maar ziet, de toorn Gods zweefde als een zwaar onweder boven zijn hoofd. Inplaats dat het zijn voornaamste zorg had moeten zijn, het te ontgaan, bekommerde hij zich daarom niets, en behaagde zichzelf, dat hij nu op weg was, een aanzienlijk deel geld en eer te halen. Het loon der ongerechtigheid behaagde hem; maar hij had volgens 2 Petr. 2:16 de bestraffing zijner ongerechtigheid; want het jukdragende stomme dier sprak met mensensstem en verhinderde des profeten dwaasheid. Hij hield zich voor wijs; maar ziet! welk een dwaas was hij en zijn allen, die hem gelijken, die geld, wellust en eer verkiezen boven de genade Gods, de spanne levens boven de eeuwigheid, de wil van God tegenstreven om eigen wil te doen.

O dwaasheid van de hoogste graad! God was hem tegen; maar ach! hij liet zich niet verhinderen; hij zette zijn weg voort; doch op hem was van toepassing: "Laat hem varen; alle plant, die Mijn hemelse Vader niet heeft geplant, zal uitgeroeid worden. Alle rank, die in Mij geen vrucht draagt, wordt afgesneden en verbrand."

Zijn ezelin was het, die zijn dwaasheid bestrafte, anders zou hij nu reeds de straf des doods door het zwaard des engels hebben ondergaan. Maar zij week gedurig uit de weg, zolang zij slechts kon, anders zou Bileam getroffen zijn geworden door het blanke zwaard van de engel, die door hem, welke zozeer op zijn geopende ogen roemde, niet, maar wel door de stomme ezelin gezien werd. Op wonderbare wijze zag het dier deze majestueuse gedaante, die zijn ruitier niet ontwaarde. Gelijk dieren doen, week de ezelin voor deze glansrijke gedaante zolang zij het vermocht.

Bileam sloeg haar, dat zij in de weg zou blijven en sloeg haar ten tweede male nog meer, omdat zij zo uitweek, dat zij hem de voet aan de wand klemde. Eindelijk kon zij niet meer uitwijken, om de engel uit de weg te gaan; zij viel alzo op de knieën en bleef liggen, hoewel de vergramde profeet haar geweldig sloeg en wilde dwingen, om zich met hem in het verterend zwaard van de engel te storten, hetwelk niet haar, maar wel hem het leven zou gekost hebben. Thans was de ure gekomen, dat Bileam de bovennatuurlijke oorzaak van het gedrag van zijn anders zo getrouwe dier zou inzien. Terwijl hij haar slaat, opent de engel haar de mond. Zij spreekt tot haar meester en in plaats van zich over dit wonderbare verschijnsel te

verbazen, antwoordt hij haar, dreigt haar zelfs met de dood, in plaats van te denken, dat hij uit dat gedrag der ezelin iets moest leren. Maar ach! gaat het niet nog menigmaal op dezelfde wijze? Welke merkwaardige dingen vertonen zich niet in het openbaar en verborgen leven des mensen, waaruit toch de grote leringen niet worden getrokken, die daarin zoo tastbaar zijn en zich als het ware opdringen! Er ontstaat oorlog, het wordt vrede, er zijn vruchtbare en onvruchtbare jaren, er ontstaan ongelukken, er zijn uitreddingen, merkwaardige sterfgevallen en genezingen, besmettelijke ziekten komen en verdwijnen weder, maar de mensen blijven gelijk zij zijn, onboetvaardig, ongelovig, gehecht aan het kwaad, van het goede afkerig; zodat de Heere tot de profeet zegt: “Een os kent zijn bezitter, en een ezel de krib zijns heeren; maar Israël heeft geen kennis.”

O! welk een levende, doordringende kracht Gods is er niet nodig, om de weerbarstige mens op een andere weg te brengen! Hoe moet zij niet alles doordringen, als al het uitwendige het doel niet bereikt, al ware het nog veel merkwaardiger dan de hoorbare taal van een onverstandig dier. Gode zij dank! dat Hij in de zondaar werkt, beiden het willen en het werken, naar Zijn welbehagen; zodat ook de begenadigde werkzaam wordt gemaakt, om zijn zaligheid te werken met vrezen en beven.

Bileam was, vervuld van toorn, van zijn liggende ezelin afgestegen. Nu opende God zijn ogen gelijk Hij de mond zijner ezelin geopend had. Werd hij door haar duidelijk verstaanbare woorden niet verschrikt, zo wordt hij dit thans te meer over hetgeen hij ziet; want hij zag de engel des Heeren met een blank, tegen hem gericht zwaard juist staan in de weg, die zijn dier, tot zijn geluk, niet wilde of kon gaan. Hij zag zich nu onder zijn dier vernederd en genoodzaakt, niet slechts met Agur te zeggen: “Ik ben onvernuftiger dan iemand en ik heb geen mensenverstand;” of met Azaf: “Ik ben een groot beest bij U” - maar zelfs te belijden, dat hij minder verstand en inzicht had dan zijn ezelin.

Evenwel, wat baat deze vernedering, als zij het hart niet raakt, al mocht hij zich ook met zijn aangezicht, zelfs diep beschaamd, buigen en bukken. Daar lag hij nu, naast zijn ezelin, die hij had willen doden, die opgeblazen profeet, voor de voeten van de engel met het zwaard, en moest afwachten, of hij zich ook daarvan wilde bedienen, om hem te doorsteken. Waarlijk wel een oorzaak, om zich op het diepst te vernederen, hoewel dit ook zonder gevolg bleef, ten bewijze van de onbekeerlijkheid der menselijke natuur, als de verandering niet van binnen begint. Ach ja, inwendig huisvest de zonde, inwendig moet de Heere nabijkomen.

De engel spreekt tot de voor hem liggende profeet, en zegt: “Ik ben uitgegaan, u tot een tegenpartij; dewijl deze weg van Mij afwijkt.” Deze engel werd ook gezien door Jozua, die Hem vroeg: “Zijt Gij van ons of van onze vijanden?” – waarop hij antwoordde: “Neen, maar Ik ben de Vorst van het heir des Heeren;” also met ons: en dan moet het ons welgaan. Ook werd Hij gezien door Gideon, die Hem een altaar bouwde en Hem noemde den Heere des vredes. De weg van beiden was recht voor den Heere, en Hij was daarom met hen. Welgelukzalig allen, van wie dat geldt, al ware het, dat zij zich ook in omstandigheden bevonden, dat zij reden hadden met Gideon te vragen: “Zo de Heere met ons is, waarom is ons dan, dit alles wedervaren?”

Bileam belijdt: “Ik heb gezondigd;” maar hoe weinig zag hij van zijn zonden en daarvan, dat zijn gehele weg, zijn ganse gezindheid, al zijn handelwijzen ziet deugden. Zulk een inzicht in onze ellende en zonde is toch een vereiste, als het een volkomen inzicht zal zijn. Hij dacht wellicht hoofdzakelijk aan die, zeker berispenswaardige, toornige mishandeling van zijn ezelin, welke dan toch ten slotte niet veel betekende. Zo gering denkt de mens over zijn zonde, zolang de Heilige Geest hem er niet van overtuigt, en juist daarom zoekt hij de genade niet, of op zulk een koele wijze, dat het niets te betekenen heeft.

Zo horen wij ook Bileam niet boetvaardig om vergeving zijner zonden, niet om genade en barmhartigheid smeken; het is hem niet zoals Hiskia zeer bange, dat hij kirren zou gelijk een duif of zwaluw; hij bidt niet zoals David: De benauwdheden mijns harten hebben zich wijd

uitgestrekt, voer mij uit mijn noden;” met één woord: er is niets in zijn gedrag, dat een kind van God betaamt. Zijn wil blijft dezelfde, terwijl deze toch alleen door een ware wedergeboorte wordt veranderd, zodat hij het kwade haat en het goede hartelijk begeert. Zijn begeerte tot de wereld voert nog volkomen heerschappij; maar dewijl hij ontwaart, dat dit zijn leven in gevaar zou kunnen brengen, zegt hij: “Ik wil wederkeren, als het U niet behaagt;” maar met zulk een murmureren en gedwongen dienst is God niet tevreden. Met ongenoegen zeide daarom de engel: “Trek heen! - zoals de Heere eens tot Judas zeide: “Wat gij doet, doe dat haastelijk!” Bileam trok op in zijn verderf en moest toch spreken wat de Heere deze wederspannige ziel gebod.

Laat ons daaruit een bijdrage ontleen van de geschiedenis van Bileam met de volgende twee opmerkingen besluiten:

1. Laat ons daaruit een bijdrage ontleen tot de kennis en waardering der hoedanigheid onzer natuur, zoals zij nu is. Deze profeet had geen ander hart dan wij, en wij hebben hetzelfde hart als hij. Arglistig en bedriegelijk is het hart des mensen, ja, dodelijk is het. Hoeveel oorzaak om al ons vertrouwen op onze eigen wijsheid, kracht en waardigheid geheel te laten varen, ja alles, wat in ons is geheel en al te verdoemen!

2. Wie vermag dat hart te veranderen? Wie anders, dan de almachtige Verbondsgod? Hij kan het, kan het alleen, kan het geheel herscheppen. Hij wil het ook, Hij wil het gewis, want Hij heeft het beloofd. Terwijl wij alzo al het vertrouwen op onszelven laten varen, ja zelfs verafschuwen, laat ons volkomenlijk hopen op zijn genade in Christus Jezus alleen, en uit alle kracht met David roepen: “Schep in mij een rein hart, o God! en vernieuw in het binnenste van mij een vasten geest; leer mij Uw welbehagen doen; Uw goede Geest geleide mij in een effen land!” Amen.

BILEAMS AANKOMST EN EERSTE PROFETIE

Numeri 22:35 en 33:12

“De Engel des HEEREN nu zeide tot Bileam: Ga heen met deze mannen; maar alleenlijk dat woord, wat Ik tot u spreken zal, dat zult gij spreken. Alzo toog Bileam met de vorsten van Balak.”

“Hij nu antwoordde en zeide: Zal ik dat niet waarnemen te spreken, wat de Heere in mijn mond gelegd heeft?”

Heden begint de zogenoemde Adventstijd, waarvan reeds in de 5de eeuw wordt gewag gemaakt en sedert welken bijzonder over de komst van Christus in het vlees, als de hoogste gave van God werd gehandeld, om ons op te wekken van deze hoogste gave het rechte gebruik te maken. De kerk werd een zeer lange tijd, - namelijk vierduizend jaren in de verwachting van deze gave geoefend. Zo werd de onmacht des vleses en de noodzakelijkheid van een Verlosser krachtig aangetoond. Het verlangen der gelovigen naar Zijn verschijning werd steeds vuriger, en hun vertrouwen zeer geoefend, dat de beloften nochtans zeker vervuld en Hij gewis zou komen en niet vertoeven.

In deze lange tijd van wachten werden ook de kentekenen des Verlossers en de hoedanigheid der verlossing op verscheidene wijzen bij voorraad bekend gemaakt, opdat de Verlosser bij Zijn komst te beter mocht erkend, en alzo een groter zekerheid des geloofs verwekt worden. Inderdaad een lange tijd van wachten; vierduizend jaren! Dat wil wat zeggen. Dat het der kerk gedurende die tijd menigmaal zeer bang werd, zodat zij dikwijls klaagde, dat het gezicht verdonkerde, dewijl zij zolang moest wachten op hare God, en de vraag richtte tot de wachter: Is de nacht haast voorbij? - biddende: Och! dat Gij de hemelen scheurdet en nederdaaldet - wie kan zich daarover verwonderen?

Immer wordt de kerk in het algemeen zowel als elk lid in het bijzonder nog steeds in het wachten geoefend en verlangt zij naar de openbaring der kinderen Gods. Het scheen ook menigmaal, dat het met de vervulling der belofte gedaan was. Kaïn, van wie Eva zulke grote verwachting had, openbaarde zich als een booswicht, van wie wel de ondergang, maar niet de opbouwning der kerk te wachten was. Toen Abraham de belofte ontving, had hij geen zoon, en ook geen hoop een zoon te bekomen; en toen hij er een kreeg, was het de rechte niet; en toen hij de rechten had, moest hij hem opofferen.

In Egypte geraakte de belofte weder in het grootste gevaar, om door Farao met het ganse volk te worden uitgeroeid, en voor de Rode zee herhaalde zich hetzelfde gevaar. Toen het Joodse volk naar de Babylonische gevangenschap werd weggevoerd, scheen het alweder met de belofte gedaan te zijn, en toen het vrouwenzaad werkelijk was geboren, had Herodes hem bijkans om het leven gebracht, zoals ruim dertig jaren daarna inderdaad geschiedde. Niettemin de waarheid Gods triumpheert.

Al zal het dan nu ook niet tijdig schijnen te zijn als ik uw aandacht op deze eerste Adventsavond bij de geschiedenis van Bileam bepaal, zo zult gij het nochtans wellicht toch niet voor geheel ondoelmatig houden, als gij hem de waarheid Gods en de heerlijkheid des volks hoort prijzen. Laat u dan heden welgevallen hetgeen u wordt voorgehouden.

Bileam was dan eindelijk met de afgezanten vertrokken, schijnbaar met de goddelijke toestemming; maar het was geenszins de goede, welbehaaglijke, volkomen wil van God, integendeel Zijn toornige wil. De afgezonden vorsten kwamen bij de koning terug en brachten het bericht, dat de profeet kwam. De koning bewees hem buitengemene eer; want hij trok hem een eind weegs tegemoet en ontving hem in de stad Arnon, de uiterste grenspalen zijns lands. Dat zal de eergierige profeet, die in zijn ganse leven alzo niet was geëerd geworden, recht geprikkeld hebben; maar hoe licht worden de aardse liefelijkheden een storende bitterheid, of

gelijk Salomo daarvan spreekt, dat de lekkere beten met zandkorrels gemengd worden, die onaangenaam tussen de tanden knersen. Balak laat onder de begroeting een honende aanmerking invloeden, als hij zegt: Waarom kwaamt gij niet terstond, toen ik u liet roepen? meent gij wellicht, dat ik niet in staat ben u gepast te vereren? en ziet gij dat nu anders in?

O trotsche koning, gij zijt veel te arm, om Bileam voor zijn ongehoorzaamheid en voor de ongenade Gods ook slechts enigermate schadeloos te stellen; hij won bij u toch nog lang niet de gehele wereld, en indien hij die wezenlijk gewon, wat zou het hem baten, daar hij schade zou lijden aan zijn ziel. Maar als de Heere zo tot ons spreekt: “Meent gij, dat Ik u niet kan belonen?” dat heeft andere gevolgen. Al verloor men dan ook om Zijnentwil eer, alle bezittingen, ja het liefste wat men in de wereld heeft, en zelfs het leven, zo ontvangt men het honderd- ja duizendvoudig weder; maar ach! hoe zeldzaam zijn de ogen, die dat zien, en de harten, die het vatten.

De meesten is het met Bileam genoeg, als voor hen glansrijke uitzichten van de wereld zich voordoen, en als zij met hem worden bedrogen, wat blijft hun dan nog over?

Bileam is toch heimelijk bevreesd, dat hij eindelijk niet zoveel van Balak grijpen zal, als hij wel wil; dewijl hij wel weet, dat hij niets mag zeggen, dan wat hem God gebod. Hij neemt dus een behoedmiddel en verontschuldiging op een huichelachtige wijze tebaat; verzekert de koning, dat aan zijn bereidwilligheid, om hem ten dienste te staan, en gans naar zijn wil te doen, niets zal ontbreken; maar aangaande de gevolgen kon hij voor niets instaan; dewijl hij, ook tegen zijn wil, moest spreken wat God hem in den mond gaf, waaraan hij dan evenveel deel had als zijn ezelin aan hetgeen zij sprak, toen de Heere haar de mond opende.

Zo wilde deze listige achterdochtige ziel zich van hare beloning verzekeren en de koning bij voorraad aanleiding geven, geenszins hem, maar wel God de schuld toe te schrijven. O, gij sluwe Bileam, uw vals hart begrijpt maar niet, dat de ware wijsheid in de eenvoudigheid en oprechtheid bestaat. Al kruipt en wentelt gij u als een slang, toch zal Balak u over een paar dagen met onwilligheid van zich willen wegjagen, en u zeggen: Ik wilde u vereren, maar de Heere heeft het u verhinderd. Ik geef u niets, maak dat gij wegkomt en ga heen, vanwaar gij zijt gekomen.

Buiten God is niets dan jammerlijk bedrog. Ach, welke boze mensen; van al het boze, van alle ongelukken, zelfs van hun zonde schuiven zij gaarne de schuld op God; maar als de goedertieren oorsprong van al het goede willen zij Hem niet aanroepen of danken. Er zijn roekelozen, die God zelfs beschuldigen, dat zij niet bekeerd zijn, niet omdat zij begeerden bekeerd te worden, maar dewijl zij gezind zijn, zijn hoogste majesteit van ongerechtigheid te beschuldigen, als Hij hen wilde straffen. O, gij slangen en addergebroedsel!

Beiden Balak en Bileam, vol goede hoop tegen Israel, trekken verder voort in Straten-stad, alzo geheten, dewijl daar meer volken in bijzondere straten woonden, gelijk wij 1 Kon. 20:34 daarvan een voorbeeld hebben. In het leger van Israël wist men wellicht niets van de werktuigen, die tegen hen werden bereid, en lag en sliep men in vrede; want de vuurkolom bedekte hen; nochtans, als zij het wisten, hoe zullen zij dan hebben gebeden en gesmeekt en vertrouwd, dat hun God de Rotssteen is tot in eeuwigheid, Die nooit beschaamd maakt die op Hem vertrouwen.

Hoe menig onzichtbaar onweder kan soms tegen ons optrekken, dat door de almacht Gods zich in lichte wolken verdeelt, eer wij het nog ontwaren; daar wij weten, dat de aanklager der broeders hen aanklaagt dag en nacht. Hoe noodzakelijk en rijk van inhoud is dan in het algemeen het gebed van de Christen: “Leid ons niet in verzoeking, maar verlos ons van de boze” - meer dan wij weten en verstaan.

Voorts sloegen zij handen aan het werk, waarmede zij niets minder beoogden dan de ondergang van Israël van een zijde, van welke zij het volstrekt niet konden vermoeden. Balak offert en laat vervolgens de profeet halen, dien hij op een hoogte leidt, vanwaar hij het ganse Israëlietische leger kan overzien. Welk een heerlijk gezicht moet dat geweest zijn! Dat leger

vormde een zeer groot vierkant, waarvan elke zijde uit drie stammen bestond, en de tent des hoofdmans met zijn banier, waarin Juda een leeuw voerde, vooraan. De beminnelijke namen der heirvoerders hebben wij reeds vroeger beschouwd. Laat ons hier slechts vier van hen gedenken: Abidan, mijn vader is mijn rechter; Ahiëzer, mijn broeder is mijn lossen; Selumiel, God is mijn vrede; Zurisadai, de Algenoegzame is mijn Burg. Onder zulk een geleide moet het wel gelukken. De tabernakel met de gouden genadetroon stond als een getuigenis van het oude, reeds in het Paradijs opgerichte verbond der genade, dat door de wetgeving niet werd te niet gedaan, in het midden, en de twaalf stammen gelijk kiekens rondom de kloekhen.

Boven hen verhief zich, als een hoge toren, als symbool der wezenlijke tegenwoordigheid van den Zone Gods, dien God had gegeven tot een verbond onder het volk, de wolkkolom des daags en de vuurkolom des nachts. Aldaar geschiedden de bestendige offeranden, die allen op Christus zagen.

Dat leger is een voorbeeld van Christus en Zijn gemeente, die ook in de Openbaring van Johannes als een groot, volmaakt vierkant wordt getekend, bijzonder zoals zij zich in hare heerlijkheid openbaart. Inderdaad vormt de gemeente des Heeren een vierhoek, want zij wordt gevonden in de vier streken der aarde en breidt zich nog steeds meer uit. Van welke zijde men haar ook beschouwt, zij valt, als een vierkant, altijd op dezelfde wijze in het oog, in zichzelf als een volmaakt vierkant der ellende, indien men tenminste de ellende volmaakt mag noemen; ellendig naar ziel en lichaam, voor tijd en eeuwigheid; in Christus als een volkomen vierhoek der heerlijkheid, daar Hij hare wijsheid, rechtvaardigmaking, heiligmaking en verlossing is. Dat vierkant heeft scherpe hoeken en is verschrikkelijk als heirscharen.

Hij, die tegen de gemeente vijandig aanloopt, kwetst geenszins haar, maar wel zichzelf: zij gelijkt, gelijk Beza eens tot den koning van Navarre zeide, een aanbeeld, waarop reeds menige hamer zich aan stukken heeft geslagen. Uit deze hoeken gezien, neemt dat vierkant de gedaante van een driehoek aan, en de Drieënige God is het, Die zich in de gemeente verheerlijkt.

Nu dat heerlijke leger was het, hetwelk Balak d. i. de Verderver, door Bileam, d. i. de Verslinder, wilde vervloeken. Tot dat einde werden nu magische, maar zeer ernstige, ja zelfs godsdienstige toebereidselen gemaakt. Balak offerde eerst alleen, zonder twijfel aan zijn afgoden, om hen gunstig voor zich te stemmen; maar Bileam liet zeven altaren bouwen en offerde op ieder altaar een jonge os en een ram aan Jehova. Hij was zelfs daarbij bedacht op het merkwaardige zevental, en openbaart daarmee kennis te hebben aan de patriarchale godsdienst; maar zijn zevenvoudig offer was nochtans niets beter, ja nog slechter dan het offer van Kaïn. Het deugde niets, ja het was een vijandig offeren.

Het was niet in het geloof door Christus tot God; want dan was de vrucht liefde geweest tot de kinderen Gods, terwijl zich hier duivelse haat tegen hen openbaarde. Het geschiedde uit eigengerechtigheid, die zich door deze veertien offerdieren hij God zocht bemind te maken en zich een verdienstelijkheid wilde verwerven. Hij hoopte op een ellendige wijze God als het ware daardoor over te halen en Hem te bewegen, Zijn volk kwaad te berokkenen.

De profeet handelt voorts zeer geheimzinnig. Hij gaat ter zijde, of de Heere hem wellicht zou ontmoeten. Hij klimt op een hoogte, en ziet, daar ontmoet hem God. Waarin dat ontmoeten eigenlijk bestond is niet te bepalen, want dat zijn zaken, die geheel eigen zijn aan de ervaring der profeten. Het was een gans ander ontmoeten dan dat, waarvan Jes. 64:5 zegt: "Gij ontmoet de vrolijke en die gerechtigheid doet, degenen, die Uwer gedenken op Uw wegen." Dat ondervindt van tijd tot tijd ieder gelovige, als de Heere hem bijzonder verlicht, troost en versterkt. Genoeg, God ontmoette Bileam zo, dat Hij hem het woord, dat hij zou zeggen, bijna evenzo in de mond gaf, als Hij het zijn ezelin had gegeven om te spreken. God bedient Zich zowel van het een als het ander, om Zijn doel te bereiken, en Bileam ondervond eerst terwijl hij sprak, wat hij moest zeggen. Nu begint hij met zijn spreuken. Hij laat een inleiding voorafgaan, waarin hij van zijn roeping en haar doel gewaagt, vers 7, daarop volgen dan zijn

spreuken. Vooreerst spreekt hij in het algemeen, als hij zegt: “Wat zal ik vloeken, die God niet vloekt?” Heerlijke waarheid! zij plaatst een andere heerlijke waarheid op de voorgrond, wier vrucht deze is, namelijk die evangelische waarheid, dat de Heere noch Zijn volk vloekt, noch laat vloeken, dat Hij het niet scheldt, noch laat schelden. Christus is voor hen een vloek geworden, om hen van de vloek te verlossen en hun de zegen toe te dienen. Wie zal dan kunnen vervloeken? Christus is het, Die gekruist is, wie vermag dan te schelden? Christus is het, Die gescholden werd voor hen en niet weder schold.

Al was het ook dat God Bileam had toegelaten om te vervloeken naar de lust zijns harten, wat ware het meer geweest, dan een onrechtvaardige handelwijze, die geen verdere gevolgen gehad had dan dat de vloek verdervend terug was gevallen op hem, die had durven wagen hem uit te spreken. “Vervloekt moet hij zijn, die u vervloekt; en zo wie u zegent, zij gezegend,” zeide Izaäk, Gen. 27:29. Hij is gezegend en zal gezegend blijven; want door den Heere wordt gerechtvaardigd al het zaad Jakobs, en al ware het ook, dat bergen vielen en heuvelen wankelden, zo zal toch Zijn genade niet van hen wijken, noch Zijn verbond des vredes wankelen. Wat zullen dan alle vijandelijke krachten tegen de gemeente des Heeren uitrichten? Niets. Ziet, zo moet de mond van Bileam de heerlijke, onveranderlijke, zalige welstand van Israël tot hun troost verkondigen.

Nu keert de vijandige man zich tot de bijzonderheden van Israël, en zegt: Dat volk zal alleen wonen.” De Hebreeuwse taal heeft voor volk twee verschillende woorden; het ene betekent een menigte mensen, bijzonder hen, die God niet kennen, maar het andere een menigte, die God kent, en onder dezelfde wet tot het gemeenschappelijk genot van dezelfde goederen is geroepen. Dit heet Am, het eerste Goïm. Met het eerste woord Am wordt alleen het volk Gods aangegeven; en ziet, God regeert de tong van den vijandige profeet zo nauwkeurig, dat hij Israël met deze naam moet vereren, maar de anderen Goïm noemt; want, ziet! de haren onzes hoofds zijn allen geteld, en er is geen woord op onze tong, dat Gij, Heere, niet zoudt weten.

In elk geval wordt het tenslotte openbaar, welk een onderscheid er bestaat tussen hen, die den Heere vrezen en die Hem niet vrezen. In het einde zal de heerlijkheid van het volk Gods zich aan allen klaar openbaren, gelijk alle goddelozen in de schande hunner naaktheid worden tentoongesteld.

Van dat heilig en uitverkoren volk zegt nu de vijandige mond van de profeet: “Het zal onder de Goïm, heidenen, niet gerekend worden.” Wij weten, dat al het heil van dat volk op dat rekenen berust, zowel van zijn als van Gods zijde. Dit blijkt duidelijk uit die teksten. waar wij lezen: “Houdt het daarvoor, dat gij wel der zonde dood zijt, maar Gode levende zijt in Christus Jezus.” “Wij oordelen dit, dat indien één voor allen gestorven is, zij dan allen gestorven zijn.” Voorts: “God was in Christus, de wereld met zichzelf verzoenende, hun zonden hun niet toerekenende, en heeft het woord der verzoening in ons gelegd.”

God rekent de gerechtigheid van Christus en veel heilgoederen meer aan hun geloof toe. Hoe worden zij dan gerekend, en waartoe rekenen zij zichzelf, wanneer zij in het volle geloof staan? Als in Christus, hun heilig Hoofd.

Dat rekenen met de vrucht daarvan is de voornaamste heerlijkheid Israëls. “Zij zullen bijzonder wonen,” voegt hij er bij. In de letterlijke zin is dat vervuld geworden aan het Joodse volk, hetwelk van alle volkeren der aarde door zeden en gebruiken nauwkeurig en streng was afgescheiden. Deze scheidsmuur is door het kruis van Christus in het Nieuwe verbond weggeruimd en de wet der ceremoniën afgeschaft; maar naar het inwendige is het geestelijk Israël Gods van de overige hoop der mensen door geest en woord geroepen, afgezonderd en verenigd geworden. Met de kinderen dezer wereld kunnen deze minder terecht komen, naarmate zij nauwer met Christus verenigd zijn en worden, en dat de wereld hen niet kan dragen, is zonneklaar en openbaart zich dikwijls in lasteringen en hevige gevolgen. Zekerlijk is, zowel de afzondering in gezindheid en wandel, als ook de enigheid des geestes door de

band des vredes bij de gelovige nog noodzakelijk voor verdere wasdom, en groeit te beter, naarmate de oude mens verdorven en de nieuwe van dag tot dag meer levend wordt gemaakt. De profeet prijst dat volk vanwege zijn menigte. “Wie zal het stof Jakobs tellen en het getal, het vierde deel van Israël?” zegt hij. Met het oog op het aanwezige was dit overdreven, want volgens hoofdstuk 26 werden zij geteld en hun getal opgegeven; maar God spreekt door de mond van Bileam ook van de verdere toekomst, en niet alleen van de lichamelijke, maar veelmeer van de kinderen van de vader aller gelovigen.

Johannes spreekt van hen als van een schare, die niemand kan tellen, uit alle geslachten, volkeren en talen. Deze schare wordt dagelijks vergroot, dewijl nog steeds uit gedoopten en ongedoopten toegedaan worden tot de gemeente, die zalig worden, zovelen als er ten eeuwigten leven zijn verordineerd. Ja, de rechte toebrengring is nog aanstaande. Als de ure is gekomen, dan zullen Hem kinderen worden geboren, gelijk de dauw in de morgenstond, en dat beeld doelt niet alleen op de wijze hunner wording, maar ook op de menigte. Jesaja vergelijkt dit met de optrekkende wolken, noemt Egypte en Morenland als de zodanigen, die naderen zullen, en eist de kerk op, de ruimte harer tent te verwijden en de gordijnen harer woning uit te breiden.

Al wordt de gemeente ook op dit punt als een kleine kudde beschouwd, en al zijn zij, die zalig worden en de smalle weg vinden, weinigen, zo is het toch ten slotte een menigte als de sterren. Kunt gij ze tellen? “Alzo zal uw zaad zijn!” O welgelukzalig is hij, die tot die schare behoort! Dit zag zelfs Bileam in, en besluit daarom met deze wens: “Mijn ziel sterve den dood des oprechten en mijn uiterste zij gelijk het zijne.” Hij geeft der gemeente Gods haar rechte naam, door haar oprecht te noemen, welk woord ook aangenaam betekent. Dat is zij ook wezenlijk, voorwaar niet in of uit zichzelf.

Neen, zij is niet eens bekwaam, iets goeds uit zichzelf te denken; maar zoals Bileam in zijn volgende spreuken zegt: “De Heere zijn God is met hem, en het geklank des konings is bij hem.” Het volk Gods bezit in het geloof een gerechtigheid, waarvan de echtheid ook door de vijanden moet erkend worden, want alle tong, die zich tegen hen verheft, zal God in het gericht verdoemen, dit is de erve van de knechten des Heeren en hun gerechtigheid is uit Mij,” zegt de Heere Zelf. Dat volk is aangenaam, bemind in den Geliefde, tot prijs der heerlijkheid Zijner genade. Het is oprecht uit kracht der wedergeboorte.

Met het grootste recht beschouwt Bileam ook hun einde en doel, of hun laatste als hoogst voortreffelijk, en wel voortreffelijker, dan wij het ons hier kunnen voorstellen. Al moeten zij dan ook in hun vreemdelingschap veel missen, zo zal Hij het hun in het rijk Zijner heerlijkheid rijkelijk vergoeden. Hier kruis, ginds kroon. Hier verdrukking van menigerlei aard, ginds een gans zeer uitnemend eeuwig gewicht der heerlijkheid. Het is de moeite waard, o, het is de moeite dubbel waard, een waar Christen te zijn! Daarvan vermoedde Bileam zoveel, dat de wens in hem orees, dat heerlijke doel ook te bereiken; maar het was niets meer dan een dood, traag wensen, waarvan Salomo zegt: dat de luiaard bij zijn wensen sterft.

Zalig sterven, wie wil dat niet gaarne? maar godzalig leven, daartoe heeft men geen lust; nochtans zal niemand den Heere sterven dan die den Heere leeft. Het trage, vruchteloze, schijnheilige wensen moet een vurig, ijverig werken onzer zaligheid met vrez en beven worden, dewijl het God is, Die werkt, beiden het willen en het werken, naar Zijn welbehagen. Gaat in door de enge poort, die ten leven leidt; want velen zullen, dit zeg Ik u, menen in te gaan en zullen niet kunnen. Verandert uw wensen in vurige gebeden; want de Heere is nabij allen, die Hem aanroepen, die Hem aanroepen in geest en waarheid.

Zoekt het eeuwigte leven bij Christus. Spoedt u en redt uw zielen. Gaat niet langer te rade met vlees en bloed, maar haast u, om uit Sodom te vluchten; opdat gij eens moogt sterven den dood der rechtvaardigen en uw einde zij als het hunne. “Welgelukzalig zijt gij, o Israël, wie is u gelijk, gij zijt een volk, verlost door den Heere, het Schild uwer hulp; daarom zullen zich uw vijanden geveinsdelijk aan u onderwerpen, en gij zult op hun hoogten treden!” Amen.

BILEAM OP DE HOOGTE VAN PISGA

Numeri 23:13-21

“Toen zeide Balak tot Bileam: Kom toch met mij aan een andere plaats, vanwaar gij hem zult zien; gij zult niet dan zijn einde zien, maar hem niet ganselijk zien, en vervloek hem mij vandaar. Alzo nam hij hem mede tot het veld Zofim, op de hoogte van Pisga; en hij bouwde zeven altaren, en hij offerde een var en een ram op elk altaar”, enz.

Ter gedachtenis aan de langdurige reis der kinderen Israëls door de woestijn naar Kanaän, ter gedachtenis aan de wonderbare en genadige leiding Gods gedurende die reis, vermaant niet alleen Mozes: “Gedenk aan al de weg,” - maar verordineert God Zelf een feest van acht dagen, dat het Loofhutzenfeest heet. Wij zien ook zelfs Jezus eens op dat feest te Jeruzalem, volgens Job. 7, en horen Hem vers 37 zeggen: “Zo iemand dorst, die kome tot Mij en drinke.” Op dat feest waren de feestvierenden vooral gewoon het hosanna te roepen en te zingen. Zij waren zeer vrolijk en hadden daartoe reden genoeg; want vijf dagen vroeger was de grote Verzoendag gevierd en het afschaduwend bloed vergoten, waardoor Israël dan ook afschaduwend werd gereinigd. Van al uw zonden wordt gij gereinigd voor den Heere. Nu dan, die van de zonde gereinigd en verlost is, kan immers wel vrolijk zijn?

Heden avond zijn wij voor het laatst in onze Zondagvergadering bijeen. Nog één dag en dit jaar is met zijn drie honderd vijf en zestig dagen in de zee van het verleden verzonken. Billijk herdenken ook wij de weg, die wij afgelegd hebben. Richten wij onze blik slechts op onszelf, dan hebben wij van onze kant niets dan zonden te tonen; ja al ware het ook, dat gij werkelijk veel of enig goeds kon aanwijzen, zo is dat toch niet uit u, maar aan God en Zijn genade toe te schrijven, en hebt gij u daarenboven op menigerlei wijze bezoedeld en bevlekt, zodat Augustinus zich nog te zacht uitdrukt, als hij de goede werken, ook die der Christenen, vergeeflijke zonden noemt.

Maar wat hebt gij, die nog niet bekeerd zijt, en alzo kwade bomen, doornen en distelen zijt; die niets anders dan boze vruchten hebt voortgebracht, hoewel gij dit vanwege uw blindheid niet kunt zien? Hebben wij op zulk een gewichtig tijdstip, als het sluiten eens jaars, alleen God als God in het oog, zonder Middelaar, in Zijn wezenlijke heiligheid en gerechtigheid, dan moeten wij verschrikken; beving en verbaasdheid moet ons aangrijpen; want wie kan bij een verterend vuur, bij de eeuwigen gloed wonen? Ach! mocht gij heilzaam verschrikken, gij onbekeerde zondaars, over het wederom toenemen uwer doemschuld, over de grote rekening, die te uwen laste in het schuldboek is aangeschreven, en die moet worden betaald, indien gij niet voor eeuwig ter helle zult varen.

Of, wat zult gij geven, waarmede gij uw ziel verlost? Is hij, die in één struikelt schuldig aan de gehele wet, hoeveel te meer hij, die, gering gerekend, zich elke dag aan nieuwe overtredingen schuldig maakt? Dit is een beschouwing, die voor de grote meerderheid van u dringend noodzakelijk is. “Ulieden daarentegen, die Mijn Naam vreest, zal de Zon der gerechtigheid opgaan en er zal genezing zijn onder Zijn vleugelen.” (Mal. 4:2) Besluit en begint het jaar in de Naam van Hem, Die Zich de Eerste en de Laatste noemt; besluit met het oog op de Grote Verzoendag, toen dat Offer is aangebracht, hetwelk eeuwig geldend is. Besluit en begint het zo, dat gij uzelf en God niet buiten, maar in Christus Jezus gelovig aanschouwt; en alzo als zij, die geen boos geweten meer in hun binnenste over hun zonden omdragen, dewijl zij de vergevende en reinigmakende genade deelachtig en alzo van hun zonden verlost zijn, tegen welke geen handschrift der zonde meer bestaat, omdat het aan het kruis genageld en uit het midden is weggedaan; als zij, die volmaakt zijn in Hem. waagt het ook verder ten koste en op de beloften des Eersten. Hij zal niet dulden, dat Jakob moeite en

Israël ongeluk berokkend worde; want Hij ziet geen zonde in Jakob en geen ongerechtigheid in Israël. O, zalig Israël! Zelfs een wederspannige mond moet het alzo prijzen.

De eerste zegenspreuk van Bileam over Israël hebben wij beschouwd. Thans hebben wij de tweede, nog meer voortreffelijk en verheven. Balak neemt een nieuwe proef, om Israël door de profeet te vervloeken, en deze nieuwe proef met haar gevolg zullen wij thans beschouwen.

De koning doet de profeet scherpe verwijtingen over zijn zegenen, waardoor hij zijn bedoeling, waarmede hij hem liet komen, rechtstreeks tegenstreeft. Hij zegt dan ook: Ik heb u laten halen, om mijn vijanden te vervloeken en ziet, gij zegent hen!

De profeet verontschuldigt zich op een merkwaardige wijze en verzekert de koning, dat hij dat volk hoogst ongaarne en geheel tegen zijn wens en wil moest zegenen; en hij juist moest zeggen, wat de almachtige God hem in de mond gaf; hij werd tegen zijn wil en tot zijn grootste verdriet daartoe gedwongen, en daarom kon hij niet anders. Vers 12. Men zou zeggen, dat beiden van hun voornemen hadden moeten afzien, dewijl zij duidelijk ontwaarden, dat God Zelf hen op een almachtige wijze tegenkwam.

Ziet, een verstandig mens daartoe te brengen, dat hij dingen zeggen moet, die hij volstrekt niet wil zeggen, dat kan alleen door een wonder der goddelijke almacht geschieden, maar zo groot is de vijandschap des mensen tegen God, dat hij zich onder geen andere voorwaarde voor Hem vernedert, dan dat Zijne almacht zich in genade aan hem verheerlijke, en hem der goddelijke natuur deelachtig make. Weldaden en verdrukking, rampen en onwederstaanbare overtuigingen zijn anders allen voor de mens verloren en tevergeefs.

Zo zien wij nu Balak een nieuwe proef nemen en de profeet verzoeken die in te willigen, vers 13. Plaats en oogmerk worden veranderd. De plaats was een afgezonderd oord, een hoogte, vanwaar men een vrij en ver uitzicht had. Vandaar kon men het Israëlietische leger zeer goed overzien, hoewel onmogelijk in zijn ganse uitgestrektheid. De koning, die niet vertrouwd was wat de profeet hem zeide van de onmogelijkheid, om anders te spreken dan hij deed, koos deze hoge plaats met wijze bedoelingen. Hij was bezorgd, dat Bileam zich door het zien van het uitgestrekte en heerlijke leger zou laten bevangen en de moed verliezen, om de vloek over hen uit te spreken. Deze bezorgdheid ontstond bij hem daaruit, dat Bileam een woord omtrent de menigte der kinderen Israëls zich had laten ontvallen.

Zo listig en voorzichtig kan iemand in wereldse zaken zijn, en toch tegelijk zo ongelovig in geestelijke. Andermaal werden op zeven altaren veertien brandoffers geofferd, om de God Israëls te overreden, alsof Hij met ossenvlees en met het vet der rammen ware gediend. Zo blind is de mens in de kennis van God, ja “de natuurlijke mens begrijpt niet de dingen, die des Geestes Gods zijn, zij zijn hem zelfs dwaasheid, hij kan ze niet verstaan.”

Ziet, welke verborgen maatregelen worden er niet al tegen Israël in het rijk der duisternis aangewend! Israël weet niets van al de gevaarlijke dingen, die tegen hen worden in het werk gesteld; niemand vermoedt dat dreigende onweder. Zij liggen, slapen en ontwaken geheel vreedzaam, terwijl de vijand rondsluipert als een pest in de duisternis. Zagen zij de gehele omvang van het gevaar, zij zouden verschrikken en over de verlossing juichen. Gaat het niet nog evenzo met het koninkrijk Gods op aarde?

Wie weet nauwkeurig, welke krachten der duisternis juist thans daartegen in werking zijn, hoe de vijanden zich toerusten, en terwijl zij naderen, men tegelijk insluimert! Daarom waakt en bidt te allen tijde; want het doel is slechts Israël te vloeken en te verderven.

Bileam stemt toe en verwijdert zich een weinig, om te wachten, of de Heere hem iets zal openbaren. Hoe schandelijk verloochent hij de waarheid, welke hij dadelijk daarop uitspreekt, dat God geen mens is, dat Hem iets zou berouwen, terwijl hij niet ophoudt te beproeven, om Hem over te halen, te overreden, dat Hij tegen Zijn eens gegeven woord zou handelen. Nochtans ontmoet Hem de Heere, en legt het woord in zijn mond, zeggende: “Ga tot Balak en zeg alzo.” Dat alzo, dat Bileam nu zal zeggen, is een ontwijfelbare, woordelijk door God gegeven openbaring, waaraan Bileam verder geen deel heeft, dan dat hij die uitspreekt,

ongeveer gelijk de snaren ener harp naar de wil des spelers klinken. Hij vindt de koning met een zeer aanzienlijk gevolg op hem wachtende. Balak vraagt met een slecht beloonde en geheel bedrogen nieuwsgierigheid: "Wat heeft Jehova gezegd?" Laat ons ook zo vragen, maar met een gans andere gezindheid des harten, namelijk om te geloven en te volgen.

Bileam begint met een prachtige voorrede, waardoor hij de verwachting spant en de opmerkzaamheid prikkelt; een opmerkzaamheid, die de verheven inhoud zijner rede in de hoogste mate verdient. "Sta op, Balak, vers 18, neem ter oren - (het ware noodzakelijker geweest, dat zij beiden het ter harte hadden genomen) - wat ik zeg, gij zoon van Zippor;" dat is vladdervogel. Maar een horend oor en ziend oog, deze maakt beiden de Heere, Die tot het woord ook het oor en het hart moet geven, en de Zijnen geeft. Voorts volgt de rede van de profeet, die zeer rijk is van inhoud en twee delen tot onderwerp heeft.

Het eerste heeft betrekking op God, het andere op Zijn volk. Hij spreekt eerst van God en prijst bijzonder Zijn waarachtigheid en onveranderlijkheid. Dat doet hij eerst in ontkenkende zin, als hij alle leugenachtigheid en alle wankelmoedigheid verre van Hem denkt. "Hij is geen mens, dat Hij zou liegen." Aan de mensen geeft de profeet een slechte, maar, helaas, al te gegronde getuigenis, die door David en Paulus wordt bevestigd, als zij zeggen: "Alle mensen zijn leugenaars!" en deze profeet was een aartsleugenaar, zelfs terwijl hij de waarheid sprak, die voor hem en in zijn mond leugen werd, dewijl zijn hart daarmede niet instemde.

Mensen zijn wankelbaar. Wat bij hen het ene ogenblik ja is, is dikwijls in de volgende ure neen; wat zij nu willen, - willen zij in de volgende stond niet meer. Met en zonder oorzaak verandert hun genegenheid, hun liefde in tegenzin en haat. Hun beloften trekken zij terug, of laten ze onvervuld. Zij zijn zonder toevlucht, en die zich op mensen, ja, die zich op zichzelf verlaat, is niet alleen een dwaas, maar ook vervloekt!

Zij zijn zwak en kunnen niet wat zij wellicht willen, of willen niet wat zij zouden kunnen. Jesaja zegt met recht, dat alle mensen tezamen als een niet zijn. Zij wegen tezamen, al waren het vorsten, minder dan niets. Daarvan gelooft Balak veel, en wil daarom liever met bovennatuurlijke dan met natuurlijke krachten tegen Israël strijden.

Dat alles wijst de profeet verre van God af, Dien hij opzettelijk met den naam El, den Sterke, betitelt, Wien hij beiden, raad en daad toeschrijft. Daarom voegt hij er vragende bij: "Zou Hij het zeggen en niet doen, of spreken en niet bestendig maken?" Neen, wat Hij gesproken heeft, neemt Hij nooit terug, en wat Hij beloofd heeft, brengt Hij ook almachtig tot stand, trots alle tegenstand. Hij is de God Amen, Hij is tegelijk de El Schaddai, de algenoegzame God; daarom is het verbond een vast verbond der genade. Al zouden ook bergen wijken en heuvelen wankelen, zo zal toch Zijn genade niet wijken of wankelen, noch het verbond Zijns vredes veranderen.

Al ware het ook, dat een moeder haar kind kon vergeten, dat zij zich niet ontfermde over de zoon haars buiks, zo zal God u toch niet vergeten of verlaten, o Israël, want Hij zegt: "Ik heb u in Mijn handpalmen gegraveerd." Wat eens is gezegend, dat is en blijft eeuwig gezegend. Het is een zoutverbond, dat op onwankelbare gronden rust, op de eedzwering Gods en Zijn almachtig bloed. Is iemand eens in het verbond der genade opgenomen, zo houdt het hem ook eeuwig vast. Ach, wat zou het anders ook baten, daar wij in onszelven zo zwak zijn, dat wij niet een ogenblik kunnen bestaan. Zonder de onveranderlijkheid van het genadeverbond zou het er slecht uitzien, een Christen te zijn.

Bileam is daarvan een uitstekend bewijs; de ganse wens van deze vergiftige slang, van deze duivel in de gedaante van een engel des lichts, al zijn bedoeling was daarop gericht om Israël te verderven, ja geheel uit te roeien; maar de Almachtige liet het hem niet toe. Tegen zijn wil moet hij belijden: "Zie, ik heb ontvangen te zegenen, zo zal ik het niet keren." "Ik zegen en kan het niet verhinderen." Vers 20. Met recht zegt de apostel: "Dengenen, die God liefhebben, moeten alle dingen medewerken ten goede," ook dan, als zij het niet willen, maar het tegendeel be-ogen. Is het niet een groot wonder, dat een verstandig mens, zoals Bileam was,

zich in de onvermijdelijke noodzakelijkheid bevindt, om woorden te spreken. die hij volstrekt niet, maar veeleer het tegendeel wil zeggen. Ja, Israël, “alle instrument, dat tegen u bereid wordt, zal niet gelukken.” Worden ons, evenals de knecht van Eliza, de ogen geopend, dan zien wij dat zij, die met ons zijn, meer zijn dan allen, die tegen ons zijn; dat Hij, Die in ons is, groter is dan zij, die in de wereld zijn.

Bileam zelf moet de verheven voorrechten van het volk Gods prijzen, hoewel hij geen deel daaraan heeft, en dit ook niet begeert, maar hij prijst, dewijl God Zich van zijn mond tot dat prijzen wil bedienen, gelijk Hij Zich vroeger van de mond zijner ezelin had bediend, om de profeet te leren; hij prijst:

1. De heerlijke staat van Israël, vers 21, 22; en
2. Zijn zekerheid, vers 23. Geen tovenaarsbaat tegen Israël.
3. Zijn tegenwoordige en toekomstige verheerlijking, vers 23, 24.

De heerlijke staat, waarin het volk Gods zich reeds nu bevindt, drukt de profeet in de merkwaardige woorden van vers 21 also uit: “Hij schouwt niet aan de ongerechtigheid in Jakob, ook ziet Hij niet aan de boosheid in Israël.” Zo luiden de Hollandse, Franse en Engelse vertalingen. Alle drie vertalingen zijn niet alleen naar de mate des geloofs, dat is: stemmen met de overige leer des Evangelies overeen; maar zij zijn ook bewijzen van de diepte der goddelijke woorden, die uit een zo onwaardige mond vloeien. Alle drie tezamen genomen tonen ons de zin dezer onmiddellbare, goddelijke woorden in hun heerlijke volheid en rijkdom, terwijl de ene vertaling ons meer deze, de andere meer gene glansrijke zijde van deze heldere diamant laat zien. (Het onderscheid der vertaling berust overigens op de onderscheiden betekenis van twee woorden, die in het Hebreeuws Aven en Amal heten).

Wij beschouwen de goddelijke uitspraak naar deze drievoudige vertaling, en hoewel de laatste het geheel aangeeft: “Hij schouwt niet aan de ongerechtigheid in Jakob,” zo zullen wij toch met die beginnen, welke onze Duitse vertaler Dr. Luther ons geeft: “Men ziet geen moeite in Jakob en geen arbeid in Israël,” - en beschouwen alzo de vrucht eerder dan de boom, en de uitwerking voor de oorzaak. Wij zien dus eerst op de personen en dan op hetgeen in een ontkennende zin van hen gezegd wordt.

De personen zijn Jakob en Israël, twee namen van dezelfde aartsvader, wien zijn ouders de naam Jakob gaven; maar God Zelf noemde hem Israël; “want,” zegt Hij, “gij hebt met God en mensen geworsteld en hebt overmocht.” Ziet de nauwkeurige kennis van deze Syrische Bileam. Hij noemt de naam van Jakob eerst, dan Israël, zoals de heilige aartsvader ook wezenlijk de naam Jakob eerst droeg en daarna die van Israël. Niet alleen zijn nakomelingen droegen deze naam, maar ook het ganse volk Gods heet Zijn Israël; want “de Heere zal water gieten op de dorstige en stromen op het droge. Ik zal Mijn Geest op uw zaad gieten en Mijn zegen op uw nakomelingen: en zij zullen uitspruiten tussen in het gras, gelijk de wilgen aan de waterbeken. Deze zal zeggen: ik ben des Heeren, en die zal zich noemen met de naam van Jakob; gene met zijn hand schrijven: ik ben des Heeren, en zich toenoemen met de naam Israëls.”

Jakob betekent meer de strijdende, maar Israël de triumferende gemeente. Uit de worstelende en in de strijd zich de heup verwingende Jakob wordt, als hem de zon opgaat, een zegenrijke Israël. Eerst het een en dan het ander; eerst strijd en dan zegepraal.

Bileam spreekt van moeite en arbeid, en zegt, dat men die in Jakob niet ziet, daar is geen moeite of kommer of smart. Zou men niet zeggen dat deze woorden het duidelijk bewijs leveren, dat Bileam een valse profeet en de zaak gans bijster was? Moet men niet veel meer met het oog op dat volk, ja naar het woord Gods, vragen: waar is moeite, kommer of smart aan te treffen dan juist bij Jakob? Wordt dit niet door al die klaagstemmen van zovele leden der gemeente en hun veelvuldige ervaringen bewezen?

Hoort een Jakob zeggen: Al deze dingen zijn tegen mij;” en David: “Ik ben tot hinken gereed, en mijn smart is steeds voor mij.” - Hoort hem zeggen: “Ik heb geloofd, daarom sprak ik, ik

ben zeer bedrukt geweest.” Azaf beklagt zich, dat zijn bestraffing alle morgen nieuw is; Heman kermt, dat zijn ziel vol jammerklachten is en zijn leven nabij de hel, dat hij was als iemand, die geen hulp had, dat zijn geest verteerde. Jeremia vraagt, waar een ellende gevonden wordt gelijk de zijne. Leest het boek Job; ziet Daniël onder de leeuwen. Stefanus onder de hagelbui van stenen; hoort Paulus zijn verdrukking en vervolging beschrijven en beschouwt uzelf. Is dit niet de ervaring van alle tijden, bij de een meer, de ander minder, het tegenovergestelde van wat deze valse profeet zegt?

En niet alleen dit, maar ook zelfs de heilige Schrift weersprekt het. Die Jezus wil volgen, moet dagelijks zijn kruis opnemen, zijn eigen leven verliezen, door vele verdrukking in het koninkrijk Gods ingaan. Zijt gij zonder kastijding, dan zijt gij bastaarden en geen zonen, die door den Vader der geesten gekastijd worden hun ten nutte, opdat zij Zijn heiligheid zouden deelachtig worden. Zo spreekt ook de Schrift van hen, die boven aanlanden, versierd met witte klederen en palmtakken in de handen, als van hen, die uit de grote verdrukking kwamen. Hoe kan dan Bileam zeggen, dat men geen moeite, geen kommer in Jakob ziet, terwijl Azaf zegt, dat het de goddelozen zijn, die van geen rampen weten gelijk andere mensen, en niet gelijk anderen worden geplaagd.

Hoeveel smart en moeite is er in het begin als de goddeloze zijn zonden worden ontdekt en het hem voelbaar wordt gemaakt, welk een lijden en smart het veroorzaakt, den Heere zijn God te verlaten, waardoor hij een benauwde geest en een verbrijzeld hart bekomt, en voor het Woord Gods dermate vreest, dat siddering en beving hem bevangt. Hoevele smarten worden in de oven der aanvechting ondervonden, en hoe menige Jakob wandelt in duisternis, waar hij geen licht heeft? Zag alzo deze vurige profeet geen smartelijke moeite in Jakob, zo schijnt hij geen ogen gehad en niet geweten te hebben van het hart der vreemdelingen, dewijl hij er zelf geen was.

Hij gaat voort met te zeggen: “Geen arbeid in Israël.” Naar het uitwendige was dit wezenlijk waar. Zij zaaiden en oogstten niet, en nochtans onderhield hen hun hemelse Vader. Zij spinnen noch weefden; want hun klederen en schoenen verouderden niet. Zij deden niets dan manna verzamelen, het naar hun smaak bereiden, van tijd tot tijd hun legerplaats veranderen, de tenten afbreken, weder oprichten en zich wassen, aan- en uitkleden. Wat het geestelijk Israël betreft, zo is zekerlijk het grootste gedeelte aan alle moeite en arbeid ontheven, en in de volledige, hemelse rust ingegaan. Het Israël hier in de woestijn is gedurig vol arbeid, namelijk: het werk van boetvaardigheid, strijd, overwinning en uitroeiing van alle kwaad; ja, het wordt wel menigmaal alles moeite en arbeid en niets dan dat.

Dan gaat het volgens die woorden: Werkt, strijdt, wederstaat, zijt vurig van geest, loopt, worstelt, zodat men zingen en zeggen moet: De weg, die ik naar de hemel bewandelen moet, is vol moeite en arbeid, de vijand speelt daar ook zijn rol en het gaat vlak langs berg en dal. Nochtans is het de Geest der waarheid, die de leugenprofeet Bileam noodzaakt te zeggen: “Men ziet geen moeite in Jakob en geen arbeid in Israël, en dat is in meer dan één opzicht waar, als bijvoorbeeld het woord moeite ook ijdelheid betekent. Jakob heeft niet te doen met ijdele maar wel met louter grote en wezenlijke goederen, met de rechtvaardiging, met de heiliging, met den Heere Jezus, met de eeuwige zaligheid, met den Heiligen Geest, want hij is uit de waarheid en heeft de keus gedaan, om te zijn in den Waarachtige. Hij laat zich niet met wind spijzigen, maar begeert licht en recht.

Arbeid, dat ook ongeluk heet, nadert de tenten Jakobs niet; want hun, die God liefhebben, moeten alle dingen medewerken ten goede. Al is het dan ook, dat Balak zich alle moeite getroost om Israël te verderven en Bileam hem met alle kracht wil bijstaan, - het gelukt hun toch niet. Er zijn ook toestanden, waarin de leiding der zielen op andere Bijbelplaatsen gelijk, dan die wij zo-even aanstipten. Ik bedoel die, waar het heet: “O, alle gij dorstigen, komt tot de wateren, en gij, die geen geld hebt, komt, koopt en eet, komt en koopt zonder geld en zonder prijs beiden wijn en melk! Waarom weegt gijlieden geld uit voor hetgeen geen brood is, en

uw arbeid voor hetgeen niet verzadigen kan? Neigt uw oor en komt tot Mij, hoort, en uw ziel zal leven.” “Door wederkering en rust zoudt gijlieden behouden worden; in stilheid en in vertrouwen zou uw sterkte zijn.” “Ik zie hun wegen en zal hen genezen en hun vertroosting en wedergeven.” “Mijn ziel, keer weder tot uw rust, want de Heere heeft aan u welgedaan.” “Werkt niet om de spijs, die vergaat, maar om de spijs, die blijft tot in het eeuwige leven, welke de Zoon des mensen u geven zal.” “Die niet werkt, maar gelooft in Hem, Die de goddelozen rechtvaardigt, wordt zijn geloof gerekend tot rechtvaardigheid.”

Christus heeft al de arbeid Zijns volks wegens hun zonden op Zich genomen en de moeite weggenomen en afgedaan. Daardoor heeft Jakob de plicht en het recht, om van alle arbeid te rusten, en de vruchten te genieten van Hem, Die ze verworven heeft, toen Hij hen uit de dood en het oordeel en alles heeft verlost. Van dat recht maken wij, Christenen, gebruik; deze plicht brengen wij in beoefening, in zoverre wij geloven. Wij, die geloven, gaan in de rust, en die tot zijn rust is gekomen, die rust van zijn werken, gelijk God van de Zijne. Hij heeft ons ook de Sabbat ten teken gegeven, dat het de Heere is, Die ons heiligt.

Door het waar geloof wordt de zondaar uit zichzelf in Christus overgeplant, en verliest hij zich als het ware in de volheid des Heeren. Zijn bidden wordt genieten. Maar ach! hoe gebrekkig is ons geloven, en daarom, hoe spaarzaam dan ook de vrucht. Recht beschouwd, ziet men eigenlijk geen moeite in Jakob en geen arbeid in Israël; in Israël, dat zich onder het worstelen de heup heeft verwrongen, en hetwelk niets is overgebleven dan zich aan den Heere, Zijn overwinnaar, vast te houden.

Bileam heeft alzo recht. Daar, waar het geloof in de liefde werkzaam is, door de kennis van het goede, dat wij hebben in Christus Jezus, daar wijken ook moeite en arbeid, zorg en bekommernis; want het doet wonderen en brengt die liefelijke geboden in beoefening: “Zorgt niet, werpt al uwe bekommernissen op den Heere, Hij zorgt voor u!” want, in het licht des geloofs bezien - waarvoor zouden zij vrezen? Wellicht vanwege hun betaalde zonden, waarvan de schuldbrief aan het kruis is weggedaan? Over hun vele gebreken, die Hij alle geneest, nadat Hij Zichzelf voor hen heeft geheiligd; opdat ook zij geheiligd zijn in waarheid, en die Hij alle met Zijn onschuld en heiligheid voor het aangezicht Gods bedekt? Zouden zij zorgen vanwege gebrek aan eigengerechtigheid, daar Hijzelf hun gerechtigheid is; vanwege hun zwakheid, daar Zijn kracht in hen wordt volbracht?

Zouden zij vrezen voor de macht, menigte en boosheid hunner vijanden, bij een zo getrouwe als almachtige Doorbreker? Is niet zelfs het kruis louter zegen, zodat Jakobus dien man zalig prijst, die de beproeving verdraagt; want “nadat hij beproefd is, zal hij de kroon des levens ontvangen.” Is de dood niet zelfs een volkomen afsterven der zonde en ingaan tot het eeuwige leven? Wie zal hen ook slechts beschuldigen, nog veel minder veroemen? Christus is het, en dat is de gelovigen genoeg.

Zo gelooft dan en wordt daardoor een Jakob, in wie men geen moeite, en een Israël, in wie men geen arbeid meer ziet. Begrijpt het hoe langer hoe meer, dat gij in uw Hoofd in alles rijkelijk zijt verzorgd. Hij is uw manna. Vergadert en eet het. Dat zal u noch ledig, noch onvruchtbaar laten, maar u zal rijkelijk worden toegevoegd allerlei goddelijke kracht, wat tot het leven en een godzalige wandel dient; en God Zelf zal tot dat einde in u werken beiden het willen en het werken, naar Zijn welbehagen. Amen.

ISRAËLS STERKTE

Numeri 23:21-23

“Hij schouwt niet aan de ongerechtigheid in Jakob; ook ziet Hij niet aan de boosheid in Israël. De HEERE, zijn God, is met Hem en het geklank des Konings is bij hem. God heeft hen uit Egypte uitgevoerd; zijn krachten zijn als van een eenhoorn; want er is geen toverij tegen Jakob, noch waarzeggerij tegen Israël. Te dezer tijd zal van Jakob gezegd worden en van Israël, wat God gewrocht heeft.”

“Dwaalt niet!” dat is een der gewichtigste geboden, die de apostel, Gal. 6:7, niet slechts de Christenen, maar allen aan het hart legt. Hij bedoelt dwaalbegrippen met betrekking tot de godsdienst, die ook te allen tijde een dwalend gedrag tengevolge hebben. Dat gebod: “Dwaalt niet!” bewijst ook de mogelijkheid, om zich voor te wachten; want een gedrag, dat volstrekt volgens onze natuur uitvoerbaar is, wordt nergens geëist, al is het ook, dat de hoedanigheid mijner natuur het mij ondoenlijk maakt. Vandaar dat er zulke goede eisen worden gedaan; al is de vervulling daarvan ons, als zondaars, onmogelijk - zoals zij het dan wezenlijk ook naar het kleinste deel zijn - zo is dit toch niet het geval met de ware gelovige; want alle dingen zijn mogelijk hem, die gelooft.

Het genoemde gebed nu is gewichtig en bezwaarlijk; maar noodzakelijk en uitvoerbaar. Gewichtig, want het betreft het eeuwig heil van onze zielen; bezwaarlijk, want wij willen naar het vlees gedurig de dwaalweg bewandelen; noodzakelijk, opdat wij de rechte weg tot de gemeenschap met God niet missen; ook uitvoerbaar, maar alleen door het geloof in Jezus Christus en volstrekt niet anders, dewijl wij door middel van het geloof de kracht des Heiligen Geestes deelachtig worden, Die ons in alle waarheid leidt.

In het algemeen laten de meesten zich weinig aan een grondige kennis der waarheid gelegen liggen, maar zijn zeer oppervlakkig en juist daardoor open voor allerlei dwaling; deels beminnen zij de waarheid niet, maar haten haar veelmeer, dewijl hun werken boos zijn. Daarom is het niet vreemd, dat door de arglistigheid van de vorst der duisternis en de boosheid der mensen de dwaling in de wereld heerst, en ook bij betergezinden zich nog krachtig openbaart.

Christus is de Waarheid. Die nu uit de waarheid is hoort Zijn stem. Buiten Hem is niets dan dwaling; maar die Hem toebehoort, is zeker; zoals dat ook blijkt uit de woorden van Bileam, die wij thans nader willen beschouwen.

Wij hebben vroeger opgemerkt, dat de betekenisvolle woorden van Bileam een drievoudige vertaling toelaten. Die der Duitse vertaling hebben wij reeds overwogen. Laat ons verder deze woorden, die wij zoveel te meer als het reine woord Gods hebben te vereren, hoe ongezind Bileam ook was om ze uit te spreken, volgens een tweede vertaling overwegen. Deze luidt aldus: “Hij zal het niet aanzien, niet toegeven, dat Jakob moeite en bekommernis worden veroorzaakt, noch Israël arbeid en ongeluk.” Het laatste wenste Balak, maar God liet het niet toe. Ziet, ook in deze zin bevatten Bileams woorden veel troost en lering. Wij verbinden ze met vers 23, dat aldus luidt: “Er helpt geen toveren tegen Jakob, noch waarzeggen tegen Israël.”

Het volk van God wordt tegen ongeluk en alle kwaad beschermd.

Dit zij het voorwerp van onze tegenwoordige beschouwing, waarbij wij op de volgende vier punten letten:

- I. De personen, die dat voorrecht genieten;
- II. Dat kwaad en het ongeluk;
- III. Wie zoekt hun dat te berokkenen en in hoeverre gelukt het?
- IV. Hoe gedraagt Zich God daarbij?

Jakob en Israël zijn twee namen van een en dezelfde persoon en hetzelfde volk, waarvan de eerste meer op worsteling, de andere meer op zegepraal ziet. Met deze namen worden niet slechts de nakomelingen van de aartsvader naar het vlees, maar bijzonder de uitverkorenen betiteld, die in de voetstappen zijns geloofs wandelen en zijn strijd en overwinning deelachtig zijn. Zo kan de naam Jakob meer op het Oude Verbond en een daarmede overeenkomende staat der genade, maar Israël op het Nieuwe Verbond betrekking hebben. Het voorrecht van dit volk bestaat daarin, dat de Heere, als hun God, bij, met en in hetzelfde is. Een lid van dit volk wordt men nimmer door vleselijke afkomst, want men kan naar het vlees zijn geboren, en haten wat uit den Geest is, zoals dat met Ismaël, de zoon van Abraham, en Ezau, de zoon van Izaäk, het geval was.

Tot dat volk behoren allen, die uit den Geest, uit God, wedergeboren zijn, die door het geloof Christus ingeplant en alzo met Hem één plant zijn, die door dat geloof gerechtvaardigd, geheiligd, vernieuwd, bewaard worden, de wereld overwinnen, ook toen zij geloofden, verzegeld zijn geworden met den Heiligen Geest der belofte. Zijt gij zulk een, dan behoort gij tot dat volk, in welk gedeelte der wereld gij dan ook naar uw geboorte mocht tehuis behoren. Zijt gij de bovengenoemde wedergeboorte niet deelachtig, al ware dan ook Abraham uw vader, of al waart gij een der geleerdste en geëerdste onder de edelste, hoogste en deugdzaamste personen - dat alles geldt niets voor God; maar alleen een nieuw schepsel en een geloof, dat door de liefde werkende is. Dat zijn de personen.

Nu is er onder hen voorzeker een veelvuldig onderscheid, niet alleen naar het uitwendige, maar vooral en veel meer naar hun inwendige toestand. Men vindt onder hen: kinderen, jongelingen, mannen en vaders, vleselijken en heerlijken, aanvangers en gevorderden; er zijn vermoeiden en belasten; maar er zijn er ook, die verkwikt zijn en rust voor de ziel hebben gevonden. Velen staan in het geloof, zijn mannelijk en sterk, zij twijfelen niet aan de beloften, maar achten Hem getrouw, Die het beloofd heeft, dat Hij het ook doen kan en zal; zij geloven zelfs op hoop tegen hoop.

Men vindt er ook in Jakob, van wie men moet zeggen: o, gij kleingelovigen, waarom twijfelt gij toch, waar is uw geloof, die niet Psalm 103, maar wel Psalm 83 zingen. Er zijn er ook nog, die in Egypte, of onder de wet zijn gelegerd en zich bevinden onder een strenge voogdijschap, die de zonde ontdekt en levendmaakt, ja hen doodt en als een dodende letter hun kracht en leven ontnemt. Hun lied luidt: "Ik ellendig mens, wie zal mij verlossen van het lichaam dezes doods?" Maar er zijn er ook, die der wet gestorven en eens andere mans geworden zijn, die gelijk Boaz niet zal rusten, totdat Hij het tot stand zal hebben gebracht; die door de wet der wet zijn gestorven en leven, doch niet zij, maar Christus leeft in hen.

Ook zijn er, die koning David voor aan de spits stelt, waar de strijd het heetste is, die tot den bloede toe wederstand biedende, strijden tegen de zonde, en als andere Jakobs zich de heup verwringen onder het worstelen; de zodanigen, die vuistslagen van een engel des satans moeten verduren, en op welke de boze vurige pijlen schiet; die nederlagen verdragen, zodat hun vijandin juicht, dewijl zij zijn gevallen. Weder anderen gaan daarheen in de kracht des Heeren en roemen in Christus. In Hem zijn zij meer dan overwinnaars, want zij zijn sterk in den Heere.

Ziet, zo is de verscheidenheid der kinderen Gods bij al de eenheid groot, en onder deze grote menigte zijn niet alleen gouden en zilveren vaten, maar ook houten en aarden, enigen tot eer, maar enigen tot oneer. Beschouwen wij nu het tafelgezelschap van den Koning der hemelen, dan bestaat het uit kreupelen, lam-men, blinden, zieken, verdorden, armen en ellendigen.

Deze zijn het, van wie God door de onwaardige mond van Bileam spreekt, en die Hij met de naam Jakob en Israël kenmerkt. In betrekking tot hen spreekt hij van ongerechtigheid en van boosheid in en tegelijk van toverij en waarzeggerij tegen Israël. Wezenlijk ongeluk is eigenlijk slechts dat te noemen, waardoor schade veroorzaakt en een wezenlijk goed wordt geroofd; maar in die betrekking zegt de Heere: dat geen onheil de tenten Zijns volks zal

naderen; hoewel Azaf zegt, dat hij in weerwil van al zijne vroomheid de ganse dag werd geplaagd en zijn bestraffing alle morgen nieuw was. Hij belijdt nochtans spoedig daarop zijn dwaling en verklaart: "Ik zal dan gedurig bij U zijn, Gij hebt mijn rechterhand gevat, Gij zult mij leiden door Uw raad en daarna zult Gij mij in heerlijkheid opnemen." Dengenen, die God liefhebben, moet immers alles medewerken ten goede," hoe zou hun dan een wezenlijk onheil kunnen treffen? Want deze naam verdient toch geen voorwerp, dat tot zaligheid dienstbaar wordt gemaakt, hoe onaangenaam het ook anders zijn moge; want gesteld, dat Jakob de ganse wereld verloor en hij behoudt zijn ziel, zo zou zijn winst oneindig groot zijn.

Bileam spreekt van toverij en waarzeggerij tegen Israël, en wij denken hoofdzakelijk daarbij aan valse leer en de daaruit voortvloeiende valse godsdienst, hetgeen tot de allerschadelijkste dingen behoort, al ware het dat men het daarvoor niet hield. Over de valse leer zou nu zeer veel te zeggen zijn, en dit te meer omdat zij zich in onze tijd zo algemeen heeft verspreid. Daartoe behoort alles, wat niet uit de Schrift is en met haar overeenkomt. In dit opzicht haalt Jezus, Matth. 15, de woorden der Godsspraak van Jesaja 29 aan, zeggende: "Tevergeefs eren zij Mij, lerende leringen, die geboden van mensen zijn."

Daarom moeten de Christenen, evenals de Bereërs, dagelijks de Schriften onderzoeken, of alles zo in waarheid bestaat. De apostel Petrus noemt Bileams vader Bozor, hetwelk een fakkel betekent, zoals Beor, zijn Hebreeuwse naam, een moordenaar en Balak een vernielers heet. Er ontstond bijna een eeuw geleden in het Christendom iets, dat men verlichting noemde, en toen beweerde men dat alles met deze fakkel verlicht en bezien moest worden, waardoor grote vernielingen in de leer, vooral der Gereformeerde kerk, zijn veroorzaakt. Ik zal u met geen aanwijzing van de loop dier zaken ophouden, maar toch op het een en ander wijzen.

Voorheen was alles in deze gemeente, die met recht Gereformeerd mocht heten, letterlijk recht gelovig in haar belijdenis. Er werd zorgvuldig gewaakt, dat noch van de kansels, noch in de hoge en lagere scholen een dwaalleer werd voorgedragen; zij, die dit durfden wagen, werden zwaar, naar het Woord Gods gestraft. Iedere bijzondere gemeente moest volgens de regel harer belijdenis, de Lutherse met de Augsburgse, wij Gereformeerden met de Heidelbergse Catechismus en de Dordtse regelen enz. dien overeenkomstig leren; waartoe de predikanten zich door eedzwering verplichtten, en dit jaarlijks op de Synode moesten herhalen, hetgeen thans niet meer wordt geëist, hetwelk een gevaarlijk teken is.

Men begon nu zeer behoedzaam, Balak de Vernielers te vormen. Eerst maakte men de stijve, dode orthodoxie verachtelijk, terwijl men, zeker met recht, maar ten dele met boze bedoelingen deed opmerken, dat het dode voor waar houden van regelen des geloofs, zonder ware godzaligheid, iemand niet zaligmaakt; het boze oogmerk echter, dat men onder dat alles zocht te bereiken, bestond daarin, dat men de waarde van de leer des geloofs zelve verachtelijk zocht te maken. Dit gelukte des te gemakkelijker, daar reeds vooraf enige vrome en geleerde mannen, die men Piëtisten noemde, wellicht uit goede mening, nochtans onbezonnen iets dergelijks hadden gezegd.

Voorts ging men een schrede verder en sprak tegen de strenge verplichtingen aangaande de geloofsbelijdenis, die toch slechts een menselijke instelling en geenszins het Woord Gods waren. Ook dit scheen niet zoo onbillijk te zijn, hoewel men slechts de bedoeling had zich voor de straffen te beveiligen, die tot die tijd op de afwijking van de zuivere leer waren vastgesteld. Terzelfdertijd werden verscheidene Engelse schriften, die de goddelijkheid des Bijbels aanranden, veelvuldig op Duitse bodem vertaald en verspreid. Toen werd de fakkel der dwaalleer volkomen in de tempel gezwaaid, en het begon van alle kanten te branden.

Met meer trotsheid en euvelmoed voer men nu voort enige waarheden als dwalingen te behandelen; maar om nu niet te voorbarig een al te groot opzien en morren te verwekken, begon men het bestaan des duivels, als strijdende tegen de menselijke rede, te loochenen, en dus een uitdrukkelijk leerstuk des Bijbels voor dwaling te verklaren, waarna men vervolgens

trachtte met alle overige, in het Woord Gods vervatte leerstukken, op gelijke wijze te handelen, en dit ook werkelijk deed. Nu schreeuwde men: de rede! de rede! Verlichting, beschaving, veredeling en verdraagzaamheid! Met deze fakkel in het hoofd bezag men dan alles en stak het in brand; zodat de ganse Heidelbergse Catechismus, ja de gehele Heilige Schrift, indien zij niet tegen alle gloed des vuurs standhoudend goud geweest ware, geheel in rook zou verdwenen zijn, zoals dit in vele kerken, gemeenten en omstreken, ja gehele landen wezenlijk geschied is. Zo is het in onze tijd gesteld. Het is zo: dat woord “verlichting” gebruikt men thans minder, en inplaats daarvan is het nu meer: vorming en veredeling, beschaafde personen.

Dat ding noemt men nu Rationalismus, dat is: zedeleer, volgens welke de mens geen zondaar en Jezus geen Verlosser is; geen zonde, geen straf en geen verlossing bestaat; juist een leer, zoals de verdorven natuur die wenst, die daarom ook rijkelijk bijval vindt. Voortdurend openbaren zich hoogstbedenkelijke gruwelen der filosofie, die tenslotte het onderscheid tussen het goede en kwade loochent, en de raad van Bileam geeft, hoererij te bedrijven, gelijk in onze dagen de secte der zogenoemde heilige Simonisten in Frankrijk zo openbaar daarmee voor de dag is gekomen, dat zelfs de licht bewegelijke Franse natie het niet heeft willen dulden. Genoeg, als wij van deze secte nog zeggen, dat zij openbaar verklaart, de satan te vereren en te willen één God van en voor de wereld; maar niet het Christendom, dat de mens er op wijst zijn gelukzaligheid in een andere wereld te zoeken.

Zo driest is de duivel geworden. Zo is dan ook de godsdienst vervalst. Ik bedoel hier juist niet de pauselijke kerk, want wij hebben balken genoeg in eigen ogen, zodat wij de aandacht niet op anderen behoeven te vestigen. Eensdeels waant men Jezus Christus overbodig te zijn; want om een armzalige deugd wil men voor de hemel bekwaam gerekend worden, maar geenszins om Christus' wil. De eigenwijsheid zit op de troon, en hoe dom men ook overigens zij, men waant toch in de leer der godzaligheid zo wijs te zijn, dat men geen leermeester nodig heeft. De trotsheid verdringt de ootmoed.

De vrije wil zal de plaats der vrije genade bekleden, en de laatste is zo berucht, dat men haar niet meer durft noemen uit vrees van alles tegen zich op te ruïen. Deels worden beiden zo door elkander gemengd, dat een heilbegerig, arm zondaar niet kan weten, of hij door de verdienste der werken of uit genade - daar er toch, geen derde bestaat moet zalig worden, ofschoon men die beiden zo vermengt, alsof er nog een derde bestond. En zo weet dan de arme zondaar niet meer, wat hij moet beginnen, of hij zonder Hem niets kan doen, dan of hij iets of niets vermag, iets zal doen of niet doen; of hij zijn hoop, half, geheel of in het geheel niet op de genade zal vestigen, of hij het zelf, dan wel een ander is, die het willen en het werken geeft; of hij moet trachten volmaakt te worden naar het vlees, en verstrooid wordt in zijn eigen zin, totdat eindelijk de Heere Zijn hand tot de kleinen wendt.

Eensdeels heeft de duivel van de tijd der apostelen af getracht de mensen te verleiden, om het Evangelie te misbruiken voor een wandel naar het vlees, en te zondigen op de genade; de leer en vrijheid van het Evangelie tot een dekmantel der boosheid en tot een vrijbrief voor losbandigheid te verdraaien; zodat men mensen aantreft, welke het beter ware, dat zij “de weg der gerechtigheid nooit hadden gekend, dan dat zij, dien kennende, zich afkeren van het heilige gebod, dat hun is overgeleverd.”

De duivel heeft er velen geleid en opgeblazen, zodat zij zich met een honende trotsheid van kerk, avondmaal en het Woord van God afscheiden en zich zo hoogmoedig gedragen, alsof zij die lieden waren, met wie de wijsheid en godzaligheid moesten uitsterven. Doch hoe smartelijk is het, dat wij moeten belijden, dat van de eerstgemelde dwaling evenzeer als van deze, betreurenswaardige sporen zich onder ons vertonen. Alle tekenen van de treurige tijden, waarvan de apostelen reeds hebben geprofeteerd, en die thans tot werkelijkheid zijn gekomen, zodat, indien het mogelijk ware, ook de uitverkorenen tot dwaling zouden verleid worden, tijden, waarin niemand zou zalig worden, indien zij niet werden verkort. Dat is gevaarlijker

dan de cholera, dan oorlog en geruchten van oorlog. Wel hem, die waakt en zijn klederen bewaart, dat hij niet naakt worde bevonden. Wacht u voor de valse profeten, die, in weerwil van hun goede schijn, inwendig verscheurende wolven zijn. Wacht u voor de duivel, die omgaat als een briesende leeuw, “zoekende wien hij zou mogen verslinden.”

Deze valse leer, die met recht betovering wordt genoemd, dewijl de satan haar door zijn heimelijke krachten weet aan de man te brengen, is het grootste kwaad, dewijl het de Christen van zijn God, van Jezus Christus en Zijn genade, als ook van de eeuwige troost beroven, en hem in het onheil storten wil. Ziet, zo zoekt de duivel het fundament der gemeente, die op de grond der apostelen en der profeten is gebouwd, omver te werpen. De overige plagen, waaraan zij in deze wereld blootstaat, wil ik thans niet gedenken; maar de gelovigen werden vaak geacht als schapen ter slachting, dagelijks als ten dode overgegeven.

Wie is het dan, die Israël met toverij en waarzeggerij, met smarten en onheil tracht te kwellen? Hier waren het Balak en Bileam, ginds was het Saulus. Soms is het slechts één mens, die zich aan het hoofd der tegenstanders plaatst, dikwijls ganse collegiën en maatschappijen met de duivel aan het hoofd. Inwendig is het de oude mens, en soms schijnt God Zelf Zich aan de zijde der vijanden Israëls te stellen, zoals wij 2 Sam. 24, vergeleken met 1 Kron. 22 lezen: “De toorn des Heeren ontstak tegen Israël; de satan porde David aan, dat hij het volk telde.” Niet genoeg, dat Ezau tegen Jakob optrok, de Engel des Heeren greep hem ook aan en worstelde met hem.

Somtijds schijnt het de tegenstander van Israël goed te gelukken, zoals het Balak, door de raad van Bileam, ook op een verschrikkelijke wijze gelukte, zodat van hen op één dag twee en twintigduizend vielen. Zo staat het ook met de valse leer. Zij is heersende, kan men zeggen. De zuiverheid des geloofs werd door de macht van de Roomse stoel uit Portugal, Spanje en Italië, de valleien van Piëmont uitgezonderd, zowel als het Christendom zelf uit het Oosten door de Mahomedanen verdrongen, terwijl de vrucht der Reformatie zelfs uit Duitsland en andere Protestantse landen werd verdreven, zodat ons slechts een weinig is overgebleven. En terwijl de goddeloosheid zozeer de overhand genomen heeft, dat het overluid schreeuwt, kan het met de eenzame ziel wel zover komen, dat zij met David uitroept: “Mijn hoop is vergaan van den Heere!”

Openbaart Bileam zich dan als een valse profeet, als hij zegt: God zal, kan en wil het niet aanzien, dat Jakob smarten en onheil, of Israël ongeluk en arbeid worden veroorzaakt; er baat geen tovermiddel tegen Jakob, noch waarzeggerij tegen Israël? Of kan God niet redden? Geen van beiden. Wat Bileam zegt is waar, hoewel hij zelf een leugenaar bleef, gelijk de duivelen duivels bleven, al was het, dat zij de waarheid moesten belijden, toen zij van Jezus getuigden: “Gij zijt de Zone Gods.” Hij Zelf getuigt: “Is er een kwaad in de stad, dat Ik niet doe?” Ja, niets is er buiten Zijn albestuur. Hij verzacht, leidt alle leed en doet het eindelijk mislukken, als het tegen Zijn voornemen is. Hij weet het kwaad zo te richten, dat Hij juist dat en geen ander laat komen.

Het waarom kunnen wij soms, maar niet altijd ontwaren. Waarom Jezus naar Egypte moest vluchten, waarom Hij door dorst werd gekweld, waarom Hij werd gekruisigd, waarom over Zijn gewaad het lot werd geworpen, en Hij moest sterven, deze dingen zijn ons duidelijk; waarom Saulus de gemeente moest vervolgen, dat zien wij, dewijl zij daardoor verstrooid en het Evangelie ook buiten Jeruzalem bekend werd. Doch waarom de apostel Jakobus zo vroeg werd onthoofd, dat begrijpen wij niet. Waarom zulke zware beproevingen over Job gingen, is ons daarentegen duidelijk. Waarom een engel des satans Paulus met vuisten sloeg, weten wij, hoewel wij niet weten wat deze vuistslagen zijn, en waarom het juist een engel des satans was. Begrijpt gij het niet, o Christen, waarom u juist dat harde lot treft, zo wees geduldig, leg uw hand op de mond, wacht in hope, en geloof; God heeft mij lief.

Hij heiligt en beperkt alle kwaad, dat Zijn volk overkomt. Want indien de Heere niet met ons was, zegge Israël, zij hadden ons levend verslonden. Had de Heere het niet voorzien, dan

vond men geen Christendom meer in enig hart noch in deze wereld; zelfs de uitverkorenen zouden verleid worden. Maar nu bestiert en beperkt de Heere de verzoeken en zegt tot de golven der zee: tot hiertoe en niet verder. De vijandelijke Joden mochten de gemeente te Jeruzalem wel verstrooien, maar geenszins uitroeien. De bedoeling van Farao was wel, het Joodse volk daardoor te doen uitsterven, dat hij alle zoontjes liet verdrinken; het mislukte hem evenwel; want de Egyptische vroedvrouwen moesten voor hun behoud zorgen.

Al de hierboven genoemde dwaalleringen hebben, in weerwil der menigte van hare voorstanders en bevorderaars, toch niet kunnen bewerken, dat de leer der zaligheid niet hier en ginds in onze dagen weder levend wordt en meer veld wint. De Heere scheidt ook menigmaal het kwaad. Het dochttertje van Jaïrus is wel doodziek, dat drijft hem tot Jezus uit om redding bij Hem te zoeken; maar toen hij met Jezus huiswaarts ging, was het reeds gestorven. Lazarus sterft niet slechts, hoewel Jezus de zusters had laten zeggen, dat deze krankheid niet tot de dood was, maar hij wordt zelfs begraven en ligt vier dagen in de aarde. Ginds stormt het niet alleen hard, maar ook de zee is woedend, de golven slaan in het schip; Jezus is wel aanwezig, maar Hij slaapt en de discipelen hebben geen geloof.

Job verliest op één dag eerst zijn runderen, dan zijn schapen, daarop zijn kamelen, en voorts nog al zijn zeven kinderen, over welke het huis instort. Hij is nog gezond, maar nu wordt hij vol boze zweren aan het lichaam en hard geplaagd aan de ziel. Engeland verliest zijn heerlijke koning in het 18de jaar zijns levens, en zijn aarts-katholieke, bloeddorstige zuster wordt zijn opvolgster, en vervult het land met brandstapels en het bloed der Protestanten. God bestuurt nochtans al dat kwaad zo, dat het tot louter zegen wordt. Zijn volk wordt wonderlijk behoord en staat als een rots in het midden der woedende zee.

Hoe heter de vervolging, hoe meer en beter Christendom. Het wordt gelouterd van de aanklevende onreinigheden en alle steunsels buiten God worden er aan ontrukkt. Het wordt geoefend in de verloochening van al het eigen, in het vertrouwen en de overgave aan God, in het gebed, in het waken en strijden. Het wordt op menigerlei wijze geoefend in de zinnen en gescherpt in het verkiezen en doen. “Dat hebben mij mijn aanvechtingen geleerd,” placht Luther te zeggen. Maar wie is instaat al de voordelen op te tellen, die voor de Christen uit zijn verdrukkingen voortvloeien.

Al schijnt het ook, dat, als de beproeving aanwezig is, zij geen blijdschap is, maar droefheid, zo werkt zij toch daarna een vreedzame vrucht der gerechtigheid dengenen, die daardoor geoefend zijn. Hij bestuurt het, dat het zo en niet anders geschiedt. Het komt niet bij geval, maar wel van Zijn Vaderhand tot Zijn kinderen, en geenszins zonder doel. Eindelijk zal Hij Israël verlossen van alle kwaad en opnemen in Zijn hemels koninkrijk. Die ons verlost heeft, en ons nog dagelijks verlost, zal ons ook eindelijk volkomen verlossen.

Christus is Zijnen gekochten zowel tot verlossing, als tot wijsheid, rechtvaardigheid en heiligmaking van God geworden. Al komen Sihon en Og te Bazan met geweer en wapenrusting, Balak en Bileam met toverkunsten en waarzeggerijen tegen Israël, Israël trekt toch heen tot Zijn rust. God kan en zal het niet aanzien, dat Jakob moeite en Israël onheil wordt berokkend. Al ligt het thans ter neder, het zal weder worden opgericht; ja, al zit het in het duister, zo is en blijft toch de Heere zijn Licht. Een wezenlijk kwaad, dat niet anders dan schade aanbrengt, wedervaart de echte kinderen Gods nimmer, zoals de goddeloze eigenlijk niets dan onheil in- en uitwendig omringt, zolang voor hem niet het zalig ogenblik der boetvaardigheid aanbreekt.

Alles dient hun tot het ergste; vernieling en ellendigheid is in al hun wegen; al ware het ook, dat het scheen, alsof zij in de schoot des geluks zaten. De ware wijsheid en het ware geluk beginnen eerst met ene ware bekering tot God, door een levend geloof in den Heere Jezus. Dan eerst drinkt de zondaar van het levend water, hetwelk Jezus geeft aan hen, die de gave Gods kennen, en Hem daarom bidden, en die in hen wordt een Fontein van levend water, springende tot in het eeuwige leven.

Bij de goddelozen ongeluk en niets dan ongeluk tot in eeuwigheid. Bij de godzaligen geluk en niets dan geluk, heil en zegen tot in eeuwigheid. Tot nog toe zijn wij op de weg. Kiest dan, kiest het beste deel, dat niet van u zal worden genomen. Ziet, de Heere legt u voor leven en dood, zegen en vloek, ach! dat gij de zegen leerde kiezen, opdat gij en uw zaad mocht leven, dat gij den Heere leerde kennen, beminnen, gehoorzamen en aanhangen als uw God; want, dat zal uw leven zijn, dat u de Heere geven wil. “Dan zal alle instrument, dat tegen u bereid wordt, niet gelukken, en alle tong, die zich tegen u verheft, zult gij in het gericht verdoemen; dit is de erve van de knechten des Heeren en hun gerechtigheid is uit Mij, spreekt de Heere!” Amen.

DE HEERE ZIJN GOD IS MET HEM

Het is zeer merkwaardig, wat wij in Habakuk 1:11 van de zegepralende Chaldeën vinden: “Dan zal hij den geest veranderen, en hij zal doortrekken, en zich schuldig maken, houdende deze zijne kracht voor zijn God.” Zij pleegden alzo een fijne afgoderij met zichzelf. De veroveringen, de daden met hun wapenen schreven zij zichzelf toe. Zij dachten: wij zijn die lieden. Sanherib had ook zo gedaan, daar hij steeds zeide: “ik, ik,” waarover God hem volgens Jesaja 10 bestraft.

Neemt God de Heidenen, die Hem niet kennen, het zelfvertrouwen en de daaruit voortvloeiende eigenroem zo kwalijk, hoe euvel zal Hij het dan hun nemen, die Zijn Woord hebben en Hem door dat Woord zoveel beter kennen moesten, als zij, gelijk Heidenen, op zichzelf vertrouwen en van zichzelf roemen? Strafte Hij die heiden daarom, hoe zal Hij ons ongestraft laten, als wij in weerwil van al dat licht in heidense duisternis wandelen? Nochtans is niets algemener, dan het vertrouwen op eigen kracht, wijsheid en gerechtigheid. Deze, ja deze zijn de vermolmde fondamente van de tegenwoordige onder ons openbare modegodsdienst; maar bij de ware dienst des Heeren moet, gelijk wij reeds bij onze doop worden vermaand, eerst al het vertrouwen op eigen kracht, vermogen, wijsheid en gerechtigheid uit ons binnenste worden weggenomen; ja wij moeten zelfs alles, wat in ons is, geheel en al verdoemen.

Dit klinkt hard, voorzeker, doch het klinkt niet alleen hard, maar is in de ervaring nog harder. Wij spreken hier niet daarvan, als het in ongenade, in toorn geschiedt en dus de mens naar ziel en lichaam ten verderve gaat; maar daarvan spreken wij, als het uit en in genade geschiedt, dat al het zelfvertrouwen uit ons binnenste wordt weggevaagd. Dat geschiedt zo niet opeens, maar God verwekt werklieden over Edom, die de wijn uit het ene in het andere vat werpen, waardoor de reuk en smaak geheel worden veranderd, gelijk Ezechiël daarvan spreekt.

Dit geschiedt, opdat de eigen roem verre van ons verwijderd worde, en er niets voor de begunadigde zondaar overblijve, dan in het kruis van Jezus Christus te roemen. Tot dat heilrijk doel zegene dan ook de Heere onze tegenwoordige beschouwing.

Numeri 23:21, 22

“Hij schouwt niet aan de ongerechtigheid in Jakob; ook ziet Hij niet aan de boosheid in Israël. De HEERE, zijn God, is met hem, en het geklank des Konings is bij hem. God heeft hen uit Egypte uitgevoerd; zijn krachten zijn als van een eenhoorn.”

Daar ik thans ten derden male dezelfde woorden van Bileam voorlas, zou dit wel een verontschuldiging en een verzoek om uw geduld behoeven, indien het slechts Bileams woorden waren; maar dat zijn het niet. Het zijn de woorden Gods. De ganse Heilige Schrift is van God ingegeven, nochtans is geen gedeelte daarin beslissender dan de voorzegging van deze alleszins valse profeet, die niet een der heilige mannen Gods was. Deze waren gewillige werktuigen Gods, uitgenomen de profeet Jona.

Zij zeiden gaarne, met toestemming hunner harten, wat God hun te zeggen had, hoewel zij het niet altijd volkomen begrepen. Bileam integendeel werd genoodzaakt, hij moest zeggen wat God door hem wilde gezegd hebben, hoe ongaarne en onwillig hij het ook deed. Hij zou gaarne het tegenovergestelde hebben gezegd van hetgeen hij zeide en zeggen moest, dewijl God het wilde. Het ging hem enigmate gelijk het zijn ezelin was gegaan. Zij sprak, dewijl de engel des Heeren zich van haar tong tegen hare natuur bediende, en evenzo sprak Bileam tegen zin en wil, daar hij gaarne het tegendeel zou hebben willen zeggen.

Hier sprak als het ware een steen, gelijk Christus in een geheel andere zin zegt en ook Johannes getuigt: “God kan uit deze stenen Abraham kinderen verwekken.” Zo verwekte God

hier uit een steen, zonder zijn natuur te veranderen, een profeet! Dat voorbeeld is wel zonder weerga, maar het levert nochtans een wonderbaar bewijs voor de almacht Gods en Zijn liefde tot Zijn volk.

De derde vertaling van het 21ste vers, zoals men die in alle Gereformeerde kerken gebruikt, luidt aldus: “God schouwt niet aan de ongerechtigheid in Jakob; ook ziet Hij niet aan de boosheid in Israël!” Dat is sterk gesproken, zou men zeggen. Ja, men zou wel kunnen zeggen: deze betuiging is onwaar, en bewijst, dat Bileam een leugenprofeet is; maar de heilige Schrift spreekt hier en daar te dezen aanzien nog veel sterker, en hetgeen in het ene opzicht onwaar is, kan in een ander zeer wel waarachtig zijn; zodat men van dezelfde persoon in één opzicht kan en moet zeggen: hij is een zondaar, maar in een ander: hij is een heilige, gelijk David Ps. 36:1 zegt: “Verhoor mij, want ik ben ellendig en nooddruftig. Bewaar mijn ziel; want ik ben heilig.” (vertaling van Luther.)

Laat ons dan op de volgende punten onze aandacht vestigen:

1. Van welke personen hier wordt gesproken. 2. Wat er van hen wordt gezegd, en in hoeverre dit van hen waar is.

Hier wordt niet in het algemeen slechts van mensen gesproken. Bileam zegt niet: O Moab en Midian, o Jakob en Israël! Dat betekent een zeker hoopje, of menigte onder de mensen. Evenzo zegt ook Paulus niet in het algemeen: “Wie zal beschuldigen?” maar hij vraagt: “Wie zal beschuldiging inbrengen tegen de uitverkorenen Gods?” Op gelijke wijze zegt hij niet: “Er is geen verdoemenis voor ons,” maar hij zegt: “Zo is er dan geen verdoemenis voor degenen, die in Christus Jezus zijn.” Ook is hier onder Jakob en Israël niet het ganse volk, hoofd voor hoofd, bedoeld, want aan velen hunner had God geen welgevallen. (1 Cor. 10:5).

Zo zegt ook Jezus: “Gij zijt rein, maar niet allen. Ik weet wie Ik heb uitverkoren.” Jakob en Israël staan hier veelmeer als een beeld der ganse, uitverkoren gemeente van Jezus Christus, Die Hij door Zijn Geest en Woord uit het ganse menselijke geslacht, in enigheid des ware geloofs van het begin der wereld tot aan het einde ten eeuwigen leven vergadert, beschut en onderhoudt, en allen en een ieder, die levende leden dezer gemeente zijn en het eeuwig zullen blijven. Is iemand in Christus, zo is hij een nieuw schepsel en heeft deel aan al de beloften, die in Christus Jezus ja en amen zijn.

Er wordt hier alzo ook geenszins van de ganse menigte gesproken, die wel de Christelijke naam draagt, maar tevens een onchristelijke leer belijdt en beleeft, eensdeels slechts natuurlijk eerbaar en zedelijk, anderdeels onwetend, ruw, onzedelijk en goddeloos is; dat onkruid op de akker, maar waarop ook tarwe staat; die hoop kaf, waaronder zich ook korrels bevinden. Ach neen, neen! Al wat niet door de enge poort is ingegaan, allen, die niet met de weinigen de smalle weg bewandelen, behoren tot de velen, die de brede weg bewandelen.

Doch hier wordt gesproken, en dat wel beperkend, van allen en een ieder, die in Christus zijn, hetzij zij nog verre naar het huis des Vaders heenroeien en van verre staan, hetzij dat zij boetvaardig hun zonden bewenen en uit alle macht bestrijden, of gelovig roemen in de vergeving hunner zonden en der reeds ontvangen zegepraal in Christus Jezus; al gelijken zij op het gras of de aar, in de aanvechting kermende of uit louter moed en blijdschap juichende; alle ware leden van Jezus Christus worden hier onder de naam Jakob en Israël verstaan.

Zij zijn het, die God uit Egypte heeft verlost. “De Heere zijn God is met hem, en het geklank des Konings is bij hem!”

Dat Jakob is het, in hetwelk God geen ongerechtigheid, geen zonde, dat Israël is het, in hetwelk Hij geen boosheid ziet; bij welke woorden het ons vrijstaat, het woordje zal, wil en kan bij te voegen. Hij zal, wil en kan ze niet aanzien. Dat was het, wat Job begeerde, toen hij bad: “Heere! Gij wilt immers mijn zonde niet gadeslaan,” en waarvan David zegt: “Zo Gij, Heere, de ongerechtigheden gadeslaat, Heere, wie zal bestaan?”

De woorden: “Hij ziet in Jakob geen ongerechtigheid, of zonde,” zijn niet zo te verstaan, alsof er wezenlijk in Jakob geen zonde aanwezig ware geweest, en dus ook niet gezien had kunnen

worden. Neen, dat weten wij beter. Twee hoofdmannen uit het heirleger des Heeren hebben wij zo-even gehoord. Laat ons andere vorsten uit hetzelfde leger aangaande hun onzondigheid horen. Jesaja, de grote profeet, zij de eerste. "Wee mij, want ik verga!" horen wij hem uitroepen. En waarom? "Dewijl ik een man van onreine lippen ben." En later roept hij: "Hij is om onze overtredingen verwond, om onze ongerechtigheden is Hij verbrijzeld!" Hij schaart zich also onder de overtreders en zondaars. Daniël, wien de engel zulk een hoge lof toezwaait, zegt: "Wij hebben gezondigd, wij hebben goddelooslijk gehandeld; wij werpen onze smekingen voor Uw aangezicht niet neder op onze gerechtigheden, maar op Uw barmhartigheden, die groot zijn."

Drie helden van het Nieuwe Verbond geven dezelfde getuigenis. Paulus als hij zegt: "Ik weet dat in mij, dat is in mijn vlees, geen goed woont." Johannes, als hij getuigt: Indien wij zeggen, dat wij geen zonde hebben, zo verleiden wij onszelven, en de waarheid is in ons niet." En Jakobus, in zijn bekende woorden: "Wij struikelen allen in velen!" Nochtans is het waarachtig, God ziet in Jakob geen zonden, dewijl zij wezenlijk niet hij hem te vinden zijn. In Jakob zijn, bijvoorbeeld, geen heersende zonden, die iemand voortdurend begaat, en waarin hij vrijwillig blijft voortgaan, zonder er van bevrijd te willen worden; geen onboetvaardigheid, die zich niet wil laten gezeggen; geen blindheid, die zich voor ziende houdt; geen trotsheid, die meent zichzelf genoegzaam te zijn; geen wereldsgezindheid, die de buik tot zijn god maakt, en Christus en Zijn koninkrijk veracht.

Zo iets is in Jakob niet. God ziet veeleer iets zeer heerlijks in Jakob, namelijk: het bloed en den Geest Zijns Zoons, waarmede hij besprengd en waardoor hij Hem aangenaam is; de eerste trekken van Zijn evenbeeld en de wortel aller ware deugden. Nochtans ziet God zonden, ja, Hij ziet niets dan zonden in Jakob, wanneer Hij hem buiten Christus beschouwt. Zegt niet de apostel: "In mij - in mijn vlees woont niets goeds." Hij wijst daarop niet als iets verledens, maar als nog voortdurend, hoewel geenszins als heersende.

Zegt niet de Christen in de Catechismus, vraag 60: "dat hij nog steeds tot alle boosheid geneigd is;" en verklaart hij niet ook onze beste werken voor onvolmaakt en met zonden bevlekt? Kunnen en willen wij, naar onze natuur, wel iets anders dan zondigen, en zijn niet zelfs de beste werken dikwijls niets anders dan blinkende, gevaarlijke zonden, dewijl zij niet uit de rechte grond, namelijk uit liefde, uit een rein hart, een goed geweten en een ongeveinsd geloof voortvloeien, noch het rechte doel, namelijk de eer van God be-ogen?

In één woord: in onszelven zijn wij zondaars en niets dan zondaars. Zij zijn onrein, die rondom liggen. "Wie zal een reine geven uit den onreine?" Zij, die door God gerechtvaardigd worden, zijn goddelozen. In henzelven is de grond hunner rechtvaardiging niet te vinden; al zijn zij ook nog zo boetvaardig, zij zijn het slechts daardoor, dat de Heere hun boetvaardigheid en de vergeving der zonden heeft gegeven; al zijn zij nog zo gelovig, zij zijn het slechts daardoor, dat God hun den Geest des geloofs gegeven heeft; al zijn zij nog zo vurig in de liefde, zij zijn het daardoor, dat God Zijn liefde, door den Heiligen Geest in hun harten heeft uitgestort. Waar is dan de roem? Hij is uitgesloten.

Is Abraham door de werken gerechtvaardigd, dan moge hij roem hebben bij mensen, maar geenszins bij God. Door welke wet? Niet door de wet der werken, maar door de wet des geloofs. Zo blijft het dan daarbij, dat God alleen rechtvaardig en de gehele wereld voor God verdoemelijk is, zonder onderscheid.

Nochtans als God door de mond van een weerbarstige profeet verklaart, dat Hij geen zonde in Jakob aanschouwt, zo stemt deze uitspraak met anderen in de heilige Schrift volkomen overeen. Daarvan is zulk een menigte voorhanden, dat wij uit het Oude Verbond slechts drie zullen aanhalen, namelijk: "Op deze dag geschiedt uwe verzoening. Van al uw zonden wordt gij gereinigd, en gij zijt een heilig volk, een koninklijk priesterdom." David zegt: "Ik ben heilig." (Ps. 86: 2, in het Nederduits: "Ik ben gunstgenoot) Salomo: Geheel zijt gij schoon, mijne vriendin, en er is geen gebrek aan u."

Laat ons nu uit de Schriften van het Nieuwe Verbond slechts vier plaatsen aanhalen. Christus zegt: "Gij zijt rein;" zijn apostel zegt tot de Corinthiërs: "Gij zijt afgewassen;" tot dezelfde: "Gij zijt gerechtvaardigd in Christus." Tot die van Rome: "Gij zijt gerechtvaardigd geworden, en er is geen verdoemenis voor degenen, die in Christus Jezus zijn." Eigenlijk zijn al deze plaatsen overbodig; want met deze goddelijke uitspraak is alles uitgemaakt: "Hij ziet in Jakob geen zonde." God Zelf niet, al mogen anderen zien, zoals zij kunnen en wellicht zullen zien. Aangaande deze blinden zegt de Heere: "Laat ze varen!"

Deze uitspraak en dat oordeel zijn zeker iets wonderlijks: "Ik zie in Jakob geen zonde;" daar Amos en na hem Stefanus dat volk alzo tekenen: "Hebt gij ook slachtofferen en offeranden Mij opgeofferd, veertig jaren in de woestijn, gij huis Israëls? Ja, gij hebt opgenomen de tabernakel van Moloch en het gesternte van uw god Remfan; de afbeeldingen, die gij gemaakt hebt, om die te aanbidden." En nu "Hij ziet in Jakob geen zonde!" Is dan God onrechtvaardig? Dat zij verre. Handelt Hij naar een blinde willekeur? Dat zij verre. David heet een man naar het hart Gods. Tot een moordenaar zegt de Heere: "Voorwaar zeg Ik u, heden zult gij met Mij in het Paradijs zijn." Hoe kan dit geschieden?

Dat wonder heeft een Ander tot fundament, en dat is wel zulk een groot wonder, dat zijn werkingen eigenlijk nimmer verrassend kunnen zijn, hoe heerlijk, ja hoe ondenkbaar zij ook mogen voorkomen. Gelijk water als stromen uit de harde rots opwelt, zo ontspringen de wederbarstige profeet woorden, die dat grootste wonder en de bron van het alle zondaars zaligmakend wonder aanduiden. Meer van verre en als uitwerking ligt het in dat woord: "God heeft hen uit Egypte opgevoerd;" nader en als oorzaak in het merkwaardige woord: "De Heere zijn God is met hem!" Laat mij dit in het Hebreeuws zeggen: "Immanu Jehova!"

Ik herinner u daarmee dat Immanuel van Jesaja en Mattheüs, dat overgezet is: "God met ons!" met andere woorden: "En het Woord is vlees geworden." Nochtans spreekt God door Bileam nog krachtiger, dan door de heilige profeet Jesaja; want Immanu Jehova zegt meer, dan ImmanuEl, in zo verre de naam Jehova van meer betekenis is dan de naam El, die ook wel aan schepselen wordt toegekend.

Welk een gans andere gedaante verkrijgt nu dat volk, als wij het in dit opzicht beschouwen, hoe Jehova met hen is, en wel, zoals Jeremia zegt als "onze gerechtigheid!" Laat ons eens bedenken, wat deze God met ons deed; want dat is Zijn naam geworden en Hij heeft die daardoor bekomen, dat Hij vlees, mens is geworden. Van die tijd af kon men niet meer met onbepaalde waarheid van het geslacht der mensen zeggen: "Er is niemand, die goed doet, er is niet tot één toe;" maar men moest zeggen: "dan slechts Een!" Men kon niet meer zeggen: "Er is niemand rechtvaardig, ook niet één;" maar men moest zeggen: "dan slechts Een!" en dat wel, gelijk een zon, die niet voor zichzelf verlicht, maar door hare stralen alles verlicht.

Waren er legers, die zich voor onoverwinnelijk hielden, zolang zij een aanvoerder hadden, op wie zij vertrouwd en die zij beminden; hoeveel meer oorzaak heeft de gemeente in de ene Leidsman, de ene Mens Jezus Christus te roemen. Hij heeft zich daardoor, dat Hij vlees werd, op het innigst met haar verenigd, zo nauw als het hoofd met de leden. Zij kan en mag daarom niet anders, dan in deze gelukzalige betrekking aangezien, beoordeeld en behandeld worden; want Jehova is met haar, en dat wel als de Godmens.

Zijn menselijk, heilig lichaam was bestemd, het offer voor de zonde te zijn, en werd het nu ook werkelijk, toen Hij het door de eeuwige Geest onder bidden en smeken met sterke roeping Gode opofferde. Dat was het grote, werkzame, enige offer, dat van een eeuwige gelding en werking is, en waarop alle vroegere offers wezen.

Want Hij heeft hun daardoor die gerechtigheid verworven, waarmee het geloof nu eeuwig is versierd. Met dat ene offer heeft Hij in eeuwigheid volmaakt allen, die geheiligd worden, de misdaden verzoend, de zonde verzegeld en de eeuwige gerechtigheid aan het licht gebracht. Hij heeft u alzo gewassen door Zijn bloed, dat gij alleszins rein en zonder vlek zijt in Hem, de zonde is uit het midden weggedaan, de dood is overwonnen en het leven wedergebracht. Ziet,

zulke wonderen zijn door dat offer van Jehova Immanu bewerkt geworden, wonderen, die ongelofelijk zijn en zouden blijven, indien de Geest des geloofs niet geloofbaar maakte; maar geloof, zo hebt gij het. Geloof, zo zult gij de heerlijkheid Gods zien.

Ziet, dat is de grond, ja de ganse grond, waarvan nimmer iets in een menschen hart is opgekomen; maar die God heeft geopenbaard door Zijnen Geest. Op dien grond heeft God door de mond van Bileam van de zo duurgekochte gemeente laten roemen, dat Hij geen zonde in Jakob en geen ongerechtigheid in Israël zag. Het zal immers niet nodig zijn er op te wijzen, dat dit niet zeggen wil, dat God het Zijn gekochten overliet, om te doen wat zij wilden, om te zondigen of niet, ja, alsof Hij hun een vrijbrief gaf om ongestraft naar het vlees te wandelen; dat Hij het toch niet aanschouwde.

Ach! dat zou immers een Evangelie van de duivel zijn, dat in de onderste hel voerde; dat zou immers geen verlossing, maar wel de afgrijpselijkste slavernij, geen Evangelie voor kinderen Gods, maar wel voor verworpenen zijn; dat zou immers zijn, alsof men een slaaf vrijheid beloofde en hem daarop des te meer belastte met ketenen en afmattende arbeid; dat zou niet anders zijn dan een leer des duivels, die boosaardig en listig genoeg is, om hier en daar zulke goddeloze verdichtsels onder de dierbare naam van het Evangelie, het een en ander ruw gemoed als een dodelijk gif in te stampen en daarmee liet het echte te bezwalken.

Maar Hij ziet geen zonde in Jakob en geen ongerechtigheid of boosheid in Israël, dewijl Hij hen in Christus aanziet, en zo is er geen verdoemenis voor hen. Hij aanschouwt hen niet om hen te verafschuwen, want Hij heeft hen lief; niet om de zonde hun toe te rekenen, want Hij heeft die niet hun, mar Zijn Zoon toegerekend, niet om hen te verdoemen; want Hij is een God, Die zondaars rechtvaardigt. Ja, dewijl zij geloven in de naam van de Zone Gods, acht en behandelt Hij hen, die het Jakob en Israël uitmaken, als hen, die geen zonde begaan, of gehad hebben, ja, als hen, die in eigen persoon alles volbracht hebben, wat Christus heeft verworven. Hij ziet hen aan als hen, die gelijk Paulus, Rom. 7, dat niet doen, maar de zonde, die in hen woont.

Hij kastijdt hen, opdat zij Zijner heiligheid deelachtig worden. Hij bewerkt hen door Evangelie en wet, door lief en leed, door treurigheid en blijdschap, door het naderen en door het verre zijn van het hart; door lijden en vertroosting, zodat de oude mens verdrukt, maar de nieuwe van dag tot dag vernieuwd wordt, totdat eindelijk alle gebreken genezen en de gedaante van Christus volledig hun wordt ingedrukt; en zelfs hun kleed is wit geworden als sneeuw, zodat geen schilder op aarde het zo wit kan maken, en hun aangezicht zal blinken als de zon eeuwiglijk.

Bileam zegt nu verder in zijn profetische spreuken van Israël: "Het geklank (blazen, met de bazuin) des Konings is bij hem!" en beschrijft de uitwerking daarvan met deze woorden: "Zijn krachten zijn als eens eenhoorns." Het is opmerkelijk, dat Bileam van een koning in Israël gewaagt, daar er toch nog drie eeuwen moesten verlopen eer zij een koning kregen. Maar dat volk had en heeft nog heden ten dage een onzichtbare Koning, en dat is Christus. Daarom is Hij hun Wetgever, hun Aanvoerder, hun Beschermmer en hun koninkrijk, de samenvatting van alle rust, vrijheid en gelukzaligheid.

Het blazen der trompet of bazuin dezes Konings is de verkondiging, de prediking van Hem, de verkondiging des Evangelies onder het oude Verbond afgebeeld door een plechtig blazen op zilveren trompetten of bazuinen, op liet feest van het blazen. Van dat blazen wordt zeer dikwijls in de Psalmen gewaggemaakt, bijvoorbeeld Ps. 81: "Blaast de bazuin in de nieuwe maand "ter bestemde tijd op onze feestdag, want dat is een inzetting in Israël, een recht van den God Jakobs." Het geschiedde met het nieuwe jaar en met de nieuwe maan; want "ziet, Ik maak alle dingen nieuw." 'Ik schep nieuwe hemelen en een nieuwe aarde, en de vorige dingen zullen niet meer gedacht worden en zullen in het hart niet opkomen."

Daar wordt gepredikt het aangename jaar, de dag der wrake, om te troosten alle treurigen, "om de treurigen Zions te beschikken, dat hun gegeven worde sieraad voor as, vreugdeolie

voor treurigheid, het gewaad des lofs voor een benauwde geest; opdat zij genaamd worden eikenbomen der gerechtigheid, een planting des Heeren, opdat Hij verheerlijkt worde.” De verkondiging des Evangelies is het ware, nieuwe Licht, hetwelk de Zon der gerechtigheid zendt, is de bekendmaking van het nieuwe jaar der genade, hetwelk met de komst van Christus in het vlees en door het volbrengen van Zijn zoenoffer is aangebroken, hetwelk de apostelen overal uitriepen, zeggende: “Bekeert u en geloof het Evangelie; want de tijd is vervuld en het koninkrijk der hemelen is nabij gekomen.”

De oude, vrome Joden hadden een schoon en juist begrip van het feest van het blazen; dan, zeggen zij: verlaat God de rechterstoel, om Zich op de troon der genade te zetten; waarom wij dan ook met recht kunnen zeggen: Hij ziet geen ongerechtigheid in Jakob en geen boosheid in Israël. Ja, dat is juist het zalige van het Evangelie, God in Zijne heerlijkheid als op de troon der genade zittende, de armen zondaar aan te prijzen, opdat het hart der ellendigen leve; dat zij ook van blijdschap als op bazuinen blazen en het nieuwe lied zingen: “Christus is het, Die gestorven is.” Wie is die Koning Israëls, van wie de blinde Bileam moet spreken, anders dan de Christus, vol genade en waarheid; en wat is zijn bazuinen anders dan de blijde boodschap van Hem?

De woorden van Bileam kunnen ook zo genomen worden: In Israël klinkt een koninklijk triumfgezag. Ja, wezenlijk vindt het nieuwe lied des Evangelies zulk een klank en levendige weergalm in gelovige zielen, dat zij zulk een gezang kunnen aanheffen: Wij hebben de boze overwonnen door het bloed des Lams en zijn meer dan overwinnaars. Met recht zegt daarom Bileam: De blijdschap Israëls is gelijk die eens eenhoorns, en drukt daardoor de volle werking des Evangelies uit.

Wij zullen niet onderzoeken hoe het met dat dier gesteld is, van hetwelk de jongste reizigers door Europa berichten, dat zij er een in de Indiaanse bossen met verbazing hadden zien voorbijsnellen, daar men reeds lang meende, dat het niet bestond. De Hebreëen noemen het Reem, een woord, dat noch op een, noch op twee hoornen wijst. Job 39 wordt er gewag van gemaakt, waar God tot deze heilige zegt: Zal de eenhoorn u willen dienen? zal hij vernachten aan uw krib?” enz.

Heerlijkheid, kracht, vrijheid en blijmoedigheid zijn de eigenschappen, die de Schrift aan dit dier toekent; en hoe heerlijk klinken Bileams woorden, waarmede hij Israël beschrijft, vooral als wij die volgens de Franse vertaling beschouwen: De sterke God, die Israël heeft verlost, is voor hen als de krachten des eenhoorns!” Is het geloof daaraan niet recht geschikt om het koninklijk triumfgezag op te wekken?

Van zijn kracht bewust, leert het zich, waar het verkiest. Het vreest geen ander dier, zelfs de leeuw niet, maar het wordt van allen gevreesd en zij vlieden voor hem. Het laat zich in geen dienstbaarheid dwingen, maar gedraagt zich overal als een heer. Zelfs gift en slangenbeet schaden hem niet. Ziedaar het beeld van een waar Christen in zijn wezen en - zo dikwijls God wil - ook in zijn bewustzijn. God ziet geen ongerechtigheid in Jakob en geen boosheid in Israël. Zijn Jehova is met hem en het bazuinen des Konings onder hem met een koninklijk triumfgezag. De sterke God heeft Israël verlost en is hem gelijk de krachten van den Reem. Zijn blijmoedigheid is gelijk die eens eenhoorns. Amen.

ISRAËLS ONOVERWINNELIJKHEID

Als de wijze koning Salomo in zijn boek de Prediker, Hoofdst. 1:9 zegt: “dat er niets nieuws onder de zon is,” zo beweert hij daardoor iets, dat wij op verschillende gronden onze toestemming zouden kunnen ontzeggen. Dat boek is, in het algemeen beschouwd, zonderling; het schijnt meer het verstand dan de leer te betrachten, zich in zonderlinge tegenstelling te verdiepen en vele raadselen ter oplossing te geven, die niet een ieder instaat is te ontcijferen, al bezit hij ook overigens een goed verstand.

Beschouwen wij nu dat woord: “Er is niets nieuws onder de zon,” zo zal het bijzonder aankomen op het standpunt, vanwaar wij dit bezien, om het voor juist of onjuist te houden. Zien wij, bijvoorbeeld op het verzoenend, borgtochtelijk lijden en sterven van Jezus Christus onzen Heere, voor de zonde des volks, dan kunnen wij Salomo deze vraag voorstellen: Gebeurt daar dan niet iets nieuws? Was dat dan de herhaling van iets, dat reeds voorheen geschied was? Zegt dan niet Johannes in zijn boek, de Openbaring genaamd, waar hij van Jezus Christus getuigt als van het Lam Gods, “dat het is geslacht van voor de grondlegging der wereld!”

Ziet, gelijk deze tegenstelling, die wij zo-even tegen het door Salomo beweerde aanvoerden, door diezelfde Geest, Die in de Prediker spreekt, uit het Woord Gods genoegzaam wederlegd is, alzo, gij kunt er u van verzekerd houden, zouden zij allen, al werden er duizend gemaakt tegen die woorden, grondig en voldoende worden beantwoord. Houden wij ons dan verzekerd: Salomo zegt de waarheid: “Er is niets nieuws onder de zon;” en zijn wij van deze zaak noch door de Schrift, noch door de ervaring voor onszelf overtuigd, zo kan het volgende tot onze overtuiging strekken.

Numeri 23:23-26

“Want er is geen toverij tegen Jakob, noch waarzeggerij tegen Israël. Te dezer tijd zal van Jakob gezegd worden en van Israël, wat God gewrocht heeft. Zie, het volk zal opstaan als een oude leeuw, en het zal zich verheffen als een leeuw; het zal zich niet nederleggen, totdat het den roof gegeten en het bloed der verslagenen gedronken zal hebben! Toen zeide Balak tot Bileam: Gij zult het ganselijk noch vloeken, noch geenszins zegenen. Doch Bileam antwoordde en zeide tot Balak: Heb ik niet tot u gesproken, zeggende: Al wat de HEERE spreken zal, dat zal ik doen?”

Ziet, zo eindigt de tweede Godsspraak van Bileam; en hij spreekt:

- I. Van een tijd.
- II. Van een plaats.
- III. Van gebeurtenissen.

“Alles heeft een bestemde tijd en alle voornemen onder den hemel heeft zijn tijd.” De schriften van het Nieuwe Verbond vestigen, bijzonder in de geschiedenis des Heeren Jezus Christus, het oog daarop, al doen zij dat ook niet met menselijke nauwkeurigheid. Daar vinden wij vele tijdsbestemmingen van dagen en uren, zonder dat wij altijd kunnen inzien, waarom dit geschiedt. Waarom bijvoorbeeld merkt Johannes op, hoe hij en Andreas van Johannes den Doper tot Jezus waren gekomen, en evenals mensen, die niet goed een andere vraag weten voor te brengen, Hem vroegen: “Rabbi, waar woont Gij?” dat het de tiende ure is geweest?

Maar bedenkt: dit was gewis de merkwaardigste ure zijns levens; want welke ure kan in het leven des mensen merkwaardiger voorkomen dan die, waarin hij voor het eerst met Jezus bekend werd? Johannes herinnert zich die ure op tachtigjarige leeftijd, toen hij zijn Evangelie

schreef, nog met vurige liefde en dank. Zegt men, dat dit in alle geval een bijzondere gebeurtenis is, die juist in een openbare geschiedenis behoorde, zo antwoorden wij: eensdeels wordt in het verhaal der ure de vraag aan elke lezer en ook aan u gericht: wanneer was dan voor u het uurtje, toen gij met Jezus bekend werd? Ten andere ligt daarin ook een wenk, dat de ganse geschiedenis van Jezus een persoonlijke aangelegenheid voor een ieder moest wezen; daarom noemt Johannes zich den discipel, die Jezus liefhad; daarom zegt hij immers ook: "Hij heeft ons liefgehad!" Hij matigt zich alzo niets aan, maar wil, dat wij van het algemene tot het allerbijzonderste leren besluiten.

Voor het overige geven de heilige mannen Gods geen tijdsbepaling op, zoals de wereldse geschiedschrijvers, of zo, dat het wel kan zijn, dat wij in de tijdrekening enige jaren ouder of jonger zijn. Voor de apostel was dit de hoofdzaak, dat nu het aangename jaar des Heeren, de dag der zaligheid, het heden der genade was aangebroken, zonder zich daarom te bekommeren, welk jaar het na de schepping der wereld, of na de geboorte van Christus was. Het is bekend dat de profeten ook getallen opgaven, waarvan de betekenis tot dusver moeilijk te vatten was, en die aanleiding tot allerlei gissingen hebben gegeven.

De Heere Zelf hield zich nauwkeurig aan tijd en ure. Dan eens heet het van Hem: "Zijn ure was nog niet gekomen," daarom legde niemand de hand aan Hem; dan weder zegt Hijzelf: "Mijn ure is nog niet gekomen." Zo sprak Hij ook tot Zijn moeder. Hij wilde wijn verschaffen, maar de ure moest eerst zijn gekomen. Hij heeft niets te vroeg en niets een ogenblik te laat gedaan. Alles geschiedde in een teder opzien naar de wenk Zijns Vaders, iets, waarvan wij grof zinnelijke mensen ons geen denkbeeld maken kunnen. Gelijk een veer in de lucht zich door iedere zuiging laat bewegen, trekken en besturen, zo de heilige ziel van Jezus door iedere adem van de goddelijke wil. O welk een heilige gehoorzaamheid, welke verdiensten en welk een voorbeeld voor de Christen!

De tijdsbepaling van hetgeen al of niet zal geschieden is Gods zaak, en wordt in de heilige Schrift Zijn gerichten en wegen genoemd, die ze als ondoorgrondelijk en onbegrijpelijk verklaart. Die tijdsbepaling is in de eeuwige, wijze, onveranderlijke raad Gods bestemd met al wat daarbij en hoe het zal geschieden. Dikwijls openbaart het zich van lieverlede, ook wel onverwacht, plotseling. Men noemt de tijd met recht goed of boos, hoewel dit niet van de tijd op zichzelf kan gezegd worden, maar wel van hetgeen daarin geschiedt. De samenloop van omstandigheden doet ons spreken van goede of boze tijd, al naardat het goede of kwade de overhand heeft.

Men spreekt ook van een tijdgeest, en bedoelt daarmee iets merkwaardigs en onverklaarbaars; het is een zekere, zeer ver zich uitbreidende stemming der gemoederen, neigingen en strevingen, die enige tijd voortduren en dan weder voor anderen plaatsmaken, evenals de mensen zelf. Paulus zegt (Hand. 13) van David, dat hij in zijn tijd de wil Gods had gediend, gelijk ook Salomo en anderen na hem, elk op zijn wijze. Iedere tijd heeft zijn eigenaardige verzoeken, zo ook zonder twijfel zijn voor- en nadelen voor anderen en zijn bijzonder karakter. Dat geldt ook zelfs van geschriften van allerlei soort, die in het algemeen, weinige godsdienstige niet medegerekend, verouderen en in vergetelheid geraken. Het moet iets nieuws zijn. Vandaar ook een berispenswaardig vasthouden aan oude vormen, gelijk ook een bedenkelijke zucht naar nieuwheden.

De geslachten komen en gaan en met hen ook andere denkbeelden, of tenminste andere gedaanten daarvan, minder in Europa, waar de zogenoemde oude wereld zich ook nog tamelijk in haar oude vormen beweegt, hoewel dit in Azië geheel anders is. God heeft, gelijk bekend is, Zijn kerk onder drie hoofdvormen bestuurd, en aan de beide verlopene elk ongeveer een tijdvak van tweeduizend jaren beschikt. Het eerste, dat met Adam begon en met Mozes sloot, was bijzonder liefelijk en naar de mate van de onmondige leeftijd. De mensen bestonden nog slechts uit een familie, spraken allen enerlei taal, bereikten een bijkans ongelofelijk hoge ouderdom en leefden in volkomen vrijheid, zonder enige wet, dan die

natuurlijk een ieder in zijn hart heeft. Doch zij hadden een belofte, die van het vrouwenzaad; en wel een voorbeeld, maar geen stellig gebod, voor zover ons bekend is, om te offeren. Overigens waren de mensen reeds toen verdeeld in het zaad der slang en in onkruid en tarwe, in kinderen des koninkrijks en der boosheid, in kinderen Gods en des duivels. Ja, eindelijk kregen de goddelozen zozeer de overhand, dat er nauwelijks acht vromen op de ganse aarde waren. Zo stroomde het eerste anderhalf duizend jaren daarheen, en de eerwaardige namen der acht aartsvaders uit dat tijdperk zijn ons bekend.

De laatste, Methusalah, was reeds tweehonderdveertig jaren oud toen Adam stierf; Sem had bij de dood van zijn overgrootvader Methusalah reeds de ouderdom van negentig jaren bereikt, en Izaäk was reeds vijftig jaren oud, toen Sem tot zijn vadersen werd vergaderd. Alzo waren tussen Mozes en Adam slechts vier personen: namelijk: Methusalah, Sem, Izaäk en de grootvader van Mozes, Kahat. Deze tijd der belofte veranderde nu in hare tweede kortere helft in vele opzichten.

Er werden wezenlijk een paar geboden of verboden, namelijk van de doodslag gegeven; maar ook het geloof door het sacrament van de regenboog en drie honderd jaren later door dat der besnijdenis gesterkt en verlicht; de ganse mensheid verdeelde zich in verscheidene volkstammen en begon verscheidene, doch zeer gelijksoortige talen te spreken. Met de besnijdenis en in de persoon van Abraham begon God Zich een gemeente af te zonderen, die Hij Zijn volk, maar de overigen der volkeren Heidenen noemde. Dat tijdperk was bijzonder liefelijk door de huiselijke, goddelijke omgang en openbaringen, die de godzaligen genoten zonder vrees, zonder verschrikking, zoals dat later het geval werd, daar zij, die zulke openbaringen hadden, meenden, dat zij nu sterven moesten.

Die verschrikking behoort in de tweede, in de wettische Godsregering zijns volks, die met Mozes op de berg Sinai begon, maar welker einde Christus is op de berg Zion. Het volk werd bestuurd als een opgroeiende jongeling, die onder de voogd en in de leer staat. Het geloof werd eensdeels verzaamd, daar de belofte van wettische hulsels omgeven en daardoor enigermate onkenbaar werd gemaakt; ook werden er voorwaarden aan verbonden, zodat zij de rechtvaardigheid niet uit het geloof, maar uit de werken zochten, en de ware rechtvaardigheid Gods niet erkenden, daar toch de belofte vier honderd en dertig jaren daarna door de wet niet weggenomen, ja niet eens verkleind werd.

De mate des Geestes en bijgevolg ook die der kennis, troost en heiliging was nochtans spaarzaam, bij meer enkele, heldere bliksemstralen, ja een heldere dag te vergelijken, waarop het licht wel minder glansrijk, nochtans gelijkvormiger schijnt. Aan de andere kant werd het vertrouwen in het tijdvak der belofte, waarin bijna volstrekt geen wet was, bijzonder gesterkt, want Gods volk kreeg nu het Woord schriftelijk en inplaats van ene, duizend beloften en inplaats van één, vijf sacramenten, namelijk het Paaslam, het Manna, de Rots, de Offerande, het Priesterdom. - De wet zelve was als het ware een strenge tuchtmeester tot op Christus; zij moest door de strenge artikelen des verbonds worden vervuld, zodat God aan het einde der wettische huishouding Zelf deed wat der wet onmogelijk was.

Wij leven nu sedert achttien eeuwen in het Nieuw-testamentische tijdvak, hoewel wij doorgaans zeer weinig Nieuw-testamentisch en evangelisch gezind zijn, niettegenstaande onze tijd op een zeldzame wijze met de titel "Evangelisch" prijkt. Ware het maar niet in een Laodiceesche zin, gelijk het inderdaad is! Voorwaar, de mate des Geestes is nog zeer spaarzaam. Van deze tijd des Nieuwe Verbonds zal ik nu niet spreken, omdat ik dit op andere tijden genoeg naar vermogen doe.

Een godzalig, geleerd man meent, dat men de Nieuw-testamentische tijd in zeven tijdvakken kan verdelen, volgens de tijd der zeven zegelen en der zeven brieven in de Openbaring, waar nog onder het laatste zegel, waarin wij leven, zeven engelen, met even zovele bazuinen, met zeven schalen optreden, en als de laatste is uitgegoten, dan luidt het gelijk voorheen bij de schepping, voor de tweede maal bij de verzoeningsdood van Jezus, maar dan ten besluite:

“Het is geschied, Hallelujah! want de koninkrijken der wereld zijn onzes Heeren en zijns Christus geworden en Hij zal regeren van eeuwigheid tot eeuwigheid.”

Het is gewis, de raadsbesluiten Gods zijn nog niet tot volledige uitvoering gekomen; maar zij zullen alle vervuld worden, en dan zal men met Jesaja kunnen en moeten roemen: “Geen woord des Heeren is op de aarde gevallen. Het is alles gekomen.”

Gaan wij nu met onze beschouwing van het algemene en grote tot het bijzondere en geringe over, zo heeft ook daar alles zijn tijd. Dat “alles” verdeelt de wijze koning in vele bijzonderheden, die hij met het geboren worden en sterven begint en met strijd en vrede besluit. De hoofdzaak daarbij is deze, dat wij tot hen behoren, die God liefhebben; want dan genieten wij dat grote voorrecht, dat alle dingen ten goede moeten medewerken, dat een goede hand over ons regeert; dan zullen ook onze rampen, al waren zij ook van de onaangenaamste aard, op een heilrijk doel uitlopen.

Tot dat gewenste doel richt zich onze weg, als het uurtje voor ons slaat, waarop wij ten tweedemaal worden geboren uit water en Geest, wanneer wij geestelijke mensen worden, geestelijke ogen, oren en harten krijgen. Dat zalig geboren worden heeft zijn ure, al is het ook, dat die het kind Gods, dat wedergeboren wordt, niet terstond nauwkeurig bekend wordt, en menigeen de geboorte nog angstig zoekt, terwijl hij haar reeds deelachtig is. De ervaring leert, dat de ure der wedergeboorte gewoonlijk in de jongelingsjaren slaat; want met de klimmende jaren worden de bekeerlingen zeldzamer, en waar zij zich tot op het dertigste levensjaar niet hebben geopenbaard, is er voor de volgende tijd weinig hoop.

Men zou zeggen, het moest omgekeerd en de rijper jaren voor de bekering tot God veelszins gunstiger zijn. Doch de genade openbaart zich juist daardoor in haar heerschappijvoerende kracht, dat zij in het algemeen triumpheert over hen, die nog in de bloei hunner jaren en in het volle genot hunner jeugd en krachten zijn; zodat men zou kunnen vragen: “Hoe zal dat geschieden?” Evenwel, de genade is een gans soevereine, aan niets gebonden, en daarom worden er ook nog enigen tegen de avond huns levens in de wijnberg geroepen.

Salomo noemt ook strijd en vrede onder de dingen, die hun tijd hebben. En zekerlijk hebben beiden hun aangewezen ure. Er bestaat een tijd van inwendige worstelingen en aanvechtingen, en men ontmoet op zijn weg vurige ovens van ellende; men moet er in, en op de enge en hete plaats zijn tijd verduren, en alle pogingen om zich voor de tijd er uit te werken, zijn tevergeefs en vermeederen het ongemak; dan leert men zijn eigen kracht, troost en vrede verloochenen, en meent vaak in de angst van het ongelovig hart, dat men nooit uit Hadara zal graken.

Maar er is een tijd bij dat alles hoelang het duren en ene mate hoe ver het gaan zal. Jeremia meent, dat hij gelukkig is, die zijn juk in de jeugd draagt. De ziel meent wel eens, dat zij zich nooit weder zal kunnen verblijden; maar hoewel het hart nu vol treurigheid is, de Heere spreekt toch weder: “Ik zal u wederzien en uw hart zal zich verblijden en niemand zal uw blijdschap van u nemen.” Davids ziel weigerde eens zich te laten troosten; doch de Heere trok hem ter rechter ure zijn treurkleed uit, en omgordde hem met blijdschap. Op een andere tijd had de Heere Zijn berg door Zijn barmhartigheid vastgezet, zodat het hem bijzonder wel ging en hij nu meende, dat hij nimmer weder zou onderliggen.

“Maar toen Gij uw aangezicht verbergdet, werd ik verschrikt.” Jezus is een Meester in het verlossen en heeft een geleerde tong, zodat Hij met de moede weet te spreken ter rechter tijd. Bedroeft Hij, dan is niemand instaat te troosten; verblijdt Hij, zo kan ook niemand treurig maken. Met recht vraagt Job: “Als Hij stilt, wie zal dan beroeren?”

Ook de verlichting heeft haar tijd en hare mate, waarvan de discipelen een treffend voorbeeld opleveren. De middelen van hun onderwijs waren onvergelykelyk. De Zone Gods Zelf was hun Leermeester; maar hoe weinig vorderden zij. “Deze rede was hun verborgen,” zo luidt het menigmaal van hen, en zij verstonden het niet, hoe duidelijk des Heilands woorden ook waren. Er was bij hen nog een hardigheid des harten, om te geloven. Zij bedachten wat menselijk, niet wat goddelijk is. Jezus had hun nog veel te zeggen, maar zij konden het toen

nog niet dragen. Dat alles kwam daarvan dat de Geest nog niet was; want Jezus was nog niet verheerlijkt. De Geest werd eerst vijftig dagen na de opstanding van Jezus uitgestort, en van toen af verstonden zij eerst de verborgenheden van het koninkrijk Gods klaar en duidelijk. Nochtans had Petrus nog een bijzondere verlichting nodig, om in te zien, dat ook de Heidenen aan de goederen des Nieuwen Verbonds evenzeer deel kregen als de Joden, en in het algemeen duurde het een geruime tijd, eer de gelovigen uit de Joden zich daarin konden vinden, dat zij niet aan het ceremoniële der wet, waaraan zij zozeer vasthielden, gebonden waren.

Op deze wijze deelde het Christendom zich reeds toen in twee klassen, de ceremonieel wettische Christenen, met Petrus aan het hoofd, en de Christenen, aan wier hoofd Paulus stond, totdat met de verwoesting van stad en tempel, dat vaak zo verstoring onderscheid genoegzaam uit de weg werd geruimd. De verlichting heeft dus ook haar tijd en hare mate, en niemand kan ook in dit opzicht een el aan zijne lengte toevoegen, of slechts een haar zwart of wit maken. Dit betreffende de tijd.

De plaats betekenen de namen Jakob en Israël. De plaats is de gemeente des Heeren, zijn de personen, waaruit zij bestaat. De gemeente is het toneel, waarop de heerlijkheid des Heeren zich openbaart, dewijl de veelvuldige wijsheid Gods aan de overheden en de machten in de hemel wordt bekendgemaakt door de gemeente, die de deugden van Hem verkondigt, Die ons heeft geroepen uit de duisternis tot Zijn wonderbaar licht. Zij is de oogappel Gods. Hare bewaring, uitbreiding, loutering en bevordering zijn de aangelegenheden van het hart Gods, en het laatste doel van het rumoer op de onstuimige zee der wereld.

De weg des Heeren is toch in deze wateren, al wordt Zijn voet ook door geen mensenoog gezien. “Een enige is Mijn duif, Mijn volmaakte, de enige harer moeder, zij is de zuivere van haar, die haar gebaard heeft.” Tot de ware gemeente te behoren, is de hoogste gelukzaligheid en heerlijkheid, al ware het ook, dat men naar het vlees gans te gronde ging.

Door den Geest, die zich van Bileam als een werktuig tegen zijn wil bediende, profeteert hij nu van die bestemde tijd: “Te dezen tijd zal van Jakob gezegd worden en van Israël, wat God gewrocht heeft. Hij drukt dat met een beeld uit: “Ziet, het volk zal opstaan als een oude leeuw, en het zal zich verheffen als een leeuw, het zal zich niet nederleggen, totdat het de roof gegeten en het bloed der verslagenen gedronken zal hebben.” De woorden dezer beeldspraak klinken vreselijk, maar de betekenis is liefelijk.

Er wordt van een bloedbad gesproken, dat enige sterke leeuwen aanrichten, maar het wijst slechts op de toepassing ener grote zegenrijke kracht, waarvan de uitkomsten groot zijn en beslist tot het einddoel leiden. De voorzegging is reusachtig en ver uitziende en tot heden toe nog niet geheel vervuld. Grote wonderen heeft God gedaan, Hij doet ze nog, en grote wonderen gaan wij tegemoet, verwachten en hopen wij in de toekomst.

Alles komt daarop aan, wat de sterke God doet. Zijns is de kracht; zonder Zijn wil kan zich geen schepsel roeren of bewegen, niet eens iets denken, willen of begeren, veel minder nog verrichten. Zijn kracht openbaart zich de ene tijd meer dan de andere, zij wordt ook dan eens meer en dan weder minder verstaan en gekend, vereerd geroemd. Is hier niet bijzonder sprake van een tijd, waarop God Zijn Israël zo genadig bezoekt, dat niet van menselijk doen en drijven wordt gesproken, maar uitsluitend de lof gegeven wordt aan wat God doet, die de krachten geeft. O! welk een heerlijke tijd. Dan gaat, volgens Openb. 19, de stem uit van de troon, die zegt: “Looft onze God, gij al Zijn dienstknechten, en gij, die Hem vreest, beiden klein en groot.”

Dan zal des mensen dichten en trachten, weten en menen, zijn en kunnen, willen en lopen, naar zijn verdiensten beoordeeld, dat is: voor minder dan niets, ja voor een gruwel worden geacht, en zal de Heere alleen groot zijn (Jes. 2). De Heere doet wonderen. Het woord wonder staat er eigenlijk niet, dewijl de Heere alles doet. Wat heeft Hij niet gedaan! Hij heeft de wereld geschapen en tot heden toe onderhouden. Nog meer: op hoorbare en zichtbare wijze

heeft Hij Zijn wet gegeven. Nog meer: Hij heeft Zijn eengeboren Zoon gegeven, Hij is geopenbaard in het vlees. Nog meer: Hij heeft Hem tot zonde, ja tot een vloek gemaakt, heeft Hem niet gespaard, maar voor zondaars overgegeven tot een offer voor de zonde. Ik kan nu niet zeggen: nog meer; maar toch niet minder; want Hij heeft Zijn Geest gezonden, Die het uit dat, wat Jezus is, neemt en het de Zijnen verkondigt. Wat doet Hij nog?

Hij breidt nog steeds de grenzen van Zijn koninkrijk uit; Hij laat nog steeds Zijn Naam en Zijn Evangelie aan Christenen verkondigen en aan Heidenen, die nog nooit daarvan gehoord hebben; en dat niet zonder zegen. Wat doet Hij nog? Er worden nog steeds allerlei lieden in Zion geboren. Verstomt Zijn Woord hier, ginds wordt de bazuin zoveel te harder gehoord. Er worden lieden opgewekt, begenadigd, toegevoegd tot hen, die zalig worden, van wie men dit het minst had kunnen denken, en op zulk een wijze, dat men blijmoedig moet belijden: dat heeft de Heere gedaan en het is een wonder in onze ogen. Wat zal Hij doen? Hij zal zo voortgaan.

Hij zal ook verder genadig zijn, zonden vergeven en nieuwe harten scheppen. Hij zal verder Zijn schapen alzo bewaren, dat zij nimmer omkomen, hen in- en uitleiden, dat zij weide vinden en hen eindelijk in Zijn heerlijkheid brengen. Wat zal Hij doen? Hij zal al Zijn vijanden, die niet willen, dat Hij Koning over hen zij, samenbrengen, zodat zij enerlei mening hebben en strijden tegen de heiligen en overwinnen. Daar zal dan alle redding uit en alles verloren schijnen te zijn; dan zal het openbaar worden, dat onze verlossing alleen staat in den Naam des Heeren. Maar dan zal men ook van Jakob en van Israël zeggen wat God gewrocht heeft; op zulk een wijze, als het nog niet is geschied.

“Ziet het volk zal opstaan als een oude leeuw, en het zal zich verheffen als een leeuw. De zwakste zal zijn gelijk David.” De zwakke middelen van het predikambt, de geringe werktuigen, zoals de predikers, de Bijbelverenigingen, zullen van schapen, sterke, onoverwinnelijke leeuwen worden, die hindernissen verscheuren, zonder dat hen iemand kan weren. Zij zullen de roof der naam-Christenen, Mahomedanen, Joden en Heidenen zozeer eten, dat zij bij Zion worden ingelijfd. Zij zullen hen overwinnen met de geestelijke wapenen van hun strijd voor het Evangelie, en het bloed hunner zonden, hunner eigen wijsheid, kracht en gerechtigheid vergieten, om hen als een reine maagd Christus toe te voeren en als een gehele offerande op het altaar te brengen. Zie! Ik kom haastelijk. Amen.

BALAK EN BILEAM OP DE HOOGTE VAN PEOR

Het is een merkwaardig woord, dat woordje en, in Jes. 57:15. Daardoor worden twee verbazende tegenstellingen met elkander verenigd; het hoogste met het laagste verbonden. De eerste stelling luidt aldus: Alzo zegt de Hooge en Verhevene, Die in de eeuwigheid woont, en Wiens Naam heilig is: Ik woon in de hoogte en in het heilige.” Deze beschrijving is zo verheven en Gode waardig, dat men haar juistheid beter ervaren en gissen, dan uitleggen kan, omdat alle woorden verre beneden het voorwerp zouden blijven. De verhevenheid Gods glinstert hier in een majestueuze glans. Nu volgt dat merkwaardige En.

God woont in de eeuwigheid, woont in de hoogte en - indien het nu aan onze eigen wijsheid ware overgelaten, om het verdere er hij te voegen, wat zou er dan wel tevoorschijn komen, vooral daar dat wonen geen langer of korter, maar wel een voortdurend verblijf betekent? Onderstelt eens: onze koning besloot hier te wonen, welke omstandigheden zouden daarmee gepaard gaan, en welke gebouwen zouden er in gereedheid moeten gebracht worden, als men bedenkt, hoe hij in zijn hoofdstad woont. Men zou eindelijk moeten belijden, dat het volstrekt niet mogelijk was, hij zou hier wel een bezoek kunnen afleggen, maar niet wonen. En dan, wat zijn alle koningen bij God te vergelijken?

Maar waar wil God, niet bezoeken maar wonen? “En, heet het, bij dien, die van een verbrijzelde en nederige geest is.” Met welk doel? “Opdat Ik levend make de geest der nederigen, en opdat Ik levend make het hart der verbrijzelden.” Is dat niet een wonderbaar En?

Wenst nu iemand deze gelukzalige verootmoedigden en verbrijzelden nader te leren kennen, en te weten welke mensen dat zijn, dan leze hij met aandacht het gehele hoofdstuk, of bijzonder van vers 10 af, waar staat: Gij zijt vermoeid door uw grote reis; maar gij zegt niet: het is buiten hoop; gij hebt het leven uwer hand gevonden, daarom wordt gij niet ziek.” Vers 12: “Ik zal uw gerechtigheid bekendmaken, en uw werken, dat zij u geen nut doen zullen.”

Zo ook vers 17: “Ik was verbolgen over de ongerechtigheid hunner gierigheid en sloeg hen. Ik verborg Mij en was verbolgen; evenwel gingen zij afkerig heen in den weg huns harten.” Eindelijk lezen wij nog: “Ik zie hun wegen en Ik zal hen genezen, en Ik zal hen geleiden, en hun vertroosting wedergeven, namelijk aan hun treurigen.”

Ziet, zo gaat het door ootmoed in de hoogte. Die nederwaarts daalt gaat opwaarts, en vaart voort opwaarts te klimmen, zolang hij aan het nederwaarts dalen blijft. Die iets is, wordt te niet, opdat God alles in allen zij, in hem wone en wandele.

Welgelukzalig Israël, dat zelfs een Bileam moet zegenen, dewijl God het zegent.

Numeri 23:25 en 24:9

“Toen zeide Balak tot Bileam: Gij zult het ganselijk noch vloeken, noch geenszins zegenen. Hij heeft zich gekromd, hij heeft zich nedergelegd, gelijk een leeuw en als een oude leeuw; wie zal hem doen opstaan? Zo wie u zegent, die zij gezegend, en vervloekt zij, die u vervloekt!”

Balaks ontevredenheid over Bileams zegenspreken, de ten derde male herhaalde proef, om Israël te vervloeken en het tegenovergestelde gevolg zijn de voorwerpen, waarmee wij ons thans zullen bezighouden. Balak hoort met stomme verbaasdheid naar de profeet; hij hoort hem op het heerlijkste zegenen, terwijl hij ten uiterste zou vervloeken. Het is zonderling, dat hij Bileam tot het einde toe aanhoort en laat voortspreken; maar eindelijk begint hij ook uit te barsten, valt de profeet, die wellicht nog meer had willen zeggen, in de rede, en gebiedt hem te zwijgen. “Gij zult het ganselijk noch vloeken, noch geenszins zegenen.” Balak is veel te

gramstorig, dan dat hij dat volk ooit met naam had kunnen noemen; daarom zegt hij alleen: Het, anders: mijn vijanden - daar zij hem toch niets wilden doen, en het hem voordelig ware geweest, indien hij met dit door hem zozeer gehate volk nader kennis had gemaakt.

Bileam verontschuldigt zich: "Heb ik niet tot u gezegd: Al wat de Heere spreken zal, dat zal ik doen?" (vers 16.) Alsof hij zeggen wilde: ik kan het niet helpen. De koning doet een nieuwe voorslag. Hij verbeeldt zich nog steeds, dat het aan de plaats ligt. Hij verwisselt die nu voor de derde maal, of "het wellicht God behage, dat gij mij het volk vandaar vervloekt." (Vers 17) De koning is toch wezenlijk zover gebracht, dat hij begint in te zien, dat God de hand ook in het werk heeft; hij noemt Hem tenminste, hetgeen hij tot dusverre nog niet had gedaan. Nu zal het dan de hoogte van het gebergte Peor zijn, vanwaar de vloek over Israël zal geslingerd worden. Bij vernieuwing zoekt men God te overreden, door veertien offers op het altaar te offeren. De eigengerechtigde mens doet alleen goed, om zelf goed te verwerven, niet uit liefde, en daarom geldt alles niets. Zien wij nu op het gevolg.

De profeet had nu genoegzaam de vaste wil van God geleerd, om Israël te zegenen, hoewel deze overtuiging niet zoveel invloed op zijn wil had, dat hij alle nieuwe beproevingen, om het tegendeel te bewerken, had opgegeven. Zo hebben velen de overtuiging, dat zij zo niet kunnen zalig worden, dat het geheel anders met hen moet worden, en het wordt nochtans niet anders met hen. Dat is zeer gevaarlijk en boos. Deze knechten zullen eenmaal met dubbele slagen worden geslagen, dewijl zij de wil des Heeren weten en die niet hebben gedaan.

Doch dat inzicht bewerkt bij Bileam zoveel, dat hij niet meer, gelijk voorheen, tot de tovenaars gaat. In het Hebreeuws heet dat woord: tovenaars en slangen. De Joden zeggen: De beide knechten, die Bileam medenam, waren de beide tovenaars Jannes en Jambres, welke Mozes in Egypte tegenstonden en bijna alle wonderen namaakten, en zo Farao geheel verhardden. Bileam nam vroeger met hen raad en daad, maar thans niet meer. Hij wendde, na het volbrachte offer, zijn aangezicht naar de woestijn, waar Israël legerde. Sommige, overigens boze mensen, gevoelen zich ook wel eens krachtig overtuigd, en zozeer door de ernst der wet, de ijver harer eisen, de verschrikking harer dreigingen, het afgrijzen der hel en de blijdschap over de hemel aangegrepen, dat zij voornemens opvatten, om het boze na te laten en het goede te doen, zodat zij ook wezenlijk voor langer of korter tijd zich anders gedragen dan voorheen; nochtans is het niets dan vlees en werken der wet en alzo niet blijvend.

Van Achab zegt God Zelf: "Hebt gij gezien, dat Achab zich vernederd heeft?" Van Herodes staat er, "dat hij Johannes vreesde, wetende, dat hij een rechtvaardig en heilig man was, en hield hem in waarde; en als hij hem hoorde, deed hij vele dingen, en hoorde hem gaarne;" nochtans doodde hij hem ten laatste. Van de Joden zegt Hosea: dat zij zich bekeerden; maar niet recht; zij waren als een valse boog. Van Simon de tovenaars wordt gezegd, dat hij geloofde, maar hoe? En welke waren de vruchten? Bij velen vindt men uitwendig veel werkzaamheid; zij hebben veel op met het toebereiden der lampen, maar geen olie; woorden, maar geen kracht, hoge woorden, maar niets daarachter; veel schijn, weinig wezenlijkheid. Daarom ziet wel toe, en toont ware vruchten der boetvaardigheid, niet half, maar geheel.

Zo was bij Bileam wel iets uiterlijks, maar het ontbrak aan het verbrijzelde hart, dus was er niet genoeg; want hij moest gans veranderd en vernieuwd zijn van zin, keus en wil; doch dat gebeurde niet, en zo werd het laatste erger dan het eerste.

Toen nu Bileam zo in de woestijn zijn blik liet gaan, had hij een prachtvol gezicht op het leger Israëls. Welk een uitgestrekt gezicht moet dat geweest zijn! meer dan tienmaal honderd duizend mensen in een leger bij elkander; het vormde een geweldig vierkant van verscheidene uren in de omtrek. Naar ieder der vier luchtstreken lagen vier stammen, voor ieder stond de tent van de vorst en aanvoerder, en daarboven waaide de banier van de stam en zijn tekenen; zodat bijvoorbeeld Juda het wapen van een leeuw in zijn banier had. Op zijn linie alleen legerden 186.400 man. Het ganse getal strijdbare mannen van twintig jaren en daarboven was

603.550. In het midden van dat geweldig leger, welks gelijke nimmer weder op aarde is geweest, stond de tabernakel, van buiten onaanzienlijk, inwendig heerlijk, daarboven als het ware een reusachtige toren tot in de wolken, namelijk een zuil, die zich des daags als een schaduwgevende wolk en des nachts als een lichtende vuurzuil vertoonde, een beeld der tegenwoordigheid Gods. Wie had zo iets zonder de grootste verbazing kunnen aanzien? Terwijl de profeet dat leger nu aanzag, kwam de Geest Gods over hem, dat wil niet slechts zeggen, dat hij als het ware buiten zichzelf geraakte, maar daarmee wordt meer bedoeld. De Geest Gods kwam wezenlijk over hem; nochtans kwam Hij niet over hem, om hem te wederbaren, hem te verlichten en te heiligen, het ware geloof in hem te werken, hem het rechte verstand te geven en de liefde Gods in hem uit te storten. De Geest Gods is ook de bron van alle natuurlijke gaven, Die Hij in onderscheiden mate uitdeelt, de bron van het natuurlijk verstand in zijn onderscheiden trappen van het geheugen, enz.

Hij schenkt ook vele bijzondere gaven, zoals bijvoorbeeld een zeldzaam inzicht en scherpzinnigheid, welsprekendheid, dapperheid, edele bouwkundige, werktuigkundige en andere bekwaamheden en talenten.

Ook daarom mogen wij de mensen, die deze bezitten, slechts in zo verre bewonderen, dat wij niet verzuimen, de Geest Gods als de Gever daarin te kennen en te eren, maar geenszins de mensen te vergoden, alsof zij het van zichzelf hadden. Iemand kan bewonderenswaardige gaven voor anderen bezitten en toch goddeloos en voor God verworpen zijn. Tertullus was een redenaar, maar daarbij een vijand van Christus. De Geest Gods kwam over Bileam, zoals Hij in later tijd over koning Saul kwam, die tengevolge daarvan de ganse dag op de aarde lag en profeteerde, zodat men vroeg: Is Saul ook onder de profeten?" en zoals de goddeloze hogepriester Kajafas die woorden, waardoor hij te kennen gaf, dat Jezus voor het volk moest sterven, niet uit zichzelf sprak, maar uit kracht van zijn ambt profeteerde; dewijl God het alzo had besloten, dat Jezus voor het volk zou sterven, opdat het ganse volk niet verloren ging.

Bileam kwam daardoor in een bovennatuurlijke toestand. Hij was slechts het onwillig en onwaardig werktuig, waarvan God Zich wilde bedienen. Hijzelf verstond geenszins wat hij zeide, hij begeerde ook niet het te verstaan, het gaf hem geen blijdschap, maar alleen verdriet. Zijn woorden waren goddelijk, maar zijn hart was goddeloos, ja duivels.

Gelijk de wijn vloeit uit een houten vat, zo begon Bileam nu zijn spreuken uit te storten. Maschal heet het, gelijk ook de Spreuken van Salomo heten, als ook de gelijkenisredenen van Jezus in Matth. 13 en Ps. 78. Die redenen heten Maschals, welke een diepe zin hebben, gewichtig zijn en opmerkzaamheid en nadruk vereisen, om begrepen te worden. Van deze aard is alzo de Maschal van Bileam, die nu volgt. Wij letten dus eerst op de voorrede en dan op de spreuk zelve. De profeet begint in de laagte, maar openbaart ook spoedig zijn hoogmoed.

Hij zegt: "Bileam, de zoon van Beor, spreekt, en de man, wie de ogen geopend zijn, spreekt." Geheimzinnig heet het: "De volksberoerder, zoon van de fakkel der verlichting, spreekt." Inderdaad gevaarlijk genoeg. Zijn bedrog en verleiding openbaren zich bijzonder in onze dagen. En wat meent gij, zal er uit geboren worden? De tijd zal het leren. De door den Geest aangevuurde Syriër openbaart zich verder en stelt zich als iets bijzonders aan het licht, terwijl hij toch volstrekt niets is. Hij zegt: "De man, wie de ogen geopend zijn, spreekt;" ja, met recht een man genoemd, die ver boven anderen verheven en voorzien was van gaven, inzichten en krachten. Tot drie malen toe zegt hij: spreekt. En wie is hij dan, die spreekt?

De hoorder van goddelijke redenen. Dat is waar, en het is iets groots; maar in plaats van verootmoedigd, is hij er onder opgeblazen en waant iets bijzonders te zijn. Hoe gans anders gedraagt zich David, volgens 1 Kron. 17. God had ook tot hem gesproken en hij zegt: "Wie ben ik, Heere God, en wat is mijn huis, dat Gij mij tot hiertoe gebracht hebt. En dit is klein in Uw ogen geweest, o God! daarom hebt Gij van het huis uws knechts tot van verre heen

gesproken, en Gij hebt mij naar menselijke wijze voorzien met deze verhoging, o Heere God! wat zal David meer bij U daartoe voegen, vanwege de eer aan Uw knecht? Doch Gij kent Uw knecht wel.” Hoe meer genade, hoe meer ootmoed, hoe hoger dunk van zichzelf, hoe verder van de genade. Van het eerste levert David, van het laatste Bileam een duidelijk voorbeeld.

Bileam voegt er bij: “Die het gezicht des Almachtigen ziet!” Hij noemt zich een ziener, gelijk ook Samuel wordt genoemd. Het is opmerkelijk, dat hij God Schadai noemt. Zo openbaarde Zich God aan Abraham, toen Hij tot hem zeide: “Ik ben God de Almachtige, wandel voor Mijn aangezicht en wees oprecht.” Waarom noemt Bileam God met deze naam? Die naam maakt Hem bekend als de Algenoegzame, Die zichzelf en allen alleen genoeg is. “Mijn genade is u genoeg!” heette het tot de geplaagde Paulus: het tekent Hem als de Zelfstandige, door Wie alles is, dat zijn aanwezig heeft, dat is, was en zolang het is.

Schadai betekent in onze taal: de moederborst. Zo belooft de Heere (Jes. 66) dat zij zullen zuigen en verzadigd worden van de borsten der vertroosting Jeruzalems en verkwikt worden door de volheid harer heerlijkheid, op de knieën zeer vriendelijk worden getroeteld. Zij zouden getroost worden gelijk de moeder haar sohootkind troost, ja, zij zouden te Jeruzalem getroost worden. Is dat niet een heerlijk inzicht, dat Bileam had; maar het was bij en voor hem als dood. Hij zelf zoog niet aan deze borsten; goud en zilver was hem liever; en zo berokkende zijn kennis van betere dingen hem dubbele slagen, dewijl hij de wil des Heeren wist en niet deed.

Voorts beroemt hij zich als zulk een, wie de ogen waren geopend en die verrukt was. Deze woorden zijn enigszins duister. De ogen zijn niet de lichamelijke, die vensters der ziel, bewonderenswaardige, geheimzinnige werktuigen, waardoor men lichamelijke voorwerpen op een zeer onverklaarbare wijze ziet; maar het is een profetisch, ons onbekend waarnemingsvermogen, dat wel eens in de verre toekomst ziet, gelijk hier Bileam. Hij praat met dat vermogen, dat hem toch geen voordeel aanbracht, dewijl het hem niet heiligde.

Hij zegt: het openbaarde zich in hem, als hij verrukt werd. (In de overzetting van Luther staat: als hij nederknielde.) Hij hecht aan dit zijn gedrag veel, zoals alle werkheiligen doen, alsof zijn nederknielen iets bijzonders of verdienstelijks ware, waardoor hij veel uitrichtte. De Staten-vertaling heeft verrukking, waardoor men in een bovennatuurlijke toestand komt, wellicht evenals zij, die gemagnetiseerd zijn, door een vreemde kracht worden beheerst en woorden zeggen, die men anders niet zou kunnen voortbrengen. De ganse voorrede heeft geen ander doel dan om zich daardoor groot te maken. En wat groot is bij de mensen, is een gruwel voor God.

Laat ons nu zijn alleszins zeer gewichtige spreuken nader beschouwen. Wij hebben daarbij te letten op de woonplaats van Israël, op zijn lotgevallen, op zijn uitbreiding, op zijn koning, zijn daden en zijn geruststelling. Hoe goed zijn uw tenten, Jakob, uw woningen, Israël! Gelijk de beken breiden zij zich uit, als de hoven aan de rivieren; de Heere heeft ze geplant als de sandelbomen, als de cederbomen aan het water.” Heerlijke, maar geenszins overdreven tekening, die nog maar een schaduw der wezenlijkheid blijft. Israël woont zekerlijk goed. Het is duidelijk, dat Bileam verder ziet dan op hetgeen daar in de woestijn voor hem lag. Dat kon men niet zo onbepaald een goed wonen noemen. Dat was ook hun eigenlijke woonplaats niet, deze was aan gene zijde der Jordaan in Kanaän. Ja, ook dat was het nog niet, maar wel het hoger gelegen Jeruzalem, dat boven is, dat is: onzer aller moeder.

Hij spreekt van tenten en woningen Israëls: het volk woonde toen werkelijk in tenten, van linnen en andere stoffen vervaardigd. God Zelf woonde in een tent, en als Johannes zegt: Het Woord is vlees geworden en heeft onder ons gewoond,” dan bezigt hij een woord, dat wonen in een tent betekent. Israël woont wezenlijk nog op een geestelijke wijze als het ware in tenten. In het algemeen heeft Christus Zijn Nieuw-testamentisch koninkrijk niet, zoals het Oud-testamentische, tot een land of stad beperkt. Hij heeft het nergens op zulk een wijze

gevestigd, dat men zou kunnen zeggen: hier of daar is het. Het is daar, waar Zijn Geest en Woord is en wandelt, gelijk de zon. Uit vele streken, waar het voorheen bloeide, is het geheel verbannen, gelijk in Klein-Azië, terwijl Mahomed heerst daar, waar voorheen Christus en Die gekruist gepredikt werd. Daarentegen heeft het zich in het westen uitgebreid tot aan de noordpool, en dringt thans door tot in landen, waar tot nog toe de naam van Jezus onbekend bleef. Ook binnen het bestek der zogenoemde Christenheid gaat hier de zon des Evangelies op, ginds onder, schijnt daar helder en hier bewolkt en omneveld; hier vindt men vele opwekkingen tot het nieuwe leven, ginds komen zij zeldzaam of in geheel niet voor, of verdwijnen weder.

Maar waar de Koning Zich heenwendt, daar verspreidt de nardus zijn geur. Paulus zegt (2 Cor. 5) van de gelovigen in het algemeen, dat zij in tabernakelen (tenten of hutten) wonen, en tekent die toestand nader, maar geenszins als de aangenaamste; want hij zegt, dat zij, zolang zij daarin wonen, zuchten, bezwaard zijnde. Petrus noemt zijn lichaam ook een tabernakel (hut of tent), dien hij haast zou moeten afleggen, en Christus Zelf spreekt (Luk. 16) van eeuwige tabernakelen.

De profeet roemt Israël vanwege zijn woningen; dat betekent iets, dat vast is. Het Hebreeuwse woord beantwoordt volmaakt aan het gezegde wonen, een plaats, waar men verblijft, zijn huis heeft. Wij denken hierbij vooreerst, dat Israël zelf een woning is, en dat wel van den Drieënige God. “Zo iemand Mij liefheeft, die zal Mijn Woord bewaren, en Mijn Vader zal hem lief hebben en wij zullen tot hem komen en zullen woning bij hem maken.” Zijn Geest woont in u; kent gij uzelf niet, dat Jezus Christus in u is? Gij zijt tempelen des Geestes, dien gij van God hebt ontvangen.

“Juicht en verblijdt u, gij dochter Zions, want ziet, Ik kom en zal in het midden van u wonen, spreekt de Heere!” (Zach. 2.) Ik woon in de hoogte en in het heilige, en bij dien, die van een verbrijzelde en nederige geest is.” En wat kan heerlijker worden gezegd dan wat (Jer. 31) wordt getuigd: “De Heere zegene u, gij woning der gerechtigheid, gij berg der heiligheid.” Wat is er wonderlijker dan zulke benamingen, wat heerlijker dan zulke tekeningen? Wie zou zo van Israël kunnen denken, als God niet alzo er van sprak?

Ene tent, uitwendig beschouwd, zwak, onaanzienlijk, gemakkelijk om te stoten, nochtans naar het inwendige de verblijfplaats des allerhoogste, eeuwige Konings; maar het is nog niet geopenbaard, wat wij zijn zullen.

2. Maar Israël heeft ook een woning, een vaste woonplaats, waar hij rust, en dat wel op een rots, die niet wankelt, maar bevestigt wat daarop wordt gegrondvest. Dat vaste fundament vormt de eeuwige verkiezing Gods; want Hij heeft Zijn volk in Christus Jezus uitverkoren van vóór de grondlegging der wereld, en tot het kindschap verordineerd in Hemzelve in Christus Jezus, naar het welbehagen van Zijn wil. Hij heeft hen liefgehad met een eeuwige liefde, en trekt hen tot Zijn gemeenschap met koorden der liefde.

Niet om de werken der gerechtigheid, maar uit genade zijt gij zalig geworden. “Van toen af dat gij kostelijk zijt geweest in Mijn ogen zijt gij verheerlijkt geweest, en Ik heb u lief gehad.” “Hierin is de liefde, niet dat wij God liefgehad hebben, maar dat Hij ons lief heeft gehad en Zijn Zoon gezonden heeft tot een verzoening voor onze zouden.” “Vrijwilliglijk zal Ik u lief hebben” (Hos. 14:5). “Blijft in Mijn liefde.”

Voorts vinden wij het fundament der vaste woning in Israël zelf volstrekt niet, maar zoveel te meer buiten hem, en dat wel in het borgtochtelijke van Hem, Die daartoe reeds onder het Oude Verbond gerechtigd was, maar aan het einde daarvan die borggerechtigheid aanbracht. Hij, Die eer dan Abraham was, het Lam, Dat geslacht is voor de grondlegging der wereld; de Goël, in Wien Job reeds zich troostte door een vast vertrouwen, Hij, Die Zijn volk wies met Zijn bloed, zodat het rein, ja sneeuwwit werd, Hij verwierf voor hen rechten, die Hij op hen overdroeg, zodat zij in Zijn Naam zeggen en vragen mogen: Wie is er, die recht op Mij heeft; wie zal met Mij twisten? In één woord, de grond, waarop ik vertrouw, is Christus en Zijn

bloed. “In Hem hebben wij de verlossing door Zijn bloed, namelijk de vergeving der zonden.” Het fundament der woningen Israëls is niet het verbond der werken, maar dat der genade, dat David reeds kende, dat wel naar zijn inhoud een verborgen wijsheid, maar in zijn hoedanigheid wel geordineerd is en onveranderlijk blijft. In dat gebied des vredes heerst de levendmakende genade des Heiligen Geestes, en als God Hem uitzendt, dan wordt de gedaante der aarde en der harten vernieuwd.

Hij, die dat recht verstaat, vindt hier zelfs niet de geringste wettische voorwaarde, die alles zou bederven, zoals zij het eens in het Paradijs deed, waardoor wij allen voor God verdoemelijk liggen; men vindt hier geen tot ons, als tot onszelven gerichte, door ons, als van onszelven voldoende eisen. Op deze vette weiden, aan zeer stille wateren, volgens Ps. 23, waait slechts de lucht van eeuwige ontferming en vrije genade. Hier regent het gerechtigheid, vergeving der zonden en louter genade en waarheid. Hier schemert het milde, kleurige licht der hemelse verlichting, en als bloemen van de heerlijkste geur ontvouwt zich de ene verborgenheid des Evangelies na de andere.

Hier vloeit de honigzeem der zoetste vertroosting des Heiligen Geestes, en de kostelijkste wijn, onder de pers in Gethsémané bereid, laaft de ziel en maakt haar als dronken van de rijke goederen zijns huizes. Hier wordt de gedaante schoon door de olie, waarmede de grote Gezalfde zalft, en hoe heerlijk is uw gang in de schoenen, gij koninklijke dochter! gij doet nu vaste treden met uw voeten, en struikelt niet meer als een lamme, dewijl uw vertrouwen geheel en al op vrije genade staat, en u zo rijkelijk geschonken wordt al wat tot het leven en een godzaligen wandel behoort. Hij blijft in u en gij in Hem. Zo brengt gij vele vruchten voort, waardoor de Vader wordt verheerlijkt.

Ja, Israël zal zeker, zal alleen wonen; de fontein van Jakob zal zijn in het land, waar koren en most is en zijn hemel zal van dauw droppelen. Dat is de woning Gods, van het begin af gedragen op eeuwige armen; en Hij zal voor uw aangezicht uw vijanden verdrijven en zeggen: wordt verstrooid! “Welgelukzalig zijt gij, Israël wie is u gelijk? Gij zijt een volk, verlost door den Heere, het Schild uwer hulp en Die een zwaard is uwer hoogheid; daarom zullen zich uw vijanden geveinsdelijk aan u onderwerpen, en gij zult op hun hoogten treden.”

Ja, geliefden! Bileam heeft recht. Hoe heerlijk is uw woning, o Israël! Men vindt onder de mensenkinderen en ook in deze gemeente hen, die woonsteden Gods in den Geest zijn; maar men vindt ook velen, die kinderen des duivels zijn, een zaad der slang, en dezen maken het grootste getal uit, in welke de duivel zijn werk heeft, die kinderen des ongeloofs en des toorns zijn van natuur, woonsteden van allerlei onreine geesten.

Gij houdt u daarvoor niet; maar wee u, als gij zo voortgaat en u niet naar den Enige wendt, Die gekomen is om de werken des duivels te verbreken, Die alleen bekwaam maakt tot het erfdeel der heiligen in het licht! Verzuimt dan niet langer, want gij hebt lang genoeg ledig op de markt gestaan. Ziet, de avond nadert en dan komt de nacht, waarin niemand werken kan. “Werk om de spijs, die blijft tot in eeuwigheid; welke de Zoon des mensen ulieden zal geven; want deze heeft God de Vader verzegeld.”

“Dit is het werk Gods, dat gij gelooft in Hem, Die Hij gezonden heeft.” Amen.

DE ZEGEN ISRAËLS

Numeri 24:5 en 6

“Hoe goed zijn uw tenten, Jakob! uw woningen, Israël! Gelijk de beken breiden zij zich uit, als de hoven aan de rivieren; de HEERE heeft ze geplant, als de sandelboomen, als de cederbomen aan het water.”

De tenten van Jakob en de woningen van Israël, ook Israel zelf hebben wij onlangs als een woning beschouwd; Bileam noemt ze goed en breidt dat onder enige beeldrijke spreekwijzen verder uit. Deze beiden zijn dan het onderwerp van onze verdere overweging.

Hoe goed zijn uw tenten, Jakob! uw woningen Israël!” zo roept de profeet uit, en prijst beiden, omdat zij goed zijn.

Tenten hebben werkelijk hun bezwaren; de apostel zegt tenminste: Want ook wij, die in deze tabernakel zijn, zuchten, bezwaard zijnde, verlangende met onze woonstede, die uit den hemel is, overkleed te worden.” 2 Cor. 5. Zij zijn slechts behulpzels, om enige bescherming tegen de strengheid van het weder te verlenen. Zij zijn eng en bevatten niet veel. Hutten zijn beelden van het leven eens Christens in de woestijn dezer wereld. Laat ons van de moeilijkheden zwijgen, die daarmede zijn verbonden, dewijl elke pelgrim die in zijn mate ondervindt. Dat wonen in tenten is toch goed, hoewel niet aangenaam.

Goed is het reeds daarom, dewijl deze tenten niet voor lange duur, veel minder voor een bestendig verblijf zijn bestemd. Zij worden spoedig afgebroken, en de bewoner wordt dan in de eeuwige paleizen van het hemels Jeruzalem opgenomen, dat eigenlijk des Christens vaderland is. Daarom leert de Geest hen zoeken wat boven en niet wat op aarde is, en zij hebben een bestendige herinnering, dat zij hier geen blijvende stad hebben. Dat wonen in die hutten is goed, omdat het dient tot noodzakelijke voorbereiding voor het eeuwige vaderland. Hier worden de uitverkorenen wedergeboren en geoefend; hier is de school, waarin zij alles moeten leren, dat hun ginds goed tepas komt, en dat een groot gedeelte van hun lofzang zal uitmaken, daar een ieder zijn harp brengt en zijn bijzonder loflied zingt.

Hier is het een oefeningsplaats, om velerlei merkwaardige ervaringen, zowel van zichzelf als van Christus, om velerlei beproevingen des geloofs te ondervinden; zo klein te worden gemaakt, dat men door het oog der naald van de poort des heils kan doorgaan. Hoe verslijtbaar tenten ook zijn mogen en hoe weinig beschutting zij ook verschaffen, zo is nochtans het verblijf daarin zeker. Wij dragen wel de schat in aarden vaten, maar zij worden toch voor zulke harde stoten, waardoor zij zouden breken, bewaard; “opdat de uitnemendheid der kracht zij van God en niet uit ons.”

Hoewel zwak, zo zijn wij toch sterk, en hoewel niets vermogende, nochtans vermogen wij alle dingen. Al zijn deze tenten ook eng en ongeschikt om veel te bevatten, zo bevatten toch de levende tenten, waarvan wij spreken, zoveel, dat zij tempelen des Heiligen Geestes zijn, dat Christus de hoop der heerlijkheid in hen is, woont en wandelt, hoewel zij dit dikwijls weinig, soms volstrekt niet en doorgaans slechts onvolmaakt gewaar worden. Zij staan onder het nauwkeurigst opzicht en de trouwste leiding; want zij zijn niet gelijk paarden en muilieren, welke men toom en gebit moet aanleggen.

De wolk- en vuurkolom trekt, hoewel ongezien, voor hen heen; de doorbreker gaat vooraf; hun legerplaatsen zijn nauwkeurig bestemd, en geen haar valt hun van het hoofd, zonder de wil huns hemelse Vaders; ja alles moet hun medewerken ten goede. Jezus' schapen horen Zijn stem en volgen Hem. Deze tenten worden afgebroken; maar dat is juist het beste; ja, het is hetzelfde, alsof de knoppen zich tot het bloeien ontvouwen en de bloem tot vrucht wordt, gelijk wanneer het schip na een stormachtige reis in de haven loopt, en de soldaat na de zegenrijke veldtocht in het huis des vaders terugkeert. Ook dit arme lichaam heeft een

heerlijke verwachting en heeft de belofte, het heerlijke lichaam van Jezus gelijkvormig te worden gemaakt. Bezit dan uwe zielen in lijdzaamheid, geliefde broeders, gelijk de landman de kostelijke vrucht des lands lankmoedig verwacht.

De ellende uwer hut gunt u niet uw vertrouwen daarop te zetten, en oefent u in bestendige afhankelijkheid van uw Heiland. Leert dan slechts grondig hoe gij volstrekt niets zijt zonder Hem, hoopt nochtans zoveel te meer op Zijn goedheid, Die u geen gebrek zal laten lijden aan enig noodzakelijk goed. Daarom noemt Bileam met recht de tenten Jakobs, in weerwil van haar gebrek en zorgen, goed.

Hetzelfde geldt ook en nog meer van de woningen Israëls. Staan de tenten in betrekking met de woestijn dezes levens, zo wijzen de woningen meer op Kanaän, op Jeruzalem, op de hemel. In de tenten vinden wij ook een beeld van het Oude, gelijk in de woningen een beeld des Nieuwen verbonds, dat volmaakt en eeuwig is.

Hoe goed zijn uw woningen, Israël! dat is in een bekende, ruime zin waar, in zover de eeuwige Zoon des eeuwigen Vaders uit het vlees en bloed Israëls, door een persoonlijke vereniging daarmede Zich een eeuwige woning heeft bereid; eensdeels om Zichzelf als een Offer voor de zonde des volks, op het kruis tot een verzoening te stellen, hetwelk Hij nu achttien eeuwen geleden wezenlijk heeft volbracht; anderdeels zijn volk dat vlees en bloed tot spijs en drank hunner zielen ten eeuwigen leven door het geloof mede te delen, om het, daar het anders de eeuwige dood had verdiend, met zichzelf te verenigen ter gerechtigheid en ten leven, als ook om als hun Hogepriester hen in het heiligdom des hemels te vertegenwoordigen.

Dat is het fundament van onze Christelijke godsdienst. “Hoe goed zijn uw woningen, Israël! dat is een wezenlijke waarheid, dewijl zij woningen Gods zijn; en omdat Zijn Geest in u woont, daarom moet gij ook heerlijk zijn. O! de Heere zegene u, gij woning der gerechtigheid, gij berg van Gods heiligheid! Jer. 31:23. Getekend met het bloed des Lams, gaat de engel des verderfs eerbiedig u voorbij, en de Geest, Die de Geest Gods en der heerlijkheid is, rust op u. Daarom, hoe goed is uw woning, o gij Israël Gods, in het verbond der genade, als gij, der wet gestorven door het lichaam van Jezus Christus, voorts bij deze uw andere Man zijt, Die van den dode is opgewekt, opdat gij Gode vrucht zoudt voortbrengen; als gij, o Israël! van de wet verlost en gestorven zijt aan hetgeen u gevangen hield, om God te dienen in de vernieuwing uws gemoeds door den Geest.

O dierbaar verbond der genade! hij, die dat kent, heeft er groot welbehagen in, en de geboden van dat verbond zijn niet zwaar. Ja, door dat verbond verandert uw wonen in tenten, uw reizen en arbeiden in een vreedzaam zitten aan de rijk bezette, koninklijke tafel, op de zachte kussens der beloften. “Gij richt de tafel toe voor mijn aangezicht tegenover mijn tegenpartijders; Gij maakt mijn hoofd vet met olie, mijn beker is overvloeiende. Immers zullen mij het goede en de weldadigheid volgen al de dagen mijns levens; en ik zal in het huis des Heeren blijven in lengte van dagen.” Ps. 23. Hoe liefelijk zijn uw woningen, o Israël! welks woning eigenlijk boven in den hemel is. Daar is zijn wandel, daar zijn burgerrecht, vanwaar het ook verwacht de Zaligmaker Jezus Christus, den Heere, Die hun vernederd lichaam zal verheerlijken, opdat het gelijkvormig worde aan Zijn heerlijk lichaam.”

Intussen gaat het soms kommerlijk genoeg. In het Hooglied roept de Bruidegom Zijn Bruid, om in te gaan, te naderen van de woningen der leeuwen, van de bergen der luipaarden, alwaar gewis een angstvallig verblijf is; nochtans, hoe stormachtiger zeereis, hoe aangenamer de veilige rust der haven; hoe heter de strijd, hoe verblijdender de zegepraal; maar wij wandelen nog door het geloof en niet door aanschouwen.

Moeten wij ons nu over die heerlijke woorden van Bileam verwonderen, en over God, Die Zich daarvan bedient, zo moeten wij ons niet minder daarover verbazen, dat deze mens bij zulk een kennis niets begeert van de heerlijke dingen, die hij noemt. Men zou zeggen, hij moest niet hebben kunnen rusten, voordat hij verzekerd was, dat hij bij dat heerlijke volk was

ingelijfd; maar juist het tegendeel. Hij spreekt zo, omdat hij moet; spreekt zo zonder wedergeboorte, ja, hij haat en vervolgt het volk, dat hij zo prijst. Wie heeft toch de zin des Heeren gekend? Wie vermag het hart des mensen te doorgronden. Welk een booswicht is de mens, zolang hij niet uit God geboren is!

De profeet breidt hetgeen hij tot dusverre van Israël gezegd heeft, door enige prachtige beeldspraken nog verder uit: "Gelijk de beken breiden zij zich uit, als de hoven aan de rivieren. De Heere heeft ze geplant als de sandelbomen, als de cederbomen aan het water." Voortreffelijke beelden! geenszins overdreven, maar prachtig en waarachtig. Zien wij dit wat meer van nabij.

Vooreerst vergelijkt hij Israëls toestand met beken en dalen; want dat betekent het beiden tegelijk. Een beek is een geschikt beeld van de kinderen Gods. Bekken zijn een verzameling van water, en Christenen hebben van het levend water gedronken, hetwelk in hen is geworden een fontein van water, springende tot in het eeuwige leven. Zij geloven in den Zoon van God, zoals de Schrift zegt, daarom vlieten stromen des levenden waters uit hun buik. Het water der geestelijke gaven wordt in hen verzameld; want: "Ik zal water gieten op de dorstigen en stromen op het droge." Bekken hebben hun oorsprong uit wellen, of zij ontstaan door de regen, die van de hemel valt. Ware Christenen zijn niet uit en van zichzelf Christenen, maar geschapen in Christus Jezus.

"God heeft ons gemaakt, en geenszins wij, tot Zijn volk en tot schapen Zijner weide." Zij zijn wedergeboren uit water en Geest en zijn oorspronkelijk uit God, bij Wien de levende fontein is. Bekken zijn van grote nuttigheid en verfraaien niet slechts, maar verrijken ook een omstreek. Christenen zijn vooreerst voor zichzelf van de grootste nuttigheid; want, de godzaligheid is tot alle dingen nut, zij is een groot gewin. Zonder haar is alles schade en niets dan ellende en verderf. Zodra iemand Christen wordt, is hij welgelukzalig. O! zalig zijt gij, die hebt geloofd. Schoon en sierlijk wordt de Christen; want Christus' bloed en gerechtigheid is zijn sieraad en bruiloftskleed.

Voorts wordt de ware Christen ook anderen tot voordeel. Waren er tien in Sodom gevonden, de ganse stad en hare omstreek ware verschoond geworden. Als in een land alle godsvrucht, recht en gerechtigheid ophield - wie zou daar kunnen of mogen verblijven? Zekerlijk verhoogt godsvrucht een volk; maar de zonde is een schandvlek der natiën." Ach! hoe ziet het er in vele familiën zonder ware godsvrucht uit! En is het gebrek daaraan niet de vruchtbare bron der armoede, als ook van alle boosheden, om van de eindelijke verdoemenis niet eens te gewagen. Ook de wendingen, waarin de beken zich voortkronkelen, geven ons hoofdzakelijk twee leringen. Dat kronkelen in vele bochten is een beeld van ons van nature krom en verdraaid hart, der slangen aard en list; zodat God Zelf er van getuigt: arglistig is het hart meer dan enig ding, ja dodelijk is het: wie zal het kennen? Ik, de Heere, doorgrond het hart en proef de nieren."

Met betrekking tot de kinderen Gods ligt in de krommingen van de loop der beken een beeld der afwisseling in hun leidingen, die dan zo, dan weder anders zijn. Hier staat een hoge berg hun loop in den weg, ginds storten zij van ene rots neder en vergaan in schuim en stof. Nochtans naderen zij hun eindpaal, de zee, terwijl zij zich ook met een groter stroom verenigen, die hen mede in de grote oceaan voert, alwaar hun eigenaardigheid geheel verdwijnt en zij die der grote wereldzee aannemen, waarin zij zich verliezen.

Wat iets is maakt God tot niets. Wij zijn niets dan schuim en stof. Stroomde ons niet gedurig uit de fontein en uit de hemel iets nieuws toe, wij zouden moeten uitdrogen bij al de voorheen ontvangen genadegaven, gelijk een beek door de hitte des zomers. De grote stroom is Christus, de oceaan de zalige eeuwigheid.

Zo stelt Bileam Israël voor onder het leerrijke beeld ener beek; maar dat woord betekent ook een dal - gelijk de dalen. Een beeld van kleinheid en ootmoed, die ene noodzakelijke en zeer nuttige eigenschap is. "De nederigen geeft Hij genade." "Die zichzelf vernedert, zal

verhoogd worden.” Deze zelfvernederings, die ootmoed is niet iets eigengemaakts en huichelarij, een zichzelf bedoelen, maar iets, dat uit de nieuwe stand van de boom voortspruit. Daartoe wordt Israël gebracht, ja het wordt daartoe bewerkt, dat het niet anders dan zeer gering van zichzelf kan denken. God verootmoedigt het volk uit getrouwheid. Dat doet Hij door grondige ontdekking der diepte van het menselijk bederf; door Zijn zo liefderijke als genadige vergeving en de bedekking met de gerechtigheid van Christus, door mededeling der genadegaven en door de terughouding en ontdekking van hetgeen men zeer vast meent te bezitten.

Wil Hij Zich over Zijn knechten ontfermen, als Hij ziet, dat hun kracht is vergaan en beiden, het beslotene en verlatene, weg is, dan leidt Hij hen in het dal. Dan kan men niets meer beloven, dewijl er geen vermogen meer is, om iets goeds, hoe gering ook, te verrichten of te houden. Dan kan men wel bidden, hopen, geloven; maar toch alleen onder die voorwaarde, dat dit toegereikt en geschonken wordt. Nochtans, gelijk alle bergen en heuvelen zullen vernederd, evenzo zullen ook alle dalen verhoogd worden. Zijn wij eerst tot dalen gemaakt, dan vloeit ons van de bergen dauw en water toe.

“Die zichzelf vernedert, zal verhoogd worden.” “Die zichzelf oordeelt, wordt niet veroordeeld, maar vrijgesproken; die zichzelf als zondaar voor God aanklaagt, die maakt Hij zalig; die zich als een goddeloze voor God erkent, die rechtvaardigt de Heere; als een zwakke, die geeft Hij kracht genoeg; als een onmondige, die maakt Hij wijs en verstandig; als een niet, die wordt Christus alles. Met één woord, “Hij woont bij hen, die een verbrijzelde geest en verslagen hart omdragen, opdat Hij levendmake den geest der nederigen en het hart der verbrijzelden.”

Bileam stelt Israël, de uitverkoren gemeente van Jezus Christus, in een tweede beeld voor, als wijngaarden, hoven, tuinen aan de rivieren. Een nieuw liefelijk beeld, waarvan wij als in het voorbijgaan gaarne opmerken, dat het woord hof in het Hebreeuws het begrip van beschutting insluit. Hoven en tuinen, wijngaarden maken zich niet zelf, en als wij Christenen, als wij ware gelovigen zijn, zijn wij dan niet “een werk Gods, geschapen in Jezus Christus tot goede werken?” Hoven brengen van nature slechts onkruid voort; en wat doet ons hart dan anders, welks gedichtsel alleen boos is van de jeugd af? Dat kunnen en willen die aan zichzelf overgelaten hoven niet uitroeien, daar zij veeleer de moeder daarvan betonen te zijn; en als een Moriaan zijn huid en een luipaard zijn vlekken kan veranderen, dan zult gij ook kunnen goed doen.

“Ik zal toch goddeloos zijn; waarom dan zal ik ijdelijk arbeiden?” zegt Job. “Maar Ik zal u reinigen, zodat gij rein wordt, van al uw onreinigheden en van al uw afgoden zal Ik u reinigen.” Wie heeft ooit gehoord dat hoven zichzelf bezaaien en beplanten? Zij moeten een hovenier hebben, die dat werk verricht. “Alle plant, die Mijn hemelse Vader niet geplant heeft, zal uitgeroeid worden.” Gij zijt planten tot eer des Heeren, “Ik heb u gesteld, dat gij vrucht draagt.” Hoevele werkzaamheden hebben de hoven het grootste gedeelte des jaars nodig; en mijn oog zal dag en nacht over u open zijn.

Een hof of tuin is niet steeds in dezelfde gedaante, in de lente anders dan in de herfst, in de zomer anders dan in de winter. In de winter verstijft hij door de koude, en wordt hard als een steen - een beeld van de toestand van aanvechting en ontroering. Hij rust onder het deksel van de sneeuw - een beeld der rust ener ziel onder de bescherming der gerechtigheid des geloofs. De eerste arbeid in de lente schijnt hem te verstoren, maar zij bereidt hem tot vruchtbaarheid. Dat gebeurt ook in de hoven van Christus, in de harten van hen, die Hij tot goede bomen maakt. Het onderste wordt boven en het bovenste onder gekeerd, en de ziel kermt: Och! wie ben ik, mijn Verlosser, dagelijks bozer vind ik mijn zielstoestand.

Maar het duurt niet lang, of alles kiemt en groeit liefelijk. De bomen worden bedekt met de voortreffelijkste bloesem, en de vogels laten hun stem horen: beeld ener ziel, nadat Jezus haar met de vergeving harer zonden en de verzekering harer zaligheid heeft begenadigd; zodat de

ziel wordt bemoedigd en zegt: “Ik ben zwart, maar toch liefelijk.” De rijke zomer komt als een beeld der viervoudige gaven, daar de bruid haar vriend nodigt; Hij kome in Zijn hof en ete Zijn edele vruchten; daar het ‘t verstand niet aan inzicht ontbreekt, het geweten niet aan vrede, het hart niet aan geloof, het geloof niet aan liefde en de liefde niet aan vrucht. De herfst geeft der moederlijke aarde alle sieraad in haar schoot terug. De bladeren met de vruchten dalen weder als het ware dankbaar neder. De ziel wordt van alle eigen roem ontbloot. “Niet ons, o Heere, niet ons, maar Uwe naam zij de eer.” “Niet uit u, het is Gods gave.”

Al onze bekwaamheid is uit U, en wat wij verrichten, dat hebt Gij eerst gegeven. Nog merken wij aan, dat ook in een geestelijke betrekking de hoven te Zijner tijd hun vrucht voortbrengen. Zulke levende zielen, die spoedig alle kennis, al het geloof, alle heiligheid in zichzelf willen bezitten, moeten leren haasten en nochtans wachten, en moeten ook niet menen, dat zij reeds mannen of vaders waren, daar zij wellicht nog vleeselijk en jonge kinderen in Christus zijn, zoals zij dat met hun zelfbehagen en aanmatiging tonen. “Maar zijt begerig naar de redelijke onvervalste melk van het Woord Gods, als nieuw geboren kinderen, opdat gij door dezelve moogt opwassen.”

Eindelijk, hoven zijn door een beperkende en beschuttende omtuining omringd. Gij zijt als een besloten hof, mijn zuster, lieve bruid. Hoe zou het de armen hof gaan, als hij niet zo nauwkeurig was beschut, als de Heere niet Zelf een muur rondom hem was? Hoe spoedig zouden de moedwillige boosdoeners alles verscheuren en de wilde zwijnen de grond het onderste boven keren; maar nu geniet Israël een volstandige beschutting, hoe gevaarlijk het er ook soms, ja steeds met hen uitziet. Ook van binnen worden de hoven bedreigd. Daar zijn vogels; boze geesten, die op het pas gezaaide azen; daar is hagel, droogte en plasregen, die de planten dreigen; onkruid schiet daarnaast voortdurend op; allerlei insecten vallen er op neder en aan de wortel knagen de wormen.

Behoeven nu onze hoven bij al onze vlijt wezenlijk de goddelijke bescherming, hoeveel te meer onze harten. “Want gelijk de aarde hare spruit voortbrengt, en gelijk een hof hetgeen in hem gezaaid is doet ontspruiten, alzo zal de Heere Heere gerechtigheid en lof doen uitspruiten voor al de volken.” Jes. 61:11.

Bileam vergelijkt Israël niet slechts in het algemeen bij een hof, maar bij zulke hoven, die aan de rivieren zijn uitgebreid. De ligging der hoven aan de rivieren was in de droge en warme landen van het Oosten, waar het weinig regent, van veel meer waarde dan in onze landen. Israël wordt daarom meermalen bij zulk een hof vergeleken. “De Heere zal u gedurig leiden, en Hij zal uw ziel verzadigen in grote droogte en uw beenderen vaardig maken; gij zult zijn als een gewaterde hof en als een springader der wateren, welks wateren niet ontbreken.” Jes. 58:11. Voorts in de profetie van Jer. 31:12 luidt het: “Dies zullen zij komen, en op de hoogten van Zion juichen, en toevloeien tot des Heeren goed, tot het koren en tot de most, en tot de olie, en de jonge schapen en runderen; en hun ziel zal zijn als een gewaterde hof, en zij zullen voortaan niet meer treurig zijn.”

Deze waterbeken of rivieren, langs welke deze hoven liggen, zijn de middelen om hun vruchtbaarheid te bewerken en te bevorderen; deze bevordering geschiedt ook door de heilzame kastijdingen; onder deze roede wordt het vlees met zijn bewegingen en begeerlijkheden gekruist en de nieuwe mens van dag tot dag vernieuwd door het mes van de hemelse Wijngaardnier, Die de vruchtdragende rank reinigt, opdat zij nog meer vrucht drage. Deze rivieren betekenen bijzonder de levende toevloeiing van den Heiligen Geest, zonder welke wij dor, onvruchtbaar en dood zijn, namelijk Zijn vertroosting; want als Hij vertroost dan lopen zij de weg van Gods geboden.

Bileam gelijkt een man, die door een vergrootglas voorwerpen zeer van nabij ziet, die anders vanwege de afstand met het blote oog niet kunnen bereikt worden. Hij schildert de gemeente niet volgens de gedaante, die zij toen en in het algemeen onder het Oude Verbond had; maar

die zij onder de instelling van het Nieuwe Verbond verkreeg, en waarin zij zich in het laatste tijdperk volmaakt zal openbaren.

Ziet nu toe, dat uw gedaante in deze beelden wezenlijk getroffen zij; dat gij tenminste dalen, geestelijk arm, en indien ook al geen rivieren, nochtans dorstig zijt naar de gerechtigheid, indien al niet waterrijke, toch zulke hoven zijt, die onder het opzicht en de bewerking van de hemelse Wijngaardenier staan. Zo worde of zij het uit genade. Amen.

ISRAËLS UITBREIDING

Numeri 24:6

“Gelijk de beken breiden zij zich uit, al de hoven aan de rivieren; de HEERE heeft ze geplant, als de sandelbomen 1), als de cederbomen aan het water.”

1) Naar de vertaling, die de schrijver volgt: gelijk aloë.

Bileam vergelijkt de gemeente Gods bij de beken of dalen tussen de bergen, bij de hoven aan de rivieren. Deze beelden zijn hem nog niet genoeg; hij ontleent er nog twee aan het plantenrijk, en dat wel de edelste, die hem bekend zijn, namelijk de aloë en de ceder. Laat ons thans het eerste beeld nader beschouwen.

De aloëplant moet hem tot een beeld van het volk Gods dienen, en dat wel een aloëplant, die God Zelf plant. In de Statenvertaling staat: sandelboom, en in die van Luther: gelijk hutten; deze verscheidenheid ontstaat uit de gelijkvormigheid der namen; want in Ps. 45:9 wordt dat woord eigenlijk op de rechte wijze overgezet; daar staat, terwijl er van Christus sprake is: “Al uw klederen zijn mirre en aloë en kassie; uit de elpenbenen paleizen, vanwaar zij U verblijden. Dochters van koningen zijn onder uw kostelijken, de Koningin staat aan Uw rechterhand in het fijnste goud van Ofir.”

Ziedaar de wortel van alle roem, die der gemeente wordt toegekend: in het sieraad van Hem. Uit dit oogpunt worden zij bij een aloëplant vergeleken. Deze plant bestaat uit onderscheidene soorten, die ten dele klein, maar zeer schoon zijn. Bileam heeft zekerlijk het oog op de eigenlijke, grote aloëplant. Daar ik niet genoeg met deze plant bekend ben, zal ik slechts enige van hare eigenschappen als punten van vergelijking met de eigenschappen der ware kinderen Gods noemen. Zij behoort in ons land niet thuis, maar vereist een Oosters, heet klimaat en aardrijk.

“Het geloof is niet aller.” “Zij zijn niet van de wereld,” zegt de Heere van de Zijnen, gelijkterwijs Ik van de wereld niet ben;” en zij zijn kinderen van een koninkrijk, dat niet van deze wereld is. “Zij zijn niet uit den bloede, noch uit de wil des mans, maar uit God geboren.” “De wereld kent noch Mij, noch mijn Vader.” De natuurlijke grond van ons hart is niet geschikt, is veel te koud, te hard en te steenachtig, dan dat het hemels plantsoen des geloofs, der liefde en der hoop vanzelf daarin zou voortkomen en gedijen. Daarom moeten wij wederom geboren worden, moeten een nieuw hart en een nieuwe geest ontvangen. Het oude moet vergaan, het moet alles nieuw worden.

De wereld bemerkt het zeer wel, dat ware Christenen als het ware uitlandse gewassen zijn; zij ziet hen aan, weet niet waar zij hen zal plaatsen en waarbij tellen: bij de dweepers, gekken en huichelaars, of bij de verdwaasden; zij weet niet, wat zij van hen moet zeggen; zij vreest voor hen, schuwt hen, vermoedt allerlei kwaad, belacht en bespot hen, werpt hen uit en haat hen; zij komen haar voor, als uit de mode te zijn. Zij verstaat hun taal niet, hoewel zij duidelijk spreken, nochtans is het voor haar wartaal, en als zij bekeerd geworden zijn, komen zij zichzelf voor als een wonder.

Hoe kan dat zijn? Is het ook zelfbedrog? Ja, zijzelf, in wie deze hemelse plant is, worden gewaar, dat zij geen inlands gewas zijn, daarom veel en menigerlei tegenstand vinden en eigenlijk een andere grond en een ander klimaat vereisen.

Hoewel de aloë een uitlands, Oosters gewas is, zo vindt men haar toch vanwege de zeldzaamheid in de hoven der rijken. Zij heeft dan ook een zeer nauwkeurige verpleging nodig, die met kennis en oplettendheid moet gepaard gaan; dan groeit zij ook soms tamelijk wel, terwijl men door kunst een soort aarde bereidt en een warmte verschaft, die aan haar vaderland enigszins geëvenredigd zijn. Het eigenlijke vaderland der godzaligheid is de hemel; daar vindt zij geen hindernissen; daar is geen vlees meer, dat met Zijn wijsheid en dwaasheid

door de begeerlijkheden tegen de Geest strijdt, maar enkel Geest; daar is geen wereld, die lokt en bekoort, geen ergernis, geen dwaling, geen beproeving, geen verzoeking en geen vijand, die onkruid zaait; daar is geen strijd, dewijl er geen vijand meer is, geen tranen, dewijl er geen leed meer plaatsheeft; daar is geen lijdzaamheid meer van node, ja, geen hopen en geen geloven; want het is louter bezitten, genot en aanschouwen tot in eeuwigheid. De hemel is het eigenlijke vaderland der godzaligheid; want daar verenigt zich alles op volmaakte wijze, wat haar begunstigt en bevordert. Daar vliet de Geest niet bij droppelen, maar bij stromen, niet nu en dan, maar voortdurend.

Daar is de schat niet meer in een aardenvat, maar volmaakt, dewijl het stukwerk ophoudt. Wij zien daar niet meer “door een spiegel in een duistere rede, maar wij zullen Hem zien van aangezicht tot aangezicht en kennen gelijk wij gekend zijn.” Het liefelijkste, begeerlijkste gezelschap zal ons daar van alle zijden omringen, en daar is geen zelfzucht meer, geen onderscheid van stand, ouderdom en geslacht, maar louter bemoediging en troost. Ook wat de zinnen, die wij immers met ons lichaam in de opstanding terug bekomen, op de aangenaamste en heiligste wijze bezighoudt, verenigt zich daar.

Welk een liefelijk geklank zal dat zijn, als de honderd vier en veertigduizend hun Godsharpen nemen en de hemelse heirscharen het lied van Mozes en het Lam zingen. Hoe zalig zal daar met nieuwe kelen worden gezongen, gejuicht, geloofd en gedankt. Wat zal dat zijn, met volmaakt verlichte ogen Hem te zien, in Wie men hier geloofde, Die ons heeft liefgehad en gewassen heeft van onze zonden in Zijn bloed. Welk een vrijheid zal dat zijn, als wij alles zullen kunnen doen, wat wij willen; dewijl wij niets willen, dan wat God wil; alles verkrijgen, wat wij begeren, wat het dan ook zij, dewijl wij niets begeren, dan in en door en tot God.

In één woord, ginds, ginds, aan gene zijde der Jordaan is het eigenlijke vaderland, waar de aloëplant der godzaligheid volmaakt wast. Nochtans heeft Hij, Die Maria niet ten onrechte voor een hovenier hield, op aarde, in dit ongunstige, ja tegenstrijdige klimaat ook Zijn plantsoenen, die Hij heeft geplant, opdat zij vruchten dragen en hun vrucht blijve. Zij komen van boven; want al het wezenlijke is in Christus Jezus, en kan alzo alleen uit Hem in ons nederdalen: daar anderszins het gedichtsel des harten te allen dage alleen boos is.

Daarom deze hemelse plantsoenen tonen het rijkelijk, dat zij hier hun eigenlijke grond niet hebben, ja men kan het hun licht aanzien. Men zou zeggen, hoe kunnen zij, ik wil niet zeggen, slechts enigermate gedijen, maar slechts hoe kunnen zij blijven en zelfs zeer spoedig weder opkomen, want er bestaat een bittere vijand van deze aloë, de satan, tegenpartijder genaamd, die tracht elk plaatsje, waar er een mocht kunnen geplant worden, geheel onbruikbaar te maken, of indien zij slechts een worteltje heeft geschoten, te verderven en terstond in de geboorte weder te verstikken. Tot dat einde stelt hij alles in het werk, wat macht, boosheid en list vermogen, en houdt hij nimmer op, al verandert hij ook op zijn wijze van doen, en al tracht hij door een heilige schijn te bereiken, wat hem door de bekoorlijkheid der zonden mislukte.

O, arm plantsoentje, wat zal er van u worden! want, de grond zelf, waarin gij staat, het hart, is u niet slechts ongunstig, maar vijandig, terwijl het geheel andere planten begunstigt, die u verderven zullen. Geest en vlees staan tegenover elkander als vuur en water. Zijt gij vuur, het water wil u uitblussen; zijt gij water, het vuur wil u uitdrogen. O, arme plant! het goede, dat gij zo vurig wilt, doet gij niet; maar het kwade, dat gij niet wilt, doet gij; hoewel gij het niet doet, maar de grond, waarin gij nog moet staan, de moeder is van het onkruid. Geen wonder, als gij soms kwijnt en met een geknakt blad steunt: “Ik ellendige! wie zal mij verlossen van het lichaam dezes doods?” daar gij slechts met het gemoed de wet Gods wilt, maar met het vlees de wet der zonde moet dienen. Zal hier een aloë gedijen, dan vereist het grote kosten, kunst, geschiktheid en kennis, alsook voortdurend toezicht en verpleging. Een eigen gebouw moet daartoe worden ingericht, de kunstwarmte moet hare graden en trappen hebben; zij moet sterk genoeg en niet te sterk zijn; zij mag niet te vochtig, maar ook niet te droog zijn, en men

moet het weten, als zij het een of ander nodig heeft. Zij moet geen gebrek aan licht en lucht hebben, en wat verder een hovenier in deze landen met deze plant heeft op te merken. Verzuimt hij ergens iets, zo begint zij te rotten en sterft.

Dat moet een rijk Heer zijn, die in dit vreemde land, dat God vervloekt heeft en dat slechts doornen en distelen voortbrengt, zulke aloëplanten telen wilde, waarvan Bileam spreekt. Hij wilde dat, en daarom moest het geschieden; want wat Hij wil, dat moet worden. Zijn wil is uw heiligmaking. Dat is uw gelukzaligheid, uw eigen wil is het evenmin, als ons land ergens vanzelf aloëplanten voortbrengt. Niet uit de wil des mans, maar uit God. Doch als Hij wil, dan geschiedt het, en Jezus, de Heere, Die de aloëplanten hebben wil, was en is ook rijk genoeg, om de kosten op te brengen, en bereidwillig genoeg om ze aan te wenden. Hij was en is beiden.

Hij bezat de heerlijkheid des hemels en offerde die op; Hij bezat alle hoogheid en vernederde Zichzelve; Hij had een lichaam en gaf het in de dood; Hij vergoot Zijn bloed tot vergeving en verlossing der zonde. Hij bezit het koninkrijk der hemelen en schenkt het aan de armen, die Hem niet kunnen wedergeven. Hij heeft de Heiligen Geest en stort Hem uit, waar Hij wil, en in een mate, zoals het Hem behaagt, en werkt door Hem wat Hem goeddunkt. Hij is de wijsheid, de kracht, de opstanding en het leven zelf, en maakt de dwazen wijs, de zwakken sterk en de doden levend.

Deze rijke Heere vertrouwt Zijne aloëplanten niet aan de zorg en verpleging van anderen, maar verzorgt ze Zelf met even grote wijsheid als liefde. O ja, Hij is eigenlijk alles voor Zijn planten, de grond, waarin zij wortelen, het ingerichte huis, waarin zij staan, de warmte, die hen doet leven en wassen, het water, dat hen verkwikt en verfrist, het licht, dat hen beschijnt en verlicht, de lucht, die hen overal omringt, en de hand, die alles op het doelmatigst verordent. Hij, die het niet verstaat, zou kunnen menen, dat veel verkeerd was, dat toch inderdaad het meest doeltreffend is, en zich bij de uitkomst alzo openbaart.

Dan eens schijnt de hitte te groot en te langdurig, alsof zij alles moest verzengen, dan weder het water te veel, alsof de plant moest verdrinken; maar de wijze hand van de hemelse Hovenier schikt alles op het wijsste - en gij zult Hem nog danken, als gij van achteren ziet, hoe Hij steeds de verlossing uws aangezichts en uw God was. Vertrouw op Hem en laat Hem regeren; want, hun, die God liefhebben, moeten alle dingen medewerken ten goede.

Men vindt vele soorten van aloëplanten, kleine, schone, als met paarlen versierde tot de grootste toe, die nochtans ook in het klein begint. Is dat niet ook een beeld van de leden der gemeente van Jezus Christus zowel boven, waar een andere heerlijkheid is die der zon, een andere heerlijkheid die der maan, een andere heerlijkheid die der sterren, als ook hier beneden, waar het Christendom zich in velerlei trappen en afwisselingen openbaart. Ja, er openbaren zich velerlei trappen, zowel onder de Christenen in het algemeen als ook in hun eigen leven, namelijk trappen van kennis.

Hoezeer zijn de discipelen na de uitstorting van den Heiligen Geest onderscheiden bij vroeger tijd; van jonge kinderen zijn zij mannen geworden, gelijk ook Paulus van zichzelf zegt: "Toen ik een kind was, sprak ik als een kind, was ik gezind als een kind, overlegde ik als een kind; maar wanneer ik een man geworden ben, zo heb ik te niet gedaan hetgeen eens kinds was." De Christenen te Corinthe berispt hij, dat zij nog steeds vleselijk en jonge kinderen in Christus waren, die met melk en niet met vaste spijs moesten gevoed worden; de Christenen uit de Hebreëen, dat zij, die reeds lang meesters moesten zijn, nodig hadden, dat hun de eerste beginselen der goddelijke openbaring moesten worden geleerd; terwijl hij hen vermaant, kinderen in de wijsheid en mannen in het verstand te worden; gelijk de Colossensen, gans vervuld te worden met de kennis van Zijn wil in alle geestelijke wijsheid en verstand, en op te wassen in de kennis Gods en gesterkt te worden. Zo gaat het ook menigmaal de Christen, dat hij als Apollos, Hand. 18, wel onderwezen is in de weg des Heeren, en met vlijt van den Heere leert; want deze was welsprekend en machtig in de Schrift, en toch later middelen

vindt, om de weg Gods nog nauwkeuriger te leren kennen. Hoevele trappen vindt men niet ook in het geloof, van het kruid tot de aar, van de smeulende vonk tot de brandende fakkel, van de wilgen- tot de cederboom! Geloof, waarbij men ziet, en geloof, waarbij men niet ziet, geloof op hoop tegen hoop, geloof, waarbij men vervuld is met de liefelijkste bevindingen, geloof, als niets aanwezig is, geloof, waar niets dan het tegendeel is, als God Zijn aangezicht niet laat lichten, als Hij het verbergt en als Hij toornt.

Geloven, dat God waarachtig is, als Izaäk werkelijk op de schoot zijner negentigjarige moeder speelt; maar het ook dan geloven, als hij als een achttienjarig jongeling op het altaar ligt en de hand zijns vaders hem zal offeren. Doch de kleine aloëplanten behoren ook tot hetzelfde geslacht, en er was wel nimmer meer vreugde in het huis, dan op het ogenblik, toen de penning werd wedergevonden, ofschoon hij nog vol stof was; toen het schaap werd gevonden, hoewel het gans vermoeid, zwak en hongerig, ja half dood was; toen de zoon was wedergekeerd, hoewel zonder schoenen en hij er deerlijk gehavend uitzag.

De kleinste kinderen zijn in het algemeen de liefste, en als de kiekens groot worden, bijt de kloek hen weg, ofschoon zij hen anders zo verpleegde, dat zij zichzelf kon vergeten. Een jong kind is zowel een mens, als zijn ouders. Een ieder zij de kleinste, en ook gaarne de reinste. Overigens bedoelt hier de profeet de grootste onder de aloëplanten, die ook klein begint. Het ontstaan der aloë is ook een leerrijk beeld der gemeente des Heeren. De natuurlijke aloë teelt men uit spruiten, die er beneden uit opschieten. Zo is het ook met de godzaligheid gesteld. De grond van haar bestaan ligt in het rechtvaardig gewas, dat God heeft verwekt, Christus, zonder Wie zij niets zijn, niets hebben, niets kunnen, en daarom met allen nadruk, Christenen heten. Nochtans worden de spruiten der natuurlijke aloë van de moederplant afgescheiden, en in hun eigen grond geplant, om zelfstandig te bestaan. Zo is het in het geestelijke niet. "Blijf in Mij. Indien gij in Mij blijft, zegt de Heere, zult gij vele vruchten dragen." Hierop doelt het door den Heere Zelf gebruikte beeld van de rank aan de wijnstok, die slechts dan vrucht draagt, als zij in de wijnstok blijft. Er bestaat voor ons geen grond om te gedijen dan Christus. "Zijt in Hem geworteld, wandelt in Hem."

De aloëplanten zijn sterke, saprijke planten. Hun sterkte stelt hen in staat, om zwaar te dragen, hoewel zij niet tegen elke verandering van weder bestand zijn. De Christenen worden vermaand, sterk te zijn, niet in zichzelf, maar in de sterkte Zijner macht, die krachtig is in de zwakken. Elke wind der leer kunnen zij niet verdragen, en als de leer van dien aard is, dat zij hun den Heere wegneemt, dan staan zij troosteloos en wenen; want de stem eens vreemden kennen de schapen van Christus niet, en zij volgen die niet. Neemt de dwaalleer de overhand, dan gelijken zij een land, dat dor en zonder water is; maar zij zijn ook sterk, en als er een droogte komt, vrezzen zij toch niet; want zij zijn bomen geplant aan waterbeken.

De aloëplanten, waarvan wij spreken, kunnen menige slag en knak verduwen en zegepralen eindelijk toch over alles; want hun Hovenier verzorgt hen trouwelijk en laat de verzoeking zulk een einde nemen, dat zij het dragen kunnen.

De aloëplant heeft wapenen tot verdediging. Hare sterke bladeren hebben scherpe, spitse prikkels, die als uitgestrekte lansen het hart van het gewas omringen en hem kwetsen, die het poogt te verderven. Vindt gij niet ook in dat beeld de Christenen getekend? Zij zijn alleszins een vreedzaam volk, dat niet bedacht is op verwonden, maar genezen, en evenals hun Koning, niet op verderven, maar wel op behouden. Maar, schoon gelijk de maan, is zij ook zuiver als de zon en schrikkelijk als heirscharen met banieren. Reeds bijkans zesduizend jaar verdrukt, gelijkt dat volk op de palmboom, die in een rechte richting omhoog groeit, naarmate men meer zijn kruin besnoeit. Ook onzichtbaar door ontelbare vijanden en gevaren omringd, juichen zij eindelijk: Gode zij dank, Die ons te allen tijde de overwinning geeft." Al dragen zij de schat in aarden vaten, zo is toch de kracht Gods in hen overvloedig. Worden zij verdrukt, zij komen toch niet om. Ja, de aloëplant is zozeer voorzien van wapenen om de vijand af te keren, dat men daar, waar zij tehuis behoort, tuinen en akkers daarmede omtuint, om voor de

verwoestende aanval van wilde dieren, alsook van boze mensen verzekerd te zijn. Had Sodom tien zulke aloëplanten gehad, dan stond die stad nog.

Is de aloë op zichzelf reeds een hoogst aanzienlijke plant, zo toont zij zich ten tijde van haar bloeien in haar hoogste pracht. Doch zij bloeit slechts eenmaal, en nadat zij heeft uitgebloeid, sterft zij. In ons land kan zij zeldzaam en alleen met grote moeite en verpleging tot op het bloeien worden gebracht, en daarmee verloopt wel een eeuw, zodat niemand, die een aloë plant, kan hopen, dat hij haar in bloei zal zien. Bloeit er ergens een, dan verspreidt zich die blijmaar alom, en doet men zelfs reizen, om haar te zien. Zo zeldzaam is dit, maar ook der moeite waard. Een sterke bloemstengel, waaraan men gemakkelijk kan opklimmen, verheft zich uit het hart tot op een hoogte van dertig voet en nog meer.

In de gedaante van kroonkandelaars spruiten de purperkleurige bloemen aan sierlijk gebogen stengels in afdelingen rondom de stam als een krans boven elkander uit. Van deze bloemen vindt men er aan één stengel wel van acht tot tienduizend. O, welk een pracht moet dat zijn! Daarbij ontwelt uit de plant een zoet sap. Maar is nu ook dat gewas tot zijn hoogste volmaaktheid gekomen, dan sterft het, en treedt in zijn voormalig niet terug. Deze pracht is een beeld van den Heere Jezus Christus, waartoe de godzaligen in de toekomstige wereld komen. Wat hier nog stukwerk was, verheft zich tot de volmaaktheid; wat hier slechts kiem was, ontwikkelt zich tot een schone boom; wat slechts inwendig was, verschijnt dan openbaar; nochtans niet, gelijk de aloë, om vernietigd te worden, maar om in deze pracht der verheerlijking Gods, tot roem van het betaalde dierbare losgeld, het bloed van Jezus Christus, tot blijdschap en gejuich van alle kinderen Gods voort te bloeien van eeuwigheid tot eeuwigheid, en eeuwig lof en dank te zeggen. "Dan zult gij u verwonderen en verbaasd staan over al het goede en al de vrede, dien Ik u zal beschikken, zegt de Heere," Jer. 33:9.

Bileam voegt er bij: Die de Heere geplant heeft!" dat moeten dan zeker voortreffelijke planten zijn, die den Heere Zelf tot hun hovenier hebben, die Hij lief heeft en verpleegt. Hij zal dan ook aan het plantsoen Zijner hand geestesappen tot voedsel geven. Reeds ten tijde van Job werd de vrome en rechtvaardige belachen en veracht, en 'was hij een verachte fakkel, naar de mening van hem, die gerust is,' staat daar, opdat zij zich daaraan ergeren en stoten. (Job 12:4.) Over het algemeen kennen zij zichzelf in hun schoonheid niet.

Die planten hebben nochtans de meest verheven oorsprong en het heerlijkste doel. Christus is hun grond, waarin zij door het geloof geplant en geworteld zijn, uit Wien zij wijsheid, rechtvaardigmaking, heiligmaking en verlossing zuigen. Hij is hun Zon, Die hen verlicht en de Heilige Geest is de dauw en regen, die hen vruchtbaar maakt.

Ach, ziet dan toe, dat gij de godzalige niet veracht; want gij bespot dan het plantsoen, het werk Gods, en dat zal Hij rekenen, als had gij het Hem gedaan. Komen zij u onaanzienlijk voor, wacht slechts, zo zult gij hen zien lichten als de glans des hemels, ja als de zon in het koninkrijk huns Vaders, zodat hun heerlijkheid u zal verblinden, en gij de aanblik daarvan onmogelijk zult kunnen verdragen. Ziet wel toe, dat u niet eeuwige versmaadheid en schande bedekt en gij wordt uitgeworpen. Wacht u, dat die Jezus, tot Wie gij nu niet wilt komen, u dan als vervloekten van Zich in het eeuwige vuur verwerpt, en zegt: "Brenge ze hier, die niet hebben gewild, dat Ik koning over hen zij, en slaat ze dood voor Mijn voeten." Nog is het de welaangename tijd, nog is het de dag der zaligheid.

Verzuimt dat alles niet; doet gij dat, dan blijft er voor u niets anders over, dan "een verschrikkelijke verwachting des oordeels en hitte des vuurs, dat de tegenstanders zal verslinden." Of hebt gij grond, om van uzelf te denken, dat gij ook planten Gods zijt? Bedriegt en verleidt uzelf niet; ach, ziet wel toe, dat uw huis niet op een zandgrond, maar op de Rots gegrond zij, welke is Jezus Christus. Welgelukzalig gij, en heil u, die door God zijt geplant, Hij zal u gadeslaan en verplegen; "u, die Zijn Naam vreest zal de Zon der gerechtigheid opgaan, en er zal genezing zijn onder haar vleugelen." Gij zult met gejuich het eeuwige Sion binnentreden. Amen.

DE CEDERBOMEN

Numeri 24:6

“Als de cederbomen aan het water.”

Dat is het vierde zinnebeeld, onder hetwelk Bileam Israël voorstelt. Wij beschouwen dus de cederen als een beeld van Christus en Zijn gemeente.

I. In het algemeen en

II. In enige bijzonderheden.

Bij de beschouwing van de ceder als een beeld van Christus en Zijn gemeente, denken wij vooreerst in het algemeen aan de oorsprong van Christus naar Zijn vleeswording; naar deze is Hij gelijk Zijn gemeente uit vlees en bloed, een vrucht dezer aarde; want “gelijk de kinderen des vleses en bloeds deelachtig zijn, zo is Hij ook desgelijks dezelve deelachtig geworden;” (Hebr. 2) opdat beiden uit een zijn: zij, die geheilgd worden, en Hij Die heiligt. Jezus was waarachtig mens, gelijk wij, doch zonder zonde en zonder menselijke vader, door de onmiddellijke werking des Heiligen Geestes. Hij had menselijke gemoedsbewegingen, zoals blijdschap en treurigheid, angst en vrede, vrees en hoop, haat, toorn, liefde, verschrikkingen en rust, wensen en verlangens; en zij wisselden bij Hem af, maar waren allen in Hem volmaakt heilig.

Ook de krankheden des mensen had Hij op Zich genomen, in zoverre zij onzondig zijn. Hij behoefde spijs, slaap, werd moede, hongerig, dorstig, en hoewel wij niet van Hem lezen, dat Hij heeft gelachen, zoo heeft Hij toch geweend, en de kinderen, die Hij omarmde en zegende zonder twijfel op het vriendelijkst aangezien, gelijk men dat kinderen doet. Smart, verachting en verguizing maakten dezelfde indruk op Hem, als op andere mensen, doch onzondig. De versmading brak Hem het hart en krenkte Hem, volgens Ps. 22. Hij gedroeg Zich ook tegen God, gelijk het een heilig Mens betaamt.

Hij was ten hoogste nederig, zoals Hij van Zichzelve zegt; ja in Ps. 40 zegt Hij: “Ik ben wel ellendig en nooddruftig, maar de Heere denkt aan Mij.” In Ps. 8 verwondert Hij Zich zelfs daarover, dat de Heere aan Hem denkt, en vraagt: “Wat is de mens, dat Gij Zijner gedenkt, en de Zoon des mensen, dat Gij hem bezoekt.” Hij deed nooit Zijn eigen wil, ook niet als Hem iets zeer zwaars werd op de hand gezet, of op de schouders gelegd, zoals vooral toen Hem in Gethsémané die bittere lijdensbeker van de doodsangst werd toegereikt. Hoe gaarne zou Hij er van zijn ontheven; maar Hij bad en zeide: Niet mijn, maar uw wil geschiede!

Naar Zijn menselijk gevoel ware het Hem zeer welkom geweest, als Hij van die doop, die Hem grote angst veroorzaakte, totdat hij volbracht was, had kunnen verschoond worden, zodat Hij ook bad: “Wat zal Ik zeggen: Vader, verlos Mij uit deze ure!” Nochtans was Hij gehoorzaam tot in de dood. Hij beschouwde zich zo afhankelijk van God, dat Hij verklaarde, niets van of door zichzelve te kunnen doen, maar wat de Vader deed, dat deed Hij. Hij geloofde, Hij bad, Hij dankte en noemde Zich een worm. Ten bewijze van Zijn menselijke oorsprong hebben wij twee geslachtsregisters van Hem, waarvan het ene Zijn afkomst tot op Adam terugleidt, en het andere tot op Abraham.

Tot op Noach zijn de stamvaders van Jezus helder in de glans der godzaligheid en heiligheid, lichtende personen, sterren van de eerste rang; waarvan zelfs één levend in de hemel werd opgenomen. Na Noach verdonkert reeds deze glans, daar zijn stamfamilie niet van afgoderij schijnt onbevlekt gebleven te zijn, zoals in Jozua 24 wordt aangeduid, totdat Abraham werd geroepen en in onovertroffen goddelijkheid optrad. Vandaar af na Jakob komen onder de stamvaders van Jezus verscheidene personen voor, die zich aan zware, afschuwelijke zonden hebben schuldig gemaakt, tot vernietiging van alle roem op eigen waardigheid en tot roem der alleen heilzame genade, daar de Zoon van God Zich zulke stamvaders en nakomelingen niet

schaamt, zoals een Juda, een Thamar, een Rachab, David, Bathseba en Manasse, wier zonden Hij Zich liet toerekenen en die Hij betaalde; want Hij verscheen in de gedaante des zondigen vleses, doch zonder eigen zonde, nochtans van God tot zonde gemaakt.

De oorsprong der gemeente van Jezus Christus is tweeledig: de ene uit Adam, de andere uit Christus; de ene aards, de andere uit de hemel, en openbaart zich naar het oogpunt, waaruit wij die van de ene of andere kant beschouwen, als afschuwelijk of heerlijk. Beschouwen wij de gemeente van Jezus Christus naar haar eerste oorsprong, uit Adam, zo kan men inderdaad behalve de duivelen niets afschuwelijker zien; en daar zeven duivelen in een Maria Magdalena wonen, zo was haar toestand nog afgrijselijker dan die van een duivel.

Ik zal dit nu niet breedvoerig verklaren, maar mij vergenoegen, om eensdeels het beeld van Ezech. 16, hetwelk daarover handelt, anderdeels één tekst in plaats van alle overigen aan te halen. Dat schilderstuk luidt alzo: “Uw geboorten zijn uit het land der Kanaänieten, uw vader was een Amoriet en uw moeder een Hethitiesche. En aangaande uwe geboorte, ten dage als gij geboren waart, werd uw navel niet afgesneden, en gij waart niet met water gewassen, toen Ik u aanschouwde, gij waart ook geenszins met zout gewreven noch in windelen gewonden, enz. Vers 3-6.

De tekst, dien ik wilde aanhalen, en die op de nadrukkelijkste wijze de menselijke natuur in hare ware, eigenaardige hoedanigheid tekent, leest gij in Rom. 3:9-19 en luidt aldus: “Wij hebben tevoren beschuldigd beiden Joden en Grieken, dat zij allen onder de zonde zijn. Gelijk geschreven is: Er is niemand rechtvaardig, ook niet een; er is niemand, die verstandig is, er is niemand, die God zoekt. Allen zijn zij afgeweken, tezamen zijn zij onnut geworden; er is niemand, die goed doet, er is ook niet tot één toe. Hun keel is een geopend graf, met hun tongen plegen zij bedrog; slangenvenijn is onder hun lippen; welker mond is vol van vervloeking en bitterheid; hun voeten zijn snel om bloed te vergieten; vernieling en ellendigheid is in hun wegen en de weg des vredes hebben zij niet gekend. Er is geen vreze Gods voor hun ogen. Wij weten nu, dat al wat de wet zegt, zij dat spreekt tot degenen, die onder de wet zijn, opdat alle mond gestopt worde, en de gehele wereld voor God verdoemelijk zij.”

Durft nu iemand van de menselijke natuur, zoals zij door de zondeval is geworden, anders dan met de grootste afkerigheid denken en spreken, dan maakt hij God tot een leugenaar en toont hij, dat de waarheid niet in hem is.

Doch ziet, het oude is voorbijgegaan, en het is alles nieuw geworden. Indien iemand in Christus is, die is een nieuw schepsel; want, Hij heeft u, die (volgens Col. 1:21) eertijds vervreemd waart en vijanden door het verstand, in de boze werken, nu ook verzoend in het lichaam Zijns vleses, door de dood; opdat Hij u zou heilig en onberispelijk en onbeschuldiglijk voor Zich stellen.”

Christus is de tweede oorsprong der ware Christenen, of als Christenen veelmeer hun Enige; want door Zijn opstanding zijn zij door de dood overgegaan in een nieuw leven in Hem, en in een toestand gebracht, dat zij mogen vragen: Wie is het, die verdoemt? God is het, Die rechtvaardig maakt. Beschouwen wij nu de gemeente uit het oogpunt van haar tweede oorsprong, dan is zij gans heerlijk, zonder vlek, volmaakt in Hem.

II

De ceder is een beeld van Christus in Zijn verhoging en verheerlijking. De ceder is een zeer majestueuse boom, als het ware de koning der bomen. Geen boom overtreft hem in hoogte en grootte, in omvang, in duurzaamheid en uitgebreidheid der takken; hij is bij voortduring groen, olieachtig, welriekend, onverderfelijk en dient tot timmerhout. Hij is in de Schrift een beeld der hogen en verhevenen, der koningen en heren, en vooral van de verhoogde Christus. Nadat Hij Zich op het diepst had vernederd in onuitsprekelijke benauwdheden,

verschrikkingen en smarten, bijzonder aan de kruispaal, toen Hij moest uitroepen: “Mijn God! mijn God! waarom hebt Gij Mij verlaten?” nadat Hij de reinigmaking der zonde had teweeggebracht door zichzelf, heeft Hem God ook verhoogd boven alle tronen, overheden en machten, Hem geplaatst aan Zijn rechterhand, en heeft alle dingen in Zijn handen gegeven. Is het nu zalig, Christus in Zijn plaatsbekledende, de zonde betalende vernedering te aanschouwen, zo is het nog liefelijker, Hem door het geloof te zien in Zijn verhoging en heerlijkheid, als de verzegeling van Zijn volbracht offerwerk, waardoor Hij in eeuwigheid heeft volmaakt allen, die geheiligd worden.

Welk een zalige, voedende en versterkende weide is het niet voor het geloof, als het de opstanding van Christus beschouwt, hoe zij de rechtvaardiging van de strafschuldigen en de levendmaking van de geestelijk dode zondaar bevat; de hemelvaart van Christus, om in de hemel onze Voorspraak te zijn bij den Vader; om daar Zijn genoegdoening voor ons bij den Vader geldend te maken, om als een onderpand en als een spiegel te dienen, teneinde daarin de heerlijkheid te aanschouwen, die voor de Zijnen is weggelegd, die hen zekerlijk wacht; als het Hem ziet zitten ter rechterhand Gods, en juist daarin de grond der volmaaktheid van het Offer aanschouwt, daar de hogepriesters van het Oude Verbond moesten staan, als zij offers brachten; maar deze, nadat Hij één offerande voor de zonde heeft opgeofferd, die in eeuwigheid geldig is, zit Hij nu ter rechterhand Gods; als het geloof in deze Heerlijke Hem aanschouwt, Wien alle macht is gegeven in de hemel en op aarde, door Wien de Vader alles regeert en alzo Zijn overwinning over wereld, zonde en dood, vloek en duivel, hel en verdoemenis deelachtig maakt, Zijn hemelse gaven in ons, Zijn leden, uitgiet en tegen alle vijanden beschermt en hen onderhoudt; als het de wederkomst van Christus ten gerichte overdenkt, wanneer Hij zonder zonde zal verschijnen aan hen, die Hem verwachten tot zaligheid.

Bij Zijn eerste verschijning kwam Hij als het Lam Gods, belast met de zonde der wereld, en werd bijzonder alzo zichtbaar gedurende de zes uren, die Hij als een vloek aan het kruis hing. Deze last der zonde wentelde Hij bij de dood van Zich af. Als Hij nu ten tweede male verschijnt, dan zal het geloof zijn hoogste toppunt bereiken, terwijl het voorts in een werkelijk aanschouwen zal veranderen, om te zien hoe volmaakt zijn Heere Christus alle vervloeking van hem weggenomen, welke rechtvaardigheid Gods Hij hem heeft verworven, welk een volkomen recht hij op de eeuwige zaligheid en heerlijkheid heeft.

De verheven ceder is verder ook het beeld van ware Christenen. Is Hij de boom, zo zijn zij de takken; is Hij de wortel van Isaï, zo zijn zij de boom. Maar het is waar, de gelovigen dragen in dit leven meer het beeld van de vernederde Christus. Gelijk Hij was, alzo zijn zij in deze wereld. Zij dragen steeds de doding van Christus in hun lichaam, opdat ook Zijn leven in hen openbaar worde. Zij zijn evenals Hij aan de aanvallen van de vijand, aan menigvuldige verzoeken en lijden blootgesteld; zij zijn voorwerpen van tegenspraak, haat, verachting, bespottig en vervolging zowel als Hij; zij moeten op hun wijze met de zonde rondsleuren hun leven lang, zoals Hij op Zijn wijze met de Hem toegerekende zonden van anderen.

Zij hebben menige donkere dag, gelijk Hij zelden een verblijdende ure had. Overigens zijn hun aardse omstandigheden veelmeer kommervol, dan glansrijk. “Ziet op uw roeping, broeders! niet vele wijzen naar het vlees, niet vele machtigen, niet vele edelen zijn geroepen.” Inderdaad vergelijkt de Schrift niet slechts de ware Christenen bij de cederen, maar ook bij de wilgenbomen, bij het gras, de leliën in het dal, ja bij het riet; niet slechts bij de leeuw, maar ook bij het wormpje; niet slechts bij de arend, maar ook bij een kieken, een tortelduif, ja bij een eenzame mus op het dak; niet slechts bij de zon, maar ook bij sterren; zij noemt hen een koninklijk priesterdom, maar ook ellendige, arme diertjes (Ps. 74 : 19).

Toch zijn zij ook reeds hier beneden heerlijk en verheven, eensdeels in het geloof, anderdeels in het genot. In het genot zeg ik. Reeds dit dat zij geloven kunnen, welk een zalig genot der heilgoederen van Christus is dit niet; welk een heerlijkheid is het niet, dat hun hun zonden zijn

vergeven, dat de heerschappijvoerende kracht der zonde door de kracht van Christus in hen is verbroken, zodat de zonde niet meer over hen kan heersen, dewijl zij onder de genade staan; zodat de verzoeker hen wel kan aanvallen, als hij mag, maar hen nimmer overweldigen kan; dat hij eigenlijk niets tegen hen kan uitrichten, maar alles tot hun heil moet medewerken. Welk een zalig genot zijn de vertroosting des Heiligen Geestes, die zij zo dikwijls genieten, de inzichten, die hun daardoor worden medegedeeld; de openingen in Gods vrederaad, Zijn verbond der genade, de verzegeling, die zij door Hem deelachtig worden; een genot, dat van meer waarde is, dan de ganse wereld; dat voor de kranke zowel als voor de gezonde, de behoeftige als de vermogende, de gevangene als de vrije toegankelijk is.

Doch de hoogheid en heerlijkheid van hen, die Christus toebehoren, dat, wat hen tot cederen maakt, is het geloof, dat gelijk een ring de edelsteen, zo de ganse Christus omvat. Nochtans wandelen wij nog in het geloof en niet in het aanschouwen. Wij zijn wel zalig, maar in hope; immers de hoop, die men ziet, is geen hoop; want hoe kan men hopen wat men ziet? Het geloof doet wonderen, en verzet bergen; het verplaatst ellendige zondaars in de ondoorgrondelijke oceaan der gerechtigheid van Christus, verplaatst uit de bedrukte tijd in de rust der eeuwigheid, verplaatst in Christus en in en met Hem in de hemel, terwijl wij toch nog uitwonen van den Heere.

In het geloof, hetwelk al de goddelijke beloften omvat, bezit de gelovige meer dan hij weet, vat en begrijpt, en staat hij in de hof Gods als een heerlijke ceder.

Daarom: “Vrees niet, gij wormpje Jakobs, gij volkske Israëls! Ik help u, spreekt de Heere, en uw Verlosser is de Heilige Israëls. Ziet! Ik heb u tot een sterke, nieuwe dorsslede gesteld, die scherpe pinnen heeft; gij zult bergen dorsen en vermalen; en heuvelen zult gij stellen gelijk kaf. Gij zult u verheugen in den Heere, in den Heilige Israëls zult gij u beroemen”. Jes. 41:14-16. Nochtans het beste is nog aanstaande, als het geloof zal verwisseld worden in aanschouwen; dan verkrijgt dat arme, ellendige volk, hetwelk de Heere Zich heeft doen overblijven, de gedaante van een majestueuse ceder van de Libanon. Zij zullen lichten gelijk de zon in het huis huns Vaders.

Als Christus, Die hun leven is, zal geopenbaard zijn, dan zullen ook zij geopenbaard worden met Hem in heerlijkheid. “Zo doodt dan uw leden, die op aarde zijn, namelijk: hoererij, onreinheid, schandelijke beweging, kwade begeerlijkheid en de gierigheid, welke is afgodendienst; om welke de toorn Gods komt over de kinderen der ongehoorzaamheid” (Col. 3:5). Als een hemelhoge ceder zal de gemeente nog voor de dag des oordeels, in die tijd openbaar worden, als de zwakste zal zijn gelijk David; als de glans der zon zevenmaal helderder zal zijn; als zij allen den Heere kennen, klein en groot. Doch in hare volmaakte heerlijkheid zal de gemeente van Jezus Christus na de opstanding zich ontvouwen, als zij zonder vlek of rimpel, volmaakt heilig en heerlijk, Hem gelijk is en Hem zien zal gelijk Hij is. Want gelijkerwijs zij het beeld des aardse gedragen heeft, alzo zal zij ook het beeld des hemelsen dragen.

De eerste mens is uit de aarde, aards, de tweede mens is de Heere uit de hemel (1 Cor. 15). Deze heerlijkheid, die alle godzaligen wacht, en die ook zij verwachten, gaat boven alle menselijk begrip. Dankt den Vader, Die u overgebracht heeft uit de duisternis tot Zijn wonderbaar licht.

Bij de beschouwing van de ceder, als een beeld van Christus en Zijn gemeente, nemen wij nu enige van zijne eigenschappen in overweging.

Het cederhout werd bij de tempel en bij enige dingen van de godsdienst gebruikt. Salomo liet het inwendige van de tempel daarmee geheel beschieten, zodat men geen steen kon zien en liet het daarna met goud overtrekken. Welk een pracht en welk een kostbaarheid moet dat geweest zijn, vooral, daar alle vaten des tempels van goud waren. Deze tempel is een beeld des hemels, is in het bijzonder een beeld van het lichaam van Christus, dat Hij Zelf “deze tempel” noemt. In Hem woont de ganse volheid der Godheid lichamelijk, en uit deze volheid

hebben wij, die des Heeren zijn, ontvangen genade voor genade. Hij, die zich gelovig aan dat Hoofd houdt, ontvangt het vermogen om op te wassen tot de volmaakte grootte (Col. 2:9). Alles wat aan Hem is, is gans begeerlijk, ja het is kostelijker dan goud en veel fijn goud. Zijn rijkdom is ondoorgrondelijk en daaraan deel te hebben is wezenlijk rijk zijn. Dit met goud overtrokken cederwerk des tempels is een beeld der Godheid van Christus, Die gedurende Zijn omwandeling op aarde door Zijn vlees overdekt was; maar hij, die ogen had, zag Zijn heerlijkheid, een heerlijkheid als des eeniggeboren Zoons van den Vader, vol van genade en waarheid.”

Maar de zijnen heten ook tempelen, om Zijntwil en door Hem. “Weet gij niet, dat uw lichamen tempelen zijn van den Heiligen Geest, Die in u is, dien gij van God hebt, en dat gij uws zelfs niet zijt? God Zelf woont en wandelt in hen” (1 Cor. 3 en 2 Cor. 6). Zij zijn gans heerlijk inwendig naar hun nieuwe natuur, en heilige dingen gaan in hun binnenste om, door den Heiligen Geest; want zij zijn Christus deelachtig geworden, Die in hen blijft tot in eeuwigheid.

Cederhout werd ook bij de godsdienst in twee gevallen gebruikt: bij het verbranden der rode koe, waarop cederhout met hysop en purperen wol werd geworpen, en bij de besprenging met het wijwater, hetwelk geschiedde met een bundel, die uit hysop bestond, en met een purperen snoer aan een stokje van cederhout werd vastgemaakt.

Daarin verenigde zich alzo het hoogste, namelijk de ceder, met het minste, de hysop, het eerste een voorbeeld der Godheid, het laatste der mensheid van Christus, verenigd in Zijn mensheid, beiden in hare wijze werkzaam en lijdende tot onze verzoening. Dat bewerkt onze reiniging tot vereniging met God, daar Hij ons tot Zijn eigendom met Zijn bloed heeft gekocht. In ware Christenen is wezenlijk ook het hoogste met het minste verenigd. Zij zijn, gelijk Petrus zegt, door de wedergeboorte de goddelijke natuur deelachtig, gelijk ook de menselijke, en wel in die hoedanigheid, welke zij na de val bezit. Zij zijn ook in zekere mate werktuigen tot reiniging van anderen; eensdeels door woorden, vermaningen, bestraffingen, anderdeels door hun godzalige wandel, waardoor ook soms enigen zonder woorden gewonnen worden; ook door hun voorbeding; want “dit is de vrijmoedigheid, die wij tot Hem hebben, dat zo wij iets bidden naar Zijn wil, Hij ons verhoort.”

Maar Christus is de tempel, alzo moeten wij in Hem zijn, gelijk het cederwerk in de aardse tempel, overtrokken met het kostbare goud Zijner borggerechtigheid. Maar zijn wij in Christus, dan is er geen verdoemenis voor ons, dan worden wij in Hem bevonden, niet hebbende onze gerechtigheid, maar die door God aan het geloof wordt toegerekend.

Cederhout is olieachtig. Christus voert daarom deze naam, die Gezalfde betekent, dewijl Hij met de olie des Heiligen Geestes zonder mate is gezalfd. Hij heeft die ontvangen, om Hem uit te delen, in die mate, zoals het Hem behaagt; en naar dat Hij die uitdeelt, is men een rokende vlaswiek, een brandende kaars, of een lichtende fakkel; schoon als de dageraad, liefelijk als de maan, of zelfs heerlijk gelijk de zon, of vreselijk als heirscharen. Niemand kan iets aannemen, tenzij het hem vanboven gegeven worde.

Als de wind gunstig blaast, snelt het schip met volle zeilen over de spiegel van de zee der wereld daarheen. Zo is een sterk geloof, dat met volle zeilen vaart, een sterk zijn in het geloof, gelijk Abraham. Het wordt zwaar en licht, telkens naarmate Hij het geeft, een bloeien en rijke vrucht dragen, een uitdrogen gelijk de aarde in een zomerhitte. Grote verzekering, blijmoedigheid in den Heere, juichen en roemen. Och ja, Nehemia zegt met het volste recht, Hoofdst. 9:6: “Gij zijt die Heere alleen.” Maar “die den Geest van Christus niet heeft komt Hem niet toe” (Rom. 8). De naam van Christen is de hoogste van alle titels; want hij betekent de hoogste waardigheden: die van priester, profeet en koning, waardigheden, die ook eeuwig in de hemelen gelden. Ziet, wij allen dragen deze veelbetekenende titel, heten allen Christenen; maar wat is die naam bij de meesten? Niets meer dan dat een bedelaar een rijk man, of een slaaf een keizer heette. Hij, die wezenlijk is wat hij heet, is gezalfd, en dat wel

met niets minder dan den Geest van Jezus Christus naar zijn mate; o ja, hij heeft de zalving van Hem, Die heilig is. Hij heeft vergeving der zonden, en alzo ook de geest der oprechtheid. Hij weet wat tot de zaligheid zijner ziel nodig is. Hij wordt bekwaam gemaakt tot goede werken, tot ware godzaligheid, om des Heeren wil te doen in Christus Jezus. Hebr. 13.

Gelijk de planken van een cederboom de natuur bezitten van de boom, zo hebben ook de Christenen de zin van Christus. De natuurlijke geboorte maakt ons tot mensen, tot zondaars; de wedergeboorte maakt ons tot Christenen, en door het geloof worden wij, in ons bewustzijn, leden van Christus en Zijn zalving deelachtig, ranken aan de Wijnstok, takken van de Olijfboom. Zonder dit matige zich toch niemand de naam van Christen aan.

Cederhout verspreidt een liefelijke reuk. “Uw naam,” zegt de bruid in Hoogl. 1:3, “is een olie, die uitgestort wordt;” zodat men de goede reuk daarvan verneemt; en vergelijkt hem in vers 13 bij een bundeltje mirre, dat tussen haar borst vernacht en haar door zijn geur verkwikt. Paulus zegt, Efez. 5:2: “Wandelt in de liefde, gelijkterwijs ook Christus ons liefgehad heeft, en Zichzelven voor ons heeft overgegeven tot een offerande en slachtoffer, Gode tot een welriekende reuk.”

O ja, er bestaat gewis niets welriekender voor een verbrijzeld, verloren zondaar dan dit, als de naam van Christus over hem als een zalfolie door den Heiligen Geest wordt uitgegoten, een zalving, die tegelijk alle wonden geneest. Is u deze Naam nog niet dierbaar, boven alles dierbaar geworden, dan is het slechts een bewijs, dat gij nog niet eens de eerste beginselen van het Christendom hebt bereikt, namelijk deze: te kennen hoe groot uw zonde en ellende is. Och, leerde gij haar kennen, dan zou u deze zalfolie kostelijk, dierbaar worden. Dat is een proefondervindelijke waarheid. Daarom hebben Hem de maagden lief en volgen Hem door vuur en water. Amen.

HET KONINKRIJK ISRAËLS

Dierbaar en zegenrijk is de belofte, die God (Hos. 14:6) aan het geestelijk Israël geeft, als Hij in Zijn grote goedertierenheid en genade zegt: “Ik zal Israël zijn als de dauw, hij zal bloeien als de lelie.” Een lelie is met andere bloemen aan dezelfde rampen onderworpen. In den herfst sterft zij en wordt op aarde onzichtbaar, alsof zij er nooit geweest ware. Dit is een treffend beeld van de natuurlijke toestand des mensen, daar wij allen de sieraad en de heerlijkheid, welke wij in het Paradijs hadden, hebben verloren; maar een beeld der zelfkennis is de lelie des winters; in die toestand beschouwd is de mens gelijk aan de lelie, dewijl hij ook inderdaad zo is: gans zonder pracht en heerlijkheid. Zij is ook bijzonder een beeld van de toestand des Christens in aanvechtingen, wanneer het hem gaat alsof hem het gebruik en genot van alles onttrokken wordt, en hij zich leert kennen als een, die niets bezit.

De zodanige is dan bijzonder gelijk aan een lelie in de winter. Men ziet wel niets; nochtans in de schoot der aarde is de wortel verborgen en vergadert nieuwe krachten. Doch nu belooft de Heere: “Ik zal Israël zijn als de dauw, hij zal bloeien als de lelie.” Dan gaat de winter van de natuurstaat en der aanvechtingen voorbij, en er komen groene bladeren der hoop, ja de schone witte lelie des geloofs en der gerechtigheid in haar sneeuw witte pracht, schoner dan Salomo in al zijne heerlijkheid en sieraad.

“En hij zal zijn wortelen uitslaan als de Libanon; zijn scheuten zullen zich uitspreiden, en zijn heerlijkheid zal zijn als des olijfbooms, en hij zal een reuk hebben als de Libanon. Zij zullen wederkeren, zittende onder zijn schaduw; zij zullen ten leven voortbrengen als koren, en bloeien als de wijnstok; zijn gedachtenis zal zijn als de wijn van Libanon. Efraïm, wat heb Ik meer met de afgoden te doen? Ik heb hem verhoord, en zal op hem zien. Ik zal hem zijn als een groenende dennenboom; uw vrucht is uit Mij gevonden. Wie is wijs? die versta deze dingen; wie is verstandig? die bekenne ze; want des Heeren wegen zijn recht, en de rechtvaardigen zullen daarin wandelen; maar de overtreders zullen daarin vallen.”

Laat ons voorts naar onze gewone wijze horen en zien, wat God door Bileam van Israël zegt en ons daarmede wil leren.

Numeri 24:6, 7

“Gelijk de beken breiden zij zich uit, als de hoven aan de rivieren; de Heere heeft ze geplant, als de sandelbomen, als de cederbomen aan het water. Er zal water uit zijn emmeren vloeien, en zijn zaad zal in vele wateren zijn; en zijn koning zal boven Agag verheven worden, en zijn koninkrijk zal verhoogd worden.”

(Gelijk zich de beken uitbreiden als de tuinen aan de wateren, als de hutten, die de Heere plant, gelijk de cederen aan de wateren. Er zal water uit zijn emmer vlieten, en zijn zaad zal een groot water worden; zijn koning zal hoger worden dan Agag, en zijn rijk zal zich verheffen. Naar de vertaling van Luther.)

In onze vorige beschouwing was de cederboom ons een beeld van Christus en Zijn gemeente. Voorts bleven ons nog enige punten van vergelijking over, die wij, alvorens verder te gaan, zullen trachten op te zamelen.

Het naaste, dat wij beschouwden, was de liefelijke geur van het cederhout. De naam van den Heere Christus is als een dierbare zalfolie, die uitgegoten is. Maar wat kan schoner zijn, dan die namen, waarmede Zijn gemeente is versierd? Enige dezer namen zijn uitdrukkingen der innigste tederheid. Mijn zuster, lieve bruid, Mijn vriendin, Mijn liefste, Mijn vrome, Mijn duif; anderen betekenen hare hoogheid: “Gij zijt een uitverkoren geslacht, een koninklijk priesterdom, een heilig volk, een verkregen volk.” Zij heten rechtvaardigen - en is er wel een eerwaardiger titel? Zij voeren de naam der helden, die meer dan overwinnaars zijn, ja alles

vermogen, en zijn onoverwinnelijk; zij heten kinderen Gods. Hebben nu de kinderen van aardse koningen in een burgerlijke betrekking grote voorrechten en voordelen, en ontvangen zij eerbetuigingen, wat zal dan wel in de hemelen hun ten deel worden, die de hoge rang van kinderen Gods bekleden! Doch dat alles is alleen in die ene naam Christus saamgevat. Maar een Christen is een koning, wien zonder beperking alles moet dienen; hij is een priester, die steeds tot God mag naderen; hij is een wijze, die de zalving heeft van Hem, Die heilig is, en alles weet. Het is, ja wel, nog niet geopenbaard, waartoe wij zijn bestemd.

Nochtans een nog niet geslepen diamant in het stof is toch een diamant, en bestemd, om in goud of zilver te glinsteren; want “wij weten dat als Hij zal geopenbaard zijn, wij Hem zullen gelijk zijn; want wij zullen Hem zien, gelijk Hij is.” Is er iets, dat der moeite oneindig waard is, dan is het een Christen te worden. Dat zijn de wezenlijke Godswerken.

2. Laat ons, ten tweede, nog van het cederhout aanmerken, dat het aan de doorknaging van de worm, zoals andere soorten van hout, niet is onderworpen. In het hart van Jezus was de wormsteek der zonde niet; hoewel in alles verzocht gelijk wij, zo was en bleef Hij onbesmet en rein van zonde. Alle verzoeken, die Hij te verduren had, bewezen slechts, dat in Zijn gehele wezen geen zweem van onrecht werd gevonden; anders zou het, evenals bij alle Adamskinderen, in de beproeving openbaar geworden zijn. Dat hout van deze ceder heeft zijn eigenschap.

In Christus is een rechtschapen wezen; “die uit God geboren is, doet de zonde niet; want Zijn zaad blijft in hem, en hij kan niet zondigen.” Neen, in Christus is geen verborgen eenswillendheid met de zonde; want dan ware Hij immers een huichelaar, en dat is onmogelijk. In de diepste grond der ziel blinkt het heerlijk, zoals het moet, al moge het ook op de oppervlakte razen en bruisen. Het komt gedurig weder boven, en “Hij, Die de harten kent en de nieren proeft, weet, welke de mening des Geestes is.” Van tijd tot tijd komt het ook zozeer in het bewustzijn der wedergeboren ziel, dat zij weet, wat haar van God is geschonken, al mocht het ook soms als het ware onder het puin liggen.

3. Moeten wij opmerken, dat het cederhout voor zeer kostbaar wordt gehouden. Als men de waarde ener zaak wilde aangeven, dan was men gewoon te zeggen: zij is waard in cederhout bewaard te worden. Welk een kostbaar en heerlijk kleinood is in Christus.

Hij is dat zelfstandig; want Hij is het hoogste goed, de Weg, de Waarheid en het Leven. In Hem is al het heil, de zaligheid te vinden, zodat, die Hem heeft, in die Ene alles bezit. Wie kan Zijn kostbaarheid en dierbaarheid uitspreken, daar alles wat aan en in Hem is, zeer begeerlijk is? Is wijsheid beter dan goud en schatten: Hij is de wijsheid zelve en haar bronader; schat Paulus de rechtvaardigheid Gods niet te hoog, als hij tegenover haar alles voor schade en drek acht: Hij is de rechtvaardigheid Gods voor begenadigde zondaars. Welk een waarde heeft niet Zijn vlees, want het verschaft ware spijs voor de ziel; Zijn bloed, want Hij maakt bloedrode zonden wit; Zijn kruis, aan hetwelk onze vloek, onze oude mens, het handschrift onzer zonden en de dood zelfs is opgehangen en uit het midden is weggedaan. Ziet Zijn lichaam in het graf, en wordt daardoor gelovig verzekerd, dat uwe straf op Hem lag; ziet dat graf ledig, en leert geloven en belijden, hoe Hij uw zonden heeft weggenomen.

Denkt aan Zijn opstanding, waardoor Hij het leven en de onverderfelijkheid aan het licht heeft gebracht; gedenkt, hoe Hij voor u de hemel is ingegaan, daar ter rechterhand Gods zit, nadat Hij die ene offerande heeft gebracht, welke eeuwig geldig is, en verwacht Hem, zoals Hij ten tweede male zal verschijnen zonder zonde aan hen, die Hem verwachten tot zaligheid. Ja, wat is cederhout en alle aardse kleinoden, vergeleken bij dat kleinood der zaligheid? Niets anders dan onreinheid en drek.

Welnu, u die gelooft, is Hij dierbaar, al is Hij de ongelovigen ook een steen des aanstoots, gelijk Petrus zegt. Al is Hij door de bouwlieden verworpen, nochtans is Hij tot een Hoofd des hoeks geworden, waarop de ganse gemeente en ieder lid zodanig is gegrondvest, dat ook de poorten der hel haar niet kunnen overweldigen, en wij als uit één mond mogen vragen:

“Heere! tot wien zouden wij gaan dan tot U? Gij hebt de woorden des eeuwigen levens.” Dierbaar en noodzakelijk is Hij hun geworden in hun ellende, waarin en waaruit zij geen andere Verlosser konden vinden dan Hem; dierbaar door Zijn vrede en Zijn vertroosting, die Hij in hun binnenste geeft, zoals geen schepsel dit vermag; dierbaar door al de heerlijke goederen, die Hij schenkt; dierbaar door den Heiligen Geest, Die hun al het goede aantoon, dat zij in Christus bezitten; dierbaar door hun voortdurende afhankelijkheid van Hem, daar zij zonder Hem niets vermogen, geen ogenblik zonder Hem kunnen bestaan; zij zijn niets, weten en hebben niets, dan door en in Hem.

Om Zijntwil zijn zijzelf ook dierbaar voor God, voor de engelen en voor de godzaligen onderling. Hoe zouden zij, de gelovigen, niet waardig zijn geacht, daar zij in Christus, daar zij leden van Christus zijn; daarom ziet Hij geen zonde in Jakob en geen ongerechtigheid in Israël. Hoe zouden zij niet dierbaar zijn in de ogen Gods, daar Hij Zijn eniggeboren Zoon niet gespaard, maar Hem voor hen allen heeft overgegeven? “Van toen af, dat gij kostelijk zijt geweest in Mijn ogen, zijt gij verheerlijkt geweest, en Ik heb u liefgehad; daarom heb Ik mensen in uw plaats gegeven, en volken in de plaats van uw ziel. (Jes. 43:4).)

“Wat is de mens, dat Gij hem groot acht? en dat Gij uw hart op hem zet, en dat Gij hem in elke morgenstond, dat Gij hem in elk ogenblik beproeft.” Ja, Hij zit en loutert de kinderen van Levi, opdat zij Hem spijsoffer toebrengen in gerechtigheid. Hij leidt hen veertig jaren in de woestijn rond, opdat Hij hen verootmoedige en daarna weldoe, en maakt hen op menigvuldige wijze bekwaam tot de erfenis der heiligen in het licht. Ach, dat men toch de liefde recht kende en geloofde, die God tot Zijn kinderen openbaart, men zou met Johannes uitroepen: “God is liefde!” en Zijn eengeboren, eeuwige Zoon heeft ons goddelozen van nature liefgehad, en zo dierbaar geacht, dat Hij ons niet alleen door Zijn bloed van onze zonden gewassen, maar ook tot priesters en koningen Gode Zijn Vader heeft gemaakt.

Wie kan dat bevatten? Hoe dierbaar is reeds een boetvaardig zondaar in de ogen der engelen; hoeveel meer zullen zij zich rondom hen legeren, die den Heere kinderlijk vrezen, en zich dienstbaar betonen voor hen, die de zaligheid zullen beërven; ja, hoe dierbaar en waard zijn zij elkander onderling op de weg. Welk een blijdschap geeft het, als er weder een tot de gemeente wordt toegedaan en als zij van Zion kunnen zeggen, dat daarin allerlei lieden geboren en ingelijfd worden. Hoe beminnelijk is het stamelen der jonge kinderen in Christus, van de bedroevende en verblijdende ervaringen, die zij op de weg hebben, zodat als het ware hun dwaalbegrippen iets beminnelijks hebben, en hun klagen en hun kermen, zo al niet voor henzelfen, dan toch voor anderen het aanwezig zijn van een nieuw schepsel bewijzen.

Hoe bemoedigend en verblijdend is het niet als men een ziel, die pas vertroost werd over hare zonde en verzekerd werd van de vergeving harer doomschuld, hoort zeggen: “Komt, hoort toe, o allen, gij, die God vreest, en ik zal u vertellen, wat Hij aan mijn ziel gedaan heeft.” Welke zalvende en stichtelijke redenen vloeien dikwijls van de lippen van ervaren Christenen, als Jezus in het midden is van twee of drie, die in Zijn Naam zijn vergaderd. Hoe bekommerd zijn zij integendeel, als zij daar zo alleen staan, als David op de berg Hermon.

4. Moeten wij nog opmerken, dat de cederboom altijd groen is. Groen is de kleur der hoop, en deze werkt en onderhoudt Christus in de harten Zijner ellendigen. Uw toestand is niet zo ingewikkeld, uw ellende niet zo groot en menigvuldig, gij kunt niet zo troosteloos, niet zo zondig, zo ongelovig zijn, dat gij geen hoop op deze groenende ceder zou mogen koesteren. Hij blijft dezelfde Heiland, al ware het ook, dat iedere boom zonder vrucht, of zelfs zonder blad daar stond; nochtans zult gij gedurig bij Hem zijn; toch eten de honden van de kruimkens, die van des Heeren tafel vallen.

Door Hem groeien en bloeien ook zij, die in de voorhoven, voor altijd in het huis des Heeren geplant zijn. Het is waar, het sap kan zich in de wortel terugtrekken; maar al is het, dat de bomen in de herfst en de winter van verre als verdord zich laten aanzien, zo zijn zij het, nabij bezien, toch niet. Hun zaad is in hen. Laat slechts de zon der lente komen, zo zullen deze

bomen wel een andere gedaante verkrijgen, uitbotten en duizendvoudige vruchten voortbrengen. Hoe harder de vorst, hoe lossere de grond der aarde wordt, terwijl het onkruid en de insecten worden verdelgd.

Ik heb nimmer een cederboom gezien; maar zij, die ze gezien hebben, getuigen, dat het bomen zijn van een bijzondere aard, die met geen andere bomen zijn te vergelijken. Dat is het laatste, wat ik van de ceder wilde aanmerken. Christus kan wel met vele dingen worden vergeleken, en dat heeft ook wezenlijk plaats; maar Hij is toch nog geheel anders en oneindig heerlijker. Daarom mag Salomo wel vragen: "Hoe heet Hij, en hoe heet Zijn Zoon?" Ja, Hij mag wel Wonderlijk heten, en Hijzelf mag wel zeggen: "Niemand kent den Zoon dan de Vader, en niemand kent den Vader dan de Zoon, en wien het de Zoon wil openbaren."

Zijn liefde is groot, maar zij overtreft alle verstand in diepte, hoogte, lengte en breedte. De hoogste voorstelling, die wij ons van Zijn genade maken, is toch nauwelijks zooveel als een enige straal bij de zon. De wezenlijkheid overtreft al ons geloven. Niet de helft wordt ons daarvan bericht, ja het kan ons hierbeneden niet geopenbaard worden; een eeuwigheid wordt vereist, om het gebied van het koninkrijk Gods te overzien en nauwkeurig te kennen. Alle lofzangen, den Zoon Gods toegebracht, worden daarom, volgens Ps. 65:2 bij een zwijgen vergeleken, omdat zij geenszins in vergelijking komen met het verheven voorwerp, dat zij bezingen. De Christenen, als takken van dezen majestueuse, onvergelykelijke ceder, zijn ook geheel enig in hun aard, zoolang zij nog buiten het hemels Paradijs staan.

Men mag op hen toepassen wat de Heere (Job 41:24) zegt: "Op aarde is niets met hen te vergelijken." De tegenovergestelde eigenschappen, waarvan de ene de andere schijnt te vernietigen, zodat beiden tegelijk onmogelijk in een zelfde persoon kunnen aanwezig zijn, verenigen zich wonderbaar, evenals in Christus alzo ook in Zijn leden. Hoe kan Paulus, om slechts iets te noemen, van denzelfde persoon zeggen: "Als droevig zijnde, doch altijd blijde; als niets hebbende en nochtans alles bezittende." Hoe kan Johannes schrijven: "Indien wij zeggen, dat wij geen zonde hebben zo verleiden wij onszelven, en de waarheid is in ons niet" - en terstond daarop: "Die uit God geboren is, zondigt niet."

Hoe kan tot de Corinthiërs worden gezegd: "Het ontbreekt u aan geen gave," en - "ijvert naar de beste gave?" Hoe is het met elkander te rijmen, als er staat: "Gij zijt in Hem volmaakt," - en dan vermanender wijze: "Zijt volmaakt;" dan eens op een belijdende wijze: "Niet dat ik het alrede gegrepen heb, of reeds volmaakt ben; maar ik jaag er naar."

Meent gij, dat het gemakkelijk is, de vraag te beantwoorden wat is een Christen? zo herinnert u, dat het ook zeer moeilijk en raadselachtig is, zodat de bruidegom aan de bruid in het Hooglied vraagt: "Kent gij uzelve?" - Christenen zijn geen engelen, zij zijn, aan de ene zijde beschouwd, veel lager en aan de andere zijde veel hoger. Lager, uit kracht der schepping, volgens welke de engelen de eerste rang bekleeden, maar hoger door hun vereniging met Christus, waardoor zij eerstelingen der schepselen zijn. Zij zijn tegelijk heiligen en zondaars, goddelozen en rechtvaardigen, zwak en vermogen toch alles, geneigd om te vallen en toch onoverwinnelijk, sterven dagelijks en toch nimmer. Men vindt huns gelijken niet; want zij zijn zonen en dochteren van God.

Niemand denke dus, dat Bileam de boog te sterk spant, als hij de gemeente eerst bij de aloë en dan bij de ceder vergelijkt. Het is de Heere Zelf, Die alzo door hem spreekt. Bileam was volstrekt niet gezind, iets goeds van Israël te zeggen, maar hij deed het, omdat hij moest, en hij moest alzo spreken, dewijl God het wilde.

De profeet schetst voorts in enige grote trekken de geschiedenis van het volk Gods, reikende met weinige woorden tot het einde der dagen. Mij dunkt, zijn voorzegging omvat twee tijdperken. Het eerste van de uitleiding uit Egypte tot op de komst van Jezus Christus, de grote Koning; maar het andere tot aan het einde der dagen; bijzonder de grote bekering der Heidenen, waartoe de dan bekeerde Joden zeer krachtig zullen medewerken, dewijl uit hen de

levende wateren zullen voortstromen. Doch wat de laatste, heerlijke tijd betreft, daarvan wordt bijzonder in de vierde en in de laatste voorzegging van de profeet gehandeld.

Wij zullen zijn spreuken niet zozeer in haar profetische betrekking beschouwen, dewijl dit eensdeels te moeilijk zou zijn en anderdeels te ver af zou leiden; maar ons liever aan het praktische houden, namelijk het in zoverre beschouwen, als het ieder waar Christen aangaat.

Uit dat oogpunt beschouwd, horen wij de profeet vooreerst zeggen: God-El, de sterke God heeft Israël uit Egypte geleid; hetwelk voor Israël niet alleen een grote weldaad, maar ook voor het ganse koninkrijk Gods van het hoogste gewicht was, alsmede een voorbeeld der enige, grote verlossing door Christus, Die Zich nog steeds in de verlossing van iedere ziel in hare vrucht en werking openbaart.

De verlossing der kinderen Israëls op zichzelf willen wij thans niet overwegen, dewijl wij immers reeds enige jaren geleden onze beschouwingen met de omzwervingen der kinderen Israëls begonnen. Wij zien veel meer op de uitleiding der enkele ziel uit de natuurstaat in de staat der genade, en noemen dat bij wijze van beeldspraak een uitleiden uit Egypte op de weg naar Kanaän.

Egypte heeft ook een mystieke betekenis. In Openb. 11:8 wordt van een zekere grote stad gezegd, dat zij geestelijk heet Egypte, waar onze Heere is gekruisigd. Dat voortreffelijk, bijzonder vruchtbaar land het enige land, waar het nimmer regent, dat nochtans door het overstroomd van de rivier de Nijl jaarlijks bevochtigd en tegelijk bemest wordt; dat land, zo wonderbaar vanwege zijn gedenkzuilen en andere reusachtige oudheden, die nog door hun grote ruïnen de grootste verbazing teweegbrengen, dat in onze tijd door een gewichtige oorlog tegen de Sultan bij vernieuwing merkwaardig is geworden, - heet in het Hebreeuwsch Mizraim, en heeft zijn naam van een der zonen van Cham, de zoon van Noach.

Deze naam komt van een Hebreeuwsch woord, dat insluiten, bestrijden, beangstigen betekent, en het ging Israël in Egypte vooral gedurende de laatste tachtig jaren hunner vreemdelingschap aldaar wezenlijk zoals door deze woorden wordt aangeduid. Zij werden zeer ingesloten, bestreden en beangstigd. Hiervan niets meer, maar wij beschouwen dat als een beeld van de staat der natuur, waarin de mens zich zolang bevindt, totdat hij er door de almachtige God wordt uitgeleid.

Hij is als ingesloten, bevindt zich in banden van de verschrikkelijkste aard, en dit zoveel te verschrikkelijker, dewijl hij ze kent noch gevoelt, zelfs niet eens bemerkt, zolang hij niet begeert er van verlost te worden; terwijl het juist hoofdzakelijk zijn wil is, die hem aan het juk der zonde kluistert. Bij alle slavernij waant hij zich vrij, en die betoverende verwaandheid is juist een gedeelte zijner zeldzame slavernij, die in zekere mate met deze waanzinnigheid dwaalt. Enige banden zijn zichtbaar en gevoelig genoeg. Zij weten en voelen, dat zij, die doen wat zij doen, des doods waardig zijn, en zij doen het toch, indien ook soms met tegenzin en een knagend geweten - niet alleen zelve, maar hebben ook een welbehagen in hen, die evenzo handelen.

Hoe menige dienstknecht der zonde ziet het wel in, dat hij door zijn ondeugden, door dronkenschap en speelzucht zijn goed, zijn goede naam, familie, ja ziel, lichaam en zaligheid verwaarloost, en wordt toch als voortgestuwd om te doen wat niet goed is; niet zozeer om het genoeg, dat men daarbij smaakt, als wel door een geweldige aandrang, die men niet kan of wil wederstaan. Nu, indien het slechts deze openbare zondaars waren; maar er bestaan ook geheime banden, die niet minder verderfelijker zijn, al is het, dat zij ook juist niet zo aan het licht komen, namelijk de hoofdkwalen: blindheid, eigengerechtigheid en ongelooft. Zo ligt de mens in zijn natuurstaat verschrikkelijk gekluisterd en gevangen, waarvan niemand anders dan de genade des Almachtigen hem kan bevrijden.

Israël werd in Egypte volgens de tweede betekenis van de naam zozeer bestreden, dat zijn gehele uitroeiing onvermijdelijk scheen. Dat bestrijden beperkt zich nochtans niet tot de natuurstaat, waarin de mens het veeleer met zijn verbitterde vijand eens is en ijverig in boze

werken; waarin de duivel de zinnen der ongelovigen verblindt, opdat zij in de duisternis dezer wereld en onder haar slavernij zelfs het helderste licht niet eens zien. Dan is men dood in zonden en misdaden. Doch dat bestrijden wordt de mens dan eerst gewaar, als er een betere keus in hem is gewerkt geworden, als hij het goede wil en een vermaak krijgt in de wet Gods naar de inwendige mens; want dan bevindt hij eerst, dat het kwade hem overal bijligt en er een wet in zijn binnenste is, die hem gevangen houdt onder de zonde. Op zulk een wijze komt de derde betekenis van het woord, waarvan Egypte de naam Mizraim heeft, krachtig in werking. Hij wordt beangstigd.

Aan de ene kant ligt de sterke aandrang tot de zonde, maar aan de andere de steeds meer levend wordende overtuiging, dat het inwilligen van zijn aandrang niets anders is dan een ter helle spoeden; en hij ontwaart, hoe zijn gehele wijze van doen daarheen gaat. Hij wordt als voortgerukt. Het goede te doen wil hij wel. Hij wil bidden en kan nauwelijks zuchten; hij wil aandachtig zijn en is vol verstrooiing. Het boze wil hij niet, maar ziet, hij herinnert zich slechts dat, waarvan hij niets meer wenst te weten; zijn verbeeldingskracht is vruchtbaar in allerlei goochelarijen en bekoorlijke of kwellende beelden, en zijn begeerlijkheden dreigen als hollende paarden met hem voort te snellen.

De angst van Israël bereikte het hoogste toppunt door de geboden van Farao: een bepaald werk te voleinden, of gekluisterd te worden, terwijl hun elke verlichting van hun werk onthouden werd. De wet gebiedt en verbiedt met bedreiging van eeuwige slagen, terwijl daarbij niet de kracht van de goede, maar wel van de boze wil is; zodat de zonde levend en bovenmate zondig wordt door het gebod. Nu weet de beangstigde ziel niet werwaarts zich te wenden. Wordt haar verlossing beloofd, zo slaat zij door benauwdheid en verzuchting des harten daarop nauwelijks acht, gelijk de kinderen Israëls, toen Mozes hun zeide: Ik ben van den Heere gezonden en zal u verlossen van de last van Mizraim.

Doch hoe smadelijk deze verdrukking ook zij, een goed voorteken is zij tevens, dat de verlossing nadert. Zolang gij zorgeloos daarheen leeft, hetzij in wellusten of in eigen deugd en gerechtigheid, zolang gij van geen benauwdheid der ziel, van geen nood en druk weet, ziet het er zeer gevaarlijk met u uit, hoe weinig gij het ook gelooft; maar hoe meer gij het gelooft en gevoelt, des te zekerder is het, dat uw verlossing nadert. Zijt dan goedsmoeds en onversaagd, en hoopt op den Heere, Hij zal gewisselijk komen. Amen.

DE EENHOORN

“En Hij werd voor hen van gedaante veranderd,” zo wordt ons in Matth. 17:2 bericht. Dat is de enige maal in zijn leven op aarde, dat Jezus Zich aan Zijn discipelen openbaarde in een heerlijkheid, die Zijns enigermate waardig was. Dit geschiedde op een zekere zevende dag, op een berg. Maar niet al de discipelen des Heeren genoten dit voorrecht, slechts drie uit hen; en deze mochten het gebeurde niet eens aan de overigen verhalen voordat de Heere uit de doden was opgestaan. Jezus bad, en intussen werd Hij in een hun ongewone gedaante veranderd; want anders zagen zij Hem met hen wandelen gelijk een gewoon mens, nochtans zonder zonde; voor het overige zagen zij niets bijzonders aan Hem.

Maar nu werd Hij op een verbazende wijze voor de discipelen veranderd, Zijn aangezicht begon te blinken als de zon, en Zijn klederen werden wit gelijk het licht. Zo had Jezus Zich voortdurend kunnen openbaren, doch dat wilde Hij niet; maar “Hij heeft Zichzelf vernietigd, de gestaltenis eens dienstknechts aangenomen hebbende, en is de mensen gelijk geworden; en in gedaante gevonden als een mens, heeft Hij Zichzelf vernederd, gehoorzaam geworden zijnde tot de dood, ja de dood des kruises.” (Fil. 2.)

Gelijk het den Heere ging, zoo gaat het ook op hare wijze de gemeente in het algemeen en in het bijzonder. Zij wandelt ook in knechtelijke gestalte daarheen, en men ziet het niet aan hare leden, dat zij kinderen Gods, Zijn gunstgenoten, Zijn oogappelen zijn. Een der voornaamsten uit hen, een groot apostel zegt zelf: “God heeft ons als de geringsten tentoongesteld als tot de dood verwezen; want wij zijn een schouwspel geworden der wereld, als uitvaagsels en aller afschrapsel.” Wij spreken niet slechts van de uitwendige, maar ook van de inwendige toestand van de ware Christen. Doch soms verheerlijkt Jezus Zich voor en in hen, dan worden zij veranderd van gedaante. Daarom is de Christen iets heerlijks; en daarover zullen wij nu verder spreken. De Heere bekronde de overdenking van zulk een heerlijk onderwerp met een ruime zegen, kan het zijn, voor ons allen.

Numeri 24:8

“God heeft hem uit Egypte uitgevoerd; zijn krachten zijn als van een eenhoorn; hij zal de heidenen, zijn vijanden, verteren en hun gebeente breken, en met zijn pijlen doorschieten.”

God heeft hem uit Egypte geleid, zijn blijmoedigheid is gelijk eens eenhoorns. Hij zal de heidenen, zijn vervolgers, eten en hun beenderen verbrijzelen, en met zijn pijlen verpletteren. Naar de vertaling van Luther.

Bileam snoert het heerlijkste, dat hij in de natuur kent, aan elkander, om het tot beeld te maken van de heerlijkheid der gemeente van Jezus Christus. Uit het plantenrijk moesten de aloë en de cederboom tot zulk een beeld dienen; nu wendt hij zich tot het dierenrijk. Daarin worden de leeuw en de eenhoorn verre boven al de anderen verheven; en ook deze zijn hem beelden der heerlijkheid van het verlorene Israëel. Wij bepalen ons bij de eenhoorn, waarvan de profeet reeds in het vorige hoofdstuk heeft gesproken. Wij zullen enige punten van vergelijking aangeven tussen dit schepsel en de Eersteling der schepselen Gods; en de ware Christenen, die de goddelijke natuur deelachtig zijn geworden, in deze spiegel hunner heerlijkheid aanschouwen.

De geschiedenis der natuur van de eenhoorn, die in het Hebreeuwsch Reem heet - (een woord, dat van geen hoorn gewaagt) is duister en raadselachtig. Reeds daarin ligt iets, dat de ware Christen afbeeldt. Hij is uit God geboren; maar vragen wij: “Hoe kunnen deze dingen geschieden?” - de mond der waarheid zelf geeft ons het raadselachtig antwoord: “De wind blaast waarheen hij wil, en gij hoort zijn geluid; maar gij weet niet vanwaar hij komt en waar hij heengaat; alzo is een iegelijk, die uit den Geest geboren is.”

Men heeft het bestaan van de eenhoorn voor een fabel gehouden, en beweerd, dat hij alleen bestond in de verbeelding der oosterlingen, gelijk de gevleugelde draken en dergelijke. De Engel des verbonds Zelf zeide tot de hogepriester Jozua, dat de gelovigen louter wonder zijn; en heeft niet de wereld der Heidenen en Joden, verstandige hoofden en dwazen, te allen tijde de ware Christenen met hun Christus naar het gebied der fabelen, der verbeelding, der dweperij en der dwaasheid verbannen, en hen voor gekken, bedrogenen en bedriegers gescholden?

Zonder te willen beweren, dat de reizigers van later tijd dit dier in de onmetelijke bossen van Indië in de verte voorbij hebben zien snellen; zonder te willen bepalen, dat het nog in de wereld bestaat, is het nochtans niet te ontkennen, dat het tenminste ten tijde van Job, Mozes en David onder het getal der schepselen zijn wezenlijke plaats vindt. De heilige Schrift maakt er zeer dikwijls gewag van. God Zelf vraagt aan Job: Zal de eenhoorn u willen dienen; zal hij vernachten aan uw kribbe? Zult gij de eenhoorn met zijn touw aan de voren binden; zal hij de laagten achter u eggen? Zult gij op hem vertrouwen, omdat zijn kracht groot is?"

In onze tekst gedenkt de profeet zijn krachten. In Ps. 92:11 roemt David den Heere en zegt: "Gij zult mijn hoorn verhogen gelijk eens eenhoorns; ik ben met verse olie overgoten." Mozes zegt in zijn afscheidszegen van Efraïm en Manasse (Deut. 33:17): "Zijn hoornen zijn hoornen des eenhoorns; met dezelve zal hij de volken tezamen stoten tot aan het einde des lands."

De eigenschappen, die de heilige Schrift aan de eenhoorn toekent, zijn kracht, blijmoedigheid en vrijheid in de hoogste graad. De ouden, die van de eenhoorn spreken, zeggen dat hij niets ontziet of vreest en door allen werd gevreesd. Niets was instaat hem te overwinnen, maar hij overwon alles. Van zijn kracht bewust, nam hij zijn nachtleger waar hij wilde, zonder enige vrees. Ook gif veroorzaakt hem geen schade. Nog wordt van dat dier gezegd, dat hij een grote vriend der duiven was, en zich bijzonder verkwikte aan de stem der tortelduif, die hem verblijdde, door zich vertrouwelijk op zijn hoorn neder te zetten, daar hij dan onbewegelijk staan bleef, om de tortelduif niet schuw te maken.

De eenhoorn nu en zijn eigenschappen, zijn blijmoedigheid of kracht neemt Bileam, door goddelijke inspiratie of ingeving overweldigd, als een beeld van de verlostten Israëls. Zijn blijmoedigheid of krachten zijn gelijk die des eenhoorns, of hoe dit ook wordt opgevat: de sterke God, Die Israël uit Egypte heeft verlost, is hem gelijk de krachten des eenhoorns. Dat beeld is groots en verheven. Een Christen gelijkt een eenhoorn - o welk een gedachte moet dit in ons opwekken! Een Christen is gelijk de aloë en de cederboom en is toch ook een niet! - wie kan dat vatten?

Overeenkomstig dit beeld, dat niet van Bileam zelf, maar van den Heiligen Geest, Die Zich van zijn mond bedient, afkomstig is, beschouwen wij de ware Christen in zijn heerlijkheid en verhevenheid, niet in zijn nederigheid en armoede. Laat ons dat niet bevreemden, maar herinneren wij ons, hoe hoog de Schrift van hen gewaagt. Herinnert u slechts de volgende uitspraken: Zijt volmaakt, gelijk uw Vader, Die in de hemelen is, volmaakt is." "Wast op tot een volkomen man. Wordt vervuld met den Heiligen Geest. Ik vermag alle dingen. Ik heb alles. Gij weet alle dingen. Alles is het uwe. Wij zijn meer dan overwinnaars." Ja, wat bevat de enige naam der "kinderen Gods" niet al in zich.

De eenhoorn wordt ons als een schepsel voorgesteld, dat zijns gelijken niet heeft. Zullen wij dit op de Christen toepassen, dan moeten wij ons enige bijzaken wegdenken, zoals die dan ook eindelijk geheel weggedaan worden, doch tot op die tijd louter hinderpalen en beperking zijn.

Eer wij tot de beschouwing der heerlijkheid Gods overgaan, zullen wij vooraf op enige hinderpalen wijzen. En dan noemen wij reeds in het algemeen het wonen in deze wereld, dat de apostel onder het uitwonen van den Heere rekent. Christenen zijn gelijk vreemde gewassen, die in een vreemde grond en klimaat nooit volkomen groeien. Onze Hogepriester spreekt van de Zijnen als de zodanigen, (Joh. 17), die nog in de wereld zijn, en door de wereld

worden gehaat, en verbindt daaraan Zijn voorbede: "Ik bid, o Vader! dat Gij hen bewaart van de boze;" en Hij zeg hun vooruit: "In de wereld zult gij verdrukking hebben." Het verblijf in deze wereld is het Christendom niet gunstig; want zolang het duurt, is men onder het bereik van de geesten der hel, die vijandig rondsluipen, om te verderven. Al is hun invloed niet kenbaar en te onderscheiden, zo is die nochtans aanwezig, gelijk een nevel, die het volle doorbreken der zon verhindert. De vijand zoekt steeds onkruid in of onder de tarwe te strooien en tracht den Heere en ons tegen te werken, zodat wij niet vermogen zoals wij het willen verkregen hebben; onze vaart gaat tegen wind en stroom. Ja, het wonen in deze tabernakel is een hinderpaal.

Tot de dingen van het koninkrijk der hemelen behoort eigenlijk een verheerlijkt lichaam. Ons tegenwoordig lichaam zou niet alles kunnen dragen, maar er onder bezwijken als het aan dat lichaam werd medegedeeld. "De geest is gewillig, maar het vlees is zwak," zegt de Heere; en Paulus: "Wij, die in deze tabernakel zijn, zuchten, bezwaard zijnde. Wat tot het lichaam behoort heeft ook zijn bezwaren, zijn behoeften, en veroorzaakt daardoor velerlei hindernissen voor het leven uit God in ons, zoals een ongunstig temperament, slechte omstandigheden, smarten, ziekten en dergelijke. Zolang also de Christen in dat lichaam der verootmoediging moet wonen, kan zijn eenhoornsnaar - mag ik wel zeggen - niet ontbreken. Ach neen! het is niet de toestand van een gevleugeld kapelletje, maar wel die der trage, kruipende rups.

Heeft het leven onder andere mensen, hoewel dit voorzeker ook bevorderlijk en stichtelijk is, niet ook evenzeer zijn hinderpalen en bezwaren? Een onrustige, drukke omgang met vele mensen, de huiselijke kring en de werkkring, die het grootste gedeelte van de tijd onze krachten van geest en lichaam vereisen en bezighouden; familiebanden, waardoor men met onhebbelijke lieden te doen heeft, verdriet, zorgen, die zij veroorzaken, hun kwade en ondragelijke luimen, hun tegenstrevende gezindheid, meningen, stellingen, hun handelwijze zijn zovele hinderpalen, die men toch niet ontgaan kan en mag, hoe gaarne men het ook zou willen.

De Christenen gelijken zulke lieden, die bij ongunstig weder en slechte wegen met een zware last moeten reizen; zij komen verder, maar hoe? Doch zij moeten voorwaarts.

Doch de voornaamste hindernis, waarom de eenhoornsnaar hier niet recht tevoorschijn komt, ligt in onszelven. Wij zeggen: dat is een kind Gods. Nochtans geldt dat alleen van zijn voornaamste deel, maar niet alleszins zoals hij daar gaat en staat. Van hem geldt wat van Rebekka werd gezegd: dat er twee volken in haar lichaam waren. Er is een oude en een nieuwe mens, vlees en geest in dezelfde persoon, naast en tegen elkander, zodat men niet doet wat men wil; vandaar zovele waarschuwingen, gelijk bijvoorbeeld deze: "Ziet toe, broeders! dat niet te enige tijd in iemand van u zij een boos, ongelovig hart, om af te wijken van de levende God; maar vermaant elkander alle dagen, zolang als het heden genaamd wordt; opdat niet iemand van u verhard worde door de verleiding der zonde."

Vandaar vermaningen als deze: "Legt af de oude mens, die verdorven wordt door de begeerlijkheden der verleiding; en wordt vernieuwd in de geest uws gemoeds, en doet aan de nieuwe mens, die naar God geschapen is, in ware rechtvaardigheid en heiligheid;" en als die: "Laat ons dan vrezen, dat niet te enige tijd de belofte van in Zijn rust in te gaan nagelaten zijnde, iemand van u schijne achtergebleven te zijn;" - hetwelk alles onnodig zijn zou, als de Christen dat geheel en al, door en door en alleen was. Maar nu kruisigen zij, die Christus toebehoren, hun vlees met de bewegingen en begeerlijkheden, en onder hun hallels mengt zich nog het klaaglied over het lichaam des doods.

Eindelijk, de huishouding Gods in Zijn gemeente heeft het zo verordend, dat zij hier beneden een strijdende blijft, alles stukwerk is, niet volmaakt en men het nog niet heeft gegrepen. Zo God de Zijnen hier reeds gans volmaakt, heilig en heerlijk wilde maken, wat zou Zijn wil beperken? Maar Zijn wijsheid heeft het tot nog toe voor geen hunner goed gevonden; des te

meer openbaart zich de rijkdom Zijner vergevende genade in de uitdelging van zoveel gebreken. De Christen leert zijn ellende des te grondiger kennen, en de almacht der genade verheerlijkt zich te meer in het onderhouden van het goede, onder zo grote en menigvuldige tegenstand in het binnenste. Christus Zelf werd eerst in het ogenblik van Zijn sterven van de zonde, die op Hem lag, ontheven, en Zijn leden gaat het niet anders. Wat God in de laatste tijd zal doen, dat staat te verwachten. – “De zwakste zal nog worden gelijk David.”

Ziedaar enige der hindernissen, die de volmaakte openbaring van het goddelijk kindschap wederhouden, en zuchtingen en angstig uitzien veroorzaken. De volmaaktheid wordt eerst hierboven aangetroffen.

Nochtans mogen deze bijzaken ons onheil niet bewerken, alsof het Christendom, om de staat der genade iets gerings, rampzaligs ware. In weerwil van stal, krib en geringe doeken, - ja zelfs van het vervloekte kruis was en is Jezus toch de aanbiddewaardige Heere des hemels. Een koning kan zonder tekenen van koninklijke waardigheid daarheen gaan; maar zij, die hem kennen, zullen hem nochtans als hun gebieder vereren. Paarden zijn paarden, al liggen zij ook in de as.

Salomo zag vorsten tevoet gaan en slaven op paarden rijden. De reus kan wel in kluisters liggen. Er zijn ook zwijnen met gouden halsbanden; en de schijn bedriegt. Wij zullen een rechtvaardig vonnis vellen, en de gemeente van Jezus Christus niet beoordelen naar hetgeen zij in zichzelf en zonder Christus, maar daarentegen naar hetgeen zij in en met Hem is. Maar in Hem is zij gans heerlijk inwendig, en zal zij het ook uitwendig worden.

God stelt nu Bileam, om eenmaal de heerlijkheid van het verlore Israël op het hoogst te roemen, hoewel het zich toen inderdaad nog in zeer slechte omstandigheden bevond, en wij zijn gerechtigd en verplicht, ons van de Christenen in het algemeen, van de gemeente van Jezus Christus een zeer hoog begrip te maken, gelijk wij dan ook niet anders zullen kunnen, als wij slechts verlichte ogen hebben, om te begrijpen de hoop onzer roeping en te verstaan, wat Hij van ons wil maken: dat wij namelijk Hem zullen gelijk zijn, waartoe dan ook alles moet medewerken.

Deze hoge voorstelling der heerlijkheid onzer Christelijke roeping moet ons niet verleiden om ons te verhoovaardigen, alsof wij iets bijzonders waren, en anderen zouden mogen verachten; dan zou deze vraag op ons toepasselijk zijn: “Wie zijt gij, o mens?” de herinnering: “Die meent te staan, zie toe, dat hij niet valle;” de raad: “Gij staat door het geloof, weest niet hooggevoelende, maar vreest;” en deze terechtwijzing: “Voegt u bij de nederigen.”

Deze voorstelling moet veelmeer dienen, om het verzadigd zijn te verhoeden, dat Paulus in de Corinthiërs bestraft. Vergelijken wij, wat wij wezenlijk door de genade hadden kunnen bereiken met wat wij werkelijk zijn, dan moeten wij beschaamd en treurig onze ogen nederslaan.

Zo behandelt Paulus de Corinthiërs; hij stemt hun alles toe, zelfs dat zij de engelen zullen oordelen, maar houdt hun tegelijk voor, dat zij nog vleselijk, jonge kinderen in Christus zijn, die tot nog toe niets vermochten; gelijk de Hebreëen, dat hun vorderingen niet geëvenredigd waren aan de lange tijd sedert hun bekering; zij moesten leraren zijn en waren slechts leerlingen. Het is een slecht teken, als iemand zich gaat verbeelden, dat hij reeds alles kent, doorgemaakt en ervaren heeft, alsof hij reeds alles bezit en dus niet dieper behoeft gegrond te worden, niet meer heeft op te wassen in de genade, niet nog minder moet worden, meer gelovig en overgegeven aan God; ja, dat is zeer bedenkelijk en een hovaardij, die God wederstaat, terwijl Hij de ootmoedige genade schenkt. Daarom is het hoogst nodig, het Christendom in zijn heerlijkheid recht te kennen, opdat wij geen hoge gedachten van onszelven koesteren.

De levende voorstelling van de heerlijkheid des Christendoms moet tegelijk dienen, om onze honger en dorst naar de gerechtigheid op te wekken, zodat wij het hoe langer hoe meer aan onszelven ervaren, en gelijk de apostel, Hebr. 6 zegt: van het begin des christelijke levens tot

de volmaaktheid voortvaren, opdat het openbaar worde, dat wij de genade Gods niet tevergeefs hebben ontvangen, maar zij integendeel zich krachtig in ons openbaart, en wij also tonen, als dienstknechten Gods in het Woord der waarheid, in de kracht Gods, door de wapenen der gerechtigheid aan de rechter- en aan de linkerzijde, in den Heiligen Geest, 2 Cor. 6, “alleszins op te wassen in Hem, Die het Hoofd is, namelijk Christus.”

Zij moet daartoe dienen, dat de een de ander met eerbied ontmoete, dat wij elkanders gebreken dragen, en wetende, dat de Heere de gevallen broeder kan oprichten en integendeel ons in dorheid kan laten zitten, hem rijkelijk bedelen en verblijden, ons uitkleden en bedroeven, ja ook hem sterk en ons zwak kan maken. Zij moet ook daartoe dienen, om God op het diepst en innigst te danken, als Hij ons en anderen genade laat wedervaren, haar anderen hartelijk te gunnen, goedsmoeds te zijn, dat God naar de rijkdom Zijner goedertierenheid rijkelijk zal schenken alles wat tot het leven en de godzaligheid behoort, waardig het Evangelie en de “heilige roeping, waarmede Hij ons heeft geroepen, niet naar onze werken, maar naar Zijn eigen voornemen der genade, die ons gegeven is in Christus Jezus voor de tijden der eeuwen.”

Eindelijk wekken ons deze voorstellingen van de heerlijkheid des Christendoms ook op tot lijdzaam wachten; al worden wij ook rijkelijk gewaar, dat het nog niet geopenbaard is, wat wij zijn zullen, en ook niet zal geopenbaard worden zolang wij hier wandelen, zo moeten wij toch met de genade des Heeren vergenoegd zijn, terwijl wij intussen vuistslagen van een engel des satans moeten verduren, en daarvan niet kunnen bevrijd worden, hoewel wij den Heere drie en meermalen daarom hebben gebeden; moeten wij onszelven verachten en door anderen laten verachten.

Ontdekken wij, dat ons het boze bijligt, als wij het goede willen doen, zo moeten wij, niettegenstaande het tegenovergestelde het geval schijnt te zijn, niet vergeten, dat spoedig alles geheel anders kan worden en het grotendeels door de volmaaktheid zal worden verslonden; want als gij waardig geacht zijt, moet gij ook heerlijk worden. Israël is daar in de woestijn gelegerd en heeft reeds bijna veertig jaren onder ontelbare bezwaren rondgewandeld; nochtans laat God hen onder de heerlijkste beelden, die de natuur bezit: dat van de aloë, de ceder, de leeuw en de eenhoorn schilderen, en van hen zeggen: zijn blijmoedigheid, zijn krachten, zijn gelijk die eens eenhoorns.

De profeet spreekt van het verlore Israël; ja, hij mag wel zeggen, dat hem de ogen geopend zijn; want hij ziet in de uitgestrekte toekomst. Zijn blik beperkt zich niet tot Israël, dat daar gelegerd is, niet tot dat Israël, zoals het aan gene zijde der Jordaan woont, maar hij ziet het als dat Israël met zijn God en Koning, als dat Israël, voltallig gemaakt door de inlijving der gelovigen uit de Heidenen; ja, ook daar is nog niet de eindpaal van zijn gezichtskring, want deze strekt zich zelfs uit tot in het hemelse Kanaän.

Vandaar dat zijn beelden zo verheven zijn, dewijl hij de aanvang der verlossing en hare voleinding samenvat, zoals het samen behoort, en het heerlijke doel even zeker is als de kommervolle beginselen. “Hij, Die u roept, is getrouw, Die het ook doen zal.”

Welgelukzalig zijt gij, o Israël, dat gij door den Heere uw God zalig wordt; wie is u gelijk? welgelukzalig gij, verlost des Heeren; uw blijmoedigheid is gelijk die eens eenhoorns, en de sterke God is u gelijk de krachten des eenhoorns; Hijzelf is het zwaard uwer overwinning en het schild uwer verlossing.

Is dan al deze heerlijkheid van onvergankelijke schoonheid en eeuwige duurzaamheid niet instaat uwe begeerte zo aan te vuren, dat gij leert worstelen, bidden, smeken: Heere, geef mij van het levend water te drinken? opdat Hij u water geve, dat in u wordt een fontein van water, springende tot in het eeuwige leven? Hoelang wilt gij nog ledig staan op de woelige markt dezer ijdele wereld? Of zijt gij wellicht van mening, dat gij nog niet zijt geroepen?

Ach, wees toch vooral geen Issaschars, voor wie de rust zeer behaaglijk is, maar die tussen de grenzen gelegerd blijven. Ook niet dezulken, die tussen de wereld en Christus verdeeld zijn en

het noch met de een noch met de ander geheel houden; deze twee heren kunt gij niet tegelijk dienen. Is Baäl God, zo dient hem; is Jehova God, zo hangt Hem met hart en ziel aan; blijft niet lauw, maar zijt koud of warm; zijt naarstig en wordt boetvaardig voor God; indien niet, zo zal u de Heere Jezus uitspuwen. “Die Hij liefheeft kastijdt Hij.” Zijt niet traag in deze zaak, maar vurig van geest.

Behoort gij inderdaad tot de verlost des sterken Gods, welnu Hij, Die u verlost heeft, doet het nog dagelijks en zal u eindelijk volkomen verlossen van alle boos werk en u opnemen in heerlijkheid. Zijt niet zat, maar hongert en dorst naar de gerechtigheid; niet rijk, maar ledig en behoeftig, opdat de Heere u vervulle. Roemt in uw nederigheid uw hoogheid, en in uw hoogheid uw nederigheid; en als gij met Paulus zegt: “Ik ben niets minder dan de voornaamste apostelen,” zo zegt ook met hem: “hoewel ik niets ben.” “De God nu des vredes, die de grote Herder der schapen door het bloed des eeuwigen Testaments uit de doden heeft wedergebracht, onze Heere Jezus Christus, Die volmake u in alle goed werk; opdat gij Zijn wil moogt doen, werkende in u hetgeen voor Hem welbehagelijk is, door Jezus Christus, Welken zij de heerlijkheid in alle eeuwigheid. Amen.”

ISRAËLS TRIOMF

Johannes zegt in zijn eerste brief, Hoofdst. 3:2: “Geliefden! nu zijn wij kinderen Gods, en het is nog niet geopenbaard wat wij zijn zullen; maar wij weten, dat als Hij zal geopenbaard zijn, wij Hem zullen gelijk wezen; want wij zullen Hem zien gelijk Hij is.” Dat woord: “wij zullen Hem gelijk zijn,” is verbazingwekkend. Het komt echter ook in Joh. 9:9, bij de blindgeborene voor, van wie enigen zeiden: “hij is hem gelijk;” maar anderen: “hij is het, hij zeide: ik ben het.” Doch Johannes had ook genoegzame reden om zich zo verheven uit te drukken. O welke heerlijke dingen had hij niet al gezien! Hij zag de stad, die het vaderland der uitverkorenen is; een stad, wier straten van massief, doorzichtig goud, de huizen van edelgesteenten, de poorten van paarden zijn, die geen tempel en geen zon heeft; want de ganse stad is tempel, en het Lam is de kaars, en daarom is er geen nacht, en ook geen zuchten, geen geweent of tranen.

Hij zag de gemeente des Heeren in haar geheel, als een vrouw met de zon bekleed, een kroon van twaalf sterren op het hoofd, de maan onder hare voeten. Gezien, of ten minste gehoord heeft hij Een (Openb. 19), Die tot hem zeide: “Zalig zijn zij, die geroepen zijn tot het avondmaal van de bruiloft des Lams.” De majesteit van die Persoon was zo groot, dat Johannes nederviel, en Hem wilde aanbidden; maar Hij belette het hem, dewijl hij zijn mededienstknecht was en zijner broederen, die de getuigenis van Jezus hebben. Johannes zag daaruit, wat er ook van hem zou worden, als eens het stukwerk voor de volmaaktheid zou moeten plaatsmaken.

Paulus was ook opgetrokken geweest, doch kon niets verhalen van hetgeen hij gezien en gehoord had, dewijl de menselijke taal daarvoor geen woorden heeft. Maar hij wenst ons toe verlichte ogen, om de hoop der roeping Gods te leren kennen. Nochtans zijn wij, die geloven, reeds hier zalig en heerlijk, hoewel nog maar in hope. Thans zullen wij gelegenheid hebben, meer breedvoerig daarover te handelen. De Geest des Heeren leide ons tot dat einde in alle waarheid en bevestigte haar aan onze zielen.

Numeri 24:8

“God heeft hem uit Egypte uitgevoerd; zijn krachten zijn als van een eenhoorn; hij zal de heidenen, zijn vijanden verteren en hun gebeente breken, en met zijn pijlen doorschieten.”

God heeft hem uit Egypte gevoerd, zijn blijmoedigheid is gelijk die van een eenhoorn. Hij zal de heidenen, zijn vervolgers, eten en hun beenderen vergruizen, en met zijn pijlen verpletteren. Vertaling van Luther.

Laat ons het beeld nader beschouwen, waaronder Bileam de gemeente van Jezus Christus voorstelt, als hij zegt: “Zijn blijmoedigheid is gelijk die van een eenhoorn.” Hij beschouwt Israël geenszins in zichzelf, maar wel uit het standpunt van hun vereniging met hun Hoofd Christus. Hij spreekt daarvan niet, zoals zij steeds en reeds in deze tijd zich voordoen, maar zoals zij zullen verschijnen, als de Christus, Die in hen is, Zich volkomen in hen zal openbaren, want Hij zal Zich eenmaal in al Zijn heiligen wonderbaar en heerlijk openbaren. Dan zullen zij lichten gelijk de glans des hemels in het huis des Vaders. Soms doet de Heere dit ook reeds hier beneden; maar in het algemeen is toch hun leven met Christus verborgen in God, hun wandel een wandelen in geloof en niet in aanschouwen. Nochtans wordt het hun rijkelijk vergund, zich te beschouwen in evenredigheid van hetgeen zij in Christus zijn. In Hem zijn zij volmaakt en gans heerlijk.

De grond, dat Israëls blijmoedigheid is gelijk die van een eenhoorn, is gelegen in Christus, Zijn bloed met al de heerlijke dingen, die Hij heeft verworven. In Zijn gerechtigheid zijn zij rechtvaardig en volmaakt. Maar ontnem het hoofd aan het lichaam, dan is het dood. Ontneem

de zon aan de wereld, en zij vergaat binnenkort. Ontneem den Christus aan de gemeente, dan is het met haar gedaan. Ja, onttrekt Hij Zich aan de begenadigde ziel - zoals Hij dan ook Zijn ure heeft, wanneer Hij dit met de wijsste en nuttigste oogmerken wezenlijk doet - zo verliest zij, wat het genot en het gevoel betreft, al haar heil zodanig, alsof zij het nooit gekend had.

Niets dan duisternis en smarte,
Blijft in 't harte,
Als Uw zonlicht zich onttrekt,
En een wolk zijn glans bedekt.

Maar wij spreken alleen van de bevinding; want naar het wezen woont Hij ook dan in wedergeborenen, al ware het, dat Hij Zich enige tijd verbergde. Christus is het fundament, waarop de heerlijke tempel van het ware Christendom is gebouwd, en hoe meer men in Hem is geworteld en gegrond, hoe helderder men ziet dat de beschrijving van Israël door Bileam volstrekt geen overdrijving is, als hij zegt: "Zijn blijmoedigheid is gelijk die van de eenhoorn."

Deze blijmoedigheid is iets bewonderenswaardigs, heerlijk, heiligs. Laat ons deze dingen in enige trekken beschouwen. De eenhoorn kent vooreerst geen vrees. De Christen als Christen ook niet. Verwaardigt Christus de ziel met Zijn invloed, dan vreest zij geenszins, er moge dan ook gebeuren wat wil, al ware het ook dat, gelijk de Schrift zegt, "de zee bruiste en beroerd werd en de aarde hare plaats veranderde." Welk een wonder der genade is het, een vreesachtig mens zo te veranderen, dat hij voor niets vreest, dewijl hij ook wezenlijk geen reden tot vrezen heeft, veel minder dan de eenhoorn in het natuurlijke.

Ziet, de genade vermag zulke wonderen te doen, en doet die nog dagelijks, als het den Heere behaagt, ja aan Zijn genade alleen is het toe te schrijven. Zij kan vreesachtige duiven tot strijdbare arenden, weerloze schapen tot sterke leeuwen maken; maar trekt zij zich terug, dan staan zij te sidderen voor een ritselend blad. Geen van hen heeft alzo reden om te versagen, maar ook niemand van hen heeft grond in zichzelf om te pralen. De Heere kan nog zwakken sterk en sterken zwak maken, ja, Hij doet het ook inderdaad, zo dikwijls het Hem behaagt; opdat de uitnemendheid der kracht Godes zij en niet uit ons, en opdat Hem de eer alleen blijve, die wij ons zo gaarne zouden toeëigenen.

Al ware het dat wij alles bezaten, zo hebben wij toch niets, en hoewel wij niets hebben, zo bezitten wij toch alles. Het een is even waar als het ander, en is bij alle echte Christenen tegelijk waar; want zij zijn louter wonderen. Daarom kan de Christen zowel zonder vrees als blijmoedig zijn als een eenhoorn, zodra en zolang hij een oog heeft voor de grond, dien hij daartoe heeft in Christus Jezus, van Wien hij weet, dat Hij ons van den Vader is gegeven, voor ons geleden heeft en alles heeft volbracht, gekruisigd is en een vloek werd voor ons, opdat Hij ons van de vloek verlost en de zegen verwierf; voor ons stierf, en alzo het vonnis des doods van ons afkeerde, en ons een volmaakt recht ten leven verwierf, als hij een oog heeft voor de betekenis van Zijn opstanding en hemelvaart.

Hoe zou de ziel een oog voor dit alles kunnen hebben, zonder met vrede en blijmoedigheid in den Heiligen Geest te worden vervuld.

Waarvoor zou de Christen toch eigenlijk vrezen? Voor de heilige majesteit Gods? Christus is het, de verzoende Majesteit van een verzoende Vader, Wiens liefde alle vrees verdrijft. Ja zekerlijk, buiten Christus beschouwd, gesteld, er ware geen Jezus, geen Middelaar Gods en der mensen aanwezig, dan ware God een verterend vuur; "maar nu met God verzoend zijnde door de dood Zijns Zoons," hebben wij in deze betrekking niet voor Hem te vrezen, maar wel alles van Hem te verwachten; want God is liefde! - Maar de wet? Ja, zij is een reine spiegel der heerlijkheid Gods, een spiegel, waarin wij de heilige gestaltenis aanschouwen, die wij moesten bezitten. Wij moeten ook vlijtig in die spiegel zien, om onze natuurlijke wangestalten

grondig te leren kennen, opdat wij leren dat wij veroordeeld zijn en de ganse wereld voor God verdoemelijk ligt. Doch er bestaat niet alleen een wet, met haar dienstbaarheid tot vrees, niet slechts een wet, die de verdoemenis predikt: neen, er bestaat ook een Evangelie, dat de gerechtigheid verkondigt, en dit is het, wat eigenlijk moet verkondigd worden. Ja, dat predikt ons Jezus Christus en Dien gekruist, Jezus Christus als vol van genade en waarheid, als de verse en levende weg, in, op en door welke zondaars tot God komen, als den Zaligmaker van zondaars, als onze rechtvaardigheid en sterkte.

Wat nu de wet betreft, zo heeft Hij haar in onze plaats vervuld, zodat door Zijn gehoorzaamheid velen gerechtvaardigd worden. Hij heeft ons van de vloek der wet verlost, ja verlost van de wet, zodat wij niet meer onder de wet zijn, maar onder de genade, der wet gestorven en verlost, bij Christus, die andere Man zijn, den Geest der aanneming tot kinderen ontvangen hebben, Die in ons roept: "Abba, Vader." Is ons dit duidelijk, o! dan verdwijnt ook de vrees, die door de wet veroorzaakt wordt. Dan heeft zij niets meer van ons te eisen; zij is door onze Borg Jezus Christus vervuld, door Hem is oneindig meer gedaan, dan zij ooit te eisen had; want zij kon slechts een menselijke gehoorzaamheid vorderen, en zij ontving een goddelijke, die mij is toegerekend; zo spreekt de ware Christen. Op deze wijze, in dat fundament heb ik immers oneindig meer, dan ik behoef.

Maar de zonde, moet die ons niet gedurig doen vrezen? Zal zij niet alle blijmoedigheid verlammen, zij, die ik eertijds niet slechts met lust diende, maar die mij ook nog steeds aankleeft? O welke troost verschaft mij het Evangelie in dit opzicht! Het leert mij geenszins de zonde gering achten, maar wel als het grootste kwaad en de bron van alle kwaad verafschuwen, haten en vlieden; het leert mij de zonde als de oorzaak van de toorn Gods beschouwen.

Nochtans toont het mij ook de weg, hoe ik van haar verlost worde, alleen en zekerlijk kan en zal verlost worden. Niet op een wettische wijze, zodat ik het gebod tegenover de zondige neigingen plaats, en tracht het bevolene te beoefenen en het tegenovergestelde te onderdrukken. Al is het, dat deze weg de natuurlijke zin en het verstand behaagt, zo wordt toch op die wijze de zonde meer levend en de begeerlijkheid geprikkeld, gelijk dit ervaren wordt door allen, die het ijverig langs deze weg beproeven. Maar welk een zalige, voor de natuur en het natuurlijk verstand gans onbekende weg openbaart ons het heerlijk Evangelie van de genade Gods. Heeft de zonde, heeft elke zonde, heeft de minste een verdoemende kracht, zo kent het Evangelie een weg, die de zondaar op een verbazende wijze tot zulk een toestand brengt, dat hij kan vragen: "Wie is het, die verdoemt?"

Zou nu dit, als het recht wordt verstaan, niet een blijmoedigheid bewerken, gelijk die van een eenhoorn? Het openbaart ons God, die goddelozen, zonder werken, zonder geloven rechtvaardigt; een weg, om door het geloof in Christus zo rechtvaardig te worden, als had ik nooit zonde gedaan of gehad; ja, wat nog meer is, al de gehoorzaamheid volbracht, die Christus heeft aangebracht. Hem nu, wie het wordt gegeven in deze nieuwe wereld in te zien, zou diens blijmoedigheid niet zijn gelijk als die van een eenhoorn?

Maar de zonde heeft nog een vreselijke kracht in het vlees, namelijk om over ons te willen heersen, ons gevangen te nemen en gevangen te houden. Wij bedriegen ons, als wij menen, dat, als wij slechts het goede ernstig willen, dat goede voornemen, die ijverige wil ons instaat stelt het te kunnen uitoefenen, en als wij het boze niet volbrengen wilden, wij het ook zouden kunnen nalaten. Voorzeker moet deze gezindheid in ons wonen; maar een zeer groot en algemeen daarvoor erkend Christen, namelijk Paulus, belijdt in Rom. 7: "Het goede, dat ik wil, doe ik niet, en het kwade, dat ik niet wil, doe ik." Inderdaad, als eenmaal deze gezindheid in ons is gewerkt, dat wij het goede ijverig willen, dan worden wij ook eerst recht gewaar, dat het kwade ons bijligt, dat in ons, dat is in ons vlees, geen goed woont.

Deze alleszins bedroevende omstandigheid, zou men zeggen, moest het wel onmogelijk maken goedsmoeds te zijn, of zelfs de blijmoedigheid van een eenhoorn te bezitten. En

zekerlijk roept Paulus in deze toestand uit: “Ik ellendig mens! wie zal mij verlossen van het lichaam dezès doods?” maar het antwoord volgt dadelijk: “Ik dank God door Jezus Christus!” Nochtans zal de zonde niet over de gelovigen heersen; want zij zijn niet onder de wet, maar onder de genade. Waar de zonde krachtig is geworden, en bovenmate zondig door het gebod, daar is de genade nog veel machtiger geworden. Wij zijn meer dan overwinnaars. Is dat niet een blijmoedigheid als die van een eenhoorn? Dezelfde Christus, Die met Zijn onschuld en volmaakte gerechtigheid mijn zonde, waarin ik ontvangen en geboren ben, die ik nu, door Zijn genade, van harte haat en vliedt, voor Gods aangezicht bedekt, is het ook, die mij heiligt, dewijl Hij mij van God tot heiligmaking is geworden.

Zijns is het koninkrijk, en dat zal Hij in al de Zijnen opbouwen, en zo mogen zij roemen, ja zij roemen ook werkelijk, zo dikwijls hun geloof machtig wordt: “Die ons te allen tijde de overwinning geeft!”

Maar wat zullen wij van het lijden zeggen, dat Christus een iegelijk, die Zijn discipel wil worden, als een kruis aankondigt, en hij dagelijks op zich moet nemen? Nu ja, het is waar, het Christendom verlangt niet van ons, dat wij in de beproevingen niet zullen treuren. Het zegt niet rechtstreeks: “zijt verblijd,” maar: “zijt geduldig in de verdrukking.” De Heere Zelf beschrijft hen als dezulken, die hier wenen; maar Hij zegt ook: verblijdt u. Het kan der ziel worden gegeven, dat zij onder zwaar lichamelijk lijden niet alleen lijdzaamheid, maar zelfs blijdschap in den Heere geniet.

Toen men bezig was, Stefanus te stenigen, zag men nochtans zijn aangezicht gelijk dat eens engels; en vanwaar? Hij zag de hemel geopend en den Zoon des mensen staande ter rechterhand Gods. De hemel kon niemand voor hem sluiten, toen deze boven hem werd geopend, en zijn vertroostende invloed kon door de woede der vijanden niet verhinderd worden. Paulus had een lijden, dat hem niet van mensen, maar van een engel des satans werd aangedaan, en dat zeer gevoelig was, hoewel wij niet kunnen opgeven, waarin het bestond. Het ging hem zeer ter harte. Hij bad om verlossing van dit lijden, gedurende enige tijd tevergeefs. Eindelijk zeide de Heere tot hem: “Mijn genade is u genoeg; want Mijn kracht wordt in zwakheid volbracht.”

En nu werd zijn blijmoedigheid, ook onder dat lijden, gelijk die van een eenhoorn. “Ik heb altijd goede moed,” riep hij. “Als ik zwak ben dan ben ik machtig. Zo zal ik dan liever roemen in mijn zwakheden.” Een andere roem was hem ook niet overgebleven. Er moge de gelovige lijden treffen, van welke aard ook, het wordt hem ook gegeven, het in dat licht te beschouwen, hetwelk het Evangelie daarover verspreidt; also roemt hij ook in de verdrukkingen. En waarom? Omdat de verdrukking lijdzaamheid werkt. Al is het dat de beproeving, als zij tegenwoordig is, geen oorzaak van vreugde, maar wel van droefheid schijnt te zijn, zo is zij toch een teken van het kindschap, en is hun, die daardoor geoefend worden, tot een groot nut, opdat zij Zijn heiligheid deelachtig worden, en verschaft een eeuwig gewicht der heerlijkheid hun, die niet zien op hetgeen voor ogen is, maar op hetgeen niet gezien wordt.

De blijmoedigheid van Israël is gelijk die van een eenhoorn; want volgens het Evangelie is de dood verslonden. Voor de gelovigen bestaat de dood niet meer, dewijl Christus voor hem een gif was geworden door Zijn dood en opstanding. De algemene Christelijke geloofsbelijdenis weet derhalve niets van zonde, alleen van de vergeving der zonde, en verbindt onmiddellijk de opstanding des vleses en het eeuwige leven daaraan. Niets blijft er over dan doodsgedaante.

De gelovige gelooft, dat hij niet sterft, dewijl de Waarheid heeft gezegd: “Die leeft en in Mij gelooft zal niet sterven in eeuwigheid.” Ja, in het rechte licht des Evangelies bezien, is dat, wat wij sterven noemen, niets anders dan een middel, om volkomen van de zonde, van alle gevaar en kwaad verlost en de allerheerlijkste goederen deelachtig te worden. Daarom geen wonder, als wij de gelovigen, die in dat licht staan, als in triomf deze wereld zien verlaten.

Eindelijk: de blijmoedigheid en kracht der gelovigen is niet slechts als die van een eenhoorn, maar overtreft haar verre. Al is een schepsel bijzonder krachtig en sterk, dit heeft toch zijn grenzen. Maar de gelovigen zijn sterk in den Heere en in de sterkte Zijner macht. De kracht van Christus is in hun zwakheid machtig. En zo vermogen zij in en door Hem, Die hen machtig maakt, alle dingen, hoewel zij ook zonder Hem niets vermogen.

Indien dat niet zo ware, hoe zou het dan mogelijk zijn, dat er nog steeds een gemeente van Jezus Christus op aarde is, daar de mensen en de satan nog nooit het Hoofd of Zijn leden hebben kunnen dulden, en hen toch niet hebben kunnen uitroeien, maar hen moeten dulden? Dat is Gods werk, daarom kan het niet verhinderd worden.

Dit geldt ook van ieder Christen. Hij woont nog in het vlees. Dat zegt veel en is kwaad! Hij is aan ontelbare verzoeken blootgesteld, die hem niet slechts uiterlijk dringen en drukken, maar wat het ergste is, die uit zijn eigen hart voortkomen; en hoe dikwijls mengt zich de satan ook daarin. Wat zou er dan van worden, als hun kracht niet groter was dan die van de overste dezer wereld?

Wilt gij dan iets wezenlijks groots, heerlijk worden, groter en heerlijker dan een verstand het kan bevatten: zo wordt een waar Christen. In en door uzelf kunt gij het niet. Maar bij God zijn alle dingen mogelijk. Zijn kracht dringt door, totdat Hij u heilig en onstraffelijk zonder vlek of rimpel voor Zich stelt. Amen.

BALAKS GRAMSCHAP

Deze onze godsdienstige vergadering is de laatste in dit jaar. Daarin ligt een natuurlijke aanleiding om al de weg te gedenken, die de Heere onze God ons heeft geleid, om voor Hem te belijden: “Tot hiertoe heeft ons de Heere geholpen!” (1 Sam. 7:12). Gewichtige omstandigheden heeft de gemeente in dit jaar ervaren. Een leraar was nabij de poorten des doods, ja, tussen hem en de dood scheen nog slechts één schrede, één handbreed, en men zeide reeds dat hij overleden was. Een ander stierf, nadat hij kort tevoren een schitterend ambtsfeest had gevierd. Een derde werd, nadat hij bijna een jaar lang zijn ambt niet kon bedienen door een belemmering in zijn stem, in zoverre hersteld, dat hij in een volkomen genezing mocht roemen, en trok, de roeping ener andere gemeente volgende, van ons weg. Tegen het einde des jaars liet de gemeente door uw vertegenwoordigers een andere leraar kiezen, om hun getal weder aan te vullen, en de keus gelukte. Is dat dan niet een merkwaardig jaar, rijk aan grote en gewichtige gebeurtenissen? En welke gewichtige gevolgen zal dit alles hebben? Ach! mochten het louter gezegende gevolgen zijn!

Tot hiertoe heeft ons de Heere geholpen! Dat mogen in het bijzonder de gelovigen zeggen. Enigen, die wij als ware Christenen kenden, zijn van het strijdperk naar hun Vaderland geroepen en rusten; ja zij rusten van hun arbeid en hun werken volgen hen. Velen, hoewel niet zoveel als in het vorige jaar, zijn tot de gemeente, die zalig wordt, toegedaan, en is dat werk uit God, zo zal niemand het overweldigen, maar zij zullen voorbereid, gesterkt, gegrond en bevestigd worden. Dat blijkt bijzonder aan u, kinderen Gods. Aan gevaren heeft het u in dit jaar evenmin ontbroken als aan verzoeken, en wellicht beiden groter in getal en gewicht dan men denkt; want nemen wij slechts dit ene, dat de duivel omgaat als een briesende leeuw, zoekende wie hij zou mogen verslinden, waar zullen wij belanden; wij, die in onszelfen zo zwak zijn, dat wij niet een ogenblik kunnen bestaan.

Nochtans staan wij nog als een wonder, het aangezicht naar Jeruzalem gekeerd. Het zijn de goedertierenheden des Heeren, dat wij niet vernield zijn, Zijn barmhartigheden hebben nog geen einde. Hij heeft ons doorgeholpen, ja, Hij alleen.

Waarop zullen wij het nu verder wagen? Ach! op wien anders dan op den Heere? Zijn wij niet gelijk aan Petrus, wandelende op de zee? Geen schrede zal ons gelukken, dan door de Enen, en een opkomende wind is instaat ons te verschrikken. - Nochtans Christenen zijn verzekerd. Laat ons dit verder bezien en leren.

Numeri 24:3-13

“Hij heeft zich gekromd, hij heeft zich nedergelegd, gelijk een leeuw, en als een oude leeuw; wie zal hem doen opstaan? Zo wie u zegent, die zij gezegend, en vervloekt zij, wie u vervloekt! Toen ontstak de toorn van Balak tegen Bileam, en hij sloeg zijn handen samen; en Balak zeide tot Bileam: Ik heb u geroepen om mijn vijanden te vloeken; maar zie, gij hebt hem nu driemaal gedurig gezegend. En nu, pak u weg naar uw plaats! Ik had gezegd, dat ik u hoog vereren zou; maar zie, de HEERE heeft die eer van u geweerd. Toen zeide Bileam tot Balak: Heb ik ook niet tot uw boden, die gij tot mij gezonden hebt, gesproken, zeggende: Wanneer mij Balak zijn huis vol zilver en goud gave, zo kan ik het bevel des Heeren niet overtreden, doende goed of kwaad uit mijn eigen hart; wat de Heers spreken zal, dat zal ik spreken.”

Hij heeft zich nedergelegd gelijk een leeuw, en als een leeuw; wie zal zich tegen hem verheffen? enz. Vertaling van Luther.

Hier hebben wij het slot der derde voorzegging en het begin der vierde. Bileam en de koning zijn daarbij de onderwerpen.

Gezegend zij, die u zegent, vervloekt zij wie u vervloekt; zo spreekt Bileam, en sluit daarmee zijn derde voorzegging. Hij, die iemand zegent, bewijst daardoor, dat hij hem liefheeft, anders zou hij hem niet zegenen. Hier is sprake van Israël, van het volk Gods. Niemand heeft dat volk lief, dan die er toe behoort. Johannes verklaart in zijn ersten brief, Hoofdst. 3:14, als een zeker kenteken, dat iemand uit de dood tot het leven is overgegaan, als hij de broeders liefheeft, of zoals hij in het 5de hoofdstuk zegt: “Een iegelijk, die liefheeft dengene, die geboren heeft, die heeft ook lief dengene, die uit Hem geboren is.”

Die een waar Christen liefheeft, omdat hij een waar Christen is, is ontwijfelbaar zelf een echt Christen, inderdaad en in waarheid. Men zou een echt Christen om natuurlijke eigenschappen kunnen liefhebben, dewijl hij iets aantrekkelijks, innemends in zijn aard en voorkomen heeft, zoals enige mensen wezenlijk iets beminnenswaardigs, evenals anderen iets terugstotends, onhebbelijks, een ruw uiterlijk hebben. Men zou een echte Israëliet kunnen liefhebben wegens zijn trouw, zijn belangeloosheid, zijn dienstvaardigheid, die hij oefent; maar dat alles zou dan toch nog geen broederliefde, geen liefde tot hem zijn om der wille van zijn Christendom. Het zou daarbij kunnen gebeuren en geschiedt werkelijk, dat men het beklagt, dat zulk een anders zo braaf mens, een Christen, - of zoals men liever zou zeggen - een kophanger, dweper, mystieke zij; dat zal men als een groot gebrek beschouwen.

Ja, Christus zegt het, en de ervaring bevestigt het, dat om der waarheid wil des mensen eigen huisgenoten zijn vijanden zullen zijn; dat Christus niet vrede, maar strijd brengt; dat de vroegere, vriendschappelijke betrekkingen verstoord, ja verscheurd worden, ouders hun kinderen om der waarheid wil, die zij toegedaan zijn, haten en vervolgen. De echte broederliefde is van een gans andere aard. Zij heeft een waar Christen lief, omdat hij een waar Christen is, dewijl zij de ware sporen der genade en enige trekken van het beeld Gods in hem aanschouwt, al zou men overigens ook niets innemends, aantrekkelijks, of zelfs het tegendeel aan hem vinden.

Deze broederliefde is iets geheel bijzonders, zodat Paulus zegt: “Gij zijt van God geleerd, om elkander lief te hebben.” En zo zeggen wij met recht: Die u liefheeft, o Israël, is gewis van God bemind. Maar de wereld haat hen.

Uit deze liefde vloeit nu het zegenen voort. Daar hier mensen bedoeld worden, zo betekent het zoveel als iets goeds wensen of toebidden. Tot dat goede behoort veel, dat de Christenen elkander wensen en toebidden, zoals de voorbede een aangenaam werk is.

Het aardse is hierbij volstrekt niet de hoofdzaak, gelijk bij aardsgezinde mensen; deze kennen en begeren voor zichzelf en anderen niets beters dan gezondheid, een lang en genoeglijk leven, een rijkelijk bestaan enz.; dat zijn wel wenselijke, maar toch slechts aardse en vergankelijke dingen. Aan ziel en zaligheid, aan vrede met God, aan het waar geloof en dergelijke waarachtige en eeuwige, boven alles gewichtige dingen en schatten wordt niet gedacht.

Hij zegent Israël op de rechte wijze, die hem vermeerdering van getal toewenst; wenst en bidt, dat allerlei lieden in Sion geboren worden, dat de Vorst der overwinning kinderen geboren worden gelijk de dauw in de dageraad. Voor hen zijn het de aangenaamste zaken, die over deze dingen handelen, dat deze en die tot God getrokken, over zijn zonde bekommerd wordt, in jammer en nood geraakt, dat hij getroost en zeer verblijd, dat hij gelovig is geworden. Daaraan nemen zij op de innigste en blijmoedigste wijze deel, en dergelijk nieuws kunnen zij niet genoeg horen. Zij zegenen Israël, terwijl zij de vermeerdering der leden wensen.

Ach, riep Mozes, “dat al het volk des Heeren profeten waren!” Zij zegenen Israël, en wensen dat volk een rijkdom van genademiddelen toe; bijzonder dat hun het Woord der waarheid zuiver en op de rechte wijze worde verkondigd; dat de Heere ganse scharen van gezalfden door Zijn Geest uitzende, nabij en verre. Wat kan hun nevens hun eigen heil verblijdender zijn te vernemen, dan dat hier en ginds het licht des Evangelies schijnt en de huisgenoten verlicht, zodat het de waarheidlievenden niet te moeilijk valt, vele uren ver te wandelen, om gezalfde

predikatiën te horen, zoals dit thans in vele streken geschiedt, waar het Evangelie, dat scheen dood te zijn, nu onverwacht als het ware van de doden is opgewekt, hen bekwaam maakt, die het verkondigen; maar ook harten en oren verschaft, die het aannemen; waarvan wij grote dingen zouden kunnen mededelen.

Hij, die Israël zegent, wenst dat volk een rijke volheid van genadegaven. “De God nu der hoop vervulle ulieden met alle blijdschap en vrede in het geloven; opdat gij overvloedig moogt zijn in de hoop, door de kracht des Heiligen Geestes,” is zulk een zegenen der gemeente, zoals Paulus het in Rom. 15:13 uitdrukt, ja, gelijk al zijn brieven met zulke heilwensen zijn doorvlochten. Dan eens is het, dat God hun mocht schenken verlichte ogen voor een vaste, gegronde kennis, zodat zij met alle heiligen mochten begrijpen de hoogte, diepte, lengte en breedte der liefde van Christus. Dan weder is het volkomenheid des geloofs, opdat het hart versterkt worde door de genade en niet meer bewogen en omgevoerd worde door allerlei wind der leer, maar vaste schreden doe, dewijl God het werk des geloofs werkt met kracht.

Dan wederom is het de liefde, welke hij wenst dat uitgestort worde door den Heiligen Geest in de harten der gelovigen, en zovele vertroosting en bemoedigingen er meer zijn, waarmede zijn dierbare brieven zijn gezalfd. In deze zegeningen openbaart zich allerlei liefelijke en Christelijke gezindheid jegens zijne medechristenen. Is er lijden, dan openbaart zich zijn hartelijk medelijden, dat met de wenenden weent en gaarne vertroost, waar en zoals hij dit vermag. Wordt iemand rijkelijk getroost door Christus, dan verblijdt hij zich met de blijden. Hij omvat in zegenende liefde de ganse gemeente, en wenst dat al de leden mogen opwassen in enigheid des geloofs en der kennis des Zoons Gods, en het koninkrijk alzo kome met kracht. Het zegenen geschiedt met het hart en is den Christen als het ware natuurlijk. Het geschiedt met hartelijke woorden, door voorbidding en groetenissen.

Zij, die Israël zo zegenen en Jeruzalem gelukwensen, zijn gezegend en zullen gezegend worden. Vanwaar anders zulk een gezindheid en werken? De Heere is hun genegen. Hoe lief heeft Hij dus Zijn volk, daar Hij alles zegent, wat Zijn volk liefheeft. Alles wat het met den Heere houdt, houdt het ook met Zijn gemeente, zelfs de engelen, die uitgezonden worden tot dienst van hen, die de zaligheid beërven zullen.

Daarom ligt ook in de woorden, die de profeet door goddelijke ingeving moest uitspreken, de wil van God dat alles ten zegen Zijns volks moet medewerken; hun, die God liefhebben, moeten alle dingen medewerken ten goede; ja, ook de vijanden! Daarvan is ook Bileam een sprekend bewijs, wiens mond moet zegenen, terwijl hij zo gaarne wil vloeken. De gruwzaamste vervolgingen zijn reeds zo menigmaal als zware onweders over de gemeente des Heeren getrokken zodat men niets anders verwachten kon, dan dat een ieder zich wachten zou, zich bij dat hoopje vervolgd aan te sluiten, dat voortdurend met gevaar des doods te kampen heeft.

Maar dit was niet te verhinderen, zodat men zelfs zeide: het bloed der Christenen is het zaad der gemeente, en de Christenen steeds meerder werden, hoemeer men hen vervolgde. De Heere behield er nochtans zo velen in het leven, als Hij bewaren wilde, en het is bijvoorbeeld ongelooflijk, dat Luther, Calvijn en anderen hun natuurlijke dood stierven. Maar wie kan hem schaden, die God beschermt? Zo gaat het nog. Allen, die God liefhebben, hebben het kostelijke voorrecht, dat hun als ware koningen alles moet dienen. Zulk een voorrecht geldt meer dan een troon, die zonder dit niets is en geen bestanddelen heeft. Ja, zekerlijk, als Bileam moet zegenen, waar hij wil vloeken, wat moet dan niet voor het volk Gods dienstbaar zijn; gewis alle aanvechtingen, verdrukkingen, verzoeking en de satan zelf, gelijk een zijner engelen voor Paulus moest dienstbaar zijn tot zijn verootmoediging, en zelfverheffing moest tegenwerken. De bekende storm op de Galilese zee, die de discipelen zoveel angst aanjoeg, moest hun toch daartoe dienen, dat zij de zwakheid huns geloofs des te duidelijker leerden

kennen, en ten andere, dat zij verwonderd en verbaasd met aanbidding uitriepen: “Wie is deze, dat de wind en de zee Hem gehoorzaam zijn!”

Gezegend zij hij, die u, o Israël! van harte zegent; dat deed Bileam niet van harte, maar omdat hij moest. Maar vervloekt zij hij, wie u vervloekt; want deze handelwijze heeft haat ten grondslag. Jezus zegt dit Zijn discipelen vooruit: “Gij zult van allen gehaat worden, om Mijns Naams wil.” En zo wordt het ook duidelijk, hoe onbegrijpelijk de zaak ook is: het is “om Mijns Naams wil.” Welk leed veroorzaakt dan deze naam aan de mensen? Welke aanleiding geeft deze om Hem te haten en om Zijns Naams wil ook hen te haten, die Hem aanhangen? In deze Naam is immers alleen alle heil, er is geen andere naam onder de hemel de mensen gegeven, door welken zij kunnen zalig worden. Dit zou onbegrijpelijk, ja, een volstrekt onverklaarbaar verschijnsel zijn, als wij niet wisten, dat het bedenken des vleses vijandschap Gods is.

Vandaar, dat zelfs de naaste bloedverwanten hun betrekkingen kunnen haten, hen vijandig behandelen, hun alle kwaad berokkenen en vervolgen, die door genade veranderd de Naam des Hoeren belijden.

Uit deze haat vloeit dan voort, dat zij Israël vloeken, dat is, zij wensen en gunnen hem alle kwaad, dat hij verdelgd worde van de aarde; - gelijk dan ook een voornaam leraar zijn ambtgenoten er geluk mede wenste, dat de laatste dweper - zo noemde hij de ware Christenen - weggeraapt was, en wenste, dat dergelijke lieden nimmer weder in hun midden mochten nestelen. Zij vloeken Israël, terwijl zij hem allerlei schimpnamen geven, zoals Christus voorzegt, dat de naam van Beëlzebub niet te erg is, om Hem en de belijders van Zijn Naam daarmee te beschenden.

Zij worden beschuldigd van een gevaarlijke leer en een schandelijk leven, en het is hun welkom, als de een of ander hunner op een misslag betrapt wordt, en volgens die ene worden al de overigen gestempeld. Maar o hoe goed is het, dat zij allen naar die Ene, Christus beoordeeld worden. De wereld tracht de middelen der genade voor de Christenen te verminken, en zou ze hun wel gaarne geheel en al ontrukken, om het anti-christelijke volledig tot heerschappij te verheffen. Staat er ergens, vooral in die streken, waar men reeds aan het Woord Gods gespeend is en het zeldzaam is geworden, een man op, die het Evangelie met kracht en goed gevolg predikt, dan komt alles tegen hem in rep en roer, de schandelijkste pogingen worden dikwijls in het werk gesteld, om hem de mond te stoppen, en de overheid tegen hem op te hitsen.

Ach ja, stond het in de macht der mensen, dan was het reeds lang gedaan met het Christendom.

Dit zijn dan boze, goddeloze mensen, werktuigen des satans, hoewel zij hun vijandschap tegen het ware Christendom op allerlei wijze versieren en bedekken, de schijn willen hebben, dat zij slechts waarheid en redelijkheid zoeken, en die lieden zijn, waarmee de waarheid sterven zou. De duivel, die boosaardige tegenstander van de Christelijke naam, staat aan de spits, en dat hem niet nog veel meer gelukt, ligt niet aan hem. “Zij zouden ons gaarne levend verslinden,” zegt de koninklijke dichter. “Maar de Heere is onze beschermer.”

Daarom moest Bileam, die ook een dezer goddeloze duivelskinderen was, die naar de wens zijns harten Israël gaarne ten afgrond had vervloekt - dat satanskind moest tegen zijn wil zichzelf vervloeken, daar hij er moest bijvoegen: “Zij moeten vervloekt zijn, die u vloeken!” - hun boze plannen gelukken hun toch niet, hoe listig, bedekt en machtig zij ook handelen. Menigmaal worden zelfs de grootste tegenstanders door de genade gegrepen, uit Saulussen tot Paulussen gemaakt, en worden de grootste aanhangers van de naam en de ijverige voorstanders der zaak, vrienden, die alles voor dat rijk over hebben, waarvan Paulus een in het ooglopend voorbeeld oplevert; en hoeveel openbare lasteraars en versmaders zijn reeds tot de gemeente, die zalig wordt, toegedaan. Het moet Israël en het zal hem toch in alles gelukken; want alles wat de ondergang der gemeente zoekt, berokkent die slechts zichzelf;

dat geldt ook een ieder bijzonder lid. Zij worden bewaard in de kracht Gods door het geloof tegen alle aanvallen, die zij uit- en inwendig te verduren hebben; want zij zullen niet omkomen in eeuwigheid.

Niet waar, dat is een der verbazendste en wonderlijkste geschiedenissen in het ganse Oude Verbond. Dat een ezelin spreekt is lang zo wonderlijk niet, hoewel zij van nature stom was, dan dat een Bileam het tegenovergestelde zegt van hetgeen hij wilde. Een meer in het oog lopend voorbeeld der almachtige Godsregering is er wel niet te vinden. Welk een bemoediging tot vertrouwen op God ligt tevens daarin, dat Hij machtig is, om ook uit de grootste wederwaardigheden te verlossen en ons de grootste voordelen daaruit te verschaffen, zoals Hij dan ook in het algemeen doet, door juist uit de duisternis het licht te doen schijnen en de ellendigste op het heerlijkst te redden.

Welk een indruk dit op de koning maakte, laat zich licht vermoeden; want de koningen menen toch, dat hun alles moet gelukken, en het mislukte hem toch geheel en al, wat hij tegen Israël beproefde. Hij vergrimt daarover met een groten toorn; hij slaat de handen samen; hij jaagt Bileam weg, en hij zegt op een wonderbare wijze: "Ik had gezegd dat ik u hoog vereren zou; maar ziet! de Heere heeft die eer van u geweerd." Hoe komt deze vijand Gods en Zijns volks er toe, om zo te spreken, den Heere te gedenken en Hem zijn mislukt werk toe te schrijven? Zo weinig heeft het bij natuurlijke mensen te betekenen, als zij ook eens godsdienstig spreken en de Naam des Heeren in de mond nemen.

De koning vindt zich ook volstrekt niet bewogen, om met God, Die hij voor zijn tegenstander houdt, vrede te maken; integendeel, hij zoekt zijn eigen wil tegen God door te zetten. Zo onwillig is de mens, om van het boze tot het goede over te gaan, als God niet eerst zijn wil wederbaart.

Hoe beklagenswaardig openbaart zich ook Bileam. Hij verontschuldigt zich met hetgeen hij Balak vroeger gezegd had, dat hij niet naar zijn hart, niet naar zijn wil mocht spreken, daar hij anders Israël zou vervloekt hebben, zodat Balak de lust zijns harten daarin zou gevonden hebben; maar nu vermocht hij het niet. O afschuwelijk mensenhart! En dergelijke afgrijselijkheden geschieden dikwijls. Maar wat zou er van worden, als de almachtige God niet paal en perk zette, als de satan losgelaten werd, daar hij bij zulk een uitnemend inzicht zulk een verschrikkelijk booswicht is. Hoe is het mogelijk, zou de eigenliefde wel in weerwil van alle feiten willen vragen.

O God, zegen dit alles tot onze verootmoediging in de erkenning van onze heilloze verdorvenheid, ter bevordering van de kennis der noodzakelijkheid en onmisbaarheid van Jezus Christus en het vertrouwen op Hem. Ziet de voorrechten en voordelen der ware Christenen: "Gezegend zij, die u zegent." Amen.

DE STER UIT JAKOB

“Israël! gij brengt u in het ongeluk; want uw heil staat alleen bij Mij.” (Statenvertaling: Het heeft u bedorven, o Israël! want in Mij is uw hulp.) Zo zegt de Heere, door de profeet Hosea 43:9. Een tweeledige waarheid wordt hier geleerd; vooreerst: wat wij van onszelven, en dan wat wij van den Heere hebben te wachten. Beiden passen bijzonder goed bij elkander, en terwijl het ons van het ene afleidt, voert het ons tot het andere; het een verootmoedigt, het andere verheft ons.

Gij brengt u in het ongeluk; dat is het, wat wij van onszelven hebben te wachten. Niets dan ongeluk, ja, tijdelijk en eeuwig ongeluk. Daartoe is juist niet nodig, dat iemand enige bijzondere misdaad begaat. Het is ook geen vereiste, dat iemand met bijzondere ondeugden behebt is, bijvoorbeeld aan de drank, het spel, lediglopen, luiheid en lichtzinnigheid is verslaafd, zodat men hem gemakkelijk vooruit kan zeggen, dat hij zich eindelijk in het ongeluk zal storten, zoals de ervaring dit met zovele voorbeelden bevestigt. Dat er zovele armen, zulk een menigte ellendigen worden gevonden, is niet te verwonderen; want zij maken het er ook naar.

Maar om in het ongeluk gebracht te worden, daartoe wordt slechts vereist, dat wij aan onszelven worden overgelaten, hetgeen naar waarheid het hoogste kwaad is, terwijl, daartegenover niet zichzelf, maar het eigendom van Jezus Christus te zijn, het grootste geluk is. Leiden wij onszelven, dan blijven wij verloren; vertrouwen wij op onszelven, dan zijn wij gelijk aan hen, die op dun ijs over het water willen gaan; het breekt onder hun voeten. Zij willen hun rede gebruiken; maar waar is die menselijke redelijkheid, waar Christus alles, wat uit ons hart voortkomt, onverstand noemt?

Het verstand, de rede spoort in het beste geval de mens aan, de geboden te houden; maar hoe, en wat dan nog? Hij is tevreden met zichzelf, en wee hem dan, want hij bedriegt zich; hij wordt een, die zichzelf rechtvaardigt, een farizeër, een huichelaar, want hij komt niet tot de zaak zelve. Inplaats van uit de wet zijn zonde te leren kennen, steelt hij er zich zijn eigen rechtvaardigheid uit, en wordt dus erger dan de ergste, of hij vindt te minder vergenoeging, naarmate hij het vuriger meent, en wordt hoe langer hoe minder bevredigd. Waar nu heen? Och ja, waar nu heen?

Hij wil niet zichzelf in het ongeluk storten, en ziet toch dat hij niets anders doet, niets anders dan dat kan doen. Ik, ellendig mens, wie zal mij verlossen van het lichaam dezes doods?” Nu, dat is een goed teken, waar het er zo uitziet en zulk een taal wordt gehoord. Als uw kracht gans teniet is geworden, dan staat uw heil alleen bij den Heere.

Numeri 24:17, 18

“Ik zal Hem zien; maar nu niet. Ik zal Hem aanschouwen, maar niet nabij. Er zal een ster voortgaan uit Jakob, en er zal een scepter uit Israël opkomen; die zal de palen der Moabieten verslaan, en zal al de kinderen van Seth verstoren. En Edom zal een erfelijke bezitting zijn, en Seïr zal zijn vijanden een erfelijke bezitting zijn; doch Israël zal kracht doen.”

Ik zal Hem zien, maar nu niet. Ik zal Hem aanschouwen, maar niet van nabij. Er zal een ster uit Jakob opgaan en een scepter uit Israël opkomen, en zal verpletteren de vorsten der Moabieten, en verstoren alle kinderen van Seth. Edom zal hij innemen en Seïr zal zijn vijanden onderworpen zijn; maar Israël zal zegepraal hebben. Vertaling van Luther.

Balak, door de uitspraak van Bileam ten hoogste verbitterd, jaagt hem weg. Bileam gaat, maar belooft een raad te geven, zoals hij dan ook doet. Hij porde Balak aan, Israël tot zware zonden te verleiden, daardoor, dat hij het volk verzocht, de Midianietische afgoderij te begaan en

hoererij te bedrijven, welke raad maar al te wel gelukte en de toorn Gods over hen bracht. Voorts laat hij nog zijn vierde en laatste voorzegging horen. Als wij die in het algemeen overzien, dan ontwaren wij, dat zij ook thans nog niet tot hare volkomen vervulling is gekomen. Tot een volkomen verklaring dezer ganse voorzegging mag en kan ik niet komen. Wij letten dan, als onze hoofdzaak, op de merkwaardige woorden van onzen tekst.

Hij spreekt van Eén, Die hij rechtstreeks een Heerser noemt, en deze zou uit Jakob komen; voorts kent hij die een Scepter toe, Die uit Israël opkomt, en spreekt van het nadeel, dat Edom daarvan zou hebben; en eindelijk stelt hij Die voor onder het beeld ener ster.

Wij vinden dus hier een duidelijke voorzegging van Christus. Die noemt hij als den Ene, Die uit Jakob zou voortkomen, en dat wel als een Heerser. Op drie punten vestigen wij uw aandacht: 1. op den Ene; 2. op Hem, Die uit Jakob voortkomt; en 3. op de Heerser.

Met recht mag Christus de Ene genoemd worden, Die in geen enkele betrekking zijns gelijke heeft, niemand, die men Hem ter zijde kan of mag stellen. Zetten wij dit enigszins uiteen, dan bemerken wij: geen mens was, noch is gelijk de mens Jezus Christus, bijvoorbeeld: Hij is de enige Mens zonder zonde, en de Enige, Die als Mens geen vader, en toch een moeder had. Hij was rein van alle aangeboren, en daarom ook rein van alle werkelijke zonden, nochtans in alles verzocht gelijk wij, waardoor juist openbaar werd, hoe heilig en rein Hij was, zodat het lichter zou zijn, uit een kesteen olie te persen, dan uit deze mens een druppel zondige gedachten, hetgeen anders bij de hevigheid der verzoeken gewis het geval zou zijn geweest.

De vraag van Job: “Wie zal een reine geven?” vindt hier alzo haar antwoord. Nochtans kunnen wij zeggen: Hij was tegelijk de ene zondaar, Die zijns gelijke niet had. Men denke eens na, welk een menigte zonden er op Hem lag, dewijl God onze misdaden op Hem had geworpen, en Hij met recht door David zegt: “Mijn ogen zijn bezweken; mijn zonden zijn meer dan de haren mijns hoofds,” enz. Welk een onnoemelijk getal zonden moest Hem persen, toen Hij als het Lam Gods de zonden der wereld droeg! Waar is er één, van wie gezegd wordt, wat van Hem werd gezegd: “God heeft Hem tot zonde gemaakt?” Hij heet ook de tweede Adam, hoewel in een omgekeerde betrekking.

Welk een zondeschild was er niet te betalen! Hij was de ene Mens in genade; alle anderen, die ook in genade zijn, zijn dit slechts door Hem, om Zijntentwil. Bij Zijn geboorte zongen de hemelse heirscharen: “In de mensen een welbehagen!” God Zelf riep enige malen: “In Hem heb Ik een welbehagen.” Hij heeft ons aangenaam gemaakt in den Geliefde. Hij, Jezus Christus is de enige Middelaar tussen God en de mens, en beiden naverwant met den Vader, de Waarachtige, en Mens uit de mensen.

Hij heeft de vijandschap weggedaan, die niet slechts tussen Joden en Heidenen, maar vooral, die tussen God en ons bestond. Hij heeft Zich tussen God en ons geplaatst, opdat de gloed Zijns toorns ons niet zou verteren, maar integendeel onder de schaduw Zijner vleugelen de stralen Zijner liefde ons zouden verkwikken. Hij is onze Voorspraak bij den Vader, Die onze plaats ook daar bekleedt, en daardoor alles goeds en ons heil ons beschikt. Voorts moeten wij in Zijn naam bidden, alsof Hij en niet wij het waren, die baden. Hij is het enige Offer voor onze zonden, ja, de ene Offerande, Die geldig, eeuwig geldig is.

Van alle andere offers, die voorheen werden gebracht, of nog uit willekeur gebracht worden, kan gezegd worden: “Zij behagen Mij niet!” Maar dat ene Offer heeft in eeuwigheid volmaakt allen, die geheiligd worden; want het is volmaakt en eeuwig. Vanwege zijn voortreffelijkheid is het slechts eens, in de volheid des tijds gebracht, toen dat wonderbare Offerlam Zich onstraffelijk Gode door den Heiligen Geest heeft opgeofferd. Hij is als het ware de as en het middenpunt, waarom zich alles wentelt, het enige, maar ook volkomen fundament, waarop onze zaligheid rust. Hij is de Ene en voorts bestaat er geen naam, en is er ook in geen ander heil, en geen andere naam is onder de hemel de mensen gegeven, waardoor zij kunnen zalig worden dan de naam van Jezus, de enige Zaligmaker, en buiten Hem geen en op generlei

wijze. Al zou men zich in eigen kracht ook nog zozeer afsloven, er zou niets anders door bewerkt worden, dan dat men eindelijk gewaar werd hoe groot en verdoemelijk de zonde en onmacht en ellende zijn, en dat wij op een geestelijke wijze geen haar wit of zwart kunnen maken. Nochtans kunnen en zullen wij ook ervaren, dat geen zonde Hem te veel en geen ellende Hem te groot is, en dat Hij evenzeer door één woord kan verlossen als in één ogenblik. Hij maakt alleen zalig, en alzo worden wij op Hem gewezen, ja op Hem geworpen. Noch bij onszelven, noch bij enig schepsel is enige zaligheid te vinden. Daarom nemen wij onze toevlucht alleen tot Hem; daarom is de lust onzes harten in Zijn Naam; daarom begeren wij Hem ook des nachts.

“En nu, wat verwacht ik, o Heere? mijn hoop, die is op U!” “In ons is geen kracht; maar onze ogen zien op U.” Hij maakt zalig naar ziel en lichaam en in alle opzichten. Hij bevrijdt van alle gloed van Gods toorn, en vergeeft alle zonden, verlost van alle geweld des duivels; al is het ook, dat de duivel scherpe aanvallen doet, als een briesende leeuw, Hij heiligt en vernieuwt ons naar Zijn beeld. Hij zal alles wel maken. Door Hem gaat het welbehagen Gods gelukkig voort. Daarom vestigen wij ons vertrouwen alleen op genade, en hopen op Hem alleen, als onze Profeet, Hogepriester en Koning; want alles, wat aan Hem is, is gans begerlijk, ja gans onmisbaar, en het wordt voor de ziel hoe langer hoe liever en dierbaarder. Hij maakt volkomen zalig, zodat er niets te wensen overblijft.

Daarom staat er niet slechts: “Hij zal ons van alle rampen en van alle zonden verlossen,” maar ook: “Hij heeft ons verlost, Hij heeft ons zalig gemaakt, wij zijn zalig; uit genade zijt gij zalig geworden;” en: “die Man zal niet rusten, totdat Hij alles heeft volbracht,” gelijk Naomi van Boaz roemt. Nochtans brengt Hij de Zijnen niet in het bezit en genot, ineens zo volkomen en zalig, als zij dit kunnen en zullen zijn, maar wel van lieverlede. “Evenwel worden zij in de kracht Gods bewaard door het geloof tot de zaligheid.” Zij worden zekerlijk in hun aardse leven soms of menigmaal, ook naar het gevoel in een toestand gebracht, dat van hen geldt, wat Paulus van de Galaten zegt: “welke was uwe gelukachting?”

Zij varen, zoals in Ps. 107 staat, naar de hemel; nochtans komt ook wel het bijvoegsel daarachter: “en in de afgrond.” Hij, die veel van de vertroosting van Christus geniet, heeft ook in het algemeen veel van het lijden van Christus. Het is een algemene regel: “die Mijn discipel wil worden, die verloochene zichzelf, neme zijn kruis op en volge Mij.” Het gaat door velerlei beproevingen, de zware wisselen af met de lichtere. Er komen ogenblikken, uren, dagen en weken van verkoeling.

Er volgen er ook, van welke men moet zeggen: zij behagen mij niet! Het wordt avond en morgen, een ganse dag. De ziel gevoelt zich soms zo geheiligd, dat het zondig bederf nauwelijks bespeurd wordt; de oude vijand ligt als een voetbank onder de voeten vertreden; tijden, waarin niets zo gemakkelijk is dan door den Geest de werken des vleses te doden, te geloven, lief te hebben, te hopen, en tijden, waarin van dat alles niets voorhanden is, maar ervaren moet worden, dat in mij, dat is in mijn vlees, geen goed woont. Nochtans komt men het doel, de heerlijkheid steeds nader, de waarheden worden steeds meer en meer ontsloten, wijzelven en Christus worden meer en meer openbaar.

Hij maakt zalig zonder enige verdienste; want de Schrift zegt: “Uit genade zijt gij zalig geworden, door het geloof, en dat niet uit u, het is Gods gave.” Het is waar, wij moeten zeer verminderd en verootmoedigd zijn geworden, eer dit ons behaagt; want voor onze eigenlievende natuur zou het veel behaaglijker zijn, als er verschillende werken werden vereist, en dan de begenadiging daaraan werd verbonden. Als er stond: Doe wat gij vermoogt, dan zult gij zalig worden, hoe zou dat behagen! Maar als er staat: “Alleen ken uw ongerechtigheid,” dan wil men verder niets horen.

Men wil het daarom niet, dewijl men het niet kan kopen, tenminste alleen om niet en zonder prijs. Jezus maakt gaarne zalig, het is Zijn ambt en werk. Hij is juist gekomen om te zoeken en zalig te maken dat verloren was. Hij heeft daarom Zijn leven in de dood gegeven, Hij

waagt nog Zijn Geest daaraan, zowel als Zijn bloed. Welgelukzalig zijn wij met die Ene! Die Ene is noodzakelijk, maar ook algenoegzaam.

Willen wij Hem in nog meer betrekkingen als de Ene beschouwen, dan is Hij de ene Weg; buiten en naast Hem bestaat geen middel, om het rechte doel te bereiken. Hij, ja Hij alleen is de weg en het middel, om van de zonde zelve, zowel als van hare straf verlost, en om vrede en heerlijkheid deelachtig te worden, Hij alleen. Hij is niet slechts een wegwijzer, die de zondaar alleen toeroept: "Dit is de weg, wandel in denzelven," en voorts noch ter rechter- noch ter linkerzijde; dit zou mensen, zoals wij nu eenmaal zijn, weinig of niets baten. Zekerlijk is het gebod heilig, rechtvaardig en goed, God Zelf gebiedt het ons.

Het is plichtmatig, het duidt geen tegenspraak. Mensen, die nog aan de zaligheid hunner ziel denken, zoeken haar langs die weg, dat zij enige plichten menen te vervullen, en denken, dat zij er alzo komen. Ook zulke zielen, die bereid zijn, hun zaligheid met grote ijver, met vreze en beven te werken, doen dit niet altijd met die overtuiging dat God het is, Die het willen en werken in hen volbrengt naar Zijn welbehagen; ach neen, zij hopen het door hun ijver, door hun vlijt te bewerken. Evenwel, gelijk de eersten op hun weg steeds zichzelf meer behagen, zichzelf rechtvaardigen, en meer gezind worden om te vragen: wat ontbreekt mij nog? zo worden de anderen steeds armer, radelozer en zwakker, totdat hun kracht volstrekt niets meer vermag.

Dan komt de rechte weg van dat: "ik ellendig mens," aan het licht. Eindelijk zegt Jezus tot de ziel: "Ik ben de Weg, de enige Weg, op welke u leven en volle verzadiging toevloeit, op welke geen onreine kan wandelen, die nog tracht enige zonde aan te houden, en Jezus Christus niet even gaarne tot heiligmaking als tot rechtvaardigmaking gelovig aangrijpt, op welke toch ook geen verscheurend dier is, en op welke ook geen dwaas dwaalt. (Jes. 35.) Daar leert men een weg, waarop de tred niet benauwd wordt, en waarop men niet struikelt. (Spreuk. 4:42.) "De weg weet gij!" Nu Heere! maak hem ons bekend, hoe kunnen wij hem anders weten?

Doch wat zullen wij nog meer van deze Ene zeggen? Wij zouden zonder Hem nimmer aan het einde komen. Wie kan de lengte zijns levens uitspreken? Hij is de Weide Zijner schapen. Hoe verder hun behoefte zich uitstrekt, hoe verder Zijn genade reikt. Zij hebben ook niets anders dan Hem, en aan Hem hebben zij genoeg. Daarom wordt Hij hun ook als het enige Voorwerp van hun vertrouwen voorgehouden, als het hoogste voorwerp hunner hoogschatting en liefde; en dat kan ook niet anders. "Hem, die gelooft, is Hij dierbaar," blijft Hij dierbaar en wordt Hij steeds dierbaarder. Op Hem zijn wij ganselijk geweest; want Hij is onze hoop.

Van deze Ene nu zegt de profeet: "Hij zal uit Jakob, uit Israël komen; ja, "de zaligheid is uit de Joden." Jakob, die na zijn merkwaardige worsteling met God de naam Israël ontving, was het, uit wie door Juda en David het Heil der wereld afstammen moest, en ook werkelijk afstamt. Hij was het, op wie de ganse huishouding van het Joodse volk doelde, zoals ook de godsdienst op Hem wees en Hem afbeeldde, gelijk ook vele personen, zaken en gebruiken.

Hij noemt Hem een Heerser en stelt Hem onder het beeld eens scepters voor, als teken der koninklijke macht en heerschappij. Hij spreekt van Zijn daden, die eensdeels daarin bestaan, dat Hij verpletteren, verstoren, innemen zou, wat betrekking had op Zijne en Zijns volks vijanden; anderdeels dat Zijn vrienden de overwinning zouden behalen. Beiden is niet natuurlijk te verstaan, maar wel van geestelijke strijd en geestelijke zegepraal. Christus, de Heerser, begaf Zich voor Zijn volk in de gewichtigste strijd, in welken Hij Zijn vijanden verpletterde en verstoorde.

Moeten wij deze vijanden enigermate noemen? dan staat de Satan aan hun hoofd; die vorst der duisternis, die geweldhebber, die briesende leeuw, de god dezer wereld, die de ganse wereld verleidt en gevangen houdt. Maar de Sterkere zegepraalde over hem, bond en overwon hem, zodat des Heeren volk de overwinning heeft, ja meer dan overwint. Hij heeft hen verlost

uit de macht der duisternis, en allen, die in Hem geloven, behalen de ene zegepraal na de andere, totdat zij eindelijk alles overwinnen.

De andere, niet minder vreselijke, onze krachten duizendmaal te boven gaande vijand, is het gruwzame monster, de zonde. Hij, de Allerheiligste, nam haar op Zich en heeft haar gedragen in Zijn lichaam, op het hout des kruises. Hij verzoende, bedekte, delgde haar uit en zette Zijn bloed en Zijn levendmakende Geest tegenover haar, waardoor Hij een volkomen zegepraal verwierf, zodat de zonde de zondaar niet verdoemen of overheersen kan. En nadat Hij deze hoofdvijanden heeft overwonnen, is daarmee tegelijk iedere andere zwaarigheid weggeruimd. O welk een dierbare scepter! Zalig hij, tot wie Hij die scepter wendt. De sidderende Esther wordt daardoor behouden; zij komt niet om, maar leeft in eeuwigheid.

Na Zijn zegepraal offert Zijn volk Zich aan Hem in heilig sieraad. Hij zet Zijn overwinningen ook in hen voort, totdat Hij hen tot de volkomen heerlijkheid heeft gebracht. Israël zal de overwinning behalen.

Hij is de Ster uit Jakob. Hij is "de Opgang uit de hoogte, om te verschijnen dengenen, die zitten in de duisternis en schaduw des doods." Hij is de blinkende Morgenster, en welke liefelikheden gaan daar niet op, waar Hij in het hart nederdaalt! Hoe duisterder de nacht van zonde, nood en angst is, hoe verschrikkelijker de nacht der aanvechting was, die voorafging, des te liefelijker is de glans dezer ster vol van genade en waarheid. Zien wij met genoeg het glinsteren en flikkeren der sterren aan het natuurlijk firmament, ach! wat is dit tegenover het verrukkelijk lichten der eeuwige Ster!

Louter leven en vrede, louter kracht en leven. Die Hem ooit zag, begeerde Hem steeds te zien en kan niet anders. De sterren zien wij slechts in haar eigen licht, en het zou niet baten, als wij, om haar te zien, een groot vuur en vele lampen aanstaken. Ook deze Ster zien wij alleen in haar eigenaardig licht.

Zij licht niet altijd even liefelijk, ja zij schijnt niet altijd; ook vallen hare verlichtende stralen niet altijd op aangename voorwerpen; want ook onze onmacht, ellende, ongeloof en andere zouden behoren tot de voorwerpen, die voor ons verlicht moeten worden.

Verschrikt en versaat niet, als dit gebeurt; verheugt u veelmeer en dankt daarvoor, en indien gij wellicht dit niet vermoegt, zo zal dit wel geschieden door hen, die het vermogen. De beurt der blijdschap zal ook eens aan u komen; want te Zijnen tijd zal Hij uw ogen van tranen en uw voet van aanstoot en uw ziel van de dood verlossen. Gij zijt sterren in Zijn hand, licht met onderscheid en helderheid, totdat gij eindelijk zult blinken gelijk de zon in het huis uws Vaders. Amen.

ISRAËL VERLEID, GESTRAFT EN GEWROKEN

Een der merkwaardigste geschiedenissen, die ons de Bijbel verhaalt, is die van Gideon en de Midianieten, welke wij in Richt. 6:7 en vervolgens lezen.

De Midianieten onderdrukten Israël geweldig, en God had dit tot straf voor hun afgoderij over hen beschikt. De verdrukking werd hoe langer hoe zwaarder. Eindelijk werd hun hart week en bewogen, om hun toevlucht tot den Heere te nemen en Hem te smeken. En wel hem, bij wie de verdrukking zulk een uitwerking heeft. De Heere zond eerst een profeet tot hen, die hen hun zonden aankondigde, als de oorzaak van al hun ellende, en als het hoogste kwaad zelve; want de kennis der zonde is het voornaamste, dat tot het Christendom behoort, zowel in het begin als bij de voortgang. Dat was een voorteken der naderende genade; want begint de zondaar over zijn zonden te wenen, dan begint de hemel zich over hem te verblijden.

God heeft nog meer. In plaats van de profeet, zond Hij een engel des Heeren; dat was geen geschapen engel, maar de Zoon van God Zelf; daarom verandert de rede spoedig, en Hij bekomt de Hem eigenlijk behorende naam; er staat: “De Heere sprak!” Tot wie sprak Hij dan? Tot een jonge, krachtige man, met name Gideon, die koren dorste. Tot deze zeide Hij: “De Heere is met u, gij strijdbare held! Gideon maakt Hem, Die met hem spreekt, en Die hij nog niet kent, een tegenwerping. “Zo de Heere met ons is, waarom is ons dan dit alles wedervaren?”

De Heere heeft ons verlaten en in de handen der Midianieten gegeven. Gideon was alzo kleinmoedig en versaagd. Doch de Heere wendde Zich tot hem, zoals Hij Zich later tot Petrus wendde, en Gideon gevoelde zich in zijn binnenste versterkt, en toen sprak de Heere verder tot hem: “Ga heen in deze uw kracht.” Nog eens beleed hij zijn bekommring, terwijl hij zeide: “Waarmede zal ik, onbeduidend man, Israël verlossen?” waarop de Heere hem antwoordde: dat Hij met hem zou zijn, en de vijanden verslaan als een enig man. Nu werd Gideon volkomen gerustgesteld. Maar in het algemeen komt hij voor als een zwakgelovige, die licht aan het wankelen is te brengen en gedurig nieuwe bemoediging nodig heeft.

Dit blijkt dan ook spoedig. Plotseling werd hij gewaar wie Hij was, Die met hem sprak, en Die spoedig uit zijn oog was. Voorts riep Gideon, dat hij sterven zou, dewijl hij den Heere had gezien, gelijk later Manoah. Doch hij werd weder vertroost, doordat de Heere zeide: “Vrees niet, gij zult niet sterven, vrede zij u.” Nu werd hij zeer bemoedigd, en gaf God de dierbare Naam: Jehovah Shalom, God des vredes. De Geest des Heeren gordde Gideon aan met moed en kracht, toen de Midianieten in grote menigte tegen Israël optrokken.

Hij liet de bazuin overal blazen, en er werden twee en dertig duizend achter hem vergaderd. Nu ontzonk hem weder de moed, nieuwe twijfelingen verontrustten hem. Hij vroeg God andermaal, of Hij wezenlijk gemeend had wat Hij gezegd had, om Israël door hem te verlossen. Hij bad om een nieuw, en wederom om een nieuw teken, met het vel, hoewel hij bevreesd werd, om den Heere daardoor te beledigen. Maar ziet! wat hij bad, geschiedde.

Nu keert het blad om; heeft hij God zo dikwijls op de proef gesteld, zo stelt Hij hem nu ook op de proef. Hij zegt hem: “Gij hebt te veel volk.” God kon de vijanden niet in hunne handen geven, Israël mocht dan eens zeggen: mijn hand heeft mij verlost. Gideon moest laten uitroepen, dat die blohartig en versaagd was, hetwelk het geval ook met hemzelf was, naar huis mocht gaan. En ziet, de zodanigen waren er twee en twintig duizend man; maar Gideon moest blijven. God herhaalde nog eens, dat er nog te veel volk was, en zo bleven er eindelijk slechts driehonderd man over. Hoe zal Gideon te moede zijn geweest?

Als twee en dertig duizend hem niet genoeg schenen, wat moesten dan de drie honderd man zijn? God versterkte hem andermaal, niet door een engel, noch door een profeet, maar door een paar Midianieten. Hij moest in de nacht naar het Midianietische leger gaan, en God was zo nederbuigend, om hem te zeggen: Vreest gij alleen te gaan, zo neem uw jongen mede. Hij

moest horen wat er in het leger werd gesproken. Hij hoorde dan, dat de een de ander een droom verhaalde, dien de andere Midianiet verklaarde, namelijk dat God de Midianieten in Gideons handen had gegeven, met het ganse heir. Toen Gideon dat hoorde, bad hij aan, kreeg volkomen vertrouwen, en zeide tot het leger van Israël: Maakt u op; want de Heere heeft het heir der Midianieten in uw handen gegeven! Zo geschiedde het dan ook op een wonderbare wijze.

Laat ons nu naar de woestijn terugkeren, en zien, welk een boze streek Bileam door Midian, Israël berokkent, en hoe God waakt.

Numeri 25:1-9 en 31:1-13

“En Israel verbleef te Sittim, en het volk begon te hoereren met de dochters der Moabieten, en zij nodigden het volk tot de slachtoffers hunner goden; en het volk at en boog zich voor haar goden. Als nu Israël zich koppelde aan Baäl-Peor, ontstak de toorn des HEEREN tegen Israël, en de HEERE zeide tot Mozes: Neem al de hoofden des volks en hang ze den HEERE tegen de zon, zo zal de hittigheid van des HEEREN toorn gekeerd worden van Israël. Toen zeide Mozes tot de rechters van Israël: Een ieder dode zijn mannen, die zich aan Baäl-Peor gekoppeld hebben!

En ziet, een man uit de kinderen Israëls kwam, en bracht een Midianietin tot zijn broederen, voor de ogen van Mozes, en voor de ogen der ganse vergadering der kinderen Israëls, toen zij weenden voor de deur van de tent der samenkomst. Toen Pinehas, de zoon van Eleázar, de zoon van Aäron, de priester, dat zag, zo stond hij op, uit het midden der vergadering, en nam een spies in zijn hand, en hij ging de Israëlietische man na in de hoerenwinkel, en doorstak hen beiden, de Israëlietische man en de vrouw, door hun buik. Toen werd de plaag van over de kinderen Israëls opgehouden.

Degenen nu, die aan de plaag stierven, waren vier en twintig duizend. - En de Heere sprak tot Mozes, zeggende: Neem de wraak der kinderen Israëls van de Midianieten; daarna zult gij verzameld worden tot uw volken. Mozes dan sprak tot het volk, zeggende: Dat zich mannen uit u ten strijde toerusten, en dat zij tegen de Midianieten zijn, om de wraak des Heeren te doen aan de Midianieten. Van elke stam, onder alle stammen Israëls zult gij een duizend ten strijde zenden.

Alzo werden geleverd uit de duizenden van Israël, duizend van elken stam: twaalf duizend toegerusten ten strijde. En Mozes zond hen ten strijde, duizend van elken stam, hen en Pinehas, de zoon van Eleázar, den priester, ten strijde, met de heilige vaten en de trompetten des geklanks in zijn hand. En zij streden tegen de Midianieten, gelijk de Heere Mozes geboden had, en zij doodden al wat mannelijk was.

Daartoe doodden zij boven hun verslagenen de koningen der Midianieten, Evi en Rekem en Zur en Hur en Reba, vijf koningen der Midianieten; ook doodden zij met het zwaard Bileam, den zoon van Beor. Maar de kinderen Israëls namen de vrouwen der Midianieten en hun kinderkens gevangen; zij roofden ook al hun beesten en al hun vee en al hun vermogen. Voorts al hun steden met hun woonplaatsen, en al hun burchten verbrandden zij met vuur. En zij namen al den roof en al den buit van mensen en van beesten.

Daarna brachten zij de gevangenen, den buit en den roof tot Mozes en tot Eleázar, den priester, en tot de vergadering der kinderen Israëls in het leger, in de vlakke velden van Moab, dewelke zijn aan de Jordaan van Jericho. Maar Mozes en Eleázar de priester, en alle oversten der vergadering gingen uit, hun tegemoet, tot buiten voor het leger.”

De laatste voorzegging van Bileam sla ik over, dewijl het mij aan de nodige kennis ontbreekt, om aan te wijzen, hoe zij vervuld is, of vervuld worden zal tot op het punt, waarvan Bileam uitroept: “Ach! wie zal leven, als God dit doen zal.”

Deze goddeloze mens wilde Israël gaarne vervloeken, hoewel hij het tegen zijn wil zegenen moest. Zijn goddeloos hart verzon echter een duivelse raad, waarvan de uitvoering en afloop hier gemeld worden, en hoopte daardoor het doel te bereiken, dat hij met zijn verwensingen niet bereiken kon, en hetwelk hem nu ook, om zo te spreken, maar al te wel gelukte.

De verschrikkelijke raad van Bileam was, dat Balak Israël zou verzoeken tot afgoderij, gepaard met hoererij en ontucht, en dus een gevaarlijk lokaas. Zo was destijds en is nog de afgoderij bij de heidenen, alwaar de ontucht door de boosheid des satans tot godsdienst gemaakt wordt. De invoering van het Christendom heeft ook hierin een grote verandering gebracht, daar het deze gruwel geheel uitgeroeid heeft, waarvan te vermoeden is, dat hij aanhangers genoeg vinden zou, daar hij de boosheid rechtvaardigt, ja zelfs tot de godsdienst maakt, gelijk ook een zekere nieuwere filosofie, die toch van zogenaamde Christenen afkomstig is, zich daaraan schuldig gemaakt heeft. Hieruit ziet men tevens, waar de tijdgeest heen wil. Het is de mensen niet genoeg, om kwaad te doen, zij willen het zelfs gerechtvaardigd hebben, en alzo geen vergeving der zonde behoeven.

Deze schandelijke raad van Bileam, ontsproten uit de hel, had een bejammerenswaardige uitwerking, want het volk begon te hoereren met de dochteren der Moabieten, die hen tot het offeren aan hun goden uitnodigden. En het volk at, en bad hun goden aan. Reeds dat zij van de offers aten, was een hoogst bedenkelijke zaak, want daardoor kwamen zij in de verderfelijke gemeenschap met de duivelen. Bij deze hun goddeloosheid voegden zij een hooggaande vermetelheid tegen Mozes zelf en de ganse gemeente, welke zij onbeschaamd trotseerden, terwijl zij hun moedwil schaamteloos voor aller oog bedreven.

Maar er was iemand, die zich niet trotseren liet, en dit was God Zelf. Zijn toorn ontstak over Israël. Zijn straf volgde de goddeloosheid; bij de oversten des volks begon zij. Zij werden opgehangen en zo ook uitwendig de vloek der wet aan hen voltrokken. Aan de rechters werd bevolen, om allen, die zich aan de vuile afgoden overgegeven hadden, te doden, en de oudste, die de grootste trotsheid in zijn goddeloosheid had bewezen, werd door de hogepriester Pinehas zelf gestraft, die een spies greep en hem daarmede doorstak.

De Midianietische vorstin, de hoofdoorzaak der gehele ergernis, trof een gelijk lot. In het geheel werden er vier en twintig duizend gedood; het overige gedeelte der gemeente lag voor de deur van de tent der samenkomst wenende en zich voor God verootmoedigende, hoewel zij niet op gelijke wijze gezondigd hadden. De goddelozen echter verachtten en bespotten hen; maar God bewees Zijn heiligheid en heerlijkheid door de straf, die Hij over hen bracht, dat een zo grote menigte mensen hun misdaad met een gewelddadige dood moesten boeten, zonder dat hun langer gelegenheid ter bekering gegeven werd. Want indien Gods toorn ontwaakt, is er geen redden meer.

Paulus echter zegt 1 Cor. 10:6: “Deze dingen zijn geschied ons tot voorbeelden, opdat wij geen lust tot het kwaad zouden hebben, gelijkterwijs als zij gehad hebben. En wordt geen afgodendienaars, gelijkterwijs als sommigen van hen, gelijk geschreven staat: Het volk zat neder om te eten en te drinken, en zij stonden op om te spelen. En laat ons niet hoereren, gelijk sommigen van hen gehoereerd hebben, en vielen op een dag drie en twintig duizend zielen.” Hoererij en ontucht, van welke aard ook, is een bijzonder afschuwelijke en van God vervloekte zonde. Zij wordt als een schenden van Gods tempel beschouwd, en tot hem, die haar bedrijft, komt de bedreiging, dat God hem weder schenden zal.

Van hoereerders en echtbrekers wordt in het bijzonder gezegd, dat God hen oordelen zal, al kunnen zij door de rechtbank niet bereikt worden. Deze zonden slepen daarom ook de verschrikkelijkste krankheid na zich, zodat mensen bij levende lijve vergaan en het afzichtelijkste aas gelijk worden. Evenwel is het een zeer ver verbreid kwaad, niet slechts toen, maar bijzonder in onze lichtvaardige tijd. Ja een kwaad, dat nauwelijks als zonde geacht wordt, waarover men schertst, waartoe de mensen op allerlei wijzen aangelokt worden, dat vanwege de overheid nergens en op generlei wijze tegengegaan wordt. Ja, er worden zelfs

schandelijke huizen geduld, en de schandelijke, eerloze vrouwen wordt het vergund de straten te doorkruisen, teneinde in haar netten te trekken wat zij kunnen, en een schandvlek voor die sekse te zijn. Waar zou een Pinehas worden gevonden, die een spies greep, om hen daarmee te doorsteken? Hoeveel gelegenheid zou zulk een, helaas, daartoe ook in onze stad vinden! Ach God! men tracht heidenen te bekeren, en men doet wel - en de Christenheid verzinkt immermeer in heidense blindheid en boosheid. Aan het einde echter zal de straf niet achterblijven voor hen, die zich niet bekeren en zelfs met de bekering de spot drijven. Dat zijn wegen ter helle, waar zij nederdalen in de woningen des doods.

Weg, o! weg met alle lichtzinnigheid, die zozeer het kenmerk is van de hedendaagse wereldgeest, met alle lichtvaardigheid in woorden, werken en gedrag. "Gaaf uit het midden van hen en scheidt u af, zegt de Heere, en raakt niet aan hetgeen onrein is, en Ik zal u aannemen. Dewijl wij dan deze beloften hebben, zo laat ons onszelven reinigen van alle besmetting des vleses en des geestes, voleindigende de heiligmaking in de vreze Gods."

Merkwaardig is het ook, dat de apostel als een inleiding, om voor hoererijs te waarschuwen, zegt: "Zij zaten neder om te eten en te drinken en stonden op om te spelen." Het een staat in verband met het andere. Hier wordt slechts van het spel gesproken; daarbij behoren brasserijs en dronkenschap, welke een hoererijs met de tong zijn, gelijk ook de aanleiding tot ongebondenheid van allerlei aard. En welk een geest is het, die in alle vermaken heerst? Welke anders dan de geest der wereld en der hoererijs. Het is bekend, hoe algemeen en ijverig de wereld hare zinnelijke lusten verdedigt.

Zij strijdt daarvoor als iets onzondigs, als geoorloofd genoeg. Zij berispt, ja scheldt iedere echte denkwijze van het Christendom, waardoor deze geest wordt tegengesproken, als dwalende, ja zelfs als schadelijk. Zij belastert het Christendom, als bevorderde het droefgeestigheid, en vormde het slechts treurige lieden, die hun dagen met kermen en zuchten verslijten, dat immers Gode niet welgevallig zijn kan, die ons gaarne vreugde gunt. Zo zijn dans en spel, schouwspel en hoe het alles heten moge, alsook de meer gemene drinkgelagen, met hare verwoestende gevolgen, bij de blinde wereld geoorloofde zaken, welke zij zich niet laat ontnemen.

Dit is echter dezelfde geest van hoereren, die in al deze dingen, gelijk bij de afgodendienst van Baäl-Peor heerst; het zijn vleselijke begeerlijkheden, die strijd voeren tegen den geest; het is het ongoddelijke wezen en de wereldse lusten, en hij, die in de genade staat, wordt ook tot verloochening daarvan getuchtigd. Het is waar, men kan niet zeggen, dat hij reeds in Christus is, die zich van deze dingen onthoudt; maar ieder waar Christen zal zich daarvan onthouden, al wordt hij daarvoor ook bespot. Wee echter over die aardsgezinden! Is de buik hun god, zo is hun einde het verderf.

Er is ook een geestelijke hoererijs, die niet minder boos is. De afgodischen onder het volk van Israël worden door de profeten in het algemeen hoereerders en echtbrekers genoemd, dewijl zij daardoor van God, hun Man, afvielen en zich aan andere leugengoden overgaven. Zulk een geestelijke hoererijs wordt niet zozeer op die wijze bedreven, zoals Christus zegt: Wie een vrouw aanziet, om haar te begeren, die heeft reeds overspel met haar in zijn hart gedaan;" maar het is geestelijke hoererijs en echtbreuk, als men buiten en nevens God, Zijn Zoon en Geest, iets verdicht heeft, waarop men geheel of gedeeltelijk zijn vertrouwen stelt; hetzij dit aardse of geestelijke dingen zijn, buiten of in onszelven, natuurlijke, geestelijke en genade-gaven.

En wie is er, die niet met deze verfijnde, nochtans afschuwelijke afgoderijs bevangen is; die geheel en al vrij is van eigenliefde, zelfverheffing, welgevallen aan zichzelf en eigen aanmatiging? Ach ja, die slechts meent, iets te zijn, daar hij niets is, die bedriegt zichzelf. Dit is een gif, dat slechts weinigen kennen en bemerken; dit is die ene vlieg, die de gehele zelf bederft. Wilt gij u beroemen, zo laat dan Paulus u ten voorbeeld zijn, die het liefst in zijn zwakheid roemde, liever dan in zijn hoge openbaringen en voorrechten, die zichzelf niets

noemde, en bekende: “niet ik, maar de genade Gods, die met mij is.” Kunt gij geloven, lieven, hopen, kunt gij getroost zijn en goedsmoeds, kunt gij zeer heilig handelen, zeer geduldig lijden, blijmoedig sterven - het is de Heere, Die dit alles doet. Ware Hij het niet, zo zoudt gij van dit alles het tegengestelde in u bevinden. Verlaat u daarom eeuwiglijk op den Heere; want God de Heere is een eeuwige Rots. Het is verder geestelijke hoererij, indien de leer der zaligheid misbruikt wordt, zodat de mensen daardoor vermetel in plaats van ootmoedig worden, lichtzinnig in plaats voorzichtig wandelen, zoals de wijzen, die niet als dwazen het grote goed der evangelische vrijheid veranderen tot een dekmantel der boosheid; daar toch de ware genade ons tuchtigt, opdat wij het ongoddelijk, ijdel roepen en de wereldse begeerlijkheden verzaken, en van dat alles het tegendeel werkt, en ons sterk maakt; waarom ook Paulus tot Timotheüs zegt: “Mijn zoon, word gesterkt in de genade.”

Daartoe behoort ook in het bijzonder dat door elkander mengen van Wet en Evangelie, waarbij geen van beiden blijft wat het is; dat verbinden van de vrijen wil met de genade, waarin noch het een noch het andere geldend is, en het niet gaat volgens de spreuk: “Is het uit de werken, zo is het niet uit genade, anders is het werk geen werk; is het echter uit genade, zo is het niet uit de werken, anders zou de genade geen genade zijn.” Men wil ook in het geestelijke de juiste middenweg inslaan, zodat het niet geheel uit de genade voortvloeit, maar de eigen bemoeiingen, de eigen vlijt te hulp komen moeten; dat het echter ook niet geheel alleen van de eigen bemoeiingen, van de eigen vlijt afhangt, maar dat de goddelijke medewerking ook nodig is, om welke men vlijtig bidden moet.

Dat is de ganse Christelijke wijsheid van de meerderheid. Verder reikt hun verstand niet. Zij zien mensen als bomen wandelen. Wat daarboven is, is hun onverstaanbaar, ja ergerlijk; zij stoten zich daaraan, daartegen ijveren zij, en belasteren het. Als natuurlijke mensen vernemen wij zekerlijk niets van den Geest Gods. Zal het vleselijk verstand in geestelijke dingen rechter zijn, zoo weten wij vooraf, hoe het oordeel zal uitvallen. Overigens staat het vast, de levende kennis van Christus laat de bezitter niet onvruchtbaar, niet werkeloos, niet ledig. Het zijn geen woorden maar zaken, geen inbeeldingen, maar zij bestaan. Christus Zelf leeft door de gelovigen. Zij werken in Hem, of Hij in en door hen. Zij werken om de spijs die niet vergaat, maar die blijft tot in het eeuwige leven, die hun de Zone Gods geeft. Zo werken zij niet, en werken toch; want zij zijn niet zonder wet, maar in de wet van Christus. Die het vatten kan, die vatte het.

Bij deze omschrijving zal ik het dan nu laten berusten, daar ik reeds vroeger bij de aanvang der beschouwing van de geschiedenis van Bileam daarover gesproken heb. Maar mocht men beweren, dat het dus Bileam toch gelukte met zijn vloeken tegen het volk Gods, en hij het toch zover bracht dat hij Israël voor God stinkend en tot een voorwerp van Zijn toorn maakte, zodat er vier en twintig duizend op één dag gedood werden, - dan noemen wij dat geen gelukken van het plan, maar een tuchtiging. Meent gij dat God Zijn kinderen laat doen wat zij willen, dan dwaalt gij zeer. Neen, heeft Hij iemand lief, zo bewijst Hij Zich jegens hem als Vader, ook daardoor dat Hij hem tuchtigt, en wel scherp tuchtigt en geselt.

Ook dat, wat wij in Psalm 89:31 lezen behoort tot de beloften van Gods volk. Er staat daar: “Ik heb hulp besteld bij een Held. En Ik zal zijn zaad in eeuwigheid zetten. Indien echter zijn kinderen Mijn wet verlaten en in Mijn rechten niet wandelen; indien zij Mijn inzettingen ontheiligen en Mijn geboden niet houden, zo zal Ik hun overtredingen met de roede bezoeken en hun ongerechtigheid met plagen. Maar Mijn goedertierenheid zal Ik van hen niet wegnemen, en in Mijn getrouwheid niet feilen. En hetgeen uit Mijn lippen gegaan is, zal Ik niet veranderen. Zijn zaad zal in eeuwigheid zijn, en zijn troon zal voor Mij zijn gelijk de zon. Hij zal eeuwiglijk bevestigd worden gelijk de maan, en de getuige in de hemel is getrouw.” Daar kan het wel gaan, zoals Psalm 80 zegt: “O Heere, God der heirscharen, hoe lang zult Gij roken tegen het gebed Uws volks? Gij spijsst hen met tranenbrood, en drenkt hen met tranen uit een drieling. Uw hand zij over de man Uwer rechterhand, over des menschen Zoon, die gij

U gesterkt hebt. Zo zullen wij van U niet terugkeren; behoud ons in het leven, zo zullen wij Uw Naam aanroepen. O Heere, God der heirscharen, laat Uw aanschijn lichten, zo zullen wij verlost worden.”

Zien wij niet in hen, die boetvaardig rondom de tent der samenkomst liggen en wenen, een gezegende vrucht der scherpe tucht? En door de hand des priesters wordt alles weder goed. God beval Zijn knecht Mozes, en zeide: “Wreek de kinderen Israëls aan de Midianieten.” Hij gebod dus het volk zich toe te rusten en stelde een heir van twaalf duizend man in het veld. Het overige weet gij, gelijk wij het zoëven voorgelezen hebben. De Midianieten werden uitgeroeid. Ook Bileam zelf werd doorstoken. Evenwel was het Midianietische volk niet zo geheel verdelgd, dat het zich met der tijd niet weder herstelde, en wel zo, dat Israël zeven jaren lang onder hun hand was en gruwelijk door hen geplaagd werd, totdat God hun Gideon verwekte, die Israël op een wonderbare wijze redde; waarvan wij de merkwaardige geschiedenis uit Richteren 7 begonnen aan te stippen.

Merkwaardig is de afwisseling in de vorm der rede, toen God tot Mozes zeide: “Wreek de kinderen Israëls aan de Midianieten;” zichzelf echter, Mozes, spreekt tot het volk: “Wreekt den Heere aan de Midianieten;” opdat het namelijk bekend werd, dat God Zijn volk niet laat varen.

Vlied dan de hoererij en al wat daarmee in deze lichtvaardige tijd in betrekking staat. “Alle zonden, die de mens doet, zijn buiten zijn eigen lichaam, maar die hoereert, zondigt tegen zijn eigen lichaam Of weet gij niet, dat uw lichaam een tempel des Heiligen Geestes is, welken gij van God hebt; want gij zijt duur gekocht. Zo verheerlijkt God in uw lichaam en in uw geest, welke Godes zijn. En die den Heere aanhangt is een geest met Hem.”

Amen.

DE UITDELERS DER ERFENIS

Onlangs hebben wij de beschouwing van een hoogst merkwaardig gedeelte van de reis der kinderen Israëls door de woestijn naar Kanaän geëindigd. Het was de veelbetekenende geschiedenis van de valse profeet Bileam. Een geschiedenis, die zich nog eens zal hernieuwen, en dat wel eerlang; een zware verzoeking, en wel de laatste, kort voor de doorgang van het volk Israëls door de Jordaan, met de inleiding tot het bezit van het beloofde land. Bileam is met de vijanden Gods verslagen en het net verscheurd. Nog slechts enige weinige legerplaatsen, drie of vier, dan zijn de veertig pelgrimsjaren om, en zijn zij tehuis, Niets bijzonders komt er meer voor dan de dood van Mozes, in wiens plaats Jozua optreedt. Doch eer wij tot de beschouwing dezer gewichtige geschiedenis en der nog overige legerplaatsen overgaan, nodig ik u uit tot een tussenbeschouwing. Op goddelijk bevel werden mannen gekozen, om het land Kanaän onder de elf stammen te verdelen. Ik zeg elf; want Levi mocht met de overigen niet erven; want de Heere Zelf wilde zijn erfdeel zijn. Ik nodig u dan uit tot de overweging van de namen dezer twaalf vorsten, waarvan de betekenis leerrijk en stichtelijk is.

Numeri 34:16-29

“Voorts sprak de HEERE tot Mozes, zeggende: Dit zijn de namen der mannen, die ulieden dat land ten erve zullen uitdelen: Eleázar de priester, en Jozua, de zoon van Nun. Daartoe zult gij uit elken stam een overste nemen, om het land ten erve uit te deden. En dit zijn de namen dezer mannen: van den stam Juda, Kaleb, zoon van Jefunne. En van den stam der kinderen van Simeon, Semuël, zoon van Ammihud. Van den stam Benjamin, Elídad, zoon van Chislon. En van den stam der kinderen van Dan, de overste Bukki, zoon van Jogli. Van de kinderen van Jozef: van den stam der kinderen van Manasse, de overste Hanniël, zoon van Efod. En van den stam der kinderen van Efraïm, de overste Kemuël, zoon van Siftan. En van den stam der kinderen van Zebulon, de overste Elizafan, zoon van Parnach. En van den stam der kinderen Issaschar, de overste Paltiël, zoon van Azzan. En van den stam der kinderen van Aser, de overste Achíhud, zoon van Selómi. En van den stam der kinderen van Nafthali, de overste Pedáël, zoon van Ammihud. Dit zijn zij, dien de Heere geboden heeft, den kinderen Israëls de erfenissen uit te delen in het land Kanaän.”

Ik heb u daar een register van louter Hebreeuwse namen voorgelezen. Doch dit zijt gij van mij niet ongewoon, en ik vertrouw ook, dat gij dit met uw gewone vriendelijkheid zult opnemen. De kinderen Israëls zijn nu nabij Kanaän gekomen en beginnen zich tot het werkelijk intrekken van het Beloofde Land en zijn in bezitneming gereed te maken. God bepaalde de mannen nu, die het land onder de stammen zouden verdelen vooraf, en noemde hen bij name. Ik deed onderzoek naar de betekenis der namen dezer mannen, en ziet! ik vond, dat de verdeling van het hemelse Kanaän nog steeds de zodanigen is toevertrouwd. Dat was mij merkwaardig, en dat gevondene wil ik u, geliefden, gaarne mededelen, vertrouwende, dat gij het vaardig zult aannemen. Ik zal alzo met u spreken over de betekenisvolle namen der mannen, die het aardse land Kanaän verdelen, als afbeeldsel van datgene, waardoor men tot het bezit van het hemelse Kanaän komt. Vooreerst zullen wij de beide hoofdpersonen beschouwen namelijk de priester Eleazar en Jozua, en dan de tien overige mannen, en wel volgens alfabetische orde. Onder Kanaän verstaan wij alzo het hemelse en niet het aardse, en de genoemde personen beschouwen wij als de middelen en wegen, die ons daarheen leiden.

Terwijl wij eerst de beide hoofdpersonen in het oog vatten, maken wij de gewichtige opmerking, dat Mozes niet behoort tot hen, die met de verdeling van het beloofde land zijn belast; want dat door de wet niemand wordt gerechtvaardigd, is openbaar; doch de rechtvaardige zal uit het geloof leven; want de wet is niet uit het geloof, maar uit het doen, Gal. 3:11. Hij, die waant op de weg van doen, van rechtschapenheid, trouw en deugd, verbetering en beschaving de hemelse erfenis te verwerven, is dwalende, gans dwalende, hoewel hij niet anders meent, dan dat hij recht heeft, volkomen recht, ja alleen recht.

Maar de wet, of Mozes eist wel, en wat zij eist, is heilig, recht en goed; nochtans doet zij ook niets anders dan eisen; en er bestaat geen wet, die machtig is om levend te maken, (vers 21) die lust en kracht ten goede geeft; wat dan zou de rechtvaardigheid wezenlijk uit de wet zijn; dan kon men zich het recht, om aan Kanaän deel te nemen, zelf verwerven, zonder iets anders dan Mozes nodig te hebben. Maar de wet maakt zo min levend, dat ze veeleer doodt; doch niet de zonde, hetgeen zeer wenselijk zou zijn, integendeel zij is hare kracht, de zonde wordt door haar levend en bovenmate zondig.

Het hoofdzakelijke nut der wet bestaat vooreerst daarin, dat uit haar de kennis der zonde is voor de levendgemaakte zondaar; want de zonde kende ik niet, zegt de grote apostel, dan door de wet (Rom. 7); ten tweede: Dat zij ons als het ware de onmisbaarheid van Jezus Christus leert, dewijl wij zonder Hem onmogelijk gerechtvaardigd kunnen worden. Ach! "ik ellendig mens! wie zal mij verlossen van het lichaam dezes doods?" Ten derde: Dat zij een voogd, een opvoeder tot Christus is, die dat bij voortdoring blijft, doch voor het kind liefelijker en steeds liefelijker wordt.

Ten vierde: Dat zij de zondaar onder slot en grendel houdt, totdat hij angstig wordt. De wet doet niets en kan niets anders doen dan verdoemen en vervloeken, reeds om de geringste overtreding. Daarom kon Mozes zelf niet in Kanaän komen, hoewel hij getrouw is geweest in geheel zijn huis, als een dienaar, hoeveel minder kon en kan hij iemand anders inbrengen. Onder zijn leiding moesten allen sterven; want zijn bediening is een bediening des doods, en van de wet verlost te zijn is een onuitsprekelijke weldaad. Mozes is een gewichtig voorbeeld. De wet is door hem; maar genade en waarheid is door een ander geworden. Weet, leert en verstaat derhalve, dat al het eigen bemoeien in 't minst niet tot het doel leidt.

Maar wie is zo wijs, dat hij dit verstaat? Ziet dan ook daarin, dat Mozes onder deze mannen volstrekt niet werd gesteld, de tederheid van het Evangelie, welke tederheid en reinheid van het Evangelie gij ook zult zien in al de twaalf namen, die hier voorkomen. Van de beide hoofdpersonen, die met de verdeling van Kanaän zijn belast, zien wij vooreerst op de priester Eleazar. Hoogst merkwaardig is het hoe diep daarmee terstond van voren af het Evangelie wordt ingeleid, dat de priester het eerst wordt genoemd en de voorrang heeft; en hoe kon het volgens het Evangelie ook anders plaatshebben. Hoe zouden wij deel aan het hemelse Kanaän kunnen verkrijgen, anders dan door een Priester, dan door Zijn verzoening, Zijn bloed en Zijn dood; anders dan doordat wij met God verzoend zijn door den dood Zijns Zoons?

Hoe zinrijk en met het ganse Woord Gods in overeenstemming staat dus de priester vooraan, die in het algemeen van nu af een gewichtiger standpunt en werk heeft, dan vroeger. Mozes gaat onder, het gesternte van den priester schijnt en glinstert. Jozua en de priester behoren tezamen, de heerlijkheid van Mozes gaat op Jozua over en de priester vraagt God voor hem. Hij heeft ons verzoend; dat God ons Zijn genade gunt, dat is het. Alles gaat door de hand van de priester. De zonde des volks lag op Hem, Hij verzoende haar ineens en volmaakt, Zijn offer en Zijn voorbidding zijn het, die ons binnenbrengen. Om Zijntwil delgt Hij onze zonden uit en gedenkt onzer misdaden niet. "Dewijl wij dan nu zulk een grote Hogepriester hebben, Die door de hemelen doorgegaan is, namelijk Jezus, den Zoon van God, zo laat ons met vrijmoedigheid toegaan tot de troon der genade opdat wij barmhartigheid mogen verkrijgen, en genade vinden, om geholpen te worden ter bekwamer tijd." Niemand komt tot het bezit van het hemelse Kanaän, dan door het bloed van Jezus Christus, en daardoor

“hebben wij vrijmoedigheid om in te gaan in het heiligdom, op een verse en levende weg, die Hij ons ingewijd heeft door het voorhangsel, dat is door Zijn vlees; want wij hebben een grote Priester over het huis Gods,” Hebr. 10:20. Zo merkwaardig het ambt is, zo merkwaardig is ook de naam van deze man, die als afschaduwing met de uitdeling van Kanaän belast is. Hij heet Eleazar, dat is: De hulp of het heil van de sterke God, gelijk dat woord dan ook onder anderen in Hosea 13 voorkomt: “In Mij is uw hulp.” En is het niet zo? Hoe zullen zulke ellendige zondaars, als wij toch allen zijn, tot het bezit van Kanaän komen, dan door Eleazar, dan door de hulp en het heil van de sterke God? Het is immers: “niet uit u, maar het is en blijft Gods gave. Niet uit de werken, opdat niemand roeme.”

Uit God vloeit alles, en vanwaar zou het ook anders komen? De bron van alle heil is de verkiezing voor de grondlegging der wereld; want “die Hij tevoren gekend heeft, die heeft Hij ook tevoren verordineerd, den beelde Zijns Zoons gelijkvormig te zijn, opdat Hij de Eerstgeborene zij onder vele broeders. En die Hij tevoren verordineerd heeft, dezen heeft Hij ook geroepen; en die Hij geroepen heeft, dezen heeft Hij ook gerechtvaardigd; en die Hij gerechtvaardigd heeft, dezen heeft Hij ook verheerlijkt.” In Jezus Christus heeft Hij ons “uitverkoren voor de grondlegging der wereld, opdat wij zijn zouden heilig en onstraffelijk voor Hem in de liefde.”

„Uit Hem, door Hem en tot Hem zijn alle dingen.” Hij is het, Die het goede werk heeft begonnen, zodat Hij het willen en werken, naar Zijn welbehagen geeft, en hetgeen niet is, roept, alsof het ware; ja, die ons levend maakte met Christus, toen wij dood waren in misdaden; toen de god dezer wereld, dat is de duivel, zijn werk in ons, als ongelovigen, had. Zo wordt Hij gevonden van hen, die niet naar Hem vraagden; en dit geldt van allen: “Gij hebt Mij niet uitverkoren, maar Ik heb u uitverkoren.”

Komt iemand tot Hem, gelijk allen doen, die de Vader Hem heeft gegeven, dan geschiedt het daardoor, dat de Vader hen trekt; anders vermag het niemand. Niet slechts de eindelijk opneming in eeuwige heerlijkheid, maar ook alles, wat tot het bekwaam zijn om deel te hebben aan het erfdeel der heiligen in het licht noodzakelijk is. Niemand kan iets aannemen tenzij het hem van boven gegeven worde. Is het willen reeds zijn werk, wat blijft er dan voor onze rekening en tot onze roem over? Wat blijft er over, als wij zonder Hem ook niets doen kunnen? Worden wij geroepen, hetgeen toch het begin van het werk der genade is, zo is het God, Die heeft geroepen tot Zijn koninkrijk en Zijn heerlijkheid.

Ontvangen wij het geloof, het is niet uit ons, maar het is Gods gave. Volharden wij in de godzaligheid, het is God, Die ons bevestigt en in Zijn kracht worden wij bewaard door het geloof tot de zaligheid. Worden wij getuchtigd, de Vader der geesten is het; geheiligd, Hij is de Heere, Die ons heiligt. Hij is getrouw, Die ons heeft geroepen. Hij zal ons ook volmaken. Ja zelfs, waar is een goede gedachte, waarvan het niet geldt: de Heere geeft haar? Waar wordt iets goeds gevonden, groot of klein, dat niet het opschrift voert: Eleazar, Gods hulp? Waarin roemen de gelukzalige bewoners van het hemelse Jeruzalem anders, dan in het bloed des Lams? Daarom weg met al het eigen, weg met alle eigen roem; maar die roemen wil, die roeme in den Heere.

Mocht gij dan nu deze Naam goed vatten; want leidt deze u niet in Kanaän, denkt dan niet, dat gij er ooit inkomt; maar deze zal en kan u rijkelijk toevoegen de ingang in Zijn koninkrijk. Wordt dan in waarheid zwak, radeloos, ellendig, ja volstrekt niets in uzelf, door den Heere zal het u gelukken. Te zwak en te ellendig zijt gij Hem nooit, daarentegen kunt gij Hem nog te wijs, te sterk, te rijk en te goed zijn. “En nu, wat verwacht ik, o Heere? mijn hoop is op U.”

De naam van de tweede hoofdpersoon, die voorafschaduwend het bezit van Kanaän uitdeelt, is Jozua. Tot nu toe hebben wij minder van hem gehoord; voortaan zal van hem meer gewag worden gemaakt en een geheel boekdeel zijn naam dragen, en zal de apostel, Hebr. 4, hem noemen als die Israël brengt tot de afschaduwende rust, door hen te brengen in het bezit van het aardse Kanaän, als een beeld van het hemelse. Deze Jozua heeft dezelfde naam als Jezus,

en beide namen hebben dezelfde betekenis, namelijk: Jehova de Zaligmaker. Voorheen heette hij eenvoudig Hosea, het welk ook een heiland, een zaligmaker betekent; maar Mozes veranderde zijn naam in Jozua, door er een lettergreep uit de goddelijke Naam voor te zetten, om aan te tonen, dat hij het voorbeeld van een Zaligmaker betekende, die waarachtig mens en tegelijk de hoge God, de Heere is. In geen anderen is nu heil en geen andere naam is onder de hemel de mensen gegeven waarin en waardoor zij kunnen zalig worden. Zalig wordt alleen hij, die door den Heere Jezus wordt zalig gemaakt; maar deze worden het ook allen; want zij, die deze Heiland gelovig aannemen, hebben alles in Hem, wat tot hun zaligheid nodig is.

Wilt gij nu ook in het bezit van het hemelse Kanaän komen, dan kan en zal het u alleen door Hem gelukken. “Dit is een getrouw woord, en aller aanneming waardig: dat Jezus Christus in de wereld gekomen is, om de zondaren zalig te maken.” Nu kan en zal en moet het immers wel gelukken, daar zulk een Man met ons heil belast is en Hem deze zorg is toevertrouwd. “Werpt dan al uw bekommernissen op Hem, want Hij zorgt voor u;” onder Mozes moet alles op de weg sterven, onder Jozua zullen zij allen leven en erven. Enigen tijd bleven zij tezamen, ten laatste bleef Jozua alleen, en Mozes stierf. Heil ons met deze Jozua, die niet sterft!

Deze beiden zijn de hoofdpersonen. Laat ons nu de overige tien beschouwen, die ons de zekere en merkwaardige gronden voorhouden, waardoor wij tot het bezit der zaligheid komen. Gij zult met lust de rein evangelische geest opmerken, die in al deze namen ligt opgesloten. Het verbond der genade bevat eisen noch dreigingen, maar bestaat uit louter beloften. Daarop zien ook deze tien namen.

Onder letter A komt slechts één naam voor, en wel: Achihud, dat is: Mijn heerlijke broeder. Achi is: mijn broeder, en Hud: heerlijkheid, schoonheid, majesteit, sieraad. Een heerlijke naam, een voortreffelijke betekenis. Achihud, mijn heerlijke broeder, Hem is het opgedragen mij tot het bezit van het hemelse Kanaän te brengen. Gezegend standpunt! Wie zal dan nu deze broeder zijn? Wie anders dan Hij, Die de apostel (Hebr. 2) voorstelt, als de Zodanige, Die Zich niet schaamt, hen broeders te noemen, daar Hij zegt: “Ik zal uw naam Mijn broeders bekendmaken.” – “Ziedaar Ik en de kinderen, die mij God gegeven heeft.”

Wie is het anders dan de Immanuël, God met ons, Jezus. Deze benaming, Achi, mijn broeder, betekent een nauwe verwantschap en liefderijke gezindheid. Op nauwe verwantschap wijst de apostel in het aangehaalde hoofdstuk. Zij stammen, zegt hij, allen uit Een, beiden, Die heiligt en die geheiligd worden. En “gelijk de kinderen vlees en bloed hebben, zo is Hij het op gelijke wijze deelachtig geworden, opdat Hij door de dood hem de macht zou ontnemen, die het geweld des doods had, dat is de duivel, en verlossen zou allen, die met vreeze des doods door al hun leven der dienstbaarheid onderworpen waren.” De verwantschap, die tussen Christus en Zijn gemeente bestaat, is aan de ene zijde aan die van broeders gelijk, maar overtreft die nog verre. Broeders hebben één vader; in deze betrekking zegt Hij: “Gaat heen, en zegt tot Mijn broeders: Ik vaar op tot Mijn Vader en uw Vader,” en in gelijkvormigheid daaraan leert Hij hen bidden: “Onze Vader! enz. namelijk: Christus’ Vader en mijn Vader.

In ons dierbaar Belijdenisboek, de Heidelbergse Catechismus, zegt daarom ook de ware Christen zo voortreffelijk van de hemelvaart van Jezus Christus, dat wij ons vlees in de hemel hebben, tot een zeker onderpand. Ja, ons vlees is daarom vooraf naar verdienste geseld, veroordeeld, gekruisigd, gedood en verdoemd; maar ook opgewekt en gerechtvaardigd; want de verwantschap tussen Christus en de gemeente is nog nauwer dan tussen broeders. Twee broeders kunnen in zeer onderscheiden omstandigheden leven; de ene in hoogst gelukkige, zonder dat de ene in de omstandigheden van de anderen deelneemt, of ook wel deelnemen kan; daarom gebruikt de Heilige Schrift niet slechts het beeld van broeders maar ook van veel nauwer betrekkingen, als: het hoofd en de leden, ja, zij leert van een geheel één zijn, een volkomen eenheid tussen Christus en de gemeente, als een grote en zalige verborgenheid. “Opdat zij allen één zijn,” zegt Jezus (Joh. 17), “gelijkerwijs Gij, Vader, in Mij en Ik in U, dat ook zij in Ons één zijn.” Doch er bestaat een tweeledig één zijn van de gemeente met

Christus. Vooreerst in de gehoorzaamheid, het lijden en sterven, en de daarop volgende opstanding ter rechtvaardigmaking des levens; ten tweede: in de levendmakende Geest, Die tegelijk in Christus, het Hoofd en in ons Zijn leden, of het lichaam woont, en zo van één Geest - gelijk de leden van ons lichaam door één ziel geregeerd worden tot onze heiliging en vernieuwing.

De vrucht en het gevolg van beiden is de eeuwige heerlijkheid, in de volmaakte gemeenschap van Christus en met al zijn leden. Deze broederlijke betrekking ziet ten tweede op liefderijke gezindheid, die vertrouwen verwekt. Zij zijn als broeders onder elkander, zegt men van personen, tussen welken een bijzonder vertrouwen plaatsheeft. Hoe liefelijk is het dan, als Jezus Zich niet schaamt hen broeders te noemen. Zekerlijk had Hij reden genoeg Zich hunner te schamen gelijk Jozef in Egypte zich zijner broeders wel had kunnen schamen, daar zij als veehoeders de Egyptenaars een gruwel waren. En als wij onszelven behoorlijk leren kennen, dan moeten wij ons inderdaad voor onszelven schamen.

Maar neen, Hij schaamt Zich hunner niet, die Hem de Vader gegeven heeft, al is het ook, dat zij zo zwart zijn als de Moren, maar zegt: "Ziedaar, Ik en de kinderen, die Gij Mij gegeven hebt!" gelijkerwijs Jozef zich zijner broeders niet schaamde, maar hun de koning voorstelde, zoals hij ook trachtte hun vertrouwen in te boezemen, door tot hen te zeggen: "Nadert toch tot mij, ik ben Jozef, uw broeder! en hen wenend om de hals viel. Deze verbroedering verstrekt de aangenomen broeders tot het grootste voordeel, zoals zij Achihud, die heerlijke broeder, de grootste moeite en arbeid hebben gemaakt.

Zijn liefde tot hen en Zijn uit liefde overgenomen verplichting jegens hen eiste, dat Hij al hun schuld, die zeer groot was, overnam en betaalde, ja, dat Hij, hoewel Hij rijk is, toch arm werd, om hunnentwil, dat Hij geheel en al in hun plaats trad, om de wille van hun misdaden Zich verwonden en in de gevangenis liet werpen, opdat zij vrij uitgingen, ja, Zich liet doden, opdat zij leven zouden.

Deze broeder voert den bijnaam Hud, een woord, dat meer voortreffelijke betekenissen heeft, die allen iets heerlijks aantonen. Het wijst op schoonheid; want Hij is en wordt voor de zielen, die met hun ellende zijn bekend geworden, de Allerhoogste, zodat zij uitroepen: Ja, ik zal, ik moet U liefhebben. Louter betamelijkheid is aan Hem, en juist zulk een betaamde ons, als Hij is. Alles wat aan Hem is, is gans begeerlijk. Zoals Hij ons van God is geworden, past Hij juist voor ons, als onze wijsheid, rechtvaardigmaking, heiligmaking en verlossing; als Degene, Die alles gedaan heeft, nog alles doet, en ons niets overlaat; Die alles schenkt, heeft en is. Hij is vol majesteit en heerlijkheid, en ook daarop ziet het woord Hud, vol majesteit als de waarachtige God en het eeuwige leven; vol majesteit als de glorierijke Overwinnaar des satans, der zonde, des doods en der hel; de Verwerper van het hemelse Kanaän voor moordenaars en dergelijken, die gelijk niemand de naam voert, sterke God, Vrededorst!

Hij is vol heerlijkheid. Hoe heerlijk is Zijn naam: Heerser aller landen. Het is geen verblindende, maar wel een liefelijke heerlijkheid, vol van genade en waarheid. O, welk een gelukzaligheid is het, zulk een broeder te hebben en Hem Achi, mijn broeder te mogen en te kunnen noemen! Op eigen waarde komt het hierbij volstrekt niet aan: want het zijn geloofszaken, en het geloof is een gave Gods, hetwelk slechts wast in verbrijzelde en verslagen harten.

Het Hebreeuwse I, in onze taal mijn is niet zo gering als het wel schijnt. Neen, van dat I, aan dat mijn hangt alles af. Die dat I, dat mijn kan uitspreken, is en wordt zalig, is rechtvaardig, wordt geheiligd en bewaard en overwint de wereld, sterft nimmer en wordt nooit veroordeeld; hij is naverwant aan Jezus en heeft het eeuwige leven. Jozef begon niet terstond daarmee, dat hij zich ontdekte en zeide: ik ben uw broeder! maar er ging nog veel vooraf. De priester, Jozua, Achihud, de heerlijke en heerlijkmakende Broeder, o betekenisvolle namen! O priester, vertegenwoordig en zegen ons! O Immanuel, Jozua, breng ons tot de rust, schaam U onzer niet. O Achihud, vervul ons met vertrouwen en liefde! Amen.

BUKKI EN CALEB

Numeri 34:19-22

Wij gaan thans voort met de namen te beschouwen van hen, die belast waren het land Kanaän onder Israël te verdelen. Wij beschouwen hen volgens hun alfabetische orde, en nadat wij Achihud gehad hebben, hebben wij thans de letter B en alzo Bukki, de zoon van Jogli.

Het woord Bukki betekent ledig, uitledigen; maar hoe kan iemand, die ledig is, aan anderen uitdelen? dat gaat immers niet. Ja dat is waar, nochtans gaat het uitledigen het vullen en uitdelen vooraf. Zegt niet Maria, de moeder van Jezus: “Nederigen heeft Hij verhoogd, hongerigen heeft Hij met goederen vervuld en rijken heeft Hij ledig weggezonden.” Zijn het niet de armen van geest, die de Heere zalig noemt, en van welken Hij zegt: “Hunner is het koninkrijk der hemelen!”

Zijn het niet de ootmoedigen, wien Hij genade geeft? En zegt niet David: “Als Gij mij verootmoedigt, dan maakt Gij mij groot.” “Hij moet wassen, en ik minder worden;” de deur is zo eng, dat men inderdaad smal en ledig, een Bukki moet worden, als men er door wil. Het zijn immers zondaars, die door de ware Jozua worden zaliggemaakt; alzo moeten wij in onze ogen en ons gevoel zondaars worden, als wij deel aan het hemelse Kanaän willen hebben. Wat anders betekent het dan een ontledigen, als de Schrift den Heere een God noemt, Die goddelozen rechtvaardigt, als Hij zegt, dat Zijn kracht in de zwakke machtig is? Wat toont het anders aan dan een ledigmaken, als er staat: “Het is niet desgenen, die wil, noch desgenen, die loopt; maar des ontfermenden Gods;” dat het uit genade en niet uit verdiensten der werken is; dat God heeft uitverkoren het dwaze, het zwakke, het onedele, het verachte, ja dat niets is, opdat Hij te niet make hetgeen iets is.

Is niet het ganse Woord Gods op onze vernedering bedacht, en zijn niet de leidingen der kinderen Gods bestemd om hen ledig, klein en nederig te maken?

Bukki wordt een zoon van Jogli genoemd, en deze naam betekent een openbaarder. De middelen, die tot het ontledigen worden gebruikt, zijn voornamelijk vier: de wet, het lijden, de tuchtigingen en de vertroosting. De wet dient in de hand des Geestes, om ons van onze nietswaardigheid te overtuigen, als Jogli ons die behoorlijk openbaart en in het rechte licht plaatst. Hoe Hij door de wet de opgeblazen mens uitledigt en teniet maakt, dat zien wij in een duidelijk voorbeeld bij Paulus. Hoe vol eigendunk was deze man niet, en hoeveel reden had hij daartoe. Hij sloot zich aan bij de partij, die het met het doen der wet op het nauwste nam, en schetst zich in zijn voordeel als onstraffelijk naar de wet.

Hij meende dus zo vol rechtvaardigheid, zo onberispelijk te zijn, dat hij dacht voor de rechtbank der wet en van het geweten onstraffelijk te kunnen bestaan. Daarbij was hij zo vol eigenwijsheid, dat hij de Christelijke leer als zielverdervende dwaling, en al hare aanhangers als strafbare ketters verwierp. De ijver voor de eer van God bewoog hem dus, hen met woord en daad ijverig te vervolgen, en terwijl hij anderen in de gevangenis en tot de dood bracht, zou hij bereid zijn geweest, voor hetgeen hij voor waarheid hield, zelfs in de gevangenis en in de dood te gaan. Hij was op weg om een voornaam heilige te worden, en had het reeds ver gebracht. Maar wat gebeurde nu?

Jogli, de openbaarder, kwam over hem. Thans werd hem zijn blindheid geopenbaard; het werd hem duidelijk, dat hij tot dusverre de wet volstrekt niet verstaan of begrepen had; maar naar de aard der blinde Farizeeën het uiterlijke des bekera gereinigd, maar het inwendige, helaas, verzuimd had. Zijn ijver voor God en Zijn dienst werd hem louter onverstand, ja, toen hij het ware daarvan leerde kennen, zag hij, dat hij een lasteraar, een versmader en vervolger van Jezus Christus Zelf was, en dat, als hij ook alles aan de armen gaf en hij zich liet verbranden, dit dan nog niets zou zijn. Van een onberispelijke naar de wet, werd hij nu de

grootste onder de zondaars, werd nu de zonde in hem levend en nam hem gevangen. Zij werd bovenmate zondig. Hij deed ook voor zichzelf de ootmoedige belijdenis: “Wij waren eertijds onwijs, ongehoorzaam, dwalende, menigerlei begeerlijkheden en wellusten dienende, in boosheid en nijdigheid levende, hatelijk zijnde en elkander hatende.” Hij noemde zich de grootste der zondaren. Hij werd zo in de laagte gebracht, dat hij slechts in de barmhartigheid Gods had te roemen. Zo komt Bukki, de ontlediger over de ziel en ontledigt haar van alle eigengerechtigheid, daarbij ook van alle eigen kracht.

Paulus was zo verre gedaald, dat hij niet slechts zeide: “Het goede, dat ik wil, doe ik niet, en het kwade, dat ik niet wil, doe ik,” maar hij zeide ook zelfs: “Niet dat wij van onszelven bekwaam zijn, iets te denken als uit onszelven;” en: “Ik zou niet durven iets zeggen, hetwelk Christus door mij niet gewrocht heeft.” Ja, zegt hij niet: Ik ben niets, en spreekt hij in het algemeen niet zeer verachtelijk van zichzelf; en stemmen niet alle heiligen met hem overeen? O gewis, de wet, als zij door den Geest recht openbaar wordt gemaakt, is een Bukki en maakt grote heiligen tot grote zondaars; zo ook integendeel, als zij niet wordt gekend, dan gaat de mens, door haar aangespoord, aan het werk, en maakt zichzelf een rechtvaardige en trotse Farizeër, die op zichzelf, en geenszins op de genade vertrouwt. Ach, mocht dit u allen uit ervaring bekend zijn!

Het lijden is ook een krachtig middel in de hand des Geestes, om de ziel van het eigen ik te ontledigen; ook in deze betrekking behoort Bukki tot hen, die belast zijn in Kanaän te leiden. Het gaat dikwijls zoals Jezus tot Petrus zeide: “Toen gij jonger waart, gorddet gij uzelf en wandeldet, waar gij wildet, maar als gij oud wordt, zult gij uw handen uitstrekken en een ander zal u gorden en brengen waar gij niet wilt.” Het gaat zoals de apostel zegt: “Door vele verdrukkingen moeten wij ingaan.” Vertrouwingen bewerken ook hetzelfde.

Blijdschap in den Heere is onze sterkte. Wordt de ziel door Christus vertroost, van haar genadestaat, van de vergeving der zonden krachtig verzekerd, wordt zij door een menigte beloften bevestigd, wordt zij bekrachtigd om te geloven, te genieten, lief te hebben en te rusten, o, op welk een liefelijke wijze wordt dan de ziel van het eigen ik ontledigd! Mijn bidden is genieten, zo wordt men stil, zo heeft men rust, zo worden de vermoeiden verkwikt. Het eigen leven gaat onder in de ziel en het leven van Christus verheft zich. Waar het voorheen droog was, staan nu plassen, en waar het dor was, wellen nu springaderen omhoog. Zij zien nu de heerlijkheid huns Gods (Jes. 35).

Het is niet uit te spreken, welk een loven, danken, roemen en prijzen daaruit ontstaat. Zijn lof zal nu eeuwig op mijn lippen zijn. Ziet, welk een ootmoedig bukken voor de hoge God, welk een nederig knielen in stof en as voor Zijn voeten, welke zalige tranen worden daar als in stromen uitgestort, welke offers worden er gebracht, welk een onbepaalde overgave aan Zijn wil, welk een liefde wordt er onder dat alles gevoeld, als de drijfveer van dat alles, welke inzichten en gaven en welk een heiligheid; zou men in die toestand de ziel zelve willen roemen, hoe ondenkelijk zou haar dit voorkomen; en als men haar iets zou willen toeschrijven, hoe onverdraaglijk zou haar dat zijn.

“Het zij verre van mij dat ik zou roemen anders dan in het kruis van onzen Heere Jezus Christus, door welken mij de wereld gekruisigd is en ik der wereld.” Zou men hare heiligheid, haar geloof, hare blijmoedigheid of hare kracht willen prijzen, zo zou men haar kwellen. Deze vertroouwingen werpen haar op de liefelijkste wijze geheel in het stof, zoals die zondares aan de voeten van Jezus lag en zalige tranen weende, die zij afdroogde met haar haren; zoals die blindgeborene, wien de Heere vroeg: “Geloofst gij in den Zone Gods? Hem te voet viel en uitriep: “Heere! ik geloof;” of zoals Maria: “Rabouni!” en Hem aanbad.

Nochtans blijft het waar: “Door vele verdrukkingen moeten wij ingaan,” namelijk door allerlei tuchtiging. Het diep bederf van ons boosaardig, oproerig, zichzelf zoekend hart zoekt met de tijd ook in deze dingen voedsel, en streeft er naar, om, zoals Adam, God gelijk te worden, om hetgeen Godes is, zichzelf aan te matigen. Men wordt van lieverlede zelf iets;

men maakt zichzelf tot iets, dat men voor zo gelovig, zo verlicht, zo begaafd houdt; de eigenliefde neemt rijkelijk haar tiende van dat alles, Ziet, hoe ging het zelfs de hoogbegenadigde Paulus. Zijn verrukking tot in het Paradijs begon kwade gevolgen te hebben, en een verzoeking tot zelfverheffing ging daarbij gepaard, en deze is, zoals wij aan Adam zien, de moeder van de afval van God. Wat was het veel gemakkelijker, toen Petrus bouwde op hetgeen hij in zichzelf vond en zich daardoor die zware val berokkende, waaruit hij nooit zou zijn opgestaan, indien de voorbede des Heeren hem niet behouden had.

Toen David zo roemde: dat hij nimmer weder zou onderliggen, dewijl de Heere zijn berg had vastgezet, zo moet daaronder toch iets onreins gemengd zijn geweest; want er volgt terstond een tuchtiging op, als hij zegt: “Maar toen Gij Uw aangezicht verbergtet, werd ik verschrikt.” Och ja! het gaat nog menigmaal zoals er staat in Ezech. 16:13: “Zo waart gij versierd met goud en zilver,” enz.; “maar gij hebt vertrouwd op uw schoonheid,” enz. Doch ziet, nu komt de tijd, dat de Vader Zijn kinderen tuchtigt, opdat zij Zijn heiligheid deelachtig worden. In plaats van zich op de genade te verlaten, die zij in zichzelf gevoelen, zien zij zich genoodzaakt hun vertrouwen alleen en geheel op die genade te gronden, welke is in Christus Jezus den Heere.

Vele zaken moeten voor de tweede maal en nog meer geleerd en opgezegd worden, en het wil zo vloeiend niet meer gaan als weleer; de armoede des geestes wordt meer en meer gevoeld, en men ziet zich genoodzaakt van de milde gaven des genadige Gevers te leven. Ziet in zulk een toestand maken sommige teksten een blijvende indruk, bijvoorbeeld: “Zonder Mij kunt gij niets doen.” “Het is niet desgenen, die wil, noch desgenen, die loopt, maar des ontfermenden Gods. “Niemand kan iets aannemen, tenzij het hem van boven gegeven worde. “Niemand kan tot Mij komen, tenzij de Vader, Die Mij gezonden heeft, hem trekke.”

Met welk een vurigheid wordt er thans gebeden: Verkwik mij door uw Woord; vervul mij vroeg met Uw genade; laat Uw aangezicht over mij lichten, zo word ik genezen. Zo komt de Bukki, de ledigmaker, over de ziel. De schone gaven wijken, en de ziel wordt gespijsd met zuur en bitter; de heerlijke inzichten in het Woord der genade verdonkeren en de blijmoedigheid des geloofs vermindert; vorige zonden, ja, wel die der jeugd, die men reeds lang in de diepte der zee verzonken dacht, rijzen weder omhoog; de genadestaat zelf wordt aangevochten en geduchte bezwaren worden er tegen ingebracht; men brengt het aan de voeten van Jezus, maar eer men zich omkeert, heeft men het weder op de nek; men beschouwt de gerechtigheid van Christus, de volheid Zijner verzoening, maar zonder genot en zonder kracht voor hart en ziel.

Met één woord, dan is het weder: Ik ben arm en ellendig, mijn ziel is uit de vrede gerukt, ik moet het goede vergeten, mijn hart is verslagen in mijn binnenste. De liefelijke Psalmen geven ons dergelijke aanwijzingen in menigte en wijzen de weg, die men bewandelen moet.

Kent gij nu ook de Bukki? Ik geloof het wel, ja ik weet het zeker, als gij behoort tot hen, wien de woning in Kanaän wordt bereid. Dat geschiedt door armoede; daarmede begint men en gaat men voort. Er bestaat ook in dit opzicht een wasdom, en dat wel een noodzakelijke wasdom. Zal Christus in ons wassen, dan moeten wij noodwendig in dezelfde mate minder worden, opdat wij in die mate zwak worden, als wij in Hem sterk, in onszelfen zo dwaas, als wij in Hem wijs, in ons zo goddeloos, als wij in Hem rechtvaardig, ja in ons niets worden, om in Hem alles te zijn.

Daarom was dat iets groots, toen de apostel sprak: “Niet ik, maar de genade Gods, die met mij is;” en andermaal: “Ik leef, doch niet meer ik, maar Christus leeft in mij.” De weg leidt naar boven, terwijl hij nederwaarts voert, en in het verliezen wint men. Wordt gij groter in eigen oog, zo hebt gij grote reden om te wantrouwen; maar tot de kleinen wil Hij Zijn hand wenden. Toen gij klein waart, waart gij aangenaam.

O, gij lieve Bukki, zoon van Jogli, gij zult ons recht welkom zijn. Wij zouden gewis nauwelijks kunnen geloven, dat gij ook tot die twaalf behoort; maar als wij u nader leren

kennen, dan zien wij, dat gij niet te missen zijt, om ons tot het doorgaan van de enge poort bekwaam te maken. Gij doet ons wel pijn; maar toch geen kwaad. Zoals gij het maakt is het juist goed. Zijn wij stenen, zo behouw ons; zijn wij planken, zo beschaaf ons; zijn wij een hof, zo bewerk ons. Geef slechts, dat wij ons vertrouwen nergens en nooit wegwerpen. Leer ons vrolijk zijn en hopen, lijdzaam onder verdrukking en aanhouden in het gebed.

Gaan wij nu tot letter C over, dan vinden wij de naam Caleb (Gewoonlijk schrijft men Kaleb.) Deze is ons geen onbekende naam. Hij was naast Jozua, een van de verspieters, die naar het land Kanaän werden gezonden om dat te verspieden; deze beiden nu waren de enigen, die een gunstig bericht brachten, hetwelk de andere tien tegenspraken en daardoor murmering en oproer verwekten. Dat was bijna veertig jaren geleden, en alzo waren Caleb en Jozua niet jong meer. Zij trachtten het volk moed in te spreken, doch het werd nog meer verbitterd, zodat men hen wilde stenigen. Evenwel, zij leefden nog en kwamen mede over de Jordaan.

De betekenis van de naam Caleb is letterlijk deze: gelijk een hart, een hart, gelijk het zijn moet, en dat is immers geen ander dan een nieuw hart. Jozua en Caleb worden bijna altijd bij elkander genoemd en Jezus en een nieuw hart behoren onafscheidbaar tezamen. Niet een hart zoals het is; het oude deugt niet, neen, het moet nieuw herschape worden. Zullen wij een hart bekomen zoals het zijn moet, dan moeten wij beginnen te gevoelen en belijden, dat het niet is gelijk het zijn moest, en is zoals het volstrekt niet moest zijn.

Dit wordt in het algemeen door de mens voorbijgezien, ja, hij verkeert zelfs in de tegenovergestelde gedachte. De Geest schildert deze lieden door de profeet, in Jes. 58, als een volk, dat gerechtigheid doet, en het recht zijns Gods niet had verlaten, zij willen met God rechten en dagen Hem voor hun gericht, alsof zij bevoegd waren, Hem voorschriften te geven, waarnaar Hij Zich zou moeten gedragen. Doch God zegt, Jer. 3:13, evenals op vele andere plaatsen in de Bijbel: "Alleen kent uw ongerechtigheid!" Maar daarin heeft de mens geen lust, integendeel een afkeer daarvan. Hij bezit en begeert een aanleiding, om te weten of te belijden, hoe groot zijn zonde en ellende is; ja, hij neemt het zelfs zeer kwalijk, gelijk de Farizeeën ook deden, die trots en bits vraagden, toen Jezus van blinden sprak, die Hij ziende maakte: "Zijn wij dan ook blind?"

Zeg mij slechts hoe ik het maken, wat ik doen of laten moet, zegt de mens, en vertrouwt, dat daar hij het daarin reeds tamelijk ver heeft gebracht, hij het ook wel verder zal weten te brengen. Hierbij zal hij niet veel van geloof, maar wel van zedeleer houden; want aangaande dat eerste artikel meent hij licht genoeg te hebben; daarentegen zal hij de verhandelingen over plichten en levensregelen hoog verheffen, en de eerste plaats daarvoor inruimen. Van de verdorvenheid der menselijke natuur hoort hij zeer ongaarne spreken, ja, hij kan zelfs zich wel hardnekkig daartegen verzetten, hoewel hij niet ontkennen kan, dat er ook van misstappen, zwakheden en fouten wordt gesproken.

Zo bouwt men dan een Christendom zonder Christus, een godzaligheid zonder genade, een gerechtigheid zonder geloof, ja, met één woord, een gebouw zonder fundament. Beelden heeft men in menigte, maar zonder geest, en in de grond beschouwd is het niets dan eigen wil, eigen kracht, eigen wijsheid, eigen gerechtigheid, of in het algemeen bezien, is het 't eigen Ik. Doch gij moet weten: een Caleb, een hart, zoals het zijn moet, heeft niemand, die niet heeft leren beginnen te belijden, dat hij het niet heeft, en dat het hart, dat hij heeft, door en door bedorven, en om met één woord alles te zeggen: dat het volgens de Godsspraak, in Jer. 17, dodelijk is. Zonder deze dingen te kennen en te gevoelen, bestaat er geen begin in de mens. Nochtans aan dat *niet* hangt God de aarde Zijner vrije genade (Job 26:7). Ja, dat moet hoe langer hoe meer gekend, gevoeld en beleden worden, en dat geschiedt ook.

Een Caleb, zoals het zijn moet, moet ook verder de kennis en overtuiging verkrijgen, dat het dit door zichzelf volstrekt niet kan worden. Wilt gij wellicht zeggen: dat juist deze Caleb het hoogst door het volk werd tegengesproken, toen het van zijn onmacht sprak, die hen onbekwaam maakte, om Kanaän in te nemen, en hij uitriep: "Niemand ontzinke de moed!"

dan waarschuwen wij u, dit niet toe te passen op iets, waartoe het volstrekt niet behoort. Bedenkt eens, hoe zonderling Jozua het volk behandelde, toen hij het opriep, om te verklaren, wie het dienen wilde, de ware God of de afgoden, en hij verklaarde: “Ik en mijn huis, wij zullen den Heere dienen.” Toen nu het volk eenstemmig verklaarde: “Wij zullen den Heere dienen; want Hij is onze God;” wat antwoordde toen Jozua, 24:19? Gaf hij hun lof? Prees hij hen? Neen, hij zeide tot hen: “Gij kunt den Heere niet dienen, enz.,” als wilde hij zeggen: niet zo spoedig, niet zo haastig met uw: wij zullen, enz.; zet u eerst bedaard neder en berekent de kosten, eer gij aan uw torenbouw begint, of gij die ook weet te voleinden, gelijk Jezus zegt. En handelde Hij ook niet evenzo met Zijn discipelen, als zijn voorbeeld Jozua deed?

Spreekt Hij niet daar bijzonder krachtig van hun onvermogen, waar Hij van het veel vrucht voortbrengen zegt (Joh. 15:5): “Zonder Mij kunt gij niets doen! Gelijkerwijs de rank geen vrucht kan dragen van zichzelf, zo zij niet in de wijnstok blijft, alsoo ook gij niet, zo gij in Mij niet blijft.” Ja, het is bekend, hoeveel en met welk een verbittering en vijandschap het kunnen en willen en zullen wordt gezwetst; maar dewijl men niet redelijk van het zullen spreekt, kan men ook vanwege het kunnen niet tot een recht besluit komen. De kwestie is niet, of de mens iets kan; wie zou dit willen loochenen? Hij kan immers met mensen- en engelentongen spreken; maar dit is de vraag: of hij kan, wat hij moet?

En het antwoord is het volstrektste neen; ook het minste niet, ook geen goede gedachte, noch bij aanvang noch bij voortgang. Verlangt gij bewijzen? Goed. “Kan ook een Moorman zijn huid en een luipaard zijn vlekken veranderen? Zo min kunt gij goed doen, die gewend zijt kwaad te doen.” Ja, zegt gij, maar ik ben het boze, het goddeloze niet gewend; deze dingen zijn op mij niet toepasselijk. Goed, hoor dan een anderen tekst: “Het bedenken des vleses is vijandschap tegen God, het onderwerpt zich der wet Gods niet; want het kan ook niet” - en hoor Christus nog eens: “Zonder Mij kunt gij niets doen, en gij vermoogt ook het minste niet,” Luk. 12:26.

Weet, ach weet dan, Caleb, een hart, zoals het zijn moet, is zulk een, dat van zijn volstreekte onbekwaamheid tot enig, ook het geringste goed grondig is overtuigd en steeds grondiger overtuigd wordt. Wij kennen iets niet als recht, voordat wij ontwaren, dat wij het niet vermogen, en daartoe wordt vereist, dat wij het vurig begeren.

Caleb, een hart, zoals het zijn moet, is een gelovig hart. Toen de Joden Jezus vroegen: “Wat zullen wij doen, opdat wij de werken Gods mogen werken?” antwoordde Jezus: “Dit is het werk Gods, dat gij gelooft in Hem, Dien Hij gezonden heeft.” (Joh. 6:29) Toen de verbaasde stokbewaarder op de knieën liggende, de apostel vroeg, wat hij moest doen, om zalig te worden, was het antwoord: “Geloof in den Heere Jezus!” Uit dat geloof vloeyde voort, dat Caleb zo moedig sprak en de versaagdheid des volks zo heldhaftig tegensprak.

Door het geloof juist wordt de vereniging der ziel met Christus bewerkt, daardoor wordt zij de Wijnstok ingeplant en Zijn sap tot het rijke vruchtbrengen deelachtig. Ja zekerlijk, deze Caleb is een van hen, die met de uitdeling van het land Kanaän belast zijn.

Ik eindig met de woorden, van Ps. 84, waar vers 6 aldus luidt: “Welgelukzalig is de mens, wiens sterkte in U is, in welker hart de gebaande wegen zijn.” Amen.

ELIDAD

Het is opmerkelijk, hoe de apostel Johannes zichzelf beschrijft, als hij zich de discipel noemt, dien Jezus liefheeft. Matigt hij zich daardoor niet iets aan, dat aan het onbetamelijke grenst, daar hij zich iets toeëigent, dat hij toch slechts uit genade met de andere discipelen gemeen had? Neen, geenszins. Wil hij de anderen verlagen en zichzelf bovenaan stellen? Volstrekt niet. Had de Heere hem dan bijzonder lief, bij voorrang boven de anderen, zodat er tussen den Heere Jezus en Johannes een bijzondere gelijkvormigheid, een buitengemene overeenstemming plaats had, zoals het onder de kinderen der mensen dikwijls gezien wordt, dat enigen elkander bijzonder goed verstaan, terwijl anderen elkander zo licht misverstaan? Dat mogen wij niet denken. Ik weet wel, dat de Heere Jezus waarachtig Mens was en ook alle zondige zwakheden in Zijn lichaam droeg, en dat Hem als mens de een beter beviel dan de ander, zodat Hij de rijke jongeling liefhad, hoewel er niets uit hem werd.

Doch dat Johannes dit slechts zou hebben bedoeld, komt mij al te menselijk voor, en daarom ongelooflijk. Maar als Johannes zich de discipel had genoemd, die Jezus liefhad, had dat niet wel beter geklonken? Op het klinken komt het niet aan; want op zulk een wijze te spreken, zou de gehele zin des apostels onduidelijk, ja onmogelijk gemaakt hebben. Dan had hij iets roemrijks van zichzelf gezegd; maar hij verklaart: "Dit is de liefde, niet dat wij God hebben liefgehad, maar dat Hij ons eerst heeft liefgehad en Zijn Zoon gezonden heeft tot een verzoening voor onze zonden."

De liefde van Christus tot de Zijnen, Zijn barmhartigheid en genade was de apostel alles. Als hij zich nu de discipel noemt, dien Jezus liefheeft, zo belijdt hij dat in het geloof, aannemende de getuigenis, die God getuigd heeft. En dan zegt hij dit niet slechts om zijntwil, maar tot bemoediging, uitlokking en tot een voorbeeld voor ons, opdat wij zouden leren, hem dit in geest en waarheid na te zeggen, ons in het geloof, de discipel, de discipelin te noemen, die Jezus liefheeft.

O dit is niet alleen gelukkig, maar ook allergewichtigst; en niet alleen dit, maar vooral ook moeilijk en zonder den Jezus verheerlijkende Geest onmogelijk. De Heere lere ons deze taal van Johannes en zegene tot dat einde de volgende beschouwing.

Numeri 34:21

ELIDAD

Ik heb de vrijheid genomen, over de namen der twaalf mannen, die van God gevolmachtigd waren om het land te verdelen, iets te zeggen. Ik beschouw die namen als betekenissen van hetgeen allen behoeven, die deel aan het eeuwige Kanaän, namelijk het eeuwige leven, zullen verkrijgen. Zo iets noodzakelijks betekent ook deze vijfde naam Elidad. Hij betekent wat in het Hoogduits door de naam Godlieb wordt aangeduid. In het Hooglied van Salomo komt dat woord Dad, of Dod dikwijls voor, en Luther heeft het vertaald: Vriend.

Elidad, mijn God is mijn Vriend, God is het, Die mij liefheeft, en van mij wordt geliefd. Is dat niet een zeer lieflijke naam? Ja, het is de liefde Gods, waardoor de uit eeuwige liefde uitverkoren zondaar zalig wordt? Bestaat er wel iets zaliger en heerlijker? Behoeft de zondaar niet iets gelijksoortigs? Is Elidad met onze leiding belast, dan worden wij welgelukkig geleid; als Hij er mede belast is, ons deel in Kanaän te verschaffen, dan is ons lot en deel gewis. Laat ons dan ook bij deze naam verwijlen, met het doel, om de liefde Gods tot Zijn uitverkoren, arme zondaars te leren kennen en te geloven, en daardoor weder leren Hem lief te hebben, Die ons eerst heeft liefgehad; om kinderlijke vrijmoedigheid tot Hem te verkrijgen, zelfs in de dag des oordeels, gelijk dit met Johannes geschiedde.

Wij vragen dan: Van wiens liefde wordt er gesproken? Wie is daarvan het voorwerp? Waarin bestaan haar ontboezemingen en bewijzen, hare werkingen en vruchten?

Elidad, mijn God is liefde! wat kan men heerlijker denken, zeggen of geloven. Niemand verwondere er zich nochtans over, als wij vragen: Wie is die God, van Wien mag gezegd worden: God is liefde? want ik zou hier wel, doch zonder twist, de woorden van Paulus, 1 Cor. 8:8 willen aanhalen, waar hij zegt: “Want hoewel er ook velen zijn, die goden genaamd worden, hetzij in de hemelen, hetzij op aarde, gelijk er vele goden en vele heren zijn; nochtans hebben wij één God, den Vader,” enz. Alleen van den God der Christenen mag en moet worden gezegd Elidad, en volstrekt van geen andere God. Wij, als ware Christenen, weten slechts van één God, Die een eengeboren Zoon heeft, Die tegelijk des mensen Zoon is.

Die deze Zoon niet heeft, die heeft ook den Vader niet, ja die heeft ook geen God (2 Joh. vs. 9). “Die den Zone Gods heeft, die heeft het leven; die den Zone Gods niet heeft, die heeft het leven niet;” want “God heeft ons het leven gegeven, en dat leven is in zijn Zoon.” De Joden, de Mahomedanen, de filosofen en de rationalisten hebben alzo volstrekt geen god, dewijl zij het daarin eens zijn, om den Zoon te loochenen. Het is in de grond een wonderlijke zaak, dat zij God noemen en niet weten, wat zij zeggen; zij loochenen Hem met der daad en zeggen in hun hart: “Er is geen God,” dewijl zij in hun gedichtsel ijdel zijn geworden, dat Hij zeer goedertieren en liefderijk is, en de woorden van Johannes: “God is liefde!” is een hunner lievelingsspreuken, waarmede zij zelfs andere teksten bestrijden; maar in de grond beschouwd, willen zij met hun woordenrijk gezwets slechts bewerken, dat men ook temidden van de dienst der zonde, voor God niet vreze, wien men dan ook noch kent, noch bemint, noch dient; ja dat men Zijn wetten en Zijn Woord niet verder achte, dan dat men daarover zeer oneerbiedig spreekt en roemt, eigenlijk evenmin iets goeds van Hem hoopt, als kwaads van Hem vreest, hetwelk men nochtans niet wil weten.

Hoewel zij zich Christenen noemen, willen zij toch met den God der Christenen niets te doen hebben. Doch ik wil noch kan deze Morianen wassen. Maar mocht God hen bekeren, dan zullen zij wel zelf belijden, dat zij tot dusver zonder God en zonder Jezus hebben geleefd in de natuurlijke blindheid huns harten.

De God der Christenen heeft zich alleen in Zijn Woord als zodanig geopenbaard. Daaruit, ja uit dat Woord alleen kunnen en moeten wij Hem leren kennen en leren Hem ook inderdaad kennen, als Hij ons verlichte ogen des verstands schenkt, die nodig zijn, om de wonderen in Zijn wet te aanschouwen. Hij is die God, Die één in wezen, toch drie Personen, Vader, Zoon en Heilige Geest is. Hij is de God van Abraham, Izaäk en Jakob, de Verbondsgod, God in Christus, in wien Hij was, de wereld met Zichzelven verzoenende; buiten Christus is en blijft Hij voor de zondaar een eeuwige gloed, die hem verslindt, ongenaakbaar en verschrikkelijk, zodat hij moet uitroepen: “Wee mij, ik verga,” wien niemand kan zien en blijven leven.

Doch in Christus Jezus is dat oneindig, majestueus Wezen genaakbaar, vriendelijk en mededeelzaam. In en volstrekt niet buiten Jezus is Hij Vader, vol van genade, barmhartig, ontfermend, genadig en lankmoedig, ja van grote genade en trouw. In Christus alleen is bij Hem veel vergeving, opdat men Hem vreze; is Hij gans beminnelijk en geheel vertrouwenswaardig. Met één woord: in Christus is Hij liefde. En wij, zegt Johannes, “hebben gekend en geloofd de liefde, die God tot ons heeft.”

Maar die geloofskennis is geenszins een werking van het natuurlijk verstand; ach neen, God is het, die haar uit genade schenkt, die in verschillende mate en in een vaste orde wordt medegedeeld. De mens matigt zich dat niet zo vanzelf door eigen voornemen aan, terwijl hij andere voorstellingen afwijst. O, geliefden! het is een grote openbaring. “Om deze oorzaak boog Paulus zijn knieën tot den Vader van onzen Heere Jezus Christus,” opdat Hij de Efeziërs “mocht geven naar de rijkdom Zijner heerlijkheid met kracht versterkt te worden door Zijn Geest naar de inwendige mens, opdat Christus door het geloof in hun harten wone, en zij in de liefde mochten geworteld en gegrond zijn, opdat zij ten volle konden begrijpen met al de

heiligen, welke de breedte en lengte en diepte en hoogte zij, en bekennen de liefde van Christus, die de kennis teboven gaat." Men begint in de diepte, als een levendgemaakte zondaar, met de kennis zijner zonde en ellende, met versaagdheid, met veroordelen en verdoemen van zichzelf, met het erkennen van de verloren toestand en de noodzakelijkheid van verlossing, omdat men nog ligt onder de verdoemende, benauwende en dodende kracht der wet. God wordt dan verschrikkelijk in Zijn wezen en al Zijn eigenschappen, verschrikkelijk in Zijn eisen en dreigingen, alsook in Zijn oordelen, zodat zelfs een David moet uitroepen, dat Hij voor God vreest en het hem zeer bang wordt.

Liefde, dat is iets wat de ziel niet kan begrijpen, ach neen, dat leert zij dan eerst vatten, als de Heere het haar door Geest en Woord openbaart, dan erkent zij de liefde en gelooft in haar.

O zalige geloofskennis! ach wat moesten wij ons niet veel aan deze rechte, volstandige, krachtige kennis laten gelegen liggen, gelijk Paulus daarom bidt. Hoe duidelijker, krachtiger dit wordt gekend, des te levendiger wordt het ook geloofd, en omgekeerd. Laat ons daarom verder gaan, om iets daarvan te stamelen, of het den Heere mocht behagen ons ook iets daarvan te verstaan te geven.

De liefhebbende is God in Christus, en welk een onmetelijke waarde heeft de liefde van den Almachtige; van Hem, Die alles in Zijn hand heeft, Die niets verzuimt of overziet, niets vergeet. Hoe nuttig is de liefde der moeder voor een kind, dat immers zonder haar spoedig moest omkomen. Doch hoe dikwijls gebeurt het, dat deze moederliefde niets anders heeft dan medelijden en tranen, en zij bij hare grootste smarten minder kan helpen, naarmate het lieve kind hulpbehoevender is. Welk een waarde heeft daarentegen de liefde des Almachtigen, Die niet lang naar middelen behoeft te vragen, maar Wiens willen alleen terstond alle middelen ter beschikking heeft, of ze onnodig maakt; Wiens bekwaamheid om te redden of te verlossen niet door de uitgestrektheid van de nood wordt beperkt, maar zich des te heerlijker openbaart, zo, dat Hij ook doden levend maakt.

Ja, de verhevenheid van de Persoon is zo groot, dat zij, met verstand beschouwd, veeleer zou doen twijfelen, omdat men zich niet kan voorstellen dat zulk een God hem, de zondaar, zo kan liefhebben. Wat was David bij God? En ziet, een koningszoon, Mefiboseth weet immers geen woorden te vinden, om zijn dankbaarheid voor de bewijzen zijner liefde aan de dag te leggen. Hij valt voor David op het aangezicht en zegt: "Wie ben ik, dat gij u tot een dode hond wendt?" Maar hoe diep moesten wij dan wel voor God bukken? Ja, hoe zouden wij het wagen, van Zijn liefde tot ons te spreken, indien Zijn Woord ons niet daartoe uitlokke; ach ja, Zijn waarachtig, ontwijfelbaar Woord, dat standvastiger is dan alle onze en aller mensen gedachten. Hoe onheus zou het zijn, als ik mij zonder behoorlijke lastbrief wilde vermeten, van de zijde van onze aardse koning de verzekering te geven, dat hij ons liefheeft.

Maar hoe zouden wij dan dat volledig van de Koning aller koningen durven verzekeren, als Hij het niet Zelf in Zijn Woord verzekerde. Aan eigen waarde mag niet gedacht worden; want de hemelen zelfs zijn niet rein voor Zijne ogen. Daarentegen zegt een, die zich de grootste der zondaars noemt: "Hij heeft mij liefgehad en heeft Zichzelf voor mij overgegeven;" en die het kan, zegge het hem blijmoedig na, en die het niet kan, die lere het.

Wie zijn dan de voorwerpen Zijner liefde? Deze vraag leidt ons tot een nieuw wonder. Zijn het enige troonvorsten onder de engelen? Zijn het wellicht vijf of zes uitstekenden onder de mensen? Ik heb daarop een tweeledig antwoord. Vooreerst: er is eigenlijk slechts Eén onder de mensen, die God liefheeft; maar om Zijnentwil ook allen, die deze Eéne toebehoren. Het andere antwoord is: het zijn zondaars. Daarover is zelfs Jezus verbaasd en roept verwonderend uit: "Alzo lief heeft God de wereld gehad, dat Hij Zijn eniggeboren Zoon gegeven heeft; opdat een iegelijk, die in Hem gelooft, niet verderve, maar het eeuwige leven hebbe."

Hoe beminnenswaardig deze voorwerpen zijn, hoe bewonderenswaardiger de liefde is, die zich tot hen uitstrekt. De meest geliefde onder de vrouwen van Salomo was een Ethiopische,

een zwarte. Alles wat zich dunkt iets te zijn, wat zich uit eigen vermogen God zoekt op te dringen en aan te bevelen, mist het ware doel; maar hoe onwaardiger zich iemand der goddelijke liefde acht en nochtans op haar hoopt, hoe zekerder zij in hem nederdaalt. Is niet de Kananese vrouw hiervan een treffend voorbeeld? Jezus scheen het bepaald er op gezet te hebben, haar alle redding te weigeren en haar af te wijzen. Hij beangstigt haar met de verkiezing, en zegt haar ten duidelijkste: tot anderen dan tot de verloren schapen van het huis Israëls was Hij niet gezonden; zij gingen alzo Hem, en Hij hun niets aan.

Terwijl Hij geen schapen noemt, noemt Hij deze als het ware honden, en terwijl zij spreekt van ontfermen, spreekt Hij van recht. Doch zij bukt zich onder alles met haar: „Ja Heere,” zij verdedigt zich niet tegen die vergelijking met een hond, zij stoot zich ook niet aan de verkiezing; maar zij houdt aan om ontferming en verlossing, en zij begeert ook geen ander recht, dan dat van een hond. Haar grote nood doet haar schreeuwen en aanhouden, en zo komt eindelijk tot haar het woord: “O vrouw, uw geloof is groot, u geschiede gelijk gij wilt.”

Kon gij een gelijksoortige behandeling verdragen, omdat gij naar de ziel in gelijke nood verkeert, zo zoudt gij, als het woord tot u kwam: “Jakob heb Ik liefgehad, Ezau heb Ik gehaat”, wellicht in verlegenheid worden gebracht, maar geenszins er u tegen verzetten, het betwisten en aanvallen, God zelfs beschuldigen dat Hij van recht spreekt, waar alleen genade geldt, neen, gij zou met dat ja maar van deze vrouw u naar het hart van de ontfermende Koning Israëls dringen en een gelijksoortige overwinning behalen. De liefde van de Elidad omvat alleen onwaardige voorwerpen.

Zij wendt hare hand tot de kleinen, Hij, die niet klein, niet onwaardig, geen niet wil zijn, is geenszins daarvoor geschikt. Overigens is dit de prijs der liefde, niet dat wij Hem hebben liefgehad; maar Hij ons eerst heeft liefgehad; als voorwerpen die niets beminnelijks hadden of hebben. Deze neemt zondaars aan en wijst rechtvaardigen af. Wat groot is onder de mensen, is een gruwel voor God. Het recht brengt louter ondergang; want het ligt alleen aan het ontfermen. De poort is eng, maar die klein is dringt er door.

Elidad, mijn God, de liefde. Waarin en hoe heeft Hij Zich als de zodanige bewezen? De Drieënige God heeft daarvan de allerhoogste bewijzen gegeven, bewijzen, die alle begrip te boven gaan. De Vader heeft Zijn eengeboren Zoon gegeven; Hij heeft Hem niet gespaard, Hij heeft Hem om onze overtredingen verwond en om onze ongerechtigheden verbrijzeld. Hij wees Zijn jammerlijk smeken af, dat die drinkbeker van Hem mocht worden genomen. Hij oefende aan Hem Zijn strafeisende gerechtigheid en legde Hem in het stof des doods. Wat moet dat, menselijkerwijze gesproken, het hart des Vaders niet hebben gekost, Zijn geliefde Zoon alzo te behandelen!

O welk een liefde is dit jegens ons, die den Vader beweegt, zo te handelen en met den Zoon te toornen, om toornwaardigen te begenadigen. De Zoon is in Zijn liefde niet minder bewonderenswaardig. Het is Zijn liefde tot hatelijke zondaars, die Hem beweegt, het uiterste niet alleen naar het lichaam, maar nog meer naar de ziel te dragen, een lijden, dat wij zonder aandoening niet kunnen aanhoren, dat Hij nochtans geduldig leed. Maar dat zou nog niet toereikend zijn tot ons heil, indien de derde Persoon der hooggeloopte Drieëenheid, de Heilige Geest niet evenveel liefde bewees als de Vader en de Zoon.

Dat deed Hij niet alleen daardoor, dat Hij onze Middelaar, Borg en Verzoener een lichaam uit het vlees en bloed der maagd Maria toebereidde, dat Hij tot een offer gebruikte; maar Hij doet het nog gedurig daardoor, dat Hij Christus Zijn geestelijk lichaam toebereidt, dat Hij de verkiezing der genade aan hen, die daaronder liggen, ten uitvoer brengt; dat Hij de geestelijke tempelen bouwt, waarin Hij met den Vader en den Zoon woont, zoals Hij heeft gezegd: “Ik zal in hen wonen en onder hen wandelen; Ik zal hun God zijn en zij zullen mijn volk zijn.”

Hij is het, Die dat door Christus verworven heil toepast op hen, die daaraan deelhebben; Die het goede werk in hen begint, maar ook voleindigt; want waar Hij eens woont, daar blijft Hij eeuwig, en die dat water, hetwelk Jezus geeft, heeft gedronken, in hem wordt het een fontein

van water, springende tot in het eeuwige leven. O! met welk een trouwe liefde ontledigt de Heilige Geest Zich voor de uitverkoren zondaars, hoe nodigt, lokt en dringt Hij hen, hoe klopt Hij bij hen aan en dwingt hen eindelijk door de krachtigste overtuigingen, dikwijls jaren lang eer zij tot Jezus komen. Maar heeft Hij de zondaar eens aangevat, dan laat Hij nooit weder los, Hij verlicht hem meer en meer, totdat Hij hem tot het grote doel heeft gebracht. Welk een liefde, die zich door allerlei tegenkanting niet laat vermoeien.

Elidad, mijn God is de liefde. Van tijd tot tijd geeft God Zich alzo te genieten, terwijl Zijn liefde in het hart des zondaars wordt uitgestort door den Heiligen Geest. De ervaring, die men dan opdoet, dat zalig genot, hetwelk de ziel dan geniet, wordt bijzonder in het Hooglied uitgedrukt, met woorden, die de verkwikte ziel thans tot de hare kan maken. Zij smaakt niet alleen, maar zij ziet ook, dat de Heere goed is, en dat is een onbeschrijfelijk genot, een voorsmaak des hemels, die niemand kent, dan die hem geniet.

Dan is de ziel bijzonder bekwaam, om het mijn gelovig uit te spreken. Zij vindt volstrekt geen zwaarigheid, om dat: Onze Vader, dat mijn Heere Jezus! met het kinderlijkste vertrouwen te ontboezemen. Hem mijn gerechtigheid, mijn leven te noemen. Hebt gij ooit op dit Thabor verwijld, dan weet gij, dat het daar goed is, welke liefelijke tabernakelen daar gebouwd worden. Doch deze Elidad vindt het naar zijn wijze liefde goed, zijn kinderen van tijd tot tijd te tuchtigen, om zich door smartelijke ondervindingen als Vader aan hen te bewijzen. Dan is het niet gemakkelijk om Elidad te zeggen, en aan de welmenende liefde die plagen toe te schrijven, die hoewel heilzaam toch smartelijk zijn.

Laat ons nog een opmerking daarover maken, dat ook de vader van Elidad met name genoemd wordt, namelijk Chislon. Dat woord betekent zoveel als: stoutmoedig, koen, vrijmoedig. Worden daardoor niet enige onafscheidelijke werkingen der erkende liefde Gods aangetoond? O gewis wordt de liefde, die God tot ons heeft, geloofd en gekend; zou dat niet een stoutmoedigheid uitwerken, die onbeschrijfelijk is; zou niet daaruit een innige wederliefde voortvloeien? Voorzeker!

Nu dan, Hij verbrijzele ons door Zijn majesteit en heiligheid, opdat wij die offers brengen, die Hem welbehaaglijk zijn, namelijk een verslagen geest en een verbroken en verbrijzeld hart. Hij doe over ons Zijn aangezicht in liefde lichten, en Zijn liefde brenge ons tot het bezit van Kanaän. Amen.

ELIZAFAN

“Geloofd zij de God en Vader van onzen Heere Jezus Christus, Die naar Zijn grote barmhartigheid ons heeft wedergeboren tot een levende hoop, door de opstanding van Jezus Christus uit de doden; tot een onverderfelijke en onbevlekkelijke en onverwelkelijke erfenis, die in de hemelen bewaard is voor u, die in de kracht Gods bewaard wordt door het geloof, tot de zaligheid, die bereid is, om geopenbaard te worden in de laatste tijd.” Zo schrijft Petrus in zijn eersten brief, hoofdst. 1:3-5. Als de oorsprong van al het goede der ware Christenen noemt hij God, den Vader van onzen Heere Jezus Christus. Hij beschrijft bijzonder de barmhartigheid Gods als de bron van alles goeds, welke barmhartigheid zich aan ellendigen openbaart, die verdiensten, noch waarde bezitten. Hij noemt haar groot, vanwege de grootheid der ellende, waarvan zij bevrijdt en der heerlijkheid, die zij schenkt, als ook vanwege de aanbiddelijke weg, in welke zij ons is toegebracht.

Dat goed is een erfenis, en dat wel een onvergankelijke (daar er anders niets bestaat, dat niet vergaat), onverwelkelijke, altijd even vers, bevallig, onbevlekt van zonden. Tot deze erfenis schenkt God ook de uitverkoren vreemdeling, naar de voorkennis Gods des Vaders, door de heiligmaking des Geestes, tot gehoorzaamheid en besprenging des bloeds van Jezus Christus de bekwaammakende kracht in de wedergeboorte, zonder welke niemand het koninkrijk der hemelen kan zien. Deze erfenis heeft twee dierbare eigenschappen. De eerste is: zij wordt voor Gods volk bewaard in de hemelen. Ja, het is wel waar, hier op aarde moet het zich vergenoegen met het recht daarop, en voorts met de hoop zich tevreden stellen en het volle genot niet begeren. Maar zij is zeker.

Niets vermag deze erfenis te roven; want zij is in sterke handen, De tweede heerlijke eigenschap is deze, dat de uitverkorenen ook in de kracht Gods worden bewaard tot de zaligheid. Deze zaligheid is door Christus verworven, om in de laatste tijd te worden geopenbaard; maar welke onzekerheden en gevaren liggen er tussen het heden en die toekomst. Ook deze zwarigheid is uit de weg geruimd; want de almacht Gods is hier aan de zijde der Christenen getreden. Deze, ja deze is het, die hen met een heirleger, als in een vesting beschut; en dat verschaft toch de hoogste zaligheid. Door het geloof, wordt er bijgevoegd, ja, door het geloof, het vertrouwen op God, die u kan bewaren, zoals Hij ook uw geloof kan en zal bewaren.

Hierop heeft de naam Elizafan betrekking, over welken wij thans, God geve het, in een echte, kinderlijke afhankelijkheid zullen spreken.

Numeri 34:25

ELIZAFAN

Dit is de naam van de zesde der mannen, die door God belast waren, de kinderen Israëls hun erfdeel in het land Kanaän uit te delen, en wier namen wij ons voorgesteld hebben alfabetisch te beschouwen. Anders is er ons aan deze namen verder niets gelegen; nochtans vinden wij in de betekenis daarvan voortreffelijke aanwijzingen omtrent hetgeen er eigenlijk nodig is, om ook ons als Christenen in het bezit van het erfdeel van het hemelse Kanaän te brengen. Wij vinden een duidelijk en breedvoerig onderwijs daaromtrent in de heilige Schrift; maar daar het ook achter deze naam schuilt, ontvouwen wij deze schil gaarne en met genoegen om der wille van de zoete kern. Onze beschouwing verdelen wij in twee delen: het eerste vormt het woord Eli en het andere het woord Zafan.

Het woord Eli kent en verstaat gij zonder verdere uitlegging. Jezus Zelf heeft dat eens gebezigd, en dat wel onder de afgrijselijkste en verbazendste omstandigheden naar ziel en

lichaam, namelijk nadat Hij drie uren onder het diepste stilzwijgen in het verlaten zijn van Zijn God aan het kruis hing, toen de zon haar schijnsel had verloren.

Zo was het duizend jaren vooraf in Ps. 22 van Hem voorzeggd, en het is ook het opmerkelijkste daarbij, dat dit de enige plaats in de ganse heilige Schrift is, waar het woord Eli tweemaal achtereen wordt gebruikt.

Eli, gelijk gij weet, betekent in onze taal God, en bijzonder Zijn kracht en sterkte. De letter I betekent in de Hebreeuwse taal mijn, alzo Eli: mijn sterke God. Dat woord is dus een woord des geloofs; want dat spreekt het toeëigenend mijn uit. Het eigent zich God, het eigent zich namelijk den Zone Gods Jezus Christus toe, maar met Zijn kracht en sterkte, met Zijn verdiensten, gehoorzaamheid en lijden. O dat mijn is het gewichtigste woord voor een boetvaardig zondaar om uit te spreken, hoewel het in het Hebreeuwsch slechts één letter, namelijk de I is.

Het woord onze is reeds gemakkelijker, en dikwijls schuilt daarachter het on- of kleingeloof, dat sterker wordt als het ons een mijn wordt. Te zeggen: Christus is voor ons gestorven, is zo moeilijk niet, als te zeggen: Christus is voor mij gestorven. Te zeggen: Hij heeft ons liefgehad, dat gaat ook nog wel; maar het is van veel groter betekenis, van ganser harte te zeggen: Hij heeft mij liefgehad en heeft Zich voor mij overgegeven. Daarom is dan ook zonder dit toeëigenend vermogen alles niets. Ik moet durven en kunnen zeggen: dat niet alleen anderen, maar ook mij vergeving der zonden, eeuwige gerechtigheid en zaligheid van God geschonken zijn. Dat is niet gemakkelijk, het is moeilijk, ja onmogelijk, om het met blijmoedig, volkomen vertrouwen, zonder vreze en twijfel uit te spreken.

Alle pogingen en inspanning zijn daar vruchteloos; en in plaats van mijn wil er slechts een neen oprijzen. En hij, wien het nog nooit moeilijk, ja zelfs onmogelijk is gevallen, heeft de grootste oorzaak om aan de oprechtheid van zijn geloof te twijfelen. Niet wij, maar de Heilige Geest is het, Die het vertrouwen des Evangelies in het hart werkt, waar, zo dikwijls, hoelang en in welke maat het Hem behaagt, hoewel Hem Zijn gaven en roeping nooit kunnen berouwen. Maar het toeëigenen is ook een bijzonder gemakkelijke zaak, die volstrekt geen inspanning of moeite veroorzaakt, maar als een vanzelfheid uit de natuur der zaak volgt, zodat ongeoeffende zielen menen, dat het nu nooit meer anders kan worden, ja, wel over anderen verdrietig worden, die met het geloven niet voort kunnen komen.

Doch de ervaring zal nog wel anders leren; zolang de kinderen de Bruidegom hebben, kunnen zij niet vasten. De toeëigening door het geloof is een zeer gewichtige en zalige werkzaamheid; want alles hangt daarvan af. Zonder geloof is het onmogelijk Gode te behagen; maar door het geloof wordt men gerechtvaardigd, heilig en zalig. Hij, die kan geloven, kan alles, wat vereist wordt. Van dat eenvoudige I, mijn, hangt alles af; dat maakt rijk, sterk en blijmoedig. "Nevens U, o Heere! lust mij niets in hemel of op aarde." Ja, wel met recht vergelijkt Petrus het geloof niet alleen bij het kostbare goud, dat door het vuur is gelouterd; maar trekt hij het verre voor en zegt, dat het geloof veel kostelijker zal bevonden worden. Begeert iemand wezenlijk rijk te worden, hij worde gelovig; maar dat is het werk Gods, dat gij gelooft in de naam des Zoons van God.

Die letter I, of dat woordje mijn heeft verder een betekenis der liefde. In deze zin spreekt David er van in Psalm 18, en dat wel achtmaal. Het geloof is duurzaam werkende in de liefde; en hoe vaster het geloof belijdt, dat hierin niet de liefde is, dat wij Hem hebben lief gehad, maar dat Hij ons eerst heeft liefgehad, des te reiner en inniger ontspruit de liefde. En wat is zaliger, dan vast te zijn in het geloof en vurig in de liefde? O, hoe gemakkelijk wordt en gaat dan alles, dat anders zo moeilijk viel. Hoevele duizenden hebben reeds, door de liefde van Christus gedrongen, met blijmoedigheid hun goed, hun vrijheid en zelfs hun leven in de gruwzaamste dood overgegeven, en hebben het met blijdschap gedaan; ja hoevelen hebben een volledige bereidwilligheid gevoeld, om evenzo te doen en te lijden, hoewel hun de gelegenheid daartoe niet werd verleend. En waarheen anders strekken zich de gedachten,

genegenheden en begeerten der ware Christenen uit dan naar Jezus, al is het ook niet altijd in de volle kracht des levens. Ja, kom Heere Jezus! is hun smeken; nevens U niets, is hun belijdenis. Dat I, dat mijn drukt ook de hoop uit. Het beste, het eigenlijke, het rechte is nog overig, nog voorhanden. God is een God der hoop. “Het is nog niet geopenbaard wat wij zijn zullen; maar wij weten, dat als Hij zal geopenbaard worden, wij Hem zullen gelijk zijn.” Hij heeft ons verlost en verlost ons dagelijks, en zo hopen wij ook, dat Hij ons volkomen zal verlossen. Wij zien naar het onzichtbare; want dat is eeuwig, en “houden het daarvoor, dat onze lichte verdrukking, die zeer haast voorbijgaat, ons een gans zeer uitnemend, eeuwig gewicht der heerlijkheid werkt.” Hij heeft ons wedergeboren tot een onverderfelijke en onbevlekkelijke en onverwelkelijke erfenis, die in de hemel voor ons bewaard is.

Dat leidt ons tot het tweede hoofddoel van onze beschouwing, dat in het woord Zafan ligt.

Wat betekent dan Zafan in onze taal? Het betekent bergen, verbergen, opleggen, bewaren. Laat ons enige Bijbelplaatsen aanhalen, waar dit woord voorkomt. Het wordt gebezigd door de moeder van Mozes, Exod. 2: “Zij verbergde hem drie maanden,” maar zag eindelijk, dat zij hem niet langer verbergen kon. Zo staat ook in Jozua 2, dat Rachab de verspieders op het dak had verborgen. David gebruikt dit woord Zafan in Ps. 27:5: “Hij versteekt (verbergt) mij in Zijn hut ten dage des kwaads;” en Ps. 31: “Gij verbergt hen (namelijk die U vrezen) in het verborgene Uws aangezichts voor de hoogmoedigheden des mans, enz”; en Ps. 83 noemt hij het volk des Heeren: Zijn verborgen.

Ik haal deze Bijbelplaatsen aan, opdat de betekenis van het woord Zafan te duidelijker voor onze aandacht kome. Het bedoelt een wegleggen, opleggen, bewaren, zoals ook een schat, zodat men de naam Elizafan ook zou kunnen vertalen: Mijn God heeft als een schat opgelegd. Inderdaad een zeer gepaste naam voor een Uitdeler der eeuwige erfenis in het hemelse Kanaän. Wij zeggen daarom:

1. Elizafan, God verbergt. Hij verbergt Zichzelven wel voor Zijn kinderen; want daarover horen wij wel dikwijls hun klaagstemmen: “Hoelang verbergt Gij uw aangezicht voor mij?”; hun gebeden: “Verberg Uw aangezicht niet voor mij;” hun ontboezeming: “Toen Gij Uw aangezicht verbergdet werd ik verschrikt.” Dat veroorzaakt zielelijden, een gevoelig lijden, een lijden, dat aan kinderen Gods alleen bekend is, die, gesmaakt hebben, dat de Heere goedertieren is. Het is, als er in het natuurlijke na schone dagen van een liefelijke zonneshijn onaangename stormen, hagel en regenvlagen komen, wolken en nevel enige tijd het liefelijk aangezicht der zon verbergen. Het is wel waar, ook dat behoort tot het bekwaam maken, tot het erfdeel der heiligen in het licht, en heeft grote nuttigheid, hoewel het voor het vlees smartelijk is.

Het moet dienen, om de dierbaarheid der heerlijke stralen van het goddelijk aangezicht te verheffen, zodat het zoveel hoger geacht, zorgvuldiger bewaard en dankbaarder genoten wordt. God verbergt ook wel Zijn voornemen, gelijk de Heere tot Petrus zegt: “Wat Ik doe, weet gij nu niet; maar gij zult het na dezen verstaan.” Hij zeide dit bij gelegenheid van de voetwassing, toen Petrus meende, dat het een geheel tegenstrijdige zaak was, dat zijn Heere en Meester deze werkzaamheid wilde verrichten. “Zult Gij mij de voeten wassen? Gij, mij! - die afstand is al te groot. “Gij zult mijn voeten niet wassen in eeuwigheid.”

In dergelijke omstandigheden kan een Christen nog geraken, als hij, bij een grondige overgave aan den Heere, zijn ogen des Heeren wegen moet laten welgevallen. Wanneer verborg de Heere Zijn voornemen meer dan in de ure van het lijden van Jezus Christus? Geen mens verstond het, en nochtans werd in deze duistere ure het grootste heil bewerkt. Zijn voet gaat niet zelden in diepe wateren en Zijn pad in de zee. De gemeente des Heeren heeft in het algemeen, en zo ook elk lid, dikwijls wegen te bewandelen, waarbij zij meent te moeten vragen: “Is de Heere met ons, waarom is ons dan dat alles wedervaren? Waarom heeft God ons dit gedaan?” - Bezien wij de wegen van vader Jakob, waarom moet hij dan in zo lange rouw leven? Waarom vindt Jozef zich niet opgewekt, zijn omstandigheid aan zijn vader

bekend te maken? In het algemeen genomen is de vraag: waarom? ons veeltijds te hoog, en is het voor ons raadzaam, daar te geloven, waar wij niet zien, in de ja wel alles welmakende, maar onbegrijpelijke God te geloven. Hoe wonderlijker het begin, hoe heerlijker de uitgang. De achterste delen zult gij zien. Menen wij, de weg Gods geraden te hebben, die bij voorraad te zien, zo wordt het toch plotseling gans anders. Het gaat links, waar wij rechts meenden; op, daar wij nederwaarts meenden. Op zijn best laat men zichzelf en al het zijne varen, men gaat met Abraham uit, zonder te weten waarheen, nochtans uit geloof tot geloof. Maar wie is daartoe bekwaam? God is het, Die daartoe roept en bekwaam maakt, God verbergt ook wel Zijn goedertierenheid, zowel wat haar aanzien als het genot daarvan betreft.

In Ps. 136 roemt de dichter de goedertierenheid des Heeren, en voegt er bij: dat zij duurt tot in eeuwigheid; maar Job klaagt, dat God voor hem was veranderd in een gruwzame. Het was nog zolang niet, dat Maria had gezongen: “Mijn ziel maakt groot den Heere, enz., want Hij heeft de nederheid Zijner dienstmaagd aangezien,” toen ook zij moest horen: “ook een zwaard zal door uw ziel gaan!” Ja, ook de nieuwe mens heeft zijn tijd, dat Hij Zich verbergt en zichzelf zo niet bewust is als in andere tijden. De Heere vroeg eens aan Zijn discipelen: “Waar is uw geloof?” Het was zo verborgen, dat het zich in het geheel niet bij hen openbaarde, maar wel in het tegendeel: ongelooft en vrees, zodat zij beangst riepen en verwijtend om redding vroegen.

Eens zeide Hij tot hen: “Hoe, zijt ook gij nog zo onverstandig?” De nieuwe mens bestaat eensdeels in de wijsheid des verstands, en ten andere in de heiliging van de wil. Hij was also bij hen recht verborgen. Als David klaagt: dat het licht zijner ogen niet bij hem was, dan bedoelt hij gewis niet het natuurlijke licht der ogen, maar wel het geestelijke; en als hij klaagt, dat ongerechte dingen de overhand over hem hadden, dan betekent dit gewis geen bloeiende toestand der heiligmaking, integendeel een toestand, welke de gemeente des Heeren met deze woorden uitdrukt: “Heere, onze God! andere heren behalve Gij hebben over ons geheerst; doch door U alleen gedenken wij Uws Naams;” of zoals Paulus zich uitdrukt: “Ik zie een andere wet in mijn leden, welke strijdt tegen de wet mijns gemoeds en mij gevangen neemt onder de wet der zonde, die in mijne leden is.” (Rom. 7:23.)

Nochtans zijn er ook zulke heerlijke toestanden der ziel, dat de genade heerschappij voert in het leven, en de nieuwe mens doorbreekt, gelijk de zon in de dageraad; dat de oude vijand aan mijn voeten ligt, en dat zou zekerlijk mijns harten lust zijn, als ik U met mijn vrolijke lippen loven kon.

Laat ons nu nog dat woord Zafan in een andere betrekking beschouwen. Wij zagen, dat in Psalm 83 de godzaligen des Heeren verborgen worden genoemd. Dat staat in verband met Col. 3:3, waar staat: “Uw leven is met Christus verborgen in God; wanneer Christus zal geopenbaard zijn, Die ons leven is, dan zult ook gij met Hem geopenbaard worden in heerlijkheid.” Zijn ware Christenen voor zichzelf menigmaal verborgen, dan wordt hun gevraagd: Kent gij uzelve niet, gij schoonste onder de vrouwen? Zijn zij menigmaal de een voor de andere verborgen, zodat zij elkander niet verstaan en zouden willen vragen, zoals Jozua een zekere persoon, die met een bloot zwaard voor hem trad, vroeg: “Zijt Gij van de onzen of van onze vijanden?” hoeveel te meer zullen zij dan voor de blinde wereld een raadsel zijn? Ja, zij zijn inderdaad een wonder. Christus is hun leven; dat leven is in hen en ook niet in hen, maar in God verborgen.

Doch het zal niet verborgen blijven, maar eindelijk in heerlijkheid openbaar worden; evenwel niet eer, dan dat Christus Zelf in heerlijkheid zal openbaar worden; dan zullen zij “lichten als de zon, ja de maan zal schaamrood worden en de zon zal beschaamd worden, als de Heere der heirscharen op den berg Zion regeren zal en te Jeruzalem en voor zijn oudsten zal heerlijkheid zijn.” (Jes. 24:23.) Laat dan de wereld raadslagen tegen uw verborgen.

Voorts zagen wij uit de Psalmen, dat God de Zijnen verbergt tegen alle vijandelijkheden. Hij bewaart hen in Zijn kracht door het geloof. Eensdeels doet Hij dat in het algemeen, ten andere

in enkele bijzonderheden. In het algemeen verbergt, dat is, bewaart de Heere de Zijnen tegen alle trotsering in de staat der genade, waarvan Hij hen in Zijn Woord en dan ook in hun harten een troostrijke verzekering geeft. Dat dierbare kleinood dezer leer, volgens welke de gelovigen in de staat der genade bestendig worden bewaard, en waardoor hun toestand beter is, dan die van Adam voor de val, is der Gereformeerde kerk toevertrouwd, terwijl buiten haar nog overal de mogelijkheid van afval uit de staat der genade wordt beweerd. En waarom? Ik laat den zalige predikant Merken daarop antwoorden, die in zijn catechisatie zeide: “Dewijl men buiten de Gereformeerde kerk overal nog iets de vrijen wil des mensen ten goede toekent, en wat is veranderlijker en wispelturiger dan deze; maar wat zou de staat der genade zijn, als de almachtige bewaring Gods daaraan ontbrak?”

Dan ontbrak aan de kroon de edelste parel, en aan het goud het eigenlijke gehalte, namelijk de onvergankelijkheid.” “Dit is de wil des Vaders, Die Mij gezonden heeft, dat al wat Hij mij gegeven heeft, Ik daaruit niet verlieze, maar het opwekke ten uitersten dage.”

Maar in het bijzonder wordt ook wel op een merkwaardige wijze openbaar, hoe de Heere de Zijnen tegen allen overmoed bewaart. Is het anders wel begrijpelijk, hoe Luther, Calvijn en anderen nog een natuurlijke dood stierven, terwijl zij de ganse wereld tot vijanden hadden en bijzonder het arglistige Italië. Door welke merkwaardige middelen bewaarde de Heere menigeen Zijner knechten, bijvoorbeeld: de beroemde dichter van verscheidene kerkelijke liederen, Neander, die voor zijn vervolgers, de Spanjaarden, in een schuur moest vluchten, om zich te verbergen, waar elke morgen een hoen kwam en een ei legde, als het enige voedingsmiddel, dat deze lieve man overbleef, om hem in het leven te behouden.

Een ander, namelijk Junius, moest voor datzelfde volk naar Brabant vluchten, dewijl zij hem najaagden. Deze werd door een grimmige hond gered, die hem aanviel en zozeer verwondde, dat hij van zijn vluchten afzien en een geneesheer moest gebruiken. De Spanjaarden, die van deze omstandigheid niets wisten, spoedden door het dorp, waar Junius lag, die daardoor tijd won, om zich te laten genezen en te ontkomen. Alzo Elizafan, mijn God, Die mij verbergt, dat mij geen ongeluk treft, of mij schade berokkent.

Eindelijk betekent nog de naam Elizafan: mijn God heeft als mijn schat opgelegd. Ziet alzo hoe gepast deze naam is, om het erfdeel in het hemelse Kanaän uit te delen. Hij is Eli, mijn God naar het eeuwige genadeverbond, uit kracht der offerande van Jezus Christus. Hij is Zafan, Die mij beschermend beschut, verbergt en Die mij mijn pand bewaart tot op dien dag.

Welgelukzalig Israël, hoe zeker zult gij in het bezit van het hemelse Kanaän komen, daar de verdeling daarvan aan zulke personen is toevertrouwd, ja het is de onverderfelijke, onbevlekkelijke en onverwelkelijke erfenis, die bewaard wordt in de hemelen. Amen geloofd zij God! Amen.

HANNIËL

De naam van den zevende vorst, met de uitdeling van het land Kanaän belast, is Hanniël. Deze naam heeft een dierbare betekenis, die hem de bekwaamheid tot dat hem opgedragen werk geheel toekent. Hanniël betekent de genade Gods, die met mij is. Nu, kan hem, met wien Gods genade is, het erfdeel van het hemels Kanaän ontlopen? Is er ergens een ander middel? Geenszins. De genade Gods is het enige middel, waardoor de zondaar tot de eeuwige zaligheid wordt geleid. Komt, laat ons dan ook de betekenis van deze naam wat nader beschouwen.

De genade Gods, wat is dat? Wat moeten wij daaronder verstaan? Welke begrippen moeten wij ons van haar maken? Om ons op te leiden en een recht begrip van genade te verkrijgen, zullen wij vooraf enige teksten uit het Nieuwe Testament beschouwen.

Van den Heere Jezus wordt gesproken als “vol van genade en waarheid.” In de brief aan de Romeinen staat in het derde hoofdstuk: “Wij worden om niet gerechtvaardigd uit Zijn genade,” enz. Ja, de rechtvaardigheid moet uit het geloof komen, opdat zij uit genade zij; maar waar de zonde machtig is geworden, daar is toch de genade nog overvloediger. Zij, die de volheid der gaven en genade hebben, zullen heersen in dit leven, namelijk door Jezus Christus. Zullen wij dan in de zonde blijven, opdat de genade te meerder worde? Niet uit de verdiensten der werken, maar uit de genade des roependen; maar is het uit genade, dan is het niet uit verdienste der werken, anders zou genade geen genade zijn “Tot prijs der heerlijkheid Zijner genade, door welke Hij ons begenadigd heeft in den Geliefde. Uit genade zijt gij zalig geworden door het geloof, en dat niet uit u; het is Gods gave! Opdat Hij bewijze de overvloedige rijkdom Zijner genade en goedertierenheid over ons in Christus Jezus. Hij heeft ons gegeven een eeuwige vertroosting en goede hoop door de genade. Doch de genade onzes Heeren is zeer overvloedig geweest, met geloof en liefde, die daar is in Christus Jezus.”

En eindelijk het slot der ganse heilige Schrift is: “De genade van onzen Heere Jezus Christus zij met u allen! Amen.”

Vatten wij nu de denkbeelden, die de bovengenoemde teksten in ons opwekken, in één punt samen, dan zeggen wij: genade is het middenpunt van alle goederen en krachten, die vereist worden om het heil des zondaars van het begin tot de voleinding te bewerken. Al deze goederen en krachten zijn in Christus Jezus vervat. Hij is de personele genade, het Hoofd, waaruit het ganse lichaam is samengevoegd. Zonde en genade staan tegen elkander over als geneesmiddelen en krankheid. Genade is geen ledig begrip, geen blote voorstelling, maar iets wezenlijks, een zaak, iets werkelijks, een almachtige, overvloedige kracht. Het bezitten van genade laat de mens niet onwerkzaam, maar maakt hem, daar hij dood was, levend, in die kracht, waarmede zij alle dingen zich kan onderwerpen.

Zij werkt op het verstand, om het te verlichten; op de wil, die zij buigt en heiligt; op het geweten, dat zij troost en bevredigt; op het hart, dat zij gerust stelt, sterkt en met goddelijke bewegingen vervult; op de ganse mens, die zij rechtvaardigt, beschermt en bewaart, en eindelijk tot de eindpaal der eeuwige heerlijkheid voert. Indien nu iets, dat zulk een uitwerking niet heeft, genade werd genoemd, dan zou het niet de rechte genade zijn, gelijk Petrus zegt; maar, indien iemand deze genade, die bovengenoemde werkingen ontkende, of daaraan het tegenovergestelde toeschreef, dan zou zulk een spreken als een blinde over kleuren, goddeloos en lasterende de dingen, waarvan hij niets weet.

Wij verstaan dus onder genade de omvang van alle goederen en krachten, die noodzakelijk zijn, om het heil des zondaars van de eerste beginselen af tot de voleinding toe te bewerken, en al deze goederen en krachten zijn in Jezus Christus. Genade en Christus zijn alzo één; want Hij is vol van genade en waarheid.

Laat ons nu enige eigenschappen van deze Hanniël beschouwen, die duidelijk bewijzen, dat Hij het is, Die Israël alleen en volkomen tot het bezit van het hemelse Kanaän leidt, en zonder Hem niets op aarde of in de hemelen.

Ziet dan vooreerst de genade als het ene nodige tot zaligheid. Daarvan zegt Paulus: “Uit genade zijt gij zalig geworden door het geloof, en dat niet uit u, het is Gods gave; niet ik, maar de genade Gods, die met mij is; door de genade ben ik, die ik ben.”

De genade is het enige geneesmiddel tegen de dodelijke ziekte der zonde, waarin wij allen van nature nederliggen, ja gestorven zijn; zij is ook het algenoegzame middel, waardoor de zieke ten eeuwigen leven wordt genezen. Nimmer zal het de hooggeroemde wijsheid der mensen gelukken, in plaats van de genade een algenoegzaam middel te vinden, dat van zonden verlost en heiligheid verschaft, of er moest met de naam zonde en heiligheid een kleinigheid zijn bedoeld, waarvoor natuurlijke krachten voldoende zijn. Hoe meer wijsheid en schranderheid men meent te bezitten, hoe meer de Heere Jezus Zich verblijdt, en Zijn Vader dankt, dat Hij het de wijzen en verstandigen heeft verborgen. Deze wijze lieden ervaren alles in gelijkenissen, opdat zij het niet zien, hoewel zij het zien, en niet verstaan, hoewel zij het horen; en daar zij zich in hun wijsheid beroemen, zo zijn zij grote dwazen.

Zij willen in de plaats van Jezus, den Gekruiste van Nazareth, iets anders vinden, en stellen een afgodsbeeld in Zijn plaats. Nu, laat hen geworden. Zij zijn blind, en die zich door hen laten leiden zijn verloren. Zij stoten zich, waartoe zij ook gezet zijn, 1 Petr. 2:8. De genade is het enige middel tot redding, in tegenstelling van alle eigen bemoeiing en poging, al ware die ook nog zo ijverig en vurig. Men vindt mensen, ja de meesten, die zeer veel en vaak bitterheden en vijandschap tegen de genade hebben in te brengen, en daarom veel liever van geboden horen. In een zekere mate kan de predikant hun niet te streng zijn, als hij tegen allerlei grote ondeugden te velde trekt; ik zeg in zekere mate; want als hij de wet predikt, zoals zij ook die zogenaamde rechtschappen en eerbaren, ja hen, bij wie zich slechts de geringste, verkeerde neiging, en ook hem, die openbaart slechts daarmee ingenomen zijn, in eeuwigheid vervloekt en verdoemt, dan kunnen zij dat ook niet dulden.

Alzo wordt het woord des Heeren bevestigd: “Zij zeggen het wel, maar zij doen het niet.” Daarom, niet zij, die Heere, Heere zeggen, zullen in het koninkrijk der hemelen ingaan, maar die de wil des Vaders doen; nochtans zijn allen, die zich met ijver en vuur op het doen toelagen, wellicht in een goede voorbereidingschool, als God het niet anders over hen heeft besloten. In één woord, bevrijdt de genade u niet, dan wordt gij in eeuwigheid niet vrij van zonde, dood en hel. Zelfs de onlijdelijke kwalen der hel en hare vlammen zullen u nimmer kunnen reinigen. Al de door de slangen gebeten Israëlieten moesten sterven, die niet het besluit opvatten, om de verhoogde slang te aanschouwen.

Sterven moet gij onfeilbaar, als de genade u niet van de dood verlost en de hand naar u uitstrekt; want buiten de genade is geen heil op generlei wijze (1 Petr. 1:13). Maar hoe, zegt de eerbare man, zijn wij dan zo ellendig, zo verschrikkelijk boos en onze wonden zo ongeneeslijk? Ik vind dat bij mij noch bij anderen. Ik sta verbaasd dat de Heidelbergse Catechismus de menselijke natuur beschrijft, als geneigd om God en de naaste te haten. Het verwondert mij, dat hij haar beschrijft als geheel en al onbekwaam tot enig goed en geneigd tot alle kwaad. Ik wil wel belijden, dat er zulke slechte voorwerpen gevonden worden, maar ik kan er mij niet onder tellen. Ik vind mij onstraffelijk naar de wet. Ik dank God, dat ik zo niet ben, al moge men ook, nog zovele lage zielen vinden, die alleszins reden hebben, zo wegwerpelijk van zichzelf te getuigen; zij, die zich door zulke dweepachtige praatjes, die altijd uit een duistere hoek voortkomen, willen wit maken, willen dit ook op anderen, ja op allen toepassen, terwijl zijzelf wedergeboren zijn willen, en zich iets aanmatigten, dat zijzelf voor onbegrijpelijk verklaren.

Ja zekerlijk, dat is juist het punt: de gezonden hebben de Medicijnmeester niet van node, maar die ziek zijn.” Die mensen willen ook wel vroom worden, maar niet vooraf hun zonden en

ellende kennen en gevoelen, maar zoals zij zijn, de hand aan het werk slaan; zij willen wel geloofd, maar niet berispt of bestraft, geroemd, maar niet vermaand worden. Nochtans is het daarin gelegen.

1. Genade is het noodzakelijkste. Dat ene was het, dat de rijke jongeling ontbrak en met dat ene ook alles. Dat ene was het, dat Jezus bij Martha stelt tegenover vele dingen. In de genade staan of niet, dat is de grote zaak. Genade wordt met de meest onmisbare dingen vergeleken. Wat is meer onmisbaar dan water? En de Schrift stelt dit en de dorst als een beeld der genade voor. Het manna, dat Israël in de woestijn als de enige spijs voedde, de rots, die hen drenkte, waren een zinnebeeld der genade, en de zon aan de ene en de maan aan de andere zijde is daarvan een beeld. Al sprak nu ook overigens iemand de taal der mensen en der engelen en had de liefde niet, dan was hij een klinkend metaal en een luidende schel. Dat was de verborgen schat in den akker, de parel van grote waarde, die inderdaad waard is, dat men heengaat, en al was men nog zo rijk, alles verkoopt. Daarentegen baat het de mens volstrekt niets, al won en bezat hij ook de ganse wereld.

2. De genade is noodzakelijk tot het begin der godzaligheid; ja zij is het beginsel der eerste gedachten, om op te staan en tot den Vader te gaan. Zij is ook noodzakelijk tot het verzaken der wereld en alles wat der wereld behaagt; anders geldt dit: "Gij liept wel, wie heeft u verhinderd?" Men verdort, hoe schoon ook de schijn moge blinken. Zij is noodzakelijk tot het volharden; want hij alleen, die volhardt tot het einde, zal zalig worden. Zonder de genade zouden ook zij afvallen, die volgens Hebr. 6 des Heiligen Geestes deelachtig zijn. Een doorbreker moet voor hen heengaan, opdat ook zij door alles heenkomen. De genade is noodzakelijk tot de strijd; want hoewel iemand strijdt, zo wordt hij toch niet gekroond, zo hij niet wettelijk heeft gestreden. De genade is noodzakelijk tot alle, ook de kleinste dingen der godzaligheid; zonder haar vermag niemand iets te doen, gelijk Jozua en ook Jezus de Heere zegt, dat men Hem niet kan dienen.

Waken, bidden, ja slechts iets goeds te willen en te denken moet uit deze fontein des heils vloeien, anders is het slechts schijn, niet echt. Efraïm is vergezeld met de afgoden; "uwe vrucht is uit Mij. Wie is wijs, die versta deze dingen; wie is verstandig, die bekenne ze; want des Heeren wegen zijn recht; de rechtvaardigen zullen daarin wandelen, maar de overtreders zullen daarin vallen. Ziet, hier zijn wij, wij komen tot U; want Gij zijt de Heere onze God. Waarlijk, tevergeefs verwacht men het van de heuvelen en de menigte der bergen; waarlijk in den Heere onzen God is Israëls heil."

3. De genade is iets werkdadigs en zeer krachtigs, ja almachtig werkende. Zij wordt bij de wind vergeleken, en hoe krachtig die niet; bij de waterstromen, wie en wat kan deze elementen wederstaan; bij de donder, en wat vermag hij niet uit te voeren; bij de zon, en wat verlicht en verwarmt zij niet. Zij wordt vergeleken bij beschermende en trotserende wagenen met helm en pantsier en schild; zo ook bij een tweesnijdend, scherp zwaard. Zij wordt vergeleken met kleinodiën, een ring aan de vinger, gestikte klederen, een keten om de hals, haarband en oorringen, en eindelijk met een kroon op het hoofd (Ezech. 46), zodat de Bruidegom van Zijn bruid zegt: "Gij zijt alleszins schoon, Mijn vriendin, er is geen vlek aan u."

Laat ons nu nog enige werken der genade overwegen. Zij verlicht de tot dus verre verduisterde, begenadigde zondaar, en werkt in hem een geheel ander inzicht in geestelijke dingen, dan hij tot nu toe heeft gehad, zodat hij kan zeggen: "Ik was blind, maar nu zie ik." Zij maakt hem bedroefd over zijn zonde en ellende, en gelijkt daarin een scherpsnijdende noordenwind. Zij bewerkt een ware boetvaardigheid en droefheid naar God, die een onberouwelijke bekering tot zaligheid werkt. Zij doet onder deze voor het vlees pijnlijke omstandigheden de nodige moed behouden, opdat de zondaar niet vertwijfele, maar integendeel een schemering van hoop in de diepte des harten voedt. Zij openbaart zich als een troostende genade, die de allerliefelijkste en zaligste vertroosting uitdeelt, die alle

versaagdheid verbant; als een tuchtigende en leidende genade, zodat de ziel van dwalingen terugkeert, of daarvoor wordt beschut; en als een heiligende, bewarende, voleindigende genade.

Zodanig, ja op zulk een wijze voert Hanniël, die genade Gods, tot het eindelijk bezit van het hemelse Kanaän; want

4. De genade is iets krachtigs. Als zodanig heeft zij zich reeds aan een ontelbare schare bewezen, en zo openbaart zij zich ook nog op een stille of op een meer merkbare wijze. De almacht der genade openbaart zich aan de menigte van hen, die door de genade gegrepen, gans andere mensen worden, hoe weinig hoop daarop ook bestond. Herinnert u slechts het eerste Christen Pinksterfeest; denkt welke mensen daar waren, wier handen als het ware nog rookten van het bloed van den Heere der heerlijkheid Dien zij hadden vermoord, en die nu nog van overmoed en boosheid vervuld waren, zodat zij de apostelen van dronkenschap beschuldigden; denkt aan de eenvoudige prediking, die Petrus voor hen hield, en ziet de verbazende gevolgen, waarmede de genade deze prediking bekrachtigde, daar vijfduizend mensen er door bekeerd en gelovig werden in Jezus.

Bedenkt en verhoogt en roemt de macht der genade, die het Christendom onder de onmenselijkste vervolgingen niet alleen bewaarde, maar ook uitbreidde, zodat reeds in de tweede eeuw een groot heidens staatsman aan de keizer schreef: De tempels der goden staan ledig en er is bijkans niemand meer, die de goden offert; en hij vraagt: wat is daaraan toch te doen?

Bedenkt en roemt de macht der genade in de blijmoedigheid, die zij de martelaars schonk in het lijdzaam verdragen der kwellingen, die hun eerst door de Joden, daarna door de Heidenen en eindelijk door de pausgezinden om den naam van Christus werden aangedaan.

Bedenkt en verhoogt en roemt de macht der genade, die niettegenstaande de ruwste zeden der volkeren, zich onder hen een ingang voor het koninkrijk der hemelen verschafte. Tot deze ruwe volken behoorden ook wij Europeanen, van welken Hieronymus, die in de vierde eeuw na de geboorte van Jezus Christus leefde, zegt: Wie zou het kunnen geloven, dat zelfs Duitsland de uitspraken der heilige Schrift onderzoekt!

Hoe zou Paulus het hebben durven wagen, met Zijn dwaze prediking naar het zo wijsgerige en beschaafde Corinthe te gaan, indien hij niet geleefd had in het vertrouwen op de macht der genade, die aldaar veel volks had, zodat allen gelovig werden, zoveel er ten eeuwigen leven waren verordineerd. Hoe zou hij zich op dat aan Venus gewijde eiland Cyprus en in de hoerenstad Pafos hebben kunnen wagen, indien niet de machtige genade tenminste één, namelijk de overste des lands, met name Sergius Paulus, uit de modder der zonde wilde redden. Welk een aanzienlijke menigte heeft deze machtige genade zich niet reeds uit onze dierbare stad Elberfeld vergaderd, en vergadert zij nog tot prijs der genade. Hoevele schoven Zijn reeds in de hemelse schuur gebracht. Sedert hoelang reeds is dat vuur der genade onder ons brandende! Ach, dat het steeds meer en meer rondom brandde. Als een krachtadige genade openbaart zij zich ook aan enkele personen in het bijzonder.

Was zij niet zo krachtig, dan zou het haar met geen enkele gelukken; maar dit openbaart zich bij enigen duidelijker dan bij anderen. Hoe verder iemand door zijn verregaande goddeloosheden van God, de waarheid en alle godzaligheid is afgeweken en in allerlei dwalingen als begraven ligt, hoe heerlijker zich in zijn herschepping de almacht der genade openbaart. Daarvan zijn Manasse onder het Oude en Paulus onder het Nieuwe verbond in het oog lopende voorbeelden. En ontbreekt het wel nog tot op deze dag aan levende gedenkzuilen, dat daar, waar de zonde machtig werd, de genade nog veel krachtiger en machtiger is geworden?

Hanniël, de genade Gods is met mij. Kunt ook gij dit gelovig zeggen? Hebt gij de machtige werking der genade in u ervaren, en ondervindt gij haar nog van dag tot dag in uw binnenste? Vindt gij dat werkelijk bij u, hoe rijk, hoe gelukkig zijt gij dan, al ware het, dat gij u juist

thans zo niet gevoeldet, hoe rijk, hoe gelukkig zult gij nog worden. Is de genade Gods uwe leidsvrouw, o! hoe zeker is dan het bereiken van het heerlijke doel uwer reis.

Doch hoe ellendig zijt gij, en hoe boven alle begrip ellendig zult gij nog worden, en wie weet hoe spoedig, als de genade niet met u is. Wat zijn kronen en tronen, wat is rijkdom en eer, wat is aards geluk en glans met vrolijke dagen? Ten hoogste bloemen, waarmede voor uw ogen de ingang is bedekt van de afgrond, in welke gij onfeilbaar reddeloos nederstort en verloren gaat. O! hoe groot is het getal der ongelukkigen, der geplaagden op aarde, die alzo zonder de genade tweemaal in de hel komen, eerst hier en dan ginds. Verschrikkelijke toestand!

Ach ja, die vraag, dat onderzoek: is de genade Gods in mij? Is zij het, die naar het hemelse Kanaän leidt? kan niet te ernstig, te oprecht, te nadenkend in het werk gesteld worden. En ach! hoevelen zijn er, die zich in het geheel niet bekommeren om dat ene nodige, slapen aan de rand van de gapende afgrond des verderfs en dan eerst ontwaken, als zij reeds er in nederdalen. O wee, wee! Ach, mocht gij nu nog de stem van den Zone Gods horen en uit de dood opstaan; ja, mocht gij horen, want in de hel, waarheen gij spoedt, is dat werk voor eeuwig afgedaan.

Welgelukkig hoopje, dat aan Hanniël is toevertrouwd, wien de opdracht is gegeven, u naar Kanaän te leiden; want, het is des Vaders welbehagen u het koninkrijk der hemelen te geven.

Al gaan Gods wegen
Diep door de zee,
't Is louter zegen,
Hijzelf gaat meê!
De rozen blozen ten voet van 't kruis,
En beiden leiden naar 't Vaderhuis.

Aan het einde geldt toch voor allen: "De Heere heeft alles wel gemaakt." De genade van onzen Heere Jezus Christus zij en blijve met ons! Amen.

KEMUEL

Numeri 34:24

Dit is de naam van de achtste vorst, die als voorbeeld met de verdeling van het land Kanaän onder Israël was belast. Zijn naam is Kemuel. Het woord El, dat God betekent, komt in bijna al de twaalf namen voor. In deze naam is de lettergreep Kem bijzonder merkwaardig. Dat woord komt ook in Micha 7:8 voor, en wordt aldaar door opstaan vertaald: “Verblijd u niet over mij, o mijn vijandin! wanneer ik gevallen ben, zal ik weder opstaan.” In Zefanja 3:8 wordt dat woord door opmaken vertaald: “Verwacht mij, spreekt de Heere ten dage als Ik Mij opmaak.” In Ps. 119:28 komt het ook voor, en wordt daar door sterken (overzetting van Luther) vertaald: “Sterk mij naar uw woord.” In het bijzonder vinden wij het woord, waaruit de eerste lettergreep van de naam Kemuel bestaat, in Jes. 26:19, waar het opstaan heet: “Uwe doden zullen leven - zij zullen opstaan.”

Wij zullen voornamelijk bij deze laatste betekenis blijven staan, en alzo betekent Kemuel: God is opgestaan.

Wonderlijke naam! God is opgestaan. Dat klinkt immers alsof God ging nederliggen en weder opstond alsof Hij dood geweest en weder levend was geworden. Kunnen er wel groter ongerijmdheden worden voortgebracht dan door zulke gezegden? En juist daarin zou de grond liggen, waarom het volk des Heeren in Kanaän wordt ingeleid, en tot het bezit daarvan komt. Welke dwaasheden! Welk een onzin lag er dus in de naam Kemuel! Men zou zeggen: hoe kan zulke dwaasheid in het hart eens mensen opkomen, om iemand zulk een tegenstrijdige naam te geven.

Laat dat zo zijn. Maar is hetgeen deze naam betekent dwaasheid, dan toont Paulus ons de aard dezer dwaasheid in 1 Cor. 1:25, als hij getuigt: dat er een dwaasheid Gods bestaat, die nochtans wijzer is dan alle mensen zijn, zoals zijn zwakheid sterker is dan die der mensen. Hij zegt: dat God juist hetgeen dwaas is bij de wereld, uitverkoren heeft, opdat Hij de wijzen te schande make. Hij belijdt, dat als het woord een dwaasheid is, dit toch voor niemand anders het geval is dan voor hen, die verloren gaan, vers 21. Bij de volmaakten evenwel is het wijsheid, die evenwel niemand van de oversten dezer wereld heeft verstaan.

Ik voor mij wil gaarne belijden, dat deze naam mij in verbazing brengt, dewijl hij mij voor die tijd te Evangelisch is. Wel kunnen wij niet bevestigen, dat hetgeen de naam Kemuel, God is opgestaan, zegt, reeds toen tot de geloofsbelijdenis behoorde. Dat zou toen voor de donkerheid te veel licht zijn geweest, daar nog alles in schaduw was gehuld. Maar was niet reeds driehonderd jaar vroeger Izaäk een voorbeeld der opstanding van Christus geweest? Zag niet reeds Abraham met verheuging den dag des Heeren? Sprak niet onze moeder Eva dat bovenmate veelbetekenend woord: “Ik heb den Man, den Heere?”

Is niet nu reeds de knop voor de bloesem van het toekomstig jaar aan de boom, hoewel alleen het oog eens kenners die weet te ontdekken? In een godsdienstige betrekking geldt het woord van Salomo: “Er gebeurt niets nieuws onder de zon.” Ja, ook de opstanding vonden de Bereeërs in het Oude verbond, toen Paulus hun die predikte, en zij de Schrift onderzochten, of dit alzo ware. Ik vergelijk de naam Kemuel bij een bliksem, die voor enige ogenblikken de nacht verlicht, zonder dien te verdrijven.

Wij weten, dat de naam Kemuel: God is opgestaan, een waarheid, een grote waarheid, een waarheid van het hoogste belang aanduidt, die de diepste invloed op ons heil en onze zaligheid heeft. Is het niet waar, dat Christus uit de dode is opgestaan, dan is onze prediking, zo ook uw geloof ijdel, dan zijn wij allen nog in onze zonden, en dan zijn ook zij verloren, die in Christus zijn ontslapen,” zegt Paulus 1 Cor. 15.

Doch nu is Christus overgeleverd om onze zonden en opgewekt om onze rechtvaardigmaking. De opstanding van Christus van den dode is de heerlijke oorzaak onzer rechtvaardigmaking; want wie is het, die verdoemt? Christus is het, die opgewekt is; de oorzaak onzer vernieuwing en heiliging, terwijl wij met Hem zijn opgestaan tot een nieuw leven; want door haar wordt men wedergeboren, 1 Petr. 1; de oorzaak onzer hoop op een onverderfelijke, onbevlekkelijke en onverwelkelijke erfenis, die in de hemelen voor ons wordt bewaard; de oorzaak der opstanding van onze lichamen ten laatsten dage. Hoe noodzakelijk behoort alzo Kemuel tot hen, die met de uitdeling van het beloofde land zijn belast. Zonder deze ware immers al het andere niets. Wij zouden allen verloren zijn, zoals de apostel uitdrukkelijk zegt in vers 18. Bewondert gij niet met mij de wijze hand, die deze namen samenvoegde? Geloofst gij, dat dit bij toeval en zonder doel geschiedde? Of vindt gij niet veelmeer onder deze schors een ongemeen zoete kern, en is u de hand niet aangenaam, die u leert deze schors te openen?

De naam van de vader van Kemuel is ook ten hoogste merkwaardig; want hij heet Siftan, en betekent: rechter; want de opstanding van Jezus Christus is een heilaanbrengend gericht des Vaders, Die als de God des vredes, als een verzoend God, de grote Herder der schapen door het bloed des eeuwigens testaments uit de doden heeft wedergebracht, namelijk onzen Heere Jezus. Daar Paulus in Fil. 3 de kracht der opstanding wenst te kennen, kende hij, om in een voorbeeld te spreken, Kemuel als degene, die tot het bezit van Kanaän brengt.

Laat ons dan ook deze naam Kemuel, God is opgestaan, in zijn betekenis nader beschouwen. De persoon, van Wien dat wordt gezegd, is God: El. Dat onderstelt zekerlijk de vleeswording: "God is geopenbaard in het vlees." Het Woord, dat God was, is vlees geworden, en woonde op een zichtbare en tastbare wijze onder ons. God was in Christus, anders mag men in de strengste zin niet zeggen: God is opgestaan; want Hij is dat alleen naar Zijn aangenomen en tot één persoon met Hem verenigde mensheid.

Doch dit onderscheid neemt ook Paulus niet verder in aanmerking, als hij in Hand. 20:28 tot de ouderlingen van Efeze zegt: dat God Zich door Zijn eigen bloed eens gemeente heeft verkregen; dewijl men immers zou zeggen: God heeft geen bloed! Doch stelselmatiger drukt hij zich uit in Hebr. 10, waar hij zegt: "Christus heeft Zichzelf opgeofferd." Daar nu Christus de waarachtige God is, zo mogen wij met recht zeggen: God is gestorven, en Kemuel, God is opgestaan.

De hoogheid van de Persoon, van Wien dit wordt gezegd, is van de allergewichtigste invloed op het geheel; want wat kunnen, mogen en moeten wij antwoorden op de vraag: Wie heeft geleden, Wie is gestorven, Wie heeft Zijn bloed vergoten, Wie heeft zichzelf overgegeven? wat anders dan: God Zelf. Daarnaast hebben wij de waarde Zijner verdiensten te bepalen, als deze dierbaar en kostbaar worden genoemd; want zij hebben een goddelijke waarde, zij hebben zoveel waarde als God Zelf. Daarnaast hebben wij de kracht en werking dezer verdiensten te berekenen en vooral de gerechtigheid te schatten, die Zijn volk daardoor is verworven. Zij zijn goddelijk. Leggen wij de schuld op de een weegschaal en de betaling op de andere, hoe oneindig is dan het overwicht der laatste boven de eerste.

De dood Gods, de opstanding Gods, o welke voorstellingen, welke begrippen zijn dit, en welk een uitwerking moet dit hebben! Zou dat in het licht des Heiligen Geestes beschouwd, niet instaat zijn, ook het meest beangstigde gemoed volkomen gerust te stellen, als het overweegt dat God zelfs voor zondaars gestorven en om hun rechtvaardigmaking is opgestaan.

Kemuel, God is opgestaan. Is dat iets vreemds, dan ligt daarin ook nog iets wonderbaars. Betekent deze naam een waarheid, zoals dit alleszins het geval is, dan bevat de naam Kemuel tegelijk de verbazende bevestiging, dat God eens een lijk was en als zodanig onrein is geweest, zoals het Oude verbond dit van alle doden verklaarde; dat Hij ten hoogste onrein, een vervloekt lijk, een offerlijk was. Zijn dat niet allemaal waarheden, die het Evangelie ons leert, al is het dat ons verstand daaronder beeft en daarvoor terugdeinst; heilzame waarheden, die met onze zaligheid, rechtvaardigmaking en heiligmaking in het nauwste verband staan, en

dat ware en verstaanbare woorden zijn. Wat zegt de Heere in dit opzicht Zelf, Openb. 1:17: “Vrees niet, Ik ben de Eerste en de Laatste, en Die leef, en Ik ben dood geweest, en ziet, Ik levend in alle eeuwigheid; en Ik heb de sleutels der hel en des doods.” Hij was een Levietisch onrein lijk, dat men volgens de wet niet mocht aanraken, zonder mede verontreinigd te worden, dat is buiten staat gesteld te worden, om godsdienstige werkzaamheden te verrichten. Hoe, zou Hij niet onrein zijn, Die dat afzichtelijk zondeslijk der ganse wereld op Zich had genomen, het droeg en verzoende? Hij was een in de hoogste graad onrein lijk, gelijk Hij Zelf getuigt: “Mijn zonden (namelijk in de toerekening) zijn meer dan de haren Mijns hoofds.” Maakt nu slechts één zonde onrein, hoe onrein moet dan niet een zo talloze menigte maken! Zijn dit nu reeds zeer harde waarheden, waarbij wij wel in het oog moeten houden, dat wij daarmede van Christus alleen in zoverre spreken, als Hij van geen zonde wist, maar van God tot zonde was gemaakt, zo is de hardste uitdrukking deze, dat wij van een vervloekt lijk hebben gesproken.

Doch, hoe zou men het mogen wagen, zo te spreken, als de heilige Schrift niet zo sprak, ja van Christus zegt: (Gal. 3:13) “dat Hij een vloek geworden is voor ons,” hetgeen zich juist in de aard van Zijn dood, namelijk aan het kruis vertoonde. Daaraan hecht de apostel zulk een groot gewicht, dat hij niets wilde weten noch prediken, dan Christus den Gekruiste, dat zoveel wil zeggen als de Vervloekte; zodat in Christus ons tegelijk de vloek, waaronder wij van nature liggen, als het middel, dat ons daarvan heeft verlost, wordt voorgehouden. Nu dit vatten wij alles samen, als wij zeggen: het was een offerlijk. De dode Heere aan het kruis, ik zou liever zeggen, als uwe oren het konden vatten: de dode God aan het kruis, zoals een heidens orakel zich eens uitte, is te beschouwen als een offerlam op het altaar, gelijk er dan ook uitdrukkelijk gezegd wordt: “Ons pascha (dat is offerlam) is voor ons geslacht, namelijk Christus.”

Maar zal ons dit ten goede komen, dan is het vooreerst nodig, dat wij levendig gevoelen en belijden, dat wij dood zijn door de zonden en misdaden, melaats en onrein van het hoofd tot de voetzolen, vervloekte mensen, aan welke God billijkerwijze en met recht Zijn toorn moest openbaren, zoals Hij dan ook zeker aan de vaten des toorns zal doen. Zijn wij dan zozeer van de eigengerechtigheid en van het eigen leven beroofd, zijn wij zo verootmoedigd en ellendig geworden, dan kan ons dat verdere te pas komen, wat de naam Kemuel betekent.

Hij bevat verder deze bevestiging: God is weder levend geworden, weder opgestaan. Zijn doodstaat duurde lang genoeg, om een ieder van de zekerheid Zijns doods te overtuigen. Maar toen de vooraf bestemde derde dag was gekomen, toonde Hij Zijn macht om Zijn leven weder aan te nemen, gelijk Hij macht had, het af te leggen. Hij verkoos niet langer dood te zijn, daarom was hij dan ook niet langer onder de doden. Doch Hij werd ook opgewekt door de heerlijkheid des Vaders. God heeft Hem opgewekt, daar het onmogelijk was, dat Hij van de dood kon worden gehouden. Dat werk der opwekking was niet alleen een werk der goddelijke almacht, maar vooral ook der goddelijke gerechtigheid. God de Vader handelt hier bijzonder als Rechter, en zo wordt niet zonder betekenis de vader van Kemuel met name genoemd.

Hij heet Siftan, dat is rechter. Als Rechter had God - ik verzoek dat gij die wijze van spreken niet te hard moogt vinden - Zijn eigen Zoon niet gespaard, maar heeft Hem in het stof des doods gelegd, heeft Hem in Zijn allerheiligste toorn, die tegelijk de hoogste liefde was, zonder medelijden gedood, nadat Hij Hem voor ons tot zonde gemaakt, nadat Hij niet ons, maar Hem de zonde toegerekend, nadat Hij onzer aller misdaden op Hem had geworpen. In dit alles openbaart God Zich als de hoogste en eigenlijke Rechter. Op Hem moeten wij zien, en niet bij Kajafas en Pilatus blijven staan. Dan vinden wij ook in alles het hoogste recht, waardoor Zion moest worden verlost; ja, dan moeten wij zeggen: Moesten deze dingen niet alzo geschieden? Dan verwonderen wij ons niet, dat wij in de ganse lijdensnacht van Christus geen sterretje van gunst en verschoning zien flikkeren. God openbaart Zich als Rechter, en dat is verschrikkelijk! Doch, zie eens, o mens, zo moet Hij ook u openbaar worden. God heeft dit

vastgesteld: eens moet gij sterven, en daarna het oordeel; doch dat bedoelen wij hier niet zozeer; maar wij menen hier dat oordeel, hetwelk in dit leven, in deze tijd der genade over u in en tot genade moet geschieden. De Geest, Die richten zal, moet in u een vuur aansteken, en nadat gij met water gedoopt zijt, moet gij ook met vuur gedoopt worden. De rechterstoel van het geweten, die in uw binnenste is, moet u dagvaarden en tot rekenschap dwingen over elk onnut woord, dat gij hebt gesproken. De raadslagen en de grondbeginsels uws harten moeten voor u openbaar worden, met alles, wat tot dusverre in het duister verborgen was; en dit niet alleen, maar het doodvonnis, het oordeel der eeuwige verdoemenis moet uw verschrikt geweten zodanig worden ingeprent, dat gij niet weet waarheen gij u wenden moet, en uitschreeuwt: hoe zal ik dit ontvluchten? Ja zekerlijk, het is vreselijk in de handen van de levende God te vallen.

Op zulk een wijze moet over u zulk een inwendig scherp oordeel gaan, dat gij u genoodzaakt ziet uit te roepen: “Ga niet in het gericht met uwen knecht; want voor U is geen mens rechtvaardig;” zo moet gij met Christus onder de veroordeling. Had God als Rechter Zijn Zoon voor de zonde des volks overgegeven en gedood, evenzo heeft Hij als Rechter Hem weder opgewekt, levendgemaakt. Ook de opwekking van Christus was niet alleen een werk der goddelijke almacht, maar veelmeer der goddelijke gerechtigheid; zij had de Borg, Die op Zich had genomen de ganse schuld te betalen, in de kerker des grafs en des doods geworpen. Hij had de ganse schuld tot op de laatste penning betaald, en daarom uitgeroepen: “Het is volbracht!” Nu eiste Gods gerechtigheid, dat Hij de Borg met alle eer uit de kerker des doods opvoerde, hetgeen Hij ook ten derden dage deed, en Hem met daarbij vergezeld tekenen en wonderen als den Vorst des levens openbaarde.

Maar wien gaat dat nu aan? Dat gaat ons zeer na, ja hoofdzakelijk aan; want welke misdaden waren het, om wier wil Hij werd verwond, welke zonden waren het, om wier wil Hij werd verbrijzeld? Voorwaar - zegt de profeet, de onze. Wat bevestigt Zijn opwekking? Wat anders dan de betaling onzer schuld, dan dat de zonde is weggedaan, dan dat onze gerechtigheid is aan het licht gebracht. Vandaar dat de gemeente door de opwekking van Christus mag zeggen: “Wie is het, die verdoemt? Christus is het, Die opgewekt is.” Vraagt iemand naar Zijn gerechtigheid, hij wijst op Christus, Die om Zijn zonden is overgeleverd en om Zijn rechtvaardigmaking is opgewekt; ja nog meer: Christus was niet gelijk Abraham een op zichzelf staand, maar een vertegenwoordigend persoon gelijk Adam, een Verbondshoofd. Gelijk Levi in de lenden van Abraham door Meichizedek gediend werd, toen Izaäk nog niet eens was geboren, waarop de apostel in Hebr. 7:2 en 10 opmerkzaam maakt, zo wordt de gemeente in Christus gerekend, ja, als in Hem aanwezig beschouwd.

Vandaar dat de apostel zegt in Col. 2:12: “In of met Christus zijt gij opgewekt, door het geloof der werking Gods, Die Hem uit de doden opgewekt heeft. Hij heeft u, als gij dood waart in de misdaden, en in de voorhuid uws vleses mede levendgemaakt met Hem, al uw misdaden u vergevende.” O, Kemuel, Kemuel! O naam, welke wonderen zijn er in u opgesloten! Hoe vinden wij u hier reeds in het vierde boek van Mozes? O! Gij, ja Gij leidt in Kanaän, en voorts niets anders. Wat anders zou ook daartoe instaat zijn? “Ik leef en gij zult leven;” dit brengt ons door alles heen, want U zal het gelukken in uw sieraad.

Dewijl nu de opwekking van Christus ons zo na raakt, en in de grond nader aangaat, dan wij onszelven, zo begeren wij ook met de apostel de kracht Zijner opstanding te ervaren, tot de opstanding der doden te komen (Fil. 3). De kracht is tweeledig: vooreerst een rechtvaardigende kracht. “Die gestorven is, die is gerechtvaardigd van de zonde,” hoeveel te meer, die ook is opgestaan. En dat zijt gij door het geloof, hetwelk God werkt. Gods gerechtigheid zelve heeft u in Christus vrijgesproken. Wat wilt gij meer, of wat kunt gij meer verlangen? Maar de kracht der opstanding is ook tegelijk een levende, vernieuwende, wederbarende kracht. Vragen wij: hoe komen wij aan het geloof, waarop alles aankomt, gelijk aan de liefde tot het vervullen der wet, gelijk aan de lijdzaamheid, die voor ons zo

noodzakelijk is, gelijk aan de blijdschap, die onze sterkte is, en in het algemeen aan het nieuwe schepsel, dat alleen voor God geldend is? In Christus is het een en al, en uit en door Hem vloeit het ons toe; opdat, gelijk Christus is opgewekt van de doden door de heerlijkheid des Vaders, wij alzo in een nieuw leven wandelen.

Zo maken wij de naam Kemuel tot een gebed: Trek ons in de gemeenschap van Uw lijden en dood, en laat ons voortdurend de kracht Uwer opstanding ervaren; opdat wij door U mogen komen tot de zalige opstanding, tot het bezit van het hemels Kanaän. Amen.

KEMUEL (SLOT)

Numeri 34:24

Het woord Kemuel, de naam van een der twaalf, die door den Heere met de verdeling van het land Kanaän waren belast, geeft mij aanleiding tot enige beschouwingen, gegrond op enige Bijbelplaatsen, waar dat woord voorkomt.

Vooreerst de plaats Ps. 102:14, waar dit woord door opstaan is vertaald; de gemeente des Heeren bidt en zegt: “Gij zult opstaan, Gij zult U ontfermen over Sion; want de tijd om haar genadig te zijn, want de bestemde tijd is gekomen; want Uw knechten hebben een welgevallen aan haar stenen en hebben medelijden met haar gruis.” Op gelijke wijze vinden wij dat woord, waaruit de naam Kemuel is samengesteld, in Jes. 33:10, waar de Heere belooft: “Nu zal Ik opstaan, nu zal Ik verhoogd worden, nu zal Ik verheven worden.” Maar dit werd eerst vervuld toen het er in en rondom Jeruzalem allerellendigst uitzag; want de koning van Assyrië trok op tegen alle vaste steden in Juda en veroverde ze; voorts was hij voornemens, zelfs ook Jeruzalem in bezit te nemen.

Doch thans was ook dat *nu* des Heeren gekomen, dat Hij zou opstaan, en Zich in deze verlossende kracht heerlijk wilde openbaren, zoals Hij het dan ook op een wondervolle wijze deed.

Dewijl nu Sion het volk Gods betekent, zo zou men kunnen menen, dat deze naam Sion iets heerlijks moest beduiden; maar dat is niet alzo. Het betekent veelmeer een dorre plaats, en zo drukt zich dan ook een voortreffelijk lid van Sion op deze wijze uit, zeggende: Gij hebt zeer milde regen doen druipen, o God! en Gij hebt uwe erfenis gesterkt, als zij mat was geworden.”

Dat Sion nu, de uitverkoren gemeente, kan in ellendige omstandigheden komen, is er reeds dikwijls in geweest en bevindt zich openbaar nog daarin, ja in deze tijd in gans bijzonder hoge mate. De rampen van Sion worden, wat het grote en geheel betreft, in de kerkelijke geschiedenis vermeld, en wat er in het grote en algemene geschiedt, kan zich ook aan bijzondere leden Sions tonen, zoals het dan ook inderdaad gebeurt.

Sion bevond zich in bijzondere omstandigheden in de tijd, die men de middeleeuwen noemt, ongeveer duizend jaren na de geboorte van Jezus; de tijd, waarin bijzonder het pausdom zich in zijn zelfs voor koningen en keizers vreselijke macht ontwikkelde. Van Christelijke kennis bleef weinig of niets over, daar men zelfs priesters vond, die niet eens konden lezen, ja, het gebed des Heeren en de geloofsartikelen niet konden opzeggen. Ach, hoe moet het er dan met de leden hebben uitgezien, vooral, daar het voor een grondregel werd gehouden, dat de onwetenschap de moeder des geloofs was. Het volk werd met een talloze menigte zouteloze ceremoniën en ijdel beeldwerk belast, en het waarnemen van dat alles voor de weg ter zaligheid uitgevent, waardoor men zich vergeving der zonden en eeuwig leven zou kunnen verwerven.

Ware godzaligheid was zo weinig te vinden, dat tenminste het Duitse volk het nodig achtte, honderden bezwaren in te leveren, en een verandering ten goede, zowel aan het hoofd als de leden verlangde, waaronder de paus en de mindere geestelijkheid werden verstaan. De bezwaren werden wel voor grondig erkend, en verbetering beloofd; nochtans bleef niet alleen alles bij het oude, maar het werd nog erger. Evenwel liet de Heere ook in deze duistere tijd het zaad der vrouw niet vergaan, hoewel het nauwelijks kenbaar was. Aan de ene zijde bleven nog enigen in de eenzame muren der kloosters bewaard, die als duiven op dorre takjes kirden. Een dezer tortelduiven liet hare stem horen, de bekende Thomas Kempis blonk en scheen als een Johannes-wormpje met enig liefelijk licht in die duisternis. Ook verwekte de Heere nog

voor hem een eerwaarde bisschop van Turijn, met name Claudius, die bij een heldere kennis een reine godzaligheid paarde; maar ook, daar hij aanhangers vond, spoedig vervolgd werd. Doch deze aanhang was als het ware in de duistere staat der kerk een beminnelijke lichtstraal, waaraan het oog zich verkwikte, hoewel hij zich ook tussen de Alpen van Piemont moest verbergen. Menige eenzame ziel buiten de kloosters vond tussen zichzelf en de volmaaktheid zulk een onmetelijke afstand, dat zij naar het inwendige gelijk was aan de tollenaar, die van verre stond, zijn ogen niet durfde opheffen, maar op de borst sloeg en uitriep: "O! God, wees mij zondaar genadig!" en gerechtvaardigd heenging voor hen, die met de menigte hunner verdiensten belast, geen andere verdiensten konden of wilden gebruiken. Toen zag het er met Sion treurig uit, en men vernam het geschreeuw: "Gij zult opstaan, Gij zult U over Sion ontfermen; want Uw knechten hebben een welgevallen aan hare stenen, en hebben medelijden met haar gruis."

Nu deze bede wordt ook bij redelijke zielen, in betrekking tot de tegenwoordige ligging van Sion, zeer nadrukkelijk gehoord. En die toestand is nog bedenkelijker dan men vermoedt, gelijk dit dan ook uit vele dingen blijkt. Doch het eigenlijke ligt nog in de achterlaag verborgen. Rechtgelovigheid is, in het algemeen gezegd, niet meer te vinden, hoewel de tijd, toen zij nog algemeen en heersende was, ook met vele ellende was bezwaard, en het bij alle strenge rechtgelovigheid ontbrak aan de inwendige kracht des levens en der wezenlijke ervaring. Maar nu is het zover gekomen, dat men moet zeggen, de rechtgelovigheid is zoverre verdwenen, dat men gehele streken vindt, waar men er niets meer van weet, of zelfs begeert te weten; en indien zij zich nochtans laat horen, zoals het in onze dagen in enige hoofdsteden gebeurde, zij als iets nieuws met verbazing wordt aangezien en als geheel en al ongerijmd verworpen en verbannen.

De belijdenisboeken, waarin elke afdeling toont wat zij gelooft, of hoe zij de Bijbel gelooft, zijn verworpen en vergeten, en zelfs de onderscheidende namen van Gereformeerd en Luthers raken vergeten, zoals zij dan ook in het algemeen geen betekenis meer hebben. Met de tijd vloeit alles door, alleen het echt Christelijke niet. De Gereformeerden zijn niet meer Gereformeerd en de Luthers niet meer echt Luthers, en dat wel uit beklagenswaardige oorzaken, maar niet, dat zij het eens waren in kennis en belijdenis der waarheid! Thans ligt er een zware last op Sion, bevindt zij zich in zeer grote ellende.

Sion gelijkt een eenzame mus op het dak en is als een verlaten hut in de hof. Het leven, zoals het thans in de zogenoemde Christenheid zichtbaar is, kan men niet beschouwen, zonder het te berispen. Het is waar, men vindt, zowel in rechtgelovigheid als in godzaligheid enige gelukkige uitzonderingen, waarvoor men den Heere moet danken. Maar overigens gaat het inderdaad zoals in Hosea 4:1, 2 staat. Ach ja! de Heere heeft grote reden om de inwoners des lands te schelden; want, daar is geen trouw, geen liefde en geen kennis van God en Zijn Woord in het land; maar godslastering, leugen, moorden, stelen en echtbreken hebben de overhand genomen, de ene bloedschuld komt na de andere, en toch mag men vermanen noch bestraffen, of iemand, gelijk de Doper bij Herodes deed, berispen.

Is dat niet de geest onzes tijds? Mag men het wagen, hen te berispen en hun doen en drijven af te keuren? Het is niet raadzaam en het veroorzaakt bespottung en haat, zo niet iets ergers. De geest onzes tijds doet zich kennen in genotzucht. Er heerst een ongemene losbandigheid in ieder vak, maar bijzonder in de godsdienst, het geweten, der zielen zaligheid. Men spreekt over deze dingen van het allerhoogste gewicht, met onbegrijpelijke lichtzinnigheid, en jongelingen maken geen bedenking om de grijsgeworden wijzen, ja zelfs de heilige Schrift met trotsheid tegen te spreken, alsof zij het beter wisten.

Ik maak mij dit en dat tot geen zonde, zeggen zij, alsof geen ander hen mocht tegenspreken, ook God niet, en een ieder zijn eigen wetgever ware. Doch wee hen, als zij tenslotte aan zichzelf moeten ervaren, hoe het hun daarbij gaat en moeten zien, dat er slechts één Wetgever is, Die behouden en verdoemen kan, Jak. 4:12. Het is gelukkig en troostrijk, dat

toch God, volgens Zef. 3, zichzelf een arm, gering volk wil laten overblijven, die op zijn naam vertrouwen; dat Hij ons een zaad laat overblijven, anders zouden wij zijn gelijk Sodom en Gomorra. Zijn er tijden, wanneer zelfs een Elia meent, dat hij alleen is overgebleven, zo kan het alziende oog des Heeren evenwel nog zeven duizend vinden, van welke zijn profeet niets weet. Treffen wij uitgestrekte landstreken aan, waar ons geen prediker der gerechtigheid en geen levend Christen bekend is, dan wendt ons droevig oog zich naar andere streken, waar het weder verkwikt wordt. En worden wij niet bijzonder gedrongen om alzo te bidden: "Gij zult opstaan, Gij zult u ontfermen over Sion; want de tijd om haar genadig te zijn, want de bestemde tijd is gekomen; Uw knechten hebben een welgevallen aan haar stenen en hebben medelijden met haar gruis."

Deze uitdrukking is een uitboezeming, die niet ontstaan is uit het goddelijk raadsbesluit, maar uit de ligging van het bedrukte Sion, dat als in de laatste ademtocht ligt, indien het niet spoedig wordt verlost. Het is waar, van eigenlijke vervolgingen met vuur en zwaard heeft men sedert jaren nergens iets meer gehoord, behalve hetgeen er onder het vorig bewind in Frankrijk tegen de Gereformeerden werd ondernomen en voorbereid, hoewel het door de val van deze heersende familie verijdeld werd. Evenwel, wat Augustinus zeide van zijn tijd: vroeger vervolgde men ons met het zwaard, maar nu met draken, waaronder hij de dwaalleer verstond, die zich in de schoot der Christenheid openbaarde, dat vindt zijn toepassing ook in het tegenwoordige. De vrije wil des mensen ten goede staat overal vooraan, om als een geweldiger de plaats van de genade des Heiligen Geestes van Christus en Zijn verdiensten als weg te rukken, en het gelukt de zodanigen zeer wel.

Wat men niet met bewijzen kan uitrichten, dat beproeft men door grovere of fijne lasteringen, naar deze grondregel: laster maar voort, iets blijft er toch aankleven. Vele Christelijke zaken en woorden behoudt men, om het overige des te geruster te kunnen bestrijden. Men maakt wellicht een geraas van deugden en plichten, terwijl het in de grond er op gemunt is, om ze van de wortel, dat is: het geloof te beroven. De satan is zonder twijfel dan het gevaarlijkst, als hij zich voordoet als een engel des lichts, en zijn dienaars, als zij zich voordoen als predikers der gerechtigheid. (2 Cor. 11:15)

Alles wat ons van Christus afleidt, al had het nog zulk een schone schijn, is bestemd en juist geschikt tot verderf der zielen. Christus is immers ons leven, en in Hem alles wat tot onze zaliging en heiliging nodig is, en de ware toestand bestaat daarin, dat men door het geloof daaraan deel heeft.

De Heere is opgestaan om Sion te bouwen uit Heidenen en Joden als Hij Zijn woord rijkelijk en zuiver laat verkondigen en het door de kracht des Heiligen Geestes met wonderen vergezelt en bevestigt, zodat daardoor vele zondaars tot God in Christus getrokken worden. Zo heeft God van tijd tot tijd aan het grote verderf in de Christenheid paal en perk gesteld door enige mannen, die Hij met moed, kracht en wijsheid toegerust, aan het hoofd stelde; zoals bij voorbeeld de eerwaarde Augustinus, wien de dwaalleer van Pelagius, aangaande eigen kracht van de natuurlijke mens aanleiding gaf, over zonde en genade na te denken, waardoor de ganse kerk een zeer heilzame schok bekwam en een nieuwe uitstorting des Heiligen Geestes ondervond, die lange tijd heeft voortgewerkt, zelfs tot op deze dag.

Ten tijde van het grootste verval verwekte de Heere een koopman in Lyon, met name Waldus, die de heilige Schrift in de eigen taal des volks overbracht en daardoor een grote opwekking veroorzaakte, waarvan de sporen nog heden in de valleien van Piëmont en Italië zijn te vinden, hoewel zij in het jaar 1545 geheel en al uitgeroeid schenen te zijn. Doch daarop volgde Luther met zijn onverstoorbare werkzaamheid, als te bewonderenswaardiger, dewijl hij zulk een nietsbetekenend werktuig scheen te zijn, dat de paus hem niet achtte of vreesde, totdat het te laat was, en Luther zich reeds op de Rots gevestigd zag.

Van de latere werkzaamheid van Spener met zijn vrienden zal ik niet spreken, dewijl er veel beklagenswaardigs mede gemengd was, en zij in hun ijver voor een werkdadig Christendom

volstrekt niet voorzichtig genoeg waren, daar zij de ware gelovigen en de belijdenisschriften al te verachtelijk behandelden, en hun de behoorlijke achting onttrokken, waardoor zij, zonder dit te willen, voor de zedeprediking en het volstreekte rationalismus, zoals men het thans noemt, de deur openstelden. Toen begon men reeds van afschaffing van het Christendom te spreken, en het scheen wel, alsof men daarmee spoedig zou gereed zijn. Enige geschriften kwamen uit, doch met weinig gevolg, daartegen, bijvoorbeeld die achtenswaardige boeken: “de heilige Schrift en het verstand,” en “de Bijbel, een werk der goddelijke wijsheid.” Hij, die overigens wilde gesticht worden, moest naar andere boeken omzien; en als er nog hier en daar een enkele knecht van Job was overgebleven, had hij reden genoeg om te zeggen: “Ik alleen ben het ontkomen.”

Wat de tegenwoordige toestand der kerk Gods betreft, zo houd ik het daarvoor, dat wij zeer veel te vrezen en nog veel meer te verwachten hebben; het eerste staat voor de deur, het andere in de verte. Sion heeft zeer veel te vrezen. Nochtans zegt de Heere: “Wanneer gij al deze dingen zult zien, zo weet dat het nabij is, voor de deur; - zo ziet omhoog, en heft uw hoofden opwaarts, omdat uw verlossing nabij is.” (Matth. 24 en Luk. 21.) “Vrees niet, gij klein kuddeken!” enz. geen haar zal u gekrenkt worden. Nochtans spreekt de Schrift van verdrukking, waarin Sion zal geraken, en dat op zulk een wijze, als er nog geen geweest is en daarna ook geen meer zijn zal; tijden, wanneer, indien het mogelijk ware, ook de uitverkorenen zouden worden verleid; tijden, waarin geen mens zou zalig worden, indien deze dagen niet werden verkort; tijden, waarin buitengewone dingen gehoord en gezien zullen worden, tekenen des satans, krachten en wonderen der leugen, om allen te verleiden, die op aarde wonen, welker naam niet staat geschreven in het boek des levens; tijden, waarin een enkel persoon of een genootschap, die de Antichrist, de mens der zonde, de valse profeet, het beest uit de afgrond, de ongerechte wordt genoemd, met grote kracht zal verschijnen, die tijden van afval van God, van Christus den Heere en der aanbidding van een vreemde God. Deze tijden zijn in hun gansche kracht tot hiertoe nog niet geweest en dus nog te verwachten, en kunnen niet meer ver zijn, gelijk uit vele tekenen is op te maken.

“Hetgeen Ik u zeg, dat zeg Ik allen: waakt!” Mark. 13:37. “Zalig is hij, die waakt, en zijn klederen bewaart; opdat hij niet naakt wandelt en men zijn schaamte niet zie.” Openb. 16:15. Doch na deze duistere nacht zal een heerlijker dag aanbreken, zoals men die tot hiertoe nog niet heeft gehad. De heerlijkste verwachtingen doen zich voor ons geloofsoog niet meer op een grote afstand voor. Sion zal blinken in een ongekende heerlijkheid. Den Heere zullen kinderen geboren worden, gelijk de dauw in de dageraad. De aarde zal vol zijn van de kennis des Heeren, gelijk de wateren de bodem der zee bedekken. De heiligen zal niets meer te wensen overblijven, en zij zullen groeien als de palmbomen. Met een rijke troost zullen zij overstromd en doorstromd worden, en al het volk zal van blijdschap in den Heere juichen. Dan eerst zal van Sion met recht gezegd worden: “Mijn lust is aan haar!” en God zal al Zijn grote beloften vervullen.

“Doch gij hebt lijdzaamheid nodig, opdat gij den wil van God doet en de belofte ontvangt.” Ja, bemerken wij niet reeds enige onloochenbare, liefelijke toebereidselen tot deze heerlijkheid, als wij niet onopmerkzaam zijn met betrekking tot het tegenwoordige en ondankbaar tegenover God.

Horen wij niet hier en daar van predikanten, die bekeerd worden, daar het toch de predikanten zijn, wier bekering de meeste zwarigheden oplevert. Welk een verbazend en verblijvend onderscheid ontvaren, wij, als wij slechts twintig jaren teruggaan en het toen en thans vergelijken. Hoe menige stad moet het thans dulden, dat het Evangelie binnen haar muren wordt verkondigd, hetwelk naar haar eigen bekentenis, in geen vijftig jaren werd gepredikt. Welk een liefelijke uitwerking heeft de verspreiding des Bijbels onder Heidenen en Joden, en nog veel andere goede inrichtingen van onze tijd. Men zij slechts niet al te achterdochtig, en ga niet al te ver in het wantrouwen, dan ziet men in de gebrekkige werkzaamheid der

Christenen van onze tijd wel oorzaak om te hopen op groter en gezegender gevolgen voor de toekomst.

Tegenwoordig moet het alle knechten Gods zwaar op het hart wegen wat het oude Sion zo dringend uitsprak: "Dat de Heere opsta en Zich over Sion ontferme." Doch een ieder zie daarbij vooral op zichzelf, opdat hij niet anderen predike, en zelf verwerpelijk worde. Het naar buiten werken voor of aan anderen is toch slechts het gereed maken van een lamp; maar de hoofdzaak is de verborgen olie, die haar doet branden.

Er bestaat een Sion. Velen kennen het volstrekt niet; velen zijn het vijandig en tonen dit met woorden en daden, door lasteringen, bespottingen en allerlei kwaadspreken; velen zoeken het allerlei afbreuk te doen. Doch het is vast op een Rots gegrond; deze Rots is Christus Zelf, en op die Rotsgrond bouwt Hij Zijn gemeente zodanig, dat de poorten der hel haar niet kunnen overweldigen. Hij, die op deze Rots valt, wordt verbrijzeld, en op wien Hij valt, die zal vermorzeld worden, en is dus in elk geval verloren.

Welgelukzalig allen, die in en voor Sion worden geboren. Al gaat het dan ook met deze geboorte als met die andere, van welke Christus zegt: "Een vrouw wanneer zij baart, heeft droefheid, dewijl haar ure gekomen is; maar wanneer zij het kindeken gebaard heeft, zo gedenkt zij de benauwdheid niet meer, om de blijdschap, dat een mens ter wereld gekomen is. Welgelukzalig is hij, die deze geestelijke geboorteweeën ondervindt, met de blijdschap als gevolg.

Heere, sta op en ontferm U over Sion; want de tijd is gekomen, dat Gij haar genadig zijt en verlossing bewerkt uit haar gevangenschap." Amen.

HET OPSTAAN DER DOCHTER SIONS

Numeri 34:24 Jesaja 52:2

“Maak u uit het stof, sta op, gij gevangene van Jeruzalem; maak u los van de banden van uw hals, gij gevangene dochter van Sion.”

“Schud u uit het stof, maak u op, zit neder, o Jeruzalem! maak u los van de banden van uw hals, gij gevangene dochter van Sion!” (Statenvertaling)

In de voorgaande leerrede heb ik aangekondigd, dat ik in de naam Kemuel aanleiding vond enige beschouwingen te geven over enkele Bijbelplaatsen, waarin de eerste lettergreep van deze naam voorkomt. Daarom heb ik terstond Jes. 52:2 voorgelezen. Hier wordt dat woord door: sta op vertaald. Daarmede verbind ik Jes. 60:1: “Maak u op, word verlicht; want uw licht komt, en de heerlijkheid des Heeren gaat over u op.”

De vorige keer beschouwden wij Sion in het algemeen, en wel zoals het zich in druk en rampen genoodzaakt zag uit te roepen: “Heere! Gij zult opstaan, Gij zult U ontfermen over Sion!” Zij spreken van Sions stenen en gruis en betonen daardoor hun medelijden; maar God belooft sieraad voor as.

Ik wenste thans meer bijzonder over de leden van Sion persoonlijk te spreken, van Sion als een dorre plaats, als onder druk en in banden, als met stof en as bedekt, als een voorwerp van medelijden beschouwd, dus niet in zijn schoonheid en heerlijkheid.

Daarmede staan de beide plaatsen uit Jesaja in het nauwste verband. De aanspraak is dierbaar: gij heilige stad, o Jeruzalem; maar als er staat: O Sion, trek uwe sterkte aan, dan herinnert dit aan zwakheid, waarin het verkeert; trek uw sierlijke klederen aan, gij heilige stad, herinnert aan een onsierlijke toestand. Schud u uit het stof, dus was het in het stof gelegerd; maak u op, also zat of lag het zelfs in het stof. Ziet, op welke beklagelijke toestanden wijst het ons als er staat: gij gevangene dochter van Sion, als er van banden aan de hals gewag wordt gemaakt, waarvan het zich moet losmaken. En als er in hoofdst. 60 staat: “Maak u op, word verlicht,” dan onderstelt dit immers donkerheid, ja duisternis. Vele plaatsen in de Psalmen bevestigen dit. Wij achten het niet nodig ze woordelijk aan te halen.

Als wij nu van druk en lijden en ongestalte of verval van Sion in zijn bijzondere leden iets willen opmerken, dan neem ik het vooreerst met Sion niet zo nauw, dat ik bij uitzondering slechts echte godzaligen daaronder versta. Er bestaat een middenklasse, waarvan men eigenlijk niet weet, waarbij men haar moet tellen, of zij tot de wezenlijke schapen behoort of niet. Er openbaart zich veel goeds bij hen, en al behoren zij nog niet tot hen, die de Heere met een aar, nog veel minder met de volle tarwe in de aar vergelijkt, zo is er toch grond om te hopen, dat zij tot dat kruid behoren, dat de ware gedaante van tarwe eindelijk zal verkrijgen; dat zij, hoewel nog niet gelovende, toch uit de dood zijn opgewekt, en het met hen zal gaan naar het spreekwoord: “Die heeft, dien zal gegeven worden, opdat hij overvloed hebbe.”

Zo gaat het ook wezenlijk met menigeen. Zij wassen. Christus bekomt een gedaante in hen. Er komt iets in hen doordringen. Men mag zich over en met hen verblijden. Maar met anderen gaat het niet zo naar wens. Zij blijven steeds in een en dezelfde toestand, en komen niet verder. Ja, velen gaan zelfs terug en geraken in een groot verval. Dit komt ook met Gods Woord overeen. Er zijn, zoals de Heere zegt, mensen, die het Woord terstond met blijdschap aannemen; het zijn verstandige lieden, zij vatten het schone, welluidende en gepaste van die blijde boodschap en menen, dat dit ook wel voor hen geschikt is; maar in de aanvechting ontwaren zij het anders en vallen af, gelijk de bladeren in de herfst; want zij hebben geen wortel.

Ten tijde van Johannes waren er mensen, van wien het scheen, dat zij mede tot de discipelen van Jezus behoorden, evenwel het bleek anders te zijn; later gingen zij uit hen uit en bewezen

daardoor, dat zij nimmer tot hen hadden behoord; “want, indien zij uit ons waren geweest, zo zouden zij met ons zijn gebleven.” (1 Joh. 2:19) Demas was een medearbeider van Paulus (Filemon vers 24) en kreeg toch de wereld weder lief. In 1 Tim. 1 zegt zelfs de apostel, dat er waren, die geloof en goed geweten van zich gestoten hadden en schipbreuk aan het geloof geleden; hij noemt enigen met name, die hij de satan had overgegeven, opdat zij getuchtigd werden om niet meer te lasteren. Hij vindt het raadzaam, in Hebr. 3:13, ook de ware Christenen toe te roepen, dat zij elkander dagelijks moesten vermanen, zolang het heden genaamd wordt; opdat niet de een of ander verhard werd door de verleiding der zonde.

Het gevaar is alzo aanwezig, en het komt er op aan, door de rechte middelen en langs de rechte weg het te ontgaan, of daaruit verlost te worden. Ziet, Petrus schrijft van mensen, die door de kennis van Jezus Christus de besmetting der wereld waren ontvloeden, en toch weder er in werden gewikkeld; en het laatste werd hun nog erger dan het eerste. En het ware hun beter, dat zij de weg der gerechtigheid niet gekend hadden, dan dat zij die gekend hebbende, afkeren van het heilig gebod, dat hun was overgegeven.

Hij bevestigt het geheel met het walgelijk beeld van honden en zwijnen, welke zulke mensen zich gelijk maken. Maar daarom vermaant hij ook en schrijft: “Broeders! benaarstigt u te meer om uw roeping en verkiezing vast te maken, want dat doende, zult gij nimmermeer struikelen.” Paulus vraagt de Galatiërs, nadat zij zo wel liepen: “Wie heeft u verhinderd, de waarheid gehoorzaam te zijn?” Had een zekere koning van Israël vijf- of zesmaal geslagen, hij had zijn vijanden geheel overwonnen; maar hij deed het slechts driemaal, nu was het mis. Zijt niet traag in alles wat gij doet; zijt vurig van geest.

Alzo komen velen niet voort, maar keren terug, gelijk de aanhang van Korach; zij gevoelen zich opgewekt, doch zij slapen voort; men heeft goede hoop voor hen, maar zij beantwoorden niet aan de verwachting; zij schenen te bloeien, doch de bloesem viel af, zonder vrucht voort te brengen; zij verzuimen, gelijk de apostel zegt, Hebr. 12, de genade Gods; zij worden zelfs de bitterste vijanden, zoals Simon de tovenaer, of ten hoogste zwetsers, en brengen een boos gerucht over het koninkrijk van Christus; zij zijn schandvlekken voor de gemeente des Heeren. Dit ziet men niet zelden bij menigvuldige gevallen van bekering, waarvan dikwijls weinig of niets overblijft. De apostel noemt de zodanigen kale, onvruchtbare, tweemaal gestorven bomen, waterloze wolken, waarvan men regen zou verwachten, doch die door den wind worden uiteengejaagd.

Zulke zielen, van welke wij hier spreken, van welke men enigen tijd zulke dingen hoort, dat men het beste van hen hoopt en wenst, geraken nochtans met de tijd in een jammerlijk verval. Het ontbreekt hun zowel aan een ware zelfkennis als aan de genade. Zij praten anderen na, bijzonder hen, die in aanzien en ere staan, zonder eigen ervaring te hebben gehad; ja zij spreken wellicht hoge woorden, waarachter toch niets schuilt dan zelfbedrog. Het kan ook wel zijn, dat zij een bijzondere ijver betonen in allerlei uitwendige, goedgeemeende dingen, en de Farizeeën gelijken, die goede dingen beoefenden, om de mensen te behagen en om roem bij hen te verwerven, nochtans zouden zij zich wel teruggetrokken hebben, als zij verachting en vervolging daarvan hadden inge oogst.

Toch komt dikwijls hun inwendig verval ook in uitwendige handelingen aan het licht, zodat zij ook niet meer schijnen te zijn, wat zij nooit waren. O hoeveel beter is het met hen gesteld, op wie het woord van Petrus van toepassing is: “dat is de rechte genade, waarin gij staat.” Hij, die niet door de rechte deur ingaat, is een dief en moordenaar. Hoe beklagenswaardig is het niet, als van iemand het woord, Openb. 3, geldt: “Gij hebt de naam dat gij leeft, maar gij zijt dood.” Daarom, versterk het overige, dat sterven zou. Alle plant, die mijn hemelse Vader niet geplant heeft, wordt uitgeroeid. Alle rank, die geen vrucht draagt, wordt door Hem afgesneden.

Evenwel, gelijk het van Sion in het algemeen waar is, dat het enige tijd in een staat van groot verval kan geraken, zo is dit ook dikwijls bij enkele ware leden het geval. Zij kunnen de beste

vruchtbomen in de winter gelijkvormig worden, en dat wel uit- en inwendig; en ik geloof, dat men zelfs zou kunnen onderscheiden, of het een zelf veroorzaakt, dan wel een door God beproevend lijden is, zoals dat van Job en Abraham tot het laatste, en vele van Jakobs en Davids smartelijke ervaringen tot het eerste behoren, en hun daarom overkwamen. Omdat David het volk liet tellen, liet de Heere zoveel duizenden omkomen en maakte het aantal zoveel minder. Maar van Job zegt de Heere tot de satan, dat hij Hem had bewogen Job zonder oorzaak te verderven.

Wat nu de uitwendige omstandigheden aangaat, die Sion in zijn leden hebben gedrukt, zo had Sion dikwijls reden genoeg, om met Paulus, waar hij van verdrukking, angst en wederwaardigheden spreekt, zich te beschouwen als ten dood overgegeven; geacht als schapen ter slachting. Afgrijzen en verbazing zou ons overvallen, als ons de martelingen werden geschilderd, die de Roomse kerk de Christenen van ons geloof in Cabrières en Merindol deed ondergaan, zodat zij hun bronnen met stenen verstoppten, de tuinen en akkers verwoestten, de vruchtbomen van hun kruinen beroofden, of ze omhieuwen; dat zij de mensen, oud en jong, tot de kleine kinderen toe, in schuren samendreven en die dan in brand staken, terwijl zij allen, die de vlammen ontlieden, met lansen naar het vuur terugdrongen. Had Sion toen geen reden om te klagen: “De Heere heeft mij verlaten, de Heere heeft mij vergeten;” en om te vragen: “Zo de Heere met ons is, waarom is ons dan dat alles wedervaren?”

En wat zegt de apostel, Hebr. 14, van hen, van wie hij getuigt, dat de wereld hun niet waardig was! Is dit niet een geheimzinnig raadsel der goddelijke voorzienigheid? En hoe gaat het menig dierbaar, hoogbegenadigd kind Gods naar het uitwendige? Toch is dit geen maatstaf, want naar het uitwendige gaat het dikwijls de vrome als de goddeloze, en Salomo was niet de enige, die rechtvaardigen zag, welken het ging, als hadden zij de werken der goddelozen, en goddelozen, als hadden zij de werken der rechtvaardigen.

Doch het is opmerkelijk, dat het sommige personen kwalijk begint te gaan, wanneer zij beginnen godzalig te leven. Jezus ontmoet hen met een zwaar kruis, daar zij juist van de akker komen. Dit uitwendig lijden kan echter zeer wel verdiend zijn, en de vraag: waarmede heb ik dat verdiend? is niet altijd verwerpelijk. Indien wij onszelven veroordelen, worden wij niet geoordeeld. Gij zijt arm; maar gij zijt wellicht ook niet spaarzaam, niet overlegend en ook niet vlijtig, verwonder u dan niet; gij zijt ziekelijk, wellicht is dit een gevolg van vroegere zonden en uitspatting. O zondaar, sla de ogen op uw afgelegde weg en naar binnen in uw hart, en verootmoedig u onder de almachtige hand Gods.

Wellicht hebt gij zulk een verhard en bandeloos hart, dat zulke harde slagen en gevoelige stoten voor u noodzakelijk en heilzaam zijn. Het is uwer boosheid schuld, dat gij zo wordt gestuit. Ach voor U, o Heere! is niemand onschuldig; nochtans zijn “de wegen des Heeren louter goedertierenheid en waarheid dengenen, die Zijn verbond en getuigenis bewaren.”

De burgers van Sion komen ook wel in inwendige, geestelijke toestanden, die zeer bedenkelijk zijn. Willen wij ook daarvan iets zeggen, dan kunnen wij dat slechts met een zekere schuchterheid doen, ja, moeten ons vergenoegen met enige aanwijzingen te geven. Het is een moeilijke, maar ook onnodige taak, nauwkeurig te willen bepalen, hoe ver de mens het in kennis kan brengen, terwijl hij nochtans een natuurlijk mens blijft, en aan de andere kant hoe ver een mens kan zinken en vervallen, terwijl hij toch een wedergeborene, een kind Gods is en blijft. De Heere kent de Zijnen.

Ons is in het algemeen bevolen, de bomen, zo wij ze al willen beoordelen, aan de vruchten te kennen. Maar, helaas, wie kan dat doen in de winter? Doch er bestaat ook een verval in de kennis. En als Jezus van tijden spreekt, waarin, indien het mogelijk ware, ook de uitverkorenen zouden worden verleid, dan ligt in deze wijze van uitdrukking wel een volmaakte verzekering in het algemeen, maar is er persoonlijk niet te bepalen, hoe ver ook een kind Gods in allerlei dwaling gewikkeld kan worden.

Augustinus, die wij met recht als een grotelijks begenadigde eren, verstond de leer der rechtvaardigmaking toch niet, en verwarde of vermengde haar met de heiligmaking, hoewel hij de zogenoemde en door de liberalen zo geliefkoosde vrije wil niets toeschreef. En aangaande de Corinthiërs was Paulus zeer bezorgd, dat, gelijk de slang met hare list Eva verleidde, alzo hun zinnen mochten betoverd en afgeleid worden van de eenvoudigheid van Christus. Men vindt nieuwmodische, naar iets nieuws hakende mensen, wie het oude niet behaagt of smaakt in zake van godsdienst; zij willen gedurig iets nieuws horen en lezen, ja, men vindt zulke leesgierige mensen zonder een geest van beproeving, wier hart nog niet vast is geworden; men leest allerhande dagbladen, romans, godsdienstige boeken en ook wel de Bijbel, en door allen gevoelt men zich evenzeer, helaas, gesticht; maar het hart wordt niet vaster, men laat zich her- en derwaarts slingeren door allerlei wind der leer en wordt hoe langer hoe onvaster.

Men vindt hooggevoelige mensen, die een wijze van voorstelling beminnen, die aan hun eigenliefde en eigen roem nog iets overlaat; die dan ook niet horen willen dat Jezus zegt: "Zonder Mij kunt gij niets doen!" Er zijn ook verstandigen, die hun eigen mening en opvatting als richters ook in het geestelijke willen laten gelden; velen van hen zijn als begraven onder vooroordelen, zodat nauwelijks de naam van iemand, die iets bevestigt, behoeft te worden genoemd, en de gewichtigste waarheden worden reeds verdacht gemaakt. Deze zijn vleselijk, zoals Paulus spreekt. Zolang iemands natuur in volle bloei staat en het mes der besnijding de waterloten nog weinig heeft weggesneden; zolang men van zijn eigen ik nog zo vol is, is het een duidelijk bewijs, dat men door louter eigen wijsheid nog diep in de dwaasheid ligt, de mensen als bomen aanziet, en nodig heeft, dat Jezus een en andermaal de handen oplegt. Maar laat ons deze beide hoofdstukken van het Christendom goed leren verstaan en gevoelen, namelijk zonde en genade.

Er bestaat ook een verval en ongestalte, die enkele personen in Sion kan treffen. Ik wil juist niet van een vallen in de zonde spreken, dat, gelijk het Woord van God leert, evenmin een bewijs is, dat iemand zonder genade is, als dat een natuurlijk vallen bewijst, dat men lam is. Maar in alle omstandigheden zijn toch zulke gevallen gevaarlijke, zeer beklagenswaardige, boze verschijnselen, en dit wel bozer en gevaarlijker, naarmate zulk een persoon meer lichtzinnig, trots en gerust wordt. Er bestaat groot gevaar, dat zieke mensen verhard worden door het bedrog der zonde, en dit bewijst, dat het inwendig kwalijk is gesteld, wellicht nog nooit goed geweest is en men niet bevoegd is, zich voor een burger van Sion te houden, maar veeleer te denken, hoe ellendig het gesteld is, leed te dragen en zich boetvaardig tot den Heere te bekeren.

Er is nog een wangestalte van een andere aard, wanneer de ziel meer naar haar mening en haar gevoel, dan in werkelijkheid in verval is geraakt. Dit overkomt vooral zulke zielen, die met bijzondere gaven der genade bedeed zijn, welke hun dan onttrokken worden, hetzij na een vorige misstap of zonder eigen schuld. Zij hadden wellicht een uitnemend licht en zagen de heerlijkste waarheden op een verrukkelijke wijze als het ware tot op de bodem; maar nu is het licht hunner ogen verdonkerd, en nauwelijks zien zij nog de schemering. Zij bezaten een krachtig geloof, dat zij Christus, in Wien alle beloften ja en amen zijn, geheel, zonder enige bedenking en met blijmoedigheid zich toe-eigenen konden, waartoe zij thans slechts met een bevende hand en dat nog nauwelijks instaat zijn. Zij genoten zulke rijke vertroosting en gevoelden zich er zozeer van doordrongen, dat zij de bekommerden niet genoeg verdragen konden, en niets anders dachten, dan dat hun verdere weg geen andere zou zijn, dan die welke in Psalm 23 wordt geschetst, en dat zij zeggen konden: "Ik zal dan gedurig bij U zijn!"

Zij kenden en beschouwden zich als in Christus zo rechtvaardig en heilig, alsof zij nimmer zonden begaan of gehad hadden, en hadden ook vrijmoedigheid voor den dag des Heeren. Zij werden rijkelijk gewaar, dat zij juist daarmee op de rechte grond stonden, waarop de heiligmaking en godzaligheid het best en gemakkelijkst voorwaarts gaan, dewijl het juk van

Jezus wezenlijk zacht en Zijn last licht wordt, en de oude vijand onder hun voeten vertreden ligt. Daarbij ging dan nu ook deze gedachte gepaard, dat het niet alleen zo blijven, maar alle dagen nog heerlijker worden zou. Doch, helaas, hoezeer is dit op een zeer bedroevende wijze veranderd. Die sieraad is as, de blijdschap treurigheid geworden, en in plaats van de klederen des heils een bedroefde geest. Dat is een zeer treurige toestand naar het gevoel, maar nuttig in uitwerking, onderscheiden in trappen alsook in duurzaamheid. Doch deze toestand duurt, zolang het God behaagt; en alle eigen pogingen om er zich uit te werken, zijn tevergeefs. Jeruzalem is gevangen. Zij zit in het stof, die heilige stad. Haar hals is in banden. Maar het duurt slechts zolang totdat haar wordt geboden: “Maak u op, word verlicht; want uw Licht komt en de heerlijkheid des Heeren gaat over u op.” Jes. 60:1, 2.

O welk een beminnelijk bevel! hoezeer wordt daardoor alles weder vernieuwd, zodat haar wordt gegeven sieraad voor as, vreugdeolie voor treurigheid, het gewaad des lofs voor een benauwden geest. Sion trekt zijne sterkte aan, zodat het sterk wordt in zwakheid, ja alles vermag door Hem, Die kracht geeft, namelijk Christus. Het wordt heerlijk versierd, terwijl het wordt bekleed met klederen des heils en omhangen met de mantel der gerechtigheid. Het wordt gewaar, dat God het voor een heilige stad erkent, dewijl de Heere daarin woont en werkt, en daarom houdt het zichzelf ook daarvoor. Deze Simson bekomt zijn haren weder terug, en wee nu de Filistijnen.

De bede van de Psalmist, 119:128 wordt vervuld: “Richt mij op naar (of door) uw woord.”

Zo bloeit Israël als een lelie, als de Heere voor hen is als de dauw (Hos. 14: 6). “Uw vrucht is uit Mij gevonden.” Vers 9.

Beproeft nu uzelf. Wat zijt gij? Waar behoort gij tehuis? Zijt gij in de geboorte blijven steken? Is er veel in u omgegaan, wellicht onder uw belijdenis leren en afleggen voor God en de gemeente? Maar wat is daaruit geworden? Heeft u niemand gehoord en staat gij daarom nog de ganse dag uws levens op de bezige markt dezer wereld? Zijt gij nog wolven, maar zonder regen, tweemaal gestorven bomen? O, keert weder, keert weder, ja bekeert u en brengt vruchten der boetvaardigheid voort, der bekering waardig.

Zijt gij nog werkzaam, nog aan het vurig bidden, zoeken en kloppen? Goed, benaastigt u dan in de kracht des Heeren om uw roeping en verkiezing vast te maken. Bidt, en u zal gegeven worden; zoekt, en gij zult vinden; klopt, en u zal opengedaan worden; ja bidt en zoekt en klopt steeds aanhoudender, totdat u wordt opengedaan.

Zijt gij in een wezenlijk verval geraakt, gelukkig voor u, als gij het ziet, gevoelt en belijdt, als het u bekommerd, onrustig maakt en begerig naar den Heere uitdrijft, als het u gaat zoals de Heere aan Jeremia vraagt: “Zal men vallen en niet weder opstaan?” Valt gij, staat spoedig weder op; maar gevoelt gij, dat u daartoe de kracht ontbreekt, bidt den Heere, dat Hij u oprichte.

Zijt gij een klagend Sion: Sta op, ja sta op, Sion, trek uw sterkte aan. “Maak u op, word verlicht, want uw Licht komt en de heerlijkheid des Heeren gaat over u op.” Amen!

PALTIËL

Numeri 34:26

Ziet, ook de hier genoemde vorst is een van de twaalf mannen, die God had uitverkoren, om het beloofde Kanaän onder de twaalf stammen Israëls te verdelen. Wat nu deze naam betekent is bijzonder hetgeen een ieder tot zaligheid leidt, die daartoe gebracht wordt; want in de naam Paltiël is juist vervat wat Paulus, 2 Tim. 4:18, zegt: dat de Heere hem zal verlossen van alle boos werk en bewaren tot Zijn hemels koninkrijk; maar wat betekent Paltiël in onze taal? Dit: De sterke God is mijn Redder.

Laat ons enige teksten aanhalen, waarin dat woord voorkomt. David bedient zich daarvan in Ps. 18:49, als hij zegt: “Die mij redt van mijn vijanden.” In Ps. 32:7: lezen wij evenzo: “Gij zijt mijn bescherming. Gij wilt mij voor angst behoeden, opdat ik gered, gans vrolijk roemen kan, Sela. Letterlijk: Gij omringt mij met gejuich der redding van de Palti.” En in Ps. 37:40: “De Heere zal hen bevrijden van de goddelozen; want zij betrouwen op Hem.” In Jes. 4:2: “Des Heeren spruit zal liefelijk en schoon zijn bij hen, die behouden worden in Israël.” (Vertaling van Luther.)

De sterke God is mijn Redder, dat is wat het woord Paltiël betekent. Een redder is iemand, die uit grote nood, gevaar en dood verlost, en in een verzekerde toestand verplaatst. Nu als zulk één wordt de Heere ons hier beschreven. Deze Paltiël is dus geheel en alleen instaat om Israël tot het bezit van Kanaän te brengen. Het is een woord des geloofs.

Laat ons bij de beschouwing van deze naam op twee hoofdzaken letten:

- I. Op het gevaar.
- II. Op de redding

I.

Het gevaar, de ellende, de behoefte aan een redder, aan deze Paltiël, is onbegrijpelijk groot en dringend. Doch helaas, het is een onbekend, ongevoeld, ongeacht gevaar, en dat is het allerergste. De mensen liggen van natuur allen dood in dat gevaar, vandaar dat men ook zo onverschillig is tegenover deze Paltiël.

Doch daarbij zullen wij ons niet ophouden; maar willen vooreerst trachten enigermate het gevaar te schilderen; al is het dat de wijsheid dezer wereld daarover moet klagen of razen; de opperste Wijsheid toch klaagt ook: “Dewijl Ik geroepen heb, en gij geweigerd hebt; Mijn hand uitgestrekt heb en er niemand was, die opmerkte; en gij al Mijn raad verworpen en Mijn bestraffing niet gewild hebt, zo zal Ik ook in uw verderf lachen; Ik zal spotten wanneer uw vrees komt.” (Spreek. 1:24-26)

Het is het grootste ongeluk, waarin de natuurlijke mens verzonken ligt, dat alle verstand te boven gaat en geen tong vermag uit te spreken; een ongeluk, waarin de meeste mensen reeds zijn verzonken en vergaan, ja, het is verschrikkelijk om te zeggen, en nochtans waar, waarin de meeste mensen zullen verzinken en vergaan, en het verderf met snelle schreden naderen; een ongeluk, waaruit niemand zichzelf kan redden, ja, waaruit ook geen schepsel kan verlossen, en wat nog erger is, waaruit niemand gered wil zijn, zodat de discipelen met recht vraagden: “Wie kan dan zalig worden?” en ten antwoord kregen: dat het bij de mensen onmogelijk is; maar bij God alle dingen mogelijk zijn. En als een zeker man vraagde: “Heere! meent Gij, dat er weinigen zalig worden?” antwoordde de Heere Jezus geen neen of ja; maar zeide: “Strijdt gij om in te gaan door de enge poort; want velen, zeg Ik u, zullen zoeken in te

gaan, en zullen niet kunnen.” Als nu zij het doel missen, die daarnaar trachten, wat zal er dan van anderen worden? Is er geen Paltiël voor ons, dan zijn en blijven wij allen verloren.

Onze nood en onze ellende bestaan in de zonde, in haar heersende en verdoemende kracht. En nochtans, zo verkeerd is de zondaar, dat hij in het bedrijven der zonde zijn lust zoekt en de godzaligheid haat met alles, wat hem in de uitoefening der lusten in de weg staat. De meesten onzer zijn wel onderwezen, en weten, als zij gevraagd worden, te antwoorden: wat is het grootste kwaad? De zonde. Maar, wie is zo geleerd, om dat wezenlijk voor het grootste kwaad te houden? Hij alleen, die van God is geleerd. Ja, wie belijdt slechts wat eigenlijk de zonde is? En wie wil het weten? Men kan het niet eens willen, want men is juist dood in hetgeen, waarin men tegelijk leeft.

Wij spreken hier geenszins alleen van grove zondaars, dieven, bedriegers, hoereerders, moordenaars en echtbrekers en alles wat de gezonde leer wederstaat, alsof dat alleen de zondaars waren. Ach, neen! denkt eens aan die rijke, eerbare en zo beleefde jongeling, die voor Jezus in het openbaar nederviel; denkt aan de beslissende uitspraak, die de mond der waarheid over deze voortreffelijke jongeling laat horen; een vonnis, dat ook de discipelen deed vrezen en verschrikken, zodat zij uitriepen: “Wie kan dan zalig worden!”

Hij was onberispelijk naar de wet. Hij had alles letterlijk onderhouden van zijn jeugd af. Hij vroegde niet naar ijdele dingen, maar wat goeds hij moest doen, opdat hij het eeuwige leven mocht beërven. Beërven, zo drukt hij zich uit, en niet verwerven of verdienen. Jezus noemt het moeilijk en bij de mens onmogelijk, dat zulk een in het koninkrijk der hemelen ingaat. Een ding ontbreekt deze beminnelijke jongeling, en wij noemen hem met recht beminnelijk, dewijl er staat, dat Jezus Zelf hem aanzag en liefhad. Doch waarin bestond dat ene? Indien hij ook had gedaan, wat de Heere hem zeide: alles verkocht, wat hij had, zo zegt nochtans de apostel: al ware het, dat hij alles aan de armen gaf en had de liefde niet, dat het hem geen voordeel zou aanbrengen. Ziet de ene helft der tien maagden, tot wie aan het einde gezegd wordt: “Voorwaar zeg Ik u, Ik ken u niet.”

Waarin waren deze van de andere vijf onderscheiden? Naar het uitwendige in genen dele. Ja, zekerlijk één ding ontbrak hun, dat de anderen wel hadden, dat olie wordt genoemd.

Maar waarin bestond die olie? Indien gij het weet, zalig zijt gij, zo gij het doet. Die maagden werden het eerst gewaar, toen het te laat was. O welk een ongeluk!

Zoek dan de ellende, die de zonde over u brengt, niet slechts in de uitwendige wandel. Zij woont in ons. Zij bestaat in de erfzonde, waardoor wij onbekwaam zijn tot enig goed en geneigd tot alle kwaad; zij bestaat in de geestelijke blindheid, daar de natuurlijke mens niets begrijpt van de dingen, die des Geestes zijn; zij bestaat in het ongeloof, daar de mens zonder God en zonder gegronde hoop leeft; zij bestaat in de vijandschap tegen God, die de gezindheid des vleses ten grondslag heeft. Ziet, dat is de oude mens, die moet gij leren kennen, zal Paltiël u noodzakelijk en dierbaar worden. Doch wat baat het, gij wilt niet, en als gij wilt, zo kunt gij niet; want de zonde heerst over de mens.

Wij bedoelen daarmee niet zozeer de grove bewijzen daarvan; want er zijn immers mensen, die zozeer door de gierigheid worden beheerst, dat zij van het geld niet zat kunnen worden, hoeveel zij ook reeds daarvan bezitten, die niet slechts voor anderen, maar zelfs ook niet eens voor zichzelf iets kunnen missen, zonder de minste dank daarvoor te hebben. Er zijn mensen, die aan de dronkenschap zozeer zijn verslaafd, dat zij het drinken niet willen of kunnen laten, hoewel zij hun uitwendige ondergang voor ogen zien, ja, al ware het, dat zij de brandende hel voor hun ogen zagen, zo zouden zij zichzelf daarin storten.

Men vindt er velen, die aan het spel zodanig gekluisterd zijn, dat zij dag en nacht de slaap en alles wat zij hebben daaraan wagen, en menigmaal liever in de vertwijfeling met eigen hand zichzelf naar ziel en lichaam vermoorden, dan dat zij zulke kluisters, waarmee de satan hen gebonden houdt, verscheuren.

Niet minder verschrikkelijk is de heersende macht der zonde, die zij in het binnenste uitoefent, en die een mens eerst dan gevoelt, als hij deze heerschappij begint te ontlopen, als zij door hoger hand is gebroken. Ik bedoel hier de inwendige, aangeboren, gehele blindheid in alle dingen, die tot het koninkrijk der hemelen behoren; een blindheid, die des te rampzaliger is, dewijl zij meent meer ziende te zijn naarmate die blindheid groter is; een blindheid, die door geen natuurlijke middelen te genezen is, en slechts door een wonder wordt genezen, door een wonder der almachtige genade, gelijk aan dat, waardoor God het licht gebood uit de duisternis voort te komen. Ik bedoel hier de gezindheid des vleses, die vijandschap tegen God, die zich der wet Gods niet onderwerpt en het ook niet kan.

Ziet wel toe, dat gij onder de benaming: gezindheid des vleses, of gelijk Paulus zegt: vleselijk gezind zijn, niet slechts ontuchtigheid verstaat; want het betekent de ganse gezindheid, zoals zij in de mens gevonden wordt, zolang hij niet wedergeboren is. Zijn gehele godsdienst oefening is daaronder begrepen, zelfs zijn bidden is een gruwel. Tevergeefs dienen zij God. Daarom zegt de Heere: "Doet het van Mij weg; ook mag Ik uwer luitenspel niet horen. Uw feestdagen zijn een gruwel."

Bedenkt dan ook het ontzettende woord vijandschap! - Een vijand laat zich nog wel verzoenen; maar de vijandschap geenszins, deze moet uit de weg gedaan worden. De mens kan menen door eigen werk God te behagen, waarvan de wortel vijandschap tegen Hem is! Is er zonde in ons, zo is er vijandschap tegen God, of gelijk Paulus, Rom. 1 zegt, haat tegen God aanwezig. Zonde is vijandschap tegen God. Ware zij zo sterk, als zij boosaardig is, zij zou God vernietigen en zich in Zijn plaats stellen, of zich zulke afzichtelijke afgoden vormen, als men die onder de Heidenen vindt. Zodanig is het met ons gesteld.

Laat mij nog een derde ellende noemen, die ons natuurlijk heimelijk beheerst, het ongeloof namelijk. Het ongeloof is niets dan godslastering en de grootste zonde; want daardoor maakt men God, de Waarachtige en Oneindige, tot een leugenaar, gedraagt zich tegenover Hem als ware Hij een leugenaar en bedrieger. Maar kan er nu wel iets verschrikkelijker en afschuwelijker gedacht worden? Men vraagt: Zou God gezegd hebben? en antwoordt: Geenszins. Het ongeloof ontzegt aan de goddelijke getuigenissen zijn toestemming, aan de goddelijke dreigingen zijn bijval, aan de beloften het vertrouwen. Het doet alsof er geen God en geen Woord Gods ware; ja, alsof het gans anders was, dan Hij in Zijn Woord zegt, en alsof men op niets minder zich verlaten, hopen en vertrouwen kon, dan op Hem.

Zodanig is het ongeloof. Anders wil het niet, maar anders kan het ook niet. Niets is ook instaat, het ongeloof tot andere gedachten te brengen, of anders te overtuigen. Dit vermag God alleen, Hij kan het alleen door de overvloedige grootheid Zijner kracht en de werking Zijner almachtige sterkte. De schepping van het geloof in de ziel is een openbaar wonder, en wel een wonder van gelijke aard, als de opwekking van Jezus Christus uit de doden, zoals Paulus in Efez. 1:19, 20 getuigt. God Zelf heeft alles onder het ongeloof besloten. (Rom. 11:12) Hij is het dus ook alleen, Die ontsluiten kan. Alle middelen zijn zonder Zijn almachtige hand nutteloos. Al spreekt God Zelf, zoals Hij in vreselijke majesteit op Sinaï deed, en al houdt Jezus Zelf lange predikatiën, ja al worden zij met tekenen en wonderen bevestigd, zodat men niet anders zou kunnen denken, dan dat het vruchtbaar moest worden, evenwel baat het toch alles niet slechts niets, maar maakt het nog erger, vanwege de vijandschap des harten.

Een volmaakt geloof heeft men tot nog toe bij niemand, uitgezonderd bij Jezus, dien Ene, gevonden. Ook de gelovigen kleeft toch nog steeds iets van het ongeloof aan, dat zich dan eens meer dan weder minder openbaart, nochtans niet meer heerst. Zulk een daad des ongeloofs openbaart zich op een in het ooglopende wijze bij twee bijbelheiligen in de hoogste graad. De ene wordt in de Schriften des Ouden, de andere in die des Nieuwen Testaments vermeld. De eerste is Job. Men zou bijna zijn eigen ogen niet geloven, als men zijn woorden in hoofdstuk 9:16 leest, waar zijn ongeloof zegt: "Indien ik roep, en Hij mij antwoordt, ik zal niet geloven, dat Hij mijn stem ter ore genomen heeft!" Dat wil met andere woorden zeggen:

Indien ik de duidelijkste bewijzen verkrijg, dat God mijn smeken heeft verhoord, zo vind ik toch daarin geen grond voor de wezenlijke verhoring, maar gevoel een neiging, om het eer aan toeval of andere middelen toe te schrijven, dan om de werken Gods daarin te kennen. Is dat niet erg? En Job zegt dat niet klagende, of op een afkeurende wijze, maar hij zegt: Zo is het met mij. Ziet, indien nu zelfs gelovigen nog aan zulke gebreken, wegens hun ongeloof onderhevig zijn, wat moet men dan verwachten van hen, in welke het ongeloof volkomen heersend is?

Het andere voorbeeld uit de Schriften des Nieuwen Testaments, dat ik bedoel, is van de apostel Thomas. Zijn tien medeapostelen, en zonder twijfel meer discipelinnen, gaven zich acht dagen lang alle moeite om hem te overtuigen, dat Jezus uit de doden was opgestaan; doch tevergeefs. Hij maakte verbazende voorwaarden; want, zegt hij: "Indien ik in Zijn handen niet zie het teken der nagelen, en mijn vinger steke in het teken der nagelen, en steke mijn hand in Zijn zijde, ik zal geenszins geloven." Spreekt een wedergeboren man zodanig, wat kan men dan niet van natuurlijke mensen verwachten; sprak een vriend alzo, wat zou er dan van de vijanden te wachten zijn; welke bewijzen zullen dezen dan niet eisen? Hoe hardnekkig zullen deze zeggen: Ik wil niet.

II.

Onze ellende, onze behoefte aan een Palti, een Redder, Die de El, de sterke God is, ontspruit uit de wet Gods, die voor de begenadigde zondaar die Redder noodzakelijk gemaakt heeft en tot Hem heeft gedreven. Ach, ware er geen wet, dan was onze ellende lang zo groot niet, volgens Rom. 5:13: "De zonde wordt niet toegerekend, als er geen wet is." Maar de wet is het, die de zonde machtig maakt, vers 20. "Zonder de wet is de zonde dood," en het gebod veroorzaakt de dood. (7:10) Maar Gode zij dank, de belofte is ouder en meer geldend dan de wet, die slechts daarbij is ingekomen, evenmin om de belofte te verzwakken, als te vernietigen. Ik spreek nochtans nu niet van de belofte, neen, van de wet. Alleszins bevat ook de wet de allerdiërbaarste beloften des levens. Maar zij knoopt deze aan een voorwaarde, die voor den mens, ook de wedergeborene, onmogelijk te houden is.

Deze voorwaarde ligt in deze eis en belofte: "Doe dat en gij zult leven!" Vraagt men wat? zo ligt het alles in deze weinige woorden: "Heb God lief bovenal en uw naaste als uzelf! Aan deze twee geboden hangt de ganse wet en de profeten." Doch nu bevat die wet daarnevens die alle onheil in zich bevattende dreiging: "Vervloekt is een iegelijk, die niet blijft in al hetgeen geschreven is in het boek der wet, om dat te doen!" Deze wet nu veroorzaakt ons ongeluk, dewijl wij allen zondaars, overtreders der wet zijn, en daarom onder de vloek liggen. Over deze dingen zal ik nu niet verder spreken. Genoeg, hebben wij geen Palti, die voor ons een andere weg ten leven baant, dan die, welke de wet toont, dan zijn en blijven wij allen eeuwig verloren, al hadden wij ook slechts in één gestruikeld.

Is dat niet inderdaad ellendig te noemen? Is ons niet een Palti, zulk een noodzakelijk, Die ons van de wet en haar vloek verlost, of bezitten wij wezenlijk iemand, die ons daarvan heeft verlost?

Onze ellende, onze behoefte aan een Redder is groot en noodzakelijk vanwege de invloed des duivels, waaraan wij gedurig bloot staan. Het is waar, onder een duivelse invloed te staan, dat klinkt vreemd en verschrikkelijk. Ach ja, verschrikkelijk luidt de bevestiging, dat wij onder zulk eens tirannie en heerschappij van nature wezenlijk liggen! En dat dit inderdaad de bedroevende waarheid is, kan uit de Schrift genoegzaam bewezen worden. Wij bedoelen hier niet zulke onbepaalde invloeden, als die, welke in het zich schuldig maken aan afschuwelijke euveldaden aan het licht komen, zoals bij Judas, van wie geschreven staat: "Toen voer de satan in hem;" maar wij bedoelen de invloed, die de boze geesten in het algemeen uitoefenen. Hij, de duivel, de overste dezer wereld, zoals hij op een afgrijselijke wijze wordt genoemd,

heeft zijn werk in de kinderen des ongeloofs. Wie kan, of zal dat werk verbreken? Hij verblindt de ogen der ongelovigen steeds meer en meer, opdat zij het helder licht des Evangelies niet zien. Wie kan verlossen van deze verblindende, waarvan de overste dezer wereld de oorzaak is? Hij doet al wat hij kan, om de bekering des zondaars reeds in haar begin te verijdelen; want komt het geloof uit het gehoor en het gehoor door het Woord Gods, zo is hij behendig werkzaam, om het uit het hart weg te nemen gelijk de vogels, die het gezaaide zaad opeten. Ja, ook de gelovigen worden gewaarschuwd. Hoewel tot hen gezegd wordt: "Gij hebt de boze overwonnen!" nochtans komt ook tot hen het woord: "Simon, Simon, de satan heeft begeerd u te ziften als de tarwe;" en zo vreesde Paulus voor enigen, dat, gelijk de slang Eva bedroog en verleidde, alzo ook hun zinnen afgetrokken zouden worden van de eenvoudigheid des Evangelies en de ganse gemeente des Heeren bidt: "Leid ons niet in verzoeking, maar verlos ons van den boze."

Zijn wij inderdaad schapen, wat zullen wij dan uitrichten tegen zulk een machtige, briesende wolf; zijn wij mensen, wat vermogen wij tegen zulk een listige, vurige slang, wat zullen wij uitrichten tegen zulk een sterke, alles verslindende leeuw? Verloren zijn wij, ja verloren, als de Palti, de Redder ons niet verlost.

Ik eindig, hoewel ik nog veel over dat hoofdstuk, namelijk over onze behoefte aan de Paltiël, de Redder en Verlosser te zeggen heb, namelijk eensdeels over onze traagheid en slaapzucht, het ongeloof en de onwil; anderdeels over het schromelijk gevaar der eeuwige verdoemenis, waarin de mens zich bevindt. Doch ik bewaar dit voor een volgende gelegenheid, in zoverre ik iets voornemen mag en kan.

Ik heb niet bijzonder troostrijk gepredikt, hoewel de troost toch overal doorstraalde. Nochtans behoort de kennis van het gepredikte tot de eerste stukken, die voor de zondaar noodzakelijk zijn, om te komen tot de enigen troost in leven en sterven, ja, tot de eeuwige zaligheid in Christus Jezus en de heerlijkheid daarna volgende. De Heere geve, dat gij, ach, ware het, gij allen, door de Heilige Geest verlichte ogen des verstands mocht verkrijgen; opdat gij daardoor uw ellende en zonde, uw verdoemelijke en verloren toestand, zonder Redder en Verlosser, recht grondig tot uw droefenis en tot uw eeuwige vertroosting mocht leren inzien. Amen.

PALTIËL (Slot)

“En de zon rees hem (namelijk Jakob) op, als hij door Pniël gegaan was, en hij was hinkende aan zijn heup,” zo verhaalt ons Mozes, Gen. 32:31. De zon was ondergegaan, en het was een angstvolle nacht voor hem geweest, die hij geheel eenzaam had doorgebracht. Zijn broeder Ezau trok hem met vierhonderd man en met een vijandelijk oogmerk tegemoet, en hij verwachtte niets minder, dan dat hij hem met vrouwen en kinderen zou verslaan. Jakob was vol vrees, gelijk hij den Heere beleed. Ach ja, dat was een recht duistere nacht vol angst en vrees. Hij bracht alle menselijke voorzichtigheidsmaatregelen in gereedheid; maar deze waren hem niet genoegzaam; hij nam zijn toevlucht in het gebed tot den Heere. Nochtans was het hem in die toestand zeer bezwaarlijk; want in de duistere nacht gevoelde hij zich onverwachts door een Man aangegrepen, Die met hem worstelde, en hem van de plaats, waar hij wilde bidden, trachtte te verdringen, die hij alzo voor een vijand moest houden.

Doch hij worstelde met Hem met gebed en tranen, met dit gevolg, dat die Man, met Welke Jakob moest worstelen zijn heup aanraakte en haar daardoor verwrong, maar hem ook daarna zegende. Nu, zo staat er, rees hem de zon op, en hij was hinkende aan zijn heup. In de natuur werd het licht, terwijl het heerlijke gesternte des daags begon te lichten; dat gesternte, hetwelk afbeeldsel Gods is. In zijn ziel was het nu ook licht; want het licht der zon had alle duisternis verdreven, de worsteling was geëindigd en de vrees en angst verdwenen; zijn ziel was gestild en gerust en had vrede; want hij hing vol kinderlijk vertrouwen aan zijn God.

Zijt gij een waar Christen, zijt gij door menigerlei aanvechtingen beproefd, o! dan hebt gij het ook reeds, en wellicht zeer dikwijls ondervonden, dat u de zon opging. En ach! hoe gelukzalig bevond gij u dan in zulk een heerlijke toestand. Jakob was hinkende aan zijn heup. De ene trede was niet gelijk de andere. Er waren gedurige afwisselingen. Ging de zon op, zij ging hem ook weder onder; eens bleef zij voor hem zolang onder, dat het scheen, alsof zij wel nooit weder zou opgaan; ja, het ging zelfs met dat eenmaal zover, dat hij ook zeide: “Alle dingen zijn tegen mij.”

Nochtans is het eindelijk: de zon rees hem op, zonder ooit weder onder te gaan; want, die ons heeft verlost, zal ons ook verheerlijken. Over deze waarheden zullen wij in deze ure breedvoeriger spreken. De Heere schenke daartoe licht en genade, om te spreken en te horen.

Numeri 34:26

De apostel spreekt in 2 Kor. 1 van een grote verdrukking, die hem en zijn medewerkers in Azië was wedervaren, zodat zij bovenmate werden bezwaard en zelfs in gevaar verkeerden, om hun leven daarbij te verliezen. Doch dit geschiedde daarom, voegt hij er bij, “opdat wij niet op onszelfen vertrouwen zouden, maar op God, Die de doden verwekt, Die ons uit zo grote dood verlost heeft en nog verlost; op Welke wij hopen, dat Hij ons ook nog verlossen zal door uw voorbidding.”

Deze woorden behelzen hetzelfde, wat in onze tekstwoorden de naam Paltiël betekent: “De sterke God is mijn Redder!” Een Redder heeft hij nodig, die zich in gevaar en nood bevindt; een goddelijke Redder behoeft hij, voor wie anders geen redding of verlossing aanwezig is. Ik heb de beschouwing over de betekenis van de naam Paltiël in twee delen verdeeld, en in het eerste gedeelte over onze nood en het gevaar gesproken. Daarover zijn wij in onze vorige verhandeling bezig geweest, waaromtrent echter nog enige punten ter beschouwing zijn overgebleven, die wij thans zullen aanvoeren, om dan van de Redder en Zijn verlossing te spreken.

1. Onze natuurlijke ellende openbaart zich nog behalve in hetgeen wij daarvan hebben gezegd, in een inwendige slaapzucht, het ongeloof en de vijand van onwil. Van deze geestelijke slaapzucht spreekt de apostel in Efeze 5:14: "Ontwaakt, gij die slaapt, en staat op uit de doden, en Christus zal over u lichten." Er bestaat ook een natuurlijke slaapzucht, die gewoonlijk een ongeneeslijke en dodelijke ziekte is. Zulke lieden gaan en staan, en doen bijkans niets anders dan slapen. Worden zij met moeite opgewekt, zo sluimeren zij toch terstond weder in, en vergeten bijkans het eten en drinken, totdat men hen volstrekt niet meer kan wakker maken. Het moge donderen of bliksemen, al staat zelfs het huis in brand, men verneemt het niet. Is dat niet een reddeloze, verschrikkelijke toestand, als dit in het geestelijke voorkomt? En dit is juist het geval bij alle mensen in hun natuurlijke staat.

Het is waar, Paulus zegt: "Ontwaakt, gij die slaapt." Ach ja, dat is wel noodzakelijk; maar het moet iemand anders dan Paulus, Hij moet het zijn, Die onder de naam Paltiël bedoeld wordt, Die dat tot de mens moet zeggen, zal het een goed gevolg hebben; de apostel voegt er daarom terstond bij: "en staat op uit de doden." Hij noemt alzo deze geestelijke slaap een dood zijn, en het ontwaken een opstanding uit de doden. Kunnen de doden dit? - Ach, welk een grote ellende, en daarbij een ongekende, een niet gevoelde ellende! Wat is er niet al gedaan, om de slapenden op te wekken; maar alles is vruchteloos! Dat geslacht ten tijde van de zondvloed werd gewaarschuwd, hun werd een tijdvak van honderd twintig jaar tot bekering gegeven en gezegd: indien zij deze tijd der lankmoedigheid en goedertierenheid onbekeerlijk lieten voorbijgaan, zou God alles van de aarde verdelgen.

Nochtans was het niet alleen vruchteloos, maar die mensen spotten zelfs met dat alles. Doch ziet, nu brak het oordeel Gods los, en spoelde hen allen weg. Welk een verschrikkelijk toneel was het, toen God Zelf onder de verbazendste donders, aardbeving, vuur en het geklank van Sinaï de wet gaf, Zelf met het volk sprak en Mozes Hem antwoordde. Dat gezicht was zo groot, dat zelfs Mozes zeide: "Ik ben gans bevreesd en bevende."

Al het volk was ook hevig verschrikt, en bad Mozes, dat niet God Zelf, maar hij tot hen mocht spreken. Zij waren bereid, alles, wat God gebod, te doen. Dat scheen inderdaad wel te zijn, en nochtans was het niets meer dan hetgeen nog dikwijls geschiedt, dat de ruwste mensen, zolang er een zwaar en vreselijk onweder boven hun hoofden ratelt en kraakt, of door een aardbeving de aarde onder hun voeten davert en schudt, beginnen te bidden en zich vroom houden, totdat die onstuimigheid voorbij is, dan treden zij weder in het vorige spoor, gelijk dit ook met Israël het geval was. Wij willen alles doen, zeiden zij, maar terstond daarna hadden zij een feest, aten en dronken, stonden op om te spelen en pleegden afgoderij.

Ziet, geliefden! dat is de mens zonder genade. Ik verneem dat in vele steden de verwoestende verderfengel de cholera heerst; de krachtigste en doordringendste prediking, met de blinkendste godzaligheid en met wonderen vergezeld, zijn vruchteloos gebleven. Ach, welk een verschrikkelijke en ellendige toestand! Verloren, ja verloren zijt gij allen tezamen, indien gij aan uzelf overgelaten blijft, als Paltiël, als God Zelf Zich niet over u ontfermt en u aanneemt. Maar wat zou Hem van uw kant daartoe dringen? Slapenden dromen vaak zeer levend en werkzaam, zodat zij niet anders menen dan dat zij inderdaad waakten, en nochtans is het niets dan dromen. Ach, hoe gevaarlijk, als het in het geestelijke zo met u gesteld is. O, ontwaakt, gij die slaapt.

2. Daarbij is er nog een vijandelijke onwilligheid ten goede in de natuurlijke mens heersende. "Gij wilt niet tot Mij komen, opdat gij het leven moogt hebben," zegt de Heere; en op een andere plaats: "Gij hebt niet gewild." Dat is de vijandschap tegen God en al het goddelijke, hetwelk de eigenlijke gezindheid des vleses is. Het niet kunnen is zozeer de zaak niet, het niet kunnen maakt zozeer niet strafbaar, maar verwekt wel medelijden, evenals wanneer iemand lichamelijk niet horen en niet onthouden kan. Doch als bij dat niet kunnen ook het niet willen komt, dan is het strafbaar met het helse vuur. En dat is zo met u allen, gij, die natuurlijke, onwedergeboren mensen zijt en blijft, het geval. Gij kunt niet, maar gij wilt ook niet, en

dewijl gij niet wilt, zo kunt gij ook niet! Maar is het zo met iemand, dat hij mag en kan zeggen: het goede te willen heb ik wel, doch het volbrengen ontbreekt mij; als dat geen zelfbedrog, maar waarheid is; als iemand al het goede en dat goede op de rechte wijs wil, dan staat de zodanige zekerlijk reeds onder een ander beginsel dan dat der natuur; want de natuurlijke mens doet evenals de mannen, tot welke Stefanus sprak: zij stopten hun oren toe. Van Jezus Christus, de enige Redder, willen zij niets horen. Met één woord: zij zijn vijanden Gods. Vanwaar komt dan het rechte willen? Volstrekt niet uit ons. Neen, het is een gave Gods. God is het, Die in u werkt beiden het willen en het werken; want wij zijn zo diep in de dood begraven, dat wij niets vermogen.

O, Paltiël! o, Redder! wat zal er van ons worden! wat staat ons anders te wachten dan de eeuwige verdoemenis in de hel, in welke allen gans gewis nederdalen, die de Redder, die Jezus Christus niet hebben. Wat kan men afgrijselijker denken, dan de eeuwige rampzaligheid in de hel! Wat zijn daartegenover alle lichamelijke kwalen! O al zijn zij nog zo groot en langdurig, zij houden toch eindelijk op, al is het ook bij het einde des levens. Maar in de Gehenna, aan gene grenzen des doods houdt niets op, alles duurt oneindig. De worm, die daar knaagt, sterft nimmer; het vuur, dat daar brandt en gloeit, wordt niet uitgeblust; daar is geen de minste verkwikking, al bestond zij ook slechts in enige druppelen waters.

Heeft Jezus, de Fontein des levens en aller zegeningen, eenmaal mensen als vervloekten in het eeuwige vuur verwezen, dan bestaat er verder geen Paltiël, geen Redder meer. Is eenmaal Gods ontferming voor u ten einde, dan is er geen barmhartigheid meer voor u, maar wel eeuwige pijn. Hij heeft zelfs de engelen niet verschoond, die oorspronkelijk zoveel hoger schepselen zijn dan mensen, en meent gij, dat Hij u zou verschonen? Heeft Hij de eerste ganse wereld en alle mensen, slechts acht uitgezonderd, in het water doen omkomen, heeft Hij vele koningen, vorsten en hogepriesters verdoemd, hoe zal Hij u verschonen!

Heeft Hij zelfs een profeet en een apostel verworpen, ei, wat verzekert gij u van het tegendeel? Bevinden zich velen op de weg, die tot de verdoemenis leidt, zijt gij niet waarschijnlijk een van deze velen! Och, welk een schromelijk gevaar! Kan men dat afgrijselijk gevaar niet ontkomen? O ja, want er bestaat een Paltiël, een Redder, namelijk Jezus Christus.

Wij hebben nu enigermate de natuurlijke toestand des mensen, dat is zijn ellende geschilderd. De ellende is groot, maar toch niet te groot, de Paltiël is oneindig groter, namelijk Jezus Christus. Hij is het, Hij alleen! Ach, mocht gij het weten en geloven. Nochtans zijn het niet alleen natuurlijke mensen, die een Heiland behoeven, maar ook de godzaligen gans bijzonder. Zij zijn geheel, bij voorkeur Zijner hand aanbevolen. Zij zijn de kiekens en Hij is de hen, Die hen voedt en leidt, Hij beschermt hen onder de vleugelen Zijner trouw en ontferming, Hij is hun Herder, zij zijn Zijn schapen, van welke Hij geen enkele wil verliezen, daar zij, zonder Zijn oplettend opzicht, een roof des satans zouden worden; maar Hij zorgt voor hen, en niemand mag of kan hen uit Zijn hand rukken.

Het is waar, Mozes beklaagde zich bij God, dat Hij al de last des volks op hem legde en beleed: ik kan het alleen niet dragen. Doch, wie was ook Mozes? Hier is de sterke God, Die Zijn almachtige schouders onder het gebouw houdt. Ach, wat zou het anders ook worden, of wat zou er overblijven? Als wij slechts de toestand van de Christen hier in deze boze wereld beschouwen, dan zou men wel geheel en al verslagen zijn en alle moed verliezen, als men de Paltiël niet onder het volk Gods zag. Onze Heidelbergse Catechismus beschrijft die toestand, als hij de Christen in korte, maar zeer gewichtige woorden laat zeggen: dat onze gezworen doodsvijanden, namelijk: de duivel, de wereld en ons eigen vlees niet ophouden ons aan te vechten; en dat wij zo zwak zijn, dat wij niet een ogenblik bestaan kunnen.

Hoe verwonderd moesten, zou men denken, de lieve discipelen ophoren, toen de Heere tot hen zeide: "Ziet, Ik zend u als schapen midden onder de wolven!" Wat is dat anders, dan hen in het midden des doods te zenden, en hun behoudenis tot een wonder te maken. Toen Hij met

het oog op hen vraagde: “Hoe kunnen de bruiloftskinderen vasten, zolang de bruidegom bij hen is!” zo voegde Hij nochtans deze voorzegging er bij: “maar de dagen zullen komen dat de bruidegom van hen zal worden weggenomen; en alsdan zullen zij vasten.”

Welk denkbeeld maken wij ons wel van de toestand der Christenen in deze wereld, daar zij het met zichzelf niet eens zijn, en ook volstrekt niet eens zijn kunnen, maar gedurig met zichzelf te strijden hebben. Het is waar, wij noemen hen godzaligen, gelovigen, reinen van hart, hemelsgezinden en noemen hen met recht zo. Nochtans bestaat er hier geen tarwe zonder kaf, geen goud zonder schuim; de Christen is een wonderbaar zeldzaam schepsel, uit wonderbare, ja zichzelf wedsprekende eigenschappen samengesteld. Er vliet zekerlijk niet uit een fontein tegelijk zoet en bitter, nochtans is in een Christen tegelijkertijd vlees en geest, die tegen elkander zijn en elkander bestrijden. Het kan zijn, dat een ziel vol geloof is, zoals de Heere ook tot Zijn discipelen zeide: “Nu gelooft gij,” en op een andere tijd, voelen zij zich zeer verre van geloof en godzaligheid. Wat zou er nu van de zo gestelde gemeente worden, als zij niet uit het Hoofd was samengevoegd en handreiking ontving, Die bewerkte, dat het lichaam wies. (Efez. 4:15.)

Voorts is de toestand van de Christen hier beneden een kruisdragen; terwijl de Heere het een ieder tot voorwaarde stelt, dat hij dit kruis moet opnemen. Het is waar, zijn kruis en zijn aan dat kruis volbrachte verzoening is het eigenlijk wat ons heil alleen en geheel uitmaakt, waarom daarvan ook hoofdzakelijk sprake is, zoals Paulus zegt: dat hij zich voorgenomen heeft niets te willen weten onder de Corinthiërs, dan Jezus Christus den Gekruiste. Maar Christus verstaat ook onder kruis die plagen, welke Hij de Zijnen gewoonlijk oplegt. Dat schijnt geheel tegenstrijdig. Men zou zeggen en ook hopen en wensen, dat het niet zo ware, ja dat men bevrijd bleef van hetgeen bekommering en droefheid veroorzaakt, en er niets te verwachten was, dan vrede en blijdschap, als zichtbare zorg met openbare zegeningen van allerlei aard. Zo zou men wel kunnen menen, dat het moest zijn.

Nochtans spreekt Christus van een kruis, van een zichzelf verloochenen, iets wat alzo niet naar onze wens uitvalt; van omstandigheden, die, als zij tegenwoordig zijn, ons geen oorzaak van vreugde, maar wel van droefheid schijnen te zijn, die wij niet gaarne, maar zeer ongaarne hebben en waarvan wij wensen spoedig bevrijd te zijn. Zij worden ons voorgesteld als onmisbaar, dewijl een kinschap zonder kastijding geen kinschap is. Hij, die begeert, met Christus verhoogd te worden, moet eerst met Hem vernederd worden; die begeert met Hem verheerlijkt te worden, moet met Hem eerst allerlei lijden ondergaan; die met Hem eeuwig leven wil, moet eerst met Hem sterven; zal Hij alles in ons worden, dan moeten wij eerst niets worden.

Hoe zullen nu onze zwakke schouders deze last dragen, dan alleen door de Paltiël, Die ons draagt met onze last. En toch is “de man zalig, die de beproeving verdraagt; want nadat hij beproefd is geworden, zal hij de kroon des levens ontvangen.”

De staat van de Christen hier beneden is eindelijk een toestand van velerlei in- en uitwendige aanvechtingen, waarin wij een voortdurende bewaring en verzorging behoeven. Men bedenke eens dat wij niet alleen met vlees en bloed hebben te strijden, maar ook met geestelijke boosheden, met overheden, machten en geweldhebbers. De tegenwoordige stand der wereld is een pest voor het Christendom en is der godzaligheid volstrekt niet bevorderlijk, maar wel zeer vijandig en schadelijk. Verstout het zich, aan het licht te treden en hier en daar opzien te baren, dan is het niet te verwonderen, als zich zulke tonelen vernieuwen, als waarover tijdens het optreden der apostelen werd uitgeroepen: “Komt te hulp! want die mensen, die de ganse aarde beroeren, zijn ook hier gekomen.”

Het is in een geestelijk opzicht een verderfelijke dampkring, een verpeste lucht, die het goede verstikt, en het wortelen en opwassen hindert; een nevel, die het zien belet; een weg, die moeilijk is te bewandelen. Het Christendom vindt zo weinig aanhang, dat men volle kerken als een wonder moet beschouwen, en in de meeste gezelschappen moet verstommen. Het is

niet te loochenen, dat de macht der duisternis werkzaam en in onze dagen bijzonder werkzaam is. Wat zij als verscheurende wolven en briesende leeuwen niet weten te overweldigen, zoeken zij als listige slangen, en wat zij niet als lofredenaars der godzaligheid hopen te kunnen bereiken, zoeken zij als verkondigers der gerechtigheid langs een omweg te bewerken. Hoe treurig ziet het er onder zulke gevaarlijke omstandigheden met de Christenen in deze wereld uit? Waarmede hebben zij zich te troosten? Waarop zullen zij hopen? In hen is geen kracht tegen de grote hoop, die tegen hen is. Maar er gaat een Doorbreker voor hen heen, en zo komen zij alles door.

Het is waar, in deze wereld hebben zij verdrukking; maar “hebt goede moed, zegt de Heere, Ik heb de wereld overwonnen,” en in Mij hebt gij rust en vrede. Werkelijk behoeft gij geen kracht, geen wijsheid, werkelijk behoeft gij geen moed, noch troost, noch vrede dan hetgeen gij wezenlijk bezit in Jezus Christus uw Heere. Dat zout, deze zalving hebt gij in u. Al ondervindt gij dat ook niet immer zo levendig, ja al is het ook meestal dorst in plaats van drinken tot dronken worden toe, hongeren in plaats van zat worden, treurigheid in plaats van verblijden, gebrek en gemis in plaats van vervulling en overvloed; laat u de hitte, onder welke gij zwart wordt in uwe en anderer ogen, niet bevreemden, alsof u iets zeldzaams overkwame! Neen, de overtuiging van hetgeen gij in uzelfen zijt, moet ook in u blijven, ja toenemen, wellicht tot de belijdenis van Paulus stijgen: “Ik ben niets” - zodoende wordt gij bewaard voor zelfverheffing, waartoe gij zo geneigd zijt, en opgewekt, om u bij de nederigen te houden.

Zo zien wij dan, hoe volstrekt noodzakelijk en geheel onmisbaar die Paltiël, de Redder voor ons is. Waar zouden wij heen, als Hij ons niet met zulk een kracht en trouw aannam, en zeide: “Ik leef, en gij zult leven!” als Hij niet met de Zijnen gelijk een hen met de kiekens rondtrok? Alzo zal het wel gelukken, in weerwil van alle zwarigheden; alzo zal de ingang in Zijn eeuwig Koninkrijk nochtans wijd opengedaan worden, hoewel wij niets van alles wat daartoe nodig is, op enigerlei wijze bezitten, dan alleen in Hem.

Eindelijk is er nog bij dezer naam Paltiël aan te merken, wat David in Ps. 32 daarvan zegt. Dat is over het geheel een zeer merkwaardig lied. Hij verheft en looft daarin de grote gave van de vergeving der zonde uit vrije genade, en de zaligheid van die mens, wie de Heere de zonde niet toerekent. Hij prijst het genot en de ervaring, die hij daarvan ontvangen had, terwijl God hem liet gevoelen en gewaarworden, dat Hij hem zijn zonde had vergeven, zodat hij kon zeggen: “Gij vergaapt de ongerechtigheid mijner zonde;” maar hij verhaalt ook, in welke nood hij zich voorheen bevond, toen hij zijn zonde wel kende, de toorn Gods wel gevoelde, zodat zijn binnenste als een land uitdroogde, maar hij er niet toe kon komen zijn misdaad te belijden en om genade te smeken.

Eindelijk schonk de Heere hem dat; toen was het dan ook als wanneer de hard bevroren aarde ontdooit, de lang gesloten hemel zich met wolken dekt en de uitgedroogde aarde met regen besproeit. Toen opende zijn hart zich tot lof en dank; en zegt hij vers 7: “Gij omringt mij met vrolijke gezangen van bevrijding!”

O ja, als de ziel enige tijd ellendig en troosteloos is geweest, zodat alle onweders over haar heengingen, als zij op het licht hoopte, maar ziet, het werd duisternis en dan onverwachts de ure des vredes aanbreekt, de Zon der gerechtigheid in de ziel opgaat, met heil en rust onder haar vleugelen; als haar met de bruid in het Hooglied wordt bevolen, tevoorschijn te treden van de bergen der leeuwen en van de woningen der luipaarden; want gij hebt Mij het hart genomen, Mijn zuster, lieve bruid; och! welke lofzangen! hoe wordt men daar zo stil en gerust, hoe worden daar de vermoeiden verkwikt, daar geniet men rust en vrede!

Het is waar, hier is niets bestendig. Nochtans moeten eindelijk treuring en zuchten wegvlieden; eindelijk zal er toch blijdschap boven hun hoofd en liefelijkheden aan hun rechterhand zijn eeuwig en altoos. Amen!